

Bibliothek Universitäts
 SELB
 TABELL
 NISSEN

En 21 de octubre año de 1833 estando en la ciudad de Gra-
 nada cursando el tercer curso de Canonj. Compre
 este mo he propio por ocho Reales

D. D. de los Angeles
 Guzman

~~20-50~~
 3
 20-50

del Colegio N.º y R.º Unio. de S.º de

CONSTITUTIONVM

SANCTISSIMORVM PATRV

Summorumque Pontificum F. R. Pij IIII.

& Pij V. Liber vnus.

R-10511

Accesserunt in hac nouissima impressione Constitutiones & omnia
Decreta quæ hactenus ædita sunt à Sanctissimo D. N. PP.

GREGORIO XIII. Cum regulis Cancellariæ,

& Bulla quæ lecta fuit anno 1578. in Coena

Domini, quæ omnia in cæteris im-

pressionibus non extant.

Cum indice locupletissimo materiæ.

DE LA LIBRERIA
 DEL REAL COLEGIO MAYOR
 Reunido de Santa Cruz, y
 Santa Catalina.
 E. 3.º C. 50 N. 11.

FLABIOBRIGAE.

Apud Mathiam Paludanum.

M. D. LXXXIII.

Valdinegro
& Burgos

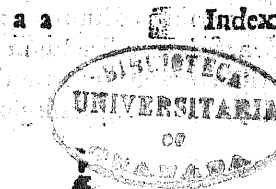
GREGORIO. XIII. PONT. MAX.
Horatius Bladius Antonij E.
S. P. D.

X omnibus rebus, Pater beatissime, quibus cō-
munis Christianæ reipublicæ salus continetur,
nulla vel firmior, vel vtilior esse videtur, quam
pontificiorum canonum auctoritas: his enim
malefacta corrigi, vitia extirpari, virtutes inseri,
fides stabiliri, publica denique viuendi consue-
tudo ad rectissimam maiorum normam dirigi,
& confirmari solita est. Itaque cum sanctissimo

Pontifici Pio Quinto id vnum propositum esset, vt antiquam illam
pietatem, æquitatem, religionem reuocaret, non destitit, quoad in ter-
ris fuit; plurimis decretis sapientissime editis, exæqui consilium suum,
atque perficere. Non vero cum eadem illa decreta vnum in librum
collecta proferre in lucem constituisset, erepto iam ex hac vita
Pio V. non ab re fore censuimus, si idem opus tibi in eiusdem digni-
tatis fastigio constituto dedicaremus: præsertim cum communi iam
omnium sermone percubuerit, ea quæ Pius Quintus sanctè, sapien-
terque decreuerat, non retenturum solum, verum etiam aucturum,
atque stabiliturum. Huc accedit, quod cum in aliis omnibus præcla-
ris artibus non mediocriter excelles, pontificium tamen ius ita sem-
per adamasti, ita defendisti, vt nemini dubium sit, quin grauissimis in
causis tractandis, ac definiendis, tu vnus idoneus consiliarius, atque
arbiter vnus ipse sis futurus. Quæ cum ita sint, te etiam atque etiam
rogo Pater beatissime, vt munus hoc, quamuis tenue & perexiguum,
hilari ac læta fronte suscipias: tum vero Bladiorum familiam, quinquaginta iam annos sedi apostolicæ summo studio, summaque fide ser-
uientem, benigne ac liberaliter complectaris. Nos autem Deum

Opt. Max. cum bonis omnibus enixe precabimur, vt San-
ctitatem tuam pro communi salute, Sedis Apo-
stolicæ dignitate, ipsius Dei gloria, in-
columen, ac fœlicem quam-
diutissime con-
seruet.

- A.**
- A**bsolute pro venia delictorum contra Turcas militantibus, &c. fol. 183.
- A**ffidatio dohanarū camerae Apostolicæ, & contra eorum molestantes, & impediētes. 267.
- A**ffinitatis super impedimento ex fornicatione proveniente Concilij declaratione. 52.
- A**griculturæ favore. 49.
- A**lumina infidelium ne importentur ad partes Christianorum prohibitio. 241.
- A**mbitu officiorum fratrum minorum conuentualium. 83.
- A**nimarum curam habentes non residētibus, ab episcopali dignitate inferioribus vsq; ad sententiam exclusiue per Audi. Cam. cognoscendis. 40.
- A**ppellationum causarum criminalium Pij III. admisionis reformatione. 55. non admisisse eiusdem moderatione. 41.
- A**rchiepiscopis non residentibus ab Aud. Cam. vsque ad sententiam exclusiue cognoscendis, & exinde ad Pontificē referēdis. 40.
- A**rrestis. 206.
- A**uditoris Camerae obseruatione. 190.
- B.**
- B**ando delli libri prohibiti. 28.
- B**annitis non audiendis nisi in carcēribus cōstitutis. 67. & 293.
- B**eneficiorum fructuum credentium tempore vacationis capitulo, vel alterius, priuilegiorum reuocatione, concessorum autem fabricæ, sacristiæ, pioq; vsui, vltra semestre, inter ipsos, & beneficiorum diuisione. 78. & 152.
- B**eneficiorum vniuersorum, & supermendorum, militis, & hospitalibus priuilegiorum reuocatione. 74.
- B**eneficiorum reseruatione. 53. & 280.
- B**eneficia ecclesiastica in Germania quomodo prouidenda. 261.
- B**eneficia sibi appropriandi militis, & hospitalibus priuilegiorum reuocatione. 91.
- B**eneficia per resignationem, seu permutationem, in manibus ordinariorum vacantium conferēdi facultatis suspensione. 68.
- B**irrecto doctorum. 176.
- B**laspheuiis. 33. & 285.
- B**laspheuiæ Iudæorum quomodo puniantur. 305.
- B**onis Ecclesiasticis à Cardinalibus deputatis affrancandis. 185.
- B**onorum Ecclesiasticorum male alienatorum reuidendorum, & recuperandorum, in fauorem ecclesiarum, monasteriorum, piorum locorum, & fabricæ S. Petri facultatum ampliacione. 99. & 103.
- B**ona regularium extra claustram degentium spectant ad Camera apostolicam. 267. & 289.
- B**onorum ecclesiasticorum alienatorum, fructuum preceptorū & vnius anni respectiue loci tertie partis ipsorum bonorum re-

I N D E X.

- per alias literas assignatæ, fabricæ S. Petri assignatioue. 108. & confirmatio. 287.
- B**reuiarij recitatione. 97.
- B**ullæ Pauli III. contra Iudæos confirmatione. 36.
- B**ulla coenæ Domini. 282.
- C.**
- C**ambiis. 182.
- C**aptiuis notificandis & relaxandis. 180.
- C**arceratorum fauore. 169.
- C**arthusiensium monasteria, ac domos ingrediendi licentiarum mulieribus concessarum reuocatione. 47.
- C**edula à concessionum quarumcunque vltra triennium à priorum, ecclesiasticorumque locorum præfatis auditori Camerae danda. 109.
- C**ensuum imponendorum bonis regularium, pro solutione subsidij, &c. facultate, &c. 198.
- C**ensuum creandorum forma. 116.
- C**hristianorum apud Turcas feruentium à nostris reparatorum, libera cum bonis suis abitione. 195.
- C**lerici vrbs reformatione. 201.
- C**lericorum ob incontinentiam priuatione, & brachij sæculari traditione. 88.
- C**ognitionis spiritualis cuiuscunque partis & gradus, Concilij declaratione. 52.
- C**ollatione Parochialium. 55.
- C**ollectoris generalis deputatio. 262.
- C**ollegij Germanici institut. 243.
- C**ommissariorum ad Camera concernentia exigenda, constitutorum reuocatione. 65.
- C**ommissionibus in causis spoliatorum nisi citato commissario Camera non expediendis. 190.
- C**onceptionis B. V. Mariæ in popularibus concionibus prohibita disputatione, &c. 148.
- C**oncilij cap. ij. sess. xxj. quod incipit: cum deceat, extenditur ad clericos regulares non professos, vt non promoueantur ad sacros ordines, nisi seruata forma decreti. 178.
- C**oncilij super impedimento publicæ honestatis declaratione. 191.
- C**ongubinato. 33.
- C**onfessionibus sæcularium à regularibus per ordinarium non probatis, non audiendis. 165.
- C**onfidentis earumque casibus, &c. 112. earum aduocatione ad Pontificem. 77.
- C**onfraternitatis sanctissimi corporis Christi confirmatio. 237.
- C**onstitutio super recitatione Missalis. 216.
- C**onstitutionis Bonifacij VIII. incipiēti. foelicis, ad scientes & non reuelantes offendentes Cardinales extensione. 146. & 248.
- C**onstitutio cōtra scribentes, exemplantes, & distantes monita vulgo dicta gli auisi & ritorni. 196.
- C**ontumacibus infra annum captis ad defensionem faciendas,

I N D E X.

quomodo admittendis . 181.
 sex mensium ad se expugnan-
 tium per Pium. 4. datorū ad an-
 num prorogatione. 42
 Cultum diuinum concernenti-
 bus. 33
 Curia de Sabellis reformatio. 250
 Curia Romanæ vniuersalis refor-
 mationis reformatione. 190

D

Deambulantes per ecclesias. 33
 Dei nominis Societate. 214
 Declaratio regulæ Pij. 4. super ex-
 pressionem gradus propinquitatis
 in dispensationibus matrimonia-
 libus. 24
 Declaratio Concilij Tridentini
 de compaternitate & affinitate
 ex fornicatione ac matrimonij
 desuper contractis, & cōtrahen-
 dis. 23
 Decoctoribus fraudulentis. 157
 Denunciatione clericorum. 176
 Depositis mortuorum ex eccle-
 siis tollendis. 213
 Dignitatibus ecclesiarum Sardi-
 niæ aliis vniuersarum in simplices
 parochiales reductis. 94
 Dispensationum priuatarum mi-
 litis earumq; fratribus concessa-
 rum moderatione. 91
 Distributionibus beneficiorum
 lite pendente deponen. 78
 Doctorum electio ad lecturam fa-
 ciendam in alma vrbe. 247
 Doctrina Christianæ locis & ma-
 gistris ab ordinariis in diocesi-
 bus dignitas. 215

E

Edificia. 242
 Ecclesiasticis rebus à laicis bi-
 gamis & clericis coniugatis, non
 obstantibus priuilegijs Roma.
 Pont. cur officiorum non teneñ-
 dis neque transferendis. 91
 Eleemofynæ quomodo præstan-
 dæ monialibus. 228
 Electio & extractio syndicorum,
 Senatoris, & iudicum Capitoli-
 norum. 281
 Essemptione monasteriorum alio-
 rumq; locorum ab hospicio mi-
 litum. 48
 Expectatiuarum cōcedendarum
 priuilegiolorum militum, & hospi-
 talium reuocatione. 96

F

Fabricæ piorum relictorum
 non exactorum per triennium
 applicatione 101
 Fabricatione in ecclesiis & earum
 porticis prohibita. 203
 Facultatibus auditoris. Camera.
 fol. 58
 Facultatem comitum Palatino-
 rum ad promouen doctoratum,
 magisterium, licenciaturam, &
 aliorum collegiorum reuoca-
 tione. 80
 Facultate Vicarij in procedendo
 ad executionem cameralis obli-
 gationis inter ecclesiasticos. 59
 Facultates concessas consulibus
 artium, sine præiudicio guberna-
 toris vrbis & ordinariorum. 303
 Famigeratores. 225
 Fatalibus appellationum in cau-

I N D E X.

sis criminalibus. 166.
 Festis diebus non laborando. 33.
 Formentorum extractione. 225.
 272. & 279. & facultas concessa
 absoluedi locorum, ordinariis.
 272.
 Franciscanis obseruationibus. 167
 & 252. & reformatione. 296.
 Fratrum alterius ordinis recipien-
 dorum priuilegiolorum reuoca-
 tione. 111.
 Franciscanorum tertij ordinis ob-
 seruañ. submissione, eiusdemq;
 tertij ordinis reformatione. 87.
 & 143.
 Franchifarum vrbis confirmatio.
 129.
 Fruetuum à non recitantibus ca-
 nonicas horas amissionem. 166.
 Fruetibus beneficiorum lite pen-
 dente deponendis. 78.
 Frumentariæ rei fauore. 49.

G

Gratias proficiscentium ad ter-
 ram sanctam adiuuatis bel-
 lum contra Turcas concessis.
 195.

H

Hebræorum medicorum vel
 infidelium euitatio. 300
 Homicidium. 293.
 Honore Dei. 33.
 Honestatis publicæ circa impedi-
 mentum Concilij declaratione.
 191.
 Hospitalis Corcyrensis erectio.
 222. & applicatio eleemosyna-

rum conuentui Ierosolymitani.
 242.

I.

Impedimenti affinitatis ex for-
 nicatione proueniē. Concilij
 declaratione. 52.
 Impositiones ad tres decimas iux-
 ta antiquam taxam à consuetis
 tantum exigendus pro ordini-
 bus mendicantium reductionē.
 160.
 Impedientes iustitiæ ministros.
 293.
 Indulgentiarum ad sequestrum
 quomodolibet concessarum re-
 uocatione. 53.
 Infeudationis locorum ecclesiasti-
 corum prohibitione. 61.
 Inhibitionibus in causis spoliōrū,
 nisi citato commissario camerae
 non expediendis. 190.
 Inhibitionum in criminalibus nō
 concedendarum Pij III. consti-
 tutionis moderatione. 42.
 Inquisitores eorumque officiales
 quoslibet & quomodolibet of-
 fendentes. 124.
 Iubilæum pro vnione Christiano-
 rum & defensione Christiano-
 rum contra Turcas. 31. & aliū plenissi-
 mū pro anno. 1575. 130. & suspē-
 sio causa eiusdem Iubilæi. 249. &
 pro Anglis Catholicis. 251.
 Iudicato ex duabus sententiis, in
 parte qua erunt conformes. 102.
 Iudæorum Bullæ Pauli. III. con-
 firmatione. 36. exterminatione
 ex dominio Eccl. Roma & An-
 chona exceptis. 122.
 Iuramentorum societate. 214.

I N D E X.

L.
Legatorum ad ecclesias & pia
 loca expectantiū reuelatione.
 192.
 Leguminum extractione. 225.
 Leprosorum piis locis & hospita
 libus. 69.
 Libris prohibitis. 28. & 227.
 Literarum quorundam super cer
 tis indulgentiis publicatarum abo
 litio, & similibus in futurum pro
 hibitione. 151.
 Licentiarum ingrediendi mona
 steria monialium reuocatio.
 254.
M.
Mandatis in forma significa
 uit pro rerum subtractarum
 restitutione ad quorum interest
 dumtaxat instantiam expedien
 dis. 96.
 Matrimonium iuxta Concilium
 contrahendarum modo. 23. &
 59.
 Medicorum obseruantis. 30.
 Menantibus. 196. & 225.
 Mendicantium declaratione. 204
 exemptionibus à datis gabellis,
 pedagogis, vectigalibus, &c. 43.
 & 130.
 Mendicantium ordinum priuile
 giorum confirmatione & noua
 concessione. 134. & 257. ad alios
 ordines extensione. 206. & 257.
 & reductio ad terminos iuris cō
 munis, & decreta Concilij Tri
 dentini. 232.
 Minoris gratia scriptorum & pro
 curatorum institutione. 124.
 Minorum ordines conuentualiū

officiorum ambitu & propieta
 tes ablatione. 83.
 Missas celebrandi vespertino tem
 pore licentiarum reuocatione. 32.
 Latino more Græcis, Græcoritu
 Latinis celebrandi licentiarum
 reuocatione. 46.
 Militum legionarum ordinario
 rum priuilegia. 240.
 Monialibus & earum clausura &
 reformatione. 38. à clausura non
 discedendo. 163. earum à fratri
 bus minorum conuentualium
 ad ordinarios translatione. 82.
 291. & 292. & earum elemofy
 niz. 228.
 Monetarum tonforibus. 154.
 Montis Iulij ad decem cum dimi
 dio pro centenatio reductione.
 118.
 Montis Nouennalis ad septē pro
 cētenario reductione, extinctio
 ne, & applicatione. 119.
 Mortis in cœmenteriis ac tumbis
 tantum sepeliendis. 203.
N.
Notariis notas ad archiuum
 non portantibus. 192.
 Nullitas dispositionum beneficia
 lium quæ sunt personis prohibi
 tis propter genus, & contra sta
 tuta & priuilegia. 296.
O.
Obligacionis cameralis inter ec
 clestiasticos exequendi, vica
 rio concessione. 59.
 Officia diuina Latino more Græ
 co, & Latinis Græco ritu celebrā
 di licentiæ reuocatione. 46.
 Offi-

I N D E X.

Officiis iurisdictionis administra
 tionem habentibus non ambien
 dis, vel emendis, & vendendis.
 192. & 194.
 Officij B. Mariæ virginis cum de
 cretis, & indulgentiis recitatio
 ne. 172.
 Ad ordines maiores assumendis.
 115.
 Ordinum quarumcunque regula
 rium etiam mendicantium mo
 nasteria ingrediendi mulieribus
 licentiarum reuocatione. 47. &
 254.
 Ordinis fratrum B. Mariæ seruo
 rum reformatio. 267.
P.
Pacis fractæ allegationis nouæ,
 &c. Constitutiones Pij IIII.
 declaratione. 42.
 Parochialium ecclesiarum colla
 tione. 55.
 Pauperes mendicantes per eccle
 sias. 33.
 Patentium quarumcunque came
 raliū emanatarum exhibitio
 ne, & reuocatione. 116.
 Pœnitentiariæ facultatum reuo
 catione. 127. noui status ordina
 tione. 128.
 Pensionibus à laicis, bigamis &
 clericis coniugatis non obstanti
 bus priuilegiis officiorum Rom.
 Cur. non teneñ, nec transferen
 dis. 91.
 Præbendarum Sardinie ecclesia
 rum aliis vnitarum in simplices
 parochiales reductione. 94.
 Præceptorias erigendi militum &
 hospitalium priuilegiorum re

uocatione. 91.
 Præuentiōnis in iudicem laicum
 & ecclesiasticum à Pio IIII. con
 stitutæ ad terminos iuris redu
 ctione. 42.
 Priuilegiorum ordinum mendi
 cantium ad alios ordines exten
 sione. 206
 Procuratorum literarum minoris
 gratiæ in Cancellaria officij in
 stitutione 125.
 Professione à viuētib; in con
 gregationibus sub obediētia vo
 luntaria quorum habitus à secu
 laribus presbyteris est distinctus
 emittenda. 177.
R.
Receptatores bannitorum. 293.
Regulæ Cancellariæ à num. 1.
 vsque ad num. 7. & a fol. 1. vsque
 ad. 12.
 Regressum integraliter non ex
 peditorem reuocatione. 162.
 Reseruatione beneficiorum. 26.
 & 57.
 Residentia faciēda. 40. & 84.
 Resignationū per ordinarios nō
 admittendarū prohibitionis mo
 dificatione. 79. publicandorum
 modo & consensuum extensio
 ne. 89.
 Restitutione in integrum litigan
 tium aduersus impedimentum
 Sedis vacantis Pij IIII. Capito
 linis iudicibus permissa. 29. &
 42. & Pij V. 223.
 Reuocatio facultatum concessa
 rum legatis & nunciis Aposto
 licis. 23.
 Reuocatio indultorū S. R. E. Car
 dina

I N D E X.

dinalium limitationibus pro futura illorum concessione. 25.

S.

Sales extera non emantur. 272.
Sclauorum baptizatorum ad Pop. Rom. confugientium liberandorum, priuilegiolorum confirmatione. 175.

Scripturis ad monasteria, hospitalia, piaque loca expectant. reuelandis. 100.

Sententiarum duarum in parte que sunt conformes rei iudicatae effectione. 102.

Sex decimarum impositio super beneficiis & pensionibus Italiae. 252. & eorum moderatione. 270.

Si in euentem pro admissionibus alienationum bonorum ecclesiasticorum ad piorum locorum Camerario & clericis reuocatione. 95.

Simoniam. 33. &c.

Societatis Rosarij virginis priuilegiolorum ampliatione. 199.

Societas ad pueros educandos. 228.

Societas sanctissime Trinitatis, & eius priuilegia confirmatio. 258.

Solutio decimarum per novos terminos. 269.

Sodomiam. 33. &c.

Spoliis. 72. eorum commissiombus & inuentionibus nisi citato commissario non expediendis. 190.

Spoliorum ecclesiasticorum deputatur collector generalis. 223. & in causis ad eum tantum appellari possit. 264.

Subsidij. 400. millia scutorum tu per bonis. 12. congregationum, pro expeditione contra Turcas, indictione. 149.

T.

Taurorum agitatione prohibita. 75. & concessa cum certis limitationibus. 307.

Testamentorum faciendorum facultatum militiis, & hospitalibus, eorumque militiis & fratribus reuocatione. 91. de rebus ecclesiasticis feudilibus, & emphyteuticis facultatum reuocatione. 170.

Testium depositiones absque iudicis & fiscali licentia propulantibus. 176.

Thomae de Aquino festiuitatis celebratione. 63.

Tribunalium urbis statu. 190.

V.

Veritate in matrimonialibus dispensacionibus aliisque gratiis exprimenda. 51.

Ex Pio Quarto.

Bulla super confirmatione Concilij Tridentini. 19.

Bulla super forma iuramenti professionis fidei. 21.

Con-

I N D E X.

Constitutio per quam datur facultas iudici decernendi sequentium. 11.

Reformationis officij poenitentiarum. 13.

Reformationis officij Rotae. 16.

Ex Gregorio XIII.

Ampliatio indulgentiarum a Pio V. societas ad pueros & rudes in bonis operibus & doctrina Christiana erudiendos deputatis, concessarum. 228.

Applicatio elemosynarum pro hospitali Corcyrensi tam factarum, aut faciendorum magno magistro & conuentui Ierosolymitani. 242.

Bulla lecta in cena Domini anno. M. D. LXXVIII. 252.

Bulla super recognitione Indicis, & expurgatione librorum prohibitorum. 227.

Bulla super prohibitione taurorum certo moderamine relaxata. 307.

Confirmatio literarum Pij V. de terris & locis S. R. E. in feudum & alium modum non dandis. 287.

Confirmatio & ampliatio literarum praedecessorum Pontificum decretorum cameralium, contra denegantes, ac molestantes, & impediendes exactionem & fidam dolianarum Cam. Apost. & illius affilatos. 267.

Confirmatio & ampliatio priuilegiolorum & indulgentiarum archi-

confraternitatis sanctissimae Trinitatis de vrbe, & illi aggregatarum & aggregandarum confraternitatum. 258.

Confirmatio indulgentiarum confraternitatis sanctissimi corporis Christi in Ecclesia domus beatae Mariae supra Minerniam ordinis praedicatorum urbis Romanae. 237.

Confirmatio constitutionis Pij V. contra praetensas franchisas urbis. 229.

Confirmatio prohibitionum apostolicarum ne alumina infidelium importentur ad partes Christianorum. 241.

Confirmatio literarum foelicis recordationis Pij V. de terris & locis Sanctae Romanae Ecclesiae in feudum aut alium modum non dandis. 219.

Constitutio nouorum terminorum ad soluendas decimas. 69.

Constitutio ne Agnus Dei benedicti minio inficiantur, nec uenales proponantur. 218.

Constitutio de elemosynis monialibus praestandis. 228.

Constitutiones & regulae Cantuariae Apostolicae ex num. 1. usque ad 70. fol. 1.

Constitutio contra famigeratos & menantes. 225.

Constitutio super nouo statu fratrum reformatorum sine relectorum ordinis minorum sancti Francisci in regnis Aragoniae.

I N D E X:

- nia, Valentia, & principatu Ca-
thalonia, ac de vna prouincia in
eis erecta. 296.
Constitutio de homicidio, grassa-
toribus, & aliis crimine capitali
bannitis, vel diffamatis, & rece-
ptatoribus eorum, impediendi-
busque iustitia ministros. 293.
Contra extrahentes & asportan-
tes frumenta, blada, & legumina,
atque animalium quacumq; ex-
tra statum ecclesiasticum. 272.
& 279.
Contra religiosos & religiosas or-
dinis. S. Francisci de Obseruan-
tia recurrentes ad secularia tri-
bunalia & contemnentes ordi-
nationes commissariorum sui ge-
neralis ministri. 252.
Decretum de nullitate omnium
dispositionum beneficiarum, quae
fiunt personis prohibitis propter
genus, seu haeresim, aut a fide
apostasiam contra sanctiones, sta-
tuta, vel priuilegia. 296.
Declaratio quod per facultates
concessas consulibus artium non
censeatur praedictatum iurisdic-
tionibus superintendentiae pro
tempore existentis almae urbis
gubernatoris & aliorum iudi-
cum ordinariorum, ac si praesentis
literae emanatae non fuisset.
303.
Deputatio collectoris generalis
spoliorum. 301.
Deputatio R. D. Ludouici Taber-
nae in collectorem generalem spo-
liorum. 262.
De electione & extractione syn-
dicorum, senatoris, & iudicum
Capitolinorum. 281.
De obseruatione literarum foel.
record. Pij Papae III. contra praesentis
franchisias urbis. 13.
De aedificiis & iure congrui. 242.
De formentoribus & leguminibus
extractione, ac solatione, eiusque
pertotum statum ecclesiasticum
extensione. 225.
De eleemosynis monialibus praesentis
standis. 228.
De doctoribus Romanis ad lectu-
ram in studio, seu gymnasio almae
urbis in quacumque facultate eli-
gendis. 247.
Edictum obseruandum ab assu-
mendis ad sacros ordines: 296
Facultas concessa iudicibus Capi-
tolinis restituendi in integrum
litigantes aduersus impedimen-
tum sedis vacantis Pij V. 283.
Facultates concessae vtriusque si-
gnaturae referendario. 273.
Facultas Cardinalium super re-
cognitionem indicis & purga-
tione librorum prohibitorum.
227.
Facultas concessa locorum ordi-
nariis absoluendo a censuris ob
extractionem & asportationem
praefatam haecenus factam. 272.
Indictio sex decimarum super om-
nibus fructibus & pensionibus ec-
clesiasticis Italiae. 252.
Innouatio censurarum quas foel.
record. Bonifacius Papa VIII.
edidit contra pascentes, seu
dantes & accipientes, &c. pro
expeditionibus gratiae, &c. 248.
Inst

I N D E X.

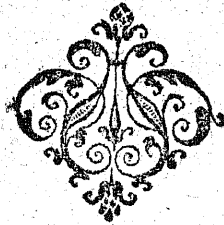
- Institutio collegij in vrbe. 243.
Indictio sancti Iubilei & plenissi-
mae remissionis pro visitantibus
Basilicas beatorum Petri & Pau-
li, necnon ecclesias sancti Ioan-
nis Lateran. ac Beatae Mariae
Maioris de vrbe proximo anno.
1575. 130.
Indulgentia sancti Iubilei pro Ca-
tholicis Anglis tam in Anglia,
quam extra eum existentibus.
251.
Literae exemptionis monialium a
Cisterciens. & subiectionis illarum
ad ordinarios locorum. 291
Literae exemptionis monialium a
fratribus eremitarum sancti Au-
gustini congregationis Lombar-
diae, & subiectionis illarum ordi-
nariis locorum. 292.
Literae innouationis constitutio-
num Pauli III. & Pij V. contra
medicos Haebros, & illarum ex-
tensionis, & eos qui medicos Haebros
vel infideles ad Christianorum
curam vocant, admittunt,
vel eisdem medendi licentiam con-
cedunt. 300.
Moderatio sex decimarum a San-
ctitate sua nuper impositarum ad
tres decimas pro ordinibus men-
dicantium. 270.
Pro hospitali Corcyrensi ad suble-
uationem militum Christianae
classis infirmorum, ac sauciorum
nouiter erecti. 222.
Priuilegia, exemptiones & gratiae
militum legionarum seu ordina-
riorum. 240.
Quod ordinarij collatores praetex-
tu literarum Nicolai V. pro con-
cordia Germania conferre non
possint beneficia ecclesiastica
post tres menses ex quo vacarunt,
si de illis intra hoc tempus a sede
apostolica prouisum sit. 261.
Quod in causis spoliatorum ad the-
saurarium generalem spoliatorum
collectorum tantum appellari
possit & debeat. 264.
Quod bona regularium extra clau-
stra degentium ad Camerae apo-
stolicam spectant & quod in om-
nibus mera spoliis eadem Cam. est
verum & proprie haeres. 265. &
alia declaratio. 289.
Quod in ciuitatibus, terris, & lo-
cis sanctae sedis apostolicae subie-
ctis non possint mercari sales ex-
teri. 276.
Reuocatio omnium facultatum in-
grediendi monasteria monialium
& virorum, & prohibitio ne ha-
bentes licentias ab episcopis vel
superioribus in casibus necessa-
riis ingrediantur monasteria mo-
nialium, nisi urgentibus necessi-
tationibus. 254.
Reseruatio beneficiorum in eccle-
sia monasterij S. Crucis fontis
Auellanae. Camaldulens. ordinis
Eugubinae dioec. vacantium di-
spositioni sedis Apostolicae.
280.
Reformatio curiae de Sabellis.
250.
Reductio literarum F. R. Pij V.
pro Mendicantibus & aliis regu-
laribus &c. 232.
Reuocatio licentiarum ingredien-
di monasteria

INDEX.

- di monasteria montallium. 222.
 Reualidatio decimarum, & aliarum à piæ mem. Pij V. imposito-
 rum. 222.
 Reductio vectigalis quinquaginta librarum carnis suinæ ad scuta 30. millia, & eiusdem incorporatio triennali subsidio ac restitutio in integrum dictarum. 50. librarum carnis. 230.
 Reductio literarum & constitutio num. fœl. rec. Pij V. pro mendicantibus & aliis regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris communis & decreto-
 rum Concilij Tridentini. 232.
 Suspendio omnium indulgentiarum plenariarum ad beneplacitum, causa proximi Iubilei. 249.
 Statutum de blasphemis & flagitiis Iudæorum in quæ hæreticæ prauitatis inquisitorum animaduertunt. 305.
 Thomas Gilius Soræ episcopus & Thesaurarius Apostolicus deputatur Collector generalis spoliatorum ecclesiasticorum in vniuersa Italia. 223.

FINIS.

Licença & approbação.

VI por mandado do conselho da sancta & geral inquisição, todas estas constituições, regras, & decretos do Sanctissimo Papa Pio Quinto, impressos en Roma, apud hæredes Antonij Bladij impressores Camerales, 1573. Os quæes estam fiel & inteiramente trasladados, & me parece que se deuem tornar a imprimir, por conterem cousas muito importantes ao gouernao da Christandade, que he necessario haberem se, & guardarem se, conforme ao estado de cada hum. Em fecdo qual alsinei aqui a xv. de Setembro, de 1575.

Frey Bertholameu
 Ferreira.

Vista a enformação pode se imprimir. Manoel Antunez secretario do Conselho geral do sancto Officio da inquisição o fez, em Euora a vj. de Outubro, de M. D. LXXV.

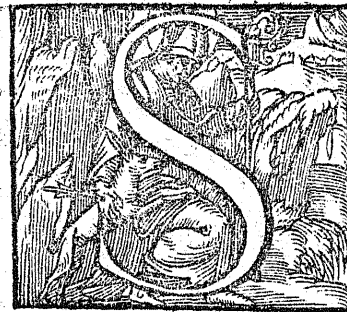
Lião Antiquez.

Manoel de Coadros.

Dou licença, authoritate Ordinaria, que se imprimão estes Motus proprios, contheudos neste liuro, nesta cidade de Lisboa, vistas as licenças juntas dos senhores Inquisidores, a xxix. de Outubro. de 1575.
Sanhudo.

CONSTITUTIONES S. D. N. D. GREGO RII PAPAE XIII.

Regula Cancellariæ Apostolicæ.

SANCTISSIMVS in Chri-
sto pater, & D. N. D. Gregorius di-
uina prouidentia Papa XIII. suorum
prædecessorum vestigijs inhærendo,
normam, & ordinem rebus gerendis
dare volens, in crastinum assumptio-
nis suę ad summi apostolatus apicem
videlicet, die quartadecima mensis
Maij, Anni ab incarnatione Domini
millesimi quingentesimi secundi, Re-
seruationes, Constitutiones, & Regu-

las infra scriptas fecit, quas etiam ex tunc suo tempore duraturas ob-
seruari voluit, & quas nos Alexander Episcopus Tusculanensi Cardinalis
Farnesius nuncupatus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius,
ultima eiusdem mensis, in Cancellaria Apostolica publicari
fecimus.

Reseruationes generales, & speciales.

1 In primis reseruationes fecit similes illis, quæ in Cõstitutione sœcl.
record. Benedicti Papæ XII. quæ incipit: Ad regimen, continetur, &
illas locum habere voluit, etiam si officiales in eadem constitutione
expressi Apostolicæ sedis officiales ante obitum eorũ esse desierint,
quo ad Beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinuerant. Ac
reseruauit beneficia, quæ per cõstitutionem Ioannis Papæ vigesimi
secundi, quæ incipit: Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit.

Reseruatio Cathedralium Ecclesiarum & Monasteriorum.

2 Item reseruauit generaliter, omnes Ecclesias Patriarchales, Ar-

A

chiepiscopales, Episcopales, necnon omnia Monasteria virorum valorem annuum ducentorum Florenorum auri communi æstimatione excedentia, & voluit, quod excessus huiusmodi in literis exprimatur

Reservatio dignitatum, necnon suorum & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3. Item reservavit generaliter dispositioni suæ, omnes dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis Ecclesiis, necnon, valorem decem florenorum auri communi æstimatione excedentes, principales in Collegiatis. Reservavit etiam Prioratus, Præposituras, Præpositatus, ac alias dignitates conventuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non Militiarum. Ac quæcunque beneficia, quæ sui etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, existentes, ac S. R. E. viventium nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares, continui cõmensales, obtinent, & in posterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit, aut competierit, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias recesserint, declaratas dignitates, quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis, post Pontificales non maiores existunt, & quæ ex Apostolicæ sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine præscripta, vel aliàs quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reservatione prædicta cõprehendi debere.

Reservatio beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4. Item reservavit generaliter, omnia beneficia ecclesiastica quorumcunque Collectorum, & vnitorum in quacunque civitate, vel diocesi, qui suo tempore eorum officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinuerint, & in quibus, seu ad quæ ius tunc eis competierit.

Reservatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5. Item reservavit, omnia & singula beneficia ecclesiastica quorumcunque Curialium, quos, dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quovis loco quantumque etiam à dicta Curia remoto.

Reservatio beneficiorum Cubiculariorum, & Cursorum.

6. Item reservavit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suæ omnia beneficia Cubiculariorum, & Cursorum suorum.

Refer-

Reservatio beneficiorum ecclesiarum S. Petri, & S. Ioannis Lateranensium, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, ac beneficiorum titularum Cardinalium à Curia absentium.

7. Item reservavit dispositioni suæ generaliter, quæcunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia in principis Apostolorum, & S. Ioannis Lateranensium, ac Beatae Mariæ Maioris de Vrbe ecclesiis, necnon ad collationem, provisionem, & præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium, ratione suorum Episcopatum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titularum spectantia, quandiu absentia sua duraverit, canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in ecclesiis, civitatibus, & diocesis distorū Episcopatum consistentia, ac decrevit irritum, &c.

De literis in forma Rationi congruit expediendis.

8. Item voluit idem D. N. Papa, quod concessa per seel. recordat. Pium Papam Quintum prædecessorem suum, & decius mandato, expediantur in forma Rationi congruit, sub die coronationis suæ, vt moris est, & idem quo ad concessa per præm. Pium Papam Quartum etiam prædecessorem suum, ad sex menses dumtaxat ab ipso die coronationis incipiendos, observari voluit.

Declaratio reservationis Ecclesiarum, & Beneficiorum per prædecessores reservatorum.

9. Item declaravit, omnium, & singularium Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum provisiones, quas prædicti prædecessores sui ordinationi, & dispositioni eorum. Necnon omnia, & singula beneficia ecclesiastica quæ dicti prædecessores etiam præfatæ dispositioni cum interpositione decreti reservaverat. Quæ quidem Ecclesie, Monasteria, necnon sic reservata beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabāt, aut Ecclesie ipsæ, vel Monasteria huiusmodi si cõmendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam si tunc vacassent, remansisse, & remanere, per huiusmodi reservationem, & decretum affecta, nullumque de illis, præter Romanum Pontificem ea vice se intrmittere, vel disponere potuisse, siue posse quo modo. Decernens irritum, & inane si secus super illis attentatum forsitan erat tunc, vel in posterum contigerit attentari.

Reualidatio literarum prædecessoris gratiæ & iustitiæ infra annū concessarum.

10 Item, prædictus D. N. & singulas ab ipso Pio V. prædecessore suo infra annum ante diem obitus eius concessas gratiæ vel iustitiæ literas, temporibus debitis eorum executoribus non præsentatas, omnino reualidauit, & in statū pristinum (in quo videlicet ante fuerant, & eorum pro quibus erant obtentæ) quo ad hoc plenariè restituit: ac decreuit per executores prædictos vel ab eis subdelegandos, perinde ad ipsarum executionem præcedi posse & debere, ac si executio huiusmodi temporibus prædictis inchoata fuisset.

Reuocatio vnionum.

11 Item, rationabilibus suadentibus causis, ipse D. N. omnes vniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, & dismembrationes etiam perpetuas de quibusuis Cathedralibus, necnon alis ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, eorumue domibus, prædiis, & locis, per cessum, vel decessum, aut quamuis aliam dimissionem, vel amissionem qualiacunque fuerint, inuicem, vel aliis ecclesiis, monasteriis, & mēsis, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, ac piis, & aliis locis, vniuersitatibus etiam studiorum generalium, & collegiis etiam in fauorem S. R. E. Cardinalium, seu ecclesiis, monasteriis, & beneficiis per eos obtentis quomodolibet apostolica, vel alia quauis, non tamen Concilij Tridentini, autoritate factas, quæ suum non sunt sortitiæ effectum. Ac quæcunque concessiones, & mandata super vnionibus, annexionibus, incorporationibus, ac aliis præmissis taliter faciendis reuocauit, cassauit, & irritauit, nulliusque decreuit existere firmitatis, nec alicui quascūque clausulas, vel adiectiones in quibusuis apostolicis, etiam quæ Motu proprio, aut ex certa scientia, & consistorialiter processerant, & emanauerant litteras, & si in eis decretum esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut ius quæsitum fore, quomodolibet contenta, aduersus reuocationem, cassationem, & irritationem huiusmodi voluit aliquatenus suffragari.

Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.

12 Item, reuocauit quascunque facultates concessas quibusuis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis prælatis, & personis, necnon Apostolicæ Sedis Nuntiis, ac fructuum, & prouentuum Camere Apostolicæ debitorum collectoribus, de dispensando cum quibusuis personis super matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & de incōpatibilibus benefi-

beneficiis ecclesiasticis in simul retinendis. Necnon de Notariis publicis creandis, ac de disponendo quomodolibet de quibusuis beneficiis ecclesiasticis, & aliis à præmissis officia ipsorum Nunciorum & collectorum directe non concernentes, Necnon facultates, & indulta quibusuis Cardinalibus, ac aliis personis, etiam ad vitam de quibusuis Beneficiis Ecclesiasticis certarum ciuitatum, & dioc. in quibus ipsi non erant, nec vnquam fuerant veri ordinarii collatores, sed de ipsorum ordinariorum consensu, aut etiam sine ipsorum consensu, seu sede Episcopali, vel etiam Archiepiscopali vacan. disponendi, aut Vicarios perpetuos, seu etiam temporales, qui etiam Cardinalibus, aut personis huiusmodi Beneficia conferrent, vel commēdarent deputandi, aut ipsi Vicarii per quoscunque Roman. Pont. prædecessores suos deputati fuissent, etiam perinde ac si veri, & non ficti inibi ordinarij collatores essent. Ac etiam cum decreto quo d. dispositiones de eisdem Beneficiis absque eorundem Cardinalium, vel personarum consensu, etiam per sedem Apostolicam pro tempore factę nullius essent roboris, quomodolibet concessa, etiam si in literis desuper confectis sint clausulæ restitutorię, reintegratoriæ, & derogatorium derogatorię, & alię efficaciores, quas pro expressis haberi voluit, quo ad omnia in quibus facultates ipsæ non sunt sortitiæ effectum, etiam si Nunciis eisdem, dictę sedis legatis de latere competens sit concessa potestas. Decernens irritum &c.

Reuocatio facultatum conferendi Beneficia reseruata.

13 Item reuocauit quascunque facultates, & literas desuper confectas per quas quicunque sui prædecessores Romani Pont. quibusuis personis ordinariam collationem, seu aliam dispositionem Beneficiorum Ecclesiasticorum de iurē, vel consuetudine habentibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus, honore fulgentibus, quauis consideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine concesserant, aut quando viuerent, vel suis Ecclesiis, seu Monasteriis præessent, aut ad aliud tempus de Beneficiis Ecclesiasticis generaliter reseruatis seu affectis, ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem communiter, vel diuisim spectantibus disponere libere, & licite valerent, aut etiam ad id per eosdem prædecessores Vicarij perpetui, vel ad tempus cōstituti forēt.

De actionibus numeralibus.

14 Item vt in apostolicis literis cōmittendi crimen falsi per amplius

tollatur occasio, voluit, statuit, & ordinavit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Non. & idus immediate poni consueverunt, per literas, & syllabas extense scribantur, & ille ex præfatis literis in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullariam nullatenus mittantur.

De concurrentibus in data:

15 Item voluit, quod de concurrentibus super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficiis illis, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, ceteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter equaliter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo possessores non possessoribus, ac inter personas alias in Curia presentes absentibus ab ea, ac inter presentes non beneficiati beneficiatis, & similiter inter absentes ceteris paribus oriundus non oriundo, & dioecesanus non dioecesanus, In reliquis vero singuli, qui prius apostolicas desuper literas eorum executoribus præsentauerint, aliis in ipsorum de quibus agi contigerit, beneficiorum assentione præferatur.

De non tollendo ius quæsitum.

16 Item ne per varias, quæ pro commissionibus, seu mandatis, & declarationibus habendis in causis plerumque sunt suggestiones, iustitia postponatur, idem D.N. decrevit, & declaravit suæ intentionis esse, quod deinceps per quamcunque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas apostolicas pro commissionibus, seu mandatis, aut declarationibus huiusmodi, etiam si motu proprio & ex certa scientia, ac etiam ante motam litem à Sanctitate sua emanaverint, vel de eius mandato faciendas, nullius sibi quæsitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti:

17 Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit aliquod beneficium, siue simpliciter, siue ex causis permutationis, vel alias dimiserit, aut illius Commendæ cessent, seu ipsius beneficii vnionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis dum esset sanus signatæ, & postea infra viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quavis auctoritate cõferatur per resignationem sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

De

De Idiomate.

18 Item voluit, quod si contingat ipsum alicui personæ de Parochiali Ecclesia, vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum parochianorum quomodolibet habente providere, seu mandare provideri, nisi ipsa persona intelligat, & intelligibiliter loqui sciat Idioma loci, ubi ecclesia, vel beneficium huiusmodi consistit, provisio, seu mandatum, & gratia desuper, quo ad parochialem ecclesiam vel beneficium huiusmodi, nullius sit roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

19 Item si quis supplicauerit sibi de beneficio quocunque tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis, vacante provideri, & postea per obitum eius vacet, prouisio, & quavis alia dispositio dicto supplicanti per obitum huiusmodi denuo faciendæ nullius sint roboris vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

20 Item voluit, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis vniri, teneantur exprimere verum annum valorem secundum communem estimationem, tam beneficii vnendi, quam illius cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat: & semper in vnionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, & idem voluit obseruari in confirmationibus vnionum factarum.

De mendicantibus transferendis.

21 Item de mendicantibus, qui ad alios ordines transferunt pro tempore, voluit constitutionem fel. rec. Martini Papæ Quinti predecessoris sui desuper factam, & in libro Cancellariæ Apostolicæ descriptam, quæ incipit: *Viam ambitiosæ cupiditatis &c.* firmiter obseruari.

De male promotis.

22 Item de Clericis extra tempora à iure statuta, siue ante etatem legitimam, aut absque dimissionibus literis ad sacros ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit constitutionem pie memor. Pij secundi similiter predecessoris sui desuper editam, & in dicto cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit. *Cum ex sacrorum ordinum, &c.* pari modo obseruari.

De Moneta.

23 Item declaravit idem Dominus noster, quod libra Turonensis paruorum, & florenus auri de Camera pro æquali valore in con-

A 4 cernetur

cernentibus literas, & Cameram Apostolicam, computari, & estimari debeant.

De beneficiis vacaturis per promotionem ad
Ecclesias, & Monasteria.

24 Item præfatus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcunque concessiones, gratiæ, & mandata etiam Motu proprio, & cum derogatione huius constitutionis, quæ ab eo pro quibusuis personis emanauerint, de prouidendo eis de quibusuis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, si huiusmodi concessiones, & mandata diem promotionis promouendorum ipsorum præcesserint, Necnō quæcunque collationes, prouisiones, & dispositiones pro tempore faciende de præmissis, ac quibusuis aliis beneficiis ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus, quæ per promouendos, vel assumendos ad quascunque prælaturas inter illarum vacationis, & huiusmodi promotionis, vel assumptionis tempora simpliciter, vel ex causa permutationis vbiunque resignari, vel aliàs dimitti contigerit, cum inde secutis pro tempore sint cassæ, & irritæ, nulliusque roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed
literarum expeditarum.

25 Item cum ante confectionem literarum gratia apostolica sit informis, voluit, statuit, & ordinauit idem D. N. quod Iudices in Romana Cur. & extra eam pro tempore existētes, etiam si sint S. R. E. Cardinales, causarum Palatii Apostolici Auditores, vel quicumque alij, non iuxta supplicationum signatarum super quibusuis impetrationibus, nisi in dicta Curia dumtaxat sint commissiones iustitiarum concernentes per Placet, vel per sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium iuxta facultatem super hoc sibi concessam signatæ, sed iuxta literarum super eisdem impetrationibus & concessionibus confectionum tenores, & formas iudicare debeant: Decernens irritū &c. Et si literæ ipsæ per præoccupationem, ad aliàs minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum quorum interest instantiam ad apostolicam Cancellariam remitti poterunt per eius officiales, quibus huiusmodi tenores, & formas restringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ pro iudicandis.

26 Item attendens D. N. Papa, quod super habendis de Cancellaria Apostolica regulis, & constitutionibus in ibi descriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indigerint, ad ipsam Cancellariam recur-

recursus dirigi potest, nec consultum foret, quod super earundem regularum & constitutionum, quas iuxta varietatem occurrentiū causarum, & negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenore vel effectu testium plerumque tenacem desuper memoriam non habentium de positionibus stari deberet, voluit, statuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus causarum Palatii apostolici, & alij etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ sint Cardinales, in ipsa Curia pro tempore deputatis auctoritate Apostolica Iudicibus etiam in causis actu pendentibus super huiusmodi tenore vel effectu probando, dumtaxat stet, fidemque adhibeat cedule, seu scripturæ de super a duobus de maiori parte, quod danda sit, a tergo signatæ, & etiam duobus aliis literarum apostolicarum Abbreuiatoribus in ipsa Cancellaria auscultatæ, & domini Vicecancellarij, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptæ, vt moris est, quicquid autem secus fieri contigerit, nullius sit roboris vel momenti.

De surrogandis collitigantibus.

27 Item D. N. cupiens litium succidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduersarij dentur, prouidere, voluit, statuit, & ordinauit, quod quoties deinceps aliquem super quouis ecclesiastico beneficio collitigantem in iure vel ad ius, si quod forsan eius aduersario in dicto beneficio competierit, surrogari concesserit (dummodo præfatus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum aduersarium, postquam illud per triennium pacifice possederit, siue tunc vacet, vel cum vacuerit, impetrationes, vel concessiones etiam Motu proprio infra mensem ante concessionem huiusmodi factæ nullius sint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viventium beneficia, illorum præsertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem immineret vite periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tanquam collitigantes, in eorum iuribus facilius subrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus præmissis, vel similibus impetrauerit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio, vel gratia, si neutri, si nulli, seu nouæ prouisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur, quod etiam strictissimæ obseruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibusuis criminibus, & excessibus forsan perpetratis, etiam si vsque ad diffinitiuam sententiam, quæ tamen in rem non transuerit iudicatam, processum foret.

GREGORII XIII.

De verisimili notitia.

28 Item voluit, & ordinavit, quod omnes gratiæ, quas de quibusvis beneficiis ecclesiasticis cum cura, vel sine cura, sæcularibus, vel regularibus per obitum quarumcunque personarum vacantibus in antea fecerit, nullius roboris vel momenti sint, nisi post obitum, & ante datam gratiarum huiusmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipsæ de locis, in quibus personæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiusdem domini nostri verisimiliter potuerint pervenisse.

Non valeant commiſſiones caularum nisi literis expeditis.

29 Item quod omnes, & singulæ commiſſiones caularum, quas in antea fieri contigerit, obtenta, vel occasione concessionum dumtaxat apostolicarum de beneficiis ecclesiasticis gratiarum, super quibus literæ apostolicæ confectæ non fuerint, ac processus de superhabendi, nullius sunt roboris, vel momenti, nisi ipsæ literæ infra terminum ad articulandum expediantur, & interim non sit vera lis, nec sit locus regulæ de subrogandis collitigantibus.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

30 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulum ipsius Cardinalis, & si ille in Curia fuerit, eius ad id accedat assensus, alias de super gratia sit nulla, & idem servari voluit, si dicti familiares eorundem Cardinalium familiares esse desierint, seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem trāsierint, quo ad beneficia quæ familiaritate priori durate obtinuerint, & in quibus priori ipsa familiaritate durante, ius eis competierit. Ita quod quo ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerint, suū habeāt adhibere consensum. Declarans præsentem constitutionem locum non habere in illis beneficiis, quæ non solum ratione familiaritatis continuæ comenſalitatatis huiusmodi, sed etiam ratione officiorum, quæ familiares ipsi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuissent dictæ dispositioni generaliter reservata, vel affecta fuisse apparerent. Necnon illos, quo ad effectū dictæ constitutionis, familiares eorundem Cardinalium cenſeri, qui ipsorum Cardinalium familiares continui comenſales ad minus per quatuor menses fuisse probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

31 Item idem D. N. ad evitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti sua constitutione exoriri possent, vestigiis prædecessorum suorum inhærendo, voluit statuit, & ordinavit, quod si beneficia, quæ pe

GREGORII XIII.

quæ per obitum familiarium continuorum comenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt, cessantibus apostolicis reservationibus, ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dicta præcedenti constitutione non comprehendantur, quo ad hoc, ut in provisionibus talium beneficiorum super expeditionibus literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, consensus requiri debeat, sed beneficia huiusmodi ad collationem seu quamvis aliam dispositionem Cardinalis ordinarij collatoris, ut præfertur, libere spectare censeantur, & si apud Sedem Apostolicam beneficia huiusmodi per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in provisione talium beneficiorum super expeditione literarum illius Cardinalis exigatur consensus, si in Romana Curia præfens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel dispositio, ut præfertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat præferatur alteri per Concessam.

32 Item voluit idem D. N. quod concurrentibus eadem die super quocunque beneficio per Fiat, & concessam Signaturis, ex eis, per fiat etiam ut petitur, habens, alteri per concessam etiam Motu proprio habenti præferatur, etiam si in illa per concessam prægnatioris & quantumlibet privilegiatæ essent clausulæ.

De annali.

33 Item S. D. N. ut improbi lites exquirentium motus reprimatur, voluit, statuit, & ordinavit, quod quicumque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediate præcedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quotannis illud ipse possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clare poterit constare, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc de super infra annum vsque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde secuta nullius existant firmitatis, & idè impetrat de damnis, & interesse possessorem prædictum propterea contingentibus ei satisfacere, & si possessorem ipsum iniuste, friuole, & indebite, molestasse repertus extiterit, quinquaginta florenos auri persolvere Camere Apostolicæ, sit astrictus, nec alius quam præmissæ vacationis modus etiam per litteras si neutri, aut surrogationis, aut alias sibi, quo ad hoc ut beneficium huiusmodi ea vice consequi aut obtinere valeat, quomodolibet infra-

sufragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censetur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia ecclesiastica cuiuscunque qualitatis per priuationem, & amissionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina vacancia, vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuotionem.

De trienniali possessore.

34 Item statuit, & ordinauit idem D. N. quod si quis quæcunque beneficia ecclesiastica quæcunque sint absque simoniaci ingressu, ex quouis titulo apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio, promissio, electio, & præsentatio, seu quæuis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possiderit dummodo in beneficiis huiusmodi, si dispositioni apostolicæ, ex reservatione generali, in corpore iuris clausa reservata fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat. Nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censi debere decreuit, antiquas lites super illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam sententiam.

35 Item idem D. N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantiū parcatur sumptibus & expensis, suorum prædecessorum constitutionibus & statutis inhærendo, statuit, & ordinauit, quod in causis in Romæ Curia pendentibus, & quas in posterum contigerit agitari, nulli ante diffinitiuam sententiam liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab interlocutoria, quæ vim habeat diffinitiuæ, vel à grauamine minimè concernente negotium principale, quod non possit per appellationem à diffinitiuâ sententia reparari. Nullæque causæ appellationū committantur, nisi in cõmissione exprimat, quod interlocutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamē sit tale, quod in appellatione à diffinitiuâ non valeat reparari. Alioquin appellationes, & cõmissiones in posterū, & quicquid inde secutū fuerit, nullius sit roboris vel momēti, cõmissionibus appellationū iā iudicibus presentatis, & exhibitis in suo robore permanentibus, in quibus latis super eisdem sententiis secundo, vel ulterius ab eis non liceat appellare. Appellantes vero, & appellationes etiam ab interlocutoriis, & grauaminibus huiusmodi suo, vel alterius

alterius nomine prosequentes si succuberint, ultra expensas, & damna, ad quæ refarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri poena mulsetur.

Non stetur commissioni post conclusionem.

36 Item statuit, & ordinauit, quod in commissionibus de iustitia, seu mandatis etiam consistorialibus per eum, seu de eius mandato, vel auctoritate in causis, in quibus conclusum existat, in posterum concedentis, etiam si in eis de conclusione huiusmodi implicite vel explicite mētio facta fuerit, nihil censetur esse concessum, nisi per concessionem commissioni huiusmodi derogetur expresse.

De literis religiosorum expediendis.

37 Item voluit, & ordinauit, quod si aliqui religiosi petūt aliquod beneficium ad nutum amouibile, cum clausula quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel superioris amoueri non possint, literæ quoad ipsam clausulam nullatenus expediantur, nisi idem D. N. ponat in signatura, quod non possit amoueri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

De clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

38 Item si committatur aliqui beneficii resignationis receptio, ponatur clausula: Attente quoque provideas. &c. Et si ex causa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula, quod neuter permutationum ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

De supplendis defectibus.

39 Voluit, quod si petatur suppleri defectus in genere, nullatenus literæ desuper concedantur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimat, vel per fiat vt petitur, supplicatio signata fuerit.

De derogatione iuris patronatus.

40 Item voluit, quod super quouis beneficio ecclesiastico, de iure patronatus laicorum, non expediatur literæ, nisi ponatur expresse quod tale beneficium tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apostolicam legitime est deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præsentandum à iure præfixum, lapsum existat, aut ad id patronorum ipsorum accedat assensus. Et si per ipsum iuripatronatus huiusmodi derogari contigerit, si ius huiusmodi ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis provisionis, vel mandati de provideo de dicto beneficio mētio facta non fuerit, non censetur quomodolibet derogatū.

De commendis.

41 Item voluit, quod nulli seculari de regulari, nec religioso de seculari

culari beneficij commenda datur, nisi in signatura per clausulam ad partem super petitione commenda huiusmodi de commenda ipsa mentio fiat.

De reformationibus.

42 Item voluit, statuit, & ordinavit, quod super quibuscunque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literæ super prima data expediri possint, si ex huiusmodi expeditione sub tali data cuiquam videatur posse fieri præiudicium, literæ huiusmodi sub ipsa prima data nullatenus expediantur, nisi reformationes huiusmodi per fiat sub prima data signata fuerint.

De consensu in resignationibus, & pensionibus.

43 Item voluit, & ordinavit, quod super resignatione cuiuscunque beneficii ecclesiastici, seu cessione iuris in eo quam in manibus suis, vel in Cancellaria apostolica fieri contigerit, apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans, vel sedens, si præsens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per procuratorem suum ab hoc ab eo specialiter, constitutum expeditioni huiusmodi in eadem Cancellaria expresse consenserit, & iuraverit, ut moris est, & si ipsam resignantem, vel cedentem pluries super vno & eodem beneficio in favorem diversarum personarum successive consentire contigerit, voluit Sanctitas sua, quod primus consensus tenere debeat, & alij posteriores consensus, ac literæ illorum prætextu etiam sub priori data expeditæ, pro tempore nullius sint roboris, vel momenti. Nec literæ reservationis, vel assignationis etiam Motu proprio cuiusvis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus expediti possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persolvere tunc habebit.

De ingressu Religionis.

44 Item non dantur literæ super beneficiis vacaturis per ingressum Religionis, nisi ille præcefferit datam desuper petitionis.

Non valeat impetratio facta per modum in

Cancellaria exprimentum.

45 Item voluit, quod si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria apostolica exprimentum, talis impetratio non valeat, nec literæ desuper expediantur.

De executione facienda.

46 Item voluit, & statuit, & ordinavit, quod quotiescunque per signaturam suam, vel de eius mandato factam super exequendis aliquibus

quibus cum adiectione proprii nominis, vel dignitatis cuiusvis iudex datur, literæ desuper expediatur, cum expressione, quod idem iudex executionem faciat per seipsum.

De dispensationibus in gradibus consanguinitatis.

47 Voluit, quod in literis dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis, vel affinitatis, aut aliis prohibito, ponatur clausula, si mulier rapta non fuerit, Et si scienter, ponatur clausula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

48 Voluit, quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula, quod non præiudicetur illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

Super dispensationibus.

49 Item, quod per quamcunque signaturam in quavis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum huiusmodi dispensationis cernat, vel aliis nihil cõferat, aut operetur.

Nulli suffragetur dispensatio nisi literis confectis.

50 Item cum concessiones super gratiis dispensationum quarumcunque quibusvis per ipsum D. N. concessarum, vel concedendarum per regulas Cancellariæ apostolicæ sint provide limitatæ, licet aliquando petitionibus super huiusmodi concessionibus collatis multa sint petita, ne quis talium concessionum prætextu id dispensatione tenere, aut facere præsumat ad quod concessiones huiusmodi se non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis dispensatio cuiquam in iudicio, vel extra suffragetur, anteaquam super ea literæ apostolicæ sint confectæ.

De clausulis ponendis in literis indulgentiarum.

51 Item voluit, quod in literis indulgentiarum ponatur, quod si Ecclesiæ, vel capellæ, vel aliis aliqua indulgentia fuerit per ipsum concessa de qua inibi specialis mentio facta non sit, huiusmodi literæ sint nullæ.

De indulgentiis concessis ad instar.

52 Item voluit idem D. N. quod literæ super indulgentiis non expediantur ad instar, nisi specificentur.

De exprimentando valore beneficiorum in impetrationibus.

53 Item voluit quod in gratiis, quas quibusvis personis de beneficiis vacantibus seu certo modo vacaturis fieri contingerit, illorum & aliorum quorumcunque beneficiorum, quæ dictæ personæ tunc obtinuerint, seu de quibus eis fuerit provisum, vel concessum, aut

mandatū prouideri, verus annuus valor per Marchas argenti, aut sterlingorū, vel libras Turonensium paruorum, seu floren auri, aut ducati, vncias auri, seu aliam monetam secundum communem æstimationem exprimat, nisi personæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipsarum oblationes, aut alias dimittere teneantur, alioquin gratiæ prædictæ sint nullæ. Et idem seruetur in gratiis, quas a sanctitate sua Motu proprio emanare contingerit, quo ad beneficia, de quibus per Sanctitatem suam pro tempore prouidetur, seu prouideri mandatur, aut alias disponitur. Ac literis, per quas pro tempore ad ecclesiarum patriarchalium, & cathedralium, ac Monasteriorū & regimina pro motis conceditur, quod Monasteria, & alia beneficia ecclesiastica secularia & regularia per eos, obtenta, & in quibus & ad quæ ius eis competit, retinere possint.

De clausulis in beneficiis vacantibus ponendis.

54 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, seu mandat prouideri alicui de beneficio ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulæ, si petantur, etiam si illud quouis modo, &c. seu per constitutionem execrabilis vacet, ac specialiter reservatum inter aliquos litigiosum sit, & eius collatio deuoluta fuerit. Et si pro collitigante, vel surrogationem, aut si neutri, vel si nulli &c. petente, si tunc lis specificè exprimat. Nec detur aliqua generalis reservatio dispositiue, nisi desuper in conconcessione specialis, & expressa, ac pure, & non sub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reservationes ibi contentæ veniant. Si vero tempore expeditionis inde litterarum generalis reservatio huiusmodi probari non possit, aut in nouis prouisionibus, seu pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli, &c. sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vnicum subcollectorem, abbreviatorem, vel familiarem, notarium, aut dictæ sedis officialem fuisse, clausula ponatur. Etiam si dictum beneficium ex eo quod talis collector, vel vnicus sub collector, abbreviator, vel familiaris, notarius, aut dictæ sedis officialis fuit, dispositioni apostolicæ generaliter reservatū existat, dummodo, non sit in eo alicui specialiter ius questum. In reliquis vero nulla clausula detur, vnde reservatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex fiat signata sit, aut reformatio, vel aliàs specialiter habeatur.

De expressione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.

55 Item voluit, quod super beneficiis ecclesiasticis de qualitibus illorum, videlicet an dignitates, personatus, vel officia sint, eisque cura

cura immineat animarum, & ad illa consueverint, qui per electionē assumi, mentio fiat, aliàs gratiæ desuper factæ sint nullæ, & si qualitates huiusmodi affirmatiue, vel conditionaliter non exprimentur, negatiua expresse desuper fiat in beneficiis, quæ tales qualitates vel ex eis aliquas consueverint habere.

De beneficiis vacantibus per contractum matrimonij.

56 Item si referuetur beneficiū per contractū matrimonij, non dentur alij modi vocationū de futuro, nec ceseatur beneficiū reservatū specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium, sed in beneficiis per promotionem, aut ingressum religionis, vel affectuionem vacaturis ponatur clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi præmissa, vel aliàs quouis modo &c. præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, etiam si vacent.

De clausulis ponendis in literis Religiosorum.

57 Item voluit, quod si petatur aliquem in religiosum recipi, & sibi de quouis beneficio ecclesiastico prouideri per simplicem signaturam fiat, receptio huiusmodi duntaxat detur, adiecto si petens idoneus sit, aut aliud canonicum non obstat: & exprimat si certus numerus regulatum sit ibidem, cui etiam non derogetur, nisi expresse concedatur. Et si numerus iste non existat, ponatur, dummodo receptionis locus huiusmodi nimium propterea non grauetur.

De translatione Religiosorum.

58 Item, si regularis petat sibi de beneficio ab aliquo monasterio, vel alio regulari loco dependente prouideri, & appareat ex petitione huiusmodi, quod alterius monasterij, vel loci Religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clausulis si est ita.

59 Item, quod in literis super beneficiis per constitutionem execrabilis, vacantibus, ponatur clausula, si est ita, similiter de quibuscūque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo dentur literæ.

de vacaturo, & econuerso.

60 Item petenti sibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacaturo, & econuerso, prout expedierit impetranti.

De mandatis Apostolicis, & executorialibus.

61 Voluit, & ordinauit, quod mandata apostolica super sententiis in Romana Curia latis executioni demandandis sub bulla expediantur, aliàs sint nullæ.

Reuocatio decimarum, & allarum impositionum.

62 Item reuocauit, quascūque decimarum, subsidiorum, vigesimæ

& aliorum onerum impositiones, quæ a præfato Pio V. prædecessore suo ex quavis causa, etiam in subsidium expeditionis contra Turcas, & Orthodoxæ fidei hostes emanarunt, & quascunque facultates super decimarum, vigesimo, & onerum huiusmodi exactione quibusvis fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectoribus, & apostolicæ sedis Nunciis ab eodem prædecessore concessas. Suspendit quoque ad suæ sanctitatis, & sedis Apost. beneplacitum quascunque plenarias indulgentias ab eodem prædecessore ex quavis causa etiã expeditionis huiusmodi concessas, si quæ per Nuncios, vel Quæstores deferantur. Nec non deputandi, & eligendi confessores, qui plenarie absoluant, & alia faciant ad eandem indulgentiarum suspensionum effectum, reliquasque facultates ipsas indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quoad ea, in quibus indulgentiæ, & facultates in aliqua sui parte sint sortite effectum, ita ut illis, qui implentes iniuncta eis in literis indulgentiarum huiusmodi iam consecuti sunt, facultatē eligendi confessores, qui absoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiusmodi suspensionem non præiudicetur, quin facultate ipsa uti possint in futurum. Decreuit quoque irritum, & inane quicquid facultatum reuocatarum eorundem prætextu in posterum contigerit attentari.

Renocatio facultatum percipiendi prætium officiorum.

63 Item reuocavit, cassavit, & annullavit, ac irritas declaravit quascunque facultates percipiendi prætium officiorum Romanæ Curie pro tempore vacantium in toto, vel in parte, ac quavis concessiones, & collationes, aliasque dispositiones per sel. record. Pium Papam V. prædecessorem suum de dictis officijs, etiam ex die collationum concessionum, & dispositionum earundem in antea vacaturis in favorem quarumcunque personarum, ecclesiarum, monasteriorum, priorum locorum, collegiorum, seu eorum mensarum, etiam perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quavis verborum forma, quam, & præmissorum tenores, pro expressis haberi voluit, concessas, & factas, quæ ad officia, quæ post obitum ipsius prædecessoris vacarunt, & in posterum quomodolibet vacabunt.

Quod fructus in tertia parte augeri possit vigore clausule.

64 Item cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum ecclesiasticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum, asserendo illorum fructum &c. certum per eos expressum annum valorē nō excedere, nō nunquā obtineant a Sanctitate sua, ut huiusmodi valorē annum augere possint, ut verius possit in confessione literarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse

ipse annuus exprimi pariter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodi concessionis in posterum hæsitari contingat declaravit prætextu concessionis huiusmodi valorem ipsam usque ad tertiam partem valoris expressi, & in p̄tina, quæ desuper fiet, literarum expeditione dumtaxat augeri posse, & eas, quas literis iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento valoris huiusmodi nullius esse roboris, vel momenti, etiam si Motu proprio beneficiales gratiæ, & dispositiones, cum quæ a Sanctitate sua emanarent

De infordescensibus

56 Item ne personis, pro quibus literæ suæ sanctitatis emanabunt, ob generalem absolutionem a censuris ecclesiasticis, quibus ligatæ forent, ad eorundem effectum indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solita præstetur occasio censuras ipsas vilipendendi, & infordescendi in illis, statuit, & ordinavit huiusmodi absolutionem, & clausulam in literis, quas in futurum, cum illa concedi contingeret, non suffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiariis, violatoribus ecclesiarum, falsificatoribus, falsificari procurantibus literas, & supplicationes apostolicas, & illis utentibus, receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus ecclesiasticæ libertatis, via facti, ausu temerario apostolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores apostolicæ sedis, & eius officialium eis commissa exequentes impediētibus, qui propter præmissa, vel aliquod eorum excommunicationis, sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscunque aliis, qui censuris aliquibus, etiam aliis, quam, ut præfertur quomodolibet ligati, in illis per annū continuū inforduerint.

Officiales nihil exigant ultra debitum.

66 Item idem D. N. exactionibus, quas sanctitas sua non sine displicentia plerumque fieri intellexit per officiales Romanæ Curie, qui constituti sibi emolumētis pro exercitio officiorum, quæ obtinent non contenti, ultra a prosequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem exigere non verentur, obviare volens: Districte præcipiendo inhibuit omnibus, & singulis quævis officia in eadem Curia obtinentibus, ne de certo quicquam prætextu officiorum, quæ obtinent, quovis colore etiam celerioris expeditionis, ultra emolumēta huiusmodi exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum quæ eis incumbunt malitiose differre, sub excom-

municationis, & præter illam suspensionis a perceptione emolumentorum huiusmodi pro prima ad semestre, & pro secunda ad annuam, & pro tertia vicibus, quibus sic excederent, priuationis officiorum per eos obtentorum, in quibus sic excesserint poenis. Ac voluit quod S. R. E. Vicecancellarius, Camerarius, & Maior Poenitentarius excedentes ipsos respectiue, prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorundem, ac alias, vt præmittitur, compellant ab huiusmodi illicitis exactiõibus abstinere, & contra eos per prædictas poenas, & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur sub regulis faciendis.

67. Item cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ipsi sanctissimo D. N. assistant, ac propterea debeant specialibus prærogatiuis, & priuilegiis gaudere, Idem D. N. statuit, ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuscunque constitutionibus, & regulis per sanctitatem suam in posterum post hanc primam editionem, & suarum constitutionum, & regularum publicationem faciendis non includatur ipsi Cardinales, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant vt ipse constitutiones edende, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio edite fuerint.

De potestate Reuerendissimi D. Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68. Primo, quod possit committere absolutionem illorum, qui ignorant in supplicationibus, vel in literis apostolicis aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod possit corrigere nomina, & cognomina personarum & beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item, quod possit omnes causas beneficiales etiam non deuolutas committere in Curia, cum potestate citandi ad partes.

Item, quod processus apostolica auctoritate decretos aggravare possit cum inuocatione brachij secularis, & sententias executioni demandari facere contra intrusos, & introducendos per literas apostolicas desuper conficiendas, & non alias.

Item, quod possit signare supplicationes manibus duorum Referendariorum signatas de beneficijs ecclesiasticis secularibus, & regularibus, dispositioni apostolicæ generaliter non reseruat, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonensium paruorum, seu totidem in alia moneta secum communem estimationem valorem annum non excedat.

Item, quod possit signare supplicationes, etiam duorum Referendariorum

dariorum manibus signatas de nouis prouisionibus si neutri, & subrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clausula generalem reservationem importans.

Item, quod possit ad ordines suscipiendos artatis prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus vsque ad proxima tunc à iure statuta tempora, in quibus sic arctati successiue ad ipsos ordines promoucantur.

Placet, publicentur, & describantur V.

Leetæ, & publicatæ fuerunt suprascriptæ regulæ, ordinationes, & constitutiones Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, die vero Sabbathi vltima mensis Maij, Pontificatus S. D. N. Gregorij diuina prouidentia Papæ decimi tertij, Anno primo.

Claudius Ceccholinus Custos.

Reseruatio mensium Apostolicorum, & alternatiua pro Episcopis residentibus.

69. Sanctissimus in Christo pater, & Dominus noster Dominus Gregorius diuina prouidentia Papa XIII. cupiens pauperibus clericis & alijs benemeritis personis prouidere, omnia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum regularia qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia in mensibus Iulij, & Augusti, Octobris, Nouembris, Ianuarij, Februarij, Aprilis, & Maij, vsque ad quinquennium à die publicationis præsentis constitutionis computandum extram Romanam curiam aliàs quam per resignationem quocunque modo vacatura, ad collationem prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem quoruncunque collatorum & collatorem secularium, & quorumuis ordinum regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscunque alios initis, & per eos qui illa acceptare, & obseruare debuerunt acceptatis, & obseruatis, quæ lacerare non intendit comprehensurum quomodolibet pertinentia, dispositione suæ generaliter reseruaui. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus etiam Motu proprio fieri, de mense in quo vacauerit dispositione mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse. Ac priuilegia, & indulta Apostolica disponendi de huiusmodi beneficijs, aut quod illa sub huiusmodi reservationibus nunquam

GREGORII XIII.

comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriis derogato-
rijs, ac fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irrita-
tibus, & alijs decretis quibusvis personis, & collegijs cuiuscunque
dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quo-
modolibet concessa, aduersus reservationem huiusmodi minime suf-
fragari. Insuper sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archie-
piscopis, & Episcopis intenta, ipsis quandiu apud Ecclesias, aut dice-
ceses suas personaliter resederint dumtaxat, de omnibus, & quibu-
scunque beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus
& regularibus, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum
cum eis, dispositionem, seu presentationem, vel electionem pertine-
ntibus, quae in antea mensibus Iunij, Augusti, Octobris, Decembris,
Februarij, & Aprilis, extra curiam ipsam vacare contigerit (dummo-
do alias dispositioni Apostolicae reservata, vel affecta non fuerint)
libere disponendi facultatem concessit. Ac etiam voluit quod si ipse
in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in alijs sex men-
sibus videlicet Iulij, Septembris, Nouembris, Ianuarij, Martij, &
Maij, vacaturorum (quae etiam dispositioni suae, vt praefertur, reserva-
uit) seu etiam aliorum dispositioni suae, & aetiae sedis alijs quomo-
dolibet reservatorum vel affectorum sese intromiserint, aut quomi-
nus provisionis, & gratiae sanctitatis suae de illis debitum effectum
consequantur, impedimentum quoquomodo presterint, vltro &
beneficio praedictae facultatis eo ipso, privati existant, ac collatio-
nes, & aliae dispositiones de beneficiis illius praetextu deinceps fa-
ciendae, nullius sint roboris vel momenti. Illi vero qui gratiam alter-
natiuae praedictae acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi
per patentes literas sub sigillo munitas declarare, & literas ipsas huc
ad Datarium sanctitatis suae transmittere, teneantur. Quibus ab eo
receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea uti incipiant gra-
tia supra dicta. Decernens in praedictis omnibus per quoscunque,
&c. iudicari debere. Ac irritum, &c.

Placet, publicetur, & describatur. V.

Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romae in cancellaria
Apostolica Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesi-
mo septuagesimo secundo, die vero Iouis vigesima sexta mensis
Iunia, Pontificatus Sanctissimi D.N.D. Gregorij diuina prouiden-
tia Papae XIII. Anno primo.

Claudius Ciccholinus Apostolicae Cancellariae Custos.

rorroga-

GREGORII XIII.

Prorogatio expeditionum falcis recordat. Pij
Papae. IIII.

70 Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus
Gregorius diuina prouidentia Papa XIII. qui in crastino suae assum-
ptionis ad summi Apostolatus apicem per certam constitutionem
suam voluerat, quod concessa per se. rec. Pium Papam. V. predeces-
sorem suum, & de eius mandato expedirentur in forma. Rationi
congruit, sub die coronationis suae, vt moris est. Et idem quo ad con-
cessa per pie mem. Pium Papam Quartum, etiam praedecessorem
suum ad sex menses dumtaxat ab ipsa die coronationis incipien-
dos, obseruari voluerat. Volens ipsorum qui literas super concessis
per eundem Pium Quartum praedecessorem nondum expediuerint
indemnitati consulere dictos, sex menses ad alios sex menses a fine
primo dictorum sex mensium computandos, prorogauit.

Placet, publicetur, & describatur. V.

Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romae in Cancellaria
Apostolica anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesi-
mo septuagesimo secundo, die vero Sabbati octaua mensis Nouem-
bris, pontificatus praefati sanctissimi Domini nostri Papae Anno
primo.

Claudius Ciccholinus Custos.

B. 4. CONSTI-

CONSTITVTIO PER QVAM DATVR FACVLTAS iudici decernendi sequēstrum, Super Beneficiis reseruatis.

SANCTISSIMVS
in Christo Pater, & Dominus nos-
ter Dominus Pius diuina providē-
tia Papa quartus: Cupiens (prout
suo pastorali incumbit officio) vni-
cuique quod suum est tribui, iusti-
tiamque inter omnes æqua lance
ministrari, ac animarum periculis,
& fraudibus eorum, qui passim be-
neficia ecclesiastica in mensibus, in
quibus illorum collatio & prouisio

per constitutiones suas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas defu-
per editas dispositioni suæ pro tempore reseruata existunt, vacātia
seu aliās eidem & sedis Apostolicæ dispositioni generaliter reserua-
ta, aut ex generali reseruatione apostolica vel aliās affecta, ordina-
ria seu alia auctoritate contra dictarum Constitutionum tenorem,
aut aliās indebite sibi conferri, & de illis etiam prouideri procurāt,
& in eis prætextu collationum & prouisionum huiusmodi se intru-
dunt, ad hoc, vt illorum fructus suos, faciunt, & ex eis impetrantes
Apostolicos, seu aliās iusto titulo prouisos molestant, & interim li-
tes adeo in longum protrahant, vt ipsi impetrantes & iustum titu-
lum habentes, aut cum eis concordare, aut eorum iuri cedere & re-
nūciare, aut in prosecutione litium huiusmodi omnes ferè eorum
facultates dissipare, & tandem in illarum prosecutione mori coga-
tur. Quique beneficia in Romana Curia vel extra eam litigiosa resi-
gnant, aut eorum iuri cedunt simpliciter, vel in fauorem tertij in me-
morialibus, cum paruis datis & consensibus desuper præstitis, quæ
penes se retinent. Et nihilominus lites huiusmodi prosequuntur, &
dum cognoscunt, nullum ius sibi in huiusmodi beneficiis litigiosis
cōpetere, ad effugiendū sententiam & expensas, vel fructuum resti-
tutionē, in quibus condēnandi venirent: Supplicationes desuper si-
gnari, ac datas, & consensus paruos huiusmodi extendi faciunt, asse-
rentes, se iamdiu illa dimisisse, partes fōuentes bonū ius, & iudices
iustitiam ministrantes diludendo, quantum in eo est obuiare, ac om-
nem

nem penitus talia præsumendi occasionem tollere, hac sua perpetuo
valitura sanctione statuit, & ordinauit, quod quoties in antea ali-
quē super quouis beneficio ecclesiastico (vt præfertur) reseruato
seu affecto, & dicta auctoritate, vel aliās nulliter collato tam in dicta
Curia quam extra eam litigate contigerit, & iudici ordinario, seu
cui causa desuper cōmissa fuerit, etiā summarie & extrajudicialiter
quantū sibi pro rei qualitate sufficere, parte legitime citata, videbi-
tur, constiterit, beneficium ipsum in dictis mensibus vacauisse, aut
aliās (vt præfertur) reseruatum seu affectum: & nihilominus ordina-
ria seu alia auctoritate nulliter Collatum, & indebite detētū existe-
re, idem iudex reproducta citatione, fructus, redditus & prouentus
beneficiorum sic nulliter collatorū & indebite detentorū sequestra-
ri mandet & faciat, ac alia exequatur in præmissis necessaria & op-
portuna. Super quo eidem iudici omnem potestatem & auctoritatem
impartitus est. Itēque sanctitas sua in causis nunc in quauis instan-
tia coram eisdē iudicibus pendentibus similiter obseruari mādauit:
Præterea decreuit & declarauit, sic resignantes seu cedentes, & ni-
hilominus lites huiusmodi prosequentes, ne eorū malitia illis prodes-
se, & fōuentibus bonū ius nocere valeat, ad fructuū, reddituū & pro-
uentuū dictorū beneficiorum per eos perceptorum restitutionem
ac expensarum in litibus huiusmodi factarum refectionem, omnia-
que & singula damna & interesse, in quibus condemnati fuerint, si
non celsissent vel resignassent, per iudices tam ordinaria quam de-
legata vel alia auctoritate fungentes, corā quibus lites ipsas pro tem-
pore pendere, seu moueri contigerit, condemnandos fore & cōdem-
nati debere, ac ad id teneri & obligatos esse. Ipsoque ac etiam in di-
ctis beneficiis successores quoscunque ad apparitionem sententiæ
seu sententiarum ac literarum exequutorialium pro tempore lata-
seu litarum & decretarum, à quibus appellare non liceat, ac resti-
tutionem seu relaxationē possessionis, ac fructuum, reddituū & pro-
uentuū, necnon refectionē expensarum ac damnorū, & interesse hu-
iusmodi, perinde ac si contra eosdem successores sententia seu sentē-
tiæ lata, & literæ exequutoriales huiusmodi decreta fuissent, cogi
& compelli. Sic tamen, quod postquam alter ipsorum sententiæ seu
sententiis, ac restitutioni vel relaxationi possessionis & fructuū red-
dituum, & prouentuū, necnon dānorum, & interesse homini refe-
ctioni, aliisque præmissis realiter, & cū effectu paruerit, aliter desu-
per molestari nō possit. Et ita in præmissis omnibus & singulis per
eosdē & alios quoscunque iudices, & etiā causarū palatij Apost. Au-
ditores, sublata, &c. iudicari & diffiniri debere, irritum quoque, &c.

Placet, publicetur & describatur. I.

Lecta & publicata fuit supradicta Constitutio Romæ in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominicæ 1560. Die vero Sabati, vigesima sexta mensis Octob. Pontificatus prælibati Sanctissimi Domini Papæ, Anno primo.

A. Lomellius Custos.

Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina providentia Papa IIII.
Bulla reformationis officij sacre penitentiariæ.

P. I. V. S. Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

In sublimi Beati Petri solio, meritis, licet imparibus, superna dispositione locati, statim ab ipso nostri Põ. initio, officij nostri esse diximus, vt omni adhibita diligetia, errores, quos circa omnes gradus & hominũ conditiones, nimia forsitan licentia & impunitate, magno cũ animi mœrore hisce potissimũ tẽporibus cõmitti animaduertimus, prouidentie nostræ ministerio corrigere, & emẽdari: ac ea quæ hominũ licentia crescente deformata essent, reformare illa que præsertim circa Romanæ Curie officia, & tribunalia ad verã debitãque normã, & obseruantia reducere curaremus. Hinc est, q̃ nos ad poenitentiarie nostræ officium, in quo morũ censura & animarũ salus præcipuẽ vertitur, nostrę considerationis oculos dirigentes, & attendentes, in eo plures & diuersos abusus propter superiorũ temporũ licentiã, & incuriã irrepisse, ne ille se se latius diffundat, quantũ in nobis est occurrere volentes, habita desuper cũ venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, ipsoque maiori poenitentiaro, ac eius officialibus auditis & eorũ iuribus diligenter visis, ac omnibus maturẽ cõsideratis, de ipsorum fratrũ cõsilio, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus: quod de cetero perpetuis futuris tẽporibus, pro tẽpore existens maior poenitentiarus, ac eiusdẽ poenitentiarie Regens, correctores, procuratores, ac alij quicunque eius officiales & ministri ab eorum omnium, quæ in infrascriptis capitulis & prohibitionibus continentur, concessione, cõmissione, & expeditione penitus cessare & abstinere debeant. Et in primis idẽ poenitentiarus abstineat à cõmutationibus vltimarũ voluntatum & earum derogationibus, necnõ ab vnionibus perpetuis & suppressionibus, ac translationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & applicationibus vnus beneficij alteri beneficio, & illarum confir-

confirma

mationibus. Itẽ à concessione iurispatronatus, seu præsentandi ad beneficia Ecclesiastica propter augmentum fructuũ, sed tantum ex causa foundationis, vel dotationis illud concedere possit. Similiter abstineat à licentijs standi extra, pro monialibus, ex quacunque causa: nec non à declaratorijs pro religiosis propter vim & metum, quę ingressa religionis, vel emissionē professionis sibi illata fuisse prætendant: quando post emissionē professionis huiusmodi susceperant sacros ordines in religione: etiã si asseratur, quod eisdẽ vi & metu durantiibus illos susceperint. In alijs autẽ casibus declaratoriæ p̃se cõmittantur Ordinario loci: & vocato Priore Monasterij, in quo fuerit emissã professio, & nunquam in Curia: etiã si pars, & testes præsententes essent. Nec concedat Religiosis licentiã standi extra propter infirmitatis, & similia impedimenta: nec etiã pro subuentione parietum, aut pupillorum, vel aliorum consanguineorum, nisi obtenta licentia suorum superiorum, & in facultatibus, pro religiosis eisdẽ, transeundi de ordine, & in casibus à iure permisis, apponatur semper clausula: Quod perpetuo ibidẽ in claustrum Domino famulari teneantur. Apostatis vero absolutionẽ non concedat, nisi ea lege expressa, vt statim ad claustrum proprii ordinis redeant: vel ad alium ordinem transeant æqualis vel arctioris obseruantie, vt ibi perpetuam vitam agant. Nec illis aut alijs translatis prædictis indulgeatur, vt beneficia ecclesiastica obtinere, vel illis, vt mercenarij, de seruire, aut alias etiam de superiorum suorum licentia extra claustrum quoquo modo degere valeant. Similiter non concedat cõmissiones alienationum, vel permutationum, aut affrancationum, aut illarum confirmationum de bonis Ecclesiasticis in forma quæ dicitur. Si in quidẽm pro rebus, quarum redditus annuus summã viginti ducatorum auri de Camera excedat: & cõmissiones huiusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse vel præiudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitanis. Et si res ad ipsum Metropolitanum pertineat: Ordinario viciniore: & nunquam similes concedantur cõmissiones, quãdo agitur de alienatione iurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quouis modo pertinentium. Præterea, ne Ordinarij in corrigendis subditorum excessibus impediuntur, & delicta impunita remaneant, non concedat absolutiones, vel mandata de absolueudo ab homicidijs, vel alijs grauibus delictis, etiã occultis, pro quibus de iure ciuili poena capitalis imposita sit (præterquã in foro cõscientiæ duntaxat.) In reliquis vero minoribus, & leuioribus excessibus,

bus, de quibus tamen delinquens non fuerit citatus, vel inquisitus, committere possit Ordinario: ut imposta illi poena eius arbitrio, eum etiã in foro fori absoluat, ipsumque ab executione ordinũ, si secum super irregularitate dispensatum fuerit, similiter eius arbitrio suspendat. Episcopis tamen, vel eorum superioribus, aut alijs prælatis Sedi Apost. immediatè subiectis, & quibusuis personis in terris Ecclesiæ & multo minus in Vrbe delinquentibus, ab aliquibus delictis extra forũ conscientiæ absolutionem minime concedere possit. Caueat etiam Pœnitentiarius, ne in absolutionibus à Symonia reali, vel conuentionali, etiam occulta, vnquam concedat: ut ipsi Symoniaci beneficia, super quibus Symoniã commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta aut fructus exinde post cõmissam Symoniã perceptos in toto, vel in parte retinere possint: quinimo in absolutionibus huiusmodi opponatur clausula. Quod uterque ad beneficium super quo fuit cõmissa Symonia, perpetuo inhabilis existat. Et insuper homicidæ voluntario, etiam aliàs canonicè absoluto, altaris ministerium, aut ascensum ad superiores ordines, & restitutionem aut retentionem beneficiorum, quibus ipso iure quis priuatus vel priuandus sit, concedere minimè valeat. Nec minus literas de promouendo ad sacros ordines, ac etiam ad primam tonsuram à quocunque Catholico Antistite, nisi allegetur iusta causa, propter quã ab Ordinariis suis promoueri, nec ab eis, aut eorum officialibus literas dimissorias obtinere valeant: & tunc concedi possint à quocunque Ordinario, vel pro eo Pontificalia exercẽte, & si causa allegata falsa fuisse deprehendatur, sic promoti ab executione ordinũ per suos Ordinarios suspendi, vel illa etiã perpetuo priuari possint. Similiter idem pœnitentiarius non concedat absolutiones à iuramento, nisi ad effectũ agendi duntaxat. Nec dispensationes matrimoniales in forma gratiosa, sed semper cõmittantur Ordinariis, prout aliàs si eri consuevit. Nec concedat religiosi licentiã suscipiendi gradũ Doctoratus, vel Magisterij contra statuta ordinis, nisi ex aliqua probabili causa, & nisi de licentiã suorum superiorũ. Nec absolutiones à fructibus indebitè perceptis, ratione intrusionis in beneficio, vel ob nõ promotionẽ, aut aliũ tituli defectum, etiam in foro cõscientiæ, nisi facta restitutione fructuũ huiusmodi. Nec etiã absolutiones cõcedat pro usurpatã iurisdictione, vel violata libertate ecclesiastica, etiã in foro cõscientiæ, nisi cũ clausula, Satisfacto prius de damnis & expensis partilæsã: Neque facultates testandi iuxta formã quinterni simpliciter: sed cum clausula: Dum modo non supra summam centum ducatorum, etiam ad pias causas, ac pro seruicibus, Religiosis verò etiam

etiam extra claustrum, etiam cum Apostolica dispensatione degen-
tibus, facultates testandi nullo modo concedantur. Et insuper non confirmet gesta per Ordinarios, aut alios inferiores illis de iure communi non concessa, nec suppleat eorum defectus. Minus etiam dispenset super ætate promouendorum ad sacros ordines de iure requisita. Nec tempus prælatis ad munus consecrationis suscipiendum à iure statutum ultra tres menses, & terminum anni Rectoribus parochialium ecclesiarum, & aliis quibusuis ad sacros etiam præsbyteratus ordines suscipiendos à iure, aut in fundatione beneficiorum quomodolibet constitutum, extra casus à iure permisos, ultra sex menses minimè prorogare valeat. Et ultra præmissa ablineat etiam ab expeditionibus quibuscunque, quæ sibi per litera suarum facultatũ expresse non concedantur, nisi aliàs de iure communi in casibus, de quibus agetur, Ordinario concessæ reperiantur. Nec suffragetur prætextus consuetudinis, seu stylli, aut quasi possessionis ipsius, maioris pœnitentiarij, & prædecessorum suorum in similibus concedendis, etiã si cõsuetudo, aut stylus, vel quasi possessio huiusmodi per literas facultatum suarum generaliter approbata reperiantur. Volumus insuper, quod officium sacræ Pœnitentiariæ, Sede Apostolica vacante, in omnibus & singulis, quæ ad forum fori quomodolibet pertinent, peritus & omnino conquiescat. Quodque ea tantum pro animarum salute expedire valeat, quæ forum conscientie respiciunt. Distinctis inhabentes moderno, & pro tempore existenti Maiori Pœnitentiario in virtute sanctæ obedientiæ, ac Regenti. Correctoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, Reuisoribus, Sigillatoribus aliisque dictæ Pœnitentiariæ officialibus quibuscunque, sub nostre indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis & amissionis suorum huiusmodi, & aliorum officiorum, & beneficiorum quoruncunque per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda aliisque grauioribus nostro, & pro tempore existentis Ro. Pont. arbitrio infligendis, & applicandis pœnis. Ne de concessionibus, & expeditionibus sibi per præsentis interdictis præmissorum tenore, etiam prætextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum, se introumittere quoquo modo audeant, seu præsumant. Decernentes quascunque cõcessiones, gratias, ac expeditiones deinceps ab eodẽ officio Pœnitentiariæ contra præsentium tenorẽ (quod absit) pro tempore emanatas, etiã si in illis asseratur, vix vocis oraculo, ac demandato nõ, & pro tẽpore existentis Ro. Pont. speciali, & expresse factas fuisse, nullas nihilominus, & inualidas, ac extortas, & surreptitias esse,

esse, & cenferi nemini que propterea suffragari posse: & ita per quos
 cunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & commissarios quauis au
 thoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores,
 ac eiusdem S. R. E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter
 iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate iudicari, & diffi
 niri debere: irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quo
 quam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attempta
 ri. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, apostolicis
 priuilegijs, quoque & indultis eidem Maiori Pœnitentiario, ac eius
 officio, etiam in illis erectione, & institutione, etiam Motu proprio
 consistorialiter, ac de fratrum earundem consilio, & assensu, sub qui
 buscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decre
 tis in genere, vel in specie, & alijs quomodolibet, etiam per foelicis
 recor. Eugenium Quartum, Sixtum etiã Quartum, & Paulum Ter
 tium, ac alios quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac
 etiam nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & censuris
 in illis appositis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficiēti de
 rogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica indi
 uidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas
 generales idem importantes, mētio, seu quauis alia expressio haben
 da, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret: Tenores
 huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habētes (illis alijs
 in suo robore permansuris) hac vice duntaxat specialiter, & expres
 se derogamus, contrariis quibuscunque: Aut si aliquibus comuni
 ter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi,
 vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facien
 tes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huius
 modi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs indulgentijs & li
 teris apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcunque teno
 rum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter nō in
 ferta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differ
 ri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica in diuidua, &
 expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem literis mē
 tio specialis. Vt autē præsentis literæ ad omnium notitiam deducā
 tur, & omnes quorū interest, vel interesse poterit, omnino afficiant:
 Volumus & mandamus, illas in Palatii nostri apostolici ac officij
 Pœnitentiariæ huiusmodi valuis, & acie Campi Floræ affigi, & per
 aliquod temporis spacium, relicta ibidē copia, detineri, vt his, quos
 literæ ipsæ concernunt seu concernere poterunt quomodolibet in
 futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas igno
 rauerint,

rauerint, quo minus eos ardeant perinde, ac si eis personaliter intima
 te forent, nullam possint exculationē prætere de vel ignorantiam
 allegare: Cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, q̄
 tam patenter extiterit publicatum. Nulli ergo omnino hominum li
 ceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, inhi
 bitionis, decreti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu te
 merario contraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit, indig
 nationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolo
 rum eius, se nouerit incursum. Dat. Romæ apud S. Petrū. Anno
 incarnat. Dñicæ 1562. Quarto Non. Maij. Pōt. nostri anno tertio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

*Ego R. Car. de Carp. Episc. Por.	*Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
*Ego F. Car. Pisanus Epi. Tosc.	*Ego Aloysius Card. Corne.
*Ego F. Car. Cefius Epi. Præc.	Ego B. Card. Saluiatus.
*Ego Io. Car. Moron. Epi. Sabi.	*Ego Phi. Card. Aburd.
*Ego Christ. Car. Trid. Epi. Alb.	*Ego Petrus Francif. Car. Ferre.
*Ego Otho Truchses Car. Aug.	*Ego Hiero. Car. Corrigiensis.
*Ego B. de la Cueva Card. san ctæ Crucis.	*Ego Marcus Anto. Car. Amul.
*Ego Ti. Cardinalis Crisp.	*Ego B. Card. Nauagerius.
*Ego Ful. Cardinal. Perus.	*Ego Io. Frac. Car. de Gambara.
*Ego Io. Michael Car. Saracen.	*Ego A. Car. Farnesius Vicecan.
*Ego Io. Card. Sancti Vital.	*Ego Gui. CAsc. ar. Camerarius.
*Ego Iaco. Card. Puteus.	*Ego N. Card. de Sermonet.
*Ego Io. B. Cicada Card. sancti Clementis.	*Ego Iu. Card. Vrbin.
*Ego B. Card. Tranen.	*Ego Alf. Caraf. Car. Neapolit.
*Ego Scipio Card. Pisarum.	*Ego Vitellotius Car. Vitellius.
*Ego Ioan. Card. Reomen.	*Ego Carolus Car. Borromeus.
*Ego Io. Antō. Car. Capisuccus.	*Ego Franciscus Cardinal. Gon zaga.
*Ego F. M. Card. Alexand.	*Ego Indicus de Atualos Cardin. de Aragonia.
*Ego Iaco. Card. Sabellus.	*Ego Alpho. Cardina. Gesuald. F. Delyon.

Anno à Natiuitate Dñi 1562. Indictione V. die vero Veneris xv.
 mensis Maij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina
 prouidentia Papæ IIII. Anno tertio. Retroscriptæ, literæ Apostoli
 cæ affixæ, & publicatæ fuerūt ad valuas Palatii Apost. & Palatii of
 ficij Sacræ pœnitentiariæ, & in acie Campi Floræ, vt in retro
 scriptis literis continetur, dimissis copijs earundem in dictis locis
 affixis

affixis, per nos Franciscum Rugerium, & Iulium Parinum prælibati
sanctiss. D. N. Papæ Curf.

Honofrius Montargull. Magist. Curf.

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina providentia Papa III. Super
reformatione officij Rotæ.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad
perpetuam rei memoriam.

IN Trono Iustitiæ, super omnes gentes, & Regna (meritis licet imparibus) superna dispositione constituti, ad ea, quæ iuris & iustitiæ cultum, ac obseruantiam concernunt, dirigimus potissimum aciem nostræ mentis. Vt vniuersis Nationibus ad Sedem Apostolicâ, omnium fidelium Matrem & Magillram, pro litium, & controuersiarum inter eos vigentium decisione, recurrentibus, longis iudiciorum curiculis sublatis, ac minoribus quam fieri poterit dispendiis, opportune consalatur. Sane postquam Nos circa Curie nostræ reformationem solerti studio intendentes, reliquorum eiusdem Curie Tribunalium, & officiorum emendationem, & correctionem cum Dei auxilio, & venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Card. consilio, foeliciter peregimus, demum ad Palatij nostri Auditoriû, in quo vniuersorum Christi fidelium grauiores causæ per duodecim summæ virtutis & doctrinæ viros, ex omnibus mundi partibus magna cum diligentia conquisitos, maturè cognoscuntur, & magna cum integritate & iustitia terminantur, animum adiecit. Et licet in eodem Tribunali pauca admodum correctione digna offenderimus, nihilominus, vt nihil intæctum relinqueremus, nonnulla potius pro lictibus abbreviandis, ac partium dispendiis euitandis, vel saltem minuendis vocatis ipsius Auditoribus, ac pluries tam in voce quam in scriptis auditis, prouidenda censuimus. Et idcirco de eorundem fratrum nostrorum consilio statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, ad tollendum multiplicationem commissioinum, & parcendum laboribus & expensis litigantium, vnica commissio in qualibet instantia sufficiat, & illius vigore Auditor causam sibi commissam cognoscere: & cum omnibus & singulis dependentibus, & emergentibus, ac aliis quomodolibet incidentibus, decidere valeat. Possit etiam Auditor sine noua commissione præfigere terminum ad docendum de attentatis, ac nullitatibus, & causis, propter quas quis in integrum restituti debeat: ac illo elapso &

non

non docto, ad causæ expeditionem procedere, necnon remissionis decernere, dilationes, concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia & singula alia, vsque ad finalem sententiarum suarum executionem inclusiue facere, quæ de iure Ordinarij facere possunt. Prorogationes autem fatalium, sæpius, & passim non concedat, sed tantum ex aliqua honesta causa, ac præui illius cognitione, arbitrio Rotæ. Auditor tamen in aliqua causa, siue magni, siue parui momenti existat, etiam si eius decisio clari iuris esse videatur, diffinitiuam sententiam, vel interlocutoriam vim diffinitiuæ habentem, ferre non valeat, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coadiutorum, nisi partes in actis expresse consenserint, quod causa sine voto eorundem Coadiutorum expediri possit. Idemque in aliis quibusvis præiudicialibus decretis seruari volumus, si actor vel res vt negotium in plena Rota cognoscatur, institerit. Item sententiæ latæ per Auditores prout in cedula, vt moris est, vel per viam termini pro seruato, subscribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in vltima anni audientia latæ, infra mensem: Alioquin pronuntiationes huiusmodi pro circumductis habeantur. Terminæ etiam pro seruatis habiti, & cedulæ ipsarum sententiarum, quæ inter dum per alium notarium quam actuarium ipsius causæ, ad referendum accipi consueuerunt, referantur ipsi notario causæ eadem vel sequenti die qua recipiantur. In vltimis verò audientiis saltem infra triiduum: & si Auditor qui pronunciauit prout in cedula, vel terminum habuit pro seruato, retinuerit citationem penes se, illam notario causæ similiter intra prædictos dies consignare debeat: aliàs termini huiusmodi circumducti, & irriti censeantur: Auditor verò non pronunciet in causa, nisi perfecto registro, & illo ad Rotam delato, vnâ cum dictis testium, illisque, ac iuribus in eadē Rota, prout res exegerit, lectis. In vltima verò anni audientia, ac quando cunque agetur deferenda declaratoria contra contumacem, etiam registro non perfecto, ex actis originalibus pronuciare valeat: Ita tamen quod pars ad cuius instantiam pronuntiatum fuerit registrum ipsum pro actorum conseruatione quanto citius perfici curate teneatur. Et insuper Auditor partibus petentibus copiam decisionis in causa factæ, cum iuribus, ac rationibus tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri consuevit. Causæ autem propriæ Auditorum, & eorum familiarium, ac consanguineorum, vel affinium vsque ad secundum gradum iuxta ius Canonicum computandum, non cognoscantur in Rota. Nec Auditores in eorum domibus substitutos, vel Doctores, aut alios Iurisperitos, etiam consanguineos, qui substituti,

C

vel

vel Aduocati aut Procuratoris officio fungantur, aut in casibus rotalibus, vel eorum processibus sese quoquomodo intromittant, nec Aduocatos, & Procuratores, aut aliquos ex suis notariis domesticos habeant. Item Aduocati aut Procuratores consanguinei, vel affines vsque ad secundum gradum, alicuius Auditoris, ac etiam illius notarij, in causis coram eo pendentibus, nullatenus patrocinari valeant. Nec Auditores compellant, aut aliquomodo inducant partes, per se, vel per alios, vt assumant certum Aduocatum vel Procuratorem, sed electio huiusmodi omnino ipsarum partium arbitrio relinquatur. Item Decanus, & alij Auditores, præsertim antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra ius, sed nec etiam contra stylum, & decisiones antiquas factas in Rota, quæ impressæ habentur, quoquomodo decidatur, etiam prætextu equitatis iniure non scriptæ, nisi maxima cum ratione, & discussione, omnibus votis, seu saltem illorum duabus, tertius partibus, aliter faciendum esse iudicauerint. Deinceps etiam in causis pendentibus non attendantur aliquæ nullitates, præterquam ex defectu iurisdictionis, citationis, vel mandati, nisi causa nullitatis specialiter ante datam præsentium commissa reperiretur. Et à liquidatione fructuum, & expensarum taxatione, semel tantum appellare liceat, ita quod due conformes rem iudicatam faciant. Auditores verò causas sibi commissas, pro sola partium importunitate ad Cancellariam remittere non possint, sed tantum habita licentia à Summo Pontifice, vel ex iustis causis deductis in Rota, & ab ea probatis. Et si Auditor cognouerit in actis adesse suspensionem eriminis, remittat acta huiusmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit ad iudicem ordinarium. Et si causa criminalis præiudicialis fuerit causæ ciuili, in eius cognitione superfedeat. Et quantumcunque index ipse ordinarius, in causis criminalibus coram eo pendentibus, indigerit de positionibus testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum, vt præfertur, exhiberi facere. Vt autem debitus modus sportulis imponatur, non possint Auditores à partibus per se vel alium quouis modo sportularum nomine aliquid petere, vel exigere, sed nec sponte dantibus vltra taxam infra scriptam accipere: videlicet. In causis pecuniariis seu prophanis, aut quæ aliàs pretio nûmario quoquomodo æstimari possint, si æstimatio rei, de qua agetur, non excedat summam mille ducatorum, vsque ad aureos decem, à mille vero vsque, ad decem millia, viginti quinque: à decem millibus vsque ad viginti millia, quinquaginta: Abinde supra vsque ad quancunque summam centum. In beneficialibus verò, si redditus annuus, de quo

agetur

agetur, non excedat summam centum ducatorum, similiter decem: à centum vero vsque ad mille, viginti quinque: à mille vsque ad tria millia, quinquaginta: abinde vero supra, centum aureos pro sportulis cuiuscunque sententiæ diffinitiuæ, dumtaxat, vt præfertur, accipere valeant. Si verò causa estimationem non facile recipiat sportulæ moderatæ pro rerum & personarum qualitate, iuxta taxas prædictas recipi possint. Nec aliquid vltra non solum ipsis auditoribus, sed nec eorum familiaribus, vel consanguineis, aut aliis quibusuis personis, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio, exceptis esculentis, & poculentis, quæ triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut auditorum intuitu præstari possint. Quas quidem sportulas iuxta taxam prædictam, apud notarium causæ post subscriptam sententiam, & notario traditam, & non antea, deponi, & auditori consignari volumus. Quodque notarius de positionem, & consignationem huiusmodi in actis notare, & specificare teneatur: Officia verò notariorum Rotæ non conferantur nisi personis peritis & idoneis, quæ per se ipsos illa exercere sciant, & exercent, nisi aliqua legitima causa impediatur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut substitutos deputare valeant, nisi à proprio auditore approbati fuerint, qui insuper de officio fideliter exercendo arbitrio Auditoris cauere debeant. Et pro ipsorum substitutorum facto notarij ipsi, quo ad interesse partium, tanquam principaliter obligati omnino teneantur. Districtius præcipientes modernis, & pro tempore existentibus Auditoribus, & eorum Decano in virtute sanctæ obedienciæ, ac sub indignationis nostræ, & ex communicationis latæ sententiæ, aliisque nostro & pro tempore existentis Rom. Pontif. arbitrio infigendis poenis, vt præsentem constitutionem nostram singulis annis in prima audientia vna cum aliis constitutionibus antiquis legi & publicari faciant. & illam, ac omnia & singula in ea contenta, diligenter obseruent, & ab eorum notariis & aliis, quatenus ad eos pertinet, obseruari curent cum effectu. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his, ab ipsis, vel quibusuis aliis, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum auditorum collegij, etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & facultatibus, eisdem auditoribus, & Collegio etiam Mot. prop. & consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus, & formis ac cū quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, per

C 2 quoscun-

quoslibet unque Rom. Pont. prædecessores nostros, aut etiam nos con-
 celsis, approbatis, & inouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum
 insufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, speciali,
 specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non au-
 tem per clausula, generales idem importantes, mentio habenda seu
 queuis alia exquisita forma seruanda foret, tenores huiusmodi pro
 insufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus:
 eorumque quibuscunque. Aut si præfatis Auditoribus, vel quibusuis
 aliis, commaniter vel diuisim ab eadem sit indultum, quod interdicti
 suspendi, vel excommunicari non possit, per literas Apostolicas nõ
 facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto
 huiusmodi mentionem. Vt autem præsentis literæ ad omnium noti-
 tiam deducantur, nullusque illarum ignorantiam prætere valedat
 volumus, & mandamus illas in eiusdem audientie Palatij nostri, ac
 Cancellariæ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ, per aliquos
 ex Cusoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta
 ibidem earum copia, affixas detineri, & exinde omnes, & singulos
 quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, af-
 ficere: ac si eis personaliter intimata forent. Nulli ergo omnino ho-
 minum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, volun-
 tatis, præcepti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario con-
 traire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignatione om-
 nipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se no-
 uerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum. Anno incar-
 nationis Dominicæ. 1562. Sexto Kal. Ianuarij Pontificatus nostri
 anno. tertio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

*Ego R. Car. de Carp. epif. Osti.	*Ego Ioan. Mi. Card. Saracc.
*Ego F. Cardi. Pisanus Episcop.	*Ego Io. Card. sancti Vitalis.
Portuen.	*Ego Io. B. Cicada Car. S. Clem.
*Ego Fed. Card. Cef. Epif. Tusc.	*Ego B. Card. Trauen.
*Ego Iuan Cardinal. Moronus	*Ego Scipio Card. Pisarum.
Episcop. Præn.	*Ego Clem. Card. Arçcali.
*Ego Otho Cardinal. Auguff.	*Ego F. M. G. Car. Alexand.
Episco. Alban.	*Io. Ant. Card. Capifuccus.
*Ego R. Card. San. Aug. Maior.	*Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Pœni.	*Ego Bernardus Card. Saluiatus.
*Ego Ti. Card. Crispus.	*Ego Phi. Card. Aburd.
*Fuluis Card. Per.	*Ego Io. Car. Rçumanus.

*Ego

*Ego M. Ant. Card. Amalius.	*Ego Iul. Card. Vrbinus.
*Ego Aloysius Card. Corne.	*Ego Hier. Card. Simoncellus.
*Ego B. Car. Nauagerius.	*Ego Vitellotius Car. Vitellius.
*Ego Io. Francif. Card. de Gâb.	*Ego Carolus Car. Borromeus.
*Ego A. Car. Farnesius Vicecâ.	*Ego Franciscus Car. Gonzaga.
*Ego G. Al. Card. Cam.	*Ego Ind. de Aualos Car. Arag.

Ca. Glorierius. F. Delyoa.

Anno à Natiuitate Domini 1563. Indictione vj. die vero xxxij. men-
 sis Ianuarij, Pont. Sanctissim in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina
 prouidentia Papæ IIII. Anno quarto, retrospectæ literæ apostoli-
 cæ præsentatæ, intimatæ, & notificatæ fuerunt Reuerendissi. Patri-
 bus Do. Ioan. Baptistæ de Rubeis Decano, Paulo Aemelio Verallo
 Episcopo Caputaque. Iulio Oradino Episcopo Perusino, Gaspari
 Groperio, Francisco Sarmiento, Pomponio Cotte, Iacobo Grato &
 Christophoro Robofer Sacri Palatij Apostolici causarum audito-
 ribus & locatenen. respectiue eos requiren. vt eisdem literis in om-
 nibus & per omnia parerent, & obedirent, copiam earundem litera-
 rum eis dimittendo, Roma in palatio apostolico, & in Circulo secre-
 to Rotæ personaliter inuentis, habitis, & apprehensis: Deinde retro-
 scriptæ præfatæ literæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis in
 eisdem literis designatis, iuxta earum literarum seriem, & tenorem
 per nos Bernardinum Andrentium, & Iulium Parinum apostolicos
 Cursores.

Petrus Valtrini Magist. Curf.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IIII. super confratatione
 ecumenici generalis Concilij Tridentini.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad
 perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi Pater mi-
 sericordiarum, & Deus totius consolationis: qui respicere dig-
 natus ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus
 agitatum atque vexatum, & grauius in dies laborantem apto tandem
 ei subuenit optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas he-
 reses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam ecclesiasti-
 cã disciplinã, ad pacẽ, & concordia Christiani populi procurandam

indictum iam pridem in Ciuitatem Tridentinam oecumenicum, & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis captum fuerat. Ab eius autem successore Iulio in eandem urbem reuocatum, post aliàs sessiones celebratas variis impedimentis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidē peragi potuerat. Itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo merore piorum omnium, cum quotidie magis ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salute opus sicut Pastoralis sollicitudo monebat: diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuuati pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Romæ Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum Rerum publicarū, ac Principum, tandem consecuti sumus: quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus: quodque à patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset nostris conuocata literis, & sua etiā ipsorum pietate excitata Episcoporum, & aliorum insignium prælatorum maxima, & oecumenico Concilio digna frequentia præter plurimos alios pios, & sacrarū literarum scientia diuinique, & humani Iuris cognitione præstantes viros præsidibus ipsi Synodo Sedis apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilij libertati fauentibus: vt etiam de rebus Sedis apostolicæ proprie reseruatis liberum ipsi concilio arbitrium per literas ad Legatos nostros scriptas vltro permiserimus quæ de sacramentis, & aliis rebus quæ quidem necessarię vix sint, tractanda diffinienda, & statuenda restabant ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores: à sacro sancta Synodo summa libertate diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodum diffinita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis concilium tanta omnium qui illi inter fuerunt concordia peractum fuit, vt consensum eum plane à domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari dei munere supplicationes statim in Alma hac Vrbe indiximus quæ magna Cleri & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque & gratias diuinæ maiestati merito persolendas curauimus, cum eiusmodi concilij exitus spem magnam, & prope certam attulerit fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque perueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem apostolicam reuerentia antiquorum etiam conciliorum vestigiis in hærens, decretorum suorum omnium quę nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta

sunt

sunt confirmationem à nobis perierit: decreto de ea re in publica sessione facto nos ex Legatorum literis prius, deinde post reditum eorum ex iis quæ Synodi nomine diligenter retulerunt postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura. Sanctique Spiritus in primis auxilio iuuocato, cum ea decreta omnia Catholica & populo Christiano vtilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem de eorundem fratrum nostrorum Consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus, sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique, decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis aliisque grauioribus, etiam priuationis arbitrio nostro infligendis, vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis Ecclesiarum Prelatis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta, & statuta in Ecclesiis suis, Ciuitatibus, & Diocesisibus, in iudicio, & extraiudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis ad quos quomodolibet pertinent inuolabiliter faciant obseruari, contradictores, quoslibet, & contumaces per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit Brachij sæcularis auxilio. Ipsum vero carissimum filium nostrum Imperatorem electum cæterosque Reges, Respublicas, ac principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt qua pietate, concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio diuini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro sedis quoque Apostolicæ, & Sacræ Synodi reuerentia ad eiusdem concilij exequenda, & obseruanda decreta Prælati, cum opus fuerit auxilio, & fauore suo ad sint, neque aduersantes sanæ, ac salutari concilij doctrinæ opinionones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdiciant. Ad vitandum præterea peruersionem, & confusionē quæ oriri posset si vnicuique licerēt prout ei liberet in decreta concilij commentarios & interpretationes suas edere: Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tã ecclesiasticis personis cuiuscunque sint ordinis conditionis, & gradus, quam laicis quocunque honore ac potestate præditis, Prælati

C 4 qui-

quidem sub interdictione ingressus ecclesie, aliis vero quocumque fuerint sub excommunicationis lata sententia poenis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, vllū omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quicquam quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis aut executionis alioquē quæfito colore statuerē. Si cui vero in eis aliquid obscurum dictum, & statutu fuisse eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum quem dominus elegit, ad Sedem videlicet apostolicam omnium fidelium magistratam, cuius auctoritatem, etiam ipsa sancta Synodus, tā reuerenter agnuit. Nos enim difficultates, & controuersias siquæ ex eis, decretis ortæ fuerint nobis declarandas, & decidendas quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, referuamus, parati sicut ea de nobis merito confisa est omnium prouinciarum necessitatibus, ea ratione quæ commodior nobis visa fuerit prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane si secus super his a quoquamquavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniāt, neue quis excusatione ignorantie, vti possit. Volumus, & mandamus, vt hæc literæ per aliquos Curie nostræ Cursores in Basilica vaticana Principis Apostolorū, & in ecclesia Lateranensi cum in eis populus, vt missarum sollempnibus intersit congregari solet palam, & clara voce recitentur, & postquam recitate fuerint ad valuas earum Ecclesiarum. Itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur: ibique, vt legi, & omnibus innotescere possint aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis, de more ibidem exemplis in alia vrbe ad impressionē tradatur quo commodius per Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint. Transumptis quoque earū que manu alicuius publici Notarij scripta subscriptæ, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ indignitate ecclesiastica cōstitutæ munita fuerint fidē sine vlla dubitatione haberi, mādamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostræ cōfirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis mandatorū, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1563. Sept. Kal. Februarij, Pōt. nostri, anno quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus;

*Ego

*Ego F. Car. Pisan. epif. Osti. De. *Ego B. Card. Saluiatus.
 *Ego Fed. Car. Cæsius epif. Port. *Ego Ph. Card. Aburd.
 *Ego Io. Car. Moro. Epif. Tuscu. *Ego Lud. Card. de Simoneta.
 *Ego A. Car. Farn. Vice. epif. Sab. *Ego F. Car. Pacieccus, y. de to.
 *Ego R. Car. S. Ang. Mai. poeni. *Ego M. A. Card. Amulius.
 *Ego Io. Card. S. Vitalis. *Ego Io. Francif. Car. de Gābara.
 *Ego Io. Mich. Card. Sarrac. *Ego Carolus Car. Borromeus.
 *Ego Io. B. Cicada Car. S. Cle. fl. *Ego M. S. Car. Const.
 *Ego Scipio Card. Pifarum. *Ego Alph. Card. Gesualdus.
 *Ego Io. Card. Reomanus. *Ego Hip. Card. Ferrar.
 *Ego F. M. G. Card. Alexand. *Ego Francif. Card. Gonzaga.
 *Ego Clemens Card. Aræcel. *Ego Gui. Asc. Diac. Car. Came.
 *Ego Io. Card. Sabelli. *Ego Vitellot. Card. Vitellius.

Ant. Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

*Nulla. S. D. N. D. Prj diuina prouidentia Papa III. Super
 forma iuramenti professionis Fidei.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad
 perpetuam rei memoriam.

In iunctum Nobis apostolicę seruitutis officium requirit, vt ea-
 quæ Dominus omnipotens ad prouidam Ecclesię suę directio-
 nem, sanctis patribus in nomine suo congregatis diuinitus inspirare
 dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunstanter exequi prope-
 remus. Cum itaque iuxta Concilij Tridētini dispositionem omnes,
 quos deinceps Cathedralibus, & superioribus ecclesijs præfici, vel
 quibus de illarum dignitatibus canonicatibus, & aliis quibuscūque
 beneficiis ecclesiasticis curam animarum habentibus, prouideri con-
 tinget, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Ro-
 manæ Ecclesiæ obedientia permanuros spondere, & iurare tenean-
 tur. Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis,
 Contuentibus, Dormibus, & aliis quibuscumque locis regularium
 quorumcūque ordinum, etiam Militiarum, quoecumque nomine
 vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc, vt vnus eiusdem fi-
 dei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & cer-
 ta illius forma cūctis innotescat, nostrę sollicitudinis partes in hoc
 alicui minime desiderari, formam ipsam presentibus annotatam pu-
 blicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex illis decretis ipsius Conci-
 lij & alios prædictos spectat, recipi, & obseruari, ac sub poenis per

concilium ipsum in contravenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam sollemniter fieri, auctoritate apostolica, tenore præsentium districte præcipiendo, mandamus, huiusmodi sub tenore. Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet. Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem factorem cæli & terre, Visibilem omnium, & invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum filium Dei unigenitum. Et ex patre natum ante omnia sæcula. Deum, de Deo, lumen de lumine, Deum vero. Genitum, non factum, consubstantiali Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertiæ die secundum scripturas. Et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum dominum, & vivificantem, qui ex Patre, filioque procedit. Qui cum Patre, & filio simul adoratur, & cõglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam unquam nisi iuxta unanimem consensum patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè sacramenta nouæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria: scilicet Baptisma, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: illaque gratiam conferre, & ex his Baptisma, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus iuxta prædictorum, omnium sacramentorum sollemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorum sacrificium pro vivis & defunctis, atque in sanctissimo Eu-

charistie

charistie sacramento esse verè realiter, & substantialiter corpus & sanguinem, una cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ vini in sanguinem, quæ conuersionem catholica & ecclesia transsubstantionem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque sacramentum sumi. Constantiter teneo Purgatorium esse animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuari. Similiter & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos, atque inuocando esse eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse, venerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam catholicam, & apostolicam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem & magistram agnosco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulque cõtraria omnia, atque hæreses quascunque ab ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reicio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsentem spontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & immaculatam usque ad extremum vite spiritum constantissime Deo adiuvante retinere, & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum: ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: sic me Deus adiuet, & hæc sancta Dei euangelia. Volumus autem quod præsentis literæ in Cancellaria nostra apostolica de more legantur: & ve omnibus facilius pateant, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1564. Idibus Nouembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Cardinalis Cæsius.

C. Glorierius.

Lectæ

BVL. ET MOT. PROP.

Lectæ, & publicatæ fuerunt suprascriptæ literæ Romæ in Cancellaria Apostolica Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto. die vero Sabbati. nona mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij Papæ Quarti Anno Quinto.

A. Lomellinus Custos.

Renouatio facultatum: ancessarum Legatis, & Nuntiis Apostolicis.

SANCTISSIMUS in Christo pater, & Dominus noster Dominus Pius, diuina prouidentia papa. V. qui nuper, in Consistorio suo secreto, quoscumque suos, & Sedis Apostolicæ Legatos in Italia per prædecessores suos constitutos, de Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio reuocauerat, cuique innotuit diuersos suos, & eiusdem Sedis Legatos etiam de latere, ac Nuntios per eandem prædecessores creatos, & deputatos prætextu facultatum eis concessarum forsitan ob prouinciarum, & locorum in quibus Legati, & Nuntij munere funguntur, à Ro. Cu. distantiam, & exinde ignotam eis Sanct. suæ mentem, ea aliquando concedunt, à quibus eadem Sanct. sua abstinet, & abstinere decreuit. Volens præmissis occurrere, ac intendens ipsorum Legatorum, & Nuntiorum facultates reformare, omnia & singula facultates, & indulta quibusuis suis, & dictæ Sedis Legatis etiam de latere. Nuntiis, in quibusuis Regnis, prouinciis, Ducatibus, dominiis, ciuitatibus, & locis tam citra quam ultra montes per quoscumque Roman. Pontifices prædecessores suos, ac Sedem apostolicam etiam Consistorialiter creatis & deputatis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis declarationibus, attestationibus, & reuocationibus, præseruatiuis, ac derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, & ex quibusuis etiam urgentissimis causis, ac quauis consideratione, etiam consistorialiter concessa. Quorum omnium tenores & formas, ac decreta in illis apposita Sanctitas sua haberi voluit præ expressis, quoad ea in quibus nondum sunt effectum sortita, reuocauit, cassauit, & annullauit, ac quicquid prætextu facultatum, & indulgentiarum reuocatarum huiusmodi post publicationem præsentis constitutionis contigerit attentari irritum & inane decreuit, statuto, ordinatione, & declaratione suis in crastinum assumptionis suæ editis, quibus voluit ipsos Card. in constitutionis per eandem Sanct. suam in posterum edendis, & publicandis non

PII PAP. V.

27

non comprehendi nisi illæ eorum fauorem concernerent, vel ipsæ constitutiones de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio editæ forent, nequaquam obstantibus.

Placet publicetur, & describatur. M.

Lectæ, & publicatæ fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica Anno incarnationis Dominicæ 1565. Die vero Martis. 19. mensis Februarij, Pontificatus præfati Sancti. D. N. Papæ Anno primo.

A. Lomellinus Custos.

Prorogatio expeditionis literarum quo ad concessa per fel. recor. Paulum Papam Quartum.

SANCTISSIMUS in Christo pater, & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papa V. qui in crastino sive assumptionis ad summum apostolatus apicem, per certam constitutionem suam voluerat, quod concessa per fel. recor. Pium Quartum prædecessorem suum, & de eius mandato, expedirentur in forma Rationi congruit, sub die coronationis suæ, ut moris est & idem quo ad concessa per Piam me. Paulum Papam III. etiam prædecessorem suum ad sex menses dumtaxat ab ipsa die Coronationis incipiendos, obseruari voluerat. Volens ipsorum qui litteras super concessis per eundem Paulum III. prædecessorem nondum expediuerint indemnitate consulere, dictos sex menses ad alios sex menses à fine prædictorum sex mensium computandos, prorogauit.

Placet publicetur, & describatur. M.

Lectæ, & publicatæ fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, die vero Martis xvj mensis Iulij pontificatus præfati sanctissimi Domini nostri Papæ Anno primo.

A. Lomellinus Custos.

Declaratio Concilij Tridentini de compaternitate, & affinitate ex fornicatione, ac matrimonij desuper contractis, & contrahendis.

SANCTISSIMUS in Christo pater & D. N. D. Pius diuina prouidentia PP. V. Ad cuius notitiam peruenit, quod cum in decretis Sacri

Sacri Concilij Tridentini certæ tantū personæ enumerantur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus reuocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas quoquo modo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilij coniuncti erant, absque dispensatione apostolica matrimonium post dictam confirmationem cōtrahere potuerint, ac hodie, & de cetero contrahere possint, cum ante prædictam confirmationem id facere de iure minime liceret. Et insuper cum in eisdem decretis statuatur affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere, qui primo vel secundo affinitatis gradu coniunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur, an matrimonia inter personas quæ ante confirmationem dicti Concilij tertio, vel ulteriori huiusmodi affinitatis gradu coniunctæ erant post confirmationem eiusdem Concilij absque dispensatione apostolica cōtracta, & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant. Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos qui ante confirmationem prædicti Concilij cognationem spirituales, contraxerunt (dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi) hanc cognationem spirituales matrimonij vinculo inter se absque dispensatione aliqua libere & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem huiusmodi absque dispensationem sedis apostolicæ inter eas, iam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilij absque dispensatione apostolica sequuta, & quæ de cetero sequentur, inter personas quæ ante dictam confirmationem affinitatem (infra tamen secundū gradū ex fornicatione prouenientē) cōtraxerant, propter huiusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declarauit. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decreuit.

Placet publicetur, & describatur, M.

Lectæ, & publicata fuit supra scripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, die vero Martis xx mensis Augusti. Pontificatus præfati sanctissimi Domini nostri Papæ Anno primo.

A. Lomelinus Custos.

Declaratio

Declaratio Regulæ Pij III. Super expressione gradus propinquitatis in dispensationibus Matrimonialibus.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papæ V. Attendens per quandam constitutionem dudum per sal. recor. Pium Papam Quartum Sanctitatis suæ prædecessorem editam, qua cauetur quod in dispensationibus matrimonialibus, pro diuersis consanguinitatis seu affinitatis, ex eodem stipite prouenientibus gradibus coniunctis non remotioris solum prout olim fieri solebat, sed etiam propinquiores graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac cæsuper confectæ literæ nullius sint roboris vel momenti, prout in dicta Constitutione plenius continetur, à dispositione iuris communis, & laudabili, ac antiquo Ro. Cur. stylo, nimium recedi, ac fauorem matrimonij debitum restringi. Volensque propterea iuri, & stylo prædictis, necnon piæ memoriæ Gregorij XI. & Clementis VI. Roma. Pont. etiam Sanctitatis suæ prædecessorum vestigiis inheredo, Sacramento & libertati matrimonij, quantum cum Deo potest fauere, statuit, & ordinauit quod de cetero in quibuscunque dispensationibus quas pro matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres, inuicem diuersis prohibitis consanguinitatis, seu affinitatis, aut mixtis, ex communi seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummodo primum quoquo modo non attingant, cum in eo Sanctitas sua nunquam dispensare intendat gradibus coniunctos, ab eadem Sanctitate sua, & pro tempore existente Rom. Pont. aut Sede apostolica impetrari, vel aliàs concedi contigerit, ac literis, commissionibusque desuper etiam locorum ordinariis faciendis gradus remotior attendatur, trahatque secum propinquorem, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore literis declaratoriis iuxta Gregor. & Clem. præd. huiusmodi constitutiones, quas quo ad hoc innouauit, & inuolabiliter obseruari mandauit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas literas, & processus habitos per easdem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus huiusmodi non expressionem, de surreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus & per oia suffragari, perinde ac si in literis seu commissionibus huiusmodi de proximioris, seu utroque gradu specialis, & expressa mentio facta fuisset. Sicque per quoscunque Iudices, &

com.

commissarios, etiam S. R. E. Cardinales sublata eis quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quocunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decreuit, constitutione Pij prædecess. huiusmodi ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romę in cancellaria Apostolica Anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, die vero Martis. xx. mensis Augusti, Pontificatus præfati Sanctissimi D. N. Papæ Anno primo.

A. Lomellinus Custos.

Alia prorogatio expeditionum Pauli III.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papa Quintus qui in crastino sue assumptionis ad summi apostolatus apicem per certam cõstitutionem suã voluerat quod concessa per sel. recor. Pium Papam Quartum prædecessorem suum, & de eius mandato expedirentur in forma. Rationi congruit sub die coronationis suę, vt moris est & idem quo ad concessa per pię memorię Paulum Papam Quartum etiam prædecessorem suum, ad sex menses dumtaxat ab ipsa die coronationis incipiendos, obseruari voluerat, & deinde per aliam constitutionem suam in Cancellaria apostolica successiue publicatam dictos sex menses ad alios sex menses à fine primo dictorum sex mensium computandos prorogauerat, volens eorum qui literas super concessis pereundem Paulum prædecessorem nondum expedierunt, commoditati pariter, & indemnitati per amplius consulere, vltimo dictos sex menses ad alios sex menses à fine vltimo dictorum sex mensium huiusmodi computandos, absque spe alterius prorationis, prorogauit.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Lecta, & publicata fuit superscripta regula Romę in Cancellaria apostolica anno Incarnationis Dominicę 1566. Die vero Iouis sexta Mensis Februarij Pontificatus Sanctissim. D. N. Papæ. anno secundo.

A. Lomellinus Custos.

Reuoca-

Reuocatio indulgentiarum S. R. E. Cardinalium cum limitationibus pro sua illorum concessione.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papa V. Ex tam multis S. R. E. Cardinaliũ super beneficiorum Ecclesiasticorum dispositione Indultis, & multiplicatione aliarum super altis facultatum quę quotidie literis dictorum indulgentiarum diffusiuè inferuntur sepe numero impeditas quo minus solitam ante hac sedis huius benignitatem erga pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit, Idcirco rationem capere volens, vt tanta de hinc eiusmodi Indulgentiarum, & facultatum largitione præcisa, dictis personis commodius beneficiendi via sibi libere recludatur, Omnia & quęcunque indulta concessiones, facultates, & alia priuilegia conferendi quęcunque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum regularia qualitercunque qualificata, ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem, dictorũ Cardinalium, ratione Patriarchalium, Metropolitanã. & aliarũ Cathedralium Ecclesiarum, necnon monasteriorum, prioratum, dignitatum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quę quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, prouisio, & quęuis alia dispositio, illis ex causę factę per eos cessionis, regiminis, & administrationis, seu commendę, aut resignationis, ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum huiusmodi Apostolica auctoritate reseruata existit, vel in posterum reseruabitur, necnon quorumcunque inferiorum collatorum, & collatricũ, de iure priuilegio, consuetudine, ac alijs quomodolibet pertinentia, & etiam illa commendandi, ac alijs de eis disponendi, omnibus & singulis Cardinalibus prædictis etiam dedictorum inferiorum collatorum consensu, per quoscunque Rom. Pont. ac sanctitatem suam, & dictam sedem, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & de quę apostolicę potestatis plenitudine, & etiam ex pactis inter dictos Pontifices, & Cardinales diuersis temporibus factis firmatis & iuratis, ac quibusuis onerosis, & alijs causis concessa, & etiam iteratis vicibus innouata atque extensa quibuscunque concepta formulis, ac etiã restitutiuis, mentis attestatiuis, preseruatiuis, derogatorijs derogatorijs, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, & alijs decretis suffulta, quorum omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, specialiter, &

cialiter, & expresse reuocauit, literasque Apostolicas desuper confectas, & quo ad ea in quibus illa nondum erant fortita effectum, & inde secuta quecunque cassauit, & annullauit, viresque & effectum de cætero non habere decreuit. Præterea voluit, & ordinauit, quod omnes deinceps literæ Apostolicæ facultatum, & indultorum huiusmodi pro singulis Cardinalibus prædictis presentibus & futuris ad vnam tantum Cathedralium vel maiorem Ecclesiam, seu illius locum, vel duo monasterium seu monasteria, aut vnū aliud, vel duo alia beneficium seu beneficia in dictis literis exprimendam seu exprimendam vel exprimendam, quam seu quod vel quæ ipsi Cardinales ultra illas sex Episcopales, ac presbyterales, & diaconales Cardinalium Ecclesias tunc temporis obtinebunt, seu cuius vel quorum collatio eis reseruata fuerit vt præfertur. Ac etiam sublata omnino altera huiusmodi indultorum parte super consensu ipsorum Cardinalium requirendo in prouisione beneficiorum, apud sedem prædictam, pro tempore vacantium, aliàs sub dictis indultis comprehensorum, de quibus omnibus Sanctitas sua posthac libere disponere intendit, & etiam citra facultates commendandi monasteria, aliaque beneficia Ecclesiastica, sæcularia, & regularia, necnon disponendi de monasteriis, etiam cura & conuentu carceribus, & de dignitatibus conuentualibus, & in metropolitan. aliisque cathedralibus post pontificales maioribus, & in collegiatis ecclesiis principalibus. Ac etiam disponendi de beneficiis Referendarioū, causarū Palatii apostolici Auditorum, Protonotarioū, & aliorum officialium dicte sedis necnon familiarium cæterorumque omnium, qui constitutionibus declaratoriis fel. recor. Pauli Papæ III. ad perpetuam rei memoriam editis continentur. Denique cum moderatione facultatum disponendi de beneficiis familiarium ipsorum Cardinalium ac concessio num etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ factarum, de consensu per ipsos in prouisionibus apostolicis præstando ad eos solos familiares continuos commensales eorundem, qui vera, & actuali familiaritate continua commensalitate huiusmodi durante extra Romanam Curiam, vel Cardinalibus ipsis in dicta Curia existentibus, apud dictam Sedem decesserint, & ad ea sola beneficia quæ ipsi familiares continui commensales viuentes, ad collationem dictorum Cardinalium pertinentia obtinebant, seu quæ ex collatione sibi ab eisdem Cardinalibus facta affecti fuerant, expediantur. Aliter vero etiam n. otu scientia, & potestate similibus ac etiam cum præsentium speciali, & expressa derogatione expedite, nullius sint prorsus roboris vel momenti, Et nihilominus huiusmodi constitutiones, & regulas

regulas super beneficiis familiarium Cardinalium editas, etiam quo ad Cardinales indulta huiusmodi non habentes ad familiares, & beneficia prædicta dumtaxat restrinxit, & moderatus fuit. Decernens sic in iis cæterisque omnibus præmissis per quoscunque &c. etiã causarum dicti palatii auditores, ac etiam ipsos Cardinales sublata &c. necnon irritum, & inane quicquid secus per quoscunque etiam prætextu indultorum, facultatum, & concessionum huiusmodi, sciēter vel ignoranter contigerit attentari. Statuto, ordinatione, decreto, & declaratione suæ Sanctitatis in crastinum eius assumptionis ad summum apostolatus apicem editis, quod Cardinales in constitutionibus, & regulis per eam post priorum suorum Constitutionum, & regularum editionem, & publicationem in posterum faciendis, non includantur, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipsæ a dende constitutiones de illorum, seu maioris partis eorum consilio editæ fuerint, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque.

Placet publicetur, & describatur. M.

Lectæ, & publicata fuit superscripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicæ 1567. Die vero Mercurij vltima mensis Aprilis, Pontificatus præfati Sancti. D. N. Papæ Anno Secundo.

A. Lomellinus Custos.

*Reservatio beneficiorum vacantium, & qua in posterum
vacabunt Sede Episcopali vacante.*

Sanctissimus in Christo P. & D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa V. Cupiens pauperibus Clericis, & aliis benemeritis personis de beneficiis ecclesiasticis prouidere, omnia & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum regularia qualitercunque qualificata, & vbi libet existentia, Sede Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali & primitiali quarumcunque ecclesiarum cathedralium, etiam Metropolitanarum, Patriarchalium, & primitialium pro tempore pastoribus destitutarum vacante, quomodolibet vacantia, & vacatura, tã in prædictis, quã aliis ecclesiis, necnon ciuitatibus, & diocesis quibuscunque, ad eorundem Episcop. Archiepiscoporum, patriarcharum, & primatum collationem, prouisionem, præsentationem electionem, seu quamuis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, dispositioni

D 2 sua re-

BVL. ET MOT. PROP.

suæ referuauit. Sicque in præmissis per quoscunque, &c. sublata, &c. iudicari debere, irritum quoque &c. decreuit.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Lecta, & publicata fuit superscripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo. die vero nona mensis Martij, Pontificatus prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Anno Tertio.

A. Lomellinus Custos.

Reuocatio facultatum concedendi commissiones alienationum bonorum Ecclesiasticorum, aut Piorum locorum, Camerario. & Cam. Apost. Clericorum Collegio concessarum.

MOTU Proprio &c. Volentes idemnitati Ecclesiarum aliorumque piorum locorum quantum cum Deo possumus, confidere, ac prouidere, ne illorum bona sine nostra, aut successoris nostri scientia, & licentia alienentur, aut perpetuo, vel ad longum tempus, aut vnã vel plures illa conducere volentes, vitam locentur, aut de his alio titulo disponatur: Omnes, & singulas facultates, & licentias concedendi commissiones alienationum vel permutationum, aut affrancationum, aut illarum confirmationum quorumuis bonorum Ecclesiasticorum, aut locorum piorum cuiuscunque valoris existentium, etiam summam annuam quinque ducatorum auri de Camera non excedentium, aut alterius minoris valoris in forma quæ dicitur, Si in euidentem, Dilecto filio Vitellio Sanctæ Mariæ in uia lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato S. R. E. Camerario, eiusque antecessoribus, & Clericorum Cameræ nostræ Apostolicæ Collegio tam per fel. record. Gregor. IX. Bonifacium IX. Urbanum VI. Martinum V. Gregorium V. Sixtum IIII. Innocentium VIII. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & Iulium similiter III. ac alios quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, etiam motu proprio, ex certa scientia & ex quauis causa etiam urgentissima cum quibusuis clausulis etiam derogatoriis ac quibusuis decretis, etiam irritantibus, & in vim contractus concessas, confirmatas, & in nouatas, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, perpetuo reuocamus, cassamus, & annullamus, Interdicientes, & expresse prohibentes eidem Camerario, & Clericis, ac alijs eiusdem Cameræ Apostolicæ officialibus sub pœna indignationis nostræ, ne in futurum licentias, & facultates, ac cõmissiones alienationum huiusmodi sub quouis prætexto concedant: Ac cõmissiones, & cõcessiones

PII PAP. V.

27

nes commissionum huiusmodi contra voluntatem, ordinationem, & decretum nostrum, nullas, inualidas, & irritas esse decernimus, & declaramus. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes &c. sublata &c. iudicari &c. debere. Nec non irritum, & inane, quicquid fecus super his à dictis Camerario, Clericis, & alijs officialibus, & Iudicibus præfatis, vel quibusuis alijs quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs quoque indultis, & licentis apostolicis prædictis, & alijs quibusuis quomodolibet cõcessis, approbatis, & innotatis, quibus omnibus, illorum tenores &c. pro sufficienter expressis habentes, derogamus, illaque quoad præmissa cassamus, reuocamus, & annullamus. Cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod præsentis nostri motus proprii etiã absque illius data, & registratura sola signatura sufficiat, & ubique fidei faciat, tam in iudicio quam extra, quacunque regula, seu constitutione apostolica contraria nõ obstante: Volumus autem quod præsens noster motus proprius in Cancellaria nostra apostolica, & acie Campi Floræ de more publicetur & inter constitutiones perpetuas describatur. Et quia difficile foret præsens ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod eius transumptis etiã in impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem, prorsus fides adhibeatur, quæ præsentis Motui proprio adhiberetur, si foret exhibitus, vel ostensus.

Placet Motu Proprio. M.

Lectus, & publicatus fuit superscriptus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apostolica Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo. die vero Martis, decima septima Augusti: Pont. Sanctis. D. N. Pij Papæ V. Anno Tertio.

A. Lomellinus Custos.

Ordinatio quod mandata quæ in forma Significauit pro rerum subtractarum, seu illas subtractarum restitutione sunt, ad eorum quorum interest diuina car instantiam expediantur.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO pater, & Dominus noster, dominus Pius diuina prouidentia Papæ V. Volens super expeditione mandata eorum, quæ sunt in forma Significauit, pro rerum subtractarum aut deparditarum restitutione, seu illarum, & illas subtractarum

D 3 reuela

reuelatione modum & formam statuere (manente in aliis reformatione officij) Correctoris literarum contradictarum à Sanctitate sua edita praesenti quod perpetuo obseruari vult scripto ordinat, vt m̄ data pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur (modo super illis supplicationes in praesentia suae Sanctitatis signatę fuerint) ad eorum dumtaxat instantiam, quorum ciuilitate interest. Quae supplicationes, rem ipsam de qua agitur, rei que valorem, nominatim & specificè exprimant, nisi forte sint pro ecclesiis, locis piis, communitatibus, vniuersitatibus, collegiis, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum noticiam non habere; tunc etenim hac ipsa personarum qualitate expressa, ita demum ferri poterit quaedam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inuersionis similis sit, & tamen ostendat res ipsa (id quod praecipue in omnibus attendendum est) minime vulgares existere. Committantur autem Episcopo ordinario loci vel eius Vicario in spiritualibus generali sub hac forma verborum, quae est ex Concilio Tridentino, videlicet: Si causa diligenter & magna maturitate per ipsum examinata pro rei, loci, temporis, & personae qualitibus sibi pro sua conscientia videbitur expedire. Decernens irritum &c. Placet publicetur, & describatur. M.

Leeta, & publicata fuit superscripta regula Romae in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo septuagesimo, Die vero Martis vigesima septima mensis Iunii, Pontificatus praefati Sancti. D. N. Pij diuina prouidentia Papae V. Anno Quinto.

A. Lomellinus Custos.

Reservatio mensium apostolicorum & aliorum in prouidentia pro Episcopis residentibus.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus noster, dominus Pius diuina prouidentia Papae V. Excurso pridem quinquennij tempore, quo Sanctitas sua, vt pauperibus Clericis & aliis benemeritis prouideret, constitutionem suam omnium beneficiorum ecclesiasticorum in octo mensibus, & quo ad Episcopos, & alios superiores Praelatos, residentes in sex dumtaxat alternatis, tunc expressis extra Rom. Cur. alias quam per resignationem, praedicto durante tempore vacaturorum, reservatorum ediderat. Rursus eadem causa omnia beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, saecularia, & quorumvis ordi-

ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & vbi que existentia, in mensibus Aprilis, Maii, Iulij, Augusti, Octobris, Nouembris, Ianuarij, & Februarij, vsque ad alium quinquennium a die publicationis praesentis constitutionis computandum, extra dictam curiam, alias quam per resignationem quoquo modo vacatara, ad collationem, prouisionem, praesentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, quorumcunque collatorum, & collatricum, saecularium & regularium, (non tamen S. R. E. Cardinalium) aut aliorum sub concordatis inter Sedem apostolicam, & quoscunque alios initis, & per eos qui ea acceptare & obseruare debuerunt, acceptatis & obseruatis que laedere non intendit, comprehensorum, quomodolibet pertinentia, dispositioni suae generaliter reservauit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum quae de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam motu proprio fient, de mense in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac prouilegia & indulta disponendi de huiusmodi beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reservationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusuis derogatoriis derogatorijs, ac fortioribus & in solitis clausulis, nec non irritantibus & alijs decretis, quibusuis personis & Collegiis cuiuscunque dignitatis, status, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa, aduersus reuocationem huiusmodi minime suffragari. Insuper sanctitas ipsa ad gratificandum supra dictis praelatis denuo interta, omnibus Patriarchis, archiepiscopis, & Episc. apud ecclesias aut dioecel. iuxta Conc. Trid. dispositionem residentibus dumtaxat, de omnibus & quibuscunque beneficiis ecclesiasticis cum cura & sine cura, saecularibus & regularibus, ad liberam ipsorum dispositionem, seu praesentationem vel electionem pertinentibus, quae in antea in mensibus Aprilis, Iun. August. Octo. Decemb. & Feb. extra curiam ipsam vacare contigerit dummodo alias dispositioni apostolicae reservata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultate concessit. Ac etiam voluit, vt si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum, in alijs sex mensibus videlicet Martij, Maij, Iulij, Septembris, Nouembris, & Ianuarij vacaturorum que etiam dispositioni suae (vt praefertur) reservauit, sese intromiserint, aut quominus prouisiones & gratiae sanctitatis suae, de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quocunque modo praestiterit, seu qui a residentia praedicta nisi in casibus a dicto Concilio permisis defecerint, vsu & beneficio praedictae facultatis, eo ipso priuati existant, & Collationes & aliae dispositiones de beneficiis illius praetextu deinceps faciendae, nullius sin roboris, vel mo-

menti. Illi vero qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas suo sigillo munitas declarare, & literas ipsas, hic ad Datarium sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis & recognitis, tunc demum, & non antea uti incipiant gratia supradicta. Decernens in prædictis omnibus per quoscunque &c. Iudicare debere, ac irritum &c.

Placet, publicetur, & describatur. M.

LECTA, & publicata fuit supradicta regula, Romæ in Cancellaria apostolica Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo, Die vero Iouis prima mensis Martij, Pontificatus præfati Sanctissim. D.N. Anno Sexto.

Io. Lomellinus Custos.

Bando delli libri prohibiti.

LA Sanctità di N. S. Pio per la diuina prouidentia Papa Quinto desiderosa come sempre è stata circa l' stirpatione delle heresie è per obuiare a quelle che non si estingono, ne dilatino piu, e per prouedere che non si tenghino, vendino, ne impressino libri heretici, & prohibiti, acciò in modo alcuno non si leggano: Per tãto il molto Reuerendo P. F. Maestro Tomaso Manriquez de l' ordine di S. Dominico Maestro del sacro Palacio, di espresso ordine, & commissione di sua Beatitudine, per il presente Bando, prohibisce & comanda che nissun Artigiano, o bottegaro ardisca, ne presuma vendere, o tenere per vendere alcuna sorte de libri, di qualsiuoglia scientia, o qualità si siano, se non quelli che l'hanno per principal' arte, sotto pena, & a pena di perdere detti libri, & di scudi 500. d' oro d' applicarsi per S. P. molto Reuerenda ad vsu pij, & altre pene corporali ad arbitrio di sua P. molto Reueren. & che tuti quelli che n'hanno comprato da quindici giorni in qua, l' habbino a presentare a S. P. molto Reuer. sotto le medesime pene.

Item, che nissun libraro, ne nissun' altra persona, di qualsiuoglia stato, o conditione ardisca, ne presuma vendere, ne donare, o vero prestare alcuna sorte de libri prohibiti, di qualsiuoglia titolo, senza espressa licentia in scriptis di sua Paternita molto Reuerenda sotto le medesime pene.

Item, che nissun Giudeo possa, ne debbia vendere, ne comprare libri di qualsiuoglia sorte si siano, senza espressa licentia in scriptis di sua Paternita molto Reuerenda.

Item

Item, che nissun Doganiero, di qualsiuoglia Dogana di Roma, tanto di terra, come d'acqua ardisca, ne presuma sotto le sodette pene espedire, ne relassare alcuna sorte di libri, che li perueniranno in loro Dogane, senza espressa licentia in scriptis di sua P. molto Reueren. o del suo Vice Regente.

Item che tutti li librari, & qualsiuoglia altra persona, come di sopra, che fanno venire di fuora libri, li facciano venire con inuentarij giusti, per che senza quell'inuentarij non si caxaranno di Dogana, & se li inuentarij non saranno giusti, perderanno tutti tali loro libri, quali haueranno fatto venire. Datum Romæ in Palacio Apostolico die xix. Ianuarij. 1566.

Frater Thomas Manriquez Sacri palatij Magister.

Claudius de Valle Sancte Inquisitionis Not. de mandato. ff. Io: Vincenzo Trombetta ho fatto lo soprascripto bando per Roma nelli lochi soliti, e conlucti a di. 21. Gennaro. 1566.

Quod indices capitolini possint in integrum restituerre litigantes aduersus impedimentum sedis vacantis. Pij III.

PIV SPAP. QUINTVS.

MOTU Proprio & C. Cupientes licium compendiis, litigatorumque dispendiis quantum possumus, salubriter consulere, sciētes per obitum sę. rec. Pij III. prædecessoris nostri iustitiam in Curia capitolij a die obitus præfati Pij, vsque in crastinum nostræ coronationis indictum fuisse, & durasse, propterea que de lapsu & cursu instantiarum, & fatallium questiones & dubia exoriri posse: Motu proprio &c. committimus & mandamus Senatori, & Collateralibus, aliisque iudicibus dictæ Cur. tam ordinariis, quã delegatis, & subdelegatis, ut in causis coram eis pendentibus indecis, partes ipsas ad prosequendum causas huiusmodi ad tantumdem temporis spatium, quantum suprascriptum durauit impedimentum eorum arbitrio in integrum restituant. Non obstant. præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apost. stylo palatij, & curiæ prædictæ, statutisque, & nouis reformationibus Vrbis in contrarij quomodolibet dispon. quibus, pro hac vice dütaxat, & ad huiusmodi effectum, & nõ alias, derogamus &c. ceterisque cõtrariis quibuscũque. Volamus autē quod præsentis nostri Mot. prop. sola signatura sufficiat, & vbique fidē faciat in iudicio, & extra, & q̄ corpus impressæ subscriptæ manu alterius ex dictæ Cur. Correc. in iudicio fides adhibeatur, cancel. regula contraria non obsta. Placet. M.

D 5 Edictum

Edictum publicum contra notarios non portantes notas ad

Archiuum Ro. Cu.

Alexander Riarius I. V. D. Prothonotarius apostolicus Curiae caesarum Cameræ apostolicæ Generalis auditor, Romanæque Curiae iudex ordinarius, ac Archiuum Romanæ Curiae Corrector, & defensor, tenore præsentis publici edicti adiustantiam Magnifici Domini Ioannis Baptistæ Bizzone Cameræ apostolicæ procuratoris Fiscalis, & venerabilis Collegij Scriptorum Archiuum per nos concessi monemus omnes, & singulos notarios Urbis, & Romanæ Curiae in eodem Archiuo descriptos, & matriculatos, necnon quascunque personas eorundem notariorum defunctorum seu etiam à Romana Curia absentium illorum notas, & scripturas retinentes, quatenus infra octo dies proximos quos sibi pro preceptorio termino assignamus, sub excommunicationis, & falsitatis, ac periurij, & quingentorum ducatorum Cameræ apostolicæ applicandis pœnis debeant respectiue iuxta formam Bullæ erectionis dicti Collegij, & iuramenti in eorum creatione, & descriptione præstiti, omnes & singulas notas instrumentorum, necnon actuum, etiam iudicialium coram quibuscunque iudicibus apostolicis Commissariis in eadem Urbe factorum, & habitorum de quibus rogati fuerint, & defunctorum seu absentium detentas. (His dumtaxat exceptis) quo ad notas instrumentorum prædictorum tantum, quæ inter ciues Romanos originarios à Romanis parentibus ortos rogatæ fuerint non autem ex privilegio ascitis, & quæ in Curia Urbis, & eorum tribunaliis, vel auditorio nostro, & Cameræ Apostolicæ per notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis apostolicæ existunt in pertinentibus, & spectant ad eorum officium vel apud acta, & vigore causarum coram eis vertentur, per se vel eorum substitutos, per eorum tamen notarios principales & eorum auditores approbatos quo ad causas & iudicialia acta, & ab ipsis dependent, tantum, vel alias per originarios proprios in rebus, & negotiis & materiis in quibus hætenus ratione sui officij vel alias rogari soliti sunt & consueverunt ad dictum Archiuum reportasse, alias lapsis dictis octo diebus singulariter, & in singulos eorundem qui in præmissis culpabiles fuerint, vnicuique citatione præuia ad declarationem dictarum sententiarum, & poenarum, & illarum executionem appellatione remota procedetur. Hanc autem nostræ monitionis cedula[m] valuis seu portis Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi Floræ ad instar edictorum publicorum, quæ

olim

olim in albo prætorio scribebantur affigimus, & fecimus, ut per eius inspectionem eundem fiat manifestum cum non sit verisimile à apud ipsos monitos remanere incognitum, quod tam patent ex omnibus est publicatum, ac eisdem monitos affici, ac si personaliter eis foret monitorium huiusmodi intimatum. In cuius rei testimonium hanc nostram monitionem fieri, & per eundem dominum procuratorem fiscale[m] subscripti nostrique sigilli iussimus impressione communiri. Dat. & actum Romæ in domo habitationis nostræ sub anno à Natiuitate Domini M. D. LXVI. Indictione nona, die vero xij. mensis Februarij, Pontificatus sanctiss. Domini nostri Domini Pij Papæ Quinti anno primo.

Alex. Riarius Aud. Cameræ, & Corrector. Alex. Mag. Defensor. Gaspar Reidetus Archiuum Ro. Cu. scrip. & Cu. Caufar. Cam. Apost. Not. subscripsit. Io. B. Fiscalis.

Die quinta Martij 1566. p̄tes literæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis suprascrip. ut moris est per me Bart. Sottocala Curfor.

Scipio de Octauianis Magister Curfor.

Constitutio S. D. N. D. Pij diuina providentia Papa. Quinti per
dominos Medicos obseruanda.

PIVS PAP. V. Ad perpetuam rei memoriam:

SVpra gregem Dominicum nostræ vigilantia diuinitus creditum vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quæ animarum salutis cum diuini nominis gloria consili valeat, libenter intendimus, ut Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per sacramentum pœnitentiæ D. E. O reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccati proueniat, dicente Domino languido, quem sanauerat: Va de noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat: ac propterea prouide felicis memor. Innocentius III. prædecessor noster medicis præcepit, ut cum eos ad ægrotos vocari cõigerit, ipsos ante omnia moneant, ut animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægitudine cõstitutis suadetur, in desperationis articulum incidat. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum nulla tēporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari, constitutionem præfatam auctoritate apostolica tenore præsentium innouamus, & hac nostrâ in perpetuum valitura cõstitutione statuimus, & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos, in lecto iacentes vocati fuerint, ipsos

iplos ante omnia moneant, vt idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die viderentur eos visitent, nisi longius tempus infirmo confessor, ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit, quod infirmi vt præmittitur peccata sua confessi fuerint. Cōiunctos vero, ac omnes familiares, & domesticos infirmi in Domino rogamus & moneamus, vt de infirmitate parrochum certiores faciant, ac tam parrochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant, & inducant. Quod si qui medicorum præmissa non obseruauerint, vltra pœnas in dicta cōstitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo sint infames, & graui medietate, quo insigniti erant, omnino priuentur, & à Collegio seu vniuersitate Medicorum eiiciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinarij, vbi deliquerint, multentur. Et, vt hæc omnia inuolubiler obseruentur, volumus, & eadem auctoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus posthac vbi que locorum in Medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quouis collegio, & vniuersitate concedatur, nisi omnia in præfati nostra constitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & Testibus obseruare in eorum manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiusmodi iuramento in priuilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si collegia, & vniuersitates præfate non recepto à promouendis iuramento huiusmodi, eisdem ad gradum prædictum promouerint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam priuationis facultatis alios vltius doctorandi incurrant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in Ciuitatibus, & diocesis propriis præfentes nostras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum à Medicis iam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remediis exigant, neque aliquos ad medendum in ciuitatibus, & diocesis prædictis admittant, nisi eis constiterit eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse, & contumaces, & iurare ac iuramentum huiusmodi iam præstitū exhibere recusantes, gradu medicinae, & omnibus priuilegiis eisdem Medicis, tam cōiunctim, quam diuisim eis & eorum cuiilibet concessis per quosuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingressu Ecclesiæ atque, donec resipuerint. Nō obstantibus præmissis, priuilegiis, indultis, literis Apostolicis, quibusuis per sonis collegio & vniuersitati sub quibusuis verborū formis & tenoribus

ribus concessis. Quæ omnia quo ad effectum validitatis constitutionis nostræ, tantum reuocamus, cassamus, & annullamus, & omnes Principes seculares ac alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obseruamus per viscera misericordiæ Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem, & auxiliū præstent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Voluimus autem quod præfentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo validuras conferbantur, Et quia difficile foret præfentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earū transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati muniti eadem prorsus fide vbiunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris. Die octauo Martij. M. D. LXVI. Pontificatus nostri Anno primo.

Cæ. Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Indictione nona, Die verò xj. mensis Martij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pij Diuinae prouidentia Papæ Quinti, Anno primo retrospectæ literæ seu breue, affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Cancellariæ apostolicæ, & acie Campi Floræ per me Camillum Cherubinam Apostolicum Cursorem.

Scipio de Octauianis Magister Cursorem.

Iubileum pro vniione Christi fidelium, & defensione Reipublicæ Christianæ contra infideles.

PIVS PAPA. V.

Vniuersis Christi fidelibus præfentes literas inspecturis salutē, & apostolicam benedictionem. Cum grauissima, & asperissima tempora populi Christiani, in quæ Pontificatus noster incidit, consideramus, perturbatur intimo dolore cor nostrum, & summo mœrore cōsicitur, tū ex dānis, calamitatibusque præsentibus, tū ex magnitudine periculorū instantium. Nāque & in multis Prouinciis, propter hæreses introductas, non sine miserabili animarum pernicie Christiani populi vniitas, concordiaque dirempta est, & dum reliquæ

reliquæ nationes catholicam fidem verbo quidem profitentur, factis, autem, & moribus nequaquam tali professioni congruentibus Deum grauius offendunt, aucta est mirum in modum impiorum hostium potentia, & adeo creuit, ut iam Christianæ reipublice salus in extremum discrimen adducta sit. Quotidie enim ad nos, & literæ, & nunciij afferuntur de classibus, de copijs, & pedestribus, & equestribus, de reliquis rebus ad bellorum & terrestrium, & maritimorum vsus necessariis, quas potentissimus & immanissimus Turcarum Tyrannus incredibili studio, diligentia, ac sumptu comparat, ad bellum terra, marique Christiano populo primo quoque tempore inferendum; & Christianorum non religionem modo, sed etiam nomen pernitus, si posset, abolendum atque delendum. Huic tantæ, tamque horribili, quæ impendet, tempestate occurrere, & pro commisso nobis officio pastorali, salutis populi Christiani consulere cupimus, pro qua etiam sanguinem, & vitam ipsam libentissime profunderi parati essemus. Sed ut propter iniquitates, & peccata iræ diuinæ merito extimescenda est ultio, ita si populus Christianus sese ad Deum conuertit, & poenitentiam egerit, sperandum est Deum, ut est benignus, & misericors, & præstabilis super malitia, nec vult peccatorum mortem, sed ut conuertantur, & viuant, quique ipse nos inuitat, dicens: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos, suis fidelibus auxilio futurum, nec passurum hæreditatem suam ab infidelibus occupari. Et si enim vires hostium maximæ sunt, tamen maior est, qui in nobis est, quam qui contra nos, potensque est Dominus, tam in paucis saluare, quam in multis. Quo circa ex parte omnipotentis Dei, & per viscera misericordiæ illius, omnes & singulos vtriusque sexus Christi fideles hortamur, & monemus, ut hoc acceptabili tempore ad Dominum, & Redemptorem nostrum humili corde conuersi, conscientiam suam diligenti studeant examinatione discutere, & orationibus, atque eleemosynarum erogationibus vacare, iuxta ipsorum conscientiam, siue sacerdotum, quibus peccata sua confitebuntur, salutare consilium. Ut verò eo libentius faciant dignos poenitentia fructus, quò talium operum maiorem sunt fructum, & præmium percepturi, nos de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum eius Apostolorum Petri, ac Pauli auctoritate confisi, & pro illa, quam nobis, licet insufficientibus meritis, Deus dedit ligandi, ac soluendi, & thesauros Ecclesiæ aperiendi potestate, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, qui hoc quadragesimalis ieiunij tempore, postquam harum literarum notitiam habuerint, in sequentis hebdomadæ quarta, & sexta feria, ac sabbato, pro defensione Reipublice

blis Christianæ contra hostes, & pro vnione Christi fidelium pijs ad Deum preces effuderint, ac pro suæ deuotionis, affectu elemosynas erogauerint, sacramque Eucharistiam postea die Dominico deuote susceperint. post diem verò sacratissimum Resurrectionis dominicæ, si prius harum literarum notitiam non habuerint, & post ipsas literas promulgatas, in sequentis hebdomadæ quarta itidem, & sexta feria, ac sabbato ieiunauerint, & orando, ut præfertur, sacram communionem die dominico proximo perceperint, plenissimam peccatorum suorum indulgentiam, quæ Christi fidelibus Ecclesiæ alme Urbis, & extra Urbem ad id deputatas anno Iubilei visitantibus concessa est, misericorditer in Domino elargimur. Dantes eis potestatem eligendi quem voluerint confessorem cuiusvis ordinis regularem, siue sæcularem, presbyterum, qui confessione eorum audita ipsos à quibusvis peccatis, quauis grauibus, & enormibus, etiam Sedi apostolicæ referuatis & in Bulla, quæ in die cœnæ Domini legi consuevit, contentis, & à censuris, in quas inciderint, iniuncta eis pro modo culpæ poenitentia salutari, absoluerit, & quæuis vota ab eis emissa (votis dumtaxat castitatis, & religionis exceptis) in alia pietatis opera commutare possit. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Cupientes autem has literas primo quoque tempore in omnium notitiam perferri, mandamus vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, primatibus, & archiepiscopis, ut cum primum poterint, eas promulgent ipsi in ciuitatibus suis, & à suffraganeis suis promulgandas euerint. Ipsi verò episcopis, ut statim ipsi quoque per parochos suæ cuiusque eorum ciuitatis, atque diocesis eas faciant publicari, sed verò quo facilius fieri possit transumptis ipsarum literarum manu alicuius publici notarij scriptis, subscriptis, vel in hac alma Vrbe, aut alibi impressis, & sigillo, ac subscriptione munitis personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ fidei sine ulla dubitatione haberi volumus, atque decernimus præsentibus post primam vicem minime valituris. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo piscatoris, die. 9. Martij. M.D.LXVI. pontificatus nostri anno primo.

Ant. Florebellus Labellinus,

*Renouatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Missæ
vesper. no tempore*

Sanctissimus in Christo pater, & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papa Quintus, ad cuius notitiam peruenit, quo

BVL. ET MOT. PROP.

quod nonnulli cathedralium etiam forsan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diuersorum ordinum, ac militiarum regularium Prelati, Capitula, Clerici, Fratres, aliique superiores, & personae antiquum sanctae Romanae Ecclesiarum in statutis missarum celebrandarum temporibus peruertere satagentes, diuersas licentias & facultates missas, quae media nocte, & seu in aurora Natiuitatis, ac de mane Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festiuitatum iuxta praedictum ritum celebrari consueuerant, de sero etiam forsan circa Solis occasum vigiliae festiuitatum earundem in suis Ecclesiis, & Cappellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica Sede, vel eius legatis, ac etiam maiori poenitentiaro pro tempore existente variis praetextibus impetrauerunt, illisque iampridem vtuntur, hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deuiare considerans, ac propterea hunc ab usum ab ecclesia Dei submouere volens, omnes, ac singulas, licentias, & facultates huiusmodi haecenus etiam Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum Regum, & aliorum principum contemplatione, & ex quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, apostolica auctoritate, ex certa scientia reuocauit, ac omnino cassauit, & annullauit hac praesenti perpetuo valitura constitutione quibusuis Praelatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, aliisque superioribus, & personis eorundem Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis suae, ac perpetuae suspensionis a diuinis poena districtius inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore huiusmodi licentiarum, & facultatum huiusmodi, aut alio quouis praetextu celebrare, vel celebrari facere praesumant, ac mandans locorum Ordinariis, vt eandem praesentem constitutionem sub praedictis, & aliis sibi beneuolis poenis per quoscumque Praelatos, capitula, clericos, fratres, superiores, & personas huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate apostolica compescendo. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum locorum praedictorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indulgentiis, & literis apostolicis eisdem Ecclesiis, monasteriis, domibus, & locis,

PII PAP. V.

33

eis, illorumque capitulis, conuentibus, superioribus, & personis, ac ordinibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatores, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet, concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus ipsa Sanctitas sua illorum tenores pro expressis habens, specialiter, & expresse derogauit, illaque quoad praemissa cassauit penitus, & annullauit, ceterisque contrariis quibuscumque decernens praesentes, earumque copias per aliquem ex suis Curatoribus in Basilicae principis Apostolorum de Vrbe, & Lateranensi, ac Cancellariae Apostolicae valuis affixas, omnes, cum primum earum notitiam habuerint, perinde afficere, ac si illis personaliter intimatae fuissent.

Placet, & ita mandamus. M.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Indictione nona, die vero xxvii. mensis Martij Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae quinti, Anno primo superscriptae literae lectae affixae & publicatae fuerunt in locis superscriptis vt moris est per me Bernardinum Andreultium apostolicum Cursorem.

Scipio de Octavianis Magister Curf.

Bulla S. D. N. D. Pij Papae V. Prohibitionis, blasphemiae, sodomiae, Simoniae, Concubiniatus, ac contra deambulantes per Ecclesias, pauperes per eas mendicantes, ac alios in eis illicita facient. necnon de tollendis ex eis capsis, & depositis mortuorum, de non laborando in diebus festiuis, ac circa plurima alia Dei honorem, & diuinum cultum concernentia.

PIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cum primum apostolatus officium diuina nobis dispositione commissum suscepimus, statim omnem curam, & cogitationem nostram in Dominici gregis fidei nostrae crediti salute defiximus, & Christi fideles, Deo iuuante, ita dirigere statuimus, vt a vitiiis, & peccatis abstinentes, iter, quod ad vitam aeternam ducit, insistant. Cum autem ad omnia, quae diuinam maiestatem aliquo modo

E possent

BVL. ET MOT. PRO.

possent offendere, amouenda mentis nostræ aciem intenderimus, ea primum, & sine mora emendare deceimus, quæ Deo præter cetera displicere, & iram eius prouocare cum diuinæ docent scripturæ, tum grauissima exempla declarant: nempe diuini cultus neglectum, simoniæ labem, blasphemie crimen, & libidinis nature contrarie vitium execrandum, propter quæ populi, & nationes bellorum, fames, & pestilentie calamitatibus iuxta Dei ultione sepe plectuntur. Et si autem contra eos, qui tam grauius crimina admiserint, multa prædecessoribus nostris constitutiones editæ fuerunt: tamē quia parum est leges edere, nisi sint, qui eas debitis temporibus exequantur: Idcirco, ne forsan ex tolerantia sperare impunitatem audeant, sciētes plerosque poenarum grauitate magis quam Dei timore arceri solere à voluntate peccandi, omnes & singulas sententias, censuras, & poenas contra eos, qui talia deliquerint, latas confirmamus, & apostolica auctoritate innouamus, nec de eorum rigore quam relaxamus, ad monemusque eos qui talia perpetrare veriti non fuerint, non solum subituros eas poenas, quæ sacris sunt Canonibus constitutæ, sed eas etiam, quas leges ciuiles comminantur, & nostri quoque arbitrij discretio pro personarum qualitate constituet. Mandantes ciuitatum, & locorum status nostri Ecclesiastici pro tempore Ordinariis, & Gubernatoribus, illis quidem sub poena suspensionis à diuinis, his vero sub poena excommunicationis lata sententiæ, vt quos debitum Deo cultum in Ecclesiis non tribuere, aliisque neplandis criminibus pollutos esse compererint, cōprehendi curent: poenis afficiendo competentibus. Scituris etiā ipsis Iudicibus quod si post hanc nostram constitutionem in castigandis huiusmodi delictis negligentibus fuerint. Primum quidem Dei omnipotentis Iudicio obnoxij erant, deinde nostram quoque incurrent indignationē. Vt autem poenarum certitudo cunctis facilius innotescat, nonnullas hic duximus exprimendas, aliis nihilominus contra huiusmodi criminum reos à iure statutis in suo robore manentibus. Vt igitur Deo optimo maximo, gloriosæ Virgini, & sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij 10. prædecessoris nostri constitutionem innouantes, ac statuta in Tridentino Concilio obseruari volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesias sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumue committat, cessent vana, fœda, & prophæ-

PII PAP. V.

54

phana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum: & alia quæcunque quæ diuinum officium perturbare possunt. Nul- lus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat, dum celebrantur sacra missarum mysteria, & alia diuina officia. Qui vero præli- cta petulanti animo contempserint, præter diuinæ vltionis acrimo- niam, nostri quoque arbitrij poenas incurrant, quæ omnia locorum quoque ordinarij in suis Ecclesiis facient obseruari. Quicumque ve- ro in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missæ, & diuina celebrantur of- ficia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum sacramentum irreuerēter sedere, aut aliquid, quod scandalū generet, aut diuina perturbet officia, facere præsum- pserit, poenam viginti quinque ducatorum incurrat: præter alias ar- bitrio nostro imponendas, & moderandas poenas, & qui non habe- bit in ære, luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui vero in Eccle- siis cum mulieribus impudicis, sine etiam honestis colloquium scue- rile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum poenam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, vt supra, obscenis, & inhonestis verbis, aut signis vsus fuerit, aut alia fœ- da colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorū poena mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præte- rea omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & parochia- lium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacristis, Ollariis & aliis ipsarum Custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant vel saltem ipsis Ordinariis, vel officialibus nostris puniendos defe- rant, quod si facere neglexerint poenam duorum aureorum vice qualibet incurrent. Pauperes quoque mendicantes, seu elemosy- nas petentes per Ecclesias tempore missarum, prædicationum, alio- rumque diuinorum officiorum ire non sinant, sed eos ad valuas Ec- clesiarum stare faciant, sub poena duorum aureorum Capitulis in- stigenda pro qualibet vice, nisi eos eici curauerint, & parochis di- midij aurei. Religiosis etiam Claustralibus, siue regularibus præ- cipimus in virtute sanctæ obedientiæ, vt in ecclesiis suis deputent aliquem, qui tales eiciat, & si negligentibus fuerint, grauissime ab ordinario corripiantur: quod si illi parere recusauerint, grauissi- mas poenas incurrant, & pro qualitate personarum etiam cor- poraliter puniantur arbitrio nostro, siue superiorum suorum. Et, vt in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem prouideant, vt cap- sæ omnes, & deposita, seu alia cadauerum conditoria super ter- ram existentia omnino amoucantur, prout alias statutum fuit, &

BVL. ET MOT. PROP.

defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocen-
tur. Cum vero dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime
pertineat, & in Lege diuina precipiatur: Cupientes abusus prauos,
qui ex eorum inobseruantia inualuerunt, omnino corrigere, & anti-
quorum canonum statuta renouantes, mandamus, vt omnes Dies
dominici, & precipue in honorem Dei, beatę Marię virginis, San-
ctorum Apostolorum, feriat cum omni veneratione obseruentur,
& omnes in diebus præfatis Ecclesias frequenter, diuinis officiis de-
uote intendant, ab omni illicito, & seruilis opere abstineant, Merca-
tus non fiant, prophana negotiationes & Iudiciorũ strepitus con-
quiescant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse
deprehensus fuerit: præter diuinam ultionem & amissionẽ anima-
lium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues pœnas incurret, arbi-
trio nostro, seu vicarij nostri in vrbe. In alijs autem locis arbitrio or-
dinariorum, vel aliorum magistratum, ita vt præuentioni locus sit.
Quibus omnibus districte præcipimus, vt hæc diligenter obseruari
procurent, illas etiam festiuitates, quæ iuxta consuetudinẽ locorum
solenniter celebrari consueuerunt, iuxta laudabilẽ consuetudinem
debita cum reuerẽtia obseruari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum
imponendis, & moderandis. Et vt Simoniacę prauitatis labe pro-
fus aboleatur, Constitutiones antecessorum nostrorum contra Si-
moniacos editas, & præsertim Pauli II. inuiolabiliter obseruari mā-
damus, & delinquẽtes tam in sacrorum ordinum receptione, quam
in beneficiorum asscutione, statutis etiam inferius pœnis nostra au-
toritate affici volumus. Quicumque igitur detestabile crimen Si-
moniacę prauitatis commisisse conuictus fuerit in consequendis
ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe
dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. Qui
dignitates Ecclesiasticas simoniace acquisiuerit, illis sit ipso iure pri-
uatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quascunque alias obtinen-
das. Qui beneficium, aut officium Ecclesiasticum simoniace adep-
tus fuerit, illis similiter sit ipso iure priuatus, & ad fruendum omniũ,
quos perciperit, restitutionem teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad
ea, & quascunque alia beneficia Ecclesiastica obtinenda. Si quis au-
tem tale crimen pluries commisisse conuictus fuerit, præter supra-
dictas pœnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccle-
siasticis degradatus à fidelium consortio eiciatur. Qui vero ordi-
nes, & beneficia simoniace cõtulerint, pœnis à iure statutis punian-
tur, cuiuscunque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam si Episco-
pi, Archiepiscopi, vel maiores fuerint. Cæueant præterea quicun-
que:

Festus dies.

Simonia.

PII PAP. V.

37

que ne in sacramentorum exhibitione Simoniacum aliquid faciãt.
Alioquin grauissime puniantur per locorum ordinarios, qui hu-
iusmodi criminis reos cum maxima seueritate coercere procurent,
iuxta Concilij Tridentini statuta. Ad abolendum verò nephariũ,
et execrabile blasphemię scelus, quod in antiqua lege Deus morte
puniri mandat, et Imperialibus quoque legibus receptum est, nunc
autem propter animam Iudicum in puniendo segniciem, vel potius
desuetudinem, supra modum inualuit, Leonis. X. prædecessoris no-
stri in nouissimo Lateranen. Concilio statuta innouantes. Decerni-
mus, vt quicumque laicus, Deum et Dominum nostrum Iesum
Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem ex-
presse blasphemauerit, pro prima vice pœnam viginti quinque du-
catum incurrat: pro secunda, pœna duplicabitur: pro tertia au-
tem centum ducatos soluet et ignominia notatus exilio multabitur.
Qui verò plebeius fuerit, nec erit soluendo, pro prima vice ma-
nibus post tergum ligatis ante fores Ecclesię constituetur per diem
integrum, pro secunda fustigabitur per urbem, pro tertia lingua ei
perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque clericus in hoc
blasphemię crimen incurrerit, pro prima vice fructibus vnus anni
omnium, & quorumcunque beneficiorum suorum pro secunda,
beneficijs ipsis priuetur: pro tertia omnibus etiam dignitatibus exu-
tus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum ob-
tinuerit beneficium, pœna pecuniaria vel corporali pro prima vice
puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter
degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos Sanctos bla-
sphemauerit, pro qualitate blasphemię, atque personę, arbitrio Iu-
dicis puniatur. Si quis crimen nephandum contra naturam, pro-
pter quod ira Dei venit in filios diffidẽtię, perpetrauerit, Curia se-
culari puniendus tradatur. Et si clericus fuerit, omnibus ordinibus
degradatus, simili pœna subiiciatur. Monemus præterea omnes
locorum ordinarios, & in virtute sanctę obedientię eis præcipi-
mus, vt statuta Tridentini Concilij contra Concupinos tam Cle-
ricos, quam Laicos edita districte faciant obseruari, reddituri Deo,
ac nobis, si id omiserint, rationem. Et vt præmissorum delictorum
simonię, blasphemię, ac stupri nephãdi notitia facilius habeatur. Vo-
lumus quod in singulis casibus, non solum per accusationem, & in-
quisitionem, sed etiam ad simplicem, et secretam denuntiationem
procedatur per quoscunque iudices, alijs tamen de iure cõpeten-
tes, tam ratione delictis, quam personarum, ita quod inter eos locus
sit præuentioni. Monemus præterea omnes, & singulos, vt solum

Blasphemia

Scdmia.
De hoc crimine
V. 1. fol. 33.

Cocubinat?

Dei timorem præ oculis habentes, & non alia animi praua affectio-
ne ducti, culpabiles tantum deferant, innocentes non vexent. Quod
si aliqui ex calumnia aliquos denunciasse compertifuerint, eos ad
poenam talionis teneri volumus & mandamus. Mæltæ autem
pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus locis piis arbitrio
nostro in Vrbe, extra vero, ordinariorū, pro tertia accusatori,
qui delinquentes detulerit. Mandamus autem principibus, Co-
mitibus, & Baronibus omnibus S. R. E. feudatariis, sub poena
priuationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent, re-
liquos vero principes Christianos, & Ferrarum Dominoshorta-
mur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt
pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmissa omnia in
suis Dominiis, ac Terris exactissime seruari faciant, vberimam
ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi. Non obstanti-
bus quibuscumque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis,
ac exemptionibus, priuilegiis, indultis, facultatibus, & literis
Apostolicis, quibuscumque Capitulis, Conuentibus, Militiis, Or-
dinibus, & personis cuiuscumque qualitatis & conditionis exi-
stentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum qui-
buscumque derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus,
& in solitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in ge-
nere, vel in specie, etiam Motu proprio aliis quomodolibet con-
cessis, approbatis & innouatis, quibus, illorum tenores præsen-
tis pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, cæ-
terisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod præ-
sentium transumptis etiam impressis manu alicuius notarij publici
subscriptis, & sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides
vbique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent
exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostræ innouationis, relaxationis, admonitionis, confirma-
tionis, mandati, statuti, decreti, ordinationis, præcepti, monitionis,
voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem om-
nipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se no-
uerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno In-
carnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sex-
to, Kal. April. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florellus Lauellianus.

Vifa de Curia Io. Riuetius.

H. Cumyn.

Bulla

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. super confirmatione, ac
renouatione Bulle olim à Sancto me. Paulo Papa iij. contra
Iudæos editæ.*

PIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpe-
tuam rei memoriam.

Romanus Pontifex Christi Vicarius in terris nonnunquam
ea, quæ pro celo religionis à cæteris Romanis pōtūcibus præ-
decessoribus suis concessa dicuntur, vt illibata persistant, ap-
probat, & confirmat prout in domino conspicit salubriter expedi-
re. Dudum fœlicis recordationis Paulus Papa iij. prædecessor, ce-
lo fidei Christianæ motus, certum modum videndi, & habitandi Iu-
dæis præscripserit prout in quadam eius constitutione cuius tenor
sequitur, & est talis videlicet: Paulus Episcopus seruus seruorū Dei,
ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis absurdū & inconueniens
existat, vt Iudæi quos propria culpa perpetuæ seruituti submisit,
sub prætextu quod pietas Christiana illos receptet, & eorū cōhabi-
tationem sustineat, Christianis adeo sint ingrati, vt eis pro gratia cō-
tumeliam reddant: & in eos pro seruitute quam illis debent domina-
tum vindicare procurent, nos ad quorum noticiam nuper deuenit
eosdem Iudæos in alma Vrbe nostra, & nonnullis Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ ciuitatibus, terris & locis in id insolentię prorupisse, vt non
solum mixtim cum Christianis, & prope eorum Ecclesias nulla in-
tercedente habitu distinctione cohabitare, verum etiam domos in
nobilioribus ciuitatum, terrarum, & locorum quibus degunt vicis,
& plateis conducere: & bona stabilia comparare & possidere, ac
nutrices & ancillas, aliosque seruientes Christianos mercenarios ha-
bere, & diuersa alia in ignominiam, & contēptum Christiani no-
minis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Romanam
eosdem Iudæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad
hoc, vt ipsi Sedis Apostolicę pietate & benignitate allecti, errores
suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicę fidei lumen per-
uenire satagant, & propterea conuenire, vt quandiu in eorum erro-
ribus persistunt effectu operis recognoscant se seruos, Christianos
verò liberos per Iesum Christum Deum, & dominum nostrum ef-
fectos fuisse, iniquumque existere, vt filij liberæ filijs famulētur an-
cille, volentes in præmissis quantum cum Deo possumus salubriter
prouidere, hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus.
Quod de cætero perpetuis futuris temporibus, tam in dicta Vrbe,

quam in quibusuis aliis ipsius Romanæ Ecclesiæ ciuitatibus, terris, & locis Iudæi omnes in vno, & eodem, ac si ille capax nõ fuerit in duobus, aut tribus, vel tot quot satis sint contiguus, & ab habitationibus Christianorum penitus seiunctis per nos in vrbe, & per magistratus nostros in aliis ciuitatibus, terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos vnicus tantum ingressus pateat, & quibus solum vnicus exitus detur, omnino habitent: Et in singulis ciuitatibus, terris, & locis, in quibus habitauerint, vnica tantum Synagogam in loco solito habeant, nec aliam de nouo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimo omnes eorum Synagogas præter vnã tantum demoliri, & deuastare, ac bona immobilia quę ad præsens possident infra tempus eis per ipsos magistratus præfigendum Christianis vendere. Et ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoscantur masculi biretum. Fœminarũ vero aliud signum patens, ita vt nullo modo celari, aut abscondi possit glauci coloris palam deferre teneantur, & astricti sint, nec super non delatione bireti, aut alterius signi huiusmodi prætextu cuiusuis eorum gradus, vel præ eminentiæ, seu tolerantia excusari, aut per eiusdem Ecclesiæ Camerarium, vel Cameræ Apostolicæ clericos, seu aliã illi præsidetes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum vicelegatos quouismodo dispensari, aut absolui possint. Nutrices quoque seu ancillas, aut alios vtriusque sexus seruitentes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutri facere, seu Dominicis, vel aliis de præcepto Ecclesiæ festis diebus in publico laborare, aut laborari facere, seu Christianos quoquomodo grauare, aut contractus fictos, vel simulatos celebrare, seu cum ipsis Christianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem seu cõuersationem habere nullatenus præsumant. Nec in libris rationum, & computorum, quę cum Christianis pro tempore habebunt, aliis quam latinis liceris, & alio quam vulgari Italico sermone vti possint, & si vtantur libri huiusmodi cõtra Christianos nullam fidem faciant. Iudæi quoque præfati sola arte Strazzaria, seu cenciaria, vt vulgo dicitur contenti, aliquam mercatorem frumenti, vel ordeï, aut aliarum rerum vsui humano necessariorum facere. Et qui ex eis medici fuerint etiam vocati, & rogati ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant, nec se à pauperibus Christianis dominos vocari patiantur. Et menses in eorum rationibus & computis ex triginta diebus completis omnino conficiant, & dies qui ad numerum triginta non ascenderit nõ promensibus integris, sed solum pro tot diebus, quot in effectu fuerint, computentur, & iuxta ipsorum dierum numerum, & non ad ratio-

nema

nem integri mensis eorum credita exigant, ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata nisi transactis prius à die quo illa eis data fuerint decem & octo integris mensibus vendere nequeant, & postquam menses prædicti effluerint, si ipsi Iudæi pignora huiusmodi vendiderint, omnem pecuniam, quæ eorum credito superauerint, domino pignorum consignare. Et statuta ciuitatum, terrarum, & locorum in quibus pro tempore habitauerint, fauorem Christianorum concernentia inuiolabiliter obseruare etiam teneantur, & si circa præmissa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatem delicti in vrbe per nos seu Vicarium nostrum, aut alios à nobis deputandos, ac in ciuitatibus, terris, & locis prædictis per eosdem magistratus, etiam tanquam rebelles, & criminis læsæ Maiestatis rei, ac à toto populo Christiano diffidati nostri & ipsorum Vicarij, ac deputandorum, & magistratum arbitrio puniri possint. Non obstantibus, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis tollerantiis, seu priuilegiis & indultis Apostolicis, eisdem Iudæis per quoscunque Romanæ Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos vel ipsius Romanæ Ecclesiæ Camerarios & Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alios illi præsidentes sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, presentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę sanctionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romę apud sanctum Marcum anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Pridie Idus Iulij Pontificatus nostri anno primo. Nos igitur cupientes, vt constitu-

E 5

tio

BVL. ET MOT. PROP.

tio, statuta, & ordinationes huiusmodi perpetuis futuris temporibus obseruentur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & non ad alii cuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, constitutionem, statuta, & ordinationes huiusmodi, & prout illa concernunt omnia, & singula in dicti prædecessoris literis contenta, & inde secuta quæcunque auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, innouamus & confirmamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus, ac volumus, & sub interminatione diuini iudicij præcipimus, & inãdamus ea omnia in posterum obseruari firmiter, non solum in terris & Dominis nobis subiectis, sed etiam vbique locorum. Et ad omnem circa colorem bireti per masculos, & signi per fœminas deferendorum huiusmodi submouendam hæsitationem, declaramus dictũ colorẽ esse qui vulgo gialdo dicitur. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis veneralibus Fratribus, patriarchis, primatibus, Archiepiscopis & Episcopis quatenus in ciuitatibus & Diœce. propriis præsentis nostras literas publicari & obseruari faciant. Et omnes principes sæculares, & alios Dominos & magistratus temporales rogamus, requirimus & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorũ nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem, & auxiliũ præstent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Non obstantibus omnibus quæ idẽ Paulus prædecessor in supradictis literis voluit non ob stare, priuilegiis quoque indultis & literis Apostolicis per recolendæ memoriæ Pium iij. Romanũ Pontificẽ prædecessorem nostrũ, & Sedem Apostolicam, etiã forsan Consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quauis, etiam vrgentissima, & onerosa causa, ac Motu proprio & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cũ quibusuis, etiã derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis, etiã si in eis disponeretur & cauere tur expresse, quod ad delationẽ bireti glauci coloris huiusmodi itinere, ac quod non vt præmittitur, in loco clauso habitare tenerentur, & quod bona stabilia vsque ad certam summam acquirere, ac societatem cũ Christianis super rebus ad annonam spectantibus inire ac conuersationem cum eisdem Christianis fidelibus habere, ac pignora aliã quam præscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomodolibet eis dictas literas Pauli

præ-

PIL PAP. V.

35

prædecessoris in fauorem Hebræorum prædictorũ limitauerit. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum nõ autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur quod nullatenus derogari possit illorum omniũ tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, nec non modos & formas ad id seruandas pro indiuiduo seruatis habentes harum serie specialiter, & expresse derogamus. Et literas eiusdem Pauli prædecessoris, & omnia in eis contenta obseruari in omnibus, & per omnia mandamus, perinde ac si literæ Pij similiter prædecessoris nostri non emanassent, aut si aliquibus cõmuniter, vel diuim ab eadẽ sit Sede indultũ quod interdicti, suspensidi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentis literæ in Cæcellaria, & acie Campi Floræ publicentur, et inter Constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentis ad singula quæque loca deferri, volumus, et etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, confirmationis, decreti, præcepti, mandati, requisitionis, obsecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, et voluntatis infringere, vel eiaufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicę M. D. LXVI. xiiij. Kal. Maij. Pontificatus nostri anno primo.

Cę. Glorierius.

Visa de Curia Io. Riuetius.

H. Cum yno

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Inditione nona, die vero prima mensis Maij, pontificatus sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti, anno primo, Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipionẽ de Octauianis, & Io. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Camillus Cherubinus Magister Cursorum.

Bulla

BVLL. ET MOT. PROP.

*Bulla S. D. N. Pij. diuina prouidentia Papa. V. super clausura, & reforma-
tione quarumcumque monialium.*

Innotatur & declaratur hæc Bulla a Greg. xiiij. infra.

PIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Circa pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam (quantum nobis ex alto permittitur) in uigilantes, assidue ad ea per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet, præsertim foeminei sexus uirginitatem suam altissimo uouentibus sub Religionis incho. Christo Saluatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, à semita iustitiæ, & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiat in congruum, quod in Regularis ponat honestatis gloriam maculam & diuinam merito possit offendere Maiestatem, opportune succurrat, libenter intendimus, ac in his nostræ uigilantiæ partes propèsius impartimur, prout id in Domino salubriter expedire cõspicimus. Hæc igitur perpetuo ualitura Constitutione, in hærentes etiam Constitutioni sël. rec. Bonifacij Papæ viij. prædecessoris nostri quæ incipit: Periculoso, & decretis Concilij Tridentini super clausura monialium editis, auctoritate apostolica tenore præsentium statuimus, atque perpetuo decernimus, uniuersas, & singulas Moniales præsentis, atque futuras cuiuscunque Religionis, Ordinis, uel Militiarum, etiam Hierosolymitanæ. sint, quæ uel iam receptæ sint, uel in posterum in quibusuis monasteriis siue domibus recipientur, & tacite, uel expresse Religionem professæ, etiam si Conuersæ, aut quocunque alio nomine appellentur, etiã si ex institutis, uel foundationibus earum Regulæ ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis, seu domibus etiã ab immemorabili tẽpore ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis, seu domibus de cetero debere permanere clausura iuxta formam dictæ Constitutionis sël. rec. Bonifacij Pap. viij. prædecessoris nostri, quæ incipit. Periculoso, in sacro Cõcilio Trident. approbata, & innouata, quã nos auctoritate præfata etiã approbamus, & innouamus in omnibus, et per omnia, ac illã districte obseruari mandamus. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, uel foundatione regulæ suæ fretæ animo obstinato huic clausuræ resistent, aut quocummodo reluctentur, Ordinarij unã cõ

supe

PII. PAP. V.

39

superioribus earum omnibus iuris, & facti remediis compellant easdem tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præcise subeundam dictam clausuram, & perpetuo obseruandam. Mulieres quoque quæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dicuntur cuiuscunque fuerint, ordinis in congregatione uiuentes, si & ipsæ professæ fuerint, ita ut solenne uotum emiserint ad clausuram præcise, ut præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si uotum solenne non emiserint, Ordinarij unã cum Superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausuræ se subiiciant, quod si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandolose uiuere, seuerissime puniantur. Cæteris autem omnibus sic absque emissione professionis, & clausura uiuere omnino uolentibus interdicens, & perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam profus in suum ordinem, Religionem, Congregationem uel recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic uiuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus & nullas, prout etiam presenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne Moniales, uel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus maxime in pertinentibus ad illarum uictum patiantur, sed ut eis opportune consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinariis, & Superioribus earum, ut curet colligi fidelium eleemosynas per Conuersas, quæ non sint professæ, uel si professæ fuerint sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monasterium degant, & non ingrediantur clausuram aliarum monialium, nisi in casibus ex earum Constitutionibus permisis, & de earum domibus exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentia Ordinarij, uel earum Superiorum. Et de cetero nullæ aliæ Conuersæ professæ recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum, uel prælatorum possint. Quod si aduersus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis sit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod si prædicto modo necessitatibus monialium, & mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinariis, & Superioribus earum, ut ipsi provideant de aliis personis piis, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, uel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum monialium, & mu-

lierum

BVL. ET MOT. PROP.

lierum prædictarum arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earumdem, & prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur, & succurratur. Et ne propter monialium numerum excessiuum clausuræ obseruatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ Constitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monasteriis recipiant, & admittant, siue recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis elemosynis commode sustentari possint. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ vniuersis venerabilibus fratribus patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & dioc. propriis præsentis nostras literas publicari faciãt, ac in monasteriis monialium sibi ordinario iure subiectis, in his vero quæ ad Romani. mediate, vel immediate spectant Ecclesiam, Sedis apostolicæ auctoritate vnâ cum Superioribus eorundem monasteriorum clausuram, vt præmittitur, quamprimum poterint seruari procurent. Contradictores atque rebelles per censuram eccles. astictam appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Ac vt hoc tam salutare decretum facilius obseruetur, omnes principes sæculares, & alios dominos, & magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & alij monialium Superioribus assistant ac suum fauorem, et auxilium præstent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis statutis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus etiam per sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoque indultis, et literis Apostolicis etiam in fundatione, et institutione eisdem monasteriis, vel domibus, et monialibus sub quibuscunque verborum formis, & clausulis irritantibus, et alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, et innouatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, ro-

suffi-

PII PAP. V.

40

suffi-
cienter expressis habentes, quo ad effectum validitatis nostræ constitutionis tantum derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communitè, vel diuim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, aut suspendi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Per hoc autem in monasteriis exemptis ordinarij locorum quoad alia nullam sibi credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem quod præsentis literæ ad valuas Basilicæ beati Petri Apostolorum principis, & in Cancellaria nostra, ac acie Campi Floræ publicentur, et inter Constitutiones extrauagâtes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentis ad singula quæcunque loca deferri, volumus, et etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides vbicunque adhibentur quæ presentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, statuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, precepti, inhibitionis, requisitionis, obsecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noceat incursum. Dat. Rom. apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis M. D. LXVI. quarto Kal. Iunij. Pontificatus nostri anno primo.

Visa de Curia Io. Riuetius. ff.

Ce. Glorierius.
H. Cum yn.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Indictione nona, die vero nona mensis Iunij, Pontificatus sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina providentia Papæ Quinti anno primo, Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ principis Apostolorum Sancti Petri de vrbe, Cancellariæ apostolicæ, & in acie campi Floræ, dimissis copijs earundem in retroscriptis locis affixis per nos Io. Guerardi, & Nicolaum de Mattheis Curf.

Antonius Clerici Magister Curforum.

Motus

BYLL. ET MOT. PROP.

Motus proprius S. D. N. Pij Papæ contra omnes Archiepiscopos, Episcopos, Patriarchas, & alias Ecclesiasticas personas curam animarum habentes non residentes.

V. Illustris. & Reuerendissi. D. A. C. contra eos, vsque ad sententiam exclusiue procedat, & deinde referat prælibato S. D. N. Papæ. Quo vero ad alios curam animarum habent. vsque ad sententiam inclusiue.

PIVS PAPA QVINTVS.

Motu proprio &c. Cum aliàs per fel. rec. Pium 4. prædecessorem nostrum, iuxta formam Concilij Trid. & aliarum Bullarum emanatarum, tam ab ipso Pio prædecessore nostro, quam aliis Rom. Pont. Motu proprio cuius tenores pro expressis haberi volumus, ex ipsius certa scientia, & de apostolicæ potestatis plenitudine fuerit mandatū. Dilecto filio Alexandro Riario nostro, & Curia: causarum Camera: Apostolicæ generali Auditori, vt omnes Episcopos, Archiepiscopos, patriarchas, & alias Ecclesiasticas personas curam animarum habentes non residentes poenas in dicto Concilio, & Bullis contentas incurrisse declaret, & ad illarum effectum executioni demandentur per eundem Alexandrum Auditorem nostrum, & vt ne de eius iurisdictione in posterum dubitari contingat. Denuo eidem Auditori nostro auctoritate nostra committimus, & mandamus, quatenus statim tam contra Episcopos, quam Archiepiscopos, & alios quoscunque prælatos, tam in Vrbe, quam alibi, & vbique locorum existēt. & in propriis diocce. non residentē. constituto sibi quantum sufficere videbitur, summarie simpliciter & de plano, sola veritate inspecta, & manu regia de inobedientia propria vsque ad sententiam exclusiue procedat, & deinde nobis referat, vt nos in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, vt moris est, ad sententiam priuationis, & depositionis prælatorum inobedientium huiusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus, quo vero ad alios curam animarum habent. vsque ad sententiam inclusiue procedat, & exequatur iuxta formam, & tenorem dicti Concilij, & literarum nostrarum præfatarum, cum eisdem facultatibus, vt supra, & alia faciat, & exequatur, prout in dictis literis, siue Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, reaggravandi, carcerandi, & brachium seculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque faciendi necessaria quomodolibet

PII P A P. V.

volibet, & opportuna, contrariis quibuscunque non obstantibus, Et quod presentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac vbique fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria, & aliis quibuscunque, quibus omnibus expresse derogamus, non obstantibus. Die decima Iunij. 1566.

Placet Motu Proprio. M.

Motus proprius S. D. N. Pij Papæ. V. Reformationis alterius Motus proprii fel. record. Pij Papæ IIII. super admissione appellacionum causarum criminalium.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Cum (sicut accepimus) à dilecto filio Alexandro Riario Auditore nostro, & appellationum iudice ordinario ex diuersis literis in forma Motus proprii, per fel. record. Pium IIII. & alios Pontifices prædecessores nostros, & præsertim sub dat. Romæ apud S. Petrum, xij. Kalen. Iunij, anno sexto, quorum omnium tenores, hic volumus pro expressis haberi, emanato, de non admittendis appellationibus, neque decernendis inhibitionibus monitoriis, & citationibus in causis criminalibus Fiscum nostrum quomodolibet concernentibus, in quibus reos contigerit condemnari, nisi prius facto actuali deposito poenarum, in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi, qui pro eisdem fideiussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent, contingat quod alij, etiam optimum ius fouentes, interdum ob nimiam eorum paupertatem modum talia deposita faciendi non habentes, & sic secluso eis ob non factum depositum remedio appellationis, eorum bonum ius quod prætentunt deducere in appellatione remanet incognitum, & deperditum, & præsertim ad illos, qui non sunt confessi crimen: Nos igitur, more pij pastoris, præmissis omnibus obuiare volentes, ne appellationis remedium, eiusque prosequutio pauperibus tolli videatur. Motu simili, & ex certa nostra scientia, dictas literas mitigantes, & reformantes, Tenore presentium statuimus, discernimus, & ordinamus, ac perpetuo obseruandi mandamus, quod in similibus causis Fiscalibus, & aliis, de quibus in literis & Motu proprio huiusmodi fit mentio, omnes & singulæ appellationes, ac quæcunque desuper pro tempore præsentatæ, ac præsentandæ commissiones, per dictū Alexandrum moderatum, & pro tempore existentem curia: causarum Camera: Apo-

stolicæ auditorem, tanquam iudicem talium appllationum, necnon per quemcunque alium iudicem huiusmodi iurisdictionem habentem admittant, ac recipiant, & admitti, ac recipi libere, & licite possint, valeant, ac debeant, illarumque vigore quascunque inhibitiones, citationes, seu monitoria decernent. & alia faciant. in præmissis necessaria, eisdem auditori nostro, & iudicibus præfatis, ad id iurisdictionem habentibus, auctoritatem damus, ac licentiam impartimur præstita tamen prius cautione idonea per partem, seu partes appellantes non tamen confessos, in forma depositi, pro pœna in qua cõdematus extitit, & seu respectiue de se constituyendo in carcere, & ibidem remanendo in quacunque parte iudicij, & quatenus pars esset diues, facto prius actuali deposito, arbitrio iudicis ad quẽ. Quo vero ad cõfessos: liceat iudici à quo non obstantibus huiusmodi appellationibus, & inhibitionibus & absque aliquarum pœnarum incursum, ad ultiorẽ executionem pro pœnæ huiusmodi cõsequutione procedere, & neque tam ipsi quam partes ad literarum, seu Mot. prop. præfati obseruatiam, quo ad hæc, & illa quoquomodo cõcernentia, nisi iuxta præsentem limitationem, & moderationem, vllatenus teneantur, & ita in præmissis omnibus, & singulis, per quoscunque iudices, etiam Cameræ Apostolicæ Camerarium, presidentem, clericos, thesaurarios, ac procuratores fiscales, & S. R. E. Cardinales. & c. sublata. & c. iudicari. & c. deberi, irritum. & c. perpetuo decernimus. Non obstantibus præmissis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem præsentis nostri Motus propriij solam signaturam sufficere, & fidem facere iudicio, & extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per Cursores præsentetur.

Placet Motu proprio. M.

Motus proprius S. D. N. Pii diuina prouidentia Papa Quinti per quem alius Motus proprius sel. rec. Pii. Quarti, sub Dat. Romæ, & c. duodecimo Ka. Iunii, anno sexto, quo ad non admittit. appellacionis neque decern. inhibicionis & c. in causis criminalibus, moderatur: quo ad allegacionem nouæ causæ in causis treguarum, & pacis fractarum, declaratur, quo ad spatium sex mensium: condemnatis in contumaciam ad sese expurgare præfixum ad annum proregatur: quo vero ad præsentionem inter Iudicem Ecclesiasticum, & laicum, ad terminos iuris reducitur.

PIVS

MOtu proprio & c. Cum ob innumeras Rom. pont. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam cõtingat ab eo quandoque literas emanare quæ in magnum aliquorum præiudicium redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem præiudicio cognito literas huiusmodi, etiam si per eius prædecessorem emanauerint tanquam per inaduertentiam editas reuocat, & limitat, aliàsque desuper disponit prout rerum, & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum si quidem sel. rec. Pius Papa IIII. prædecessor noster cupiens criminibus, & excessibus qui in dies oriebantur pro uidere, per quasdam suas in forma motus propriij editas literas inter alia statuit, quod in causis treguarum, & pacis fractarum ipsi fractores, vel eorum fideiussores allegare non possent, quod offensa ex noua causa processisset, nec allegata cuiquam suffragaretur. Et etiam quod in causis mistis inter iudicem Ecclesiasticum, & laicum locus sit præuentioni, ita tamen quod iudex Ecclesiasticus in casu præuentionis non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad iudicem laicum, & aliàs prout in eisdem literis plenius continetur. Nos considerantes à ratione, & iuris debito alienum esse eos qui criminis innoxij fuerint, eorumque fideiussores, si tregue, pax, seu fideiussiones de non offendendo postea ex noua emergente occasione fractæ fuerint, earum occasione grauari debere, cum præcipue paces, tregue, seu fideiussiones huiusmodi de non offendendo non ad offensionem ex futuris causis sed ex præteritis tantum oriuntur, literas præfatas quo ad præmissa reuocantes, cassantes & moderantes, effectumque suum sortiri in præmissis non posse decernentes, motu simili & c. nouam causam in pacis, treguarum, seu fideiussionum huiusmodi fractione principales tantum videlicet qui fuerunt causa pacis treguarum seu fideiussionum de non offendendo huiusmodi fractarum seu faciendarum præstitarum, seu præstandarum, si ipsi aliquo modo seu aliquis eorum in dictis fractionibus interuenerint seu interuenerit, videlicet si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex cõprehensis in pace tregua seu fideiussione de non offendendo offenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis cõprehensis offendatur, non excusare. Si vero supradietti principales seu aliquis eorum in fractione pacis tregue seu fideiussionis huiusmodi ut supra non interuenerint seu interuenerit, ipsos eorumque cõsanguineos, & fideiussores ceterosque in pace tregua seu fideiussione de non offendendo cõprehē

fos, & quemlibet eorum nouam causam huiusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quo quomodo grauari, perturbari, aut inquietari non posse neque debere, idque tam in causis motis, & indecis pendens, quā etiam finitis, & in quibus etiā pronūciatum fuit (dummodo sententia desuper lata totaliter non sint executioni demandata) locum sibi vēdicare posse, & debere declaramus. Cumque etiā sæpe contingat partes ipsas contra quas in cōtumaciam procedi consuevit, vel ita negotiorum mole grauari, vel ita longe abesse, vt ipsorum cōtumaciam sex mensium spatio huiusmodi expurgare minime queant, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus huiusmodi defensionibus non nisi post anni elapsi terminum denegari debere, ac quascūque aliter quam vt præmittitur ferēdas sententias nullas inanes nulliusque roboris, & momenti fore, & esse, prout nos eas ex nunc tanquā contra iuris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus, & irritamus. Quo vero ad præuentionem inter iudicem ecclesiasticum, & laicum, declaramus illam habere locum in terminis, & statu prout ante dictum Motum proprium erat: ac ipsum ad terminos iuris in hoc reducimus, & volumus vt in præuentionibus procedatur iuxta formam iuris, & factorum decretorum Concilij Tridentini, & non aliās aliter, nec alio modo, sicque & non aliter per quoscūque iudices &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij apostolici Auditores sublata, &c. iudicari debere, irritum quoque, &c. auctoritate apostolica tenore præsentium statuimus, & decernimus. Et nihilominus pro potiori præmissorum validitate omnibus, & singulis iudicibus tam ordinariis, quam delegatis, & subdelegatis, ac eorum locatenentibus, & notariis sub excommunicationis maioris, ac indignationis nostræ officiorumque suorum priuationis pœnis, ne contra præmissa aut illorum aliqua facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac quaruncūque ciuitatum, prouinciarum, & locorum etiam iuramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis apostolicis vniuersitatibus, communitatibus, & hominibus prouinciarum, ciuitatum, & locorum prædictorum quomodolibet concessis, &c. Quibus omnibus &c. etiam si de illis &c. illorū tenores &c. hac vice latissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscūque, cum clausulis opportunis. *Fiat Motu proprio. M.*

ET de reuocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annulatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione,

inhibitione, derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro simul vcl ad partem repetitis habeantur, latissime extē. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & præsertim præsentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur. Et quod præsentis Motus proprii etiam absque data, & registratura sola signatura sufficiat, & vbi que fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria non obstante, eiusque transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ ipsis originalibus literis adhibita, vel ostensa. Quodque Camera, & Cancellarię apostolicis, ac audientię causarum Palatij apostolici valuis, & in acie Campi Florę dimissis ibi copiis affixis, post mensē affixionis huiusmodi computandum, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personali-ter intimatę fuissent.

Fiat. M.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, inditione nona, die verò vigesima mensis Iunij, Pontificatus sancti in Christo patris, & D. N. Pij diuina prouidentia Papę V. anno primo, supradictus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas principis apostolorum de Vrbe, Camera, ac Cancellarię Apostolicarum, necnon in audientia literarum contradictarum, ac in acie Campi Florę, dimissis inibi copiis affixis per me Iohannem Guerardi præfati S. D. N. Papę Curforem.

Ant. Clerici Magister Curforum.

Exemptionis ab exactionibus, datii, gabellis, pedagijs, vetergalibus, &c. vtriusque sexus Religiosis personis Ordinum Mendicantium concessa per sanctiss. in Christo P. & D. N. D. Pium diuina prouidentia papę V.

In nomine Sanctissimę Trinitatis, patris, & filij, & spiritus sancti. Amen.

NOuerint vniuersi & singuli hoc præfens publicum transumpti instrumentum inspecturi, visuri, lecturi, & audituri, quod nos Alexander Riarius Prothonotarius apostolicus, Curię causarum Camera apost. generalis aud. Rom. Curię iudex ordinarius, vniuersarum quoque literarū apostolicarum executor à sancti. D. N. Papa, sanctęq; sede apost. specialiter deputatus, pro parte, & ad instanciam Reuerendorum dominorum Magistri Eustachij Luchaleti Bononiensis

nienſis procurator generalis ordinis prædicatorum S. Dominici, ac priorum guardianorum fratrum & eorum quarumcunque Eccleſiarum conuentuum, & monaſteriorum, & aliorum quorumcunque monachorum, & monialium omnium ordinum mendicantiũ alme Vrbiſ, ac totius orbis terrarum reſpectiue principalium citare fecimus, & mandauimus per edictum publicum vt moris eſt propter ferias generales nuper indiſtas ad inſtar edictorum publicorum que olim in albo prætorio ſcribebantur, omnes & ſingulos ſua cõmuniter vel diuiſim intereſſe putantes ex aduerſo principales eorumque procuratores ſi qui erant in Rom. Curia pro eiſdem ad di cenſ. & excipienſ. quicquid verbo vel in ſcriptis contra inſcriptas literas apoſtolicas libertatis, immunitatis, & exemptionis, ac aliorum prout in eis in forma breuis ſub annullo piſcatoris expeditas, dicere ſiue excipere volebant, nec non vidẽ. iurare teſtes ſuper recognitione quatenus opus ſit, videndumque & audiendum illas reſpectiue tranſumptari & exemplari, ac in publicas tranſumpti formas redigi mandari auctoritatemque & decretum deſuper interponi, vel dicendum, & cauſam ſi quam haberet rationabilem quare præmiſſa fieri non deberent allegandum ad diem ac horam inſcriptas. Quibus aduenientibus comparuit in iudicio coram nobis Reuerendus dominus frater Thomas Gratianus Peruſinus ordinis præfati S. Dominici procurator ſubſtitutus à dicto domino magiſtro Euſtachio procuratore generali præfato, prout in actis noſtri notarij inſcripti de ſubſtitutione præfata conſtat, dicto nomine procuratorio, nec non nomine & vice omnium & ſingulorum priorum, guardianorum, & fratrum, ac monialium, & aliorum quorumcunque ſuperius ſpecificatorum inſtaũ. principalium, & reproduſta citatione præfata edicti publiſi per vnum ex S. D. N. Papæ Curſoribus vt moris eſt affixa & publicata, citatorumque in eadẽ contentorum non comparentium contumaciam accuſauit ipſoque contumaces reputari, & in eorum contumaciam dictas inſcriptas literas apoſtolicas tranſumptari & exemplari, ac in publicam tranſumpti formam redigi mandari auctoritatemque & decretum deſuper interponi à nobis debita cum inſtantia poſtulauit. Nos tunc Alexander auditor & iudex præfatus dictos citatos non comparentes reputauimus non immerito contumaces, & in eorum contumacia attendentes requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam & rationi conſonam, & quia per inſpectionem dictarum literarum inſcriptarum quas ſufficienter, & legitime recognouimus ac per præſentes recognoſcimus, ac reperimus eas omni ſuſpitione carentes idcirco

eas

eas per discretum virum D. Io. Antonium Curtum noſtrum, & dictæ curiæ cauſarum Camera apoſtolicæ notarium tranſumptari, & exemplari, ac in publicam, & authenticam tranſumpti formam redigi fecimus & mandauimus, volentes & auctoritate Curie noſtræ ſtatuentes quod huic noſtro tranſumpto de cætero ea prout vbi que adhibeatur fides, & credulitas in iudicio, & extra, quæ qualis & quanta adhiberetur ipſis propriis originalibus literis, ſi vobis exhibitę eſſent, vel oſtenſæ, quarum quidẽ literarum tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet.

Reducitur hic motus ad regulas iuris per Greg. xiiij. vt infra.

P I V S P A P. V.

AD perpetuam rei memoriam. Dum ad vberes quod ſacri medicantium Ordines in agro Dominico quotidie faciunt fruſus attente reſpicimus, & attente conſiderationis indagine perſcrutamur ipſorum religionis ſinceritatem, & voluntarię paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu deuotum altiſſimo præſtant famulatum, dignum quin potius debitum reputamus vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiſdem altiſſimi inhæreant ſeruitiis: Hinc eſt quod nos volentes eoſdem mendicantium ordines, & dilectos filios eorum fratres, & monachos, cæterasque perſonas, ac etiam moniales quaſlibet eiſdem ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus & gratiis proſequi, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia ac de apoſtolicę poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus. Omnes & ſinguli mendicantium ordinum huiuſmodi fratres Monachi, & dilectę filię in Chriſto moniales ſeu ſorores, ac alię vtriuſque ſexus perſonę regulares vbiſlibet per totum Chriſtianum orbem diſfuſi, & conſtituti illorumque monaſteria, cœnobiaz, domus, conuentus, Eccleſiæ, capellę, oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, nec non terrę cultę, & incultę, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia & ſingula mobilia & immobilia, ac ſemouentia & vbiſlibet, ac in quibuscunque rebus conſiſtentia bona, nec non eorum in dictis bonis laboratores, Coloni, Arrendatarij, Locatarij, & affluuarij, negotiorũque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nũcupati, nunc & pro tempore exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus tam vrbaniſ, quam ruſticis, nec non dantiſ, gabellis, pedagijs, veſtigialibus, collectis, impoſitionibus,

F 4

& one

& oneribus ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focalibus, equorum taxis, Militiumque hospitium, ac aliis quibuscunque nominibus nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis, ac aliis quibusvis quomodo libet impositis, & imponendis, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunque mercium, & rerum cuiuscunque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram vndeunque & quomodocunque pro tempore delatarum, nec non animalium quoruncunque mortuorum & viuorum, & quæ aliis quomodolibet & ex quavis causa ac super quibuscunque rebus tam alma Vrbe nostra quam extra eam vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, nec non à contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocunque alio vsu suo tantum, ac tam emendo quam vendendo, & aliis quomodolibet negotiando, nec non etiam à solutione quadrantis libris carniuum de animalibus, quæ nunc & pro tempore ex armentis occidi contigerit, nec non etiam quæ in suis ædibus, prædiis, & possessionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac à contributione sumptuum, & expensarum quæ aliquando pro pontibus, viis, aquæ ductibus, muris, moenibus aliisque machinis struendis, & reparandis, seu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorum quoruncunque fortificationibus, nec non etiam aliis in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta Vrbe, quam extra eam vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes & exempti, ac liberae, & exemptæ liberaque immunita, & exempta sint, & esse censeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quod quæ terre, agri, possessiones & loca aratiua, vt præfertur in illis quæ aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus referuantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendere censeantur, ac etiam Monasteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quoruncunque Militum tam equitum quam peditum hospitium, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant. Et insuper quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monasteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum ab aliis quam à syndicis, & procuratoribus religiosi fratribus monachis, & monialibus aliisque personis præfatis exigantur, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum fratrum, & monialium expendantur, nec per alios quoscunque quouis nomine censeantur, nec

in

in alium quam præmissum vsu conuerti, seu expendi possint neque debeant, nisi de consensu superiorum illius loci cui data vel consignata aut donata fuerint, seu ad quem alias expectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctissimi aut aliis nuncupati, de eisdem bonis villo modo disponere possint. Quodque id ipsum etiam de elemotynis oblationis & quibuscunque alius donationibus intelligi, & obseruari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Nec non fratres, monachos, moniales, ac alias regulares personas eorumque monasteria, cœnobia, Conuentus. Ecclesias, capellas, oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, nec non laboratores, colonos, arrendatarios, locatorios, affictuarios, ac gestores, prædicta, vt præfertur liberum, immunita, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore & esse decernimus: Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus Cameræ apostolicæ camerario, præfidentibus, & clericis, ac commissariis agentibus, & officialibus quibuscunque, vt omnibus, & singulis tam virorum, quam mulierum monasteriis mendicantium ordinum huiusmodi existentibus sub ditione nostra temporalis mediate, vel immediate, constitutis, tantum sal quantum pro eorum vsu suffecerit singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu. Distinctius etiam in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis maioris latæ sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de camera pro vna Basilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera medietatibus singulis monasteriis, & locis præfatis quæ molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum poenis eo ipso si & quoties contrafactum fuerit incurrendis: inhibente tam illis, quam dilectis filiis legatis, vicelegatis, gubernatoribus, potestatibus, datiorum, gabellarum, onerum, & aliorum præmissorum exactoribus, cōduktoribus, appalatoribus, nec non quibusvis communitatibus, & vniuersitatibus illarumque officialibus, & personis aliisque quibuscunque ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum, quatenus præmissa omnia & singula inuiolabiliter & perpetuo obseruent, ac ab omnibus obseruari faciant, neque fratres, monachos moniales, & alias religiosas personas, aliosque supradictos super præmissis quomodolibet molestent, & perturbent, neque permittant per quoscunque quomodolibet molestari, seu perturbari. Et si quis contradicere, aut quouismodo contrauenire præsumperit, per mandatum

F 5 executiuum

executiuum contra ipsum cuiuscūque dignitatis, status, ordinis, vel præminentie fuerit, ipso facto procedi. Et sic per quoscunq; iudices, & committarios quauis auctoritate fungent. sublata eis & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, & episcopis, siue eorum vicariis in spiritualibus generalibus, necnon dilectis filiis curiæ causarum camerae apostolicæ generali auditori, ac abbatibus, prioribus, præpositis, decanis, archidiaconis, canonicis, & capitulis, ac aliis quarumcunq; Ecclesiarū prælatis, & personis, vbilibet, & in quibuscunq; regionibus, terris, & locis existentibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat & pertinet, per præsentem Motu simili mandamus quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium seu alios præsentem literas, & in eis contenta quæcunq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum monachorum monialium, aliarumque religiosarum personarum præfatorum fuerint requisiti solenniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentibus faciant auctoritate nostra illos & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, aliisque præmissis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper per Camerarium, præsidentes, clericos & commissarios Camerae huiusmodi, necnon legatos, vicelegatos, gubernatores collectores, gabellarios, & exactores prædictos, aut quoscunq; alios ad aliquam solutionem, contributionem, vel præstationem præmissorum occasione quomodolibet faciendam quouismodo cogi, & compelli, aut aliàs contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasque opportunas censuras, et poenas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus censuras, & poenas huiusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc si opus sit auxilio brachij secularis. Non obstant. fce. rec. Boni. Papæ viij. prædecessoris nostri de vna, & cõcil. gen. de duabus dietis dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non extrahatur, ac omnibus illis que in contrarium per quoscūque officiales, & quosuis alios, ac præsertim per officiales ciuitatis nostræ Bonoñ. & quosuis alios, adducta sunt hætenus, et deducētur in posterū, ac adduci, et allegari possent, necnō quibuscunq; litibus & causis, tā in Rom.

Ro. Cu. quam extra eam vbilibet, ac coram quibuscūque iudicibus etiā palatij nostri causarum auditoribus ac S. R. E. Card. super præmissis inter quoscunq; quomodolibet pendentibus ac etiam instructis, et ad sententiam deductis vel etiam à sententia terminatis, nisi in fauorem ecclesiæ fuerint. Et præsertim quadam lite inter huiusmodi regulares, ac ciues, & communitatem dictæ ciuitatis Bonoñ. in Ro. Cu. pendente, quas & quam, ac omnes processus, & scripturas productas, & producendas, ac registra, & sententias vbicunq; comparentes, & latas ac ferendæ ad nos auocamus et penitus extinguimus, cassamus, annullamus, et deleamus, perpetuumque desuper filētū imponimus. Necnon quibusuis apostolicis, ac in prouincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus etiam contra exemptos quomodolibet editis, et edendis, ac etiam iuramento, confirmatione apost. vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis et literis apost. illis et eorum singulis, sub quibuscunq; tenoribus et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriū derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere et specie, etiam Motu simili et ex certa scientia etiam consistorialiter, et aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis, et innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscunq; aut si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadē sit sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari nō possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Dat. Rom. apud Sanctum Marcum sub annulo piscatoris, die vigesima nona Iulij. 1566. Pont. nostri anno primo. V. Macharanus. F. de Torres.

Quibus omnibus ac singulis præmissis tanquam rite, reteque, ac legitime factis auctoritatem, et decretū dictæ curiæ, atque nostrā duximus interponendā et interposuimus, ac interponimus, præsentium per tenorem. In quorū omnium, et singulorum præmissorū fidē et testimoniū veritatis præsentis extinde fieri, et per eundem Notarium nostrum infra scriptum subscribi, et publicari mandauimus, sigilli que nostri quo in similibus vtimur, iussimus, et fecimus impressione muniri. Dat. Romæ in Palatio nostræ solite residentie, in quo iura redduntur, et partium causæ audiuntur sub anno Nati. Dñi. 1566. indictione nona, die vero quarta mensis. Septēbris.

BVL. ET MOT. PROP.

Septembris, pontificatus sanctiss. D. N. D. Pij diuina prouidentia PP. V. anno primo presentibus ibidem discretis viris DD. Fabricio Gallego, & Pompeo Antonino curie nostrae notariis, testibus ad premissa omnia & singula vocatis specialiter, atque rogatis.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae. Quinti reuocationis licentiarum Graecis Latino more. & Latinis Graeco ritu Missas, hac alia diuina officia celebrandi, hactenus concessarum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam:

PRouidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta nonnunquam ea quae certis suadentibus causis per eius praedecessores gesta sunt ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout aequitas suadet, & in domino conspicit expedire. Sane cum ad notitiam nostram peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Graeci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum in celebratione missarum: quam aliorum diuinorum officiorum peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates missas, & alia diuina officia Graeci Latino more, ac Latini Graeco ritu celebrandi ab apostolica sede, vel eius Legatis, ac etiam maiori poenitentiaro pro tempore existenti variis praetextibus impetrarunt, illisque iam pridem vtuntur hoc ab antiquo catholicae Ecclesiae instituto, sanctorumque patrum decretis deuiare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei extirpantes, & submouere volentes omnes, & singulas licentias & facultates huiusmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum & aliorum principum contemplatione & ex quibusuis causis quo modolibet concessas ac apostolicas & literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, apostolica auctoritate ex certa scientia hac presenti nostra perpetuo valitura constitutione reuocamus: cassamus, annullamus, irritamus, quibusuis presbyteris tam Graecis quam Latinis in virtute sanctae obedientiae & sub indignationis nostrae, ac perpetuae suspensionis a diuinis poenis districtius inhibentes, ne deinceps presbyteri Graeci praecipue vxorati Latino more & Latini Graeco ritu huiusmodi licentiarum, & facultatum aut alio quouis pretextu missas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere praesumant. Mandantes in virtute sanctae obedientiae omnibus

PII PAP. V.

omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, primatibus, archiepiscopis, & Episcopis quatenus in ciuitatibus, & diocesis, propriis presentes nostris literas publicari, & sub praedictis, & aliis sibi bene visis poenis per quoscunque praelatos, Capitula, Clericos, fratres, superiores, & personas quaslibet inuiolabiliter obseruare faciant. Contradictores quoslibet auctoritate apostolica compellendo. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis apostolicis eisdem Ecclesiis, monasteriis, Domibus, & locis, illorumque Capitulis, conuentibus, superioribus, & personis, ac ordinibus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innotatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes specialiter, & expresse derogamus, illaque quo ad praemissa cassamus penitus & annullamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentes literae ad valuas beati Petri apostolorum principis, & Cancellariae nostrae, ac in acie Campi Florae publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conferbantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quae loca deferri, volumus, & etiam declaramus quod eorum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij subscriptis, ac sigillo alicuius praelati munitis, eadem praefusa fides, vbicunque adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reuocationis cassationis, annullationis, irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romae apud sanctum Marcum, anno incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Tertio decimo Kal. Septemb. Pontificatus nostri anno primo.

Ca. Glorietius.

H. Cumyn.

Anno.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto indictione nona, die vero veneris vigesima mensis Septembris Pontificatus autē sancti in Christo patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papę V. anno eius primo præsentis retrospectæ literæ affixę, & publicatę fuerunt ad valuas Basilicę principis apostolorum de Vrbe, ac Cancellarię apostolicę, & in acie Campi Florę per nos Bartholomeum Sottocasa, & Io. Andream Rogerium præfati S.D. N. Papę. Curf.

Nicolaus de Mattheis Mag. Curf,

Breue S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. super reuocacione licentiarum ingrediendi Monasteria, ac domos Carthusien. & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium quibusuis mulieribus concessarum reuocatur a Gregorio decimo tertio vt infra.

PIVS PAP. V.

AD perpetuam rei memoriam. Regularium personarum, quę relicto sæculo Dei se obsequio dedicarunt, pro commisso nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea remouenda, quę religiosum earum propositum impediri possunt, curam nostram libenter intendimus, vt nulla re, quę eas à diuino cultu auocet, præpedita, secundum ordinum suorum regularia instituta, & decretum sacri Tridentini Concilij, tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur & Carthusiensium ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum sollet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ domos, ac Mon. eorum contra ipsorum instituta pretextu confessionalium, aut aliarum Literarum apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, præpositis, prioribus, & aliis præsentibus aliquando recusantibus, & retinentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine graui laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facile videatur: huic rei prouidere volentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicę potestatis plenitudine omnes & singulas facultates, ac licentias ingrediendi monasteria, ac domos Carthusien. & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam Mendicantiũ, mulieribus cuiuscunque status gradus, ordinis, contradictionis, & quacunque dignitate, ac præminetia prædictis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscunque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuscun-

buscunque etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliisque fortioribus & efficacioribus, & insolitis clausulis, necnō irritatibus decretis ab apostol. sede quomodocunque cōcessas quarũ tenores perinde ac si de verbo ad verbũ præsentibus infereretur, haberi volumus præexpresis, tenore præsentium reuocamus, & cassas, irritas, & inanes esse discernimus, districte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicationis latę sententię poena, postquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non possint, nisi à nobis, aut à Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas domos, & monasteria ingredi audeant. Iphis vero monasteriorum, & conuentuum Abbatibus, præpositis, prioribus, & aliis præsentibus quocunque nomini vocentur, & eorum monachis, canonicis, & fratribus, siue mendicantibus, siue non mendicantibus, sub priuationis officiorum, quę in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis à diuinis, ipso facto sine alia declaratione incurrendis poenis, ne eas introducere, admittere ve præsumant: Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem & mandamus, vt hæc literę ad valuas Basilicę beati Petri apostolorum principis, & in Cancellaria nostra, atque in acie Campi Florę de more publicentur. Quia verò difficile foret has literas ad omnia loca deferri, volumus, & declaramus, vt earum exemplis & transumptis manu scriptis, vel impressis, & manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis, par vbique fides habeatur, ac si præsentibus exhibitę essent, vel ostensę. Datũ Romę apud sanctum Petrum sub annullo piscatoris die xxiiij. Octobris. 1566. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus Lauellinus.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto Indictione nona, die vigesima octaua mensis Octobris pontificatus sanctiss. in Christo patris, & Domini nostri Domini pij diuina prouidentia Papę V. anno primo superscriptę literę affixę, & publicatę fuerunt in locis superscriptis, per nos Bernardinum Andreutium, & Io. Andream Rogerium Apostolicos Cursores.

Philibertus Chappuis Magist. Curf.

Motus

*Motu proprio S. D. N. Pius in a providentia Papæ V. super exemptionem
Monasteriorum, & aliorum locorum ab hospicio militum &c.*

PIVSPAP. QVINTVS.

Motu proprio. &c. Cum, sicut non sine graue dolore nobis innotuit, omnia, & singula, seu quamplurima huius almæ Urbis ac etiam status nostri Ecclesiastici Conuentus, & Monasteria, & alia ecclesiastica, & pia loca tam secularia, quam regularia, & à personis religiosis quomodolibet inhabitata, eo tempore, quo equites, & milites eiusdem almæ Urbis ac status Eccl. præfati pro defensione ipsius Urbis, & status aduersus infestissimum Turcarum tyrannum, vel ob alias, quæ pro tempore sese offerunt causas expediri, & ad diuersa eiusdem status loca transmitti contingit, ab eisdem equitibus, & militibus perturbentur, & molestantur, ipsique conuentus, monasteria, & alia ecclesiastica, & pia loca in eorundem equitum, seu militum distributione nonnullos eorundem equitum, & militum intra eorum domos, & monasterij hospitio excipere, & recipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, diuini cultus perturbationem, grauissimum religionis dedecus, Dei optimi maximi offensam, & non solum præter omnem nostram intentionem, verum etiã intolerabilem animi nostri amaritudinem. Quapropter nos in præmissis quatum cum Deo possumus de optimo remedio celeri manu providere, ac monasteriorum, & aliorum ecclesiasticorum, & piorum locorum huiusmodi personarum Deo altissimo die noctuque famulantium quieti, integritati, & decori consulere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine vniuersis, & singulis tam dictæ almæ Urbis, quam totius status præfati Gubernatoribus, potestatibus, Ducibus, & Capitaneis, Communitatibusque, & Vniuersitatibus, & aliis ad quos spectat, & pertinet, ac spectabit, & pertinebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetuis futuris temporibus in eorundem militum, & equorum distributione tam in transeundo, quam inibi commorando, Communitatibus, & vniuersitatibus videlicet, ne dictos equites, ac milites, in eisdem monasteriis, coenobiis, domibus, & aliis ecclesiasticis, & piis locis sub duorum millium ducatorum auri Cameræ apostolicæ ipso facto applicari, & aliis arbitrij nostris poenis, quouis quæ ito colore, causa, ingenio, siue prætextu distribuere, siue assignare, vel ad illos recipiendum, & hospitio excipiendum cogere, ipsis verò Capitaneis & Ducibus, ne eosdem suos equites, & milites sub indignationis

nis nostræ, ac priuationis officiorum suorum, aliisque etiam arbitrij nostri poenis in dictis monasteriis, coenobiis, domibus & aliis ecclesiasticis, & piis locis, & si Communitates, & vniuersitates ipsæ eadem loca eisdem assignassent, distribuunt, gubernatoribus vero, & ipsarum ciuitatum, & locorum prætoribus, ac aliis officialibus quibuscunque quominus præmissa ab ipsis communitatibus, & vniuersitatibus, ac capitaneis, & ducibus fiant, sub eiusdem indignationis nostræ ac etiam priuationis officiorum suorum præfatorum respectiue poenis auctoritate apostolica sinant, vel permittant, inhibemus, præcipimus, committimus, & mandamus. Et insuper tam illis quam equitibus, & militibus præfatis ne monasteria, coenobia, & loca pia huiusmodi in personis, rebus, & bonis, aut aliàs desuper quomodolibet molestare, perturbare, impedire, & inquietare, seu molestari, perturbari, vel aliàs inquietari facere audeant, seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub iam dictis poenis eadem auctoritate inhibemus, præcipimus, committimus, & mandamus, ipsa monasteria, coenobia, domos, & alia ecclesiastica & pia loca ex nunc ab eisdem militibus, & equitibus, ac onere illos hospitio excipiendi, motu, & auctoritate similibus eximendo, et totaliter liberando, ac libera & immunia faciem. Necnon dilectis filiis nostris Vitellio Card. Vitellio nuncupato, et pro tempore existenti S. R. E. camerario, ac præfidentibus, & clericis cameræ apostolicæ, vt eisdem monasteriis, & piis locis in præmissis efficacis defensionis præiudiciis assistent. non permittant illa, seu eorum personas à prædictis militibus, & equitibus, aliorumque hospitio grauari contra præsentium tenorem, sed literas, & exemptiones huiusmodi eis desuper concedant, ac fauorabiliter defendant etiam præcipimus & mandamus et sic per quoscunque iudices, sublata &c. iudicari &c. debere, irritumque &c. decernimus. Non obstant. quibusuis constitutionibus, ordinationibus apostolicis, statutis, etiam iuramento etc. roboratis priuilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusuis etiã prædictis, ac aliis quibusuis personis sub quibuscunque tenoribus, ac alias in contrarium quomodolibet concessis et concedendis, quibus omnibus illorum tenores etc. latissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque, cum clausulis opportunis

¶ E T cum absolute ad effectum etc. et de commissione, mandato, inhibitione, præcepto, exemptione, liberatione, decreto, derogatione, aliisque præmissis extendent. perpetuo in forma gratiosa, et si videbitur cum oportuna executorum deputatione qui ass. illat ac sub censuris, et poenis etiam pecuniariis, etc. cum facultate gra-

uandi. &c. innocato. &c. secularis, cum opportuna dictarum derogatione latissime extendendi. & quod praemissorum omnium, & singulorum etiam maior, & verior specificatio, & expressio fieri possit in literis etiam ad partem pro quolibet monasterio, & pio loco si videbitur per breue nostrum expediendi. seu si videbitur praesentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio extraque, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio, & ita mandamus. . .

Motus proprius D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. in fauorem rei frumentariae. ac artis Agriculturae.

PIVS P A P. V.

MOTU proprio. &c. Cupientes pro commisso nobis apostolico munere omnibus regionibus, ac curae nostrae subiectis populis non modo spiritualia fideliter, vt debemus, dispensare, sed in temporalibus etiam quantum cum Deo possumus salubriter providere, nullam praetermittimus diligentiam pro pauperum qui sub hoc nostro temporali gubernio viuunt subleuandis necessitatibus, ac potestiorum oppressioibus propulsandis. Hinc est quod quum ad rei frumentariae negotium, quod praecipua pro eorundem pauperum sustentatione, & victu cura eget, animum nostrum intendimus summo opere nobis laborandum cognoscimus, vt fraudibus quae in dies Annonae a ditioribus fiunt, quo carius eam vendant, omni studio, ac diligentia prouideatur. Intelligentes itaque non sine animi nostri molestia diuites ipsos, ac potentes non modo propria ipsorum frumenta bladaque, quae ex praediis suis, propriaque agricultura colligunt in horreis recondere, ac conclusa suppressere, & donec illorum precium pro eorum auaritia adauctum conspiciant, ab omni prorsus venditione abstinere, verum etiam a laboratoribus, operariisque propriis, ac etiam subditis (si Barones sint) illud villi precio comparare, donec tantam vndique tritici copiam cumularint, vt pauperes, qui aliunde frumentum venale non reperiunt, necessitate ducti ab eisdem diuitibus & Baronibus eo precio emere cogantur, quod venditorum ipsorum auaritia affectauerit. Quinimo eos etiam qui ad Urbem hanc nostram quo vndique ex omnibus mundi partibus Christi fideles confluunt, frumenta, bladaque praedicta inportare cupiunt, omni via, & rationi impedire, ac retardare praesumunt, contra summorum Pontificum praedecessorum nostrorum decreta ordinationesque, & in maximum etiam animarum suarum periculum. Nos praemissis remedium aliquod opportunam adhibere omnino volentes,

volentes, in primis diuites praedictos omnes, ac Barones hortamur in domino & monemus, vt Dei largitatem in seipos agnoscentes, pauperibus benigniores in posterum sese praebent, atque ab huiusmodi detestabili frumentario quaestu prorsus se abstineant, memores scriptum esse, quod qui abscondit frumenta maledicetur in populis. benedictio autem super caput vendentium. Quos si propria frumenta, quae ipsis ultra usum eorum superflua sunt, debitis temporibus, prout certe deberent, vendere detrectant, ac saltem ab alienorum emptione, & illicita negotiatione abstinere, & quam Dei benignitas populis fertilitatem anni concedere dignatur, eam ipsi inuidiose perturbare non praesumant. Quod si tam a praedictis emptionibus frumentorum, quam ab impediendo subditos eorum, aliosque ad Urbem Romanam frumenta, bladaque omnia deferentes, in posterum non abstinuerint, sciant se poenas in constitutionibus Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, praecipueque Clementis. vij. pro abundantia rei frumentariae, & agriculturae exercenda anno a natiuitate D. N. 1524. X. Kal. Martij editis incursum, quas quidem praedecessorum nostrorum dispositiones praesenti nostra perpetuo duratura constitutione in hac parte innouamus: Declarantes in super omnes cuiuscunque generis, qualitatis, & conditionis fuerint, qui frumentum, aliaque blada ultra usum familiae suae, animo & intentione illa carius vendendi emunt sine licentia in scriptis ab ordinario annonae pro tempore obtenta, quam tamen rationabili de causa tantum, & gratis omnino concedi volumus, non modo poenas amissionis ipsius frumenti, & bladorum, & alias pecuniarum ab ipso ordinario pro tempore impositas incursum, sed etiam Dei omnipotentis maiestatem summo opere laesuros, grauiusque in eo peccaturos. Barones vero, & alios dominos terrarumque vniuersitates, omnesque alios nobis, et sanctae sedi Apostolicae medietate, vel immediate subiectos cuiuscunque status, aut conditionis extiterint etiam si Episcopali, Metropolitana, Patriarchali, et Cardinalatus etiam dignitate praesulgeant, qui subditorum suorum frumenta, aliaque blada, ultra usum, et necessitatem suam, et familiae suae emerunt, quiq; accedentes ad Urbem cum frumentis aliisque rebus ad victum necessariis directe, vel indirecte impediunt, vel remorantur, poenas in dicta Clem. vij. praedecessoris nostri constitutione expressas incursum, videlicet priuationis feudorum, suspensionis, excommunicationis, et interdicti iuxta tenorem, et formam praedictae constitutionis, aliarumque in ea expressarum, quas in hac parte praesentibus nostris innouamus, et earum tenores hic pro sufficienter

expressis haberi volumus. Vt vero facilius, commodiusque omnes possint ad urbem hanc nostram frumenta bladaque libere conuehere, eos ut praefertur dicta de causa ad Urbem accedentes, ab omni pedagio, gabella, aut onere quocumque pro dictis frumentis, bladorumque comparatione eximiamus, ac liberamus, immunefque, & exemptos esse, ac fore perpetuo declaramus. Mandantes omnibus tam vniuersitatibus terrarum, quam gubernatoribus, rectoribus, aliisque dominis, nobis ac sanctae Sedi Apostolicae mediate, vel immediate subiectis, quocumque titulo, vel dignitate praefulgeant, etiam si S. R. E. Card. existant, ne praedictorum frumentorum, aliorumque bladorum ad Urbem venientium occasione quicquam solui ab ipsis vectoribus faciant aut quoquomodo in ciuitatibus, terris, ac locis regimini eorum subiectis dicta de causa solui permittant, aut patiantur, sub poenis supradictis, aliisque arbitrio nostro declarandis. Volumus etiam quod venientes ea de causa ad urbem, videlicet ad frumenta, bladaque praedicta conuehenda, tuti omnino sint ab omnibus ciuilibus executionibus, tam pro eorum debitis, quam pro cameralibus quibuscumque exactionibus, & repraesaliis quacumque de causa, & contra quoscumque decretis seu decernendis, irritum, & inane decernentes quidquid contra & aduersus praedictos, seu eorum animalia, & res quas secum praedicta de causa detulerint tam in accedendo ad Urbem, ibique commorando per biduum ad effectum vendendi ea quae attulerint, quam etiam in redeundo ad eorum solitam habitationem, executum, vel quoquomodo attentatum fuerit. Inhiberi omnibus cuiuscumque generis executoribus seu curiam ministris, ne praedictos dicta de causa ad Urbem accedentes ibique ut praefertur commorantes, seu inde discedentes molestare praesumant sub poenis arbitrio praefati annoae pro tempore infligendis, eos etiam qui agriculturam ipsam pro communi bono laudabiliter intra quadraginta ab Urbe milliaria exercent dignis fauoribus, & priuilegiis prosequi volentes, tam messium quam seminum tempore, dum scilicet colligendo, vel seminando tritico verisimiliter occupantur, ab omni supradicta executione, etiam si ex obligatione in forma camerae processerit, tutos omnino, ac saluos fore & esse declaramus dummodo aliunde quam ex agriculturae fructibus soluere non possint. Boues vero aratorios, omniaque instrumenta ad agriculturam necessaria non supradictis temporibus tantum, sed perpetuo pro quavis ciuili obligatione auferri, aut alia ratione impediri prohibemus. Declarantes insuper in tacitis quibuscumque hypothecis a quocumque quavis de causa in dictis praedictos boues, aliaque instrumen-

instrumenta praedicta minime comprehensa fore. Et in summa praedictis rebus agriculture inferuentibus, tanquam comoditatis imo necessitatis publicae instrumentis omnia priuilegia concedentes, quae bonis dotalibus de iure concessa esse reperiuntur. Sicque per quoscumque iudices &c. irritum, & inane &c. Quae omnia quo fidelius ab omnibus obseruentur, volumus Dilectos filios nostros Ludouicum Simonetam, Marcum Antonium Amulium, & Vitellotium Vitellium Camerarium S. R. E. Card. eaque ipsorum grauitatem, & virtutem decet diligentia curare. Dantes iis in praemissis plenam & omnimodam facultatem, & eam quam nos ipsi habemus potestatem pro praemissorum executione obseruatiuaque, cum potestate declarandi & decidendi si quid in presenti nostra constitutione, declaratione, aut diffinitione egere videbitur. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, nec non Urbis, Terrarum, Oppidorum, & Villarum quarumcunque iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, reformationis & decretis, priuilegiis quoque & indultis apostolicis communitatibus, vniuersitatibus, baronibus, ac aliis praefatis, a dicta sede apostolica, vel a nobis forsan concessis quae eis quo ad praemissa nolumus suffragari. Nec non pactis, & conditionibus ac omnibus aliis quae dicti praedecessores voluerunt non ob stare, contrariis quibuscumque. Caeterum ne de praemissis quemquam dubitare contingat, volumus quod praesentium literarum tenor per omnia loca publica dictae Urbis soleniter publicari debeat, ipsaeque literae sic publicatae perinde ardeant omnes quos concernunt, ac singulis eorum personaliter intimatae fuissent. Volumus autem quod praesentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, quacumque regula seu constitutione apostolica contraria non obstante.

Placet Motu proprio. M.

Die vndecima Octobris 1566, Admissa est haec cedula Motus proprii ex decreto Camerae, & registrata libro secundo signaturarum Sancti. D. N. Papae apud me Notarium foliis 13.

Hic de Tarano.

Anno a Natiuitate Domini millefimo quingentesimo sexagesimo sexto inditione nona, die vero vigesima mensis Octobris, Pontificatus sancti. D. N. Pij Papae V. anno primo, infra scriptae literae apostolicae affixae fuerunt ac publicatae in acie Campi Florae, ac valuis Cancel. apostol. ut moris est per nos Franciscum Sottocasa, & Nicolaum de Matthaeis Curf.

Philibertus Chaphius Mag. Cur.

BVL. ET MOT. PROP.

Motus proprius S. D. N. D. Pijſſima providentia Papa V. de veritate exprimenda &c. in dispensationibus matrimonialibus & aliis gratis sub pœna falsi.

Motu proprio &c. Cum sicut accepimus nōnulli suæ consciētię prodigi, æc proprię salutis immemores, vt facilius à nobis, & Sede aposto. dispensationes matrimoniales, & alias gratias, & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quā eis à principio ab ipsis partibus significatum, vel narratum fuerit exponunt, & si matrimonia huiusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac aliàs diuersimode vera facti speciem tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscūque gratis, & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus huiusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum huiusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur. Nos igitur huiusmodi abusus, & erroribus obuiare cupientes, Motu proprio &c. omnes & singulos procuratores tam officij sacre pœnitentiarię, seu contradictarum, quam alios quoscuque sollicitatores, & scriptores quos copistas vocant, qui veritatem facti à narratione quam ab ipsis partibus habuerunt quo ad substantialia, & qualitates necessario exprimendas diuersam faciūt, seu quo quomodo inuertunt, aut immutant, deprauant, & per subreptionem, & obreptionem gratias à nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus & declaramus: Mandantes propterea almæ Urbis Governatori, Camerę aposto. auditori, & Vicario, quatenus in præmissis reos, & culpabiles repertos pœna falsi vt præmittitur puniant: cum potestatis citandi etiam per edictum consisto summarie de non tuto accessu, aliaque dicendi, & faciendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna. Non obstant. præmissis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis nequaquam obstant. irritum quoque & inane &c. sicque &c. iudicari, & diffiniri debere, sublata &c. decernens. Et quod præsentis Motus proprii, & absque data, & registratura sola signatura sufficiat. & vbi quę fidē faciat in iudicio, & extra, regula contraria non obstāte eiusque transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis eadē prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur si forent exhibitę

PII PAP. V.

52

hibitę vel ostense, quodque Camerę, & Canc. aposto. ac audientię caufarū palatij aposto. valuis, & in acie Cāpi Florę dimissis inibi copiis affixis omnes in efficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatę fuissent. Placet Motu proprio. M. Die quinta Decemb. 1566. superscriptę literę aposto. affixę & publicatę fuerunt in locis superscriptis dimissis in eisdē locis copiis affixis, per me Nicolaum de Mathæis Cur. Io. Guerar. Mag. Cur.

Bulla S. D. N. D. Pijſſima providentia Papa V. super declaratione decreti Concilij Trident. de cognitione spirituali in maritum, vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipientis quam baptizantis, & baptizati.

Pius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cum illius vicem, licet minime suffragātibz meritis, geramus in terris, de cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi æquitatem officij nostri debitam prosequimur actionem, si obsecros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, vt piis Christi fidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur. Sane licet ex eo quod in Concilio Tridentino decretum fuerit, cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de Baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, nec non baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem in reliquis personis, quę per antiquos Canones occasione cognationis huiusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentū sublatum esse videatur: adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus an saltem impedimentum cognationis spiritualis huiusmodi inter maritum, vel vxorem suscipientis, & patrem, ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge de altero etiam prohibitum esse videatur. Nos piarū mentiū quieti, & Matrimonio rū fauori (quanto ex alto nobis permittitur) consulere volentes, à præcis verbis Conc. minime discendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentū ratione cognationis huiusmodi, subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritū vel vxorē suscipientis, & baptizatū, baptizatique patrē, & matrē, & quascunque alias personas tā ex parte suscipiētis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non

G 4 expressas

BVL. ET MOT. PROP.

expressas, Matrimonium libere & licite contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus: decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & potestate prædico contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, aliisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod praesentes literæ in Cancellaria nostra apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Quarto Kal. Decembris. Pontificatus nostri anno primo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Visa de Curia Io. Barenus.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, inditione nona, die verò xix. mensis Decembris, Pontificatus sancti D. N. D. Pij diuina prouidi. Papæ V. anno eius primo, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rog. præfati S. D. N. Papæ Curso. Stephanus de Olea Magist. Curf.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia papæ V. super declaratione decreti Concilij Tridentini de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientibus.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum Pontificem spectat Canonicas sanctiones, quæ expressiorē sensum postulare videtur, re diligenter perspecta. ita declarare, & alias prouidere, vt omnis dubietas de piis Christi.

PII PAP. V.

Christi fidelium mentibus euellatur. Sane postquam ex eo quod Trident. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eostantum restrinxit, qui primo & secundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus statuit matrimonium postea factum non dirimi, à pluribus Christi fidelibus, vt accepimus, est dubitandum, an licet in vlterioribus gradibus huiusmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati hac matrimonij libertati quantum cum Deo possumus consulere volentes. Declaramus, & apostolica auctoritate decernimus nullum hodie impedimentum remanere quo minus in vlterioribus gradibus huiusmodi libere & licite matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari debere mandamus atque statuimus, decernentes irritum & inane si quid secus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate & potestate prædicta contigerit iudicari, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, aliisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentes literæ in Cancellaria nostra apostolica & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur, & quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum Transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ presentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1566. quarto Kal. Decembris. Pontificatus nostri anno primo.

Visa de curia Io. Barenus.

Cæ. Glorieri su

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à natiuitate Domini 1566. Inditione nona die verò decima nona mensis Decembris pontificatus sanctiss. D. N. D. Pij diuina prouidentia PP. V. anno eius primo retrospectæ literæ apost. affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in valuis Cancell. apost. & acie Campi Floræ vt moris est, per nos Io. Andream Rogerium, & Camillū Cherub. Curf. Stephanus de Olea Mag. Curfor.

G 5.

Bulla.

Sess. 24. c. 4. de reformat. Matrimonij.

Auctorit. hujus Bullæ dem tenet Narvaez in Manu ali Labio. c. 22. n. 42. et in 2. volum. consilior. tit. de Consanguinit. c. 6. Henricq. 2. tom. lib. 12. de impedimento Matrimonij. c. 10. n. 4. V. retro fol. 23. aliam Bullam quæ incipit. Som. agimus in Christo. quidem Pontificatus. 66. anno.

Bulla S. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. reuocatio omnium Indulgentiarum etiam perpetuarum, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigenda, & qua quæstuan di facultatem quomodolibet continent.

Pius Episcopus Seruus Seruorū Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Et si Dominici gregis salutem semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne concedere nos & prædecessores nostri studuerint, per quæ peccatorum mole deposita salus ipsi succedat & hostis humani generis seruitute ereptas animas lucrifaciant Altissimo, qui eas nobis sua bonitate commisit: id tamen propensiori studio nos præcauendum esse censimus, ne cuiusuis indulgentiæ, remissionis, vel facultatis obtentu Christi fideles procliuores ad illicita in posterum committenda redantur, aut facilitas uenit eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde clauium auctoritas deducatur in contemptum, & Christi fideles quamplurimum scandalizentur. Sane cum ad auditum nostrum ex diuersis mundi partibus quamplurime querelæ perlatae fuerint, quod vigore diuersarum indulgentiarum, & facultatum per prædecessores nostros, ac etiam nos, vel auctoritate nostra tam fabricæ nostræ Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ sancti Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipsiusque ecclesiæ, necnon sancti Ioannis, & sancti Lazari Hierosolimitan. ac sancti Spiritus in Saxia, & sancti Ioannis Lateran. ac sancti Iacobi Incurabilium, de eadem Vrbe, necnon sancti Elmi, & sancti Bouis, ac sancti Gothardi, & sancti Lenchuzoni, necnon sancti Nicolai, et sancti Bernardi Montis Iouij, necnon sancti Leonardi, ac sanctæ Marthæ, necnon sanctissimi Crucifixi Siracusan. ac sanctæ Mariæ de Monte ferrato, Hospitalibus. ac etiam sancti Sebastiani prope et extra muros dictæ Urbis, necnon sancti Antonij de sancto Antonio Viennen. dioc. & Redemptionis captiuorum nuper Neapoli instituto Monasterijs illorumq; ac diuersis alijs Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, Confraternitatibus, Societatibus, et pijs locis concessarum, multi Quæstores ex eisdem indulgentijs lucrum temporale tantum quærentes, nominibus fabricæ Ecclesiarum, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Societatum & piorum locorum prædictorum in diuersis ciuitatibus, & dioc. quæstas facere, Cōfrates describere, Capellas, & oratoria erigere, illique erectis indulgentias huiusmodi communicare, & in diuersis gradibus à iure prohibitis dispensare, ac plura etiam concedere, quam

eis

eis vigore facultatū prædictarum licitū sit, ipsique lucro intenti, pecuniaque potius quā Christi fidelium salutem quærentes, ac eisdem indulgentiis sic abutentes, quæstum ex illis particularē facere conantur, variosque & diuersos Quæstores, Commis. procurat. recepto. Thesaurarios, factores, Nuncios, & alios ministros constituere, qui non solum supradicta, sed etiā plura alia eis nunquam concessa facere, & concedere, Necnon locorum ordinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac ministros, Ecclesiarumque & ordinum prælatos, superiores & personas quæstas huiusmodi impediētes, censuris Ecclesiasticis innodare, & aliās in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maiestatis offensam, ac suarum, & Christi fidelium animarum perniciem, ac ordinariorū perturbationem, & piarum mentium scandalum, præsumunt. Nos qui Deo pro pitio gregis Dominici meritis licet insufficientibus curam gerimus, & illam spiritualis Thesauri elegatione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ex præmissis, & aliis rationabilibus causis animū nostrum mouentibus, foel. rec. Calixti quarti, Clem. VII. Pauli iij. Iulij similiter iij. & diuersorum aliorum Roman. Ponti. prædecessorū nostrorum vestigijs inhærentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra uoluntate, & deliberatione omnes, & singulas indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabricæ & ecclesiæ huiusmodi, necnon S. Ioannis Ierosol. etiam pro constructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis, & quibusuis aliis, hospitalibus, monasterijs, ecclesijs, domibus, militijs, ordinibus etiam mendicantium, congregationibus, confraternitatibus, & vniuersitatibus, & pijs locis illorumque ordinibus capitulis, conuentibus, magistris superioribus, & tam sæcularibus, quam quorumuis etiam mendicantiū ordinum regularibus personis, tam singulariter, quā vniuersaliter per quoscunque Ro. PP. prædecessores nostros, ac etiam nos, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis etiā motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusuis etiam urgentissimis causis, etiam causa redemptionis captiuorum, & aliās quomodolibet concessis, pro quibus consequendis manus sunt porrigendæ adiutrices, & quæ quæstuan di facultatem quomodolibet continent, illarum omnium tenores, formas, derogationes, & decreta presentibus pro expressis habentes, auctoritate apost. tenore presentium perpetuo reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Et insuper perpetuo hac nostra ualitura cōstitutione decernimus, quod ex nunc de caetero sub indignationis nostræ

pccna

poena prae-textu indulgentiarum, & facultatum per quoscunque Roman. pontifices praedecessores nostros, ac nos & sedem apostolicam etiam motu simili, ac sedis apostolicae legatos, et alios quomodolibet concessarum, et quas a nobis, et sede praedicta in posterum verbo, literis, aut quavis alia escriptura, etiam manu nostra signata, etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in fauorem fidei, aut Cruciatuae sanctae, vel cuiuscunque alterius piae causae etiam priuilegiatae concedi quomodolibet contigerit, nullus quavis etiam episcopali, archiepiscopali, et patriarchali, aut maiore dignitate etiam Cardinalatus honore, seu etiam Regali, vel temporali excellentia praefulgeat, audeat, vel praesumat questas facere, aut nuncios, quaestores, commissarios, thesaurarios, receptores pro illis recipiendis in dictis hospitalibus, ecclesiis, domibus, monasteriis, militiis, et aliis supra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus alibi constitutare, et deputare, nisi ex speciali licentia et ex certa scientia nostris, et Romani pontificis pro tempore existentis, de qua per literas nostras, et eiusdem Romani pontificis pro tempore existentis locorum ordinariis, vel eorum in spiritualibus vicariis, seu officialibus derogationem praesentis nostrae constitutionis illius tenore de verbo ad verbum inserto expresse continentes. (Nos enim ex nunc irritum decernimus, et inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari) consistare debeat. Mandantes in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, primatibus, archiepiscopis, et episcopis, quatenus in ciuitatibus, et dioc. suis praesentes nostras literas publicare et obseruare debeant. Rogantesque omnes, et singulos principes saeculares, et alios dominos et magistratus temporales, eisque per viscera misericordiae domini nostri Iesu Christi in remissionem peccatorum suorum iniungentes, quatenus in praemissis eisdem patriarchis, primatibus, archiepiscopis, et episcopis assistant, et suum auxilium, et fauorem praestent cum auxilio brachij saecularis. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis apostolicis necnon in provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, necnon fabricae ecclesiae, hospitalium, monasteriorum, militiarum, confraternitatum, ordinum, capitulorum, conuentuum, aliorumque locorum praedictorum, et quorumuis illorum membrorum, et ecclesiarum etiam cathedralium et metropolitanarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, et naturis, priuilegiis quoque indultis et literis apost. illis, et praesertim

sancti

sancti Ioannis, & sancti Lazari, ac sancti Spiritus in Saxia, Hospitalibus, necnon sancti Antonij de sancto Antonio, & sanctorum Nicolai, & Bernardi Montis Iouij Monasterijs ipsorumque Monasteriorum Hospitalibus singulorumque eorum Conuentibus, Superioribus, & personis praefatis per quoscunque Rom. PP. praedecessores ac nos, & sedem apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatorijs aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu simili, & ex certa scientia, ac quavis etiam imperiali vel Regali consideratione, vel instantia, & alijs quomodolibet concessis approbatis, et innotatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica indiuidua, et expressa non autem per clausulas generales idem importante mentio, seu quouis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omissis, et forma in illis tradita obseruata inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus specialiter et expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod praesentes literae in Cancellaria nostra apostolica, & acie Campi Flore de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret easdem praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus, et etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius praelati munitis eadem prorsus fides adhiberetur quae si originaliter forent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reuocationis, cassationis, irritationis, annullationis, vacationis, decreti, mandati, iniunctionis, voluntatis, et declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire derogationes. Siquis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apost. eius se noverit incursum. Dat. Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto Sexto idibus Februarij. Pont. Nostri anno secundo.

H. Cumyn.

Ca. Gloriosus
Registrata apud Caesarem Secretarium

Anno

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo Inditione decima, die vero decima septima mensis Februa-
rij, pontificatus sanctiss. in Christo patris, & Domini nostri Domini
Pij Papæ V. anno secundo Retroscriptæ literæ Apost. affixæ, &
publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ, & in acie Cam-
pi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Iohan. Andream Rogerium
præfati S. D. N. Papæ Cursores.

Scipio de Octavianis Magister Curso.

*Bulla S. D. N. Pij Quinti Pontificatus Maximi super Collatione paro-
chialium Ecclesiarum*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad æternam
rei memoriam.

IN conferendis beneficiis ecclesiasticis, & præsertim parochialibus
ecclesijs personis dignis & habilibus, quæ in loco residere, & per
se ipsos curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi
oporteat. Alexander III. in Lateranensi, & Greg. X. in Lugdun. gene-
ralibus concilijs, ac Inno. similiter in alijs, & aliorum. Ro. Pon. prædecesso-
rum nostrorum editæ constitutiones testantur, quod vt diligentius
ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrē-
te vacatione parochialis ecclesiæ etiam generaliter, vel specialiter,
etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut alijs quo-
modolibet reseruatæ, vel affectæ, debeat Episcopus habita notitia
vacationis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea vicarium cum con-
grua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui
onera ipsius ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Et
deinde Episcopus, & qui in patronatus habet intra decem dies, aut
aliud tempus ab Episcopo præscribendum aliquos clericos ad regē-
dum ecclesiam idoneos examinatorebus iuxta formam eiusdem Sy-
nodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem examinatorebus per
concursum aliorum examinerum, etiam tanquam magis idoneo
ab episcopo iudicato & electo de ecclesia provideatur: alias proui-
siones seu institutiones omnes præter formam prædictam factæ, sur-
reptitiæ censeantur. Sed quoniam res humanæ semper in deterius
prolabuntur, nisi sit, qui eas retineat, ac debitæ executioni deman-
det, & verendum sit ne propter constitutionū huiusmodi transgres-
sionem maximi abusus oriantur. Nos, ad quorum notitiā non sine
gravi nostra molestia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus
nostris Archiep. & Episcop. occurrente vacatione parochialium ec-
clesiarum eas nullo aut minus rite seruato examine, præsertim illo
quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam
exami-

examine rite seruato, personis minus dignis, carnalitatibus aut alijs hu-
manæ passionis affectum non rationis iudicium sequentes contulif-
se, & de eis prouidisse, volentes quantum cum Deo possumus huius-
modi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædecessorū
nostrorum constitutiones præfatas etiam innouando auctoritate
apost. tenore præsentium omnes & singulas collationes, prouision-
es, institutiones, & quasuis dispositiones parochialium ecclesiarū
ab eisdem Episcopis & Archiepisc. ac quibusuis alijs collatoribus tā
ordinarijs, quam delegatis etiam S. R. E. Car. ac sedis apostolicæ Le-
gatis, vel Nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Trid.
præsertim in examine per concursum faciendū præscriptam fa-
ctas aut in futurum faciendas nullas, irritas, ac nullius roboris, vel
momenti fore, & esse nullumque prouisionis ius, aut titulum etiam co-
loratum possidendi præbere, & parochiales ecclesias huiusmodi, vt
prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statui-
mus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic va-
cantes nostræ & sedis apostolicæ, seu eorum quibus ius conferendi
eas, præterquam Episcopis & Archiepiscopis, qui curam dicti exa-
minis iuxta decretum eiusdem Concilij habere debent, competet,
dispositioni reseruamus. In superne parochiales ecclesiæ diu in suspē-
so maneant in maximum animarum periculum quatumcunque pa-
rochialium ecclesiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Episco-
pos, Archiepiscopos, primates & patriarchas & quosuis alios ordi-
narios collatores in mensibus ordinarijs collatoribus etiam per no-
stras regulas assignatis prouisio & collatio spectat & pertinet, &
quibus iisdem Episcopi & ordinarij prædicti intra sex mensium spa-
tium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam
Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiā qua-
rum collatione nobis & dictæ sedi generaliter vel specialiter & ex
quauis causa reseruata, seu affecta existunt, aut alijs ex indulto
sedis apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatio-
ne episcopi & archiepiscopi præfati personas per examen concur-
sum mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam appro-
batas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel successo-
ribus nostris, aut iis ad quos collatio spectabit, pro collatione obti-
nenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis
non significauerint, necnon parochialium ecclesiarum simi-
lium, quæ in patronatus ecclesiastici, vel aliorum seu clerico-
rum & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra tempus eisdem
patronis à iure prefixum præuio examine iuxta formam dicti con-
cilij

Concilij approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die praesentationis dilata fuerit, collationem, promissionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem nobis & ipsi sedi, ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi, seu instituendi obtinentibus respectiue referuamus, data tamen in parochialibus iurispatronatus optione ipsis patronis, vt si institutio ad ordinarios spectabit ipsis ordinariis illam facere negligētibus & vltra dictos duos menses differentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorē Ordinariū aut ad sedem apostolicam. Prohibentes etiam eisdem ordinariis ne tempus decem dierum eisdem ordinariis & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis examinatorebus praefixum, vltra alios decem dies prorogare audeant, vel praesumant. Districtius inhiibentes ne quis praeter Romanos Pontifices, aut alios indulta huiusmodi obtinentes, vt praefertur, quacunque sit super hoc auctoritate in unius, de huiusmodi beneficiis sic referuatis (vt praefertur) disponere, vel circa illa etiā per viam permutacionis, vel aliā innouare quoquomodo praesumat. Vt autem non solum dignis, sed magis idoneis repertis iuxta eiusdem Concilij decretum parochiales ecclesiae conferantur, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem post habitis magis idoneis elegerit, possint ij, qui reiecti fuerint à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit ad viciniorē ordinariū vt nostrum, & sedis huiusmodi delegatum, aut aliās ad ipsam sedem apostolicam appellare, ac praelectum ad nouum examen corā ipso appellationis Iudice & eius examinatorebus prouocare, & constituto de prioris eligētis irrationabili iudicio eoque reuocato, parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis auctoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopum à quo appellatū fuit spectaret) conferatur, alias eisdem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum ad quem collatio, prouisio vel institutio spectauit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat, quominus electio per ordinariū primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouisus ab eadem ecclesia causa appellationis huiusmodi dependente non amoueat. Et si quis à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandū, is tunc ad sedem ipsam apostolicam appellauit. Si fecus in praemissis omnibus & singulis actū aut attentatum fuerit irritum decernimus & inane. Volumus autē quod

quod praesentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadē prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ praesentibus adhiberetur, si forent exhibite vel ostensae, quodque literæ ipsae Camerae & Cancellariae apostolicarum, et Audientiae causarum Palatii apostolici valuis, & in acie Campi florae dimissis inibi copiis publicatae & affixae omnesque ta afficiant et arceant, ac si illis personaliter intimatae fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginā nostrae declarationis, statuti, decreti, reservationis, prohibitionis, inhibitionis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1566. quintodecimo Kal. Aprilis, Pont. nostri anno secundo.

Visa de curia M. de Enciso.

C. Glorierus.
H. Cumyn

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Inditione decima, die verò decima sexta mensis Maij, pontificatus sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti, anno eius secundo, Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis, vt moris est per nos Alexandrum Astancollum & Io. Guerdum praelibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. cursorum

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. super reservatione beneficiorum.

PIVS Episcopus Seruus Seruorū Dei, ad perpetuā rei memoriā. Cum ex Apostolatus officio nobis, mentis licet imparibus, credito, cura Domini gregis nobis imminet generalis, & exinde teneamur, more vigilis pastoris, vigilare, & attentius prouidere, vt Ecclesiis, monasteriis, et quibusuis aliis beneficiis ecclesiasticis nunc et pro tempore, propter crimen haeresis, vacantibus et vacaturis, tales viri eis praeficiantur idonei, qui detestadas, ac nepharias hæreses diabolo disseminante contra veram, et orthodoxam fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, et populos sibi commissos ad catholicæ ecclesiae veritatem reducere, doctrina, verbo, et boni operis exemplo valeant: Praemissorum itaque consideratione in deo,

BVL. ET MOT. PRO.

& alijs ad id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis etiam prædecessorum nostrorum vestigijs in hærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate & deliberatione omnia & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis ordinum etiã sancti Ioannis Ierofolymitan. & aliarum quarumvis militiarum regularia quæcunque & qualiacunque sint, etiam si sæcularia, canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsæ in cathedralibus etiam Metropolitanis post pontificales maiores, seu collegiatis ecclesijs huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi monasteria etiam cõsistorialia, prioratus, præpositura, præpositatus, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & præceptorata, & alijs quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostræ, & sedis apostolicæ hac perpetuò constitutione valitura auctoritate apostolica tenore præsentium referuamus. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficijs, vt præfertur, quomodocunque qualificatis certo modo in futurum faciendas & obtinendas, beneficia huiusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, et dispositiue vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, et illum nullo modo sub quibusuis clausulis, et decretis comprehendendi quantumcunque generalibus in quibusuis gratiis & concessionibus per nos & Romanos pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis & concessis, ac decernentes omnes et quascunque impetrationes de quibusuis beneficijs, vt præfertur qualificatis hætenus factas et obtentas, nisi earum vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, et super eo sententiam fauorabilem obtinerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen hæresis se non extendere, et illum neminem comprehendere, sicque per quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales iudicari & interpretari debere. Irritum quoque & inane si secus per quoscunque quauis dignitate & auctoritate præditos, iudicatum fuerit decernimus. Volumus autem quod præsentis literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi floræ de more publicentur, et inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret præsentis ad singula quæque loca deferri, Volumus & etiã declaramus.

PII PAP. V.

58

mus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si foret exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ. 1566. sexto Kal. Februarij. Pontificatus nostri anno secundo.

Cę. Glorierius.

Visa de Curia Io. Rouerius. H. Camyn-
Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Locus * sigilli plumbei.

Anno à Natiuitate Domini 1567. Inditione decima, pontificatus sanctissimi in Christo patris Pij papæ quinti anno secundo, die verò xvij. mensis Februarij, retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi floræ per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prædicti S. D. N. papæ Cursores.

Scipio de Octauianis Magister Curso.

Motus proprius S. D. N. D. Pii papæ V. Confirmationis facultatum illustriss. & reuerendiss. P. Alexandro Riario Camera apostolicæ a Generali Auditori concessarum.

PIVS PAP. V.

Motu proprio, &c. Cum sicut nobis innotuit, scilicet rec. Pius papa iij. prædecessor noster, tunc in humanis agens in dilecti filij Alexandri Riarij tunc dicti prædecessoris, & Curie nostre causarum Camere apostolicæ generalis auditoris ad officium auditoratus huiusmodi per ipsum prædecessorẽ tunc facta deputatione, quã plurima eidem Alexandro auditori cõcesserit priuilegia, prærogationes, facultates, & indulta pro administranda ad Dei laudem iustitia obligationũ, ac contractuum tam in forma Camere apostolicæ quam alijs quomodocunque & qualitercunque celebratorũ & celebrandorũ executione & alijs prout in literis, & motibus proprijs ab eodem Pio prædecessore nostro desuper emanatis, ac etiam insuper quã plurima alia priuilegia, facultates, prærogatiue, libertates, indulta, et alię gratiæ pro tẽpore existẽtibus eiusdẽ curiæ causarũ Camere apostolicæ generalibus auditoribus, & officialibus, atque

H 2 Nota-

BVL. ET MOT. PROP.

Notariis eiusdem auditoratus tam forsan per dictum Plum quartum, quam Paulum secundum, Sixtum quartum, Iulium secundum, Leonem decimum, Clemenem septimum, Paulum tertium, Iulium etiam tertium, Paulum quartum, ac forsan alios Romanos pontifices praedecessores nostros, & pro tempore existentes sub diuersis formis, & tenoribus concessa fuerint, & fiat, prout in motibus propriis supplicationibus & aliis literis desuper confectis dicitur contineri. Nos igitur quorum mentis, & intentionis, ac enixae voluntatis existit, vt privilegia praedicta perpetuo inconcussa, & illaesa remaneant, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruentur, ea potius augendo quam diminuendo, eorundem praedecessorum nostrorum vestigiis inherentes, tam eandem Alexandrum Riarium modernum auditorera nostrum, quam dilecto filios illius officiales ac notarios specialibus fauoribus, & gratis prosequi volumus. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine tenore praesentium omnia, & singula, & quaecunque privilegia, facultates, prerogatiuas, libertates & indulta, ac alias spirituales, & temporales gratias tam praefato Alexandro per Plum quartum etiam circa executionem contractuum in quibus proceditur executiue, vel procedi solet, quam pro tempore existentibus generalibus Auditoribus, & tribunali, ac officialibus eiusdem auditoratus tam coniunctim, quam diuisim per praenominatos praedecessores, necnon Sedem Apostolicam, ac alios quomodolibet sub quibusuis formis, & tenoribus, ac etiam sub quibusuis rebus, ac materiis, tam in genere, quam in specie, & tam per viam, & modum simplicis, vel nouae coeessionis, quam confirmationis, & innouationis, vel alias quomodolibet perpetuo confirmamus, approbamus, ac etiam innouamus, & quatenus opus sit, reualidamus, illaque omnia, & singula ab omnibus perpetuo, & inuiolabiliter, ac ad vnguem obseruari volumus, decernimus, & mandamus. Et ita in praemissis omnibus & singulis per quoscunque iudices, & commissarios ordinarios & extraordinarios, delegatos & subdelegatos, quauis auctoritate fungentes & functuros, etiam sacri palatii apostolici causarum auditores &c. ac S. R. E. Cardin. &c. sublata &c. iudicari, sententiarum, & diffiniri, ac obseruari debere, necnon quicquid fecus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis apostolicis, necnon in vniuersalibus, provincialibus, & synodalibus conciliis editis & edendis generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon etiam iuramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, vsibus, stylis etiam per

PII PAP. V.

59

per dictum Plum quartum editis, et factis, privilegijs quoque, indultis, gratis, prerogatiuis, rescriptis, & motibus proprijs, ac literis apostolicis quibuscumque iudicibus, & personis, ac tribunalibus, & locis etiam circa obligationem in forma Camerae, & contractum iuramentorum etiam per nos, et seu dictos, & quoscunque alios praedecessores nostros, ac Sedem & Camerae apostolicam, necnon alios, et quibuscumque etiam motu proprio &c. ac coeessionibus, constitutionibus, &c. ac alias sub quibusuis tenoribus etc. forsan concessis, et c. quomodolibet in posterum concedendum etc. quibus omnibus et singulis et si de illis et c. eorum omnium tenores et c. pro expressis habentes, latissime hac vice specialiter expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse, & fore volumus, pariter & decernimus, necnon omnibus alijs quae supra dicti praedecessores nostri in gratis per eos factis praedictis voluerunt non obstare, ceterisque contrarijs quibuscumque: Provisio quod idem Auditor Camerae nunc, et pro tempore existens obseruet contenta, et ordinata in sacrosancta Synodo Tridentina. Volumus autem praesentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, et vbi que fidem facere in iudicio et extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per cursores praesentetur.

Placet Motu proprio M.

Die trigesima Ianuarij 1566. admilla est haec Cedula Motus proprii ex decreto Camerae collationata, et concordat. Hic. de Tarano.

Motus proprius. S. D. N. D. Pij Papae V facultatis illustrissimo & reuerendissimo. D. Iacobo Cardinali Sabello. S. D. N. Papae Vicario concessa procedendi ad executionem obligationum in forma Camerae inter personas Ecclesiasticas.

PIVS PAPA V.

Motu proprio et c. Considerantes varia dispendia, et incōmoda quae Ecclesijs, Monasterijs, et alijs pijs locis, illorumque Rectoribus, Abbatibus, Archipresbiteris, Prioribus, Praepositis, et alijs beneficiatis in Alma Vrbe consistentibus inferuntur, si ad diuersa Tribunalia Urbis euocari, et proprium Vicarij nostri in dicta Vrbe Tribunal deslerere cogantur, et ob id saepe iura, et instrumenta, munimenta, et scripturae bonorum eiusdem Ecclesijs, Monasterijs, et locis pijs deperduntur in detrimentum eorundem: Idcirco indemnitati eorum consulere prout tenemur, et occurrere volentes, per facultatem et potestatem dilecto filio Alexandro Riario causarum Camerae Apostolicae Auditori per sel. rec. Pium Papam quartum praedecessorem nostrum sub varijs concessionibus co-

BVL. ET MOT. PROP.

cessam, et attributam, quarū omnium tenores hic pro sufficiēter expressis etiam cum illarum. Dat. haberi, seu inseri posse volumus, & decernimus, potestati, & iurisdictioni dilecti filij nostri. Iacobi Tituli Sanctę Marię in Cosmedin presbyteri Card. nostri in alma Vrbe eiusque districtu Vicarij generalis circa personas ecclesiasticas, loca pia, illorū que bona que iurisdictioni prefati Vicarij subfunt, etiam si inter eos contractus cum solita obligatione in forma Camere, seu Ripę, & Ripette interuenerint, aliquod p̄iudicium factū non fuisse, sed quod idem Vicarius Cardinalis, in omnibus, & per omnia procedere possit quo ad personas, & bona prefata prout ante eū ceteri Vicarij tēpore quo Franciscus Albericus, & alij eiusdem Camere auditores p̄decessores in dicto auditoriatu officio tunc fungebantur procedebant, tenore p̄sentium, auctoritate apostolica declaramus, & sic per quoscunque &c. sablata. &c. irritum quoque. &c. solamque p̄sentis nostri Motus propriij signaturam in iudicio & extra etiam, absque illius registratura fidem facere, regula contraria non obstante decernimus. Non obstantē constitutionē. & ordinationē apostolicis, & facultatibus, & indultis eidem auditori Camere concessis, ceterisque contrariis nequaquam obstant.

Placet Motu proprio. M.

Datum Romę apud Sanctum Marcū pridie Idus Septem. anno. I.

Edictum super modo contrahendi matrimonio iuxta decretum Concilij Tridentini.

Cum nouissime in sacrosancta oecumenica synodo Tridentina certus modus contrahendi matrimonia institutus fuerit, & aliter cōtracta matrimonia nulla & irrita declarata ab eadem sancta synodo fuerit, prout latius in decreto Sess. xxiii. c. j. de reformatione matrimonij, cuius tenor sequitur & est talis, videlicet.

Tamet si dubitandum non est clandestina matrimonia libero contrahentium consensu facta rata, & vera esse matrimonia, quamdiu ecclesia irrita non fecit, & proinde iure damna nudi sint illi, ut eos sancta synodus anathemate damnat qui ea vera, ac rata esse negant, quique falso affirmant matrimonia à filiis familias sine cōsensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse, nihilominus sancta Dei ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est atque prohibuit, verum cū sancta synodus anim ad-

PII PAP. IV.

60

animaduertat prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, et gratia peccata perpendat quę ex eisdem clandestinis coniugijs ortu habent, p̄sertim vere eorū qui in statu damnationis permanent, dum priore vxore cum qua clam cōtraxerant relicta, cum alia palam contrahunt, et cum eā in perpetuo adulterio viuunt: cui malo cum ab ecclesia quę de occultis non iudicat succurri non possit, nisi efficacius aliquod remediū adhibeatur. Idcirco sacri Lateranen. Concilij sub Innocentio iij. celebrati vestigijs inherendo p̄cipit, vt in posterum antequam matrimonium contrahatur ter à proprio contrahentium parochō tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter missarum solennia publice denunciatur inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis si nullum legitimum impedimentum opponatur, ad celebrationem matrimonij in facie ecclesię procedatur, vbi parochus viro, et muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto vel dicat: Ego vos in matrimonium coniungo: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, vel aliis vtatur verbis iuxta receptū vniuscuiusque p̄uincię ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio matrimonij maliciose impediri posse si tot p̄cesserint denunciations, tunc vel vna tantū denunciatio fiat, vel saltem parochō et duobus, vel tribus testibus p̄sentibus matrimonij celebretur. Deinde ante illius consummationē denunciations in ecclesia fiant, vt si aliqua subfunt impedimēta facilius detegantur nisi ordinarius ipse expedire iudicauerit vt p̄dictę denunciations remittatur, quod illius prudētiz, et iudicio sancta synodus relinquit. Qui aliter quam p̄sente parochō, vel alio sacerdote de ipsius parochi, seu ordinarij licētia & duobus vel tribus testibus matrimonij contrahere attēta bunt, eos sancta synodus ad sic contrahendū omnino inhabiles reddidit, et huiusmodi contractus irritos, et nullos esse decernit, prout eos p̄senti decreto irritos facit et annullat. Insuper parochum, vel alium sacerdotē qui cū minore testium numero, & testes qui sine parochō vel sacerdote huiusmodi cōtractui interfuerint, necnō ipsos contrahētes grauiter arbitrio ordinarij puniri p̄cipit. P̄terea eadē sancta synodus hortatur, vt cōiuges ante benedictionē sacerdotale in tēplo suscipiendā, in eadē domo nō cohabitēt. Statuitq; benedictionē à proprio parochō fieri, neq; à quoquā nisi ab ipso parochō, vel ab ordinario licentiā ad p̄dictā benedictionē faciendā alij sacerdoti concedi posse quacūque cōsuetudine etiam immemorabili, quę potius corruptela dicenda est, vel priuilegio non obstante. Quod

H 4 siquis.

BVL. ET MOT. PROP.

si quis parochus, vel alius sacerdos siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochia sponso sine illorum parochia licentia matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab ordinario eius parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat absoluat. Habeat parochus librum in quo coniugum, & testium nomina diemque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur & ad sanctissimum Eucharistia sacramentum pie accedat. Si quae prouinciae aliis ultra praedictas laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis hac in re vtuntur, eas omnino retineri sancta synodus vehementer optat. Ne vero haec tam salubria praecepta quemquam lateant, ordinariis omnibus praecipit, vt quamprimum poterint curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum dioecesium parochialibus ecclesiis. Idque in primo anno quam saepissime fiat, deinde vero quoties expedire viderint. Decernit insuper vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat a die primae publicationis in eadem parochia factae numerandos.

Nos igitur volentes, vt par est, decretum huiusmodi obseruari, & suos de iure debitos effectus sortiri, vobis & singulis omnibus Rectoribus, Vicariis, & curam animarum gerentibus, in quibusuis patriarchalibus, collegiatis, & parochialibus ecclesiis, illorumque rectoribus, praepositis, quocumque nomine appellentur, tenore praesentium in virtute sanctae obedientiae ac poenis arbitriae nostrae imponendis praecipimus, & monemus primo, secundo, tertio, & peremptorie, quatenus visis praesentibus decretum praefatum in vestris ecclesiis, vbi multitudo fidelium adfuerit, intra missarum solennia publicetis, & nunciatis proximis sequentibus, ita vt ad cuiuscumque parochianorum vestrorum notitiam verisimiliter peruenire possit, & deinde etiam singulo quoque die Dominico primo cuiuscumque mensis praesentis anni, ac illud et omnia in eo contenta iuxta illius formam & continentiam obseruari mandetis. In quorum omnium & singulorum fidem, robur, et testimonium praesentes fieri, et per notarium nostrum coram nobis scribam infra scriptum subscribi, sigilli que nostri quo in talibus vtimur iussimus impressione communiti. Datum Romae in aedibus nostris sub anno a natiuitate Do-

PII PAP. V.

61

te Domini nostri Iesu Christi. 1564. Inditione septima, die vero xxij. Martij. pont. Sanctiss. in Christo patris, & Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia pap. 4. anno. 5.

Jacobus Cardinalis Sabellus Vicarius.

Bulla S. D. N. Pij diuina prouidentia papae V. prohibitoria, ne ciuitates, & loca S. & E. post haec infendantur. Confirmatur a Grego. xiii. vt infra.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Admonet nos suscepti cura regiminis vniuersalis ecclesiae, cui auctore Domino praesidimus, vt Ciuitates, Terrae, Oppida, & loca nobis, et sedi Apostolicae in temporalibus mediate, et immediate subiecta perpetuo in iure, dominio, et proprietate, ac possessione dictae sedis conseruentur. Sane licet nonnulli Romani pontifices praedecessores nostri per eorum Constitutiones rerum ecclesiasticarum alienationes prohibuerint, & iam factas reuocauerint, & annullauerint: nihilominus cum retroactis temporibus nonnulli nimium ambitiosi, et dominandi cupidi sub variis praetextibus, coloribus, et causis saepe etiam falsis, quod non sine maximo animi nostri moerore referimus. aliquibus Rom. pont. suggestionibus et insinuationibus suis conati sint ostendere, et persuadere magis vtile, & expediens sanctae Romanae Ecclesiae, et sedi praefatae fore, si aliquae Ciuitates, Terrae, Oppida, Castra, Arces, et loca ad ius, et proprietatem eiusdem sedis pertinentia in feudum, gubernium, Vicariatum, Ducatum, aut quemuis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo, quod alias in feudum data, aut quouis alio titulo huiusmodi alienata fuerint, et propterea tanquam ad sedem praedictam deuoluta, vel deuoluenda posse & debere de iure iterum infuari, et alienari, atque inde nonnullas alienationes, infudationes, & concessiones a sede Apostolica emanasse: ex quibus illa non modicam diminutionem non solum patrimonij, sed etiam existimationis recepit dignoscitur. Hinc est quod nos considerantes omnium ciuitatum, et locorum praedictorum singulari fidem, et promptam deuotionem eidem sedi exhibitam omni tempore valde vtilem, et salutarem fuisse & esse: ac volentes non solum alienationes huiusmodi, quas tempore nostro omnino exulare intendimus, de medio tollere, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus

H. S. bus

bus indicamus, quos non immemores fore speramus ante Domini nostri Iesu Christi in examine diei magni aduentus Tribunal villicationis nostræ rationem reddituros nos esse, sed vt omnis alienationum huiusmodi fiendarum occasio penitus aboleatur, quantum cū Deo possumus, per amplius providere, Constitutionibus prædecessorum nostrorum huiusmodi etiam inherendo, illasque innouando Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicuius super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de apostolicæ potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. in consistorio nostro secreto consultatione matura, de eorum consilio, & vnanimi assensu (qui etiam iurauerunt præfenti constitutioni non contrauenire, nec pontificibus alienationes contra tenorem præsentium attentantibus cōsentire, & absolutiones à iuramento huiusmodi nõ petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura constitutione decernimus & declaramus Ciuitates, & loca prædicta etiam hætenus in feudū, aut quemuis alienationis titulū dari solita, vel consueta ad nos, & sedem præfatam quomodolibet deuoluta, & pro tēpore deuoluenda, absque alia vltiori declaratione, & illorum possessionis apprehensione eo ipso sedi, & Camera apostolicæ incorporata, ac ad ius & proprietatem, & dominium pristinum, ac possessionem reddiisse cense, perinde ac si per quadraginta annos, & vltra ciuitates, & loca præfata à nobis, & sede præfata immediate possessa, & nunquam in feudū, aut alium titulū concessa fuissent. Statuimusque & decernimus, quod omnes & singulæ tam Communitates, & vniuersitates, quam Ciues, & Incolæ ciuitatum, Terrarum, & locorū prædictorum, aliæque quæcunque personæ tam ecclesiasticæ, quam sæculares cuiusuis dignitatis, & ordinis etiam Episcopalis, vel maioris existentes, ac S. R. E. Cardinales, tam publice in consiliis Ciuitatum & locorum præfatorum, quam priuatim alibi in quibusuis locis, etiā si Ciuitatum, & terrarum earundem Gubernatores, aut nostri, & Sedis apostolicæ Legati, vel prolegati existant, tractantes, consulētes, aut aliās verba faciētes de infeudationibus, aut alienationibus de Ciuitatibus, & locis præfatis immediate ad nos, et sedem præfatā spectantibus, & pertinentibus, etiam deuolutis, etiam in feudū cōmuniter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone, aut aliās quomodolibet, etiā cōtemplatione meritorum erga sedem præfatam, aut sub prætextu necessitatis, vel euidentis vtilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis, & sede præfata quibusuis personis cuiusuis dignitatis, status, gradus, etiā nobis,

&

& successoribus nostris secundum carnem coniunctis, etiam S. R. E. Cardinalibus, aut quauis alia tēporali, vel ecclesiastica dignitate fungentibus in Duces, Vicarios, gubernatores, seu quemuis alium titulū ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tēpus, aut etiam ad sedis apostolicæ beneplacitum, ciuitatum, & locorum præfatorū, ac propterea de eligendis oratoribus ad nos, & successores nostros super præmissis, vel illorū occasione mittendis proponētes, tam ipsi quā Oratores munus huiusmodi recipientes, aut alij quicunque alienationes huiusmodi Romano pontifici pro tempore existenti per se, vel alium, seu alios insinuantes, vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso pontifice, præterquā in mortis articulo, absolui nequeant. Et insuper S. R. E. & sedis Apostolicæ præfatae rebelles, etiam in primo capite lesa maiestatis, & proditores Ciuitatum, & locorum præfatorum, ac bona eorum fisco, & Camera nostræ Apostolicæ ipso iure deuoluta, et incorporata sint, et esse censeantur, omnibusque ecclesiis, monasteriis, et aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis ecclesiasticis eo ipso priuati, & ad illa, ac alia in posterū obtinenda, inhabiles existant, neque ad ciuitates, et loca præfata vllō vnquam tēpore remitti possint: Et si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisque bonorū, et dignitatum portē perpetuo claudantur. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales, Ciuitates, Terras, Oppida, Castra, Arces, et loca ad vitam, seu tertiam, vel aliam generationem, aut aliās à dicta sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere, & possidere, cum facultate faciendi in illis melioramenta, ita quod ab eis amoueri non possint, nisi restituis sibi prius pecuniis in melioramenta huiusmodi expositis, omnes, et singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusuis personis etiam Cardinalibus per eosdē prædecessores nostros, aut alios ad id facultatē habentes quomodolibet concessas harum serie reuocamus et annullamus, et nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac cuiusunque facultatem faciendi melioramenta huiusmodi habenti illa etiā permutatione et tuitione, nisi ex causa necessariæ conseruationis locorum eorundē facta fuerint, post publicationē præsentium facere omnino interdiciamus, ac prohibemus: & si secus à quoquam factū, attentatumque fuerit, melioramenta quæcunque per eos cōtra tenorē præsentium facta locis ipsis cedere, et Camera ad illorū satisfactionem minime teneri, et obligatam esse volumus et declaramus. Decernentes præfatas literas sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, derogationibus, et aliis contrariis dispositionibus sub quibusuis tenori-

bus

bus & formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis pro tēpore quo modolibet factis minime comprehendendi, sed semper ab illis exceptas & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, et cenceri debere, irritum quoque, et inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ciuitatum, et locorum prædictorum iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis quibusque. Sic igitur deuotionis, et fidei constantia Ciuitatum, et locorum præfactorum erga nos, et successores nostros, et eandem Romanam Ecclesiam perseueret, vt merito integritatis virtus maiora beneficia ab eadem sede consequi mereatur. Volumus autem quod sicut omnes, et singuli Cardinales præfentes constitutionem huiusmodi, quantum in eis erit, obseruare, illique non contrauenire, nec pontificibus contrafacientibus consentire, aut abolutionem à iuramento præfesto non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt, & iurarunt, idem per absentes Cardinales à Consistorio, in habitatione eorum, & à Romana Curia, vt quando cūque ad eandem curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti, et iurari debeat, ac promissionem, et iuramentum huiusmodi in formula iuramenti per eosdem Cardinales præfari soliti adiungi, et inscribi debere, ac contrafacientes pœnam periurij, & perpetuæ infamiæ iuris, & facti eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales occurrente apostolicæ sedis vacatione in conclauis quando de obseruandis literis Iulij pap. II. prædecessoris nostri super electione Rom. pontificis, & aliis constitutionibus iuramentum præfere solent, etiam de inuiolabiliter obseruanda præfenti cōstitutione nostra per quēlibet eorum, qui in Romanum pontificem electus fuerit, et postmodum idem ad summi pontificatus fastigium assumptus, post eius assumptionem hoc ipsum promittere, ac iurare, & deinde post coronationem suam promissionem, et iuramentum huiusmodi per literas suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud à pontifice (quod credendum non est) recusabitur, aut differretur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipuè eorum Decanus, et capita ordinum apud eum omni cum instantia, et instantissime pro præfentium obseruatione petere, et rogare, ac obtineri non cessent, idque vt omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus, et ordinamus: Quodque præfentes literæ in

libel-

libellum redigantur, & post prædictas Iulij literas, quæ in dicto conclauis legi solent, inter alias constitutiones nostras adiungantur, & etiam in Quinterno Cancellariæ Apostolicæ cum aliis extranagantibus nostris describantur, ac ad valuas Basilicæ beati Petri principis Apostolorum, & in Cancellaria nostra apostolica, ac acie Campi floræ publicentur. Et quia difficile foret præfentes ad singula quæque loca deferri, decernimus etiam, & declaramus quod earum transumptis etiam impressis, in manu alicuius notarij subscriptis, & sigillo alicuius praelati munitis, eadem prorsus fides vbique in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præfentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, reuocationis, decreti, statuti, interdicti, prohibitionis, ordinationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, quarto Kal. April. Pontificatus nostri anno secundo.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

*Ego F. Car. Pifanus epi. Ostien.	*B. card. Saluiatus.
*Ego Io. Car. Moronus epi. por.	*Ego Phi. card. à Burdesia.
*Ego Chro. car. Madruc. epi. præ.	*
*	*Ego Lud. card. Simoneta.
*Ego A. car. Farnes. epi. tus. vic.	*Ego Ant. card. Granuelanus.
*Ego Io. Mi. car. Saracē. epi. fab.	*Ego F. card. Paciocco.
*	*Ego Marcus Ant. car. Amulius.
*	*Ego Hierony. car. de Corrigio.
*	*Ego Io. Francif. car. de Gābara.
*Ego Ful. Card. perus.	*
*Io. Cardinalis politianus.	*
*Io. B. cicada card. S. Clementis.	*
*B. cardinalis Traneñ.	*Ego N. cardin. de Sermoneta.
*Scipio cardinalis piforum.	*Ego Hipp. card. Ferraricē.
*Io. cardi. Capifuccus.	*Ego Indicus Aualos. car. Arag.
*	*Ego Marc. Ant. car. Columna.
*Ego Clemens card. Aræcoeli.	*
*Ego Ia. card. Sabellus.	*
*Ego Io. Ant. card. S. Georgij.	*
*Aloysius card. Cornelius.	*

*Ego Io. Frātisc. card. Comēdō. *
 *Ego Marc. Ant. cardi. Bobba. *Ego Hiero. cardi. Simoncellus.
 *Ego Hugo Boncōpa. car. f. Six. *Ego Vitellotius cardi. Vitellius
 *Ego Alex. card. Sfortia. (S. R. E. Cam.
 *Ego Alex. card. Cribellus. *
 *Ego Franc. Abūdius. car. Cast. *Ego F. cardinalis Alciatus.
 *Ego Benedict. card. Lomelinus *
 *Ego Gulielmus card. Sirletus. *
 *Ego F. M. card. Alexandrin. Cæ. Glorierius.

Registrata apud Cæsarem Secretarium. H. Cumyn.
 Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1567. Inditione decima, die
 verò vigesimatertia mensis Maij, pontificatus sanctiss. in Christo pa-
 tris, & D. N. Pij diuina prouidentia papæ V. anno eius secundo, re-
 troscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerūt ad valuas principis apo-
 stolorum de Vrbe & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi flo-
 ræ per nos Io. Andream R ogerium, & Nicolaum de Mattheis san-
 ctissimi Domini nostri papæ Curfores.

Antonius Clerici Mag. Curforum:

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia p. apæ V. sup. r. celebratione festini-
 tatis Angelici doctoris sancti Thomæ de Aquino.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetnam
 rei memoriã.

Mirabilis Deus in sanctis suis: qui se daturum illos in laudem,
 & gloriam, & honorem prophetæ ore promisit: vt quos si-
 cut Sol in conspectu suo fulgentes ob merita sanctitatis co-
 ronant in cælo: admirabiliter etiã honoraret in sæculo: & in eo, quod
 illis tribui iubet laudis & venerationis officio, debitum quoque Ma-
 iestati suæ honorem, & gloriam agnosceret. Quorum non modo vi-
 tam, sed mortem, sepulcra, monumenta, reliquia, & imagines, ad ca-
 tholicę fidei confirmationem, & ad confusionē hæreticę prauitatis,
 vt foelicus etiã, quã in præsentī vita, doceret viuere mortuos, qui in
 Domino moriuntur, sapissime dignatus est decorare, & illustrare mi-
 raculis. Ex quo Sanctorū laudabili numero, qui catholicam verita-
 tem corde, opere, & ore roborarūt, angelici doctoris S. Thomæ de
 Aquino

Aquino ordinis fratrum Predicatorum in cœlum assumptio, multis
 ante annis, orbi terrarum & diuinis, & proprijs est comprobata te-
 stimonijs. Nam & miraculorum signis, quibus serui sui Thomæ per
 petua verę pietatis opera nobilitari voluit inexhausta Dei benigni-
 tas, & certissima Christianæ regula doctrinæ, qua S. Doctor Apo-
 stolicam Ecclesiam infinitis confutatis hæresibus illustrauit, addu-
 ctus foelicis recordationis Ioannes. xxij. prædecessor noster, illo in
 sanctorum numerum relato, eius diem festum Nonis Martij, quo
 die nūc etiam colitur, anniuersario honore celebrari iussit. Sed quo-
 niam omnipotentis Dei prouidentia factum est, Angelici Doctoris
 vi, & veritate doctrinæ, ex eo tempore, quo cœlestibus ciuibus af-
 criptus fuit, multæ, quæ deinceps exortæ sunt hæreses confusæ,
 & conuictæ dissiparentur: quod & antæ sæpe, & liquido nuper in
 sacris Tridentini concilij decretis apparuit, eiusdem memoriã, cu-
 ius meritis orbis terrarum à pestiferis quotidie erroribus liberatur,
 maiore etiam quàm antea grati & pij animi affectu colendam statui-
 mus. Quod officium nostrum præter beneficia ex illius salutarī di-
 sciplina indies magis profecta in sacrosanctæ ecclesie filios, ad quo-
 rum pastorem, paternamque curam Dei benignitati humilitatem
 nostram placuit euocare: postulat etiam aliqua ex parte eiusdem or-
 dinis Prædicatorum communiõ, & societas, vnde, licet imparibus
 meritis nos etiam, tanquam ex fonte profluximus. Itaque primum
 vt in ciuitate et regno Neapolitano, quod in eam prouinciam, quæ
 ad salutarem omnium gentium institutionem, ex nobilissima fami-
 lia Aquinatae, clarissimum hoc edidit Ecclesie Dei lumen, tantum
 inde laudis decorisque diuina bonitas redundare voluerit, de vene-
 rabilium fratrum nostrorū S. R. E. Cardinalium consilio atque vna
 nimi assensu ipsa die nonarum Martij, qua præstantissimus Doctor
 migravit in cœlum, posthac semper vniuersi vniuersque sexus ab om-
 nibus vetitis ac seruilibus operibus laboribusq; abstinentes, festū di-
 ui Thomæ solenniter sub duplici maiori officio sicut ceteras eius ge-
 neris festiuitates, quæ de ipsius ecclesie præcepto seruantur, in
 alijs autem orbi terrarum partibus, quem admodum sanctorum qua-
 tuor Ecclesie Doctorum festiuitates piæ memoriæ Bonifacij
 Papæ. viij. etiã prædecessoris nostri præcepto celebrantur, sic eun-
 dem festiuitatem S. Thomæ in perpetuum posthac omnet item
 vniuersque sexus Christiani celebrent et venerentur, apostolica
 auctoritate statui mus, ac sancimus. Vt verò etiã memoriã S. docto-
 ris maiori studio, ac pietate cultus et debita veneratio adhibeatur,
 de omnipotentis Dei, ac beatorum apostolorum Petri et Pauli au-

BVLL. ET MOT. PROP.

toritate cōfī si, omnibus vtriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui in ipso S. Thomæ festiuitatis die, facellū, vel altare in Ecclesia S. Dominici Neapolitan. situū, in quo scriptoris angelici doctrina Saluatoris Crucifixi ore (sicuti pia testatur historia) mirabiliter probata fuit, à primis eius diei vesperis vsque ad occasum solis deuote visitauerint, septem annos & totidem quadragenas, in cæteris autem orbis terræ partibus, iis qui eundem festum diem, vt præfertur solēniter celebrauerit, & ad ecclesiam quæ apud eos fuerit, vel facellum, aut altare sub eiusdem S. Thomæ inuocatio ne, pie ac deuote accesserint, quoties id fecerint, toties centū dies de iniuncta ipsis pœnitētia per præsentēs literas in perpetuum valituras, quas sub aliis cuiuscunque generis indulgentiarum concessioni bus & illarum reuocationibus nullo modo comprehendī volumus: misericorditer in Domino relaxamus. Et quia difficile esset has ipsas literas ad singula orbis terrarum loca peruenire, volumus & auctoritate apostolica decernimus, vt earum exemplis etiam impres sis manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius prælati munitis, vbique locorum & gentium in iudicio, & extra, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ iis ipsis, si exhibitæ essent, iure ab omnibus ex hiberetur. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostræ sanctionis, voluntatis, relaxationis, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incurturum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo. quingentesimo sexagesimo septimo, tertio Idus Aprilis. Pontificatus nostri anno secundo.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

*Ego F. car. Pisanus epif. Ostien.	*B. card. Traneñ.
*Ego Io. car. Moron. epi. portuē.	*Scipio cardinalis Pisarum.
*Ego Chro. car. Madruc. epi. præ.	*Io. cardi. Capisuccus.
*	*Ego Clemens card. Aræcceli.
*Ego A. car. Farnesī. epi. tus. vic.	*Ego Ia. card. Sabellus.
*Ego Io. Mi. car. Saracē. epi. Sa.	*Ego Io. Ant. card. S. Georgij.
*	*Aloysius card. Cornelius.
*	*B. card. Saluiatus.
*	*Ego Phi. card. à Burdesia.
*Io. card. Politianus.	*Ego Lud. card. Simoneta.
*Io. B. cicada card. S. Clementis.	*Ego Ant. card. Granuelanus.

Ego

PII PAP. V.

65

*Ego F. card. Paciecco.	*
*Ego Marcus Ant. car. Amulius	*
*Ego Hierony. car. de Corrigio.	*Ego Benedict. card. Lomelinus
*Ego Io. Francisc. car. de Gābara.	*Ego Gulielmus card. Siretus.
*Ego Hipp. card. Ferrarieñ.	*
*	*
*	*Ego F. M. card. Alexandrin.
*	*
*Ego Io. Frācisc. card. Comēdō.	*
*Ego Marc. Ant. cardi. Bobba.	*Ego Hiero. cardi. Simoncellus.
*Ego Hugo Boncōpa. car. f. Six.	*Ego Vitellotius cardi. Vitellius
*Ego Alex. card. Sfortia.	(S. R. E. Cam.
*	*
*Ego Alex. card. Cribellus.	*Ego F. cardinalis Alciatus.

Registrata apud Cæsarem Secretarium. Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1567. Inditione decima, die verò xxx. mensis Iunij, Pontificatus sanctiss. in Christo patris, & D. N. Pij diuina prouidentia papæ V. anno secundo, retrospectæ literæ lectæ publicatæ & affixæ fuerūt in valuis S. Petri de Vrbe, & S. Io. Laterani & Cancellariæ Apostolicæ, per nos Io. Andream Rogerium, & Christianum de Mōte prælibati sanctissimi Domini nostri papæ Cursores.

Camillus Cherub. Mag. Curforum:

Motus proprius S. D. N. D. Pij diuina prouidentia a Papæ V. Reuocationis quorumcunque Commissariorum ad quacunque onera Cameralia, aut alia sedem & cameram apostolicam concernentia exigenda.

Motu proprio, &c. Cum sicut nobis innotuit tam super subsidij Triennalis, quaterni carnis, et spoliiorum ac confiscationum, et aliorum Camere Apostolicæ iurium, nec non etiā Galliarum, vectigalium, dationum & aliorum ab eadem camera et sancta sede apostolica seu illarum intuitu, pro tempore impositorum onerum exactioibus, quæ etiam super viarum, pontium, transituum, passagiorum, aqueductuum, & murorum reparatione & manutentione, ac ciuitatum, oppidorum, castrorum, terrarum, et locorum nostri status ecclesiastici fabrica et fortificatione, necnō super fraudibus anno 1567 et vsuraria prauitate, aliisque rebus, & negotiis publicis, aut alijs cameræ et sedem apostolicas prædictas, vel aliquod illarum interesse

I saltem

saltem aliqua ex parte tangentibus, vel concernentibus, multi, ac diuersi Commissarij à praedecessoribus nostris Romanis pontificibus pro tempore existentibus, ipsiusque sedis etiam de latere legatis, ac prouinciarum ciuitatum etiam almæ Urbis Gubernatoribus, & etiã à nostro & S. R. E. Camerario, Cameræ apostolicæ clericis, thesaurario, praesidentibus, dictæ cameræ spoliatorum, & aliorum iurium ipsius Cameræ collectore generale Depositario Praefecto Annonæ, reddituum dictæ cameræ conductoribus & appaltatoribus, aliisque personis ad id forsan facultatem habentibus, partim ad vitã, partim ad beneplacitum, & partim ad aliud etiam forsan perpetuum tēpus, ac aliàs diuersimode in nostro statu & dominio ecclesiastico, ac alibi passim deputati existant, et reperiantur, & ex huiusmodi Commissariorum deputationibus, qui munera sibi iniuncta acerbius, quã par sit exercendo, & etiã proprio commodo & peculiari lucro, praeter & ultra modum inhiare dicuntur, multa & graua variaque damna, iniuriæ, vexationes, extorsiones, & grauamina prouincialibus & aliis subditis nostris aliisque personis quotidie inferri audiantur, eorumque prouincialium, & subditorum, ac aliarum personarum huiusmodi oneri, atque labori succumbentium, & ad nos uti pium patrem assidue & diutim clamantium, et recurrentium voces, et querelæ nostris in dies auribus resonare non cessent: Nos quorum intentionis, ac mentis semper fuit & est, ut probi & sinceri quique et timorata illibataque conscientia homines ab huiusmodi Commissariatuum officia destinarentur et destinentur, ipsique Commissarij subditos nostros, & quoscunque alios cum ea qua fieri potest lenitate, clementia, benignitate, et beneuolentia tractent atque prosequantur, & nihil ab eis praeter iuris, et æquitatis debitum exigant, vel extorqueant & sanctæ piæque matris Eccles. iugum suauem et onus leuentiant, memores quoque quod propter improbos officiales, princeps quantumlibet bonus et integer male audire consuevit: Volentes probitate et integritate praeditos viros ad huiusmodi munera deinceps deputare, et propterea in praemissis pro nostri pastoralis officij debito opportune prouidere, Motu simili, et ex certa scientia maturaque animi nostri deliberatione, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, tenore praesentium, omnes et singulos, ac quoscunque Commissarios quouis nomine nuncupatos tam super subsidij triennialis, quatuordecim annorum, et spoliatorum, ac confiscationum et aliorum Cameræ Apostolicæ iurium, necnon etiam gabellarum, vectigalium, dationum, et aliorum quorumcunque ab eadem camera & dicta sede apostolica, seu aliàs illarum intuitu nunc & pro tempore imposito-

PLATE

rum onerum exactiouiibus, quam etiam super viarum, pontium, portarum, transituum, passagiorum, aquæ ductuum, & murorum reparatione & manutentione, ac ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, arcium, castrorum, & quorumuis aliorum locorum nostri status ecclesiastici fabrica, & fortificatione, necnon super fraudibus annonæ, & vsuraria prauitate, alijsque omnibus & singulis, ac quibuscunque rebus & negotiis publicis, aut aliàs cameram, & sedem prædictas, vel aliud quod earum interesse quomodolibet tangentibus, vel concernentibus (exceptis tamen Commissarijs ad reddendum ius et ad iustitiæ cognitionem, et executionem, deputatis, qui tamen non possint, nec debeant, nisi vnum scutum ad plus pro quolibet die recipere) tam à quibuscunque Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, quam alias à sede et camera prædictis, ipsiusque sedis etiam de latere Legatis, Gubernatoribus, Camerario, Cameraque apostolicæ Praesidentibus et clericis, Thesaurario, Collectore spoliatorum, et iurium eiusdem Cameræ depositario, præfecto annonæ, conductoribus et appaltatoribus præfatis, ac quibuscunque alijs personis quauis dignitate fulgentibus et fungentibus nomine sedis, vel cameræ prædictarum, et alias quomodolibet in vniuerso nostro statu ecclesiastico præfatis, ac alibi tam ad vitam, quam ad beneplacitum, et quoduis aliud etiam perpetuum tempus, necnon tam per apostolicas etiam in forma Breuis, aut sub plumbo expeditas, quam patentes, et etiã Camerales, ac sacri venerabilium fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium collegij, et quascunque alias literas, vel etiam per publica instrumenta, ac aliàs quomodocunque et qualitercunque hætenus deputatos, destinatos et etiam transmissos, ac illorum deputationes, et c. huiusmodi sub quibuscunque verborum formis et tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatorijs aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et alijs etiam vim stipulati, et iurati contractus inducentibus, ac etiam cum expressione quod reuocari et c. non possint etiam motu scientia et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter et de dictorum Cardinalium consensu, ac aliàs quomodolibet factas, necnon literas et instrumenta desuper, ut praemittitur ac aliàs quomodolibet confectas, Motusque proprios et supplicationes desuper etiam dictorum nostrorum praedecessorum manibus signatos, et signatas, ac in eis contenta quaecunque, illarum et illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus pro plene et sufficienter expressis, ac insertis habentes, etiam si illae, et illa ex quauis causa legitima etiã onerosa emanauerint

rint, apostolica auctoritate ex nunc perpetuo reuocamus, cassamus, irritamus, annullamus, & abolemus, ac ex nunc reuocatos &c. reuocatosq; , ac reuocatos &c. fore & esse nulliusque roboris, vel momenti, seu auctoritatis amplius existere decernimus & declaramus. Et nihilominus: Quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus nulli similes vel dissimiles commissarij, nisi per speciales & expressas nostras & eorundem successorum in forma breuis expeditas, aut cameræ apostolicæ patentes literas, quæ si manu dilecti filij moderni vel pro tempore existentis Præsidentis cameræ prædictæ signata fuerint, nostris mandato & intentione emanasse intelligentur, deputari & destinari possint, ac aliter deputati, & transmissi eo ipso à nobis reuocati sint & esse censeantur, perpetuo statuimus & ordinamus. Distinctius inhibentes eisdem camerario, præfidentibus, & clericis, nec non legatis, & aliis omnibus supranominatis, & quibusuis aliis personis cuiuscunque dignitatis, &c. existentibus, & quacunque auctoritate fungentibus ne ex nunc in posterum ullos huiusmodi commissarios, nisi de expressis ordine & mandato, ac certa scientia nostris & dictorum successorum nostrorum, ac alias, vt præfertur deputare, destinare, vel transmittere audeat seu præsumat. Decernentes quascunque Commissariorum huiusmodi deputationes &c. alias quæ, vt præfertur deinceps pro tempore factas, nullas, et inanes existere, ac fore, et pro infectis omnino haberi. Sicq; in præmissis omnibus & singulis ab omnibus ceteris, ac ita per præfatos et quoscunque alios iudices, &c. sublata, &c. iudicari, &c. debere, irritum quoque et inane quicquid fecus super his, &c. contigerit attentari. Mandantes nihilominus camerario, præfidentibus, clericis, legatis, &c. et aliis quibuscunque supradictis, ceterisque ad quos spectat et pertinet, ac spectabit et pertinebit, quatenus præsentem nostrum Motum proprium perpetuo obseruent et obseruari faciant inuiolabiliter et ad vnguem. Contradictores, &c. compescendo, inuocato etiam, seu adhibito auxilio brachij secularis. Et nihilominus omnes & singulas communitates, et vniuersitates, ac alios quoscunque ciuitatum, castrorum, terrarum, oppidorum, villarum et locorum nobis et sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum habitatores et incolas, necnon illorum rectores, præfectos, potestates, officiales, et negotiorum gestores, aliosque illorum deputatos et deputandos, ceterosque ad quos spectat et spectabit in Domino hortamur et paternè monemus eis que sub indignationis nostræ, et pecuniariis aliisque nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici bene visis pœnis arbitrio nostro et illius declarandis et exigendis, præcipimus et mandamus, vt omnia et singula

onera

onera, impositiones, & alia quæcunque iura Cameralia nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici, ac sedi apostolicæ quomodo libet pro tempore debita absque vlla mora & contradictione loco et tempore debitis integre persoluat realiter & cum effectu, nec se pre-textu præsentis nostræ constitutionis à faciendâ solutione huiusmodi excuset aut difficiles reddant, ne alijs super oportuna remedia adhibere cogamur. Non obstantibus præmissis, ac constitutioni & ordini apostolicis, prouincialibusque synodalibus & municipalibus, nec non etiam iuramento &c. roboratis statutis &c. etiã cameræ apostolicæ &c. priuilegijs quoq; indultis & literis apostolicis &c. sub quibuscunque tenoribus &c. etiam motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet concessis &c. ac concedendis &c. Quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissime hac vice derogamus. Cæterisque contrarijs quibuscunque cum clausulis opportunis. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere & vbiq; fidem facere in iudicio & extra, regula contraria non obstante. Et nihilominus literas de super etiam per Breue nostrum simul, vel ad partem expediri posse latissime extendem.

Placet Motu proprio. M.

Die vigesima nona Maij 1567. admissa & registrata fuit hæc cedula Motus proprii libro primo signaturarum S. D. N. D. Papæ apud me infrascriptum Cameræ apostolicæ Notarium fol. 5. ex decreto Illustrius. & Reuerendissimi. D. mei Vitellotij Cardinalis camerarij.

Andreas Martini.

Motu proprio S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. super declaratione alterius Motus proprii facti. record. Pij Papæ IIII. quod banniti non audiantur, nisi prius in carceribus constituti.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Licet aliàs fel. rec. Pius Papa IIII prædecessor noster Motu proprio, et ex eius certa scientia sua perpetuo ualitura constitutione sancierit nullum ab homicidio seu alio quouis crimine pro quo pœna corporalis veniret imponenda ex aliqua causa, vel quia bannitum occidisset, seu ab alio bannito occidere, iuxta formam proclamatum, & bannimentorum id permittentium, vel constitutionum desuper editarum nominatus fuisset, et impune ex dispositione dictorum proclamatum, et Bannimento-

rum, seu constitucionē. occidi potuisset se absolui debere prætendens seu pro homicidio, aut alio crimine per eum commisso bannitus, & condemnatus foret, siue nondum bannitus, & condemnatus nec inquisitus existeret, per se vel aliam personam pro eo quomodolibet comparere, ad absolutioē. petendam admitti, vel audiri posse nisi se prius in carceribus constituisset, & defuncti hæredes ab ipso citati fuissent Et in euentū quod quis ab homicidio per eum commisso ex eo quod alium bannitum occidisset, vel ab alio banniti occifore nominatus foret se absolui obtineret, cum nihilominus ad locum in quo occisi hæredes commorantur, quousque ab illis pacem obtinuisset, exulare debere, neque ad eū locū aliter nisi pace ab illis habita remitti posse perpetuo statuerit & ordinauerit, inhibens nihilominus omnibus, & singulis iudicibus tam secularibus, quam ecclesiasticis, etiam nostris de latere legatis sub indignationis sententiæ pœna, ne contra constitutionis huiusmodi tenorem de cetero quempiam sic vt præmittitur se absolui petentē nisi in carcere constitutū quoquomodo audiant vel admittant, & ubi fecerint taliter, per eos habitos processus, & sententias desuper latis nullius fore momenti, ac nullitatis vitio subiacere, & illis non obstari. reos sic absolutos pœnis debitis puniri seu de nouo inquiri posse, sicque per quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fugentes sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, & auctoritate iudicari debere decreuerit, aliaque forsan fecerit prout in ipsius Pij literis desuper in forma Motus proprii signatis plenius continetur. Cum tamen à nonnullis in dubium reuocetur an in literis Pij prædecessoris huiusmodi comprehendantur etiam illi, qui ex aliqua criminali causa pro qua pœna corporis afflictiua imponenda foret in eorum contumaciam condemnati fuerunt, ita vt ad purgandam contumaciam, & condemnationem huiusmodi admitti, vel audiri non debuerint, nec debeant nisi prius se in carceribus constituerint. Nos omnem circa præmissa ambiguitatem è medio tollere, et penitus amputare volumus. Nec non literarum huiusmodi tenores presentibus pro expressis habentes, illisque nil addentes, vel minuētes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus eos omnes, & singulos qui ex huiusmodi causis licet in eorum meram contumaciam hæctenus condemnati fuerint, & in futurum condemnabuntur sub eisdem literis omnino comprehensos fuisse, & esse ac fore, ita vt non aliter ad purgandam dictas eorū contumaciam & condemnationem admitti debuerint, vel debeant nisi sese prius in carceribus constituerint, vel constituant decernentes q̄ in quacumque

que instantia, casu & causa se absolui petant, licet forsan in aliqua se constituerint nullo modo audiantur nisi se prius in carceribus seruatis seruandis de nouo constituerint, & nouæ constitutioni huiusmodi ad plenū satisfecerint, ac omnes & singulas absolutiones, remissiones, & quafuis alias gratias contra presentiam tenorem quomodolibet pro tempore impetratas, & à quibuscūque iudicibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existant quouis prætextu, vel causa emanatas nullatenus attendi debere, minuscue cuiquam prodesse vilo modo posse, sed tanquam nullas & inuálidas nulliusque roboris, vel momenti reiciendas esse, licereque præfatis, & aliis iudicibus quibuscunque illis non obstant. processus huiusmodi reassumere & prout iuris fuerit terminare, præsentemque nostrū Motum proprium nullo vnquam tempore de subreptione vel obreptione, aut nullitatis vitio, aut seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, sed illum semper validum & efficacē existere, suosque plenarios effectus omnimode fortiri, sicque in præmissis omnibus etiam per S. R. E. Cardinales, ac causarum palatij auditores aliosque iudices & c. sublata eis & c. iudicari debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hæctenus, vel in futurum contigerit attentari, fuisse, esse & fore, & vitio nullitatis penitus subiacere decernimus. Non obstant. præmissis, ac constitutionē. & ordinationē. apostolicis, necnon omnibus illis quæ idem prædecessor in eisdem literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod presentis motus proprii sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio, & extra, regula quacumque contraria non obstante. Cum decreto quod presentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ eadem prorsus fides adhibeatur quæ ipsis originalibus adhibetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Placet Motu proprio. M.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi. 1567. Inditione decima, die verò duodecima mensis Iulij, pōtificatus sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Pij diuina preuidencia Pij Papæ V. anno eius secundo, retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ et in acie Campi flore, vt moris est, per nos Gulielmum Parinum, & Alexandrum Astancollum præfati sanctissimi homini nostri papæ Cursores.

Camil. Cherub. Mag. Curf.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ quinti suspensionis facultatum, & auctoritatum conferendi beneficia per resignationem, seu permutationem vacantia in manibus quorumcunque ordinariorum.

Officium creditæ nobis administrationis exposcit, ut non solum corrigamus ea, quæ perperam attentatur, verum etiam ne in futurum illa contra ecclesiasticam puritatem attentari possint, debita animaduersione prouideamus. Sanè cum sicut accepimus, in resignationibus & permutationibus quæ tã apud Sedem Apostolicam, quam in partibus in ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abusus irrepserint. Nos volètes huiusmodi abusus de Ecclesia Dei tollere & futuris resignationum, & permutationum admissiõibus eam normam præscribere, qua sanctuarium Dei hominum pactiõibus tradi nõ possit, ac ut omnis simoniæ labe & fraudis suspicio, in beneficiorum ecclesiasticorum prouisionibus absit, decernimus supplicationes beneficiorum quorumcunque resignationem, seu permutationem continentem, donec per nos illarum admittendarum modus præscriptus fuerit, vltius nõ per modernos & pro tẽpore existentes Cardinalem, & alios signaturæ nostræ gratiæ præfectos (ut antea) sed per nos tantum, manu nostra signari debere. Et ne, dum præmissis occurrere intendimus, & à signaturæ nostræ præfectis ab illis abstinendum censuimus, locorum Ordinarij, cæteri que beneficiorum ecclesiasticorum inferiores Collatores præfati, ut antea à plerisque eorum factum esse audiuimus, ita se fiducia liter cum iis, qui in eorum manibus beneficia ecclesiastica resignant, gerant, ut non nisi illis quos ipsi nominauerint, aut pro quibus intercesserint ea conferant, & de eis prouideant, vel disponant, ac quos ecclesiæ plus prodesse posse cognoscunt, negligant & contemnant, apostolica auctoritate, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra constitutione omnibus, & singulis dilectis filiis nostris & sedis Apostolicæ Legatis, Nuncijs, ac veneralibus fratribus, patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ac quorumuis Cathedralium & collegiarum ecclesiarum capitulis, Abbatibus, cæterisque alijs quorumuis beneficiorum ecclesiasticorum quomodocunque qualificatorum inferioribus collatoribus, ad quos de iure, vel consuetudine eorundem beneficiorum resignationes, seu permutationes admittendi facultas spectat & pertinet, quacunque dignitatis prærogatiua etiam Cardinalatus honore fulgentibus prohibemus,

ne posthac donec debitus modus (ut præmittitur) statuatur, ac decernatur, quorumuis beneficiorum ecclesiasticorum tam secularium quam quorumuis ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum, etiam si inrispatronatus, & ad quorumuis præsentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem pertineant resignationes, seu permutationes recipiant, vel admittant, neque beneficia eadem tanquam per resignationem vacantia, quibusuis personis conferant, vel de eis prouideant, aut quomodolibet disponant. Nos enim beneficiorum præfatorum collationes, prouisiones, aut quasuis alias dispositiones per eisdem factas, nullas, irritas & inanes, nullumque ius, aut titulum etiam coloratum, tam in petitorio, quam possessorio prouisis tribuere, ac ipsos sic prouisos ad eadem beneficia ecclesiastica obtinenda perpetuo inhabiles fore & esse, ac omnes & singulos Collatores præfatos, in collatione, prouisione & dispositione beneficiorum, in eorum manibus sic resignatorum, quouis prætextu etiam deuolutionis vacantium, se intromittere nullatenus posse, beneficiaque præfata, tanquam vere vacantia per nos & Sedem apostolicam & quosuis eorundem collatorum in quorum manibus, contra huiusmodi nostram prohibitionem, resignationes, seu permutationes factæ fuerint, Superiores, nullo alio deuolutionis ordine seruato, sed quid locus sit præuentioni, conferri, & de iis prouideri, ac disponi libere et licite posse. Et sic per quoscuque iudices etiam causarum palatij Apostolici auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane si secus super iis à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter cõtigerit attentari, statui-mus atque decernimus. Non obstant. constitutionibus & ordinationibus apostolicis, & etiam iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiã immemorabilibus, privilegijs quoque indultis & literis apostolicis, quibusuis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorũque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua mentio habenda esset, eorũ tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alijs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Cæterum quia difficile foret præsentem literas ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit, deferri. Volumus etiam ac decernimus, quod præsentium transumptis, manu alicuius notarij publicis subscriptis, & sigillo alicuius personæ in di-

gnitate ecclesiastica constituta munitis eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si foret exhibitae, vel ostensae: quodque literae ipsae in Cancellaria apostolica publicentur, ac omnes ita afficiant & ardeant, ac si illis personaliter intimatae fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostrae prohibitionis, statuti, derogationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae 1567. sexto Idus Augusti. Pontificatus nostri anno secundo.

Visa de curia Alfonso de Auila.

Registrata in Secretaria Apostolica.

B. Cyrillus.

B. Cyrillus.

H. Cumyn.

LECTAE & publicatae fuerunt retroscriptae literae Romae in Cancellaria apostolica anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, die vero Lunae xvij. mensis Aug. Pont. S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Pap. V. anno secundo.

A. Lomellinus Custos.

*Renouatio privilegiorum Hospitalis sancti Lazari Ierosolymitani.
de hospitalibus, & pijs locis leproforum.*

PIVS PAPA. V.

GRaues ad nos quotidie querelae deferuntur de Magistro, Conuentu, & fratribus hospitalis sancti Lazari Ierosolymitani, qui obtentu privilegiorum suorum, multa fecus quam par esset fi-
dentius conati, praestudio dum habeant quod ambiant, neque modum pietatis vilius, neque benignitatis erga se nostrae ponderantes, variis artibus moliantur quemadmodum disturbet, atque deiciant omnes alios a regimini, cura, & possessione illorum hospitalium & religiosorum locorum, quae sub inuocatione sancti Lazari leproso-
rum aliquando fundata, constructa & instituta, deinde aut Ecclesiis, monasteriis, xenodochiis, collegiis, vniuersitatibus, etiam studiorum generalium, diuersisque aliis sacris, & religiosi locis vnita, aut in eorum commodum suppressa fuerunt, seu quorum curam, seu bonorum administrationem, seu fructuum dispensationem, vel ipsae Ecclesiae, vel conuentus, vel venerabilium locorum sodalitates, vel honesti ciues, vel etiam priuatum alij spectatae probitatis viri habent: & aut in illis, aut ex illis praedictis Ecclesiis, monasteriis, xenodochiis, colle-
giis

giis, vniuersitatibus, pijs locis, & pauperibus suarum quisque ciuitatum & locorum, vti diuersae, & multiformes charitatis, & misericordiae species suadere videntur, variae item egestates, necessitatesque expetunt, pie, sancteque suppeditant. Quin etiam Magister & conuentus in vniuersum, singulatum vero quidam fratres, iam aliquot huiusmodi administratores, & possessores, imo vero primarias quasdam Italiae Vrbes litibus & controuersis multifariam concitatis, grauitate infestant. Quocirca nos indignum rati tot tantasque piorum operum rationes, iam pridem accommodas, distorum privilegiorum causa impediri, volentesque, sicut officij nostri munus, pietatisque causa postulat, sedulo providere, vt hospitalium & locorum huiusmodi optimus status, rerumque dispositio commoda, & utilis perpetuo constet, hoc quoque sacrosanctum Iesu Christi patrimonium pijs, honestisque vsibus perpetuo illibatum cōseruetur, ac simul magistro, conuentui & fratribus praedictis omnis omnino molestandi via praecidatur, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, in Romana Curia, & extra eam, coram quibuscumque iudicibus ordinariis & delegatis, etiam causarum palatij, apostolici auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus inter magistrum, conuentum & fratres praedictos, etiam collationem, commendam, aut aliam concessionem a diuiso magistro et conuentu habentes, ac quoscunque alios curam, regimen & administrationem, ac possessionem hospitalium, locorum & bonorum praedictorum per viam vnionis, suppressionis, commissiois, provisionis, commendae, administrationis, alteriusue concessionis, aut etiam privilegio, fundatione, consuetudine, permissione, vel alio quocunque modo habentes, super eisdem hospitalibus, locis, & bonis, eorumque regimiae, administratione, possessorio, spolio, rebusque aliis latius deductis & illorum occasione, tam coniunctim, quam diuisim in quacumque instantia pendentes, quarum singularum merita nec non iudicio, & aliorum colligantiam nomina, cognomina, gradus & nobilitates, litisque & litium huiusmodi statum, praesentibus haberi volumus pro expressis, in statu & terminis in quibus reperiuntur, harum serie ad nos aduocamus, ac licet & lites huiusmodi penitus extinguimus, diuisisque magistro, conuentui & fratribus, ac quibuscumque alijs, etiam in quorum fauore praedictis hospitalibus & locis S. Lazari leproforum, praetextu huiusmodi privilegiorum dispositum est vt praefertur, perpetuum silentium imponimus. Praeterea omnes, & quascunque collationes, provisiones, commendas, concessionem, commissioes, & alias dispositiones, de ipsi hospitalibus & locis, ab eisdem Magistro, & Conuentu quibus-

cum que

cunque factas, inde secutasque à nobis, & Apostolica Sede etiã motu simili confirmationes, vel nouas prouisiones, ac etiam concessiones, facultates & licentias, quod hospitalia leproforiæ, & alia loca quæcunque tam in Vrbe, quam quibuscunque terris, dominiis, & locis, sub inuocatione S. Lazari leprofori huiusmodi fundata, constructa, erecta & instituta, & quæ fundari, construui, erigi & institui contiger, etiam si per magistrum, conuentum & fratres huiusmodi recepta, aut possessa non sint, vbi vilo vnquam tempore fuit, est, vel erit hospitalitas leproforum, seu infirmorum S. Lazari nuncupatorum, de qua legitime coram locorum ordinariis constet, etiam si iurispatronatus laicorum essent cum omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus & applicationibus, illis pro tempore factis, hospitali S. Lazari prædicto subiecta et incorporata, et ad ius proprietatemque et omnimodam dispositionem, institutionem, et collationem magistri pro tempore existentis, et conuentus prædictorum, iuxta ipsius hospitalis stabilimenta pertinere censeantur, prout alia eius hospitalia, capellæ, oratoria, beneficia & loca spectabant, illaque per fratres prædictos, non autem per alias ecclesiasticas, aut seculares personas, etiam ciuitatum & terrarum, oppidorum & villarum, cõmunitates, vel vniuersitates regi & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti hospitalis, aliquo rationabili canone, seu censu per magistrum et conuentum, ac diffinitores generalis capituli dicti hospitalis imponendo, singulis annis respondere, præterea hospitalia & loca huiusmodi obtinentes, cuiuscunque dignitatis, ordinis & conditionis fuerint, responsiones & iura Annatarum, vacatium mortuorum, arreragiorum, & passagiorum hospitali S. Lazari et illius Aerario cõmuni soluere teneantur, et ad id etiam per magistrum & conuentum prædictos compelli, et non soluentes censuris, et poenis ecclesiasticis innodari, hospitalibusque priuari possint. Nec non quæcunque alia priuilegia, concessiones, facultates, et indulta, dictis magistro, conuentui, fratribus & personis, super reuocatione huiusmodi hospitalium ad pristinam hospitalis S. Lazari Ierosolymitani naturam, ac regimen et administrationem etiam per modificationes et reformationes nostras illis concessa, et confirmata, quibuscunque concepta formulis, ac etiam restitutiuis, præseruatiuis, derogatoriis, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clauululis, necnon vim contractus inducētibus, et aliis decretis suffulta (quorum omnium tenores, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis) auctoritate apostolica, tenore præsentium specialiter, et expresse reuocamus et apostolicas ac alias literas, necnon processus, et inde

inde secuta quæcunque cassamus, & annullamus, volumusque illa omnia vires et effectum de cætero nõ habere, ipsaque hospitali, et loca, eorumque res et bona, deinceps vt antea regi et gubernari, ac de illis disponi, nec vilo anno censu, canone, subsidio, vel alio onere, per magistrum, conuentum, & diffinitores prædictos grauari, nec ad aliam responsionem, aut iura aliqua eis præstanda vilo vnquam tẽpore teneri, nec sub aliquo alio iure magistri, conuentus, et hospitalis S. Lazari huiusmodi consistere debere, Districtius inhiibentes eidem magistro, & conuentui, ac quibuscunque aliis etiã in quorum fauorem de dictis hospitalibus seu locis prætextu huiusmodi priuilegiorum dispositum est, vt præfertur, ne illorum occasione, seu prætextu vel aliis quocunque modo sese præmissis interponere, aut quempiã vltius super illis vexare, impedire, vel turbare quoquomodo præsumant. Quod si secus fecerint, eos & eorum singulos ex communicationis sententia innodamus, ac magistratu, dignitatibus, officiis, beneficiis, iuribus, priuilegiis & indultis quibuscunque, eorumque vsu & cõmodo priuamus, inhabilesque ad omnia esse volumus eo ipso. Ac decernentes sic per quoscunque iudices ordinarios & de legatos etiã causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. Cardinales in quacunque causa, & instantia sublata &c. iudicari &c. debere. Ac irritum &c. attentari. Et nihilominus vniuersis, et singulis locorum ordinariis tenore præsentium mandamus, vt ipsi per se, vel aliũ, seu alios Ecclesiis, monasteriis, xenodochiis, hospitalibus, collegiis, vniuersitatibus, sodalitatibus, rectoribus, commendatariis, administratoribus, & personis prædictis eorumque singulis quandocunque requisiti fuerint, aut molestiam aliquam ab ipsis magistro, conuentu, & fratribus coniunctim, vel diuisim irrogari intellexerint, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes procurent auctoritate nostra illos omnes in suis possessione, & iuribus pacifice conseruare, non permittentes eorum quempiam per ipsos magistrum, conuentum & fratres, aut alios quoscunque super iis quomolibet molestari, cõtradietores quoslibet, et rebelles per prædictas aliasque grauiores censuras & poenas, cæteraque iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo, censurasque et poenas ipsas etiã iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Nõ obstantibus præmissis et nostra de non tollendo iure quæsito, ac aliis cõstitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon hospitalis S. Lazari Ierosolymitani, et conuentus prædictorum iuramento cõfirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis consuetudinibus, stabilimentis, vlibus

vsibus, naturis, aliisque privilegiis, & indultis apostolicis, illis ac eisdem magistro, conuentui, & fratribus à quibuscunque Ro. pont. & nouissime tam à re. me. Pio Papa III. praedecessore nostro in ipsius hospitalis S. Lazari Ierosolymitani, & regulæ restitutione, & ampliacione, quam etiam à nobis in illius modificatione etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus concessis, confirmatis & extensis, quibus inter caetera cauetur expresse, quod vniones, annexiones, & incorporaciones similes, vel dissimiles, ac quæcunque aliæ distraçtiones huiusmodi Hospitalium, & locorū quacunque ratione, vel causa, etiā motu, sciētia, & potestatis plenitudine similibus & etiam cum expressa huiusmodi privilegiorum, & stabilimentorū derogatione, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte vnquam derogatum per quascunque clausulas, etiā derogatoriarum derogatorias fortiores & efficaciores, nisi dum, & quoties de illorum, ac etiam certarum in specie desuper confectarum literarum de verbo ad verbum vere, & nō per clausulas idem importantes inserto tenore de ipsorū S. R. E. Cardinalium consilio derogetur, nec etiam tunc, nisi ad id Magistrī & conuentus praedictorum expressus accedat assensus, & semper in huiusmodi quæ sic fiēt de consilio praedictō, derogationibus censeatur apposita clausula, quod tunc demum effectū fortiantur, cum consensus magistrī & conuentus praedictorū accesserit, et non aliter, nec alio modo, quodque privilegiis, statutis, stabilimentis, aliisque praemisissis etiam per quascunque literas apostolicas etiā quauis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarū derogatorias, efficacioresque & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatū censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eūdem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus, magistro, et Conuentui praedictis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum magistrī, & conuentus ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur, ac magister & conuentus praedicti ad parendum literis derogatoriis huiusmodi & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneantur, sed literarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec rationem resistentiæ censuris ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus etiam si de eis &c. tenores &c.

in ge-

in genere, & in specie ad effectum sufficientis derogationis eorum pro plene, & sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Caeterum iubemus praesentes consuetis Urbis locis publicari, & exēpla de more applicari, easque sic publicatas magistrum, conuentum, & fratres praedictos, caeterosque omnes, & singulos quorum interest, &que obligari volumus, ac si ipsæ praesentes (quibus sola signatura sufficiat, & vbique tam in iudicio, quam extra illud fidem faciat) essent omnibus singulatim, ac personaliter intimatæ.

Placet Motu proprio. M.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Inditione decima, die verò vndecima mensis Augusti. Pont. S. D. N. Pij diuina prouidētia Pap. Quinti, anno eius secundo, retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerūt Rom. in acie Cæpi floræ & valuis Cæcellariæ apostolicæ, vt moris est per nos Io. Andream Rogerium, & Scipionem de Octau. S. D. N. Pap. Cursores. Io. Andr. Panniza Mag. Curf.

Bulla. S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa. V. super Spoiliis.

PIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romani pontificis prouidentia circumspēcta ad ea sollicitudinis suæ partes potissimum cōuertit, per quæ singulis Ecclesiis debita obsequia, & opportuna subuentionis auxilia minime, subtrahantur. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli patriarche, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, seu Commendatarij, ac alij beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris, & salutis immemores, etiam praetextu facultatum testādi eis per Sedem Apostolicam concessarum, in eorum vltimis voluntatibus res sacras, ac vasa, ornamenta, & paramēta Ecclesiastica, aliaque cultui diuino dicata, quantumque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & monasteriis, ac beneficiis, quibus praesuerunt, seu à quibus prouentus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi, & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum consanguineis, & affinibus relinquere, ac Camerae Apostolicae collectores, praetextu quod illa sub appellatione spoliiorum veniant, tanquam eiusdem Camerae spolia exigere, & percipere non erubescant, in maximam religionis dedecus, ac Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentū, ac re-

linquere.

linquentium animarum periculum, scandalumque plurimorum: Nos abufibus scandalisque huiusmodi prouidere, ac singularum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac beneficiorum indēnitati, animarumque quorumlibet salutē consulere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicā potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, necnon Missalia & Gradualia, ac Cantus firmi, & Musicæ, aliique quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res sacræ, etiā auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu Commendatarios, et alios quoscunque quæcunque, & qualiacunque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel cōmendam, aut aliàs quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad vsum, & cultum diuinum, etiam in eorum priuatis aedibus, & capellis, vel oratoriis destinata tempore eorū obitus ex testamento, vel ab intestato relicta, sub quibusuis facultatibus testandi, et aliàs disponendi de bonis per eos ex altari, vel aliàs quomodolibet acquisitis per quoscunque Ro. Pont. praedecessores, et successores nostros, ac nos sub quibusuis tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis, etiam Motu proprio, et aliàs quomodolibet concessis, et concedendis minime comprehendantur. Nec sub appellatione spoliū veniant, sed ad singulas Ecclesias, monasteria, etiam conuentu carentia et beneficia huiusmodi in quibus resederint, aut quibus praesuerint seu quæ aliàs obtinuerint omnino spectent, et pertineant, ac spectare et pertinere, illaque post eorum obitum eidem Ecclesiis, monasteriis, et beneficiis, etiam si in Romana Curia, et procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum et monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia huiusmodi renunciauerint, eo ipso applicata et incorporata sint, et esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis in eidem Ecclesiis, monasteriis, et beneficiis successoribus, ac Ecclesiarum et monasteriorum huiusmodi Capitulis, et conuentibus, respectiue illa propria auctoritate libere apprehendere, ac eorū Ecclesiis et Sacrariis applicare, & incorporare, ac quæcunque donationes, ac relicta, et legata, testamēta, et obdicilla, et aliæ vltimæ volūtates, seu spolia defuper contra praesentem constitutionis nostræ tenorem quomodolibet pro tēpore facta, quoad praemissa, nulla, et inualida, nulliusque roboris et momēti existāt, et per

sonis

sonis etiam Ecclesiasticis, seu locis, etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscunque, in quarum, seu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime suffragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis, vel aliis Ecclesiis huiusmodi aliquod ius in rebus praedictis, vel ad illas acquiri possit. Quinimo res sacras, ac alia bona praedicta quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes, ad illa ecclesiis, et monasteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, vt praefertur, iuxta praesentium tenorem realiter, et cum effectu restituendū, et consignandū quibusuis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, et ad id per censuras, et poenas, etiam furti, et sacrilegij, ac alia iuris, et facti remedia opportuna cogi, et compelli possint, et debeant. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliū Camerae apostolicæ Collectorum, vel subcollectorum aliquas Ecclesias, nec hominum quenquam damno et iniuria affici, nec cuiquam de cætero vertatur in dubium, quæ res habendæ sint nomine spoliū, simili modo statuimus, decernimus, et declaramus, quod quæcunque scamna, cathedrae, arcae, & etiam lignæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ, mensæ, et tabulae, ac quæcunque dolia, seu vasa vinaria vacua, & alia similia suppellectilia domestica per quosuis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum ea rumdem, vel alibi vbiuis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & prouentibus beneficiorum, quæ dum viuerent obtinebant acquisita fuerint, sub spoliū appellatione minime veniant, nec pro spoliis villo modo reputari possint. Praeterea quod nullum spoliū Camerae praefatae fieri, nec quicquam a quibusuis spoliū Camerae huiusmodi collectoribus, vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius qui dum viueret vnū, vel plura beneficia ecclesiastica obtinuerit cuius vel quorū insimul fructus redditus et prouētus, triginta ducatorū auri de camera secundum cōmunem æstimationē valorē annuū nō excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusuis fructibus Ecclesiasticis vsque ad dictū valorē annuatim perceperit, dūmodo tamē is se ab omni illicita negotiatione, & à sacris canonibus prohibita abstinerit. Ita quod si quis dictorū collectorū aliquid ex bonis quorūuis defunctorū qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, praetextu spoliū eiusdem camerae percipere, aut aliàs cōtra praesentes nostras literas attētare praesumpserit, ad totalem bonorū per eū perceptorū restitutionē teneatur, ac id via iuris, etiā per similes censuras, & poenas cogi & compelli possit, &

K debeat

BVL. ET MOT. PROP.

debeat. Distinctius inhihentes quibusuis cameræ præfatæ spolio-
rum collectoribus nunc & pro tēpore existentibus, ne sub indigna-
tionis nostræ, & priuationis eorū officiorū pœna in ornamentis, &
paramētis, ac vasis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac aliis in
rebus sacris, necnō suppellectibus præfatis quomodolibet se intro-
mittant, nec in eorum inuentariis tanquam spolia redigant, seu de-
scribant, sed ornamenta, et paramenta, necnō vasa & libros aliaque
diuino cultui dicata huiusmodi Ecclesijs, et monasteriis, capellis, &
aliis beneficiis huiusmodi, eorumque Rectoribus, & aliis præfatis li-
bere dimittant, et consignent, ac consignari faciant cum effectu, ac
suppellectilia prædicta in locis vbi conlitterint relinquat. Ac decer-
nentes sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscūque iudices,
& commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum
cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate & aucto-
ritate iudicari, et deffiniri debere, ac irritum, et inane, quicquid se-
cus super iis à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter
contigerit attentari. Quo circa dilectis filiis curiæ causarum Came-
ræ Apostolicę generali auditori, & singulis locorum ordinariis, ac
matorem dignitatem, post pontificalem in vniuersis ecclesijs. cathe-
dralibus, et Metropolitanis. pro tempore obtinentibus per aposto-
lica scripta. Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus
eorum præfentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi & quan-
do opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcunque in præmissis
interesse habentium, vt præfertur, fuerint requisiti solenniter pu-
blicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assis-
tes. faciant auctoritate nostra præfentes literas, & in eis contēta quæ-
cunque firmiter obseruari ac singulos quos literæ ipsæ concernunt
illis pacifice gaudere. Non permittētes eos desuper quomodolibet
indebite molestari, Contradictores auctoritate nostra appellatione
postposita compescendo. Non obstantibus apostolicis, ac in Pro-
uincialibus, & synodalibus conciliis editis generalibus, vel speciali-
bus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Ecclesiarū, & mo-
nasteriorum huiusmodi iuramento, confirmatione apostolica, vel
quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, facultati-
bus testādi, aliisque priuilegiis, indultis & literis apostolicis, quibus-
uis concessis, approbatis, et innouatis, etiam si de illis eorumque to-
tis tenoribus specialis, & expressa mentio faciendā esset, illorum te-
mores pro sufficienter expressis habentes illis in reliquis in suo robo-
re permanentibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus
autē quod si aliquis ex patriar. episc. abbatibus, seu commendat. &
aliis.

P I I P A P. V.

74

aliis beneficiis præfatis pluribus ecclesijs, seu monasteriis, pro tem-
pore simul, vel successiue præfuerit, seu plura beneficia obtinuerit,
ornamenta, & paramenta, ac res, & bona prædicta ad illa omnia ha-
bita ratione fructuum, & temporis quo eadem beneficia possedit,
omnio pertineant, & proportionabiliter inter ea diuidantur. Quod
que præfentes literæ in Cancellaria nostra apostolica, & acie Cam-
pi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo va-
lidas describantur. Et quia difficile foret præfentes ad singula
quæque loca deferri, volumus, et etiam declaramus transumptis,
etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius
prelati vel alterius personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigil-
latis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem
præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo
omnino hominum liceat hęc paginā nostrę ordinationis, decreti, sta-
tuti, declarationis inhibitionis mandati, & voluntatis infringere, vel
ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpse-
rit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli
apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romę apud San-
ctum Petrum anno incarnationis Dñicę. 1567. Tertio Ka. Septemb.
Pontificatus nostri anno Secundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Pro Domino Summissa Ludouicus Ripa.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à natiuitate Domini 1567. Inditione decima die verò decima
octaua, mensis Septembris pontificatus sanctiss. in Christo patris,
& D. N. D. Pij diuina prouidentia PP. V. anno secundo, retroscri-
ptę literæ apost. affixæ, & publicatę fuerunt in Cance. apost. et ad il-
lius valuas & in acie Campi Florę vt moris est, dimissis ibidem præ-
sentibus literis per aliquantulum temporis spatium affixis, & dein-
de amotis, per me Iulium Parinum, & Bartholomæum Sottocalam
pæribati Sanct. D. N. Papæ Curf.

Christianus de Monte, Mag. Cur.

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia papæ V. super declaratione assigna-
tionum Vicariis in vniuersione Beneficiorum facien.*

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei, ad per-
petuam rei memoriam.

AD exequendum pastoralis officij debitum, vigilantibus stu-
diis intendentes, ad ea, per quæ Cathedraliū & Collegiatarū
k 2 aliarum

aliarumue Ecclesiarum, nec non monasteriorum, beneficiorum seu Collegiorum, ac aliorum piorum locorum prospero profectu diuini que cultus augmento & opportunè cōgruèque sustentationi parochialium ecclesiarū eisdem vnitarū statuti foeliciter dirigendo & personarum in illis curam animarum exercentium vtilitati recta ratione & prouida moderatione consuli & salubriter prouideri valeat, libenter interponimus nostræ sollicitudinis partes. Hinc est quod nos, ad quorum aures (quod non sine animi nostri molestia referimus) peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, & episcopis in deputandis vicariis, ac in assignatione portionum vicariis perpetuis parochialium dictis ecclesiis, monasteriis, beneficiis, collegiis, vel locis piis perpetuo vnitarum ex Concilio Tridentino facienda, ita modum excessisse, vt parum, aut nihil ex fructibus, redditibus & prouentibus parochialium ecclesiarum sic vnitarum ecclesiis, monasteriis, beneficiis, collegiis, aliisue locis piis remanserit, ob idque multæ ortæ sint super hoc cōtrouersie circa interpretationes decreti dicti Concilij. Nos ad eas tollendas animum intendentes, considerantesque vniones ipsas ideo à prædecessoribus nostris factas esse, vt ex redditibus, & molumentis beneficiorum vnitorum ecclesiis, monasteriis, collegiis, beneficiis, & locis piis, quibus illa vniantur, facilius onera eisdem incumbentia supportentur, & promptius à ministris ecclesiasticis in eisdē diuina officia celebrentur, Hospitalitas seruetur, aliaque charitatis opera exercentur, ac etiam vt nihilominus cura animarū dictarum parochialium laudabiliter exerceretur: Motu proprio & ex certa nostra scientia auctoritate apostolica hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilij mente fuisse colligimus, patriarchas, archiepiscopos, & episcopos præfatos in assignatione portionis ipsius vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum prælatorum arbitrio faciendo ita se continere & arbitrari debere, vt non maior cētum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa cōputatis omnibus etiam incertis emolumentis & aliis obuentioibus cōmuniter percipi solitis eis omnino assignetur, nisi, vicariis temporariis solitum fuisset plus assignari siue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque numerata fundo, seu alia re stabili portio huiusmodi constituantur, cuiuscunque valoris parochialis ecclesia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum centum & scutorum quinquaginta hætenus assignata,

ta, vel

ta, vel in posterum forsitan assignandæ quoad excessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ & auctæ respectiue censeantur, nisi tamen valor annuus ipsius parochialis vnitæ habita ratione (vt præfertur) minor sit quinquaginta scutis, quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat quod omnes fructus eius dūtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum esset eos qui cōmodis priuantur, eadem onera quæ prius sustinebāt debere sufferre: Volumus, & statuimus quod Ecclesiæ, Monasteria, Collegia, beneficia, & pia loca huiusmodi, in quorū parochialibus ecclesiis vnitis cōtinget Vicarias prædictas erigi pro quantitibus fructuum ipsius Vicariis perpetuis assignatorum ad solutionem Quindemniorum, quam nobis, & Camera apostolicæ soluūt, vterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratā certorū quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen quod Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à sede apostolica nouam provisionē suę deputationis, & soluere Annatā proportionem fructuum reddituum, & prouentuum certorum sibi assignata, & ex pedire literas apostolicas, nec alias ad possessionē dictarū Vicariarum perpetuarum, & seruitium earundem parochialium admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis apostolicis nouæ provisionis, vt præfertur. Alioquin integrum quindemniū solui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conscientia fructus percipere possint. Volumus insuper & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, sed ad nominationē illorum, in quorum ecclesiis vnitis ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et si dictæ parochiales vnitæ erunt monasteriis regularium mendicantium, possint à superioribus dictorum monasteriorum nominari ex ipsis mendicantibus, quos si ordinarij præuio examine perse, aut eorum vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in vicarios (ad nutum tamen superiorum suorum amobiles) deputare. Idemque etiam seruetur in Regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, seruata forma prædicta, vicarius deputatus, habitent cum eo saltē quatuor alij ex dictis monachis. Sicque per quoscunque iudices quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretandi potestate, iudicari, & interpretari debere. Nec non

irritum & inane decernimus quicquid secus à quoquam quavis auctoritate attentatum forsau est hætenus, vel in posterum contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod præsentis literæ in Cancellaria nostra apostolica, & ad valuas principis apostolorum de Vrbe de more publicentur & inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum Transumptis etiam impressis manu Notarij subscriptis, & sigillo alicuius praelati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, declarationis, statuti, mandati, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datis Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ. 1567. Kal. Aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

Caes. Glorierius

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini N. Iesu Christi 1567. Inditione decima, die vero decima quinta mensis Nouembris. Pontif. sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidètia P. V. anno eius secundo, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas principis apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ ibidem dimissis copiis affixis per nos Io. Andræam Rogerium, & Antonium Clerici Curf. apost. Iohannis Guerardi Magist. Curf. Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Bulla S. D. N. D. Pij Papæ. V. super prohibitione agitationis Taurorum, & Ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum super eisdem pro tempore interpositorum.

P I V S Episcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam: DE salute gregis Dominici nostræ curæ diuina dispensatione crediti, prout ex debito pastoralis officij astringimur, sollicite cogitantes fideles cunctos gregis eiusdem ab imminentibus corporum periculis, etiã animarum perniciose perpetuo arcere studemus. Sane licet detestabilis Duellorum usus à diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciose lucretur, ex decreto Concilij

cilij Tridentini prohibitus fuerit: nihilominus adhuc in plerisque ciuitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum & audacię, in publicis, priuatisque spectaculis cum Tauris, & aliis feris bestiis congregari non cessant, vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur considerantes hæc spectacula, vbi Tauri, & Fere in circo, vel foro agitantur, à pietate, & charitate Christiana aliena esse, ac volentes hæc cruenta, turpiaque demonum, et non hominum spectacula aboleri, et animarum salutem quantum cum Deo possumus providere, Omnibus & singulis Principibus Christianis quacumque tam ecclesiastica, quam munda etiam Imperiali, Regia, vel quavis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupentur, vel quibusuis Communitatibus et Rebus publicis, hac perpetuo nostra constitutione valitura sub excommunicationis et anathematis poenis ipso facto incurrendis, prohibemus & interdicens, ne in suis prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis & locis, huiusmodi spectacula, vbi Taurorum, aliarumque ferarum bestiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque cæterisque aliis personis, ne cum Tauris, et aliis bestiis in præfatis spectaculis, ipsi tam pedestres, quam equestres congregari audeant, interdicens. Quod si quis eorum ibi mortuus fuerit, ecclesiastica careat sepultura, Clericis quoque tam regularibus, quam secularibus beneficia ecclesiastica obtinendis, vel in sacris ordinibus constitutis sub excommunicationis poena, ne eisdem spectaculis interfint, similiter prohibemus. Omnesque obligationes, iuramenta, & vota, à quibusuis personis, vniuersitate, vel collegio de huiusmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipsi falso arbitrantur, in honorẽ sanctorum, seu quarumuis ecclesiasticarum solennitatum, & festiuitatum, quæ diuinis laudibus, spiritualibus gaudiis, piisque operibus, non huiusmodi ludis celebrari & honorari debent, hæcenus factas, et factas, seu in futurum fienda, quæ et quas omnino prohibemus, cassamus, et annullamus, ac pro casis nullis, et irritis haberi perpetuo decernimus atque declaramus. Mandamus autem omnibus principibus, comitibus, et baronibus sanctæ Romanæ ecclesiæ feudataris, sub poena priuationis feudorum, quæ ab ipsa ecclesia Romana obtinet. Reliquos vero principes Christianos, et terrarum dominos prædictos hortamur in Domino, et in virtute sanctę obediencię mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia et honore, præmissa omnia in suis dominiis, ac terris huiusmodi exactissime seruari faciãt, vberimã ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi: Ac vniuersis venerabilibus fratribus patriarchis, primatibus, archiepiscopis, et

*v. uocatis
nez. solis
307.*

episcopis, aliisque locorum ordinariis in virtute sanctę obedientię sub obtestatione diuini iudicij & interminatione maledictionis eterne quatenus in ciuitatibus & dioeces. propriis presentes nostras literas sufficienter publicari faciant, & praemissa etiam sub poenis & censuris ecclesiasticis obseruari procurent. Non obstantibus quibusuis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac exemptionibus, priuilegiis, indultis, facultatibus & literis apostolicis, quibusuis personis cuiuscunque qualitatis, & conditionis existētibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cū quibusuis etiā derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritatibus & aliis decretis in genere, vel in specie, etiā Mot. prop. ac aliis quomodolibet cōcessis, approbatis & innouatis, quibus illorū tenores praesentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentes literae in Cancellaria nostra apostolica, & acie Campi Florae de more publicentur et inter constitutiones perpetuo valituras describantur & earum trāsumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius praelati munitis eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quę eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę prohibitionis, interdicti, cassationis, annullationis, decreti, declarationis, mandati, hortationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romę apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicę 1567. Ka. Nouembris, Pontificatus nostri anno secundo.

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, inditione decima, die verò xv. mensis Nouembris, Pontificatus sancti. D. N. Pij diuina prou. Papę V. anno eius secundo, retrospectę literę apostolicę affixę & publicatę fuerunt ad valuas Cancellarię Apostolicę & acie Campi Florae, ibidem dimissis copiis affixis per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium, praefati S. D. N. Papę Curf.

Iohannes Guerardi Mag. Curf.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Motus.

Motus proprius S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papę V. Aduocationis ad se & successores suos Ro. Pont. quarumcunque causarum confidentiarum, tam morarum, & pendenciarum, quam insuturum quomodolibet mouendarum.

PIVS PAPA. V.

MOTU proprio & c. Licet foel. rec. Pius papa III. praedecessor noster postquam certā simoniacę prauitatis speciem beneficiorum confidentiam vacatam, etiam in Roma. Cur. atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum sanctę Romanę Ecclesię Cardinalium collegium, quasi per cuniculos irrepserat, ac nonnullos ex ipsis fratribus nimia quadam facultate, seu potius importunis amicorum familiarumque precibus adductos, beneficia in confidentiam huiusmodi recepisse, & tunc frequenter recipere intellexerat, hancque illicitam beneficentię exercendę, seu amicitię colendę viam à tanto saltem collegio prorsus eliminare cupiens, eosdem fratres in suo consistorio secreto non semel admonuerat huic aliena beneficia custodiendo modo, ne assuescerent, ne ve illa hoc pacto reciperent, sed sic recepta dimitterent. Cumque ad aures suas peruenisset eorum aliquos monitionis huiusmodi immo potius suimet oblitos ea quae custodienda receperant beneficia nondum tamen dimisisse & insuper illos et nonnullos alios etiam patriarchas, archiepiscopos & alios episcopos, ecclesias, monasteria, dignitates et alia beneficia in eorum fauorē resignata, cessa, vel aliās dimissa acceptasse, illa que in titulum, commēdam, vel administrationem, aut aliās auctoritate apostolica concessa quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorū fauorem cepisse, vel aliās dimisisse, ac sibi propterea fructus ecclesiasticorū, monasteriorū, dignitatum & aliorū beneficiorū huiusmodi in toto, vel in parte, ac regressus, siue accessus, & ingressus ad ecclesias, monasteria & beneficia huiusmodi sibi reseruari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, vt confidentes sic decimarū apostolicarum, vel communis dicti collegij & annatae, aliorumque iurium dictae Camerae debitorum solutionē eluderent & alia tunc expressa fecisse in animarum suarum periculum & perniciosum exemplū, his & aliis tunc expressis occurrere volens per suas sub plumbō expeditas literas, ecclesias & monasteria, ac beneficia huiusmodi ipsorum à die receptioni, eorum vacauisse & vacare, ac fructuum reservationes vt praemittitur factas, ac regressus, siue accessus & ingres-

K 5 sus.

sus concessos huiusmodi cessasse & cessare, ac extinctos esse, & alia
 similiter tunc expressa decreuerit & declarauerit, cum prohibiti-
 nis & decreti, ac aliis clausulis etiam tunc expressis, prout in ipsis
 literis plenius continetur. Tamen pro eo, quod ipse Pius praedecessor
 sibi ipsi & successoribus suis praemissorum & in eisdem literis
 contentorum cognitione, & dictarum literarum executione prout
 debebat non referuauit, cum, ut plurimum, istae confidentiae inter S.
 R. E. Card. & Archiepisc. Episc. & alios potentes viros sint, & infe-
 riores iudices ad eos pro eorum dignitatibus, gradibus, vel officiis,
 aut potentia respectum habentes, a ceteris quia nullus est, qui con-
 tra eos se instigatorem, aut accusatorem ostendere, aut propalare ve-
 lit iniustitia de super exhibenda & ministranda, ac praefatis Pij prae-
 decessoris literis exequendis se negligentes, aut morosos reddunt.
 Quo fit, ut ad aures nostras non sine animi nostri displicentia praeue-
 nit, ut nonnulli sacros canones, seu literas Pij praedecessoris huius-
 sinodi parvipendentes non vereantur in animarum suarum perniciem
 ecclesias etiam cathedrales, & metropolitanas, monasteria, priora-
 tus, & alia beneficia secularia, & regularia in confidentiam, quam si-
 moniacam prauitatem sapere non ignorant, acceptare, & retinere
 seu illa in vim assertorum regressuum, sine accessuum, & ingressuum
 sic, ut praefertur, eis concessorum & effectum, ut aiunt, sortito rem
 consequi et habere velle. Nos, qui post nostram ad summi apostola-
 tus apicem diuina fauente clementia assumptionem inter alias no-
 bis imminentes curas hoc praecipue, et maxime cordi habuimus,
 prout habemus, huiusmodi confidentias de medio tollere, et in sua
 pertinacia circa huiusmodi ecclesiarum, monasteriorum et benefi-
 ciorum detentionem, seu affectionem persistentes nisi respiscant
 debitis nobis visis poenis plecti ac unicuique prout ex nostro vni-
 uersali, & pastoralis officio tenemur, in his iustitiam ministrare et ne
 abusus, vel potius delictum huiusmodi ulterius fidelium animas il-
 laqueatas tenendo progrediatur, omni debito, & celeri remedio pro-
 uidere volentes: Motu simili &c. ac ex nostra certa scientia & de
 apostolicae potestatis plenitudine praemissorum omnium cogniti-
 onem et literarum praedictarum executione nobis & successoribus
 nostris Romanis Pont. canonice intransibus referuantes prout ha-
 rum serie referuamus, omnes, & singulas confidentiarum huiusmo-
 di contra quoscunque etiam eisdem S. R. E. Card. archiep. episcop.
 et alios quoscunque coram quibuscunque iudicibus, etiam ad hoc
 specialiter delegatis, etiam sacri Palatii apost. causarum auditoribus
 ac S. R. E. Card. motas, & pendentes in eisdem statu et terminis in
 quibus

quibus reperiuntur, ac etiam alias quascunque similium confiden-
 tiarum causas contra supradictos et alios quoscunque de cetero mo-
 uendas, seu ad nos quomodolibet deferendas per nos summarie sim-
 pliciter & de plano sine strepitu et figura iudicij sola facti veritate
 inspecta etiam per viam inquisitionis, seu ex nostro officio, aut aliis
 nobis expedire videbitur procedendo, audiendas, cognoscendas, de-
 cidendas, sineque debito terminandas, et totaliter exequendas ad
 nos auocamus, decisionique et terminationi per nos super illis faci-
 endae appellatione quacunque etiam aliis de iure admissibili reiecta,
 et postposita standum, ac acquiescendum, & omnino patendum et
 obediendum fore statuimus et ordinamus, sicque mentis et volunta-
 tis nostrae incommutabilis esse dicimus, decernimus et declaramus
 certificantes prout certificamus, et attestamur omnibus et singulis
 supradictis in ipsis causis eos in eorum praesentis iuribus et aliis que
 coram nobis dicere et allegare, seu praetendere voluerint audiendo
 iustitiam ut par est, nos ministrare paratos existere. Non obstanti-
 bus praemissis et quibusvis constitutionibus, et ordinationibus apo-
 stolicis, ac Cancellariae apost. regulis in contrarium quomodolibet
 editis, ceterisque contrariis quibus unque. Volentes solam nostram,
 per placet, signaturam sufficere et ubique in iudicio fidem facere,
 quacunque regala contraria non obstante. Et ut praemissa ad supra-
 dictorum et aliorum quorum interest notitiam deueniri possint, praesentem
 nostrum Motum proprium per unum ex nostris cursoribus
 in Basilicae principis apostolorum de Vrbe et Cancel. apostol. va-
 luis illius copia inibi affixa, ut moris est, publicari mandamus. Quae
 omnes supradictos perinde arceant, ac si eis ipse motus proprius per-
 sonaliter intimatus fuisset.

Placet Motu proprio. M.

Anno a Natiuitate Domini M. D. LXVIII. Indit. XI. Die vero
 quinta mensis Ianuarij Pont. sanct. in Christo patris & D. N. D. Pij
 diuina prouident. Papae V. anno secundo, suprascriptae literae affixae
 et publicatae fuerunt in locis suprascriptis per me Stephanum de Olea
 S. D. N. Papae Curf. Franciscus Sottocasa Mag. Curf.

Andreas de Grafsis Not. a S. D. N. specialiter deputatus.

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae V. super deponendis fructi-
 bus & distributionibus beneficiorum ecclesiasticorum sine pendente.*

Pius Episcopus seruus seruorum Dei. ad perpetuam rei memoriam
 Cordi nobis est lites minuere, et a laboribus subditos, maxime
 personas ecclesiasticas diuino cultui deditas, releuare. Sane
 cum sicut accepimus in plerisque Cathedralibus, et Collegiatis Ec-
 clesiis

clericali earum constitutionibus, et statutis etiam à sede apostolica approbatis, & confirmatis cautum sit, quod occurrentibus litibus, & controuersis inter prouisos de dignitatibus, officiis, canonicatibus & praebendis, portionibus & praesimoniis ceterisque beneficiis ecclesiasticis qualitercunque qualificatis, tam ordinaria, quam apostolica auctoritate tam super illorum prouisione, seu institutione, aut possessione, quam illorum idoneitate & habilitate, aut aliis ex quavis causa & eorundem ad dignitates canonicatus, & praebendas, ceteraque beneficia ecclesiastica praedicta admissione & receptione & capitulum & canonicos, ceterasque capitulares personas ad quos admittis & receptio tam de iure, quam ex consuetudine spectat & pertinet, at etiam alias personas ecclesiasticas asserentes beneficia praedicta ad se de iure spectare, ipsi sic prouisi interim beneficiorum huiusmodi fructus, ac distributiones non percipiant, sed capitulum & canonici illas vel in suos usus & utilitatem conuertendas, seu restituendas ei cui de iure restituendae erunt, recipiant, prout in dictis constitutionibus, & statutis, seu consuetudinibus continentur, quo factum est ut lites huiusmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri possit: Hinc est quod nos hac nostra perpetua ualitura constitutione auctoritate apostolica statuimus, atque decernimus, quod fructus, redditus & proventus, ac distributiones, ceteraque emolumenta, quae vigore constitutionum, consuetudinum & statutorum praedictorum à capitulo & canonicis recipienda (ut praemittitur) erant, amplius non ab eis, non capitulo, & canonicis recipiantur, sed penes personam, fide & facultatibus idoneam per iudicem, coram quo causae huiusmodi pendere repertae fuerint, eligendam & nominandam deponantur, restituenda ei, cui de iure postea restituenda fuerint. Sicque per quoscuque Iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes in quavis instantia iudicari debere, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate. Irritum quoque & inane decernimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus & quarumuis ecclesiarum praedictarum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, priuilegiis quoque indultis & literis apostolicis illis, eorumque capitulis, & superioribus per quoscuque Rom. Pontifices praedecessores nostros ac nos, & sedem apostolicam

sub

sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali consideratione vel instantia, & aliis quomodolibet concessis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus (etiam si pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, indiuidua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret perinde ac si tenores huiusmodi de verbo ad uerbum nihil penitus omisso inserti, et forma in illis tradita obseruata foret, pro sufficienter expressis habentes) specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Quod quae literae ipsae Camerae, & Cancellariae apostolicarum, et audientiae causarum Palatii apostolici ualuis, et in acie Campi Florae dimissis inibi copiis, publicatae & affixae omnes ita efficiant, & ardeant, ac si illis personaliter intimatae fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, decreti, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae, 1568. Tertio. Kal. April. Pontificatus nostri anno Tertio.

P. Episc. Narnien. Summissa.

Cę. Glorierjus.
H. Curnyn.

Registrata apud Cęsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, 1568. Inditione undecima, die uero .ij. mensis Iunij, pontificatus sanctissimi in Christo patris D. N. D. Pij diuina prouidentia Papę V. anno tertio, retrospectę literae apostolicę affixę & publicatę fuerunt ad ualvas Camerae Cancellarię apostolicarum, & audientiae causarum Palatii apostolici, ac in acie Campi florę dimissis in omnibus locis praesentis earundem retrospectarum literarum copiis affixis, per nos Iulium Parinum, & Ioannem Bornotum praelibati sanctissimi Domini nostri papę Cursores.

Io. Freile Magister Curforum.

Bulla

Bulla S. D. N. Pij diuina prouidentia Papa V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios cum modificationibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Quanta Ecclesie Dei incommoda omni tempore attulerit & nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingresso vitiosa, iam late perspiciant, et cum moerore expendant presules omnes & pastores, quando hæc pernicies caeterarum omnium maxima, tam multas orbis Ecclesias impie violarit. Quia vero hoc malum cum in caeteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemi ni molestum esse debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus quæ hac in re frequentiores internoscuntur, certam aliquam rationem tandem inuituri, officij nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationum huiusmodi receptione paulo seuerius interposuerimus, omnesque beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierent, in irritum reuocauerimus, ac etiã decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratũ tam in petitorio, quam in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore: Collatores vero aliã in illorum dispositione etiam tanquam deuolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis vt vere vacantibus, siue per Romanum pontificem, siue alios collatorum eorundem superiores, vt præuentum esset, libere prouideri. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illabatum auctore Domino persequi, ac simul quantum in nobis est cauere, ne resignationes ipsæ de hinc pro cuiusque arbitrio, nullisque vel certe leuibus causis passim, & temere admittantur, prohibitionem, & aliã prædicta ac caetera omnia nostris super his literis contenta eatenus relaxamus, vt posthac episcopi, & alij facultatem habentes eorum dumtaxat resignationes recipere, & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debente ecclesie, vel beneficio inseruire, seu qui vnum aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium con-

tracturi, si statim postea id re ipsa exequantur: denique cum quis ex alijs casibus acciderit, qui constitutione fœlicis recordationis Innocentij Pap. iij. de dimittendis cathedralibus ecclesijs, edita continetur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi, sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vlllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari, Ad hæc beneficiorum & officiorũ per mutationes admittere, quæ canonicis sanctionibus, et apostolicis constitutionibus permittuntur. Caueant autẽ episcopi, & alij prædicti, itemque omnes electores, præsentatores, & patroni tam ecclesiastici, quam laici quicumque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi beneficiis & officiis successores, ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunque intercedat. Caeterum præcipimus, atque interdiciamus, ne ipsi episcopi, aut alij collatores de beneficiis & officiis resignandis prædictis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitũ multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere, quod si lecus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocũque temere attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere. Qui vero contrafecerint, vt in eo quo deliquerint puniatur, à beneficiorum, & officiorum collatione, necnon electione, præsentatione, confirmatione, & institutione prout cuique competierit tandiu suspensi remaneant, donec remissionem à Rom. pontifice meruerint obtinere et qui talia beneficia, seu officia receperint eos prædictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos, qui sic suspensi conferre, eligere præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicationis quo ad personas, quo verò ad capitula, & cõuentus à diuina suspensionis sententias ipso facto promulgamus: quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex, siue absolutionis, siue relaxationis gratiã (excepto mortis articulo) valeat impartiri. Prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in caeteris omnibus perpetuo valituris. Non obstantibus quibuscunque priuilegijs, indulgentijs, & literis apostolicis generalibus, et specialibus quibuscunque, Episcopis, et alijs superioribus, ac inferioribus ecclesiarum prælatis, necnon ecclesijs, monasterijs, capitulis, conuentibus, collegijs, & vniuersitatibus, eorũque & alijs personis etiam Regia & Imperiali maiestate prædictis sub quacunque

verborum forma, & conceptione concessis, per quæ effectus presentium impediri posset quomodocunque, vel differri, etiam si de eis ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon Ecclesiis, Monasteriis, locis, ordinibus, et dignitatibus quibus necnon causis propter quas illa concessa sunt, specialem et expressam presentibus fieri oportet mentionem. Caeterum iubemus easdem presentes ad valvas Basilicæ principis apostolorum de Vrbe, et in acie Campi Floræ publicari, et earum exempla affixi: volumusque eas sic publicatas omnes et singulos perinde afficere, et obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ. Exemplis quoque prædictis etiam impressis, manuque Notarij publici, et sigillo praelati ecclesiastici, vel eius Curiae obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibite vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iussionis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datis Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ. 1568. Kal. Aprilis, pontificatus nostri anno tertio.

Caes. Glorierius H. Cumyn:
Anno a Natiuitate Domini. 1568. Inditione vndecima, die vero decima mensis Aprilis. Pontif. sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia P. V. anno iij. retrospectæ literæ apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ principis apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem eorundem exemplis affixis per nos Iulium Parinum, & Io. And. Panizzam prælibati S. D. N. papæ Curf.

Bartholomæus Sottocasa Magist. Curf.
Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Reuocationis facultatum concessarum Comitibus Palatinis, & aliis etiam Collegiis Romana Curia, super promouendi ad Doctoratus, Licentiatuæ, & Magisterij gradum.

P I V S Episcopus Seruus Seruorū Dei, ad perpetuā rei memoriā:
Q uamuis à sede Apostolica ad quam ne gotiorum multitudo vndique confluit, curis omnino plena innumeris nonnulla
in

interdum ex iustis causis concedantur, quæ successiuis temporibus in publicū detrimentum, et alieni iuris præiudicium tendere noscuntur, non debet reprehensibile videri, si Romanus Pontifex, ad cuius prouidentiam pro debito pastoralis officij spectat super iis debite prouidere, illa rationabilibus et iuridicis superuenientibus causis deinde cogitis quandoque reuocat et annullat, ac in statum redigit rationis. Sane cum fidedigna plurimorum relatione non sine animi nostri molestia intellexerimus nonnullos Comites Palatinos, et diuersos alios prætextu facultatum sibi à Romanis Pontificibus et Sede Apostolica concessarū quamplurimos tam laicos quam Clericos, tam iure ciuili, quam Canonico, et Theologia, nullo, aut non debito examine præuio indoctos et inhabiles, Doctores, Licentiatores et Magistros creasse, et promouisse vti ad dignitates cæteraque beneficia ecclesiastica facilius assumerent et de eis prouiderentur in animarum suarum iacturam, & quamplurimorum scandalum: Nos huiusmodi scandalis quantum in nobis est obuiare, & aliàs ne de cætero inhabiles ad huiusmodi gradus admittantur prouidere volentes. Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione omnia & singula facultates, & indulta eisdem Comitibus, ac etiā quibusuis Officialium Romanæ Curia Collegiis, singulisque aliis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & præminentia existens, ad Doctoratus, Licentiatuæ, & Magisterij gradum promouendi per quoscunque Romanos pontifices prædecessores nostros, & sedem apostolicam, ac etiam nos, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus quomodolibet concessa, confirmata, & innouata, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo reuocamus, cassamus, & annullamus, ac decretis Concilij Tridentini inhærentes decernimus, & declaramus, eos, qui à Comitibus & aliis præfatis promoti fuerunt quo ad dignitates cæteraque beneficia ecclesiastica, nulla gradus prærogatiua frui & gaudere posse, vel debere. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices etiam causarum palatij apostolici Auditores, sublata eis & eorū cui libet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum & inane quicquid secus super iis à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac præfatis, & quibusuis aliis facultatibus, priuile-

giis, indultis, & literis apostolicis eisdem comitibus & collegiis, nec nō quibusuis aliis etiam ex quauis causa etiam vrgentissima, aut in vim contractus inter eos, & sedē praedictam initi, vel ex causa onerosa, etiam Motu proprio, ac cōsistorialiter & aliās quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus illōrum omnium tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, quo ad hūc effectum specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem praesentes literae ad omnium notitiam deducantur, volumus quod in Cancellaria nostra apostolica, & acie Cāpi Florae de more publicentur et inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret eas ad singula quaeque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij subscriptis, & sigillo alicuius praelati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reuocationis, cassationis, annullationis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae 1568. Kal. Iunij, Pontificatus nostri anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, inditione vn decima, die verò xxvij. Iunij. Pontificatus sanctissim. in Christo patris & .D.N.D. Pij diuina prou. Papæ V. anno Tertio, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ & acie in Campi Florae, vt est moris, dimissis ibidem praesentibus literis per aliquantulum tēporis spatium affixis & deinde amotis per nos Iulium Parinum, & Philibertum Chappius prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Antonius Clerici Mag. Curs.

S. D. N.

S. D. N. D. Pij apæ. V. *Translatio Curia Monialium à fratibus ordinis Minorum Conuentualium ad ordinarios locorum.*

PIVS PA PA V.

AD perpetuam rei memoriam. Cum, sicut accepimus, diuersa monialium monasteria cure, & regimini dilectorū filiorum fratrum ordinis minorum conuentualium Sancti Francisci subiecta esse reperiantur. Nos volentes pro nostri pastoralis officij sollicitudine eosdem fratres, vt commodius, & liberius sacrarum literarum studiis incumbere valeant, ab onere, & impedimento gubernij monialium huiusmodi liberos esse, Motu proprio, & ex certa sciētia, naturaque deliberatione nostra, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, Fratres conuentuales prædictos vbicunque existentes, ab omni cura, gubernio, regimine, & administratione quorūcunque monasteriorum monialium, seu Bighinarum, aut Bizocherarū, vel aliās quomodolibet commissorum, & per eos hæctenus regi, & gubernari solitorum, ex nunc in perpetuum auctoritate apostolica tenore praesentiū penitus absoluius, ac totaliter liberamus, eosque ab huiusmodi onere absolutos, liberos, & immunos fore, & esse, nec deinceps in illis quouis praetextu, aut quaesito colore se vllatenus intromittere posse, neque debere decernimus, ac ipsorum monasteriorum monialium curam, & gubernium eisdem fratribus de caetero omnino interdiciamus. Ne autem ipsa monialium monasteria propterea in spiritualibus, aut temporalibus detrimentum aliquod patiantur nostrae prouidentiae diligētia opportune prospicere cupientes eadem monialiū monasteria omnia, & singula locorum ordinariis, in quorum ciuitatibus, aut diocesibus respectiue consistūt, per eos foeliciter regenda, & prospere dirigenda auctoritate & tenore prædictis motu simili subiicimus, atque supponimus, eaque ab ipsis ordinariis regi & gubernari debere volumus, ac mandamus. Et vt id prompte libenterque suscipiant, & exequantur, eis in virtute sanctae obedientiae iubemus, curamque monasteriorum huiusmodi bene, ac diligenter gerere, & exercere, donec aliter per nos, seu successores nostros Romanos pontifices desuper fuerit ordinatū, districte praecipimus Mandantes eisdem ordinariis, vt contradictores quoslibet, & rebelles, praesentibus nostris literis parere recusantes, seu differentes, etiam si dicti fratres fuerint, per poenas sibi beneuifas etiā pecuniarias, ac demū per excommunicationis, & alias sententias et cēsuras ecclesiasticas, caeteraque opportuna iuris, et facti remedia omni, &

quacunq̄ue appellatione postposita, ac prorsus remota, auctoritate nostra comprimant & compescant, eosq̄ue ad parendum, & cum effectu statim obediendum presentibus literis cogant & cōpellant inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, super quibus dictis Ordinariis plenam & liberam harum serie facultatem concedimus & potestatem. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non monasteriorum & ordinum huiusmodi etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis apostolicis etiam Mari magno, & bulla aurea, seu concordia, aut alias nuncupatis & cum quibusuis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, irritantibusque & aliis decretis quomodolibet concessis, confirmatis, et saepius innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & indiuidua mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbū nihil penitus omisso et formam in illis tradita obseruata, infererentur presentibus profufficienter expressis habentes, illis aliās in suo robore permanens. hac vice dumtaxat ad effectum praesentium specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunq̄ue, aut si Fratribus, vel monialibus praedictis vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus insuper quod praesentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae originalibus literis adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae. Quodque eadem praesentes per aliquem Notarium publicum, vel vnum ex Curforibus nostris in generali doctorum fratrum capitulo, quod nunc in alma Vrbe nostra celebratur, lectae, omnes et singulos arctent, perinde ac si omnibus et singulis quos concernunt personaliter intimatae fuissent. Dat. Romae apud sanctum Petrum, sub annullo piscatoris, die Tertio Iunij 1568. Pontific. nostri anno Tertio.

Ca. Glorierius.
Anno à Natiuitate Domini 1568. Inditione xj. Die vero x. Iunij pontific. S. D. N. D. pij diuina prouidentia Papae V. anno tertio, retrospectae literae apost. lectae & publicatae fuerunt in generali retrospecto. num FF. Conuentualium, videlicet Ministrorum Generalis, & provincialium congregatione habita in conuentu sanctorum apostol. de Vr-

de Vrbe, per me Robertum Fontanum Archiuij Rom. Curie scriptorem Clericum Mutinensem praesentibus Illustris. et Reuerendissimo D. Alexandro Cardinale Cribello Viceprotestore, et Reuerendissimo patre D. Episcopo S. Agathae testibus. etc. In quorū fidem hic me subscripsi.

Robertus Fontanus Archiui Ro. Cur. scriptor.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papae quinti, Constitutio de proprietate sublata Fratribus Ordinis Minorum conuentualium, & de am-
bitu officiorum.

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD extirpandos cupitae proprietatis abusus summum bonū in frugifera religione fratrum Minorum Cōuentualium nūcupatorum peruertentes, simulque frangendam pessimam corruptelā, quae de administrationibus, et officiis huius ordinis, per gratiam et sordes consequendis, perperam inoleuit. De nobis attributae potestatis plenitudinē omnes, et singulos fratres praedictos, etiam si Magistri Generales, prouinciales, Custodes, et alij quicunque sint, priuato rerum, bonorumque omnium immobilium et mouentium dominio, vsu, usufructu, possessione, et proprietate, quocūque per eos modo acquisitis, et ad ipsis obuentis, perpetuo priuamus, dictaque possessione amouemus, et amotos nūciamus, illaque omnia et singula, in cōmunes suarum cuiusque domorum & praedictae Religionis vsus conuertenda concedimus, ac omnia, et quaecunque priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones, et indulta eis, et ipsorum singulis super his, ac domibus, cellis, hortis, pecuniis, aliisque rebus, etiam causa senij, infirmitatis, parentum subuentionis, congerendae, sororibus dotis et cuiuscunq̄ue alterius pij officij intuitu, habendis, retinendis et fruendis, etiam per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos et Sedem apostolicam, etiam motu proprio et ex certa scientia concessa, confirmata et innouata, quibuscunq̄ue concepta formulis, ac clausulis et decretis suffulta (quorum omnium tenores praesentibus habemus profufficienter expressis specialiter et expresse reuocamus. Volumusque illa omnia, et singula, vires et effectum de cetero non habere. Et nihilominus mandamus Magistris et superioribus omnibus, in virtute sanctae obediētia, vt rerū et bonorū omnium praedictorū possessionē nomine domorū, et locorum suorum capiant, vt illa illorumque fru-

Atus, in communes omnium vsus conuertantur, Statuentes vt deinceps nullus omnino fratrum dicti ordinis, siue priuatus, siue Custos, siue Prouincialis, siue generalis Magistri officio fungens, etiam pre textu huiusmodi priuilegiarum, dispensationum, permissionum, & indultorum, seu inueteratae consuetudinis, voto repugnantis, aut quacūque alia causa, propriam quicquam, aut priuatum habeat, sed omnia vbique communia, & indiuisa omnibus religio sis esse, Quinetiam Magistri, Custodes & Guardiani vitā cum fratribus suis communem ducere debeant, in Refectorio semper comedant, Nulas & des separatas, siue in Claustro, siue alibi habeant, sed vnica cella, eademque cum cæteris aliorum fratrum coniuncta, contenti esse debeant, Pari quoque ratione cæteri fratres, nisi sibi proprii vendicantes, necessarium victum, & vestitum, à sua quisque domo, & per eius Ministros capiāt, Pecuniae vero, & quaecumque aliae res, quæ cuique priuatim, etiam intuitu personae, vnde cūque donatae, et relietae fuerint, Superiori, horarum viginti quatuor interuallo exhibeantur, qui illas statim deposito committat, & inde tantum exhibitori ministrari iubeat, quantum praesens rei conuenientis necessitas videbitur postulare, Et præterea diligentiam Superior adhibere debet, vt singulorum maxime infirmorum necessitatibus, iuxta cuiusque exigentiam debite consulatur, Ad hæc nullus omnino Magistrorum Custodum, & Guardianorum, administrationem prædictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationeque pecuniarum, & reddituum suae custodiae, vel domus, etiam nomine Conuentus habere, siue exercere, vel sese in eis interponere possit, sed vniuersum id onus tribus religiosis à Magistro Generali ita demandetur, vt primus rerum, & bonorum custodiae, siue domus, inferendarumque in eam reddituum curam habeat, Alter tanquam depositarius pecunias, & cætera ab illo importata fideliter asseruet, Reliquus de pecuniis, & rebus à depositario captis Custodi, Guardiano, & fratribus, ac domui vniuersae de necessariis, veluti dispensator, cum ipsius Custodis, seu Guardiani auctoritate prouideat, Officiorum huiusmodi in vicem confusione penitus interdicta, Sed & ii tres, tã accepti, quam impensi singulis mensibus, suo Custodi, vel Guardiano, abhibitis etiam duobus, vel tribus, vel fratribus eiusdem domus probatoribus, rerumque vsu peritis, deinde ipsimet rursus praesentibus Custode, Guardiano, & peritis, Magistro generali, vel Visitatoribus quotiescunque visitationis officium fecerint, Denique ipse Magister generalis, in proximo sequenti Capitulo generali, coram tribus iudicibus, ab ipso Capitulo deputatis, illorum omnium & etiā vniuersae administra-

nistracionis suae publice, & priuate ratione reddere teneatur. Ceterum precipimus, atque interdiciamus omnibus & singulis, ne pro magistratibus & officiis predictis, quæcūque sint, vlli ambitus fiat, aut pecunie, etiā pro confirmationibus, sigillo, vel scriptura, aut quacūque alia re, vel causa soluatur, aliaeque pactioes seu promissiones intercedant seu munera, aut xenia, quocūque modo mittantur, neue quisquā, etiā in officio existētes, pecunias, aut aliud quicquā de domo, vel custodia sibi commissā vel aliunde Generali, seu alij cuiusque cōferat, vel remittat. Quicunque secus fecerint, in poenā priuationis magistratuū et officiorū suorum incidant & ad futura inhabiles et infames reputentur & pro culpis, etiā tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos, inhabiles et infames delaramus eo ipso. Decernentes irritū et inane, quicquid secus in praemissis per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari, procuracionibus tamē, Generali ex vniuerso ordine, ac prouincialibus magistris, ex sua cuiusque prouincia et visitatoribus ex domibus et locis visitandis debitis et necessariis, nequaquam per praesentes sublatis. Non obstantibus praedictis, & nostra de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti ordinis iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, Necnon Bulla aurea et mare magnum nuncupatis et quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis et literis apostolicis, generalibus et specialibus, quorumcunque tenorem existant, per quæ praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri et de quibus, quorumque totis tenoribus, ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia contra praedicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Ceterum quia difficile valde esset, easdem praesentes ad singula loca vbi illis opus erit transferre. Volumus vt earum exemplis, etiā impressis, manuque notarij publici & sigillo praelati ecclesiastici, vel eius curiae ob signatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem praesentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae priuationis, amotionis, nunciacionis, concessionis, reuocationis, declarationis, mandati, statuti, praecipiti, interdicti, decreti, & voluntatis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae 1568. sexto Idus Iunij Pont. nostri anno Tertio. Ca. Glorierius. H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1568. Inditione xj. Die vero x. mensis Iunij pontif. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. retroscriptæ literæ apostole-
tæ & publicatæ fuerunt in generali retroscriptorum FF. Conuen-
tualiũ, uidelicet Magistri Generalis, & prouincialium congrega-
tionis habita in conuentu apostolorum de Vrbe per me Robertum
Fontanum Clericum Mutinensem Archiuij Romanæ Curia scri-
ptorem, præsentibus ibidem Illustris. & Reuerendis. Domino Ale-
xandro Cardinale Cribello Viceprotectore, & Reuerendis. patre
Domino Episcopo sanctæ Agathæ testibus etc. In quorum fidem
hic me subscripsi.

Robertus Fontanus Archiuij Romanæ Curia scriptor.

*Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Super residentia facien-
da in parochialibus per obtinentes eas, ac Canonicatus, aut
dignitates seu aliud beneficium.*

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei ad perpe-
tuam rei memoriam.

Cvpientes pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium
animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter con-
sultere & parochialibus ecclesiis ab earum parochis, prout te-
nentur in diuinis debite & laudabiliter deseruiri, inhzendo etiam
decretis sacri Concilij Tridentini, Motu proprio & ex mera delibe-
ratione certaue scientia nostra ac de apostolicæ potestatis plenitu-
dine, hac nostra perpetuo ualitura constitutione omnes et singulos
Rectores parochialium ecclesiarum cuiuscunque dignitatis, status,
gradus, ordinis, conditionis, et præminentia fuerint, in quibuscun-
que regnis, prouinciis, ciuitatibus, dioc. ac aliis Christiani orbis par-
tibus consistentes, qui parochialē ecclesiam, ac canonicatum, aut di-
gnitatē, etiam post Pontificale maiore, seu principalē in quibusuis
patriarchalibus, aut Metrop. vel cathedralibus, seu collegiatis eccle-
siis, seu aliud quodcunque beneficium ecclesiasticum, etiam quarum
cunque dispensationum à Ro. pont. prædecessoribus nostris, seu
etiam à nobis hætenus quomodolibet impetratarum, ac literarum
Apostolicam desuper expeditarum titulo, quas omnes hac
præsenti Constitutione abolemus, et reuocamus, seu quocunque
alio prætextu obtinent, cum prima & præcipua debeat esse cura
animarum, eos ad residendum in ecclesia parochiali et ibi in diuinis
deser-

deseruendum, debitoque eorum officio fungendum omnino tene-
ri & obligatos esse, ac ad id per episcopos & aliorum locorum ordi-
narios, etiam tanquam apostolicæ sedis delegatos, sub sententiis &
cenfuris ecclesiasticis, ac pecuniariis arbitrio eorum, declarandis, ac
etiam priuationis dictarum parochialium & aliorum quorumcun-
que beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi &
compelli posse & debere auctoritate apostolica tenore præsentium
statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen sic residentes in
ecclesiis parochialibus omnes & singulos fructus redditus & prouē-
tus, etiam Canonicatus sui, vel dignitatis, seu alterius cuiuscunque
beneficij, exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus & aliis,
quæ ex iuxta causa absentes percipere non solent, lucrari uolumus.
Sicque per quoscunque iudices & commissarios, etiam causarum
palatii apostolici auditores ac S. R. E. Card. sublata eis, & eorum cui
libet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate interpretari
iudicari & definiri debere. Necnon irritum & inane quicquid se-
cus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter
attentatum forsan est hætenus, vel in posterum contigerit attenta-
ri, decernimus & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac quibus-
uis dispensationibus & exemptionibus, literisque apostolicis defu-
per confectis, necnon apostolicis in prouincialibusque, & synodali-
bus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus &
ordinationibus & etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel
quauis firmitate aliâ roboratis statutis & consuetudinibus, priuile-
giis quoque indultis & literis apostolicis quibusuis personis in ge-
nere, vel in specie, & aliis quomodolibet concessis & approbatis
in posterumque concedendis & approbandis. Quibus omnibus
etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & indi-
uidua non autem per clausulas generales idem importantes in eio,
seu quauis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc
seruanda foret, eorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur
præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo ro-
bore permanens hac vice dumtaxat ad effectum præsentium spe-
cialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque.
Uolumus autem quod harum literarum transumptis etiam impres-
sis manu Notarij publici subscriptis ac sigillo alicuius personæ
in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fi-
des tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ præsentibus adhi-
beretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino
hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, reuocationis sta-

tuti, praecepti, ordinationis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominice. 1568. viij. Idus Iulij. Pontificatus nostri anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cęsarem Secretarium.

Anno a Natiuitate Domini N. Iesu Christi 1568. Inditione vndecima, die vero decima quinta mensis Iulij, Pontif. sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia P. V. anno Tertio, retrospectae litterae apostolicae, lectae, affixae, & publicatae fuerunt ad valuas Basilicae principis apostolorum de Vrbe, Cancellariae Apostolicae & in acie Campi Florae dimissis ibidem praesentibus literis per aliquantulum temporis spatium, (vt est moris) affixis, et deinde amotis per nos Iohannem Bornotum & Iulium Parinum, praelibati sanct. D. N. Papae Curf.

Antonius Clerici Magist. Curf.

S. D. N. D. Pij V. Constitutio de extintione officiorum Ministri, Vicarij, et visitatoris generalis in ordine Fratrum Tertij ordinis sancti Fratrum esci, Et de submissione huius ordinis Ministro generali, et Prouincialibus Fratrum Min: um de obseruantia, Cum reformatione dicti Tertij ordinis, & eius domorum vtriusque sexus.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA est officij nostri ratio, vt cum de caeteris Ecclesiae nobis commissae ordinibus, vel in sua integritate continendis, vel ad institutum reuocandis curam perpetuam capiamus, maiore tamen sollicitudine eadem illa in Religiosorum sodalitatibus requirimus, quos ideo altissimus in suum sibi sanctuarium segregauit, vt ceteros fideles viam doceant, qua & ipsi aeternae salutis beatitudinem consequantur. Itaque inter caeteras Religiones fratrum quoque tertij ordinis sancti Francisci de poenitentia nuncupati in congregatione uiuentium, ac Tribus votis substantialibus astrictorum status nos commouet, vt ad illum reformandum studia nostra conferamus, quando vel ex tam multis quae bonae memoriae Rodulphi Episcopus

Ostiens.

Officij Cardinalis Carpensis nuncupatus dicti ordinis protector Sedis apostolicae auctoritate fretus in reparanda horum disciplina praecclare, & salubriter edidit, Religionem hanc parum admodum profecisse agnouimus, proinde nos hac praecipua morbi causa ex proprium praesidentium, & aliorum ministrorum negligentia, vel inscitia comperta in communem dicti ordinis salutem alia ratione intenti, de nobis attributae potestatis plenitudine officia ministratus, & visitatoris generalis dicti ordinis perpetuo extinguimus et abolemus, ac ministrum, visitatorem & vicarium generalem eiusdem ordinis officio, usu et exercitio omnimode interdicens, edictoque prohibemus ne vllus posthac minister, vicarius, ac visitator generalis dicto ordine habeatur. Ceterum vt deinceps ordo ipse utiliorum rectorum consilio, & opera dirigatur, nos diuersorum etiam praedecessorum nostrorum ordinationes sequentes, vniuersos et singulos Fratres, sorores, professos & conuersos, necnon domos, monasteria, et loca virorum & mulierum, ac custodias & prouincias per vniuersam orbem constitutas, gregemque ipsum vniuersum Tertij ordinis vtriusque sexus generali & prouincialibus ministris ordinis Fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum prout in eorum prouinciis consistant, ita perpetuo supponimus, vt minister generalis in vniuerso ordine, prouinciales vero ordinis minorum de obseruantia in suis quisque prouinciis plenum ius, liberamque auctoritatem, ac in spiritualibus, & temporalibus iurisdictionem omnimodam habeant. Domos omnes, ac monasteria et loca quaecunque, necnon personas vtriusque sexus, tam in capite, quam in membris visitandi et corrigendi, vagantes et quoscunque alios puniendi, carcerandi transferendi, ordinibus, officiis & administrationibus deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicens, et restituendi, ac etiam super iis et caeteris omnibus ordinem ipsum, illiusque domos et personas vtriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorum tamen regulae praedictae & sacris canonibus, ac praesentibus literis non contrariis statuendi, mutandi, innouandi et exequendi, quemadmodum illis est in suo proprio ordine attributum: praecipimus igitur in virtute sanctae obedienciae vniuersis et singulis Fratribus et sororibus Tertij ordinis praedicti vbilibet constitutis, vt generalem, et prouinciales ministros ordinis fratrum minorum de Obseruantia, tanquam patres et superiores suos, eorumque monita et mandata humiliter et deuote recipiant et re ipsa adimplere procurant, alioquin contradictores quoslibet, et rebelles sententiae, censurae, et poenitentiae quo-

ne quos quisque ipsorum rite tulert in eisdem ipso facto volumus subiacere. Pari quoque ratione eis Cardinalem protectore fratrum de obseruantia in protectorem tribuimus, qui eam in eisdem omnes curā & auctoritatē obtineat, quā alius quisque plenissime hucusque comperit ur habuisse. Statuentes praeterea quod futuris omnibus capitulis prouincialibus fratrum Tertij ordinis huiusmodi pro Visi tatorum prouincialium & aliorum officiorū electione fratrum diuisione & salubri cuiusque prouinciā directione annis singulis celebrandis, aut Generalis, aut eius Commissarius, aut in cuius prouincia capitulum illorum habebitur, prouincialis minister ordinis minorū de obseruantia huiusmodi semper praesideat, aliter vero celebrata, ac omnia in eis decreta pro irritis habeantur. In ipsis autem Capitulis prouincialibus visitatorum prouincialium electio de idoneis fratribus Tertij ordinis huiusmodi per secreta suffragia, & aliā eodem modo, quo de fratrum minorum obseruātia prouincialibus celebratur celebrata, per ministrum generalem, praedictum ante omnia confirmetur. Haec vero officia annalia dumtaxat esse, & in singulis capitulis prouincialibus praedictis resignari debeant, ita ut lapsa primo anno illa vacare censeantur. Poterunt tamen ipsi visitatores prouinciales rursus in sequentem annum, & eo finito, etiā in tertium si idonei reperiuntur, eodem modo eligi, & confirmari, sed omnes suis huiusmodi officij quodcumque perfuncti, denuo ad illa, nisi transacto sexennio nequeant reuocari. Caeterū omnes & singuli fratres, & sorores tertij ordinis huiusmodi in sua quisque prouincia visitatori suo tanquam superiori in omnibus quae suis regularibus institutis non aduersantur obediant. Omnes vero visitatores prouinciales huiusmodi electi tanquam vices gerentes ministrorū prouincialium ordinis fratrum minorū de obseruātia, & illis subditi praedicandi, & docendi munus in singulis vtriusque sexus domibus, conuentibus, et locis suis cuiusque prouinciā obite, eamque in sibi subditos fratres & sorores iurisdictionem quam ipsimet ministri prouinciales ordinis minorum de obseruantia obtinent, in omnibus & per omnia exercere, ac quandoque opus erit confessiones omnium & singulorum fratrum sororum Tertij ordinis huiusmodi per se, vel alios suae regulae sacerdotes idoneos audire, illosque ab omnibus & singulis sententiis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque censuris & poenis ecclesiasticis, nec non peccatis, criminibus, & delictis (dummodo talia non sint propter quae sedes apostolica merito consulenda foret) in foro conscientiae dumtaxat absolueri, et pro commissis poenitentiam salutare inuigere, ac cum clericis et presbiteris eius ordinis super irregularitate

si qua n

si quam sententiis & censuris huiusmodi illaqueati missas, & alia diuina officia non tamen in contemptum clauium celebrauerint, vel alias sese illis immiscendo contraxerint, dispensare libere et licite valeant. Ad haec nullos omnino fratrum & sororum tertij ordinis huiusmodi qui praedicta tria vota substantialia fecerint, etiam praetextu quorumcumque priuilegiorum dispensationum indultorum permissionum apostolicorum, aut etiam inueterata consuetudinis voto repugnantis, seu quacumque alia causa proprium quicquam, aut priuatum liceat obtinere, sed omnia etiam priuatum, ac intuitu cuiuscumque personae donata oblata & concessa vbique communia & indiuisa omnibus religiosis esse debeant. Quicumque vero pecuniam, aut aliam rem qualēcumque sibi quacumque causa concessam praelato suo celauerit furti reus censeatur, & tanquam fur puniatur. Eam tamen diligentiam superior cuiusque domus adhibeat, ut de communi ipsius domus singulis iuxta exigentiam consulatur: praeterea sorores dicti tertij ordinis in communi in domibus, monasteriis, vel hospitalibus, aut alia congregatione viuentes, & dicta tria vota substantialia Religionis emittentes sub perpetua clausura maneant. Nullusque frater aut confessor earum vel quicumque praelatus ad domos, monasteria, vel alia loca sororum huiusmodi in communi & collegialiter uiuentium, nisi quibus ex officio incumbit et in casibus necessariis à iure permissis & tunc cum vno, vel duobus sociis prouentis, & honestis ingredi audeat, qui secus fecerit, carceribus mancipetur, omnibusque administrationibus et officiis deponatur. Ipsarum vero sororum & omnes alij confessores & sacri Concionatores, per Generalem, vel prouincialem ministrum approbentur. In caeteris autem omnibus quae ad religiosam vitam pertinent, illa praedicti fratres & sorores tertij ordinis obseruare teneantur, quae à praedicto Rodulpho Episcopo, & protectore vigesima octaua Aprilis, anni Domini millesimi quingentesimi quadragesimi noni fuerunt ordinata, substantiam totius huiusmodi regulae maxime continentia, quam foelicis recordationis Nicolaus papae iiii. praedecessor noster ad incrementum fidei catholicae approbavit, ita tamen ut praesentibus nullatenus aduersentur, quaecumque vero dubia in eis contigerit exoriri illa omnia Generali & prouinciales ministri ordinis minorum huiusmodi debeant declarare, quorum declarationi & determinationi eorum regulae, & praesentibus non contrariae stari debeant. Ac decernentes praesentes literas de surreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae defectu nullo unquam tempore notari, seu impugnari posse, aut debere, nec aduersus eas, & in eis conten-

ta. quae.

ta quæcunque restitutionem in integrum, aut reductionem ad terminos iuris, vel aliud quodcunque gratiæ, seu iustitiæ remediū quiscquam impetrare, vel etiam ab aliis impetrato, aut Motu proprio concessio vti valeat ex quauis causa quatumlibet rationabili, ac omnia & singula præmissa aliquibus eiusmodi ordinis statutorum, aut quibusuis aliis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus generalibus, vel specialibus per quoscunque Rom. Pont. successores nostros pro tempore factis non comprehendantur, sed semper ab illis excepta sint. Sicque per quoscunque iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarū palatii apostolici auditores ac S. R. E. Card. etiam de Latere Legatos in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari et diffiniri debeant necnon irritum, & inane quicquid secus super iis per quoscunque quauis auctoritate etiam prætextu priuilegiorum, facultatum, dispensationum & indultorum apostolicorum quæ quo ad hoc penitus abolemus, aut quouis alio quæsito colore scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Insuper vniuersis et singulis fratribus & sororibus tertij ordinis huiusmodi, eorumque domibus, monasteriis & locis omnia & singula priuilegia, indulgentias, dispensationes, & indulta apostolica fratribus & sororibus dicti ordinis minorum de obseruantia, etiam quoad Sacramentorum ecclesiasticorum administrationem, & receptionem quomodolibet concessa & concedenda quæcunque sint, & fuerint, præsentibus tamen non repugnantia, ita vt illis omnibus et singulis pariformiter & æque principaliter vti potiri et gaudere libere, & licite valeant cõcedimus, & indulgemus. Cæterum omnibus & singulis fratribus, & sororibus Tertij ordinis huiusmodi districtius iniungimus, vt præsentibus nostras literas humiliter recipiant, & quæcunque in eis expressa, ac per eas statuta decreta, & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent. Quin etiam dilectis filiis nostris Carolo tt. sanctæ Praxedis presbytero Card. Borromæo nuncupato dicti ordinis protectori & illius Ministro generali per apostolica scripta mandamus vt ipsi, vel eorum alter eisdem præsentibus, ac quicquid pro earū executione et obseruatione in dictis futuris capitulis prouincialibus, vel etiam extra illa ab Generali et prouincialibus ministris ordinis fratrum minorum de obseruantia huiusmodi statuatur ordinabitur et decernatur in omnibus domibus, monasteriis et locis virorū et mulierū, ac ab omnibus et singulis fratribus et sororibus

bus tertij ordinis huiusmodi inuiolate faciant per se, vel alium, seu alios obseruari, Contradictores quoslibet, et rebelles, ac etiam protestantes, et reclamantes, eisque auxilium, consilium, vel fauorē publice vel occulte, directe, vel indirecte quouis quæsito colore, vel ingenio præstantes tam ecclesiasticos quam laicos cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per sententias censure et pœnas ecclesiasticas, cæteraque iuris et facti remedia opportuna appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censure, et pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiã ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, et piæ memoriæ Bonifacij Papæ viij, etiã prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis aliisque Constitutionibus, et ordinationibus apostolicis. Necnon Tertij ordinis illiusque domorum, et etiã mulierum monasteriorū prædictorum iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et cõsuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, et literis apostolicis illis, eorumque superioribus et personis ac eorum singulis per quoscunque Romanos pontifices, prædecessores nostros, ac nos et Sedem apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac aliàs sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis in genere et in specie concessis, confirmatis, ac etiam aliis reformationibus quotiescunque, ac quocunque tẽpore factis, et promulgatis, etiam in mare magnū & Bulla aurea nuncupati, ac quibuslibet aliis indulgentiis et exemptionibus apostolicis specialibus, & generalibus, quorūcunque tenorū existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri et de quibus quorūcunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia contra earundem præsentium tenorē nolumus cuiquam in aliquo suffragari: per prædicta tamen non intendimus reformationi fratrum, et sororū tertij ordinis huiusmodi in Hispaniarū regnis cõstitutis in aliquo præiudicare, quo minus literę nostræ desuper editę et quęcunque illarū vigore pro rerū, locorū et personarū qualitate, et exigentia facta sunt præsentibus nō cõformia, possint quoquomodo impediri, vel retractari. Deniq; volumus q̄ ipsarū præsentium exẽpla etiã impressa, dictique pro tẽpore existētis protectoris, aut ministri Gener. vel prouin. sigillo, et secretarij cuiusuis eorū, vel notarij publici manu obsequata eandem illam fidem vbique locorū in iudicio

BVL. ET MOT. PROP.

iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentis si forent exhibita, vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extinctionis, abolitionis, prohibitionis, suppositionis, tributionis, concessionis, interdicti, statuti, indulti, præcepti, decreti, mandati, inunctionis, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ. 1568. V. Non. Iulij. Pontificatus nostri anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

S. D. N. D. Pij Papæ V. Constitutio de priuatione Clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachi seculari.

Ad perpetuam rei memoriam.

Horrendum illud scelus, quo pollutæ fœdatæque Ciuitates tremendæ Dei iudicio conflagrant, acerbissimum nobis dolorem inurit, grauiusque animum nostrum commouet, vt ad illud quantum potest comprimendum, studia nostra conferamus. Sanè Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ cōtranaturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidentia, depraehensi fuerint laborare, à Clero deiiciantur, vel ad agendam in monasteriis poenitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitij contagium, impunitatis spe, quæ maxima peccãdi illecebra est, fidentius inualefeat, Clericos huius nepharij criminis reos, grauius vlciscendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horrescunt, hos certe deterreat ciuiliū legum vindex gladius secularis. Itaque quod nos iam in ipso pontif. nostri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiusque persequi intendentes. Omnes & quoscunque presbyteros & alios Clericos seculares, & regulares, cuiuscunque gradus & dignitatis, tam dirum nephas exercetes, omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, & beneficio ecclæs. præsentis Canonis auctoritate priuamus. Ita quod per Iudicē Ecclæs. degradati, potestate statim seculari tradantur qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos legitimis reperitur sanctionibus constitutum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ priuationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc

PII PAP. V.

89

hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Domini cæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, tertio Kal. Septemb. Pont. nostri anno tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1568. inditione vndecima, die verò tertia mensis Septembris. Pont. sanct. in Christo patris Pij papæ V. anno tertio retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ principis Apostolorū de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ & in acie Campi floræ, per nos Antonium Clerici & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. papæ Curf.

Io. Andreas Panizza Mag. Curf.

Constitutio S. D. N. Pij diuina prouidentia Papæ V. super modo & forma publicandi ecclæs. & clericorum beneficiorum resignationes, ac eorum consensuum extensione.

Sanctissimus in Christo pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. animo repetens, quæ & quam graua inconuenientia & absurda ex occultis beneficiorum ecclesiasticorum resignationibus & cessionibus dies oriantur. Cum sæpe contingat quod occulte resignantes, vel cedentes huiusmodi etiam post resignationem, vel cessionem per eos factas, non solum fructus ex beneficiis sic cesis, vel resignatis prouenientes, indebite percipiunt, sed etiam (quod grauius est dolendum) tamquam veri prælati, vel beneficiati, sacramenta ministrant, ordines conferunt & indulgentias Christi fidelibus concedunt, in maximum animarum periculum & scandalum plurimorum. Nonnunquam etiam cum eisdem resignantibus, vel cedentibus tamquam cum veris prælati, aut beneficiatis contrahentes, illisque decimas, census, oblationes & alia iura ecclesiastica persoluentes, illa postmodum veris prælati, seu beneficiatis iterum soluere & ab illis intrusis non sine maximo ipsorum soluentium damno & incommodo repetere coguntur. Plerumque etiam ordinarij collatores, ac etiam Romani pontifices pro tempore existentes, beneficia huiusmodi occulte resignata, vel cessa per obitum ipsorum resignantium, vel cedentium vacare existimantes, illaque tanquam per obitum vacantia conferentes, detecta postea resignatione, vel cessione prædicta simul cum personis prouisis grauius deluduntur, & fraudantur. Ac etiam considerans quan-

M tum

Pœna Clericorum
nefandæ. et
v. 3. fol. 35.

C. Clerici. de
receptis. p. 1.
et vide l. 1. de
receptis. de. nouis
receptis.

fol. 35.

tum in beneficiis ecclesiasticis ea quæ hereditariæ successiones imaginem referunt, canonicis sanctionibus sint odiosa, ac sanctorum patrum decretis contraria, Quodque propter varias & diuersas fraudes & malitias quæ in dictorum beneficiorum resignationibus, seu iurium in illis, vel ad illa competentium cessionibus, quas maxime puritas simplicitasque decet, quotidie excogitantur & adhibentur, plerumque beneficia huiusmodi, quasi iure hereditario occupata detinentur. Et propterea ne absurda & inconuenientia prædicta de cætero orientur, providere, illaque à templo & sanctuario Dei quæ longissime submouere, ac animarum periculis, necnon fraudibus & malitiis, huiusmodi occurrere cupiens, præsentis sua perpetuo valitura cõstitutione voluit, statuit & ordinauit. Quod quæcũque dictorũ beneficiorũ resignationes, aut iurium cessiones tam in manibus suæ sanctitatis, quam cuiuscunque Romani Pontificis sui prædecessoris, aut successoris, aut cuiusuis alterius etiam loci ordinarij vsque in diem publicationis præsentis cõstitutionis factæ, & quas in posterum fieri contigerit sub infra scriptis modo & forma, et non aliter publicari, ac ad eorũ ad quos spectat notitiã deduci debeant. Videlicet resignationes & cessiones iam factæ, si illarum vigore possessio nondum fuerit per resignatarium, vel cessionarium apprehensa, etiam si super illis consensus præstiti fuerint, necnon eæ quas infra tempus inferius designatum, à quo præsens cõstitutio obtinere incipiet, si quidem extra Romanã curiam factæ extiterint infra vnum, si vero in eadem curia infra sex menses à die qua eadem cõstitutio sic vt præfertur obtinebit, numerandos. Reliquæ vero quas post dictam diem fieri contigerit, si quidem extra curiam, similiter infra vnũ, si vero in ipsa curia fiant infra sex menses à die datæ supplicationis resignationum, seu cessionum earundem, non autem à die præstiti, seu præstandi consensus computantur in ecclesia ipsius beneficij, ac etiam in Cathedrali, vel Metropolitana, vel alia superiori ecclesia, cui beneficium ipsum resignatum, vel cessum immediate subest, si quidem beneficium extra Cathedralẽ ecclesiam situm est, vel fuerit, si vero beneficium huiusmodi in cathedrali, vel alia superiori ecclesia extiterit in ipsa sola dum inibi populi multitudo ad diuina audienda conuenit, publice ac alta & intelligibili voce, ita vt ad omnium in eadem ecclesia præsentium notitiã versimiliter peruenire possit, per ipsos assignantes, vel cedentes, aut resignatario, vel cessionarios, vel alium, seu alios eorũ nomine publicentur, Ipsique resignatarij, vel cessionarij realẽ & actualem possessionem beneficiorum huiusmodi realiter & cum effectu apprehendere, vel saltem

illam.

illam infra prædictum vnus, vel sex mensium terminum ab his ad quos illius traditio de iure, vel de consuetudine spectat, vere & non fictè seu perfunctorie congruo loco et tẽpore petere debeant. Et si beneficia ipsa etiam quoad possessionem tantũ litigiosa et per alios possessa fuerint, vel eorum possessio ex quauis causa capi, seu apprehendi non possit, si litem huiusmodi in dicta curia nunc, aut in futurum tendere cõtigerit, vltra præmissa, literas desuper expeditas, vel saltem instrumentum consensus cum data supplicationis, ac etiam cum designatione libri & folij in quibus supplicatio huiusmodi registrata fuerit, infra mensem à die eiusdem datæ, non autẽ à die præstiti consensus numerandum in actis notarij causæ & litis huiusmodi realiter, et cum effectu præsentare, illumque in eisdem actis annotari facere. Et insuper quod in omnibus & singulis casibus supradictis resignatarij, seu cessionarij eorumque successores vel causam ab eo quomodolibet habentes consentum ante obitum resignantis, vel cedentis, etiam si supplicatio per eundem resignantem, vel cedentem seu eius procuratorem porrecta fuerit, in libris Camerae, vel Cancellariæ, si quidẽ resignatio, vel cessio huiusmodi in ipsa curia, aliàs si extra curiam facta fuerit, vel fiat, in actis Episcopalis, seu Archiepiscopalis, vel alterius superioris curiæ cui beneficium ipsum immediate subest, extensum fuisse legitime docere, seu probare teneantur. Alioquin resignationes et cessiones, ac extensiones cõsensuum huiusmodi aliter quã vt præfertur publicatæ, seu factæ cũ omnibus inde sequutis et sequendis, etiam nouis provisionibus, ac aliis cessionibus & retrocessionibus, cæterisque quibusuis gratiis nullas et inualidas, nulliusque roboris, vel momenti fore ac fuisse & esse statuit & ordinauit. Et præmissa omnia & singula etiam in quibuslibet beneficiis consistorialibus, et vt præfertur litigiosis, etiam si resignantes, vel cedentes extra possessionem earundem beneficiorum ciuilitè, vel naturaliter decesserint, ac etiam si resignationes et cessiones præfatæ ex causa permutationis, vel cũ reservatione omnium et singulorũ fructuum reddituum et prouentuum, ac quotidianarũ distributionum propria auctoritate, vel aliàs percipienti, & cum reservatione tituli, administrationis seruitij, ac stalli, & aliàs quomodocũque, & quã alitercunque etiã in fauorẽ alicuius ex scriptoribus apostolicis, aut aliis Romanæ curiæ officialibus, ac etiã in fauorẽ alicuius ex sancte Romanæ ecclesiæ Cardinalibus hactenus factæ extiterint, aut etiã in futurum fieri, et resignatarios, vel cessionarios ipsos infra dictũ vnus, vel sex mēsum spatium cedere, vel retrocedere contingat locũ habere

M a & suum

& firmum locum obtinere voluit & expresse declarauit. Sicque & nõ aliter per quoscunque iudices & commissarios quauis etiam apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum palatij apostolici Auditores, & ipsius sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere, irritum quoque &c. decreuit. Cæterum vt præsens constitutio facilius omnibus innotescat, Sanctitas sua voluit & mandauit quod eadem constitutio non solum in Cancellaria apostolica (vt moris est) sed etiam ad valuas Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi floræ publicetur, illiusque exempla in eisdem locis affixa dimittantur, & inter constitutiones perpetuas describatur & annotetur. Quodque omnes & singulos, quos illa concernit, præsentem quidem in curia statim lapsò mense à die dictæ publicationis numerandò. Cæteros verò intra montes degentes, tribus. Ultra verò ipsos montes commorantes, sex mēsis decursis perinde arctet, ac si eisdem personaliter intimata fuisset, cum non sit verisimile apud eos manere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Placet describatur & publicetur M.

Acta & publicata fuit supradicta Constitutio & ordinatio Romanæ Cancellaria apostolica anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo: die verò Iouis, secunda mensis Septembris, pontificatus præfati S. D. N. Pij papæ quinti anno tertio.

A. Lomelinus Custos.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, inditione vndecima, die verò Iouis secunda mensis Septembris. Pontificatus S. D. N. Pij, diuina prouidentia papæ V. anno tertio supra scripta sanctio & constitutio apostolica affixa, & publicata fuit ad valuas Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi floræ dimissis in supradictis locis illius copijs affixis per nos Io. Freile, & Iulium Parinum prælibati S. D. N. papæ Curia.

Io. Andreas Panizza Mag. Curia.

Sancti-

Sanctiss. D. N. D. Pij Papæ V. Revocatio priuilegiorum concessorum Officij Romæ Civ. Quod laici, bigami, & clerici coniugati de cætero non possunt habere pensiones, aut alias res Ecclesiasticas, nec ipsi, nec clerici, eas quas habent transferre. Revocatio similibus priuilegiorum concessorum militibus, & hospitalibus. Moderatio priuilegiorum dispensationum concessarum militibus, & fratribus militiarum, singularim. Revocatio priuilegiorum militiarum, & hospitalium concedendi expectatas, vniendi, & supprimendi beneficia, erigendi præceptorias, appropriandi fructus, & proprietates beneficiorum suis militibus, & hospitalibus. Revocatio facultatum restandi concessarum militibus, & hospitalibus, eorundemque militibus, & fratribus.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrofanctum Ecclesiæ Dei statum integrum, & incolumem præstare officij nostri cum sit, quæcunque illi detrimentum afferre noscitur nostra nos decet consideratione mouere. Sane tantæ tamque immoderate de rebus dominicis, etiam extra ordinem Ecclesiasticum largitiones, iis nouissimis temporibus succreuisse perhibentur, vt iam opima quæque alieni sensim exhauriant, & quod in fouendis multiplicandisque ministris Ecclesiasticis, fundandis Seminariis, alendis pauperibus, recreandis infirmis, instaurandis Ecclesiis, fulciendis ædibus vetustate consumptis, educendis viris religione & doctrina claris, quibus ecclesia ipsa tantopere dignoscitur indigere, id fere vniuersum multitudo præcipiat laicorum. Hinc manifesta nos impellit necessitas, vt hac indomita cupiditate repressa de cõmuni ecclesiæ salute consulamus. At quia omnia incommoda statim vbique facile subducere non valeamus, ea saltẽ quæ nobis proxima sunt, & ante oculos frequētius obuersantur, imprimis tollere curabimus, vt cæteri omnes cū venerit vsus, equiore animo similia patiãtur. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine, reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta militum sancti Petri, sancti Pauli, sancti Georgij Pij, de Laureto, et de Lilio, necnon Secretariorum, Cubiculariorum, & Scutiferorum apostolicorum, ac quibuscunque aliis Romanæ Curie & apostolicæ sedis collegiis & officiis, tam in dicta curia, quã extra eã cõstitutis, ipsorumque personis, necnon conclauis, de pensionibus, fructibus, & aliis rebus Ecclesiasticis, etiã ad certã, & determinatã summã, et quantitatem constitutis per clericos coniugatos, bigamos, & alios laicos obtinendis & eisdem per ipsos, ac aliis similibus per alios

Clericos in alium, vel alios transferendis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & prædictam sedem, tam in ipsorum officiorum institutione, quam deinceps quâdocunque, et quotiescunque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, & aliâ sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis restitutionibus, præseruationibus, mentis attestationibus, derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio & ex certa sciencia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pro defensione fidei catholice, aut dictæ sedis, & quibuslibet aliis causis quâtuilibet grauibis urgentibus, necessariis & onerosis, ac etiam consideratione intuitu contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque principum, necnon sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius desuper habita, concessa, confirmata, ac etiâ multiplicatis vicibus innouata, extensa, et moderata. Ita quod deinceps illorum sic reuocatorum prætextu Laici etiam extra coniugium, & in caelibatu viuentes, ac Bigami & Clerici coniugati nullas nouas pensiones, aut fructus, aut omnino alias res Ecclesiasticas habere, nec ipsi, etiam qui coniugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias trãsierint, antiquas deinceps percipere. Clerici vero, & alij matrimonium etiam cum vnica, & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec nouas assequi possint. Sed nec vlli Laici nec Clerici priuilegio transferendi pensiones, fructus, aut alias res huiusmodi de cætero potiantur. Decernentes omnes transferendi facultates ex nunc. Antiquas vero pensiones, & alias reservationes tam Laicis, quam Clericis concessas, et quas ipsos Clericos habere cõtigerit per futurum contractum matrimoniũ huiusmodi extinctas esse. Ac etiâ reuocamus, & abolemus omnia, et quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta obtinendi, et transferendi similes, vel dissimiles pensiones, fructus, & alias res Ecclesiarum, Monasteriorum, et aliorum beneficiorum, et officiorum Ecclesiasticorum, secularium & regularium sancti Iacobi de spatha, de Calatrava, de Alcantara, Iesu Christi, & sancti Stephani, cæterisque Militiis, necnon S. Lazari Ierosolymitani, ac omnibus, et singulis aliis Hospitalibus, eorumque Militibus, fratribus, & personis tam clericis, quam coniugatis, etiam modo et forma prædictis et ex eisdem, ac quibuscunque aliis fortioribus causis cõcessa, aprobata et etiam à nobis moderata et restituta. Ita quod ipsi siue coniugati siue bigami, siue clerici, siue etiâ presbyteri nullas de cætero recipiant,

fedi

sed eas solas quas nunc habet sine facultate ipsas transferendi retineant, & eæ quoque per futurũ contractũ matrimonij extinctæ cenfeantur. Omnes vero priuatas dispensationes, & gratias habendi & retinendi pensiones, fructus & alias res Ecclesiasticas militibus & fratribus quibuscunque militiarum & hospitalium prædictorũ, tam à nobis, quam à prædecessoribus nostris, & dicta sede hucusque singulatim concessas, ita moderamus & restringimus, vt illarum vigore soli milites & fratres non coniugati, nec bigami, nouas deinceps pensiones, aut fructus aliasque res Ecclesiasticas recipiant, & in celibatu viuentes illas, & alias iam receptas dumtaxat percipiãt. Alij vero etiam cum vnica, et virgine coniugati, si rursus matrimoniũ contraxerint, eas omnes quas nunc habent per huiusmodi contractum amittant, nec illæ ipsis vltius debeantur, simili facultate transferendi tam antiquas, quam futuras pensiones fructus & res huiusmodi omnibus prædictis, etiam non coniugatis & ex nunc penitus interdicta et suppressa. Sed nec vlli milites, aut fratres, etiâ simplices clerici, vel presbyteri prætextu huiusmodi dispensationum, & gratiarũ aliqua simplicia, aut alia beneficia ecclesiastica secularia aut aliarum ordinũ regularia etiam nullum omnino onus, aut seruitium habetia, vt præstimoniam deinceps recipere, & retinere possint. Ad hæc quoque reuocamus & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, facultates, licentias & indulta magistris, et conuentibus aliisque personis, & locis militiarum & hospitaliũ prædictorũ, eorũque personis, etiam vt prædictũ est concessa, cõfirmata, extensa et moderata concedendi expectatiuas, reservationes, et alias gratias præuentiuas ad Prioratus, præceptorias, hospitalia, et alia beneficia et officia militiarum et hospitaliũ prædictorũ. Itemque vniendi & incorporandi perpetuo, vel ad tẽpus & suppressendi beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura secularia, et quorumuis ordinũ regularia, necnon præstimoniam, eremitoria & hospitalia, etiam de iure patronatus laicorum, ex fundatione & dotatione existentia, ac etiam nullum penitus seruitium, aut ordinem annexum, seu aliud onus qualecunque habentia, etiam rumosa & deserta, ac etiam sponte à patronis oblata, vel donata, illorumque fructus, res & proprietates applicandi & appropriandi militiis & hospitalibus supradictis, seu beneficia ipsa in monasteria, prioratus, præceptorias, beneficia, hospitalia et alia loca militiarum et hospitalium eorundem erigendi et instituendi, ac aliâ cõmutandi et reformandi. Ac etiam omnes et singulas expectatiuas, reservationes, et alias gratias præuentiuas speciales, et generales, nec non vniones, annexiones & incorporaciones perpetuas, et tẽporales

M 4 les

les, suppressiones, applicationes, appropriationes, et alias dispositiones huiusmodi beneficiorum, & fructuum per magistrorum conuentus, & alios praedictos hucusque factas, & concessas, ac etiam dicta apostolica auctoritate, et ex certa scientia confirmatas, quae plenarium nondum sunt suum sortitae effectum. Praeterea omnes, et quascunque licentias et facultates testandi, et alias quomodocunque disponendi, etiam ad certam, et quantumuis modicam summam, et quantitatem, de rebus, fructibus, et bonis immobilibus, mobilibus, et femouentibus ad magistrorum, priores, praeceptores, milites, fratres, et personas militiarum, et hospitalium praedictorum ratione illorum, necnon praeceptoriarum, hospitalium, et beneficiorum ecclesiasticorum etiam saecularium, & aliorum ordinum regularium, ac pensionum & fructuum quorumcunque provenientes, necnon facta hucusque, non tamen effectum sortita vigore licentiarum et facultatum praedictarum testamentata, et alias dispositiones huiusmodi, etiam si per eandem licentias & facultates disponatur, quod dimidia, vel alia pars rerum & bonorum praedictorum militum, hospitalium, domibus, et locis, unde illa proueniant, aut aliis piis locis relinquuntur. Decernentes omnes & singulas reservationes, assignationes, translationes, uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, applicationes, appropriationes, testamentata, donationes, & alias dispositiones quascunque, quas praetextu privilegiorum, facultatum, dispensationum, et indulgentiarum praedictorum sic reuocatorum, ac contra praesentium tenorem per quoscunque, etiam dicta apostolica auctoritate fieri, vel factas persequi contigerit, tanquam surreptas, et extortas nullius prorsus roboris et momenti esse, nec per eas ius, aut titulum etiam coloratum cuiquam acquiri, nec quemquam quocunque tempore quauisque causa restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut quoduis aliud gratiae, vel iustitiae remedium impetrare, aut etiam ab alio, vel aliis impetratis, aut motu simili concessis uti, nec praesentes literas de surreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu notari, vel impugnari, nec sub ullis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus similibus, vel dissimilibus reuocationum & ordinationum ab ipsa Sede quomodocunque et quomodocunque emanandis comprehendere, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in principum et validum statum restitutas, et plenarie reintegratas esse et esse. Sicque in iis ac omnibus & singulis aliis supradictis per quoscunque iudices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. Cardinales in quauis causa & instantia,

subla

sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter interpretandi et iudicandi facultate, et auctoritate ubique interpretari, iudicari, et diffiniri debere, necnon irritum et inane quicquid secus per quoscunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem similibus privilegiorum, dispensationum, facultatum, et indulgentiarum concessionem nostris explodi temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus. Non obstantibus praemissis, et nostra de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac collegiorum, officiorum, militiarum, hospitalium, conuentuum, necnon sancti Benedicti Cisterciensis, sancti Augustini, & aliorum ordinum & regularium quorum militia et hospitalia praedicta sunt iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, vsibus et naturis quocunque tempore obseruatis: necnon foundationibus eorundem, aliis quoque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus & literis apostolicis illis omnibus, ipsarumque militiarum & hospitalium magistris, conuentibus, prioribus, praepositoribus, militibus, fratribus, & personis per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos & praedictam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac iniuriam, & stipulati contractus, seu quasi, necnon motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consideratione intuitu contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, Sanctaeque Romanae Ecclesiae Cardinalium, ac de eorum consilio & assensu, etiam consistorialiter habito, tam pro militiarum, hospitalium & regularium huiusmodi restitutione & ampliatione, quam aliis quomodocunque, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, necnon eum quibusuis restitutiuis, praeseruariuis, annuatiuis, derogatoriis, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis quotiescunque concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus extensis & moderatis: etiam si in eis ac statutis, stabilimentis & foundatione praedictis caueatur expresse, quod nunquam praedicta reuocata vel moderata, aut immutata intelligantur, nec illis in toto, vel in parte derogatum censeatur per quoscunque literas, etiam derogatorias, ac alias fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, nisi dum & quoties de illorum, ac etiam certarum specialium literarum apostolicarum inde consecratur vere, non autem per clausulas generales vel speciales idem importantes inserto tenore, ac de simili Cardinalium consilio, & semper in huiusmodi quaesitis fierent de consilio praedicto derogationes, & aliae disposi-

M j uones

tiones censeretur apposita clausula, quod tunc demum nec aliter, nec alio modo effectum fortiantur, cum magistrorum, & conuentum praedictorum ad id accedat assensus, quodque derogationes & aliae dispositiones huiusmodi aliter effectum non habeant, nisi huiusmodi derogationes & aliae dispositiones consistorialiter factae, & per tres distinctas literas eundem tenorem conuenientes tribus distinctis vicibus magistris & conuentibus praedictis fuerint intimatae, eorumque pariter ad id expressus accedat assensus, aliter vero factae vicibus & effectu omnino careant, ac magistri & conuentus praedicti ad parendum illis & decretis desuper processibus, eorumque executionibus, & subexecutoribus ac ipsorum mandatis & monitionibus minime teneantur: sed literarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiae censuris ecclesiasticis etiam per ipsos executores vel subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus etiam si alia de eis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quacumque alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus. Et quatenus effectum praesentium quoquo modo impedire, vel retardare, vel illis obesse possent omnino tollimus & abrogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Ut autem praesentes literae omnibus plenius innotescant, mandamus illas in basilica Principis apostolorum de Vrbe, & in Cancellaria apostolica, necnon alicuius Campi Florae publicari, earumque exempla de more affigi, & in dictae Cancellariae libro Quinterno nuncupato describi. Volumusque & decernimus ipsarum praesentium exempla etiam impressa, manuque notarij publici, & sigillo praelati Ecclesiastici, aut illius Curiae ob signata eandem illam vbique locorum fide faciant quam ipsae praesentes facerent si essent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reuocationis, abolitionis, moderationis, restrictionis, derogationis, mandati, decreti, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo octauo. 7. Idus Septemb. Pon. nostri anno tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, die verò decimatertia mensis Septembris, inditione vndecima, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia papæ V. anno tertio retroscriptae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariae Apostolicae ac in alicuius Campi Florae, ibique dimissis copiis affixis per nos Io. Andream Rogerium, & Ioannem Andream Panizzae praelibati S. D. N. papæ ac sanctae Sedis Apostolicae Curiae.

Iulius Parinus Mag. Curiae.

S. D. N. D. Pij Papæ V. Constitutio. de dignitatibus & praebendis Ecclesiarum Regni Sardiniae alius unitarum in simplices parochiales reductis, & de ordinatione Vicariarum in parochialibus Ecclesiis, quae sunt annexae dignitatibus, & beneficiis, aliarum Ecclesiarum non unitarum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Quantum animarum cura caeteras omnes superat & excellit, tanto nos impensius providere necesse est, ut id officij genus omni ubique adhibita industria excolatur. Ex multis enim offensionibus, quae ad nostram quotidie notitiam perferuntur, illam quoque grauissimam intelligimus, quod canonici & alij habentes dignitates, personatus & officia earum Insulae Sardiniae Ecclesiarum, quas partim hostili furore deiectas, partim rerum inopia depressas, partim etiam aeris inclementia desertas iam pridem Apostolica Sedes proximis Metropolitanis, & aliis Cathedralibus Ecclesiis prouidenter adiunxit, quamquam personali in ipsis obsequio soluti, residentiam detrectant atque refugiunt apud parochiales ecclesias, quae suae vel in praebendas suorum huiusmodi canonicatum institutae, vel praedictis dignitatibus, beneficiis, & officiis applicare, nullum habentes perpetuum Vicarium, vel alium proprium sacerdotem, qui curam exerceat animarum: Rursus multae parochiales ecclesiae, siue pro praebendis habitae, siue dignitatibus, beneficiis & officiis non unitarum, neque suppressarum ecclesiarum incorporatae reperiuntur, quae sunt huiusmodi Vicariorum solatio destitutae. Nos aduersus periculofam hanc negligentiam volentes Iuris prosecutione canere, de nobis attributa potestatis plenitudine extinguimus & abolemus omnes dignitates, etiam maiores, & principales, necnon

causo

canonicatus, præbendas, personatus, administrationes, officia, cetera que beneficia omnium, & singularum dictæ Insulæ Ecclesiarum aliis vnicarum, vel etiam suppressarum, quæ parochiales ecclesias habent vti præbendas, vel alias annexas, vbi non est vicaria perpetua constituta: Ipsas vero parochiales ecclesias ad primum statum simplicem & liberum reuocamus, ita, vt in earum collatione de hinc ab Ordinariis locorum facienda, Concilij Tridentini forma, quæ de parochialibus ecclesiis super hoc præscripta est, omnino debeat obseruari statuente, vt quicumque dignitates, canonicatus, præbendas beneficia, & officia prædicta sic extincta, etiã plura, et in diuersis huiusmodi ecclesiis ex dispensatione apostolica, aut aliàs obtinebant, ex quã amplius non sunt, nullum in dictis principalibus ecclesiis locum habere contendat, sed singuli singulas prædictas parochiales ecclesias vt simplices earum rectores retinente, debeant ibi præsentem perpetuo residere, ac debita parochialia officia per seipso, vt congruit, exercere: nec vlli omnino id effugere, aut consuetudine immemorabili, aliaue præterita iuris cautione defendi possint, etiã si eam curam ad solos episcopos obiciant pertinere, sed eos qui canonica monitione præmissa in dictis parochialibus ecclesiis præsentem residere neglexerint, censuris, & pœnis omnibus contra non residentes, tam à dicto concilio, quam etiam nostris, & aliis canonicis sanctionibus impositis, volumus subiacere. Verum si de pluribus etiam diuersarum diocesium parochialibus vnica dumtaxat præbenda constiterit, aut vnio de illis vni tantum dignitati, beneficio, vel officio sic suppresso facta fuerit, singuli possessores, etiam qui plura ex suppressis præfatis obtinebant, vt præfertur in vna parochiali ecclesia dumtaxat perpetuo residentes, quam intra sex menses post publicationem præsentium eligere debeant, si censuras & pœnas prædictas effugere voluerint, poterunt, vita eis comite, in caeteris omnibus tolerari, dummodo reliquis vicarij idonei ab ordinariis locorum cum debito stipendio, assignentur. Illis vero cedentibus, vel decedentibus singuli rectores in singulis ordinentur, nisi forte loci propinquitas, rerum angustia, aliaue legitima causa connexionem patiatur. Porro ecclesiis parochialibus, vel in præbendas canonicatum erectis, vel dignitatibus, officiis & beneficiis non vnicarum, nec suppressarum metropolitanarum, cathedralium, & aliarum dictæ Insulæ ecclesiarum perpetuo annexis, in quibus nullae sunt vicariae hucusque perpetuae institutae, quoniam canonici, & alij dignitates, officia, & beneficia huiusmodi obtinente in ipsis metropolitanis, cathedralibus & aliis ecclesiis deseruire tenentur, prædicti ordinarij locorum illas

quam

quamprimum ordinare, vel aliàs providere debeant, quemadmodum in generalibus, et prædicto Tridentino conciliis, dignoscitur ordinatum, portione fructuum, etiam super certa re assignanda, ac per Vicarios propria auctoritate percipienda, quæ tamen centum annue non transcendat, inferior vero quam quinquaginta scutorum esse possit, quando sine notabili principalis incommodo nequeat esse plurius, & ea sit annonæ vilitas, vt sacerdos queat ex minori commode sustentari; Præcipimus igitur vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis per dictam Insulam constitutis in virtute sanctæ obediencie, vt prædicta omnia, et singula in suis quisque Ciuitatibus, diocesis et locis quamprimum exequantur, et inuolante faciant ab omnibus obseruari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas, & alias, quas viderint ipsi censuras, et pœnas, ceteraque remedia opportuna, appellatione quacunque postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, non obstantibus prædictis & nostris de non tollendo iure quæsito, ac de Vicariis huiusmodi aliter instituendis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus canonicatus, & præbende, ac dignitates, beneficia, & officia prædicta consistunt, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliarum roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscunque, seu quod aliquibus communiter, vel diuisim à dicta Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut contra huiusmodi statuta, & consuetudines, ac priuilegia eis concessa ad residentiam, & alia prædicta compelli non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de statutis, & consuetudinibus, necnon Ecclesiarum, locorum, & personarum huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis apostolicis generalibus, vel specialibus quoruncunque tenorum existant, per que præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis: que omnia contra prædicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus et inane, quicquid secus per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ceterum mandamus eandem præsentem ab valua Basilicæ principis apostolorum de Vrbe, et in acie Campi Florae publicari, earumque exempla de more applicari, volumusque et apostolica auctoritate decernimus, quod littere ipsæ sic publicatæ omnes et singulos absentes, et vbi que extra

dictam

dictam Insulam degentes, ac etiam monitiones, citationes & inhibitiones per quęcumque Ordinarium edicto publico Valuis suę Cathedralis Ecclesię affigendo, vigore presentium faciendę, monitos, citatos & inhibitos perinde ardeant, ac si eis personaliter factę fuissent. Quia vero difficile & incommodum valde esset, easdem presentes ad singula loca, vbi illis opus fuerit, trāsferre, similiter volumus, vt earum exemplis, etiam impressis, manuque notarij publici, & sigillo prelati ecclesiastici, vel eius curię ob signatis eadē prorsus fides adhibeatur, quę eisdem presentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel offensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hęc paginam nostrę extinctionis, abolitionis, reuocationis, statuti, precepti, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę 1568. Kal. Octob. Pontificatus nostri anno tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

M. Dat.

Anno à Natiuitate Dñi 1568. Inditione vndecima, die verò xxiiij. mensis Octob. pōtificatus sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Pij diuina prouidentia Pij papę V. anno tertio, retrospectę literę apostolicę affixę & publicatę fuerunt ad valuas Basilicę principis Apostolorum de Vrbe, et in acie Campi florę, dimissis ibidem earundem retrospectarum literarum copiis affixis, per nos Iulium Parinum, & Io. Bornotum prælibati S. D. N. papę Cursores.

Alexander Astancol. Mag. Curf.

Reuocatio sine iudicem facultatum concedendi commissiōnes alienationum honorum Ecclesiasticorum, aut piorum locorum, camerario, & camera apostolicę Clericorum collegio concessarum.

Motu proprio &c. Volētes indemnitati Ecclesiariū aliorumque piorum locorum quantum cum Deo possumus, confusere, ac prouidere, ne illorum bona sine nostra, aut successoris nostri scientia & licentia alienentur, aut perpetuo, vel ad lōgum tempus, aut vnā vel plures illa conducere volentes, vitam locentur, aut de his alio titulo disponatur. Omnes & singulas facultates, & licentias concedendi commissiōnes alienationum, vel permutatiōnum, aut affrancationum, aut illarum cōfirmationum quorumvis bonorum Ecclesiasticorum, aut locorum piorum cuiuscunque valo-

valoris existentium, etiam summam annuam quinque ducatorum auri de Camera non excedētium, aut alterius minoris valoris in forma quę dicitur. Si in euidentem, Dilecto filio Vitellio sanctę Marię in violata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato S. R. E. Camerario, eiusque antecessoribus & Clericorum Camera nostrę Apostolicę collegio tam per fœl. rec. Gregorium IX. Bonifaciū IX. Urbanum VI. Martinum V. Gregorium V. Sixtum III. Inno. VIII. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & Iulium similiter. III. ac alios quoscumque Rom. pont. prædecessores nostros, etiam Motu proprio, ex certa scientia, & ex quauis causa etiam vrgentissima cū quibusuis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, ac quibusuis decretis etiam irritantibus, & in viam contractus concessas, confirmatas & innouatas, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, perpetuo reuocamus, cassamus & annullamus, Interdicētes & expresse prohibētes eidem Camerario & Clericis, ac aliis eiusdem Camera Apostolicę officialibus sub pœna indignationis nostrę, ne in futurum licentias & facultates, ac commissiōnes alienationum huiusmodi sub quouis prætextu concedant: Ac commissiōnes & concessiōnes commissiōnum huiusmodi contra voluntatem, ordinationē, & decretum nostrum, nullas, inualidas & irritas esse decernimus & declaramus. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes &c. sublata &c. debere. Nec non irritum & inane quicquid fecus super his à dictis Camerario, clericis & aliis officialibus, & iudicibus præfatis, vel quibusuis aliis quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis cōstitutionibus & ordinationibus, priuilegiis quoque indultis, & literis apostolicis prædictis, & aliis quibusuis quomodolibet concessis, approbatis et innouatis, quibus omnibus, illorum tenores &c. pro sufficienter expressis habētes, derogamus, illaque quo ad præmissa cassamus, reuocamus & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod presentis nostri Motus proprii etiā absq; illius data & registratura, sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, tam in iudicio, quam extra, quacunque regula seu cōstitutione apostolica contraria non obstante. Volumus autē quod præsens noster Motus proprius in cācellaria nostra apostolica, et acie Cāpi florę de more publicetur, et inter cōstitutiones ppetuas describatur. Et quia difficile foret præsens & singula quęq; loca deferri, volumus et etiā declaramus, quod eius transcriptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prelati munitis eadē prorsus fides

fides adhibeatur, quæ præfenti Motui proprio adhiberetur, si foret exhibitus vel ostensus.

Placet Motu proprio. M.

Lectus & publicatus fuit fupradictus Motus proprius Romæ in Cancellaria apostolica, anno incarnationis Dominicæ 1568. die vero Martis, decima septima mensis Augusti, pontificatus S. D. N. Pij diuina prouidentia papæ V. anno tertio.

A. Lomellinus Custos.

Ordinatio quod mandata quæ in forma significauit pro rerum subtractarum seu illas subtrahentium restitutione fiunt, ad eorum quorum interest duntaxat instantiam expediantur.

SANCTISSIMUS in Christo pater & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia papa V. Volens super expeditione mandatorum, quæ fiunt in forma significauit, pro rerum subtractarum aut deperditarum restitutione, seu illarum & illas subtrahentiũ reuelatione modum & formam statuere (manente in aliis reformatione officij Correctoris literarum contradictarum à Sanctitate sua edita) præfenti quod perpetuo obseruari vult scripto ordinat, vt mandata pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur (modo super illis supplicationes in præfentia suæ Sanctitatis signatæ fuerunt) ad eorum dumtaxat instantiam, quorum ciuilitate interest. Quæ supplicationes, rem ipsam de qua agitur, rei quæ ualorem, nominatim & specificè exprimant, nisi forte sint pro ecclesiis, locis piis, communitatibus, vniuersitatibus, collegiis, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipsa personarum qualitate expressa, ita demũ ferri poterit quædam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga & incerta, atque adeo inuersionis sit, & tamen ostendat res ipsas (id quod præcipuè in omnibus attendendum est) minime vulgares existere. Commitantur autem Episcopo ordinario loci vel eius Vicario in spiritualibus generali sub hac forma verborum quæ est ex Concilio Tridentino, videlicet, Si causa diligenter & magna maturitate per ipsum examinata pro rei, loci, temporis & personæ qualitatibus sibi pro sua conscientia videbitur expedire. Decernens, irritum &c.

Placet, publicetur & describatur M.

Lecta & publicata fuit fuprascripta regula Romæ in Cancellaria apostolica, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo. Die vero Martis vigesima septima mensis Ianij, pontificatus S. D. N. Pij diuina prouidentia papæ V. anno tertio.

uifica

tificatus prælibati S. D. N. Pij diuina prouidentia papæ quinti, anno quinto.

Io. Lomellinus Custos.

Bulla S. D. N. Pij diuina prouidentia Papæ V. Super recitatione Breuiarij Romani nuper editi.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

QUOD à nobis postulat ratio pastoralis officij, in eam curam incumbimus, vt omnes, quantum Deo adiutore fieri poterit, sacri Tridentini Concilij decreta exequantur: ac multo id etiam impensius faciendum intelligimus, cum ea, quæ in mores inducenda sunt, maxime Dei gloriam, ac debitum Ecclesiasticorum personarum officium complectuntur. Quo in genere existimus imprimis numerandas esse sacras preces, laudes, & gratias Deo perfoluendas, quæ Romano Breuiario continentur. Quæ diuini officij formula, pie olim ac sapienter à summis Pontificibus, præsertim Gelasio, ac Gregorio primis constituta, à Gregorio autem septimo reformata, cum diuturnitate temporis ab antiqua institutione deflexisset, necessaria visa res est, quæ ad pristinam orandi regulam conformata reuocaretur. Alij enim præclaram veteris Breuiarij constitutionem, multis locis mutilatam, alibi incertis, & aduenis quibusdam commutatam deformarunt. Plurimi, specie officij commodioris allecti, ad breuitatem noui Breuiarij à Francisco Quintignonio tt. S. Crucis in Ierusalem, presbytero Cardinale compositi, confugerunt. Quinetiam in prouincias paulatim irrepserat praua illa consuetudo, vt Episcopi in ecclesiis, quæ ab initio communiter cum cæteris veteri Romano more Horas canonicas dicere, ac psallere consueuissent, priuatum sibi quisque Breuiarium conficerent, & illam communionem, vni Deo, vna & eadem formula, preces, & laudes adhibendi, dissimillimo inter se, ac pene cuiusque Episcopatus proprio officio discernerent. Hinc illa tam multis in locis diuini cultus perturbatio: hinc summa in clero ignoratio cærimoniarum, ac rituum ecclesiasticorum, vt innumerabiles ecclesiarum ministri, in suo munere indecore, non sine magna piorum offensione versarentur. Hanc nimirum orandi varietatem grauissime ferens fœc. rec. Paulus papa iij. emendare constituerat: itaque prouisione adhibita, ne vlla in posterum noui Breuiarij licentia permitteretur, totam hanc rationem dicendi, ac psallendi Horas canonicas, ad pristinum morem & institutum redigendam suscepit. Sed eo postea nondum iis, quæ

N

egre

egregie incohauerat. perfectis, de vita decedente, cum à piæ mem.
 Pio Papa iij. Tridentinum Concilium, antea varie intermissum re-
 uocatum esset, Patres in illa salutari reformatione eodem Concilio
 constituta, Breuiarium ex ipsius Pauli Papæ ratione restituere cogi-
 tarunt. Itaque quicquid ab eo in sacro opere collectum, elaboratum
 que fuerat, Concilij Patribus Tridentum à prædicto Pio Papa mis-
 sum est. Vbi eum doctis quibusdam & piis viris à Concilio datum
 esset negotium, ut ad reliquam cogitationem, Breuiarij quoque cu-
 ram adiungeret instante iam conclusione Concilij tota res ad aucto-
 ritatem, iudiciumque Romanæ Pontificis ex decreto eiusdem Con-
 cilij relata est, qui, illis ipsis patribus, ad id munus delectis, Romam
 vocatis, nonnullisque in Vrbe idoneis viris ad eum numerum adiunctis,
 rem perficiendam curauit. Verum eo etiam in viam vniuersæ carnis
 ingresso, Nos, ita diuina disponente clemetia, licet immerito ad Apo-
 stolatus apicem assumpti, cum sacrum opus adhibitis etiam ad illud
 aliis peritis viris, maxime vrgemus magna in nos Dei benignitate (sic
 enim accipimus) Romanum hoc Breuiarium vidimus absolutum.
 Cuius ratione dispositionis ab illis ipsis, qui negotio præpositi fue-
 rant, non semel cognita, cum intelligeremus, eos in rei cōfectione ab anti-
 quis Breuiariis nobiliū Urbis ecclesiarū, ac nostræ Vaticanæ biblio-
 thecæ, non discessisse, grauesque præterea aliquod eo in genere scrip-
 tores secutos esse, ac denique remotis iis, quæ aliena et incerta essent
 de propria summa veteris diuina officij nihil omisisse, opus probaui-
 mus & Romæ imprimi, impressumque diuulgari iussimus. Itaque
 ut diuini huius operis effectus re ipsa consequatur, auctoritate præ-
 sentiam tollimus imprimis & abolemus Breuiariū nouum à Fran-
 cisco Cardinale prædicto editū, & in quacunque ecclesia, monaste-
 rio, conuentu, ordine, militia, et loco, virorum, et mulierū, etiā exem-
 pto, tam à primæua institutione, quā aliter ab hac Sede permissum.
 Ac etiam abolemus quæcunque alia Breuiaria, vel antiquiora, vel
 quouis priuilegio munita, vel ab Episcopis in suis diocesisibus per-
 mulgata, omnemque illorum usum de omnibus orbis ecclesiis mo-
 nasteriis, conuentibus, militiis, ordinibus & locis virorū & mulierū
 etiam exemptis, in quibus aliàs Officium diuinum Romanæ Eccle-
 siæ ritū dici consuevit, aut debet: illis tamen exceptis, quæ ab ipsa in-
 stitutione à sede apostolica approbata, vel cōsuetudine, quæ vel ipsa in-
 stitutio ducentos annos antecedit, aliis certis Breuiariis vsu fuis-
 se constituit: quibus ut inueteratum illud ius dicendi et psallen-
 di suum officium non adimimus, sic eisdem, si forte hoc nostrum
 quod modo, permulgatum est, magis placeat dummodo, Epif-

copus & vniuersum Capitulum in eo consentiant, vt id in cho-
 ro dicere & psallere possint, permittimus. Omnes vero & quascun-
 que apostolicas, et alias permissiones, ac consuetudines & statuta,
 etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel alia firmitate muni-
 ta, necnon priuilegia licentias, & indulta precandi & psallendi
 tam in choro, quam extra illud, more & ritu Breuiariorum sic sup-
 pressorum, prædictis ecclesiis, monasteriis, conuentibus, militiis, or-
 dinibus & locis, necnon S. R. E. Cardinalibus, patriarchis, Archiepi-
 scopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis ecclesiarum prælatis, cæterisque
 omnibus et singulis personis Ecclesiasticis, secularibus et regulari-
 bus, vtriusque sexus, quacunque causa concessa, approbata, et inno-
 uata, quibuscunque concepta formulis, ac decretis & clausulis robo-
 rata, omnino reuocamus, volumusque illa omnia vim et effectū de
 cetero non habere. Omni itaque alio vsu, quibuslibet, vt dictū est, in-
 terdicto, hoc nostrum Breuiariū, ac precandi, psallendique formulā
 in omnibus vniuersi orbis Ecclesiis, monasteriis, ordinibus & locis,
 etiam exemptis, in quibus officium ex more, & ritu diætæ Romanæ Ec-
 clesiæ dici debet, aut consuevit, salua prædicta institutione, vel con-
 suetudine prædictos ducentos annos superante, præcipimus obser-
 uari. Statuentes Breuiarium ipsum, nullo vnquam tēpore, vel in to-
 tum, vel ex parte mutandū, vel ei aliquid addendū, vel omnino de-
 trahendum esse, ac quoscunque, qui Horas canonicas ex more & ri-
 tu ipsius Romanæ Ecclesiæ, iure, vel consuetudine dicere, vel psalle-
 re debent, propositis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis,
 in eos qui diuinum Officium quotidie non dixerint, ad dicendum
 & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & noctur-
 nas ex huius Romani Breuiarij præscripto, & ratione omnino tene-
 si, neminemque ex iis, quibus hoc dicendi, psallendique munus ne-
 cessario impositum est, nisi hac sola formula satisfacere posse. Iube-
 mus igitur omnes & singulos patriarchas, Archiepiscopos, Episco-
 pos, abbates, & ceteros ecclesiarū prælatos, vt omisis quæ sic supres-
 sibus, Breuiarium ipsum in suis quisque ecclesiis, monasteriis, cōuen-
 tibus, ordinibus, militiis, diocesisibus & locis prædictis introducant,
 & tam ipsi, quam ceteri omnes presbyteri & clerici, seculares, et re-
 gulares vtriusque sexus, necnon milites & exempti, quibus officium
 est, vt ex huius nostri Breuiarij formula, tam in choro, quā extra illū
 dicere, & psallere procurent. Quod vero in rubricis nostri huius of-
 ficij præscribitur, quibus diebus officium beatæ Mariæ semper vir-

ginis, & Defunctorum, item Septem Psalmos poenitentiales, & Graduales dici, ac psalli oporteat: Nos propter varia huius vitæ negotia multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione remouendum duximus: verum debito prouidentia pastoralis admoniti, omnes vehementer in domino cohortamur, vt remissionem nostram, quantum fieri poterit, sua deuotione ac diligentia præcurrētes, illis etiam precibus, suffragiis, & laudibus, suæ & aliorum saluti consulere studeant. Atque vt fidelium voluntas, ac studium magis etiam ad salutarem hanc consuetudinem incitetur, de omnipotentis Dei misericordia, beatorumque Petri & Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, qui illis ipsis diebus, in rubricis præfinitis, Beatæ Mariæ, vel Defunctorum officium dixerint, toties centum dies: qui vero Septem Psalmos, vel Graduales quinquaginta, de iniuncta ipsis poenitentia relaxamus. Cæterum vt præsentēs literæ omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valuas Basilicæ principis apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exemplum de more affigi. Volumusque & apostolica auctoritate decernimus, quod post huiusmodi publicationem qui in Romana curia sunt præsentēs, statim lapsa mense, reliqui vero, qui intra montes, tribus, & qui ultra vbiq; locorum degunt, sex mensibus excursis, vel cum primum venalium huius Breuiarij voluminum facultatem habuerint, ad præcandum & psallendum, iuxta illius ritum, tam in choro, quam extra illum, maneat obligati ipsarum autem literarum exemplum manu Notarij publici, et sigillo Prælati ecclesiastici, aut illius curiæ ob signata, vel etiã ipsis voluminibus absque prædicto, vel alio quocumque adminiculo Romæ impressa. eandem illam vbiq; locorum fidē faciant, quam ipsæ præsentēs, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Sed vt Breuiarium ipsum vbiq; inuiolatū & incorruptum habeatur, Prohibemus ne alibi vsquam in toto orbe, sine nostra, vel specialis ad id Commissarij apostolici, in singulis Christiani orbis regnis, & prouinciis deputandi, expressa licentia, imprimatur, proponatur, vel recipiatur: Quoscunq; vero, qui illud seorsum impresserint, proposuerint, vel recipierint, ex communicationis sententiã eo ipso innodamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ablationis, abolitionis, permissionis, reuocationis, iulsionis, præcepti, statuti, indulti, mandati, decreti, relaxationis, cohortationis, prohibitionis, innodationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorū eius se noverit.

in.

incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1568. Septimo Idus Iulij. Pont. nostri anno tertio.

Cæ. Glorietius.

M. Datarius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Dñi 1568. Inditione vndecima, die verò decima quinta mensis Iunij. Pöt. sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia pap. V. anno tertio, retrospectę literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerūt ad valuas Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ apostolicæ, et in acie Campi floræ, dimissis ibidem presentibus literis per aliquantulū tēporis spatium, vt moris est, affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parinum, & Io. Bornoium prælibati S. D. N. papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Curs.

Bulla S. D. N. Pij papæ V. Reuisionis & recuperationis bonorum Ecclesiasticorum male alienatorum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ET si de singulis pastoralis officij cura nos admonet esse sollicitos, Fabricam tamen sancti Petri, quam speciali quadam cura nobis cognoscimus esse commissam, specialis intētionis fauore prosequimur, eaque gratis attollimus opportunis. Accepimus sane nuper, quod diuersæ personæ tam ecclesiasticæ, quam sæculares quā plura bona, possessiones, & terras ad Ecclesias etiam Metropolitanæ, monasteria, beneficia, domos & alia regularia, ac alia pia loca, necnon hospitalia pertinentia & spectantia, prætextu diuersarū alienationum eis contra tenorem literarum foelicis recordationis Simachi & Pauli. ij. ac aliorum Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum, aut sine apostolicæ Sedis licentia, seu illarum forma non seruata, aut aliàs in euidentis damnum & præiudicium ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum & piorum locorum huiusmodi factorū occupauerunt & detinuerunt, ac de præfenti occupent & detineant. Nos præmissa conuidentibus oculis pertransire neque untes, vtpote quæ in diuine maiestatis offensam, ac ecclesiarū, & ordinis clericalis detrimentū tendant, vtque fabricæ præfate maximis necessitatibus succurramus, Dilectos filios Collegiū & deputatos fabricæ præfate, eorūque pro tēpore auditores & ministros, ac eorū singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure vel ab ho-

mine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inno-
 dati existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendum, ha-
 rum serie absolventes et absolutos fore censentes, Motu proprio,
 non ad ipsorum deputatorum, et Collegij, ac Auditorum, et ministro-
 rum praefatorum, vel alicuius eorum, aut pro eis nobis super hoc obla-
 ta petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera nostra libe-
 ralitate et apostolica potestate plenitudine eisdem Collegio et de-
 putatis, eorumque pro tempore Auditoribus et ministris praefatis, ut
 omnes, et singulas alienationes in emphiteosim, seu censum perpetuum,
 aut tertiam, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud
 tempus ultra triennium locationes, vel cessiones, seu permutationes, a
 ut occupationes, de quibusvis terris, possessionibus, aut aliis bonis im-
 mobilibus seu rebus et iuribus, tam spiritualibus quam temporalibus et cle-
 ricalium, monasteriorum, domorum, beneficiorum, hospitalium, & aliorum piorum
 locorum quorumlibet sine Sedis apostolicae licentia, aut illius forma
 non servata in damnum ecclesiarum, seu solennitatibus a iure requisi-
 tis, aut constitutionibus ipsorum monasteriorum seu domorum mi-
 nime servatis, aut alias nulliter hactenus factas revidere & consilio
 sibi quantum sufficere videbitur de praemissis, illas et contractus su-
 perinde sub quibusvis formis, et verborum expressionibus habitos,
 & celebratos, etiam si iuramento vallati existant, eorum omnium ac-
 tuos, ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur pro-
 expressis habentes, auctoritate apostolica ad solius praefatae Fabri-
 cae procuratoris instantiam, etiam parte inrita & contradicente, fa-
 cta sibi prius intimatione per tres menses tenore praesentium rescin-
 dere, irritare, cassare & annullare, ipsosque detentores, & occupato-
 res ad terras, possessiones, & bona, res, & iura praefata, ut praefertur de
 tenta, & occupatas relaxandum, & de fructibus tam hactenus per-
 ceptis, & qui percipi potuerunt, quam in posterum percipiendis rea-
 liter satisfaciendum cogere, & compellere, honorumque, & fructuum
 recuperandorum huiusmodi tertiam partem ipsi fabricae, reliquis dua-
 bus partibus ecclesiis, monasteriis, beneficiis, domibus, hospitalibus,
 & piis locis ad quae bona ipsa spectabunt, eum effectum consignatis,
 vendicare, & applicare possint & valeant, facultate & auctoritatem
 concedimus, & impartimur. Ita ut eisdem Collegio deputatis, eo-
 rumque auditoribus, & ministris liceat dictae tertiae partis huiusmo-
 di bonorum praefatae fabricae, ut praemittitur, applicatorum cor-
 poralem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, il-
 lamque in dictae fabricae usum, & utilitatem absque alia sedis aposto-
 licae, et superiorum ecclesiarum, monasteriorum, domorum, beneficiorum, ho-
 spitalium

spitalium, & aliorum piorum locorum, ad quae bona ipsa & fructus spe-
 ctabunt, licentia alienare, vendere & convertere, dioecesiani loci, vel
 cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita. Decernentes praesentibus
 literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis,
 aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, in pugnari,
 aut inualidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non
 fuerint, aut ad iuris terminos reduci minusque in controuersiam vocari
 posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios
 effectus sortiri, minusque sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gra-
 tiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogatio-
 nibus comprehendi. vltatenus posse, sed ab illis exceptas & quoties ille
 emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & ceteri. Sicque
 per quoscumque Iudices & Commissarios quavis auctoritate fun-
 gentes, etiam causarum palatii Apostolice auditores, sublata eis & co-
 rum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. Irritum
 quoque & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scien-
 ter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis,
 ac quibusvis apostolicis necnon in provincialibus & synodalibus
 Conciliis editis specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordi-
 nationibus, ac quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostoli-
 ca, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, pri-
 vilegiis quoque indultis & literis apostolicis quibusvis per sonis in
 genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis
 & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenore
 bus specialis, specifica & expressa mentio habenda, seu aliqua alia ex-
 quisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi praesentibus
 pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, hac vice
 duntaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contraariis
 quibuscumque. Volumus autem quod praesentium transumptis etiam
 impressis, manu Secretarii, & sigillo Collegij dictae fabricae subscri-
 ptis, & munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra fides adhibeatur,
 quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensa. Nulli
 ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, con-
 cessionis, impartitionis, decreti, derogationis & voluntatis infringere,
 vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare praesumpserit,
 indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli
 apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum
 Petrum, anno incarnationis Dominicae 1569. Kal. Ianuarij Pontifi-
 catus nostri anno quarto.

Cæ. Glorierus. C. Rouyer

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Alexander Riarus Prothonot. Ap. S. D. N. & curia causarum Cam.
 Apost. generalis Auditor, ac Fabricæ Basilicæ principis Aposto-
 lorum de Vrbe deputatus, necnon eiusdem Collegij Fabricæ
 index specialiter delegatus.

Auctoritate nostræ officij, & ad D. Petrialoisij Fidelis eiusdem
 Fabricæ Iconomini instantenore presentium mādamus om-
 nibus, & singulis infra scriptorum cathedralium, etiam me-
 tropolitan. ac collegiarum superioribus, capitulis, & canonicis, pa-
 rochialium que ecclesiarum rectoribus, ac capellanis, archipresbyte-
 tis, necnon monasteriorum Abbatibus, commendatariis, & prioribus,
 ac domorū, conuentuum, & aliorum regularium locorum
 etiam superioribus, correctoribus, ac guardianis, aliisque personis
 ecclesiasticis, necnon archihospitalium, hospitalium, & aliorum pio-
 rum locorum gubernatoribus, quocūque nomine nuncupentur ad
 quos spectat, ac in executione seu publicatione presentium nomi-
 nan. & cognominan. quatenus termino octo dierum proxime futu-
 rorum, sub quingentorum ducatorum eidem fabricæ applican, & in
 subsidium excommunicationis pœnis debeant, ac quilibet ipsorum
 debeat per eedulam eorum manibus subscriptam, prout ad eos, &
 eorum singulos quomodolibet spectat, omnes & singulas alienatio-
 nes etiam in emphiteusim, seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel
 aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus longum
 vel longissimum ultra triennium locationes, vel concessiones, seu
 permutationes, aut occupationes de quibusvis terris, possessionibus,
 aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, actionibus, & iuribus tam spi-
 ritualibus, quam temporalibus, iurisdictionibus, etiam feudalibus ca-
 thedralium, etiam metropolitā. & aliorum supra specificatorum
 monasteriorum, domorum, conuentuum, beneficiorū, hospitalium,
 & aliorum locorum hactenus tam per eos, quam per prædecessores
 suos factas, exprimendo & specificando qualitates, quantitates, va-
 lores, confines, loca & situationes eorundem bonorum, necnon pre-
 tium, & canonem, censum vel responsionem, pro quo, vel quibus
 terræ, possessiones, & bona huiusmodi alienata, permutata, seu con-
 cessa fuerunt, ac exhibendo, ostendendo, & patefaciendo instrumen-
 ta, regitus, ac monumenta quæcunque penes eos existentia, necnon
 nomina rogatorum de alienationibus, concessionibus, permutatio-
 nibus, & dismembrationibus bonorum eorundem, quocūque no-
 mine & pretextu etiam factis, necnō cognomina, patriam, habita-
 tionē

tionem omnium & singulorum possidentium, detinentium & oc-
 cupantium iura, res actiones, bona immobilia, iurisdictionem, cen-
 sus, ac iura feudalia emphiteotica, obventiones, fructus, redditus et
 responsiones earundem ecclesiarum & beneficiorum, ac soluetiem
 canones, redditus, census, & annuas responsiones, ac alia supradicta
 suis ecclesiis, & eorum antecessorum etiam longo, & longissimo tē-
 pore, infra scripto notario realiter & cum effectu, ad effectum illas
 reuidenti, ac bullam Sanctiss. D. N. Pij papæ V. super reuisione, &
 recuperatione bonorum ecclesiasticorum dicto Collegio Fabricæ
 concessam plenarie ac integre effectuandi, & executioni demādan-
 di dedisse, tradidisse, denunciasse, exhibuisse & cōsignasse: alioquin
 &c. & si quis &c. Datum Romæ in ædibus nostris. Die. 15. mensis
 Martij. 1570.

Bulla S. D. N. D. Pij Papæ V. Applicationis Fabricæ medicatū velictō-
 rum priorum non exactorum per triennium.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam
 rei memoriam.

EXigit incumbens nobis apostolicæ seruitutis officium, vt Fa-
 bricæ nostræ Basilicæ sancti Petri vtilitati prospicere satagen-
 tes, ea libenter ipsi concedamus quæ eius vtilitati credimus ex-
 pedire. Hinc est quod nos qui nuper accepimus quod tam in alma
 Vrbe nostra quam aliis ciuitatibus, terris, dominiis, locis, ac Regnis,
 reperiuntur multa legata à piis testatoribus facta ad effectum ce-
 lebrationis missarum, & recitationis diuinorum officiorum, ne non
 erogationis elemosynarum diuersis Ecclesiis, monasteriis, hospita-
 libus, et aliis piis locis, ipsaque legata heredum avaritia seu aliis per
 triennium retroactam executioni debitæ demandata non fuerint,
 volentesque tam super præmissis, ea quæ cōueniunt adhibere reme-
 dia, quam Fabricæ præfate vtilitatem aliqua ex parte procurare, ac
 dilectos filios Deputatos et Collegium Fabricæ huiusmodi, eorūq;
 singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis,
 & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure
 vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodo-
 libet innotati existunt, ad effectū presentium denaxat cōsequen-
 dam, harum serie absoluentes & absolutos fore cōsentes, Motu pro-
 prio, non ad ipsorum Deputatorum & collegij, vel aliorum eorum
 aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instāciam, sed ex certa
 nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine Deputatis, &

BVL. ET MOT. PROP.

Collegio huiusmodi si & postquam iuxta tenorem privilegiorum, & facultatum sibi concessorum legata huiusmodi executioni debita demandari fecerint, unam illorum medietatem, reliquam vero loco cui legata fuerint applicamus & appropriamus. Decernentes praesentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut inuvalidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusque in ius vel controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusuis similibus, vel dissimilibus gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendi vllatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties ille emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censerri. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. Irritum quoque & inane si secus super his a quoquam quauis auctoritate sciēter, vel ignorāter cōtigerit atēttari. Non obstantibus praemissis & quibusuis apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia corroboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis & literis apostolicis quibusuis personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habēda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis habentes, illis aliā in suo robore permaueris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij & sigillo Collegij praefatae Fabricae subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, applicationis, appropriationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum Datum Romae apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo nono. Undecimo

PII PAP. V.

102

Secundo Kalend. Ianuarij. Pontificatus vestri anno quarto.

Ca. Glorierius.

C. Rouyer.

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Bulla S. D. N. D. Pij Papae V. Quod duae sententiae in ea parte in qua erunt conformes faciant rem iudicatam.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ET si omnium litium finem ea qua possumus celeritate procuramus, eas tamen quae Fabrica nostra sancti Petri pro executione legatorum ad pias causas relictorum recuperatione, bonorum ecclesiasticorum male alienatorum, & aliorum iurium suorum agitatur, ne in nimis longum cum ipsius Fabricae detrimento protrahantur, libenter accelerare satagimus, & ad eas operarias manus fauorabiliter impartimur. Accepimus sane nuper quod detentores bonorum, & pecuniarum ad pias causas relictorum, ac bonorum ecclesiasticorum male alienatorum, & aliorum quorumcunque iurium ad fabricam ipsam spectantium in consignationibus huiusmodi bonorum, & solutionibus faciendis adeo sunt morosi, ut illa quantum possunt subterfugere nitantur, Fabricam proinde expensis & laboribus frustrando. Nos praemissis opportuna remedia adhibere volentes, ac dilectos filios Deputatos & Collegium Fabricae huiusmodi, eorumque singulares personas a quibusuis excommunicatiois, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris, & poenis a iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendam, harum serie absoluentes & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegij, vel alicuius eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, eisdem Deputatis & Collegio, illorumque ministris, ut in huiusmodi causis duabus pro se reportatis sententiis conformibus, in ea parte in qua erunt huiusmodi sententiae conformes, executionem paratam habeant, atque huiusmodi sententiae executioni debita demandentur, partesque proinde appellantes minime audiri, nec eorum appellationes ad-

Motu proprio.

In causis fabricae duae sententiae conformes executionem paratam habeant. Appellantes non audiantur. Commisiones sint nullae ualoris.

mitti.

mitti, minusque illarum virtute commissiones, preces, aut rescripta, villo modo impetrari aut concedi, neque etiam quoquomodo impetratis aut concessis uti, aut se illis iuari vllatenus possint, vel praesumant, & si quæ etiam per nos aut successores nostros Romanos Pontifices & manu nostra propria, vel Cardinalem signaturæ nostræ iustitiæ praefectum pro tempore existentem, aut officium contradictarum sub quibusvis verborum formis concepta & signata, etiam si Motu simili concedi contigerit, illa semper intelligantur esse cum clausula (sine praeiudicio executionis duarum cōformium) decreto irritanti etiam appposito, nec iudicibus ad quos directæ erūt aliquam facultatem tribuant, inhibitionesque, & censuras earum vigore emanatas nullas & nullius esse valoris, & momenti, volumus arque decernimus. Decernentes praesentes literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel inualidari, etiā ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusque in ius vel controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendere vllatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & ceteri. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungētes etiam causarum palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate iudicari debere. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis nec non in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis apostolicis quibusvis personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & approbatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio seu quauis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis habētes, illis aliās in suo robore permanens, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem

Decretum irritans.

tem quod praesentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij & sigillo Collegij dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra fides adhibeatur, quæ praesentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, voluntatum, decretorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono. Vndecimo Kalend. Ianuarij. Pontificatus nostri anno quarto.

Cæ. Glorierius. C. Rouyer.
Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Bulla S. D. N. D. Pij Papæ quinti, Ampliationis facultatum super reuisione, & recuperatione bonorum ecclesiasticorum male alienatorum, in fauorem Ecclesiarum, monasteriorum, & piorum locorum, ac Fabricæ Basilicæ principis Apostolorum de V. be.

P V S Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EXigit incumbētis nobis apostolicæ seruitutis officium, vt Fabricam Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe tanquam peculiari nostra curæ commissam, speciali cura amplectentes, non modo ea, quæ illi concessa reperimus conseruemus, verum etiam nouis semper concessio nibus decoremus, vt exinde maioribus suffulta praesidiis, celerius ad finem debitum perducatur. Sane licet aliās nos ex certis tunc expressis causis per alias nostras Motu proprio confectas literas dilectis filiis Collegio & Deputatis fabricæ praefatæ, eorumque pro tempore Auditoribus & Ministris, vt omnes & singulas alienationes in emphiteosim seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes de quibusvis terris, possessionibus, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, & iuribus tam spiritualibus quam temporalibus.

Proemium.

Confirmatio omnium facultatum.

libus ecclesiarum, monasteriorum, domorum, hospitalium, et aliorum piorum locorum quorumlibet sine Sedis apostolicæ licentia, aut illius forma non seruata, vel in damnum ecclesiarum, seu solennitatibus à iure requisitis, aut constitutionibus ipsorum monasteriorum, seu domorum minime seruatis, aut aliàs nulliter eatenus factas reuidere, et constito sibi quantum sufficere videretur de aliquo ex præmissis, illas & contractus superinde sub quibusuis formis et verborum expressionibus factos et celebratos, etiam si iuramento et cōfirmatione apostolicâ vallati existerent, ac aliàs sub certis modo & forma Apostolica auctoritate ad solius ipsius fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte inuita & contradicente, facta sibi prius intimatione per tres menses, rescindere, irritare, cassare & annullare, ipsosque detentores & occupatores ad terras, possessiones & bona, necnon res & iura præfata, vt præfertur, detenta, & occupata rela-

*Facultas reassumē
di. causis corā qui-
busuis iudicibus,
etiam sacra vota
auditoribus penden-
tes, in quibus per
biennium aliqui
iudicarius releuās
actus ultra fata-
lium prorogationes
seruatus non fue-
rit, & eas deciden-
iuxta privilegia
& facultat. con-
cessas collegio fabri-
ca, & prout pro-
cedere possunt con-
tra fabrica debito-
res, & in causis re-
lictorum ad pias
causas.*

xandum, & de fructibus tam eatenus perceptis, & qui percipi potuissent, quam in posterum percipiendis realiter satisfaciendum cogere & compellere, bonorumque & fructuum huiusmodi tertiam partem ipsi fabricæ, reliquis duabus partibus Ecclesiis, monasteriis, beneficiis, domibus, hospitalibus & piis locis, ad quæ bona ipsa spectarent, cum effectu consignatis, vendicare, applicare possent & valerent, facultatem & auctoritatem concesserimus, prout in dictis literis plenius continetur. Nuper tamen, sicut nos accepimus, in prosecutione literarum huiusmodi hac alma vrbe, & multis aliis ciuitatibus, & locis collegium præfatum; & eius ministri inuenerint nonnullas causas super recuperatione huiusmodi terrarum, possessionum & aliorum bonorum immobilium, rerum & iurisdictionum diuersis iudicibus, etiam causarum Palatii Apostolici auditoribus commissas & delegatas, vel ordinaria auctoritate agitata, in quibus à multo tempore citra Abbatum, Priorum & Commendatariorum, Rectorum, Administratorum, Canonicorum, Capitulorum, & aliorum beneficiarum negligentia, seu

tia, seu impotentia, aut alia ex causa aliquis iudicarius actus releuans seruatus non extitit, & interim Monasteria, Ecclesiæ, domus, hospitalia, & alia loca præfata detrimentum non modicum sustineant. Nos singularum causarum præfatarum status & merita, nominaque & cognomina iudicum & colligantium præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa nostra sciencia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, eisdem Deputatis & Collegio, eorumque Commissariis Auditoribus & Ministris, vt omnes & singulas causas huiusmodi in quibus saltem per biennium aliquis iudicarius releuans actus ultra fatalium prorogationes seruatus non fuerit, in eisdem statu & terminis in quibus reperiuntur, ac quibuscunque iudicibus tam ordinariis quam delegatis, etiam si causarum Palatii huiusmodi Auditores fuerint, ad solius præfata Fabricæ procuratoris instantiam, etiam Abbatibus, Prioribus, Commendatariis, Administratoribus, Rectoribus, Capellanis, Hospitalariis, & aliis beneficiatis inuitis reassumere & auocare, illasque postquam, vt præfertur, reassumptæ & auocatæ fuerint, iuxta privilegia & facultates eidem Collegio concessas & indultas, & prout procedere possunt contra eiusdem Fabricæ debitores, & in causis relictorum ad pias causas recognoscere, decidere, ac sine debito terminare, facultatem concedimus. In super cum sicut etiam accepimus licet in ciuitate nostra Bononiens. venerabilis frater noster Episcopus Bononiens. vigore Concilij Tridentini, & Rauenaten. nonnullos ex clero ad locationes bonorum Ecclesiasticorum reuidendas & rescindendas deputasset, & ipsi admodum pias sine debito terminassent, tamen post emanatas dictarum facultatum nostrarum in dicta Fabricæ fauorem literas sub nomine ipsorum deputatorum certum edictum publicatum fuerit, per quod inter cætera omnes & singula personæ Ecclesiasticæ, necnon Rectores & Administratores Ecclesiarum monasteriorum & piorum locorum moniti fuerunt, vt pro adimplemento sacrorum canonum & constitutionum factarum, tam à nobis quam prædecessoribus nostris omni adhibita diligencia

*Quod fabrica
cognoscere pos-
sit omnes cau-
sas præfata-
rum alienatio-
ni &c. moni-
sterio*

BVL. ET MOT. PROP.

*teriorū, & aliorū
sub iurisdictione or-
dinaria nō cōprehē-
sorū, & in aliis
in quibus processus
nondum est instru-
tus, etiam si in eis
ordinarius virtute
litterarum suarū san-
ctivatis, vel suarū or-
dinaria auctoritate
præuenit.*

gentia curarent recuperationem bonorū eccle-
siasticorum per triginta annos ante Concilium
Tridentinum quocunque titulo male alienato-
rum, eisdem iubendo, vt omni studio & diligen-
tia in officio præfatorum Deputatorū & posse-
eorum Notarij infra certum statutū terminum
omnium bonorū à triginta annis, vt præfertur,
computandis occupatorum eorumque occupa-
torum cum ipsorum nominibus & cognomini-
bus, & ipsorum bonorū descriptionibus & con-
finibus notitiam dare, ac quęcunque instrumen-
ta, & scripturas tales causas concernentia exhi-
bere deberent, ad hoc vt ipsi facilius in huiusmo-
di causis procedere possent. Et successiue postquam Commissarius
præfatæ fabricæ suum edictum iuxta tenorem præfatarum nostra-
rum litterarum publicari fecerat, idem Episcopus à nobis quasdam
litteras in forma Breuis obtinuerit, per quas eidem, & pro tempore
existenti Episcopo, præfati, seu administratori, aut eius vel illius vi-
cario in spiritualibus generali, necnon dilectis filiis Iudicibus & Re-
uisoribus, ac Syndicis ad id ab eodem Episcopo in synodo diocesa-
na deputatis, & pro tempore deputandis cōcessimus & indulgimus,
vt omnes et singulas, ac quascunque alienationes & concessiones
quoruncunque bonorum ecclesiasticorum factas & faciendas ciui-
tates & diocesis Bononiensium. et illarum causam & causas reuiderent
et cognoscerent summarie, simpliciter & de plano, ac sola facti ve-
ritate inspecta, & in illis quę constitutiones fœ. recor. Symmachi se-
cundi, & Pauli etiam secundi Romanorum Ponti. prædecessorum
nostrorum, et in damnum ecclesiarum, monasteriorum & piorum
locorum facta fuisse comperissent, præhabita superinde congrua
reuisione, adhibitisque legitimis probationibus procederent, &
prout iuris foret deciderent, et alia facerent, prout in edicto et lite-
ris præfatis plenius continetur, quarum litterarum vigore aliud
edictum super similibus publicatum extitit, quibus ipsæ personæ
ecclesiasticæ, vt decet, obtemperantes dictas denuntiationes in eo-
rum officio detulerunt, & vt Commissarium præfatum delude-
rent præfati deputati ab edicto per eundem Commissarium facto
appellarunt, & ipsum fere in omnibus causis præfatis præuenie-
runt. Nos attendentes præmissa prout in ciuitate Bononiensium ha-
ctenus occurrerunt, etiam in multis aliis ciuitatibus et diocesisibus
simili vel alio modo occurrere posse, & si præfata fabrica sic im-
pedire

PII PAP. V.

105

pediretur, hoc non sine graui ipsius detrimento succedere posse, vo-
lenteque propterea eiudem fabricæ utilitati consulere, ac edictorū
& litterarum nostrarum præfatarum tenores similiter præsentibus
pro expressis habentes, Motu, & scientia simili-
bus Collegio, deputatis, auditoribus, commissariis, & ministris fabricæ præfatæ, vt ipsi in omni-
bus & singulis causis monasteriorum, Abbatia-
rum, Prioratum, domorum & aliorum exem-
ptorum sub iurisdictione ordinaria non com-
prehensorum, necnon aliis in quauis processus
nondum est instructus, etiam si in eis Ordina-
rius virtute litterarum nostrarum, vel ipsa ordi-
naria auctoritate præuenit, modo & forma,
quibus per præfatas literas vel alias concessum
extitit procedendi, easque cognoscendi & sine
debito terminandi liberam et amplam faculta-
tem concedimus per præfatos. Præterea cum
per literas nostras præfatas eidem Collegio &
deputatis concesserimus facultatem cogendi quaslibet personas re-
stituendum bona, proprietates & redditus monasteriorum, ecclesia-
rum, beneficiorum, domorum, & piorum locorum, vt præmittitur
alienata, siue detenta & occupata, vñ cum eorum fructibus per pos-
sessores & alios perceptis & de facili euenire posset, vt plurimæ per-
sonæ, quæ per multos annos ipsa bona possederūt & in eis plurima
melioramenta fecerunt, ne bonis ipsis priuentur, canones, census
redditus quæ pro bonis ipsis soluunt, cuperent augere, ita vt cede-
rent in euidentem utilitatem ipsorum monasteriorum, ecclesiarum,
beneficiorum, domorum, hospitalium & locorum piorum. Aliique
tanta præmerentur necessitate vt ipsis de fructibus per eos & eorū
antecessores & alias personas perceptis, integre satisfaciendi nulla
sufficiat facultas, onerosumque eis omnino videatur, cum ipsi for-
san bonæ fidei possessores fuerint, talem summā soluere. Nos super
præmissis paterna pietate providere cupientes. Volumus collegiū
& deputatos præfatos eiusque commissarios, auditores et ministros
postquam bonorum partem debitam huiusmodi iuxta formam li-
tellarum nostrarum monasteriis, ecclesiis, domibus capitalis, capella-
nis, beneficiatis, & piis locis ad ius & proprietatem monasteriorum
ecclesiarum, domorum, capitulorum, rectorum, capellanorum, be-
nificiorum & piorum locorum, quorum antea erant, reducerint,
posse & valere eisdem possessoribus, aut aliis personis, de consueta

*Facultas conceden-
retentionem bono-
rum male aliena-
rum & occupato-
rum possessoribus
eorum augmentibus
canonem in eisdē.
utilitatem ecclesia-
rum & de consen-
su eorundem bene-
ficiarum, & cō-
ponen. super fructi-
bus male perceptis.*

*Quod collegiū pos-
sit possessores bono-
rum ecclesiastico-
rum in euiden. uti-
litatem ecclesiarū,
sine tamen licentia
sedis apost. aut con-
suetis solennitati-
bus, & aliis &c.
seruatis pro exces-
sibus & temerario
ausu homini puni-
re. Praefigen. termi-
num detentoribus
& obtinen. confir-
mationem à sede
apostol.*

eorum quorum intereſt, sub honesto canone si-
ue censu aut alijs prout iustum eis videbitur, in
euidentem tamen utilitatē ipsorum monasterio-
rum, ecclesiarum, domorum, capitulorum, paro-
chialiorum, ecclesiarum, capellaniarum & be-
nificiorum, ac locorum piorum de nouo in em-
phiteosim, seu censum perpetuū, aut ad tertiam
vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut
aliud tempus eorum arbitrio locare & con-
cedere, ac super fructibus male perceptis hu-
iusmodi, si beneficiatorum eorundem ad id
acceserit assensus componere, deque tertia
parte bonorum & fructuum huiusmodi ip-
si fabricæ, per dictas nostras literas assignata
arbitrio suo, etiam siue pro tempore existentium
Abbatum, priorum, Commendatariorum, Ad-
ministratum, canonicorum, capitulorum, re-
ctorum & beneficiatorum eorundem consensu
& eis etiam inuitis disponere & componere, ip-
sosque possessores & alias personas cum eis contrahentes quietare
et absolueri posse. Cumque ut similiter accepimus inueniatur mul-
ta bona in euidentem utilitatem monasteriorum, ecclesiarum et pio-
rum locorum huiusmodi, sed consuetis solennitatibus, vel alijs de iu-
re vel ex forma ordinum et constitutionum monasteriorum, capita-
lorum, ecclesiarum, domorum, hospitalium et piorum locorum re-
quiritis non obseruatis, ac sine licentia vel confirmatione apost. alie-
nata, collegium et deputatos et eorum commissarios ac minist. pre-
fatos possessores ipsos pro excessibus et temerario ausu ac fructi-
bus perceptis indebite huiusmodi eorundem collegij deputatorum
commissariorum et ministrorum arbitrio pecuniarijs. omni et qua-
cunque appellatione remota in ipsius fabricæ utilitatem conuertendi
punire & mulctare, eisdemque possessoribus et detentoribus cō-
petentem terminum sub praefatis pœnis, ad obtinendum debitam
confirmationem à nobis et sede apost. prae figere, quod si neglexe-
rint ipso termino elapso ad incursum pœnarum huiusmodi et ipsorum
bonorum priuationem omni appellatione postposita procedere
etiā posse volumus et declaramus. Vterius quoque cum plurima re-
periantur monasteria ecclesiarum beneficia hospitalia et pia loca quae in
instrumenta alienationum bonorum suorum penes se non retineant,
sed solum eis canones seu census illarum ratione persoluantur, licet
que

que, qui ea possident forsitan penes se talia instrumenta habeant, illa
tamen ostendere minime volunt, seque tuerentur quod per multum
temporis spatium in bonorum eorundem solutionis possessione
existunt. Eisdem collegio deputatis commissarijs et ministris, ut
omnes et singulas personas bona ecclesiastica ut praefertur retinen-
tes, possidentes, vel detinentes nisi legitimam causam habuerint se
excusandi, ad exhibendum per documenta et instrumenta publica
titulos suos quorum vigore bona huiusmodi possident, intra termi-
num eis praefigendum sub pœnis, et censuris, sibi beneuolentibus mouere,
quod facere recusantibus, aut non curantibus iudem collegium, et
deputati in iis in quibus dicti possidentes à Quadraginta annis citra
non offenderint dicta instrumenta et abinde pacifice possedisse et
soluisse, ac de canone solito ipsis beneficiatis respondisse ad pœna-
rum et censurarum huiusmodi incursum, ac ipsorum bonorum
priuationem, fructuumque eorundem solutionem procedere pos-
sint concedimus et indulgemus. Et quoniam
indignum videtur quod monasteria eccle-
siae et loca pia, ac fabrica ipsa dum per-
litium anfractus circumduci contigit, fructi-
bus bonorum, pro quibus primam senten-
tiam in eorum fauorem obtinuerint, pri-
uentur. Volumus quod collegium, et De-
putati praefati, necnon eorum Commissa-
rij Auditores, et ministri post primam la-
tam sententiam si ab ea appellari, et causa
prosequi contingeret, fructus bonorum su-
per quibus lis verti contigerit, sub arcto
sequestro, aut penes idoneum Deposita-
rium per ipsum collegium et eorum mini-
stros eligendum vsque ad eius cognitum
in secunda sententia, deductis tamen his
quae alijs ex forma locationum praecedentium
Rectoribus, administratoribus, mo-
nasterijs et pijs locis fuerint persoluedi,
quae minime retardari debeant, et sine litis
ac iurium Monasteriorum ecclesiarum et
piorum locorum, ac partium prauidio
ponant, dent et deponant. At quoniam
Ecclesiarum bona confinia Canones, &
rogatos de instrumentis ut ea propalant Facultates proced. Subhibitio Pana-

*Monendi detentores
bonorum ad exhiben-
titulos quorum vigo-
re bona possident.
Quod facere recus.
in iis in quibus à
40. annis citra non
offenderint dicta in-
strumenta et abinde
pacifice possedisse,
& de canone solu-
to beneficiatis re-
spondisse ad incur-
sum censurarum
& bonorum priua-
tionem procedendi.
Lata prima senten-
tiam sequestram.
Monendi in eccles.
per edictum, aut sim-
pliciter citationem in-
formatos de iuri-
bus ecc. et notarios*

census, redditus & prouentus iura, instrumenta scripturæ à diuersis
 auaritia obæreatis occultantur, adeo quod à multis Abbatibus,
 prioribus, cōmentariis, capitulis canonicis, Rectoribus, capellanis
 guardianis & aliis beneficiatis beneficiorum suorum bona & illo-
 rum confinia & instrumenta ignorentur. Eisdem collegio & depu-
 tatis eorumque commissariis, auditoribus, ac subdelegatis substitu-
 tis & ministris, vt sub pecuniariis & in illarum subsidium ecclesiasti-
 cis sententiis censuris & pœnis ac aliis iuris & facti remediis oppor-
 tunis omnes & singulos vtriusque sexus Christianifideles de præmis-
 sis informatos, ac Notarios & Tabelliones, ac alios quoscumque de
 instrumentis & scripturis, ac documentis in præmissis & circa ea
 necessariis rogatos, in ecclesiis dum diuina celebrantur, vel aliàs etiã
 per edictum publicum vel simplicem citationem, vt ea omnia ip-
 sas monasteriis ecclesiis beneficiatis & piis locis denũciat propalēt
 notificent, exhibeant & consignent, citare & monere, ac contra cō-
 tumaces & inobedientes ad incursum pœnarum & censurarum hu-
 iusmodi declarationem vsque ad illam effectuale obedientiã om-
 nibus & singulis iuris & facti remediis opportunis procedere pos-
 sint & valeant concedimus & indulgemus. Et quoniam iustum esse
 censemus, vt causa quæ per ipsos Collegium deputatos, eorumque
 auditores commissarios & ministros cognoscuntur trahiatur & de-
 cidantur, celerem & optatum finem accipiant. Volumus quod col-
 legium, & deputati eorumque auditores commissarii et ministri in
 omnibus causis, quas ipsos et eorum quemlibet pro tempore auo-
 care, agere, cognoscere, decidere et sine debito terminare contigerit,
 illas iuxta priuilegia et facultates eidem collegio concessas et indul-
 gas, ac prout procedere possunt contra eiusdem fabricæ debitores et
 in causis legatorum piorum vnã cum illarum incident. dependen.
 emergent. annexis et connexis procedere cognoscere, decidere et si-
 militer sine debito terminare, necnon partes in illis interesse habentes
 citare, et si absentes, aut sui copiam non facientes, aut aliàs nõ re-
 peribiles fuerint, dummodo prima vice personaliter citati fuerint, facta
 prius diligentia de eos reperiendo per vnum ex cursoribus no-
 stris, vel mandatariis præfatæ fabricæ, domi, vbi aliàs residerint di-
 missa copia, vel per edictum in valuis Basilicæ sancti Petri huiusmo-
 di et in acie Campi Floræ affigēdis, vel aliàs prout in obligationibus
 in forma Cameræ fieri solet, arbitrio suo simili modo citare, nec-
 non viduis, pupillis et aliis personis de iure curatore indigentibus
 curatores ipsos ex officio deputare, ac quibusuis tam Apostolica
 quam ordinaria auctoritate deputatis etiam Sanctæ Romanæ Ec-
 clesiæ

clesiæ Cardinalibus, vel causarum Palatii Apostolici Auditoribus,
 aliisque iudicibus, necnon quibus & quoties opus fuerit sub pœnis
 pecuniariis arbitrio suo imponendis, ac censuris ecclesiasticis in hibe-
 re aliaque in præmissis & circa ea necessaria & opportuna facere
 possint & valeant. Districtius inhibentes quibusuis locorum ordi-
 nariis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & aliis personis quauis auctori-
 tate, etiam Apostolica fungentibus, etiam cuiuscunque dignitatis, sta-
 tus, gradus, ordinis, & conditionis existentibus in virtute sanctæ
 obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis & excommunicationis la-
 tæ sententiæ, aliisque nostro arbitrio moderandis, infligendis pœ-
 nis, ne eisdem Collegium & deputatos molestare, aut præmissio-
 rum executionem quoquomodo impedire, vel in eis se directe, vel
 per indirectum ingerere, vel introumittere possint, seu audeant, vel
 præsumant. Decernentes quoque præsentis literas vllò vnquam
 tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nõ-
 stræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes
 vocati non fuerint, notari, in ius, vel controuersiam, seu aliàs reuo-
 cari non posse, nec per subreptionem, vel obreptionem obtentas
 præsumi, & ob id viribus carere, minoresque sub quibusuis similibus,
 vel dissimilibus gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limita-
 tionibus, & aliis contrariis dispositionibus quantumuis generali-
 bus, ac fortissimis clausulis & decretis irritantibus roboratis com-
 prehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, tō-
 ties in pristinum & cum in quo ante præmissa quomodolibet erant
 statum, etiam sub data per Collegium & deputatos huiusmo-
 di eligendi plenarie restitutas esse. Sicque ab omnibus censeri, &
 ita per quoscumque iudices & commissarios quauis auctoritate fun-
 gentes, etiam auditores & Cardinales præfatos
 sublatas eis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudi-
 candi facultate iudicari debere, irritum quoque
 & inane si secus super his à quoquam quauis au-
 ditoritate scienter vel ignoranter contigerit at-
 tentari. Non obstantibus præmissis, ac nostra
 de non tollendo iure quaesito, & quibusuis apo-
 stolicis, etiam per nos, necnon in prouincialibus
 & synodalibus Conciliis editis specialibus vel
 generalibus constitutionibus, & ordinationi-
 bus, ac quibusuis etiam collegij Cardinalium,
 & Auditorum eorundem, ac aliorum tribunalium, necnon quo-
 runcunque monasteriorum, ecclesiarum, domorum, beneficiorum,
 & aliorum tribunalium, necnon quo-
 runcunque monasteriorum, ecclesiarum, domorum, beneficiorum,

*Derogationes re-
 gul. de nõ tollendo
 iure quaesito,
 Collegij Cardina-
 lium quorumcum-
 que tribunalium m.
 Monasteriorum ec-
 clesiasticum.*

ordinum capitulorum & piorum locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegii quoque indultis & literis apostolicis quibusvis etiam ipsis auditoribus & aliis iudicibus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu simili, & excerta scientia concessis, confirmatis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specifica & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda ferret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita obseruata inserti foret, presentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod dicti Deputati retenta tertia parte bonorum, per eos pro tempore recuperatorum huiusmodi, reliquas duas partes suis quibusvis ecclesiis pro rata consignare debeant & teneantur. Quod que presentium transumptis etiam impressis manu Secretarii fabricae huiusmodi subscriptis & sigillo eiusdem fabricae sigillatis eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum concessionum, declarationis indulti & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attempta re praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo Tertio Idus Septemb. Pontificatus nostri anno Quinto.

Transumptis fides adhibeatur.

Cæ. Glorierius.

Pro reuerendis. D. Sumat. N. Aragonia Praesid.

C. Rouyer. ff

Bulla

Bulla S. D. N. D. Pii Papa. V. assignationis, & applicationis fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, omnium fructuum & aliorum narraturum ex bonis ecclesiarum alienatis perceptorum, & unius anni respectue loco tertiae partis proprietatis ipsorum bonorum per alias suas literas eidem Fabricae assignata.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EX debito pastoralis officij, cui disponete domino praesidemus ad ea libenter intendimus, per quae quarumlibet Ecclesiarum, fabricae praesertim Basilicae nostrae Principis Apostolorum de Vrbe, cuius cura nobis peculiaris est attributa, congruam suscipiant sustentationem, ut quae id foeliciter subsequatur nonnuquam ea quae per nos ad ipsarum fauorem ordinata sunt, quaeque non ita foelicem successum habitura credimus, ad aliam formam redducimus, prout locorum & temporum qualitate pensata conspiciamus in Domino salubriter expedire. Sane licet alias nos cum accepissemus, quod diuersae personae tam ecclesiasticae quam saeculares, quamplurima bona, possessiones, & terras, etiam ad ecclesias, etiam cathedrales & metropolitanas, monasteria, beneficia, domos, & alia regularia, necnon hospitalia & pia loca pertinentia, & spectantia praetextu diuersarum alienationum eis contra tenorem foel. record. Symachi, & Paulij, ac aliorum Romanorum pontificum praedecessorum nostrorum, aut sine apostolice sedis licentia, seu illarum forma non seruata, aut aliis in euidens damnum & praecudicium Ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum, & piorum locorum huiusmodi factarum occupauerant, & detinuerant, ac detinebant, nos praemisissis occurrere volentes, ut quae necessitatibus fabricae dictae Basilicae curae nostrae commissae subueniremus, certis tunc expressis modo & forma Motu proprio dilectis filiis Collegio & Deputatis praefatae fabricae, eorumque pro tempore Auditoribus, & ministris inter caetera, ut omnes, & singulas alienationes in emphiteosim, seu censum perpetuum, aut ad tertiam, vel aliam generationem seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes de quibusvis terris, possessionibus, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus & iuribus, tam spiritualibus, quam temporalibus ecclesiarum monasteriorum, domorum, beneficiorum, hospitalium, & aliorum

aliorum piorum locorum quorumlibet sine sedis apost. licentia aut illius forma non seruata in damnum ecclesiarum, seu solennitatibus à iure requisitis, aut constitutionibus ipsorum monasteriorum, seu domorum minime seruatis, aut aliàs nulliter eatenus factas reuiderè & constito sibi quantum sufficere videretur de premissis, illas & contractus superinde sub quibusuis formis et verborum expressionibus habitos, etiam si iuramento vallati existerent, ad solius ipsius fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte inuita & contradicente facta sibi prius intimatione per tres menses, rescindere, irritate, cassare & annullare, ipsosque detentores & occupatores ad terras possessiones, bona, res et iura præfata, vt præfertur detenta & occupata relaxandum & de fructibus eatenus perceptis & qui percipi poterant, necnon in posterum percipiendis realiter satisfaciendum cogere & compellere, bonorumque, & fructuum recuperandorum huiusmodi tertiam partem ipsi fabricæ, reliquis duabus partibus ecclesiis, monasteriis, beneficiis, domibus, hospitalibus, & piis locis ad quæ bona ipsa spectabant, cum effectu consignatis vendicare & applicare possent & valerent. Ita vt eisdem collegio, deputatis, eorumque auditoribus et ministris liceret dictæ tertie partis huiusmodi bonorum præfate fabricæ, vt præfertur, applicatorum, corporalem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, illamque in dictæ fabricæ vsus et utilitatem absque alia sedis apostolicæ, et superiorum ecclesiarum, monasteriorum, domorum, beneficiorum, hospitalium et aliorum piorum locorum ad quæ bona ipsa spectabât, licentia, alienare, vendere et conuertere, diocesani loci, vel cuiusuis licentia desuper minime requisita, facultatem, et auctoritatem concesserimus, prout in nostris desuper confectis literis plenius. Verum quia, vt accepimus, dictæ fabricæ difficile foret tertiam partem proprietatis bonorum eidem fabricæ, vt præfertur assignatam vendere et in usum dictæ fabricæ conuertere, cum non de facili emptores reperiretur et plurima bona non ita commodam diuisionem patiantur, vt tertia ab ipsis pars sine duarum partium detrimento dismembrari et separari possit. Cupientes indemnitati dictæ fabricæ consulere, arbitantesque quod si loco dictæ tertie partis proprietates bonorum recuperandorum, vt præfertur, dictæ fabricæ assignatæ, omnes fructus contra leges et canones, ac constitutiones antecessorum nostrorum per quosuis conductores et successores vniuersales, vel singulares quomodolibet indebite ex dictis bonis percepti et qui percipi potuerunt et non sine anteriorum

Causa inductiua concedendi præsentis literas.

aliquorum bonorum eidem fabricæ, vt præfertur assignatam vendere et in usum dictæ fabricæ conuertere, cum non de facili emptores reperiretur et plurima bona non ita commodam diuisionem patiantur, vt tertia ab ipsis pars sine duarum partium detrimento dismembrari et separari possit. Cupientes indemnitati dictæ fabricæ consulere, arbitantesque quod si loco dictæ tertie partis proprietates bonorum recuperandorum, vt præfertur, dictæ fabricæ assignatæ, omnes fructus contra leges et canones, ac constitutiones antecessorum nostrorum per quosuis conductores et successores vniuersales, vel singulares quomodolibet indebite ex dictis bonis percepti et qui percipi potuerunt et non sine anteriorum

eorum periculo retineri possunt, quatenus exigibiles sint & in alienationibus in quibus pauci, aut nulli fructus indebite percepti fuerunt, vel ex inopia debitorum, vel ex quavis causa, vel occasione per ipsos deputatos arbitrandâ, nullum vel modicum emolumentum reportare posse, cum non sit conueniens quod ex eius bono opere detrimentum sentiat, omnes fructus, redditus, & proventus integros vnius anni ex huiusmodi bonis recuperatis exigendi & percipiendi dictæ fabricæ assignarentur & appropriarentur, celeriter utilitatem tam dictæ fabricæ quam ecclesiæ ipsæ consequerentur. Eisdem itaque collegium & deputatos, ac auditores & ministros, eorumque quoslibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris & poenis à iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes et absolutos fore censentes, necnon literarum præfatarum tenores presentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, omnes et singulos fructus, redditus, proventus canones, census & afficta, seu alias responsiones quocumque nomine nuncupentur quomodolibet tam per conductores bonorum ecclesiasticorum, quam eorum successores quoscumque vniuersales, vel singulares, aut particulares, ac alios detentores, occupatores & debitores sub quouis prætextu & inualido contractu contra leges, canones extrauagantes & constitutiones antecessorum nostrorum, aut aliàs indebite, nulliter & inualide perceptos, et ob infectam radicem primi contractus inualidi, aut aliàs nulliter cum ecclesia celebrati, vel occupationis detentionis & usurpationis factæ indebite dictorum bonorum. Si vero vel quia modici, aut nulli admodum fructus sint exacti, vel ex debitorum inopia, vel quavis alia causa per ipsos deputatos arbitrandâ fructus prædicti non essent exigibiles, tunc fructus, redditus, proventus, census & canones integros vnius anni ex dictis bonis recuperatis percipiendos, loco dictæ tertie partis plenariæ & integræ dictæ fabricæ assignamus, & applicari mandamus. Ita quod eisdem Collegio et pro tempore existentibus deputatis auditoribus et ministris prædictis liceat illos propria auctoritate recuperare, exigere &

Applicat fabrica omnes fructus census &c.

Indebite perceptos ex bonis ecclesiæ male alienatis.

Fructus vnius anni.

*Facultas collegij
propria auctoritate
capendi & alie
mandi quam par-
tem, Componendi
per seipsos.*

*Libertati a colle-
gio non pefiunt am-
plius moleftari.*

*Inhibtio ne mole-
ftent, vel impedi-
ant collegium in pra-
missis.*

leuare, illosque locare, vendere & alienare, ac in
vsum & vtilitatem dictae fabricae conuertere, Se-
dis apostolicae, vel superiorum Ecclesiarum mo-
nasteriorum & beneficiorum eorundem, vel or-
dinarij aut cuiusuis alterius licentia desuper mi-
nime requisita. Et vt facilius ecclesiae integram
proprietaem & fabrica fructus vt praemittitur,
sibi assignatos consequi possit sine litium cursu
eisdem collegio et deputatis concedimus & elar-
gimur, vt quoties eis videbitur opportunum, per seipsos tantum in
causis praedictarum alienationum siue detentionum bonorum ec-
clesiasticorum, in quibus ius Ecclesiarum, monasteriorum, domo-
rum, hospitalium, beneficiorum & piorum locorum praefatorum
non adeo clarum existit vt de facili bona & fructus pro ecclesiis,
monasteriis, domibus, beneficiis praefatis & fabrica vendicari pos-
sint, aut ius ipsum dubium sit cum dictis detentoribus, possit, et suc-
ceti. vniuersalibus, vel particularibus sub beneplacito Sedis apost.
transigere & componere de consensu Rectorum
eorundem arbitrio possint & valeat. Quodque
aucta et soluta parte in qua conuerint, seu pro
qua composuerint, occupatores, possessores, vel
successores praedictos absoluere & liberare, ita
vt de caetero a nemine sub praetextu quarumcunque constitutionu
canonum, legum extrauagantium, ac bullaru per antecessores no-
stros praedictos & per nos super rescissione & recuperatione bono-
rum & fructuum ecclesiasticorum editarum quomodolibet mole-
stari, inquietari vel perturbari possint & valeant, sed facta solutione
praedicta sint & esse intelligantur etiam liberati tam ab omni ani-
mae periculo quam ab omnibus poenis & mulctis quas occasione
dictorum fructuum indebite perceptorum incurrisent & contra-
ctus necessarios conficere, qui postquam celebrati fuerint idem ro-
bur obtineant, ac si a Sede apostolica confirmati fuissent & super
praemissis omnibus et singulis perpetuum silentium impositum sit
& esse censeatur. Distinctius inhibentes quibu-
suis cuiuscunque status, gradus, & conditionis
existentibus & quacunque auctoritate fungen-
tibus in virtute sanctae obedientiae & sub excō-
municationis aliisque nostro arbitrio moderan-
dis et imponendis poenis, ne eosdem Collegiū,
et Deputatos, eorūque auditores, et ministros praefatos in praemissis
molestare,

molestare, perturbare, vel inquietare audeant, vel praesumant. Ac
decentes praesentes literas nullo vnquam tempore de subrep-
tionis, vel obreptionis vitio, vel intentionis nostrae, aut quopiam alio
defectu notari impugnari aut inuolidari, etiam ex eo capite, quod
interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci,
minusque in ius, vel controuersiam vocari quouismodo posse, sed
semper validas et efficaces existere, suosque plenarios effectus forti-
ri, nec sub quibusuis similibus, vel dissimilibus gratiarum reuocatio-
nibus, limitationibus et derogationibus comprehendi vllatenus pos-
se, sed semper ab illis exceptas et quoties illae emanabunt toties in
pristinum statum etiam sub quacunque data per ipsos eligenda re-
stitutas esse et ceteri. Sicque per quoscunque iudices et commissa-
rios etiam causarum Palatii apostolici auditores, sublata eis, et eorū
cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctori-
tate iudicari et diffiniri debere. Iritum quoque et inane quicquid
secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoran-
ter contigerit attentari. Et nihilominus venerabilibus fratribus no-
stris Amerin. et Maceraten. ac Aquinaten. Episcopis motu simili
per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus
eorum per se, vel alium, seu alios, praesentes literas, & in eis conten-
ta quaecunque, vbi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte colle-
gij deputatorum, auditorum, et ministrorum praefatorū fuerint re-
quisiti solēniter publicantes, sibi que in praemissis efficacia defen-
sionis praesidio assistentes faciant praesentes literas et in eis conten-
ta quaecunque ab omnibus quos illa concernunt inuolabiliter ob-
seruari. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper quomo-
dolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles
per sententias censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna
iuris et facti remedia appellatione postposita comescendo, legiti-
misque super iis habendis seruatis processibus sententias, censuras
et poenas ipsa etiam iteratis vicibus aggrauan-
do. Inuocato etiam ab hoc si opus fuerit auxi-
lio brachij saecularis. Non obstantibus foelicis re-
cordationis Bonifacij Papae viij. praedecessoris
nostri, de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummo-
do ultra tres dietas quis vigore praesentium ad iudicium non extra-
hatur, ac aliis constitution. & ordination. apostolicis, ac quatenus
opus sit nostris de non tollendo iure quaesito, ac vnionibus commit-
tendis ad partes vocatis quorū interest, et exprimendo valore, nec
non Lat e. anensis Concilij nouissime celebrati vniones perpetuas
quasi in

nisi in casibus à iure permisis fieri prohibentis et quibusuis aliis apostolicis, necnon in prouincialibus et synodalibus conciliis editis specialibus, vel generalibus constitution. & ordinatio. ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriã derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam Motu & scientia similibus, ac aliã quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis ac totis eorum tenoribus speciales specifica in diuidua & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus pro. sufficienter expressis habentes, illis aliã in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, seu si aliquibus communiter, vel diuisim ad eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, per praesentes autem literas derogatum non esse, nec intelligi volumus in parte, vel toto primis et secundis cedulis Motu proprio confectis, & in fauorem dictae fabricae super bonis ecclesiae alienatis, nisi tantum quo ad dictos integros fructus & facultatem percipiendi fructus vnus anni, vt praefertur. In omnibus vero aliis & singulis in dictis cedulis & literis concessis omnia stent & esse intelligantur firma & in suo robore valida, ac si praesentes à nobis non essent emanatae. Insuper quoque statuimus, vt earundem praesentium transumptis manu Secretarij & sigillo dictae fabricae subscriptis & munitis, eadẽ prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam nostrae absolutionis, absignationis, concessionis, enlargementis inhibitionis, decreti, mandati, derogationis, voluntatis & statuti infringere, vel ei aulicè temerariò contraire. Si quis autẽ hoc attetare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno 1570. Kal. Feb. Pont. nostri anno sexto.

Ca. Glorietius.

Pro Reuerendiss. summat. N. Aragonia. Praesidens.

C. Rouyer.

Sanctiss.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papa quinti, Reuocatio priuilegiorum de recipiendis & retinendis Fratibus alterius ordinis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Quaecunque sacrarum religionem statum offenderent noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remouere. Quamquam enim de cohibendis regularibus ad alium ordinem translatis sancta Synodus Tridentina salubri consilio decreuit, vt nemo cuiuscunque ordinis, praelatus vel superior vigore cuiusuis facultatis, illorum quempiam ad habitum & professionem admittere possit, nisi vt de ordine ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in claustro perpetuo maneat. Multi tamen superiores & praelati, obtentu priuilegiorum, quam plurimos apostatas & alios diuersorum ordinum ad se obiurgia, contentiones, leuitatem & malefacta vt maxime fugientes, eo etiam consilio receptare non desinunt, vt illorum opera in curandis infirmis, gerendisq; eorum locorum rebus, & negotiis vtantur, ex qua re plerique solutiores effecti & quasi impunitatem affecti, non personas tantum eorum ordinum, vnde animaduersionis metu forte exierant, sed & ipsorum ordinum ritus, moresque male dictis insequuntur. Quocirca cum eiusmodi priuilegia veniant abroganda, quando cunque insigniter comperiuntur nocere: vel etiam scandala generare. Nos his aliisque rationabilibus causis adducti & vt quibuslibet huiusmodi effugia praecaudamus. De nobis attributae potestatis plenitudine reuocamus & abolemus omnia & quaecunque priuilegia, facultates, dispensationes & indulta, praeter iuris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi fratres, monachos, canonicos & alios etiam laxiorum ordinum professores, quibuscunque ordinibus, monasteriis, hospitalibus, militiis & piis locis, etiam sancti Antonij Viennensis Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, sancti Iohannis Ierosolymitani, Iesu Christi, sancti Iacobi de Spatha, sancti Lazari Ierosolymitani, eorumque ecclesiis, membris, superioribus & personis, per quoscunque Ro. Pont. praedecessores nostros, ac nos, & Sedem apostolicam tam in ipsorum monasteriorum, hospitalium & locorum institutione, quam deinceps quomodocunque, ac quotiescunque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus & aliã sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, praeservationibus, mentis attestationibus, derogatoriã derogatoriis aliisque

aliisque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium, & cuiuscunque alterius pij operis intuitu, ac etiam ex quibuscunque aliis causis, quantumuis grauibus, charitatis, & necessitatis, etiam consideratione, vel supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque principum, necnon S. R. E. Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa, vel etiam moderata. Cassamus quoque & annullamus, quo ad illa, omnes apostolicas, & alias literas super his confectas, ac processus, & alia inde secuta quæcunque. Ac volumus ea omnia vires & effectum de cætero non habere, ita vt post hac illorum sic reuocatorum prætextu prælati & superiores prædicti, aut alij quicunque nullum profus alterius, etiam laxioris ordinis, vel obseruantie regularem, etiam specialem transendi ad ipsos licentiam iuxta huiusmodi priuilegia duntaxat ferentem, ad habitum & professionem regulari in suis quisque monasteriis, domibus, locis vel ordinibus, etiam vt in claustro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quenquam recipiant vel retineant. Eos vero quos in aliquo ex casibus supradictis vigore huiusmodi priuilegiorum tantum, ac præter iuris communis dispositionem iam habent translatos ad eorum superiores, et loca eius ordinis vnde erant profecti, quamprimum remittant. Decernentes admisiones, receptiones, & retentiones huiusmodi nulla firmitatem subsistere, ne minemque profus vlli voto, vllie regulæ obseruantie etiam iuramento, aliaue solennitate promissæ obligare, necnon irritum, & inane quicquid secus per prædictos, aut quoscunque alios quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius nostræ reuocationis tenorē admiserint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent modo prædicto translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & pensionibus ecclesiasticis præsentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipso. Quocirca omnibus locorum ordinariis, in quorum diocesi loca prædicta consistunt, per apostolica scripta mandamus, vt per se vel aliū seu alios de translatis prædictis auctoritate nostra cognoscentes, in eos quos contra hoc præscriptum nostrū degere inuenerint, ac etiā recipiētes, vel retinente relictō quocunque exemptionis priuilegio animaduertāt, ipsosque præterea translatos, vel retētos, ad priores ordines et disciplinā remittere

tere procurent. Contradictores quoscunque per cēsuras & pœnas ecclesiasticas, ceteraque iuris & facti remedia opportuna, quæcunque appellatione postposita compefcendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum, hospitaliū, militiarum ordinum & locorum prædictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, vsibus & naturis, quodque Prælati & superioribus prædictis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuifim à prædicta sit sede indultum, quod literis reuocatoris sub quacunque formula editis nullatenus, vel nisi modis & formis in huiusmodi indultis contentis parere et ob non partionem aliquas censuras: & pœnas incurrere, aut aliās interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenā & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, necnō monasteriis, hospitalibus, militiis & ordinibus huiusmodi mentionē & quibuslibet aliis priuilegiis, exemptionibus, indulgentiis, & literis apostolicis generalibus et specialibus, etiam Motu scientia & potestatis plenitudine prædictis concessis, cuiuscunque tenoris existant, per quæ præsentibus non expressa, vel omnino nō inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri & de quibus quorumcunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mētio specialis, quæ omnia nolumus cuiquam contra prædicta in aliquo suffragari, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem vt ipsarum præsentium exempla edantur, eademque etiam impressa, notarij publici manu & prælati ecclesiastici, eiusue curiæ sigillo obfignata, eādē illam vbique locorum fidem in iudicio, & extra illud faciant, quam ipsæ præsentibus facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, cassationis, annullationis, priuationis, voluntatis, mandati, & decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incurfurum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1569. Pridie Idus Octobris. Pontificatus nostri anno Quarto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Dñi 1569. Inditione duodecima, die vero prima mensis Decembris Pontificatus sanctissimi Domini in Christo patris, & Domini N. D. Pij diuina prouidētia Papæ V. anno Quarto, retro-

BVL. ET MOT. PRO.

retroscriptæ literæ apostolicæ lectæ, affixæ et publicatę fuerunt ad Valuas Basilicarum Lateranenę Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellarię apostolicę, ac in acie Campifloræ, dimissis in omnibus supradictis locis earumdem retroscriptarum literarum copiis affixis, per nos Iulium Parinum & Io. Bornotum prædicti S. D. N. Pape Curf.

Scipio de Octavianis Mag. Curf.

S. D. N. D. Pij Papa V. Noua constitutio de confidentiis beneficalibus earumque casibus præsumptionibus, & probatibus, Cum relaxatio ne cognitionis causarum, præterquam penditum Itemque futurarum de collationibus Episcopis, & superioribus, beneficiis que consistorialibus.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Intolerabilis multorum peruersitas, qui sacrosanctas constitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpe illarum auctoritas in necessitatem adducit cautius providendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione proposta reprimatur. Bene quidem & prouidenter foel. rec. Pius Papa. iiii. prædecessor noster ad tollendam fiduciarie mancipationis beneficiorum ecclesiasticorum corruptelam, statuit & decreuit, vt ipso iure vacarent ecclesię, monasteria, cæteraque beneficia ecclesiastica in confidentiã à quibuscũque, etiam S. R. E. Cardinalibus cuiusvis personę contemplatione vel intuitu recepta, liberam illorum dispositionem sibi & apostolicę sedi reseruando. Nec valerent ipsorum collationes, seu concessiones, nec fructuũ, nec pensionum reservationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediendi, seu accedendi, & ingrediendi ad ecclesias monasteria, & beneficia supradicta, illaque recipientis fructus, pensiones, & alias res eorundem indebite perciperent. Prohibens quibuscũque etiam sub censuris ecclesiasticis, ne quid huiusmodi amplius auderent, Ac etiam decreuit omnes & quascũque provisiones, præfectiones, collationes, cõmẽdas, & alias dispositiones de ecclesiis, monasteriis & beneficiis, necnon reservationes fructuum, pensionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliasque facultates, siue per se, siue futuros Romanos pontifices, etiam Motu proprio, ac consistorialiter, seu etiam per ordinarios collatores, etiam ad patronorum presentationem, cum interuẽtu confidentiæ huiusmodi, siue expresse, siue occulte

PII P A P. V.

occulte, ac de iure præsumpto & alias contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam suffragari, sed ecclesias, monasteria & beneficia huiusmodi ipso iure vacare, ac prædictę dispositioni reseruata esse, sicque per quoscũque etiam per præsumptiones & coniecturas legitimas & alias eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiusmodi, in lucem erui, & probari non posse constaret) iudicari & diffiniri debere. Nec non irritum, & inane quicquid secus contigeret attentari, quemadmodum confectis super his literis suis plenius continetur. Verum tamen propter improbas multorum cupiditates, prædicta, quę ad purgandũ hac pernicie ecclesiã, & animarũ salutem ab ipso prædecessore edita sunt in multis deprehendimus viam aperuisse grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in causis huiusmodi confidentiarum expediendis remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas vbicũque, & inter quoscũque motas ad nos aduocauissemus, ac omnimodam huiusmodi causarum presentium cognitionem nobis & successoribus nostris referuauissemus, & super quibusdam corã bonis & successoribus nostris referuauissemus, & super quibusdam coram bonis processum fuisset, variis inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentię occulte irrepsisse, sed plerisque causis presumptiones, et coniecturas, quę ad illud probandum deducuntur, minime sufficere, cuiusque rei causa plurimos qui ante literarum prædictarum editionem huiusmodi confidentias exercent vbi cognouerunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in iudicio confidentias ipsas contempta constitutione prædicta, ecclesias, monasteria, & beneficia sic recepta vt prius retinere, alios, fructus, pensiones, & alias res recipere: alios eorum exemplo ad similia & grauiora, fidentius commoueri: Multi enim ipsa beneficia iura retinere nequẽtes: alij ne cogantur ad sacros ordines, ad residentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiscantur, vt inimicos occidant, alij vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces: quidam vt purgato delicto, vel absolute consecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel senes, vel infirmi, vt beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciant in alios, qui vel prophanam familiam feruentiam de fructibus ecclesiasticis alant, vel illa etiam in infantibus, aut nascituris asseruent facto interdum circuitu retrocessionis, cum reservatione fructuũ & aliarum rerum, aut accessu, præsertim

BVL. ET MOT. PRO.

ab illis qui præstandorum iurium Camerae Apostolicæ sunt immunes: alij aut incapaces, aut aliis beneficiis ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese mancipare refugientes, aut mere laici beneficia ecclesiastica aliis conferenda procurant, vt de illis postmodum ad libitum suum disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinarij, & alij collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus, seu pensiones capiant eorundem, alijque faciant ministrari. Alia item per multa eiusmodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impie violatur, disciplinæ ecclesiasticæ neruus dirumpitur, & imminens patretur exitium animarum. Quare nos volentes periculosam talium auidaciam noui iuris subsidio cohibere, præsentium auctoritate, statuimus, vt si quis quacumque auctoritate ecclesiam, vel monasterium, aut aliud beneficium ecclesiasticum quaecumque ex re signatione, vel cessione cuiuscumque personæ simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu, vel accessu, etiam sola dimittentis intentione receperit, vt illa vel illud etiã in cunctu regressus vel cessus, eidem dimittenti vel alteri postea cõferatur, aut illius fructus, vel eorundem pars alij vel aliis concedantur, vel pensiones soluantur, ex eisdem hæc confidentia censeatur. Itidem si ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac aut conferat in futurum beneficium ecclesiasticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expressa, vt postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu alterius cuiuscumque contra iuris communis ordinationem disponatur, siue vt de eo prouisus, fructus illius, vel partem ad utilitatẽ, vel libitũ cõferentis, vel adẽtis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi, vel illis, quem vel quos idem collator aut cedens, vel alius per se vel alium scripto, aut verbo iusserit seu significauerit, persoluat, & pariter si à patrono etiam laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc si clericus prædictæ Camerae, aut Cardinalis, aut alius à solutione iurium ipsius Camerae, vel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post resignationem, vel cessionem alicuius extranei, de ecclesia, monasterio, vel alio beneficio ecclesiastico in se, Apostolica vel alia auctoritate factam & admissam, illam vel illud etiam cõfatis literis Apostolicis, & possessione apprehensa, in eundem regnantem, vel cedentem, modico spatio interiecto, veluti duorum aut trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retro cessione fructus ecclesiar, seu monasterij, aut beneficij, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super illis reseruatam, vel regressus, seu accessus, & ingressus ad illam vel illud ipsi clerico,

vel

PII PP. V.

114

vel Cardinali, aut alij exempto sit fuerit vt concessus. Postremo si quis crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, de nouo receperit, quacumque auctoritate ecclesiã, monasterium, vel aliud beneficium ecclesiasticum, quod ante, vel post commissum delictum, aut contractam irregularitatẽ dimiserit, in quouis horum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusque huiusmodi literis prædictis comprehendantur, ac si illis speciatim expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum. Ad probandum vero plene confidentiarum abusum inter alias etiam hæc præsumptiones, & coniecturæ habeantur legitimæ. Videlicet, Si quis post cessam ab se ecclesiam, vel monasterium, aut beneficium, & publicatam resignationem, seu cessionem, captamque à successore possessionem, sese in illa, vel illo, seu rebus illius per se, vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicumque successor illi, vel eius propinquis ipsos, aut partem aliquam remiserit eorundem. Si recipiens beneficium constituerit dimittentem, vel eius parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus beneficij dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus menfariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ personam recipientis concernit, profecuta sit, simulque expensæ pro ea necessaria ab illo factæ fuerint. Denique si quis pro cessione alicui facta, quacumque auctoritate de beneficio ecclesiastico per se, vel alium, seu alios intercesserit, vel aliàs in negotio non cessionis sese immiscuerit quoumodo, deinde aliquid de fructibus talis beneficij de facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocumque. Testes autem de quaque re singulares singulas probare valeant præsumptiones, & coniecturas, pluresque huiusmodi præsumptiones & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Caterum criminosi & ceteri omnes, qui ad perhendũ in casibus Simonie testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur. Sed ne quisquam etiam vana fiducia fretus, nõ intendendi contra se iudicij, in crimine, perseueret, vtque hoc malũ grauioris censure stimulo vsquequaque prohibeatur, omnes & singulos, qui huicque ecclesias, monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reuersi, & resipiscentes celerici dimissione sibi prospexerint, & quidquid tale admiserint in futurum, etiam omni-

bus & singulis aliis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, administrationibus, officiis & beneficiis obtentis, quæ pariter sub dicta reservatione comprehendi volumus, necnon fructibus, pensionibus & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romanæ Curia, & aliis officiis temporalibus presentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in iuris subsidium excommunicationis sententia innodamus, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus ab alio quam à Romano Pontifice, absolutionis beneficiū valeat obtinere. Nos enim aduocatione causarum huiusmodi & reservatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentium, nobis, & prædictis successoribus, vt prædictum est facta, causis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noscuntur, ac etiam iis quas ratione ecclesiarum & monasteriorum, quorum dispositio in confessorio fieri consuevit, aut debet, itemque contra ordinarios collatores episcopos & alios superiores prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, vt iam aliis nostris literis statutum est, audiendis, decidendis, & terminandis, harum serie prorsus relaxata, decernimus ita deinceps quoscunque iudices ordinarios & delegatos, etiam causarū palatii Apostolici auditores, ac prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & ipsorum cuiusque quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, vbi que iudicari, interpretari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus in prædictis per quoscunque, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum ordinariis districtus iniungimus, vt in suis quisque ecclesiis, ciuitatibus, dioecesibus, & locis etiam exemptis, ad prædicta studiosè attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes seuerè animaduertant, si diuinæ maiestatis iudicium, dictæque sedis censuram voluerint evitare. In cæteris vero causis & negotiis nobis, & prædictis successoribus exceptis, eodem locorū ordinarios presentium auctoritate delegamus, vt gratia & fauore postpositis, pro se quisque cum venerit vsus, cōtra prædictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligēter inquirent, si quoque inquisitiones omnes sigillo obsignatas ad prædictā sedem quā prius transferant, vt nos & prædicti successores in causis huiusmodi procedentes, quod iustū fuerit decernamus. Nos enim singulis ordinariis ipsis, prædictos omnes & quoscunque alios, etiā exceptos, etiā per editū publicū, constituto prius summarie, & extra iudicialiter de non tuto ad illos accessu, citandi & monendi, eisque, ac iudicibus ordinariis & delegatis, aliisque personis quibuscunque, ne prædicto executionem quoquomodo impediānt, vel aliās in illis interpo-

terponant, etiam per simile editum inhibendi, eisdemque ac alios contradictores, & rebelles quoscunque per censuras & poenas ecclesiasticas, ac omnia alia iuris & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij secularis, quandounque opus erit, inuocandi, ceteraque in prædictis omnibus & singulis necessaria faciendi & exequendi, plenam & liberam tenore presentium concedimus facultatem. Non obstantibus scilicet. Bonifacij papæ octauæ prædecessoris nostri de vna, & in concilio generali edita de duabus dietis, aliisque apostolicis constitutionibus & ordinationibus, quodque episcopis, collatoribus & prælati prædictis, etiam Cardinalibus, vel quibusuis aliis cōmuniter vel diuisim à prædicta sit sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdicti, suspendi vel excommunicari, aut contra indulta huiusmodi ad iudicium trahi non possint per literas Apostolicas nō faciētes plenā & expressam & de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ presentibus non expressa, aut in totum non inserta effectus presentium, aut attributa prædictis ordinariis iurisdictionis explicatio, seu exercitium vel executio impediri valeat quomodocunque vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, ceterisque contrariis quibuscunque, Literis prædecessoris huiusmodi nihilominus in suo robore duraturis. Volumus autem vt presentium exempla etiam impressa edantur, eaque notarij publici manu, & cuiuscunque curia ecclesiastica, eiusue prelati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem in iudicio, & extra vbi que locorum faciant, quam ipse presentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ priuationis, statuti, decreti, innodationis, iniunctionis, delegationis, concessionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Kalend. Iunij, Pontificatus nostri anno quarto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumryn.

Anno à Natiuitate Dñi 1569. Inditione duodecima, die vero Sab-
bati sexta Augusti. Pontific. sanctiss. in Christo patris & D. N. D.
Pij diuina prouidentia pap. V. anno quarto, retrospectæ literæ assi-

BVLL. ET MOT. PROP.

et publicata fuerunt ad valvas Basilicarum Lateran. & principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariae apostolicae, et in aedibus Capituli florentiae, ut motus est, dimissis in omnibus supradictis locis earundem retranscriptarum literarum copiis affixis per nos Iulium Parinum & Io. Andream Panizzam praedicti S. D. N. papae Cursores.
Christianus de Monte Mag. Curs.

Edictum Observandum ab assumendis ad maiores ordines.

Iacobus Misericordiae divinae tituli Sanctae Mariae in Cosmedin S. R. E. presbyter Cardinalis Sabellus S. D. N. papae Vic.

Cum alias omnibus qui ad maiores ordines essent assumendi, ut per mensem ante ordinationem coram nobis sisterent, & se praesentarent, de quae ipsorum natalibus, aetate, moribus, & vita legitima afferrent documenta, literasque susceptorum per eos ordinum, ac ordinariorum dimissoriales, titulumque beneficiorum ad quae promoueri intendebant, ostenderent, ut eos de aliis, quae ad ordinum huiusmodi susceptionem necessaria sunt, moneremus, ac se ad ea quae ipsis per nos iniungebantur, praeparare possent, iniungerimus, iterum & de nouo omnibus & singulis ad maiores videlicet sacros Subdiaconatus, Diaconatus & presbyteratus ordines adscribi & assumi in posteram cupientibus edicimus, ut per mensem ante ordinationem huiusmodi faciendam coram nobis cum legitimis de eorum natalibus, aetate, moribus & vita, documentis literisque susceptorum per eos ordinum, ac ordinariorum dimissorialibus, & beneficiorum, ad quorum titulum promoueri intendunt, bullis & iuribus compareant, & comparare debeant, ut eos de aliis ad praeparationem ordinum susceptionem necessariis monere valeamus, seque ad per nos eis iniuncta praeparare possint. Alioquin qui per mensem ante ordinationem non venerint, & nostra neglexerint iussa, ad praefatos ordines nullatenus assumantur. Hi vero qui proximis in temporibus de presenti mense Septembris promoueri voluerint, eos commoneamus, ut diebus Veneris, & Sabbati proximis sextadecima, & decima septima eiusdem mensis ad nos cum eorum iuribus & literis, ac documentis praescriptis ad se examinandum veniant. Quod si neglexerint & extra terminum se praesentauerint, ad ordinationem proximam praedictam non admittentur. In quorum fidem &c.

Dat. Romae &c. die 13. mensis Septembris. 1569.

I. Card. Sabellus Vic. Faustus Bona uena Not. Manda

mandatum exhibitiones quarumvis literarum potentium Cameralium quibuscumque praeteritis S. R. E. Camerariis emanatarum, una cum ipsarum reuocatione ab non partitense.

Frater Michael Bonellus S. Mariae supra Mineruam presbyter Cardinalis Alexandrinus S. R. E. Camerarius.

Ratione nobis iniuncti Camerariatus officij recte ad ministrandum videtur exposcere, ut eos omnes, quorum ministerium in eius muneri administratione indigere intelligimus, bene cognitos habeamus, ut eorum opera, & fideliori, & tutiori uti possimus, Et quamuis de omnibus hominibus generatim bene existimemus, neminemque, vel ut minus idoneum, aut minus bonum reiciendum esse iudicemus, tamen valde pertinere arbitramur ad ea quae propria sunt huius officij exequenda, si quibus ministris vsuri sumus, eorum mores virtutem, industriam, caeteraque omnia, quae a non indiligenti Camerario requiri solent, ita explorata, certa que habeamus, ut de eorum opera nobis fideliter & idonee nauanda, quantum fieri potest, securi simus. Quamobrem, De mandato S. D. N. Papae viuae vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officij, tenore praesentium, omnibus & singulis in infra scriptis et quolibet ipsorum ius, & interesse respectiue habentibus & praesentibus, sub mille ducatorum Camerariae apostolicae inferendorum & in iuris sub censuris ecclesiasticis, aliisque nostri arbitrij poenis praecipimus & mandamus, quatenus infra decem, qui in alma Vrbe, qui vero extra, infra quadraginta dies proximos, a die praesentium publicationis computandos, omnes & quascunque patentes literas Camerates a quibusvis Camerariis praedecessoribus nostris, etiam per viam contractus onerosi emanatas, deputationis thesaurariatum collectoriarum, & commissariatuum, tam gabellarum, vectigalium, dationum & aliorum onerum pro tempore impositorum, quam etiam super viarum, pontium, transituum, passagiorum, aqueductuum, murorum reparatione, Ciuitatum, castrorum & locorum status ecclesiastici fabrica & fortificatione, ac annonae fraudibus, & aliis quibuscumque, necnon concessionis quorumvis officiorum, indulgentiarum, priuilegiarum, facultatum licentiarum, & gratiarum cuiuscunque sint generis per dictos praedecessores nostros in quorumvis vniuersitatis, collegiorum, capitulorum, congregationum, & aliarum personarum cuiuscunque status, ordinis, dignitatis, gradus, vel conditionis existant respectiue fauorem, tam in dicta Vr-

be, quam toto statu ecclesiastico & tam ad vitam, quam ad beneplacitum, vel aliud forsan perpetuum tempus quomodolibet facta, debeat, & eorum quilibet debeat apud acta nostri, & dictae Camerae notarij infra scripti realiter, & cum effectu exhibuisse & presentasse. Alioquin praefatis terminis respectiue elapsis & praemisissis non adimpletis, non solum ad declarationem poenarum & censurarum praefatarum, illarumque executionem contra omnes supradictos inobedientes procedemus, sed illos pro reuocatis & amotis, dictisque deputacionibus, & concessionibus priuatis, & desistitis ex nunc prout ex tunc haberi volumus & mandamus, literasque patentes Camerae supradictae reuocamus, irritamus, cassamus & annullamus, nullusque amplius roboris vel momenti, seu auctoritatis existere decernimus, statuimus et declaramus. Ut autem praesentes literae nostrae ad omnium noticiam deducantur, & eos quorum inter est, vel interesse poterit omnino afficiant, volumus etiam & mandamus illas quo ad Urbem in Camera apostolicae valuis, & acie Campiflorae, quo vero extra Urbem, earum copias etiam impressas in solitis locis publicis prouinciarum, & Cinitatum eiusdem status affigi, & per aliquod temporis spatium ibidem affixas detineri. In quorum fidem praesentes fieri & per eundem notarium subscribi, sigillique nostri Camerariatus officij iussimus, & fecimus impressione communiti. Dat. Romae in Camera apostolica die 24. Ianuarij millesimo quingentesimo sexagesimo nono. Pont. Sixti in Christo patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia papae quinti, anno quarto.

Erater Michael Bonellus Card. Alexandr. Camerarius.

Ca. Cappellus.

S. D. N. D. Pij Papae V. Constitutio super formatuendi Censuum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cum onus apostolicae seruitutis obeuntes cognouerimus innumeris celebratos fuisse, et in dies celebrari censuum contractus qui ne dum non continentur intra limites a nostris antecessoribus eidem contractibus statutos, verum etiam, quod deterius est, contrariis omnino pacitionibus propter ardentem auaritia simulul, legum etiam diuinarum manifestum contemptum praeseferunt, non potuimus animarum prout tenemur, salutem consulentes, ac piarum mentium petitionibus etiam satisfaciennes, tam graui morbo, leuissimaeque veneno salutari antidoto non mederi. Hac igitur nostra

com:

constitutione statuimus, censum seu annuum redditum creati, constituit nullo modo posse, nisi in re immobili, aut quae pro immobili habeatur, de sui natura fructifero, et quae nominatim certis finibus designata sit. Rursum nisi vere in pecunia numerata, praesentibus testibus, ac notario et in actu celebrationis instrumenti, non autem prius recepto integro iustoque pretio. Solutiones quas vulgo anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe, aut indirecte obligantes ad casus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus, non tentatur, nullo modo valere volumus. Quem admodum nec pactum auferens, aut restringens facultatem alienandi rem censui suppositam, quia volumus rem ipsam semper et libere, ac sine solutione laudemij, seu quinquagesimae aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda sit, volumus dominum census aliis omnibus praeferrere, ei que denunciari conditiones quibus vendenda sit & per mensem expectari. Pacta continentia morosum census debitorem teneri ad interesse lucrifectantis, vel ad cambium, seu certas expensas, aut certa salaria, aut ad salaria, seu expensas medio iuramento creditoris liquidandas aut rem censui subiectam, siue aliqua eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, siue aliunde acquisitam perdere, aut in aliquam poenam cadere, ex toto irrita sine & nulla. Imo et censum augeri, et nouum creati super eadem, vel alia re in fauorem eiusdem, aut personae per eum suppositae pro censibus temporis vel praeteriti, vel futuri omnino prohibemus. Sicut etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem alias de iure et ex natura contractus non spectarent. Postremo census omnes in futurum creandos non solum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam petere, sed etiam posse pro eodem pretio extinguere non obstante longissimi etiam temporis, ac inmemorabili: immo censum & plurium annorum praescriptione, non obstantibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibus eumque verbis aut casibus concepta sint. Cum vero traditione pretij reddendus exstinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denuntiam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti posse, & ubi pretium, nec volens intra bimestre soluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quando eumque redditum exstinguere posse, praeterea tamen semper denuntia de qua supra, & non obstantibus his de quibus supra, id que obseruari mandamus etiam quod plures

ries

BVL. ET MOT. PRO.

ries ac pluries denunciati fuisse, nec vnquam effectus secutus fuisse. Pacta etiam continentia pretium census extra casum praedictum ab inuito, aut ob poenam, aut ob aliam causam repeti posse, omnino prohibemus. Contractusque sub alia forma posthac celebrandos foeneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obstantibus quicquid vel expresse, vel tacite contra haec nostra mandata dari, remitti aut dimitti contingat, a Fisco volumus posse vendicari. Hac autem salutiferam sanctionem nedum in censu nouiter creando, verum etiam in creato quocumque tempore alienando, modo post publicationem constitutionis creatus sit, perpetuo & in omnibus seruari volumus. Declarantes pretium semel censui constitutum nunquam posse ob temporum, aut contrahentium qualitatem, seu aliud accedens, nec quo ad vltimo contrahentes minui, vel auferri. Et licet legem ipsam ad contractus iam celebratos non extendamus, illos tamen omnes in quos sub alia forma peruenerunt census, hortamur in domino, vt singulos contractus censuram bonorum religiosorum subiciant & animarum salutem consulant. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, statutis & consuetudinibus, nec non priuilegiis & literis etiam per quoscumque Romanos pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis etiam derogatoriis, derogatoriis, nec non irritantibus decretis, ex quauis causa, etiam per modum legis vniuersalis, aut aliis quomodolibet editis, siue in fauorem vniuersatum, Communitatum, Collegiorum, Congregationum, Ciuitatum & locorum concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, quatenus directe vel indirecte praesenti nostrae constitutioni in toto vel in parte contrariantur, specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentes in Cancellaria, & in acie Campi florae publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valiteras conscribantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius praelati munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae prohibitionis, annulationis, statuti, mandati, iudicij, hortationis, derogationis, declarationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis

Dei

PII PAP. V.

118

Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae 1568. quarto decimo Kalend. Februarij. Pontificatus nostri anno quarto.

C. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Anno a Natiuitate Domini 1569. Inditione duodecima, die vero vigesima nona mensis Ianuarij, Pont. sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia papae V. anno eius quarto, retrospectae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt Romae in locis retrospectis, videlicet ad valuas Basilicae principis Apostolorum de Urbe & Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi florae, per nos Camillum Cherubinum & Christianum de Monte, praelibati S. D. N. papae Cursores.

Ioannes Guerdardus Mag. Curfi

Lectae & publicatae fuerunt retrospectae literae Romae in Cancellaria apostolica, anno incarnationis Dominicae 1568. die vero Sabbati vigesima nona mensis Ianuarij. Pontificatus sanctiss. D. N. D. Pij papae V. anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papae quinti, Reductio Montis Inuij ad decem cum dimidio pro-centenario

PIVS PAPA V.

MOtu proprio &c. Ad pastoralis officij curam nobis licet immeritis diuina prouidentia demandatam, in primis pertinere censuimus, vt charissimo in Christo filio nostro Carolo Frater Regi Christianissimo aduersus eius rebelles & haereticos, in tantis tamque periculosis tumultibus in Regno suo excitatis, quibus possumus modis, ac rationibus auxilium feramus, licet magnum pecuniarum numerum antea in eius subsidium miserimus, tamen nunc etiam copias militares pro urgente rei necessitate in Galliam in eiusdem Regis, Regnique defensionem mittere decernimus. Verum cum ad stipendia militibus ipsis persoluenda non exigua aurum argentum pondere opus sit, & ab impositionibus onerum subditis nostris faciendis quantum possibile fuerit abstinere decreuerimus, videamusque omnes Sanctae Romanae Ecclesiae reditus aut alienatos aut piguoratos esse, ita vt aerarium nostrum apostolicum penitus

tus.

tus attritum sic & exhaustum, cogimur maxime huic necessitati leuiori quo fieri potest remedio, aliquam opem afferre. Ita que cum foel. re. Iulius Papa III. predecessor noster vnum Montem vacabilem Iuliam nuncupatum de Scutis Ducentis millibus in alma Vrbe nostrarexerit, & Montis huiusmodi, fructus super introitibus Dobanarum eiusdem Vrbe an rationem duodecim pro centenario assignauerit, & omnia loca per obitum Montistarum huiusmodi exinde pro tempore vacantia extinxerit, prout in literis ipsius Iulij predecessoris sub plumbio de anno 1550. desuper confectis, & eius motu proprio eodem anno expedito plenius continetur, Cum que Cameræ Apostolicæ ministri, qui pro tēpore deinceps fuerunt circa Montis præfacti extinctionem nullam vel saltem modicā curam habuerint, ita vt in literis, & motu proprio dicti Iulij contenta nequaquam obseruata fuisse, quinimo loca quæ ex tunc de cetero vacauerunt pignorata fuisse reperiantur, Nos superioribus diebus considerantes minori quo fieri potest, dictorum Montistarum in cōmodo, ac detrimento & honesta quoque ratione aliquod subsidium vrgentissimis præsentibus erarij nostri necessitatibus afferre, Dilectissimo nostro Michaeli Card. Alexadrino Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario ac secundum carnem Pronepoti nostro dedimus in mandatis, vt per edictum publicum Montis præfatis notum faceret, statuisse nos fructus dicti montis Iulij de Vrbe vacabilis eis vt præfertur assignatos de duodecim ad decem cum dimidio pro centenario quolibet anno reducere, quodque si qui eorūdem Montistarum nolent sic reductis huiusmodi fructibus in ipso monte remanere, scuta centum pro quolibet loco dicti Montis eis restituerentur, & proterea in Bācho dilecti filij Bartholomæi Bonamici collegij Montistarum huiusmodi depositarij, pecuniæ ad hunc effectum deponerentur, deinde edictum hoc publicari, & per Vrbe affigi, pecuniarumque depositum per ministros nostros fieri iussimus. Volentes igitur reductionem huiusmodi suum debitum, & totalem effectum prout necessitas postulat, quā primum habere, & executioni per nos designatæ realiter, & omnino demandari, motu proprio & ex certa scientia, maturaque deliberatione habita, & de Apostolicæ potestatis plenitudine fructus, et redditus quosunque omnium locorum dicti Montis Iulij, qui hodie vacabiles reperiantur, de duodecim ad rationem decem cum dimidio pro vno quoque loco Scutorum centum quolibet anno (saluis tamen firmis et inuolatis in cæteris remanentibus & in suo robore persistentibus, dicti Iulij predecessoris literis, et motu proprio præfactis, quibus per nos in

nullo

nullo alio præiudicatum, innouatum, seu alteratum, aut immutatū existere, sed in illis contenta quæcunque prorsus intacta & illibata, permanere, & prout hætenus etiam in posterū perpetuo obseruari debere declaramus) auctoritate Apostolica, per præsentibus reducimus atque reductos nunc & in perpetuum fore, & esse, & reductionem huiusmodi ab omnibus, quos illa concernit, incōcuisse & inuolabiliter seruari. Sicque per quoscunque iudices, et cōmissarios quauis auctoritate fungentes, etiam præfidentes, & Cameræ apostolicæ clericos, ac eius Camerarium, & alios S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorū cui libet quauis aliter iudicandi, interpretandi et diffiniendi facultate & auctoritate, iudicari, interpretari & decidi debere, irritū quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes propterea dicto Michaeli Cardinali Camerario, et dilecto Bartholomæo Thesaurario generali nostro, modernis, & pro tēpore existentibus, vt deinceps loca mōtis Iulij huiusmodi vacabilia, quæ posthac vacauerunt, nullatenus pignorare seu vendere debeant, nec audeāt neque etiam possint, sine speciali rescripto manu nostra propria signato. Volumus autem quod omnia loca quæ occasione reductionis huiusmodi supererunt, cum effectu tradantur, & consignentur dicto Bartholomæo Bonamico, pro eo seu illo vel illis qui ab ipso nominatus seu nominati fuerint, ita vt pro quolibet loco centum scuta monetæ in manibus personæ per nos ad hoc deputandæ solvere debeat & teneatur. Patentes verò Concessionum eorūdem locorum per ipsum Michaelem Cardinalem Camerarium subscribi, & dictorum locorum distributionem ab eo in dies, & non aliter fieri mandamus, ipsique super his plenam et liberam facultatem concedimus. Non obstantibus dicti Iulij predecessoris literis, & Motu proprio huiusmodi, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis aliis cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis, nec non quibusuis indultis & literis Apostolicis monti Iulij præfatis, & illius montis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cū quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis & etiam irritan. & aliis decretis, etiam quod fructus eiusdem montis ad minorem summā reduci nullo modo possint, & aliis quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa & indiuidua mentio seu quauis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter de

verbo

BVEL. ET MOT. PROP.

verbo ad verbū infertis habentes, illis aliàs in suo robore permissis hac vice dūtaxat ad effectum praesentium specialiter & expresso ac latissime derogamus, totaliterque derogatū esse volumus & derogamus, ceterisque contrariis quibuscūque. Et cū aliis clausulis necessariis & opportunis, & praesentis sola signatura sufficiat, seu si videbitur, literæ sub plumbo seu in forma brevis desuper expediri possint.

Placet Motu proprio, & ita reducimus. M.

Die septima Martij. 1569. Suprascripta cedula motus proprii registrata fuit in Camera Apostolica de mandato Illust. & Reuerendiss. D. mei Cardinalis Camerarij suprascripti libro primo signaturarum Sanctiss. D. N. Pij pap. V. fol. 8.

Ca. Capellus.

S. D. N. D. Pij pap. V. Redictio Montis Nouennalis ad septem pro centenario, cum eiusdem extensione, & ampliatione.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Cum aliàs foel. rec. Paulus papa III. Montem Nouennalem nuncupatum summæ scutorum centum octuaginta septem millium de iullis decem pro scuto ad rationem octo pro centenario non vacabilem, & elapso primo anno quodcūque sibi, seu successoribus suis, & Agētibus Cameræ apostolicæ videbitur, facta intimatione per mensem ante personis, de quorum interesse tractabitur & restituis (eodem mense transacto) personis ipsis pecuniis, quas in eodem monte habuerint vnā cū emolumentis eis debitis extinguibilem, de venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu ad nouennium tantum crexerit, & pro fructibus dicti Montis scuta quatuordecim millia noningenta sexaginta annuatim ex scutis triginta millibus annuis subsidij partis fructuum congregationum regulariū Italiae, ac residuum dictorum scutorum triginta millium pro extinctione dicti Montis assignauerit, & infra dictum Nouennium extingui debere, nec viterius renouare, aut propagari posse declarauerit, pro vt in literis sub dat. Rom. anno incarnationis Dominicæ 1555. dec. Kal. Nouēbris. Pontificatus sui anno primo latius continetur. Et successine etiam foel. rec. Pius pap. 4. predecessor noster de eorundem Cardinalium consilio & cōsensu residuum subsidij praefati pro extinctione dicti montis Nouennalis desinatū monti Pio recuperationū nuncupato per ipsam erecto assignauit & ordinauit, quod occurrente pro tēpore locorum dicti montis recuperationū vacatione, per obitum,

PII PAP. V.

tum, aut aliàs, præterquam per resignationem, quicquid pecuniarū ex illorum sic vacantiū locorum venditione prouenerit, in totidem locorū eiusdem montis Nouennalis primo, & deinde certorum aliorum montium redemptionē vnā cum fructibus ex eodem Monte Nouennali ac aliis montibus redēptis proueniētibus, et non in alios vsus conuerterentur. Voluitque quod cū primū omnium aliorum Montium loca redēpta fuerint, loca dicti montis Pij recuperationū vacantia per ipsum aut Romanos Pontifices pro tēpore existentes aliis concedi non possint. Sed tam illorū vacationibus occurrentibus, quam loca redēpta huiusmodi eorū redēptione facta, vt premittitur, eo ipso extinguerentur & expirarent, prout in aliis eiusdem Pij literis sub dat. anno incarnationis Dñicæ 1562. pridie nonas Iulij, Pontificatus sui anno 3. continetur. Et successine erectis per eundē Pium predecessorē tā primo quā secundo succursus Auinionē. nūcupatis loca per obitū post certū tunc expressum tēpus, aut aliàs, præterquā per resignationē vacantia similiter in extinctionē dicti Nouennalis motis conuerti mādauerit, prout in suis sub dat. xv. Kal. Septēbris anno 4. Et pridie nonas Nouēbris anno 5. respectiue expeditis literis continetur. Quarum vigore ad redēptionem scutorum trium millium dicti montis Nouennalis vsque nunc processum extitit. Et quia pro defensione Catholicæ fidei Christianæ notabilem pecuniarum summā charissimo in Christo filio nostro Carolo Frācorum Regi Christianissimo ab annis hæreticorum oppresso transmiffimus, ac etiam transmittere paterna charitate coacti sumus, & modum non habentes, dictas pecunias ex redditibus Cameræ nostræ apostolicæ extrahere, viamque faciliorem, aut meliorem quam infra scriptam non inuenientes, licet nos ipsi possemus omnia dicti montis Nouennalis loca redimere, & deinde eadem eam partitione fructuum ad rationem septem pro centenario vendere & assignare, attento maxime quod hodie plerique alij Montes non vacabiles vltra septem pro centenario non respondent, & quod propter pecuniarum in hac ciuitate confluentium abundantiam emptores plures ad rationē septem pro centenario inuenientur, & quod attemptata facultate redimendi nulli iniuria fit nec damnum. Nihilominus volentes modernos dicti Montis Montistas fauorabiliter prosequi, ac dictarum literarum tenores etiam veriores presentibus, ac si de verbo ad verbū infererentur pro plene & sufficienter expressis ac insertis habētes, habito per dilectum filiū Bartholomeū Bossottū thesaurariū nostrū generalē cū dicti Collegio officialibus logo tractatu, se cūq; sup infra dicēdis verbo, seu in scriptis cōcordato. Nos eorundē

BVL. ET MOT. PROP.

officialium erga sedem Apostolicam beneuolentiam, promptū que in illius notoriis necessitatibus animum succurrendi plurimum in Domino collaudētes, Deceimus prout auctoritate apostolica, & de plenitudine potestatis decernimus, & de eorundem etiam Montistarum ut praefertur consensu, fructus Montis Nouennalis huiusmodi ad rationem octo pro centenariio, & anno ut praemittitur assignatos, ad rationem septem pro centenariio, & anno reducere, Motemque praefatum nunc summę scutorum centum octoginta quatuor millium existentem vsque ad summam scutorum ducētorum quatuor millium centumquadraginta extendere & ampliare prout fructus huiusmodi reducimus, ac Montem praefatum extendimus & ampliarnus, dictaque scuta quatuordecim mille noningenta sexaginta, seu verius quatuordecim mille ducenta octoginta nouem, & bai. 90. nunc integra remanentia annuatim praefato Monti sic extēso, & ampliato pro illius fructibus annuis ad rationem septem pro centenariio, & anno à Kal. praesentis mensis Ianuar. incohando pro centenariio eisdem hypothecis, & obligationibus Camerae Apostolicę, & illius bonorum in genere & in specie, & auctoritatibus, facultatibus, priuilegiis, exemptionibus & immunitatibus, prorsus & omnino potiantur, & gaudeant, prout prius Montistę huiusmodi habebāt, potiebantur & gaudebant. Ita quod omnia & singula in fauore, & securitatem Montistarum praefatorum, vsque nunc per Sedem & Cameraam Apostolicam concessa, etiam in vim praesentiu concessa censeantur, etiam perinde ac si ab initio Mons huiusmodi ad rationem septem pro centenariio, & pro summa scutorum ducentorum quatuor millium centum quadraginta erectus fuisset. Ita quod nulla prorsus differentia per praesentes nostras quoad nos sedem & Cameraam apostolicam intelligatur esse in praemissis, nisi dumtaxat ratione, & respectu perceptionis fructuum de octo ad septem pro centenariio reductorum. Ut autem dilecti filij Collegium Montistarum praefatorū, ex sua erga nos prompta voluntate & hilari animo, super praemissis consensu praescripto aliquem fructum reportent, concedimus & indulgemus, ut ex quinque iuliis, qui antehac pro admissione ad vnumquēque dicti Montis locum ad Camerae comodum percipi solebant, duo cū dimidio tantū pro Camera per dilectum filiū Tullium Festum de Aspra laicum Sabinensem, quē sicut accepimus praedictus Thesaurarius noster generalis, vigore facultatis sibi desuper attributę in praefato motis Nouennalis Secretariū cōstituit, & deputauit, quasque constitutionē, & deputationē illarū tenorē praesentibus pro expressis habētes harū ferie cōfirmamus & approbamus.

Illas-

Illasque ad hoc ut idem Tullius eiusdem Montis quandiu durauerit Secretarius, permāneat, extendimus & ampliamus percipiantur, reliqui vero duo cum dimidio ad dicti collegij cōmodum, quo facilius praemium eorum congregationibus interessentibus praestare valeant, seu pro aliis ipsius collegij commoditatibus conuertantur, & persoluantur, eisdem Montistas, qui loca ex huiusmodi reductione facta super excrementis emere voluerint, exponēdo scuta centum mouetę in tāto auro pro quolibet loco iuxta distributionem inter ipsos per modernos dicti Collegij defensores factam, seu faciendam, aliis omnibus extraneis, etiam plus offerentibus praeserantur, ita ut etiam pro hac prima vice nil ex dictis quinque iuliis pro expeditione literarum patentium (salua tamen semper mercede, & praesensione solita dicti Secretarij) persoluere teneantur. Mandātes dilecto filio nostro Fratri Michaeli tituli S. Mariae supra Mineruam presbytero Cardinali Camerario camerae apostolicę praesidentibus clericis quatenus praesentes & etiam literas desuper expediendas admittant, ac in libris camerae describi, ac quascunque patentes literas expedire, praemissaque omnia & singula semper obseruari, ac Montistas tam praesentibus quam futuris assistere & de dictis emolumentis ad rationem septem pro centenariio responderi faciant, ac pro eorundem fructuum solutione, ac praemissorum obseruatione, ad cautelam etiam denuo absq; hypothecarum, & obligationum in fauorem dicti montis factarum praesudicio & nouatione, subsidium dictarum congregationum in genere & in specie, ita tamen quod per speciem generi non derogetur, nec ē contra & ita quod nulla quoad nos & cameraam apostolicam quoad cautelas & obligationes dictę camerae, erga dictos motistas censeatur facta nauatio, sed iura iuribus & cautelas cautelis addendo obligent, prout & nos etiam si aliqua Camerae apostolicę obligatio non succedat, ex nūc obligamus & hypothecamus, ac subsidium dictarum congregationum iuxta formam literarum se. re. praedicti Pij Papę iiii. tā in erectione montis recuperationum, quam primi & secundi Auiñ. donec mons huiusmodi durauerit & extinctus fuerit, prorrogamus, dictasque congregationes ad illud omnino dictis montistas soluen. monte huiusmodi durante teneri & obligatos esse volumus & eorū obligationem de triennio in triennium (ut moris est) Depositario dictis montis per ipsos montistas ad eorum nutum ponēdo & auocando ante finem cuiuslibet triennij siēdam promittimus & ad haec omnia nos, successores nostros, & dictas congregationes de supremę plenitudine potestatis obligamus. Dicto vero Thesaurario

Q nostrro

nostro generali, vt pecunias ex huiusmodi reductione & extensione respectiue redigendas à personis loca extensa & ampliata ementibus recipiendi & solitas patentes literas in earundem personarum fauorem pro locis emendis expediendi, ipsasque pecunias post modum ad venerabilem fratrem Carolum Caiacem. nostrum & sedis apostolicæ apud charissimum in Christo filium Carolum Francorum Regem Nuncium ad effectum dicto Regi persoluen, & subuenien. transmittat, nec tamē propterea Montistas ipsos vllō vquam tempore ad transmissionem huiusmodi probandum teneri, & obligatos esse, ac fructus in sortem computari non posse, sed libere illōs tam veteres, quam nouos Montistas ad dictam. rationem septem pro centenario libere percipere posse decernimus, ac nouorum locorum iuxta reductionem, & extensionem, ac ampliationem huiusmodi per dictam Thesaurarium nostrum faciendas venditiones, ac si à nobismet & in consistorio nostro secreto, ac de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinaliū cōsilio factę fuissent ex nūc motu simili, ac ex certa nostra scientia approbamus & confirmamus, ac omnes, & singulos etiam dictorum Montistarum consensus forsā nō rite receptos, ab omnibus, vel maiori parte præstiti, ac alios quoscunque iuris & facti, ac solemnitatum, quaruncunque quomodolibet omittarum, defuctus, si qui forsā in præmissis interuenerint supplentes & præmissa omnia vim validi efficacis contractus; inter eos & Camera prædictam, ex vna & veteres, ac nouos montistas prædictos, inter quos nullam penitus differentiam esse volumus, sed omnes ad inuicem in omnibus, & per omnia adæquamus, iuris, & si pulati habere & valere, ac efficacia existere, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque iudices, &c. etiam S. R. E. Cardinales palatii apostolici auditores iudicari, &c. sublata, &c. ac irritum &c. si secus. &c. decernimus, et declaramus. Non obstantibus omnibus, quæ in singulis dictorum prædecessorum nostrorum literis prædecessores prædicti non voluerunt ob stare, quæ hic sigillatim pro repetitis habeantur, quibuscunque specialiter & expresse derogamus, necnon aliis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod per præmissa contenta in bulla Montis recuperationum prædicti, ac primi et secundi Auinionen. quo ad futuram extinctionem dicti montis sic per nos reducti, et respectiue extensi nullum censatur in futurum factum præiudiciū. Quodque mons huiusmodi scutorum 204140, semper et quoadcunque post trienniū à kal. Ianuarij inchoandū tam ex dicti montis recuperation. quā aliis quibuscunque

Came

Camerae apostolicæ pecuniis restitudo pretio prædicto in totū vel in partem per Camera apostolicā redimi & extingui possit & debeat facta intimatione per mensem ante, etiā prout antea licitū erat. Et quod præsentium, quas ac si cōsistorialiter expeditæ fuissent, valere, ac publici etiam contractus initi inter nos & sedem prædictam ac montistas vim & robur obtinere & habere deternimus, sola signatura etiam absque resignatura sufficiat & vbique fidem faciat, in iudicio & extra quacunque regulā non obstante. Et nihilominus etiam sub plumbo per secretariam nostram etiam cum insertione tenorum dictarum literarum apostolicarum, seu illarum narratiua, & cum amplissima derogatione, aliis clausulis necessariis & opportunis latissime, & amplissime extendendis etiam super vno quocunque præmissorum, etiam separatim expediri possint in forma gratiosa.

Placet Motu proprio. M,

Datum Romæ apud sanctum Petrum quarto Idus Ianuarij anno Tertio, Die decima Ianuarij 1569. admissa fuit retroscripta Motus proprij cedula in Camera apostolica ex eiusdem Camerae decreto, & registrata apud me infrascriptum libro diuersorum dicti anni fo. decimo quarto.

Ca. Capellus Camerae Apostolicæ Notarius.

Sanctiss. D. N. Pij Papa V. Præceptum de Iudæorum ex terminatione ex omni dominio temporalis S. R. E. & subditorum, præter Romam, & Anconam.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

HEBRÆORUM gens sola quondam à domino electa, quæ diuinis eloquiis infusa celestium mysteriorum particeps esset, quantum ceteris omnibus gratia & dignitate excelluit, tantum potest in incredulitatis suæ merito contempta & neglecta in præceptis meruit deturbari: quod adueniente temporis plenitudine perfida & ingrata suum redemptorem indigna morte peremptum impie reprobari amisso nāque sacerdotio, legis auctoritate adcepta, propriis dissecta sedibus, quas tanquam lac, & mel fluentes clementissimus & benignissimus Deus iam inde à prima ipsius gentis origine illi præparauerat, terrarū orbem tot iā sæculis pererrans, inuisa, probris, contumeliisque omnibus obiecta, foedas, & infames quasque artes, quibus famem tolerare oserit, haud secus quam vilissima mæcipia cogitur

Q 2

attrectare.

attrectare. Sed Christiana pietas hunc ineluctabilem casum imprimis commiserans, illam humanius satis apud se passa est diuersari, vt scilicet crebro illius intuitu passionis Dominicæ memoria si delium oculis frequentius obuerfetur, simulque ea exemplis, doctrina monitis, ad conuersionem & salutem (quæ reliquiis Israel, Propheta oraculo futura est) amplius inuitetur: à qua, si Christianorum sedibus explosa, ad eas gentes quæ Christum non norunt diuerteret, magis magisque aliena redderetur. Veruntamen illorum impietas pessimis omnibus artibus instructa, vsque eo processit, vt iam pro communi nostrorum salute expediat tanti morbi vim celeri remedio prohibere. Nam vt tam multa vsurarum onera omittamus, quibus Hebræi gentium Christianorum substantiam vsquequaque exinanierunt, perspicuum satis putamus eos furum et latronum receptores, atque partitipes, qui quasque res ab iis surreptas et interuersas non modo profanas, sed etiam diuino cultui seruientes ne inter noscantur, aut ad tempus supprimere, aut alio transferre, aut omnino transformare conantur: plerique etiam specie tractandæ rei proprio exercitio conuenientis honestarum mulierum domos ambientes multas turpissimis lenociniis praecipitant: quodque omnium perniciosissimum est, sortilegiis, incantationibus, magicisque superstitionibus & maleficiis dediti, quam plurimos incautos, atque infirmos Sathanæ praestigiis inducunt, qui credant euentura praenuntari, furta, thesauros, res abditas reuelari, multaque præterea cognosci posse quorum inuestigandi quidem facultas vlli omnino mortaliū est permilla. Postremo cognitum satis et exploratū habemus, quam igne Christi nomen hæc peruersa progeniens ferat, quam infesta omnibus sit, qui hoc nomine censentur: quibus denique dolis illorum vitæ insidietur. His, aliisque grauissimis rebus adducti et auersentium quotidie ad Ciuitatum nostrarum perniciem scelerum grauitate permoti, cogitantes præterea supradictam gentem præter mediocres ex oriente commeatus nulli Reipublicæ nostræ vsui esse, nostris verò populis qui præsertim à nobis aliquanto remotiores sunt cōducibilius fore illius nomen, flagitia, miserias aliunde ad se relatas audire, quam vllō charitatis stimulo eam in suo deinceps sinu vt ante hac confouere: Auctoritate praesentium praecipimus, vt omnes et singuli vtriusque sexus Hebræi in omni ditione nostra temporali et sub ea consistentium ciuitatum, terrarum et locorum domicellorum, baronum, aliorumque dominorum temporalium, etiam merum et mistum imperium, ac vitæ, necisque potestatem, et quamcunque aliam iurisdictionē, atque exemptionem habentium, de ipsius

intra trium mensium spatium postquam presentes literæ hic fuerint publicatæ omnino excedant. Quibus præteritis quicumque siue incolæ, siue peregrini, siue præsentis, siue futuri in quacunque dictæ ditionis ciuitate, terra, vel loco, etiam domicellorum, baronum, dominorum & aliorum exemptorum prædictorum quancumque inuenti fuerint, rebus omnibus spoliuntur, & fisci iuribus applicentur, mancipia Romanæ ecclesiæ fiant, & in perpetuam seruitutem afferantur, dictaque ecclesia illud idemius in eos quod cæteri di. . . seruos & mancipia, sibi debeat vindicare: Vrbe Roma & Anconadumtaxat exceptis, vbi eos solos Hebræos, qui nunc eas habitant, ad prædictam memoriam amplius excitandam, persequendaque cum orientalibus negotiationes mutuosque commeatus cum eisdem permittimus tolerandos: cum eo tamen vt nostras & prædecessorū nostrorum, aliasque canonicas de eis constitutionis studeant obseruare. Sin minus in pœnas omnes quæ dictis constitutionibus continentur, quasque ad hoc innouamus, eo ipso incidat. Futurum enim speramus eos qui præsertim nostro, & huius Sedis conspectui proximi sunt, noxæ metu à maleficiis temperatos, & interdum aliquos (vti ante hæc nostro quoque hortatu satis multis contigit) lumen veritatis cum gaudio agnituos. Sed neutri ad alteros, nec in alium ditionis locum vllō tempore demigrent nec proficiantur, neque quempiam ex proscriptis ad se recipiant, si seruitutis iugum & supplicia voluerint evitare. Iubemus igitur omnium prouinciarum, ciuitatum, & locorum dictæ ditionis legatos, gubernatores, praesidentes, prætores, & magistratus, ac etiam locorum ordinarios, nec non domicellos, barones, dominos & exemptos supradictos, ac quoscunque alios ad quos id pertinet, vt quisque pro se, nulla alia à nobis expectata iussione, aut mentis declaratione omnia prædicta quæ primum exequantur, & caueant diligenter ne vlli posthac Hebræi ad ipsas prouincias, ciuitates & loca, etiam domicellorum, baronum & aliorum prædictorum ex quacunque causa amplius accedant. Quicumque vero etiam de iis qui Romæ & Anconæ nunc sunt, excursu trimestri proximo inuenti in quacunque dictæ ditionis parte etiam quæ dominij temporalis eorūdem domicellorum, baronum, dominorum, et exemptorū, sint statim ecclesiæ prædictæ mancipati in seruitutem perpetuam coniciantur: quorum etiam cervicibus grauiores pœnas impendere significamus, vt cæteri eorum exemplo discant quanti fuerit hanc nostram prohibitionem temere neglexisse. Non obstantibus prædictis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, legibus communibus, et municipalibus

provinciarum, ciuitatum, & locorum praedictorum, necnon camere apost. iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus & conventionibus cum Hebræorum praedictorum vniuersitate etiam sub fide publica patris, priuilegiis quoque, indultis, exemptionibus, & literis apostolicis illis omnibus, ac etiam praedictis domicellis, baronibus & dominis, ipsorumque ciuitatibus, terris, locis & populis, per quoscunque Rom. Pont. praedecessores nostros, ac nos & Sedem praedictam etiam Motu proprio & ex certa scientia, deque apostolica potestate plenitudine ac aliis quomodocunque & sub quibuscunque tenoribus & formis, & ex quibusuis causis, etiam onerosis, ac cum restitutionibus, praeservationibus, derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis in genere, & in specie quotiescunque concessis, confirmatis & saepius iteratis vicibus innouatis. Quae omnia & singula etiam si de eis, eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa et in diuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio seu quavis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inferrentur praesentibus pro expressis habentes quatenus praedicta impedire, vel differre, aut aliis illis obesse possent, harum serie de simili potestatis plenitudine specialiter, et expresse reuocamus & abolemus, viribusque & effectu prorsus carere, ac quicquid secus per quoscunque facienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem vt praesentium exemplum etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu & cuiuscunque curiae ecclesiasticae, aut praelati sigillo ob signata eadem illa prorsus fide vbique locorum faciant quae ipse praesentes facerent, si essent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae permissionis, praeepti, innouationis, iurisdictionis, significationis, reuocationis, abolitionis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datis Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae. 1568. quarto Kal. Martij, pontificatus nostri anno quarto.

Caes. Gloriosus

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1569. Inditione duodecima, die vero Sabbati vigesima sexta mensis Februarij. Pontificatus sanctissimi Christi Romae, D.N.D.Pij diuina prouidentia Papae V. anno eius quarto

quarto praesentes, retrospectae literae Apostolicae affixae, & publicatae fuerunt ad valuas Cancellariae Apostolicae, & in acie Carrapi Florentiae, vt moris est, per nos Bartholomaeum Sottocasa & Iohannem Andream Rog. Apost. Curs. Christianus de Monte Magister Curs.

Sanctiss. D.N.D. Pij Papae V. Constitutio contra offendentes statum, res, & personas officij Inquisitionis Hereticae prauitatis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. I de protegendis caeteris omnibus ecclesiae ministris, quos in fidei & clientelam nostram à domino recepimus, cura nobis quotidiana inhaeret, quanto maiore studio ea nos sollicitudine capessere necesse est, vt qui in sacro Inquisitionis Haereticae prauitatis officio versantur, sub tutela inuictae auctoritatis huius sedis periculorum omnium expertes, quaeque munera ad exaltationem fidei catholicae exequantur? Cum itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualeat, qui omnibus malis artibus praedictum officium subuertere, ministrosque functionibus disturbare moluntur, eo iam nos detrusit necessitas, vt nephariam & sceleratam illorum audaciam acerbioris castigationis verberibus reprimamus. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, vt quicumque siue priuatus, siue cuncta Ciuitas, siue populus Dominus. Comes, Marchio, Dux, vel potiori titulo illustris quemuis ex Inquisitoribus, aduocatis, procuratoribus, Notariis, aliisque ministris praedicti officij vel Episcoporum id munus in sua dioecesi, aut provincia obeuntium, seu accusatorem, denuntiatorem aut testem in causa fidei quomodocunque productum, vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit, quique ecclesias, res, aliasue res siue publicas siue priuatas officij, aut ministrorum expugnauerit, inuaserit, incederit, expilauerit, aut libros literas auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliaue instrumenta siue publica, siue priuata vbicunque posita combusserit, diripuerit, seu interuerterit, seu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, seu qui in consuetudine, expugnatione, aut direptione etiam inermis, siue capiendi, siue comburendi, siue supprimendi causa fuerit, siue res, aut personas seruari, defendiue prohibuerit, quique carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam, seu priuatam effregerit, vinculum extraxerit, seu emisit, capiendum prohibuerit, captiue eripuerit, receperit, occultauerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri,

Q 4 qui

qui coetum, concursus fecerit, siue ut aliquid praedictorum fieret homines accommodauerit, siue alias auxilium, consilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet praedictorum scienter praestiterit; licet nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptum, nullum denique damnum re ipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate praesentis canonis auctoritate ligatur, idem quoque legis maiestatis reus, dominio dignitate, honore, feudo, ac quocumque alio beneficio temporali & perpetuo eo ipso priuatus secularis: iudicis arbitrio relinquatur, qui de eorum illas ipsas poenas exigat, quae damnatis primo capite dictae legis per constitutiones legitimas irrogantur bonis rebusque omnibus fisci iuribus applicati, uti etiam est de damnatis haereticis per sanctiones canonicas constitutum, eius filij paterna infamia subiecti, omnis, & cuiuscumque hereditatis, successionis, donationis & legati siue propinquorum, siue extraneorum omnino sint expertes, eisdem, praeterea portae nunquam pateant dignitatem. Nemo autem expurgationem habere, aut causam ullam proponere, vel praetendere possit, quin tantum nefas in contemptum & odium huius officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes ducuerit se fecisse. Quod porro de praedictis eorumque filiis statuimus, illud idem de omnibus clericis & presbyteris secularibus & quorumuis ordinum, etiam exemptorum regularibus & quacumque etiam Episcopali & maiori dignitate praeditis, ac etiam priuilegio quomodocumque suffultis, decernimus exequendum, ita ut ipsi beneficiis, & officiis omnibus ecclesiasticis praesentium auctoritate priuati, per Iudicem ecclesiasticum Haereticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, poenis praedictis laicorum instar subiiciantur, Pontificatum tamen causis nobis, & successoribus nostris reseruatis, ut re quæsitæ & nobis renunciata contra eos ad depositionem & alias poenas praedictas procedamus, ut criminis atrocitas videbitur postulare. Quicumque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in eisdem illas poenas quæ in Haereticorum fautores à sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto, se nouerint incidisse. Verum si quis etiam huiusmodi criminum conscius, vel affinis, siue religionis studio, siue poenitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur. Ceterum eam omniam & quarumcumque absolutionum rationem à praedictis criminibus, necnon habilitationum, & restitutionum etiam ad famam & honores, ita deinceps habendam optamus, ut successoribus nostris nullas nisi saltem semestri post cuiusque assumptionem ad huius

huius dignitatis fastigium excusso, ac precibus apud supremum officium Inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quascumque huiusmodi absolutiones, habilitationes, & restitutiones, quæ praecibus sic non verificatis de cæterò fient, ne mini profus prodesse, sed nec praesentibus, nisi toto ipsarum tenore ad verbum inserto, & gratia ex certa Romani Pontificis scientia facta, & propria manu subsignata, vlla in parte derogari, nec derogatum censeri debere & si illis ex quacumque causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius profus fore roboris, & momenti. Subemus igitur vniuersos & singulos Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, Episcopos & ceteros ecclesiarum prelatos per vniuersum orbem constitutos, ut per se vel alium, seu alios praesentes literas earum exempla in suis quisque Prouinciis, ciuitatibus, dioecibus, & locis solenniter publicare & quantum in se est firmiter obseruari procurent, cõtradiçtores quoscumque per censuras, & poenas ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ipsaque censuras et poenas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus, apostolicis, cæterisque cõtrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium exempla etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu & cuiuscumque curiæ ecclesiasticæ, vel praelati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem vbi que locorum faciant, quam ipsæ praesentes, facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Cæterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam est permessa, per eam quam se tueri promiserunt fidem obtestamur ita suas quisque partes siue in praestando ministris praedictis auxilio, siue in criminum post ecclesie sententiam animaduersione interponere, ut eorum quoque praesidij ministri ipsi tanti officij munus pro Dei æterni gloria et religionis incremento foeliciter exequantur amplissimum à Domino præmium recepturi, quod fidei praedictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio praeparauit. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, iurisdictionis, obtestationis, et voluntatis infringere, vel ei autu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quinquagesimo sexagesimo nono. Kalen. Aprilis. Pontificatus nostri anno Quarto.

Ego pius IV. Catholica Ecclesia Episcopus.

- *Ego F. Car. Pisan, episc. Ostien.
- *Ego Io. Car. Mor. episc. Portu.
- *Ego Christ. car. Madr. episc. pre.
- *Otho. Car. Truch. episc. Alban.
- *Ego A. Car. Farin. epi. Tus. Vic.
- *Io. B. Cicad. episc. Car. S. Clem.
- *Ego Iulius Card. Vrbinnus.
- *Ego Fuluius Card. Perusin.
- *Io. Cardin. Politanus.
- *Scipio Card. Pifarum.
- *Ego Ia. Car. Sabellus.
- *Aloysius Card. Cornelius.
- *Ego Phi. Card. à Burdesia.
- *Ego Ant. card. Granuelanus.
- *Ego F. Card. Paciecco.

- *Ego Hier. card. de Corrigio.
- *Ego Io. Francisc. car. de Gabara.
- *Ego Nico. card. Sermoneta.
- *Ego Ind. de Aua. car. Aragonia.

- *Ego Marcus Ant. Car. Colum.
- *Ego Ptolomæus Car. Comen.
- *Ego P. Car. de Sancta Cruce.
- *Ego Z. card. Delphi.
- *Ego Hug. car. S. Sixti.
- *Ego Alexan. ca. Cribellus.
- *Ego Guid. card. Vercellus.
- *Ego Guil. card. Sirletus.
- *Ego F. M. card. Alex. Came.
- *Ego Hier. card. de Clarauelle.
- *Ego Ludo. card. Madruc.
- *Ego Innoc. car. de Monte.
- *Ego Hier. card. Simoncellus.

- *Ego Ferd. card. de Med.
- *Ego F. Card. Alciatus.
- *Io. Paulus Card. ab Ecclesia.
- *A. cardin. Carafa.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Inditione duodecima, die verò secunda mensis Maij, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Patris V. ano quarto, retrospectæ literæ apostolicæ, lectæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ apostolicæ & in acie Campi floræ, vt est moris dimissis in locis præfatis præsentibus literis per aliquatulum temporis spatium affixis & deinde amotis per nos Iulium Parinum & Iohannem Bornotum prælibatæ sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Ant. Clerici Mag. Curso.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papæ V. institutio officij scriptorum, & procuratorum Literarum minoris gratia in Cancellaria Apostolica.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

In earum rerum cōmutatione, quā magnis suadentibus causis facere compellimur, hoc quoque à nobis sedulo curandum est, vt ille

ille ministrorum numerus, qui nouo ordine composito vno in loco vsui esse desit, in alium magis conuenientem commodis rationibus elocetur. Cum igitur in generali reformatione officij nostri Pœnitentiæ & quā nuper edidimus, inter alia multa, duo officia Correet. itemq; functiones & exercitia omnium & singulorum Scriptorum qui viginti septem, & procuratorum literarum dictæ pœnitentiariæ qui viginti quatuor sunt, in prædicto pœnitentiariæ officio de apostolicæ potestatis plenitudine extinxerimus, & aboluerimus, ac eorundem Scriptorum, & procuratorum qui tunc literarum pœnitentiariæ erant rationem aliorum habituri, eos omnes ab ipso pœnitentiariæ officio subduxerimus, quemadmodum literis nostris desuper honestis plenius cōtinetur. Nos dictis officiis Scriptorum, & procuratorum eorumque collegiis nouum statum inducere & quantum in nobis est, singulorum ea obtinentium indemnitati consulere volentes de simili potestatis plenitudine omnia & singula officia, & loca Scriptorum & procuratorum prædictorum ipsorumque personas, & collegia nouo nomine & titulo, vtriusque indito, ac libera concessione & omnimoda alia dispositione octo officiorum huiusmodi procuratorum maiori pœnitentiario (eodem quo antea iure perpetuo remanente) ad Cancellariam apostolicam transferim, & cum ea perpetuo coniungimus, ita vt quondam Scriptores literarum pœnitentiariæ, de hinc Scriptores literarum apostolicarum minoris gratia, alteri verò procuratores literarum earundem minoris gratia appellentur & inscribantur. Quibus cōcedimus et assignamus mesam seu bancum vtriusque commune, in eadē Cancellaria post milites sanctorum Petri & Pauli, aut alio ibi loco à dilecto filio nostro S. R. E. Vicecancellario cōstituendo, qd ad literas omnes hoc de hinc officio literarum minoris gratia expediendæ, in primis deferantur. Statuētes, vt materiae, quæ in dicto pœnitentiariæ officio proximis ante dictā reformationē tēporibus cūmuniter habebantur, & ex ordinatione nostra in summā redactæ sunt, deinceps per nostrā, ac Romani Pōtificis pro tēpore extantis, deputatorum signaturam fiat. Harum omnium libellos suplices & itē literarum super eis conficiendarum scheidas sine minutas, soli Procuratores ad dictā Cancellariæ stylū cōscribat. Cōscriptas minutas Abbreviatores literarum apostolicarum de maiori præsidetia in primis examinēt & corrigant, Correctas soli Scriptores huiusmodi literarum minoris gratia describāt, vt inde literæ p̄ se ad Cancellariā prædictā et Defensores aliosq; Præsidentes in bā cri prædicto deferantur, ibiq; secundā regulā ad ritū dicti officij pœnitentiariæ moderatā accētur. Mox ab Abbreuiatradictis, instar aliorum in eadē Cancellaria

recognita, & ad supplicationem collata, ad Bullariam mittantur, si
 biefctoque plumbo protinus à sigillatore praedicti officij Pœnitentiariæ
 capiantur, qui taxa ad praescriptum nostrum recepta, eas per
 descriptores ad id assumendos iuxta nostras super hoc ordinationes
 regestrati et regestratas ad exemplum, vt in aliis moris est
 conferre denique singulis literis praedictis omnem impensam per
 verbum exposuit, vt literis officij Pœnitentiariæ praedictæ moris
 erat, subscribere, idque etiam regestro praedicto adnotare procuret.
 Percipiendorum autem à quoque fructuum & emolumentorū suo
 rum ea ratio esse debeat, vt finito mense in primis salaria eorum om
 nium qui ad mensam praedictam defensores et alio officij munere
 ex scriptoribus et procuratoribus literarum minoris gratiæ huius
 modi constituantur & soluantur, demū procuratores & scriptores
 suam quisque portionem viritim per sua collegia, vt antea distribuē
 dam, capiant. Regens vero dictæ Cancellariæ & Abbreviatores præ
 dicti pro laboribus illud idē de singulis expeditionibus, quod olim
 praedicti duo Correctores & stipendium & emolumentum liberè
 et licite percipiant. Caetera item salaria et emolumenta in plumbo
 et vtroque regestro, videlicet supplicationum et literarum praedicta
 rum et alibi necessaria, iuxta ordinationes nostras praedictas capiā
 tur. De taxa vero à dicto sigillatore capiendā, stipendia regentis, da
 tarij, correctoris, theologi, doctoris, procuratorum, scriptorum sigil
 latores, caeterorumque ministrorum officij pœnitentiariæ, item
 impensae omnes etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordu
 lis, et alias quomodocunque ad expeditionem literarum dictæ pœ
 nitentiariæ necessariae, quas gratis vbi que fieri et concedi iā præ
 cepimus ante omnia defumantur & singulis persoluantur, quod
 vero his omnibus omnino deductis et persolutis reliquum erit,
 maioris pœnitentiarij praedicti esse debeat. Ad haec quoque
 praedictus sigillator curam habeat praedictas supplicationes è ma
 nu Datarij recipiendi et per alios ad id ordinandos describendi, in
 regestrum ab altero distinctum referendi et vtrumque fideliter cus
 todiendi. Caeterum nullae omnino supplicationes super huiusmo
 di materiis signandae inter abbreviatores praedictos distribuantur
 neque cuiquam relinquātur, neque super iis sumpta, aliaue exem
 pla ex regestris describantur, etiam postquam literae apost. super il
 lis expeditae & partibus eas prosequētibus redditae fuerint, sed sup
 plicationes ipsae apud regestrum praedictum sub cura dicti sigillato
 ris, qui pariter ipsi regestro praefectus sit, fideliter custodiantur: præ
 cipimus igitur atque interdici mus Abbreviatoribus, scriptoribus,
 procurato-

procuratoribus, ceterisque praedictis tam coniunctim quam diui
 sim, ne quid vel minimum etiam sponte oblatum à partibus, siue
 pro expeditionis maturacione, siue alio extraordinario labore ca
 piant, aut à famulis aliisue personis capere permittant, sed suis qui
 sque taxis et stipendiis vti constituta sunt, contenti esse debeant.
 Quicumque secus fecerint, praeter illas censuras et pœnas quæ in
 talia perpetrantes impositæ sunt, suorum officiorum priuationem
 incurrant et ad futura inhabiles, ac etiam infames censeatur vt nos
 illos priuatos, inhabiles et infames declaramus eo ipso. Et nihilomi
 nus mandamus praedictis Vicecancellario et abbreviatoribus, nec
 non Rescribendario et scriptoribus apostolicis, ceterisque ad quos
 pertinet tam coniunctim quam diuisim, vt Scriptores, et procurato
 res praedictos, eorumque singulos sic cum vniuerso corpore prædi
 cto coniunctos fraterna charitate prosequantur, et ad huiusmodi of
 ficia et ipsorum liberum exercitium, necnō honores, onera et emo
 lumenta omnia recipiant, et amittant, ac faciant praedicta omnia et
 singula inuolabiliter obseruari. Non permittentes quenquam con
 tra praesentium tenorem quomolibet impediri. Rursus eisdem scri
 ptoribus et procuratoribus sic cooptatis et adscriptis, vt praedicto
 Vicecancellario tanquam capiti aliorum dictæ Cameræ collegio
 rum instar, obediant, et obsequantur. Non obstantibus de certo scri
 ptorum literarum apostolicarum numero et aliis eorum, ac dictæ
 Cancellariæ statutis, stylo, institutione, consuetudinibus, stabilimē
 tis et reformationibus quantocunque tempore obseruatis, ac etiam
 iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia robo
 ratis, caeterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino ho
 minum liceat hanc paginam nostræ translationis, coniunctionis, cō
 cessionis, assignationis, statuti, praeepti, interdicti, declarationis,
 mandati, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.
 Siquis autē hoc attētare praesumpserit, indignationem omnipo
 tentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noue
 rit incursum. Datum Romę apud sanctum Petrum, anno mille
 simo quinquagesimo sexagesimo nono. Quarto. decimo Kal. Iu
 nij. Pont. nostri anno Quarto.

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Sanctis

*Sanctiss. D. N. D. Pij Papæ V. Reuocatio Omnium Facultatum Sacrae
Pœnitentiariæ Apostolicæ.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam
rei memoriam.

TEmpus & necessitas & instituti nostri ratio postulat, vt in multis curiæ nostræ rebus nouam deinceps formam preponamus: cura vero hæc nos impensius sollicitatur in primis incumbere, quæ salutem & periculum respiciunt animarum. Quare ab officio nostro Pœnitentiariæ initium capere, nouamque illi pro futuris facultatem statuere volentes. De apostolicæ potestatis plenitudine omnem & quamcunque officij prædicti & maioris pœnitentiarij nostri auctoritatem, iurisdictionem & potestatem ordinariam & delegatam, ac omnia & quæcunque privilegia, facultates et indulta illis ceterisque omnibus dictæ Pœnitentiariæ collegiis et personis, ab ipsius officij institutione per quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos et Sedem apostolicam, etiam Motu proprio et ex certa scientia, deque prædictæ potestatis plenitudine, tam in genere, quam in specie, ac de mandato speciali et expresso, etiam vi uæ vocis oraculo emisso, & ex quibuscunque causis concessa, confirmata et etiam nouissime à foelici recordat. Pio Papa quarto, prædecessore nostro reformata, restricta et moderata, quibuscunque concepta formulis, ac etiam restitutiuis, præseruatiuis, derogatoriis, derogatoriis, aliisque fortioribus et efficacioribus, etiam vim contractus inducentibus clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis suffulta, quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, quæcunque sint (potestate minorum pœnitentiariorum nostrorum et ordinationibus de illis, eorumque statu etiam nouissime editis, saluis et integris remanentibus) tenore præsentium reuocamus, supprimimus et abolemus, literasque omnes desuper confectas et inde statuta quæcunque cassamus et annullamus, ac volumus illa omnia, etiam quoad datas hucusque captas, vires et effectum de cetero non habere, præcipimus quoque et interdiciamus prædictis maiori pœnitentiario, collegiis et personis, ne deinceps vllis vtantur, neue illorum prætextu, aut aliàs quomodocunque quicquam etiam inceptum audeant expedire, sed qui ibi delecti fuerint noua dumtaxat, quam à nobis recipient, facultate deinceps in perpetuum vtantur. Quod si secus fecerint, at quicquam præter, vel contra nouam huiusmodi facultatem nostram, etiam prætextu antiquarum
sic

sic extinctarum facultatum, ac priuilegiorum et indultorum, aut aliàs quomodocunque expedire contenderint, eos et eorum singulos ipso facto officiis omnibus priuamus et ad alia quæcunque inhabiles decernimus, præterea excommunicationis sententia innodamus. Decernentes etiam irritum et inane, quicquid secus per eisdem, aut alios quoscunque, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ceterum iubemus præsentibus in ipso pœnitentiariæ officio, ac consuetis Romane curiæ et Urbis locis publicari & exempla de more applicari. Volentes et dicta auctoritate statuentes, illas sic publicatas omnes et singulos æque obligare, ac si illis ipsis singulatim notificata fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, suppressionis, abolitionis, cassationis, annullationis, voluntatis, præcepti, interdicti, priuationis, innodationis, decreti iussionis, et statuti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono Kal. Maij. Pontificatus nostri anno Quarto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

*Sanct. D. N. D. Pij Papæ V. Prefatio de vniuersali reformatione Romanæ
Cur. et ordinatio noui status sacrae pœnitentiariæ Apostolicæ.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam
rei memoriam.

IN omnibus rebus humanis nihil tam perfecte institui, nihil vllis legibus, sanctionibus quæ tam diligenter muniri potest, quin id lubrica et præceps, malorumque omnium effectrix cupiditas nobis quotidie artibus peruertere, atque corrumpere molitur. Quocirca omnes ad huius præcellæ dignitatis fastigiū euecti perpetua quadam necessitate coguntur nusquam oculos à commisso sibi grege auertere, sed continenter vigiles circumferre, vt quando cūque vsus poscit nouis modo legibus ferendis, modo veteribus corrigendis vel ad vsu reuocandis, ea quæ paulatim deprauata sunt, in melius reformentur. Quod quidem nos iam inde ab ipso Pont. N. principio & libenter fecimus et quantum in nobis est, illud idem statutum vrgere et persequi, annuente Deo, conatur: neque quicquid nobis est vel præclarior, vel optabilior, quam vt collapsos à veteri disciplina mores ad pristinam suam integritatem denuo erectos et in agro Domini à
prauarum

prauarum consuetudinum sentibus omnia diligenter perpurgata videamus. Sed ne, dum ea quae ad communem totius corporis salutem pertinent, tantopere procurantur, quisquam nos accuset, quod eam partem, quae nobis proxima est, negligamus, neque illius vlceribus necessarium salutis remedium applicemus, diuino auxilio freti curiae nostrae vniuersae reformationem iam dudum oculis nostris obuersantem aggredi decreuimus: pro qua & si ante hac nonnulli praedecessores nostri multa sancte & salutariter ordinarunt, hominum tamen fragilitate non ita multo post aut neglecta, aut corrupta sunt, aliis atque aliis aliena suo sibi officio vsurpantibus, & dictae curiae expeditiones inuicem confundentibus, quarum singulis sagax illa vetustas proprium & distinctum, pro cuiusque diuersitate & materiae genere officium, tanto studio assignauit. Vnde nos opere pretium fore arbitrati illud in primis conari, vt quod cuique ordini, quod cuique officio congruit, ad illud idem reuocetur, demum sapienter prouidere, & prouidenter statuere per quos viros, quibusque modis curiae praedictae negotia pro rerum, temporum, & locorum qualitate deinceps dirigantur. At quia ceteris omnibus illa anteponeere necesse est, ex quibus pendere dignoscitur periculum animarum. Nos huius reformationis exordium à Pœnitentiariae nostrae officio capere instituimus, eiusque rei causa omnem illius auctoritatem ordinariam, & delegatam, omniaque priuilegia, facultates, & indulta ideo duximus reuocanda, vt habita de ministrorum qualitate, numero, functionibus, & officii ratione explicata, nouam futuris formam de integro praescribere valeamus, quae ipsum Pœnitentiariae officium certis quibusdam facultatibus, quae aliis officiis magis conueniunt, exoneratum atque expeditum, dehinc ea quae animarum salutem praecipue concernunt, attentiore studio prosequatur.

Primum igitur omnium de huiusmodi officio, ministris, & functionibus rationem prodere volentes. De apostolicae potestatis plenitudine omnia & singula loca, seu officia Referendariorum, Correctorum, & Reuisoris, nec non functiones, & exercitia Scriptorum, qui vigintiseptem, & procuratorum qui viginti quatuor sunt, quorumque procuratorum octo officia ad dispositionem pro tempore existentis maioris Pœnitentiarij pertinere noscuntur, in eodem Pœnitentiariae officio perpetuo supprimimus, & abolemus, eorumque Scriptoriarum, & procuratorum rationem aliorum habituri, illos omnes iam nunc ab ipso Pœnitentiariae officio amouemus: Ac dictum officium de hinc maiori Pœnitentiario, regente, datario, vno correctore, vno magistro in Theologia, vno doctore in Decretis, duobus procurato-

ribus

ribus, duobus Scriptoribus, & vno Sigillatore (quos pro futuris rebus, & negotiis illius satis esse duximus) perpetuo consistare volumus, horumque omnium officiorum in ipso Pœnitentiariae officio constitutorum venditionem, aut quamuis aliam ad voluntatem tacitam vel expressam ea dimittentium dispositionem, expresse prohibemus, sed illa omnia probis, & peritis gratis omnino, & sine aliqua dimittentium, aut aliorum quorumcunque acceptione concedantur, quod si secus factum fuerit, quaecunque concessiones de illis pro tempore factae, nullius sint roboris, vel momenti.

Præterea statuimus & ordinamus, vt deinceps in perpetuum maior Pœnitentiarius officium suum per se ipsum exerceat, quare sit presbyter, magister in Theologia, seu Decretorum doctor, & si causa legitima à Romano Pontifice admittitur, absens, seu impeditus fuerit, vnum alium ex S. R. E. Cardinalibus praedictis qualitatibus insignitum sibi pro Pœnitentiarium surroget, qui interim hoc munus etiam per se ipsum prosequatur, literasque non Pœnitentiarij delegantis, sed suo proprio nomine iubeat expediri.

Similiter Regens, Datarius, Magister in Theologia, & decretorum Doctor viri eximia doctrina praestantes, casuumque conscientiae periti. Item Corrector, in decretis, stylo, ceterisque Pœnitentiariae rebus diligenter versatus, & instructus. Ac etiam Sigillator, probatae vitae, & vt id munus postulat, omnium officij expeditionum peritus. Qui omnes maioris Pœnitentiarij cura & sollicitudine delecti, & à Romano Pontifice confirmati, ad suum quisque officium admittantur. Procuratores quoque & Scriptores praedicti vitae, moribusque integris ornati, ad suum quisque officium exercendum idonei.

Adhaec omnes praedicti officij ministri, etiam procuratores & Scriptores sint presbyteri, vel certe in aliquo ex sacris ordinibus constituti, huiusmodi arcanorum continentissimi, quorum etiam iuramento de fidelitate praestando adscribatur, quod nec occultos casus huiusmodi, nec personas vnquam cuiquam extra officium reuelabunt, qui secus fecerint, non leuius quam presbyteri peccatorum confessiones prodere audentes, puniantur.

Procuratoriæ autem & scriptoriæ officia ita demum à maiore Pœnitentiario illis concedantur, qui prius à Regente & Correctore super vita, moribus, aetate, scientia & aliis qualitatibus requisitis diligenter, ac propositis edictis, & mora sex dierum praecedente per concursum examinati & idonei comprobati fuerint, alioquin omnes concessiones, etiam si à Romano pontifice ex aliqua causa pro-

R

tempo

tempore factæ fuerint, pro irritis habeantur.

Omnes vero supradicti officia sua per seipsos cū diligenter, tum etiam fideliter exerceant, soli que præsentem, & actu exercentes, nisi legitime impediti, fructus & emolumenta percipiant quorum singulis certum, statutumque aliunde stipendium cuique conueniens assignare intendimus, quo solo contenti esse debeant, nihilque aliud etiã sponte oblatum, à partibus, aut aliàs siue pro expeditionis celeritate siue pro alto extraordinario labore, tam procurando, quam scribendo, aut recognoscendo, & examinando, capere possint: Quicumque secus fecerint, officio suo huiusmodi priuati, excommunicationis quoque sententia innodati eo ipso censeantur, cuius absolutionis beneficium ab alio quam Romano Põfifice (excepto mortis articulo) nequeant obtinere.

Vt autem negotia vniuersa qua decet puritate, & diligentia dirigantur, prædictus Reges petitiones, casusque omnes ad prædictum officium deductos in primis examinet diligenter, quæque perspicua, & secundum communem in eodem officio cursum absque difficultate expediri consueuerunt, eadem expediri iubeat, nihilque omnino vel ordinarium, aut clarum, nisi prius ab ipso recognitum & probatum, procuratores expedire incipiant: Dubia vero, vel obscura, vel difficultate obstructa, Regens ipse ad maiorem poenitentiarum referat, vt diligentius examinentur, demum in eius signatura proposita, cum maturo omnium iudicio decendantur.

Cæterum materiæ omnes siue conficiendæ, siue scribendæ inter procuratores & scriptores cura sigillatoris æqualiter diuidantur.

Se d vt literæ prædictæ stylo suo conscriptæ, sanæ & incorruptæ emittantur, corrector prædictus, ante quam illæ scribantur, schedulas siue minutas earum à prædictis procuratoribus conficiendas, cū supplicatione expedita diligenter recognoscat, examinet & corrigat: vt inde literæ ipsæ mundæ, & integræ, rasurisque prorsus carentes expeditantur. Itemque super omnibus materiis tam ordinariis, quam extraordinariis supplicationes, vbi illis opus erit, in totum expediti debeant, priusquam ad expeditionem literarū super illis quoquo pacto procedatur.

Denique sigillator prædictus literas omnes eatenus recognoscat, vt manus requisitæ illis appositæ sint, & eorum datæ cū libello supplicationis concordet, deinde ipsas sigillo poenitentiarum obsignet, obsignatas, & in totum gratis vbi que expeditas, tunc demum eas procurantibus resignet.

Illud autem sancte & inuiolate apud officium prædictum. voluimus

mus obseruari, vt nihil prorsus pro literarum confectioe, & expeditione, nec aliàs, etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordulis aliisque rebus ad ipsam expeditionem pertinentibus exsoluantur, rationem aliunde habituri, vnde hæc omnia, simulque ministrorum omnium stipendia debeant comparari.

Sed ne quid rerum dictæ poenitentiarum lapsu temporis pereat, neglectumue iaceat: Sigillator ipse omnia exemplaria, literas, scripturas, & instrumenta quorumcunque privilegiorum, facultatum, concessionum, prohibitionum, reformationum, & cæterorum omnium dictum officium poenitentiarum in vniuersam, & priuatim cõcernentium, fideliter, ac cum periculo suo asseruet deque his omnibus authenticum inuentarium, ac registum conficiat, cui quidquid postea additum, statutum, concessum, vel vetitum erit, illud tantum qualecunque quamprimum adscribat & sic deinceps hæc omnia in futurorum Sigillatorum fidem cum eisdem conditionibus & periculis deponantur.

Ad retinendam vero in dicto officio puritatem, & confirmandam singulorum fidem, districte præcipimus, vt iuramenta, quæ in admissione officialium requiruntur, ad præsentem nostram reformationem accommodata, quotannis in manibus dicti maioris poenitentiarum debeant iterari.

Monemus insuper omnes & singulos supradictos, vt caueant diligenter, ne in officiorum suorum exercitio fraus, vel dolus quoquo pacto admittatur, vel captio inducatur, neue ipsi partibus quidquam dolose, & fraudulenter suggerant, quo facilius optata impetrare possint, sed solum petitiones iustas, rationabiles, & honestas recipiant, & proponant. Quod si dolum, vel fraudem fecisse, aut quidquam vel minimum pro labore, aut aliàs quoquo modo accepisse conuicti fuerint, præter illas censuras & poenas, quæ contra talia admittentes quomodocunque propositæ sunt, in poenam priuationis officiorum suorum incurrant, & ad futura inhabiles, infamesque reputentur, prout nos illos priuatos, inhabiles & infames declaramus eo ipso.

Decernentes ex nunc irritum & inane, quidquid secus super prædictis, aut eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus nostra de non tollendo iure quoquo pacto, & aliis apostolicis constitutionibus, ac de certo officiorum prædictorum numero etiam pluries à Romanis Pontificibus reducto, necnon officij poenitentiarum huiusmodi iuramento, confirmatione apostolica,

BVLL. ET MOT. PROP.

vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vetere stylo, & consuetudinibus quantocunq; tempore obseruatis, cæterisque contrariis quibuscunq;.

Depulsa igitur omnis auaritiæ foeditate, pro se quisque piam, castamque mentem ad impositum sibi munus pro Dei æterni gloria, & Christianifidelium salute acriter intendat: & pro virili parte conetur, et cuncta prospera, & hoc tanto officio digna succedat: sedesq; apostolica pro bene gestis condignæ laudis præconio in singulis Christiani orbis partibus plenius celebretur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, abolitionis, amotionis, prohibitionis, statuti, ordinationis, intentionis, præcepti, monitionis, decreti, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quinto decimo Kal. Iunij. Pont. nostri anno Quarto.

Gæ: Glorierius.

H. Cumyn.

Exemptiones ab exactionibus dantiis, Gabellis, pedagiis, Vestigialibus &c. Vtriusque sexus Religiosis personis Ordinum mendicantium, concessa per sanctissimum in Christo P. & D. N. D. Pium diuina providentia Pap. V.

PIVS Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum ad huberes quos sacri medicantium ordines in agro Dominico quotidie faciunt fructus attente respicimus, & attente considerationis indagine perscrutamur, ipsorum religionis sinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spirita, deuotum Altissimo præstant famulatum, dignum quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ senotus quibuslibet grauaminibus, promptiores eiusdem altissimi inhaereant feruitis. Hinc es quod nos volentes eosdem mendicantium ordines, & dilectos filios eorum fratres, & monachos cæterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet eiusdem ordinis sub illorum cura degentes specialibus fauoribus, & gratis prosequi, Motu proprio non ad alium nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus. Omnes

& sim.

PII PAP. V.

131

& singuli mendicantium ordinum huiusmodi Fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Christo moniales, seu sorores, ac aliæ vtriusq; sexus personæ regulares vbilibet per totum Christianum orbem diffusi, et constituti, illorumq; monasteria, cænobia, domus conuentus, ecclesiæ, Capellæ, Oratoria & alia loca etiam vnita, ac membra & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri & alia omnia & singula mobilia, et immobilia, ac semouentia, et vbilibet, ac in quibuscunq; rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, Coloni, Arrendatarij, Locatarij, & Affictuarij, negociorumque suorum gestores vniuersi quomodolibet nuncupati, nunc et pro tempore existentes, in perpetuum ab omnibus & singulis exactionibus tam vrbani, quam rustici, necnon dantiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus et oneribus ordinariis & extraordinariis, ac tam realibus, quam personali- bus meris & mixtis, etiam subsidio triennali et augmento, ac focularibus, equorum taxa, militumq; hospitii, ac aliis quibuscunq; nominibus nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, et quæ laicis, ac aliis quibusuis quomodolibet imponi consueuerunt, & in futurum imponetur, ac ratione quaruncunq; mercium et rerum cuiuscunq; generis, vel qualitatis existant, tam per mare & aquam dulcem, quam per terram vnde cunq; & quomodo documque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcunq; mortuorum et viuorum et quæ aliis quomodolibet et ex quavis causa, ac super quibuscunq; rebus tam in alma vrbe nostra, quam extra eam vbilibet locorum exiguntur & in futurum exigentur, necnon à contributionibus et solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, et vestitu quæ quocunq; alio vsu suo tantum, ac tam emendo quæ vendendo & aliis quomodolibet negociando, necnon etiã à solutione quadrantis pro singulis libris carniũ de animalibus, quæ nunc et pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam quæ in suis edibus, prædiis, et possessionibus priuatim detinent, et nutriunt ac à contributione sumptuum, et expensarum, quæ aliquando pro pontibus, viis, aquaeductibus, muris, moenibus, aliisque machinis struendis et reparandis, seu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum et locorum, quorumcunq; fortificationibus, necnon etiam aliis in omnibus, et per omnia, ac tam in dicta vrbe, quam extra eam vbilibet, penitus et omnino liberi, immunes et exempti, ac libera, et exempta, liberaque immunia et exempta sint, et esse censeantur, ac pro talibus teneantur et reputentur. Quodque terræ, agri, possessiones, et loca aratua, vt præfertur in illis, quæ aliquando pro pascuis ani-

R 3 ma

BVL. ET MOT. PRO.

malium ad certum tempus referuantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur, ac etiam monasteria, cœnobîa, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorum cun- que militum, tam equitum, quam peditum hospitium, quemadmodum magnò cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum com- perimus nequaquam assignentur, nec assignari debeant. Et insuper quod fructus redditus prouentus introitus, & alia quæcûque bona monasteriorum, cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præ- fatorum ab aliis quàm à syndicis, & procuratoribus religiosis fratri- bus monachis & monialibus, aliisque personis præfatis exigi illaque- duntaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religioso- rum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoscûque quo- uis nomine censeantur, nec in alium quam præmissum vsum cõuer- ti, seu expendi possint neque debeant, nisi de consensu superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, seu ad quem aliis spectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protecto- res & alio nomine Sanctissimæ, aut aliàs nuncupati, de eisdem bonis villo modo disponere possint. Quodque idiplum etiam de elemo- synis oblationibus, & quibuscunque aliis donatiuis intelligi, & ob- seruari debeat Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus & declaramus; necnon fratres mo- nachos, moniales, ac alias regulares personas eorûque monasteria, cœnobîa, conuentus, ecclesias, cappellas, oratoria, & alia loca ac ter- ras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnò laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affluuarios, ac gestores, prædicta, vt præ- fertur libera immunita, & exempta eisdem auctoritate & tenore faci- mus, ac fore & esse decernimus, mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus cameræ Apostolicæ camera- rio, præfidentibus & clericis, ac commissariis agentibus & officialibus quibuscûque, vt omnibus & singulis tam virorû, quam mulierû mo- nasteriis mendicantium ordinum huiusmodi existentibus sub ditio- ne nostra temporali mediate, vel immediate constitutis, tantum sal- quantum pro eorum vfu suffecerit singulis annis omni dilatione ces- sante, & contradictione remota contribuere, & assignare, ac contri- bui & assignari facere debeant realiter, & cum effectu, districtius etiã in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac ex com- municationis maioris latæ sententiæ, ac duorum milliû ducatorum auri de camera pro vna Basilicâ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera medietatibus singulis monasteriis, & locis præfatis, quæ molestari, seu perturbati contigerit irremissibiliter applicandorum poe-
nia

PII PAP. V.

132

nis eo ipso & quoties contrafactum fuerit incurrendis, inhibentes tam illis, quam dilectis filiis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, dationum, gabellarum, onerum & aliorum præmissio- rum exactoribus Cõductoribus & Appaltatoribus necnon quibus- que Communitatibus & vniuersitatibus illarumque officialibus & per- sonis aliisq; quibuscunq; ad quos spectat & quomodolibet specta- bit in futurum quatenus præmissa omnia & singula inuiolabiliter & perpetuo obseruet, ac ab omnibus obseruari faciant, neque fratres monachos, moniales & alias religiosas aliosq; supradictos super præ- missis quomodolibet molestent & perturbent neq; permittant per- quoscunq; quomodolibet molestari, seu perturbari, Et si quis cõtra- dicere, aut quouis modo contrauenire præsumperit per mã datum executiuum contra ipsum cuiuscunq; dignitatis status ordinis, vel præminentia fuerit ipso facto procedi, Et sic per quoscunq; iudi- ces & Commissarios quauis auctoritate fungen- sublati eis & eor- um cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate iudi- cari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quocunq; quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentare contigerit irritum & ina- ne decernimus, Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Ar-chiepiscopis & episcopis, siue eorum Vicariis in spiritualibus gene- ralibus, necnon dilectis filiis Curia causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, ac Abbatibus, prioribus, præpositis, Decanis, Ar- chidiaconis, Canonis, & capitulis, ac aliis quaruncunq; Ecclesiarû praelatis & personis vbilibet & in quibuscunq; regionibus terris et locis, existentibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat et spet- tabit per presentes Motu simili mandamus quatenus ipsi et eorum quilibet perse vel alium, seu alios presentes literas et in eis conten- ta quæcunq; vbi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum Monachorum Monialium, aliarumque religiosarum personarum præfatorum fuerint requisiti solènter publicantes, illisque in præ- missis efficacis defensionis præfidio assistentes faciant auctoritate nostra illos et eorum singulos statutu ordinatione voluntate decla- ratione constitutione, deputatione mandato inhibitione decreto, aliisque præmissis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos de super per Camerarium præsidetes clericos et commissarios Came- ræ huiusmodi, necnò Legatos vicelegatos, Gub, Collectores Gabellarios et Exactores prædictos, aut quoscunque alios ad aliquam so- lutionem contributionem, vel præstationem præmissorum occa- sione quomodolibet faciendam quouis modo cogi et compelli, aut alias contra præsentium tenorem quomodolibet molestari per-

R 4 tribari

BVLL. ET MOT. PROP.

turbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasque opportunas censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc si opus sit auxilio brachij sæcularis. Nō obstant. fœ. re. Bonifacij pap. viij. prædecessoris nostri de vna & concilij generalis de duabus dietis dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, non extrahatur, ac omnibus illis, quæ in contrarium per quoscumque officiales, & quosuis alios, ac præsertim per officiales ciuitatis nostræ Bononiæ, & quosuis alios adducta sunt hactenus, & deducuntur in posterum, ac adduci, & allegari possent, necnon quibuscumque litibus, & causis, tam in Romana curia, quam extra eam vbi libet, ac coram quibuscumque iudicibus etiam palatij nostri causarum auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus super præmissis inter quoscuque quomodo libet pendentibus, ac etiam instructis, & ad sententiam deductis, vel etiam à sententia terminatis, nisi in fauorem Ecclesiæ fuerint. Et præsertim quadam lite inter huiusmodi regulares, ac ciues & communitatem dictæ ciuitatis Bononiæ, in Romana curia pendente, quas & quam ac omnes processus, & scripturas productas & producendas, ac registra & sententias vbiuis comparen. & latis, ac ferendas ad nos auocamus & penitus extinguimus, cassamus, annullamus & delemus, perpetuumque desuper silentium imponimus, Necnon quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus cōciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam contra exemptos quomodolibet editis & edendis. Ac etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus priuilegiis quoque indultis & literis Apostolicis illis, & eorum singulis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis in genere & specie, etiam Motu simili & certa scientia etiā consistorialiter, & alijs quomodolibet, etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alijs in suo robore permanens hac vice duntaxat, specialiter & expresse, derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuim ab eadem sic sede indultum quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indul.

P I I P AP. V.

133

indulto huiusmodi mentionem. Dat. Romæ apud sanctum Marcum sub annulo piscatoris, die vigesima nona Iulij. M. D. L. X. VI. Pontificatus nostri anno primo.

F. de Torres.

V. Macharanus.

Quibus omnibus, ac singulis præmissis tanquam rite, recte, ac legitime factis auctoritatem, & decretum dictæ Curie, atque nostram duximus interponendam, & interposuimus ac interponimus præsentium per tenorem. In quorum omnium & singulorum præmissorum fidem, & testimonium veritatis præsentibus exinde fieri, & per eundem notarium nostrum infra scriptum subscribi & publicari mandauimus, sigilloque nostro, quo in similibus vtimur iussimus, & fecimus impressione muniri. Datū Romæ in Palatio nostræ solite residentie, in quo iura redduntur, & partium causæ audiuntur, sub anno à Natiuitate Domini 1566. In ditione nona, die vero quarta mensis Septemb. Pontificatus sanctiss. in Christo patris D. N. D. Pij diuina prouidentia Pap. V. anno primo, præsentibus ibidem discretis viris DD. Fabricio Gallego, & Pompeo Antonio Curie nostræ notariis, testibus ad præmissa omnia & singula vocatis specialiter, atque rogatis.

In nomine sanctissimæ Trinitatis patris, & filij, & Spiritus sancti. Amen.

Nouerint vniuersi & singuli hoc præsens publicum transumptum instrumentum, inspecturi, visuri, perlecturi & audituri, quod nos Alexander Riarius Prothonotarius Apostolicus Curie causarum Camere Apost. generalis aud. Roman. Curie iudex ordinarius vniuersarum quoque literarum apostolicarum executor, à Sanctiss. D. N. Pap. sanctæque sede Apost. specialiter deputatus pro parte & ad instan. Reuer. Dominorum magistri Eustachij Luchatelli Bononiæ procuratoris generalis ordinis prædicatorum S. Dominici & Reuerendissimi patris magistri Vincentij Iustinianni totius eiusdem ordinis generalis, Vicarius, ac priorum fratrum & eorum quarumcumque Ecclesiarum conuentuum & monasteriorum, & aliorum quorumcumque monachorum & monialium omnium ordinum mendicantium Alme Vrbs, ac totius orbis terrarum respectiue principaliū citari fecimus, & mandauimus, per edictum publicum, vt moris est, propter ferias generales nuper indictas ad instar edictorum publicorum quæ olim in albo prætorio scribebantur.

tur omnes & singulos sua communiter, vel diuifim interefse putantes ex aduerfo principales eorumque procuratores fi qui erant in Rom. Curia pro eifdem ad dicen. & excipien. quicquid verbo vel in fcriptis contra infrafcritas literas Apoftolicas libertatis, immunitatis & exemptionis, ac aliorum prout in eis in forma breuis sub annullo pifcatoris, expeditas dicere, fiue excipere volebant necnon viden. iurare teftes fuper recognitione quatenus opus fit videndūque, & audiendum illas refpectiue tranfumptari & exemplari, ac in publicas tranfumpti formas redigi mandari auctoritatemque, & decretum defuper interponi, vel dicen. & caufam fi quam haberent rationabilem quare premitfa fieri non deberent all. gandum ad diem, ac horam infrafcritos. Quibus aduenictibus comparuit in iudicio coram nobis Reuerendus Dominus Frater Thomas Gratianus Perufianus, ordinis præfati S. Dominici procurator fubftitutus à dicto domino Magiftro Eufachio procuratore generali præfato, prout in actis noftri notarij infrafcriti de fubftitutione præfata conftat dicto nomine procuratorio, necnon nomine & vice omnium, & fingulorum priorum & fratrum, ac monialium & aliorum quorūcunque fuperius fpecificatorum inftan. principalium, & reproducta citatione præfata edicti publici per vnum ex S. D. N. Papæ Curforibus, vt moris eft affixa, & publicata citatorumque in eadem cōtentorum non comparentium contumaciam accusauit ipfosque contumaces reputari, & in eorum contumaciam dictas infrafcritas literas apoftolicas tranfumptari & exemplari, ac in publicam tranfumpti formam redigi mandari auctoritatemque & decretum defuper interponi à nobis debita cum inftantia poftulauit. Nos tunc Alexander auditor & iudex præfatus dictos citatos non comparentes reputauimus non immerito contumaces, & in eorum contumacia attendentes requifitionem huiufmodi fore iuftam & rationi confonam. Et quia per inftpectionem dictarum literarum infrafcritarum quas fufficienter & legitime recognouimus, ac reperimus eas omni fufpitione carere iccirco eas per discretum virum D. Io. Antonium Curtum noftrum & dictæ Curia caufarum Camera Apoftol. Notariū tranfumptari & exemplari, ac in publicam & authenticam tranfumpti formam redigi fecimus & mandauimus, volentes, & auctoritate Curia noftra: ftatuentes, quod huic nofthro tranfumpto de cetero ea prorfus vbique adhibeatur fides, & credulitas in iudicio & extra, quæ qualis & quanta adhiberetur ipfis proprijs originalibus literis, fi vobis exhibitæ effent, vel offenfæ, quarum quidem literarum tenor fequitur, & eft talis, videlicet.

Bulla

Bulla Sanctiffimi Domini noftri D. Pi diuina prouidentia Papa V. Confirmationis & non a' ceffionis priuilegiorum omnium ordinum Mendicantium Motu proprio, Cum proceffu Illuftriffimi ac reuerendiffimi Domini Alexandri Riarij Prothonotarij Apoftolici Curia caufarum Camera Apoftolice Iudicis, ac Executoris.

Alexander Riarius Prothonotarius Apoftol. Sanctiffimi Domini noftri Papæ, eiusque Camerarij, necnon curia caufarum Camera Apoftolica generalis Auditor, Romanæque curia Iudex ordinarius, fententiarum quoque & cenfurarum in eadem Romana Curia & extralatarum, ac literarum Apoftolicarum quarumcunque vniuerfalis & merus Executor & ad infrafcritas à Sanctiffimo in Chrifto patre & Domino nofthro domino Pio, diuina prouidentia Papa Quinto Iudex executor fpecialiter deputatus. Vniuerfis et fingulis Reuerendiff. & Reuerendis in Chrifto patribus et dominijs DD. Dei et apoftolicæ fedis gratia Patriarchis, Archiepifcopis, Epifcopis aliifque locorum Ordinarijs, eorumque & cuiuslibet ipforum in fpiritualibus Vicarijs feu officialibus præfentes literas, fiue hoc præfens publicum proceffus in ftrumentum in fpecturis, vifuris, lecturis pariter et audituris, omnibusque alijs & fingulis, quorum intereft, intererit, aut interefse poterit, quofque infrafcritum tangit negotium, feu tangere poterit quomodolibet in futurum, quibuscunque nominibus cenfeantur, aut quacunque præfulgeant dignitate, falute in Domino et noftris huiufmodi, immo verius apoftolicis firmiter obedire mandatis. Literas eifdem Sanctiffimi Domini noftri eius vera Bulla plumbea, fanas fi quidem & integras et non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua fui parte fufpectas, fed omni prorfus vitio & fufpitione carentes, prout in eis prima facie apparebat, nobis pro parte Reuerendorum patrum Dominorum Generalium & procuratorum generalium in Rom. Cur. & prouincialium, necnon patrum priorum, fratrum, conuentuum feu monafteriorum, prioriffarum, ac monialium ordinum quorumcunque mendicantium per totum orbem terrarum, principalium et cuiuslibet eorum in eifdem literis in fimal p. incipaliter nominatorum nobis præfentatas, nos cum ea qua deceuit reuerentia, noueritis recepiffe huiufmodi fub tenore, videlicet.

BVLL. ET MOT. PROP.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

fol. 206. **E**T si Medicantium ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo semper studio (etiam dum in minoribus essemus) amplexi sumus, ad summi tamen Apostolatus apicem (meritis licet imparibus) diuina fauente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori charitate & paterno affectu amplectamur, ac ex inde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica sede (cuius continue pacem & dignitatem ordines ipsi fortiter tutati sunt) tam spiritualia quam temporalia subsidia, ornamentaque acceperint, & accipiant, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius atque expeditius exequi, & transigere possint, & ceteræ religiose personæ, ordinesque alij, ex cælo ipsorum præoptiores, alacrioresque ad sua officia perloquenda reddantur. Hinc est quod nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis, qui eosdē ordines præcipue tãquam fructiferos in agro domini palmites, & colere & adiuuare deberent, non solū id exequi negligere, verum etiam Concilij Tridentini decretis in paruum sensum retortis, eos & eorum quemlibet variis afficere incommodis & perturbationibus, eorūque priuilegiis non modicum afferre grauamē conantur. Quidam enim Episcopi vt accepimus, nolunt admittere quosdam regulares ad prædicationem, etiam in suis ecclesiis faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum, habeant bonum testimonium à suis superioribus. Alij vero volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno coram ipsis, vel eorum Vicariis prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam non nisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoque exigunt. Alij etiam Episcopi maximam regularibus iniuriam irrogare videntur, dum præter ordinem & veterem consuetudinem absque vlla ratione quosdam reiciunt, & quosdam, pro eorum libito, admittunt ad prædicationem huiusmodi habendam in locis suæ diocesis. Quorundam etiam locorū ordinarij, quosdam religiosos probos viros & idoneos, etiam à suis Superioribus approbatos, ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt, nō solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari. In aliquibus vero oppidis, tam Episcopi, seu eorū Vicarij, quam presbyteri Curati nolunt, vt fratres Mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum, maxime si

infirmi

PII PAP. V.

137

infirmas est grauis, aut etiam sanorū, in priuatis illorum domibus vel alibi, præterquam in suis ecclesiis, aut monasteriis possint accedere. Nonnulli etiam audent Confessores monialium, qui pleno iure sub sunt regularibus, examinare, cū tamen ad minime per Concilium decernatur, sicut & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum. Quidam etiam in aliquibus partibus nituntur asserere, seu facere ne quisquam infra annū possit sacram Eucharistiam in ecclesiis mendicantium recipere, neque etiam moniales tertiarias nuncupatas suorum ordinum, vt aliqui asserunt, in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate, quo ad seculares duntaxat iuxta priuilegia summorum Pontificum prædecessorum nostrorum eisdem ordinibus concessa, id obseruari debeat. Alij vero Episcopi, seu eorum Vicarij audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscunque, quacunque Monasteria monialium etiam sancte Claræ ingrediendi, etiam si regularium curae subdita sunt. Quidam vero sub prætextu exquirendi volūtates puellarum, ante professionē eorum volunt eas extrahere à monasteriis & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas, seu nouitias de plerisque rebus interrogant, neque necessariis, neque in decreto Concilij Tridentini de super contentis rebus quibus non modica potest oriri occasio scandali. Alij vero plerique noluerunt quosdam regulares aliarum diocesium sacris ordinibus initiare: ac etiam à sui ordinis praelatis approbatos admittere nolunt. Aliqui vero singulis dominicis diebus in suis parochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant, vt non possint interesse missis, concionibus, & diuinis officiis, nisi in propria parochia. Alij vero in aliquibus partibus in eorum ecclesiis conciones sacrae scripturae, & sermones pro mortuis haberi nolunt: si aliquid ipsis relictum fuerit, vt ab ipsis Missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrantur, ipsis sibi ea usurpant, dicentes quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt pastores. Alij vero sub excommunicationis latæ sententiæ & exilij per decennium à diocesi, poena inhibuerunt, ne missæ in eorum ecclesiis celebrantur in diebus festiuis, antequam rector parochialis ecclesiæ celebrauerit. Alij etiam nolunt vt dum prædicatio in ecclesia Cathedrali habetur, alibi prædicetur. Ac insuper in quibusdam locis omnē ordinem & quietem perturbant dum contouersias iam diu sopitas & extinctas super præcedentiā excitant & ubi nullæ erant peccata: utdam pro arbitrio & voluntate eorum hos illis præferre noluerunt. Quidam etiam Episcopi volunt regulares à cura animarum excludi & illam solis presbyteris secularibus committi. Quidam vero quar-

tama

tam funeralium extendere volunt etiam ad missas, legata & alia quæcunq; quæ domibus regularium relinquuntur. Alij autem volunt quartam partem omnium, eorumq; etiam pro ornamento ecclesie palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum & eorum etiam quæ pro victu fratrum relinquuntur. Aliqui etiam in quibusdam partibus etiam volunt, vt non solum ins sepulturæ solui cõsuetum, quod semper soluitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod ecclesiis ordinum ad eorum libitum partes dant, quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de nouo soluantur instanter conatur, impediētes ne aliter corpora defunctorum, ad monasteria fratrum deferantur, vnde in hoc maxime, tam partes, quam ipsos fratres grauari contingit. Aliqui vero etiam ex locis mēdicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu renitentia etiam pignus exigunt. Alij autem præfatos fratres, ac moniales sub eorum cura degentes subsidium regium persolvere cogunt, cum multæ earūdem monialium vix habeant pro earum victu & vestitu necessaria vitæ. Alij etiam in quibusdam partibus pauperes medicatæ elemosynas petere prohibent pro eorum dumtaxat sustentatione & si inuenerint eos pauperem vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantem quādoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria & contumelia. Nonnulli vero episcopi, vel capitula canonicorū pauperes medicantes, tam fratres, quam moniales suorum ordinum, tam de redditibus bonorum si quæ habent, quā de possessionibus, vineis, agris, & alijs suis bonis quibuscunq; non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam alijs iustis de causis ab eis acquisitis ac pecunijs eraptis, sibi decimas, ac primitias alijs respectiue soluere cogunt. Alij autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos regulares, intra claustra delinquentes, vel de quorū delictis aliqua erat suspicio, non expectata suorum superiorum censura. Alij vero episcopi monialium monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias alijs concedere, & aduersus illas processus formare ipsorum ordinum superioribus irrequisitis, præsumunt. Aliqui etiam dominium temporale super moniales habere prætendunt. Nonnulli verra frequentissime regulares citant, & iurisdictioni suæ subicere tentant, ac eorum conuentuum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos iurisdictionem vel potestatem exercent. Aliqui vero ipsos carceribus (absque causæ cognitione) mancipant, ac manibus, pedibusque laborant, vt regulas mendicantes suæ ditioni subiiciant, & vsque adeo se intromiserunt in gubernatione conuentuum, &

in correctionibus fratrum, vt provincialibus & generalibus nullius amplius videatur relictus locus, aut vlla iurisdictione. Aliqui autem conuentuum Priores & Guardianos rationes & computa facere cum syndicis conuentuum huiusmodi prohibent. Fratres quoque qui ad Episcopos huiusmodi recursum habent, à prioribus & guardianis præfatis castigari & puniri interduntur. Inhibent quoque superioribus ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac in ipsos imperium & brachium seculare exercent. Alij vero ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosque sic permanere permittunt, eosque etiam inuitis suis superioribus detinent. Aliqui vero bonorum ipsorum fratrum tanquam ad eos (si extra claustra defuncti fuerint) spectantium, possessionem occupare præsumunt, & ad habitum religionis reuersis, sua bona consignare nolunt. Ac etiam vniones à sede prædicta, aut alijs rite factas de beneficijs ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere volunt, & contraditores excommunicationis gladio feriunt. Alij vero regulares eampanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant, missas celebrare nolunt. Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quandam domum regularem, triginta vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt. Alij vero eos mortuorum corpora associare, alij autem illos cum parochio similia munera subire non permittunt, nisi maior canonicorum pars interuenerit. Alij vero mortuorum officia in regularium Ecclesijs peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia & ipsorum moniales, vel alias personas, etiam si in earum funere parochus interuenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi parochus prius certum quid solutum fuerit, & si aliquem ipsi seuerint in Regularium Ecclesijs sepulturam elegisse, eū (vt dicitur) non ante ad illas deferre sinunt, quam ad parochi Ecclesiam delatum, in ibique officium peractum fuerit. Postremo vero testamenta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & si quid ipsis regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilij Tridentini canones esse, reuocare omnino procurent. Ac propterea volentes præmissis, ac alijs similibus excessibus & grauaminibus, ex nostri pastoralis officij debito prouidere, attendentes etiam illos, qui oans dici & æstus, tam in prædicationibus quam in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam aliquātiſper subleuentur, facile fore, vt oppressi, à suis officijs omnino desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur grauamen: Concilij Tridentini huiusmodi decreta, quorum falsa, seu minus vera intelligentia præmissa irrepsit, quorumque declaratio nō nisi ad nos spectat, modo

BVLL. ET MOT. PROP.

& forma infrascriptis, declarandum censuimus. Nos igitur Motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolica potestatis plenitudine, declaramus Canonem Sessiois 24. cap. 4. per quem omnibus regularibus, etiam in suorum ordinū Ecclesiis contradicente Episcopo prædicationis officium interdicitur, mendicantium ordinum fratres huiusmodi quando à suis Generalibus, vel eorum ministris prouincialibus ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere posse, imo volumus quod in suis Ecclesiis quando eis placuerit, licite, & absque vlllo impedimento, vel contradictione etiam Episcopi (nisi ipse prædicauerit) prædicare possint. Quod verò in sessione 23. cap. 17. circa confessiones à regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum ordinum fratres, à præfatis suis Generalibus, vel ministris prouincialibus ad audiendas confessiones vtriusque sexus Christi fidelium approbatos (vt præmittitur) minime cõprehendat: ita vt à confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, & domos, quam extra minime prohibeantur, super hoc literas fœlicis recordationis Pauli papæ 4. etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem fratribus mendicantibus regularis obseruantie, posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos & monasteria sua, & vbi libet audire, approbando, & de nouo concedendo. Statuimus etiam quod ille qui semel in vna diocesi debeat, tam quo ad prædicationes faciendas, quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi, vel recipi debeat. Confessores verò monialium quæ degunt sub cura regulariū ab ordinario examinari nolumus, quemadmodum, neque etiam fratres si debeant audire confessiones aliorum fratrum examinari debent. Lectores insuper ex eisdem fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia suorum superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audiri, quam prædicationis munus subitari, ab Episcopis minime examinentur. Cũque inhonestũ sit, quemlibet in alienam esse m falcẽ iniicere, cumque monialium monasteria non nisi de Episcopi vel superioris licentia, & in casibus necessariis, aliquis ingredi præsumat, in Sess. 25. Canon. 5. prohibetur, hoc tantũ in illis monasteriis locum habere volumus, quæ ordinariis ipsis pleno iure subsunt in quibus, in casibus necessariis ipsi dare licentiam possint, & non in aliis monasteriis. Ita vt in præfatis monasteriis quæ ordinariis ipsis

pleno

pleno iure non subsunt, ipsi ordinarij illa ingredi non possint, propterea in regulis earum, seu de iure statuitur & eis aliquos processus aduersus moniales ipsas seu fratres huiusmodi, propterea, seu alias ipsorum ordinum superioribus irrequiritis, quò quomodo formare, aut facere posse omnino prohibemus, ita vt aliquam iurisdictionem, seu aliud quodcumque Dominium in moniales & fratres huiusmodi, respectiue habere, exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, imò illas & illos omnes ab eorum superioritate, dominio & iurisdictione & potestate exanimus & liberamus, prout eis concessum est per sua privilegia à sede præfata obtenta, et ita præfata moniales, ac fratres sint exclusi à superioritate & iurisdictione ordinariorũ respectiue huiusmodi, vt etiam in illarũ, vel illorũ syndicis, aut procuratoribus deputadis, vel in disponendis illorũ facultatibus, vel alia sibi nõ cõpetencia facienda, vllatenus nõ se intromittant, nec etiã ordinarij ipsos regulares præfatos citare & iurisdictioni suæ subiicere, ac eorum conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictione aliquã & potestate exercere, vt præmittitur, aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliud facere possint vt suæ ditione subiiciantur, neque etiam se intromittant vlllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione conuentuum, tam fratrum: quã monialium huiusmodi & illorum correctionibus, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionem & gubernationem fratrum, aut monialium huiusmodi, & eorum Generalibus ac ministris, seu prouincialibus, vel alijs eorum aut earum respectiue superioribus, etiam ratione cõputa faciendi cũ syndicis conuentuum huiusmodi, omnino relinquatur, nec vlllo modo in prædictis parte, vel alias se intromittant. Fratres quoque si contigerit eos ad huiusmodi ordinarios recurrere habere à præfatis Generalibus ministris, seu prouincialibus, prioribus, guardianis et alijs superioribus castigari et puniri posse, et debere: neque ipsos ordinarios præfatis superioribus ordinũ huiusmodi vllatenus inhibere, quini mo præfatos superiores processus contra fratres suos & moniales huiusmodi, quando opus fuerit, circa delictorum inquisitionem vel castigationem facere posse decernimus, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Inhibemus etiam ipsis ordinariis, ne fratres extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiant, eosque inuitis suis superioribus detineant. Prohibemus quoque eisdem ordinariis, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum fratrum extra claustra suorum monasteriorum pro tempore degentium, siue decedentium et quamuis in habitu, siue absque habitu moriantur volumus.

S quod

quod eorum bona mobilia et immobilia ad ordinem quem profecti sunt pertineant, disponenda iuxta constitutiones, seu ordinationes praefatorum ordinum, neque illa ordinarij praefati occupare praesumant, imo huiusmodi & ad habitum religionis revertentium bona omnia monasteriis ipsis cum ea quae acquirunt monachus de iure monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus. Ac ipsis ordinariis, ne quascunque uniones etiam perpetuas a sede praedicta, vel alias, ut praefetur haec tenus factas, & pro tempore faciendas de beneficiis ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quibus suum fortiantur effectum impediant, omnino etiam prohibemus et censuras ecclesiasticas et alias poenas per eos in contradictores pro tempore latas, nullius esse roboris vel momenti, similiter decernimus & declaramus. Insuper volumus quod praefati regulares quibus cura animarum inest, possint per se ipsos iuxta suorum superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Capellanos seculares ipsorum regularium notu amovibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario providoneis nominatos & approbatos, praefatam curam exercere: neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione pro praefatis Capellanis, seu Vicariis secularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi ullo pacto se intromittant. Prohibemus insuper eisdem ordinariis, ac aliis quibuscunque personis, ne impediant ipsos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus dominicis, seu festiis, aut aliis totius anni temporibus, campanas pulsare & etiam tempore quo ipsi celebraverint, missas celebrare: nec non mortuorum corpora associare & illa per fratres ipsos quando in Ecclesiis suis praefatis delata fuerint, absque praesentia rectorum ecclesiarum huiusmodi, sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi, peragi posse, necessariamque praesentiam rectorum, aut aliorum clericorum, quia infirmi libere sua possint condere testamenta minime esse, ac ipsos regulares legata aut quavis alia sibi in testamentis relicta exigere & obtinere posse, neque aliquod ius in contrarium esse, decernimus & declaramus. Volumus etiam, quod puellarum Deo dedicandarum, an scilicet coactae vel seductae fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concilium Tridentinum Episcopi, vel eorum Vicarij requisiti fuerint, fieri possit, quibus elapsis amplius in hoc illis se intromittere non liceat: cuius occasione nec Episcopus, nec eius Vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas quae praefatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus, ac similiter volumus,

volumus, quod puellae, seu novitiae ipsae ad alias interrogationes respondere minime teneantur. Sessio. vero. 23. cap. 8. nec nisi nisi a proprio Episcopo ordinari posse statuens, in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod fratres huiusmodi praefatos etiam sacros ordines a quolibet Antistite gratiam & communionem apostolicae sedis habente ordinarij loci minime requisita licentia, in locis, seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint. Et insuper Sessio. 22. decretum, per quod populum, saepe ad suas ecclesias, saltem dominicis & maioribus festiis diebus, venire debere monet, in sequendo: volumus quod fratribus mendicantibus huiusmodi non solum prohiberi non possit, ne missas, & alia divina officia faciant in eorum ecclesiis, verum etiam in quibuscunque aliis ubi celebrari missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant: ac etiam quod conciones, & lectiones sacrae scripturae, & sermones pro mortuis, etiam in ecclesiis facere, ac eleemosynas pro celebrandis huiusmodi missis & aliis divinis officiis peragendis, si eis illas donari, seu relinquere contingat, recipere nec non missas & divina officia huiusmodi, etiam in diebus dominicis, vel festiis, etiam antequam rector parochialis ecclesiae celebraverit, celebrare & facere: & quando eis videbitur etiam si tunc in ecclesia cathedrali praedicetur, praedicare: ac etiam quicunque utriusque sexus Christiani fideles, totius anni tempore illas & illa in ecclesiis fratrum huiusmodi audire possint. Ipsi Christi fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri, per locorum ordinarios, seu rectores parochialium ecclesiarum, aut alios quoscunque ullo pacto, causa vel occasione non valeant seu debeant, sed praefati Christi fideles audiendo missas et alia divina officia in ecclesiis fratrum huiusmodi diebus dominicis, aut festiis, praeepto ecclesiae de illis audiendis satisfecisse censeantur. Ipsi que Christiani fideles sacramentum Eucharistiae (Resurrectionis Dominica festiuitate dumtaxat excepta) sumere eis que illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad aliud faciendum per locorum ordinarios, aut ecclesiarum rectores praefatos, seu alios quoscunque (illorum licentia minime requisita) etiam sub censuris ecclesiasticis, & aliis poenis cogi vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus & declaramus. Et licet in Sessio. 25. capite. 12. caueatur, quod censurae & interdicta ecclesiastica etiam a locorum ordinariis promulgata mandante Episcopo, a regularibus in eorum ecclesiis publicari debeant, tamē si tempore celebrationis alicuius ex festis sanctorum ordinum eorundem ac aliis festiuitatibus iuxta eorum

dem ordinum privilegia apostolica, interdictum huiusmodi emanaverit, illud in praefatis festiuitatibus, & earum octauis suspendimus. Controuersias autem omnes de praecedentia quae eadem Sessione. 25. cap. vero 13. per episcopum terminari mandantur, non nisi durante per illum iudicio, finitas autem nullo pacto inuouari posse statuimus. Cumque licet cap. 11. Sessionis 25. statuatur, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum secularium cura incumbet, nulli etiam ad uotum amouibiles, inhiberi debeat, nisi de ordinarij consensu, & praefato examine huiusmodi praecedente, ad curam huiusmodi admitti posse omnino volumus praefatos regulares. Quartam autem in funerarium de qua Sess. 25. cap. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, quae a quadraginta annis circa fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quae ipsam quartam soluere consueverunt, & ubi solui consuevit, id tantum cerere, & aliorum quae in aliquibus partibus deferre contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis, fratribus ipsis, seu monialibus huiusmodi relictis, aut aliis quomodolibet donatis, solui debet, sicq; intelligi Concilij decretum, quo ad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi vero non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo supra scriptorum solui debere declaramus. Nec ad quartam seu aliam partem omnium eorum, quae etiam pro ornamento ecclesiae palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum & aliorum quae dictis ecclesiis relinqui vel dari contigerit, etiam si pro victu fratrum, aut aliis relinquatur, aliquid contribuere teneantur. Ac etiam ius sepulturae solui tantum consuetum curatis & non aliquid aliud eis solui debeat, quamuis partes ad earum libitum ecclesiarum ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus, alia quaecumq; tribuant, seu elemosynas largiantur quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi, nec propterea impediti debeant, quin possint defunctorum corpora praefata ad eorum ecclesias tumulanda deferri facere. In honestum quoque esse censes, Mendicantium ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumq; loca, etiam si cura animarum habeant, ac quaecumq; beneficia illis unita, ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, imo illos & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca quaecumq;, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, et prata, ac alia bona quaecumque, tam ad ipsos, quam ad moniales praefatos, etiam largitione fide-

fidelium, seu aliam iustis de causis ab eis acquisita, ac pecuniis emptis, vel aliis quomodolibet pertinentia, minime teneri, illosque et illas, a quibuscumque decimis, primitiis, quartis, mediis & aliis fructuum partibus, nec non subsidiis charitatiuis, etiam per nos concessis, ad quorumcunque etiam regum, principum & dominorum temporarium instantiam, quacumque etiam urgentissima & de necessitate exprimenda causa, ac etiam aliis quibuscumque oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis, etiam ratione fructuum, honorum virgultorum, lignorum, beneficiorum & aliarum quarumcunque rerum, tam pro victu, quam vestitu aut aliis sibi necessariarum quomodolibet, etiam auctoritate apostolica, nunc & pro tempore impositis ita ut penitus & omnino ad alicuius rei contributionem minime teneantur, omnino eximimus & liberamus, illosque & illas, ad illos & illa, etiam si seculares et aliae personae quaecumque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus: nec sub cap. 12. Sessione. 25. comprehendi posse vel debere decernimus. Quod vero de usu quae storum elemosynarum auferendo loquitur Sessionis 21. cap. 8. id ad Mendicantium ordines nullo modo referri posse vel debere etiam decernimus, quam potius cum elemosynis huiusmodi viuere cogatur, eis id facere liberum omnino esse declaramus. Quoniam vero ex nimia episcoporum sibi irrigata auctoritate, ipsi personas regulares suae iurisdictioni subiicere omnino student, ac decreto Concilij praefati. Sessionis 25. cap. 14. edito, quo cauetur, quod si regularis intra claustra existens et extra ea, ita notorie deliquerit, ut populo scandalosus sit, termino ab episcopo praefigendo, a suo superiore omnino puniatur, sin minus ab ordinario delinquens puniri possit, confisi, variis indebitisque grauaminibus regulares afficiunt, ordinarios praefatos aliqui contra regulares in claustris degentes huiusmodi quouis praetextu, occasione, vel causa inuouare non posse vel debere, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare aut facere posse volumus, nisi propter manifestum scandalum, et suorum ordinum superioribus prius consultis et negligentibus, alioquin omnia et singula contra praemissa facta et gesta, ac facienda in futurum, pro nullis et infectis habeatur. Licentias vero pro construendis domibus regularibus, quae 4. cap. 25. Sessionis, nisi de ordinarij licentia construi prohibetur, gratis omnino dari et non nisi legitima subsistente causa superioribus explicanda, illas recusari posse. Nec non fratres praefatos, etiam solos mortuorum corpora associare, ac mandatum in die Coenae Domini fieri solitum in ecclesiis seu domibus fratrum cuiuslibet

ordinis praedictorum, solenniter facere & praedicta die praedicare hora qua eis videbitur, nec per locorum ordinarios, aut rectores ecclesiarum, seu alios quoscunque prohiberi posse etiam decernimus & declaramus. Mandantes etiam vniuersis locorum ordinariis, ne mortuorum officia agere rectores parochialium in ecclesiis ipsorum fratrum, contra illorum voluntatem, permittant.

Ac moniales dictis fratrum subditas, vel personas sepulturam in eorum ecclesiis eligentes, nulla soluta parochio portione, sepelire, vel si fratres ad mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque fratrum huiusmodi praesentia sepeliri facere audeant vel praesumant. Cumque maxime deceat liberam esse cuiusvis testantis voluntatem, prauum illum usum, paruo adhuc tempore (vt praefertur) introductum, per quem testamenta absque presbyterorum praesentia fieri interdiciuntur, omnino abrogamus. Postremo, quod capit. 13. Sessio. 25. cautum fuit, quod omnes scilicet tam clerici, quam regulares quicunque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, id quo ad fratres praefatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ac quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quae pro bono pacis ecclesiae, vel pro victoria contra infideles indicuntur: quod etiam de illis conuentibus (qui collegia nuncupantur) minime intelligi volumus, in quibus tres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, se tantum studiis & lectionibus vacent. Praeterea si forte inter Episcopos, vel collegia, aut capitula, vel alias quauis personas & praefatos fratres, seu moniales, aut eorum aliquos, super praemissis vel aliquo eorum, coram quocunque seu quibuscunque iudicibus, etiam causarum palatii Apostolici Auditoribus, ac sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, tam in Romana Curia, quam extra eam, vbilibet lis, seu lites respectiue pendeant, nos litem seu lites & causam vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam & illas, quarum statum ac nomina & cognomina iudicum & colligantiu, praesentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus. Ac insuper vt facilius praemissa omnia illibata persistant, ac omnia & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates indulta, dispensationes, fauores & gratias, quae decretis Concilij Tridentini aliis quam vt superius est dictum, concessum & declaratum, non contrariantur expresse, eisdem fratribus, necnon monialibus quibuscunque & fororibus tertij ordinis praedictorum ordinum respectiue ordinibus, ac illorum ecclesiis dami

domibus, & personis, etiam viue vocis oraculo ię genere vel in specie, tam per recol. mem Eugenium iij. Sixtum iij. Leonem x, Paulum ac di. iij. tum Paulum iij. & Pium etiam iij. qua alios quoscunque Romanos Pontifices etiam praedecessores nostros, ac nos & sedem eandem quomodolibet cūcessa confirmata et, innouata, necnō nostros & praedecessorum nostrorum ac alias quascunque desuper confectas literas, quarum omnium tenores, ac eorunden praedecessorum nostrorum nomina & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihipenitus omisso & forma in illis tradita obseruata, inserti foren, etiam praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate apostolice tenore praesentium perpetuo approbamus & confirmamus, illisq; perpetue & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, eaque perpetuas futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus superioribus & personis ordinum gari debere, seu posse volumus. Necnon priuilegiorum, necnon aliis quibuscunque quos illa concernunt, suffraganea, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exceptiones, fauores & gratias, tam spirituales quam temporales modo et forma quibus concessa sunt etiam per viam communicationis & extensionis, actiue et passiue inter se, et alios quoscunque Ordines respectiue, de nouo concedimus, illaque omnia & singula ad domos et loca quocunque dictorum Mendicantium ordinum et monialium quarumcunque, ac fororum de tertio ordine nuncupatarum in congregatione viuentium dictorum ordinum, vt praefertur, haecenus recepta et in posterum recipienda. Necnon eorum personas & bona, etiam si priuilegiorum & aliarum gratiarum praefatorum autentica originalia, propter temporis antiquitatem vel varias vrbis ruinas deperdita existant, dum modo de eis alias legitime constet extendimus & ampliamus. Et sic in praemissis omnibus & singulis per quoscunque iudices et personas, quauis auctoritate fungentes, etiam Cardinales, & Auditores praefatos, sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere: necnō quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritū & inane decernimus. Quocirca dilectis filiis nostro Predicatorū Cardinali, Protectori, & sancti Hieronymi Generali ordinū, ac Curiae causarum Camerae Apostolicae etiā generali Auditori, nunc, & pro tempore existentibus, & per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se vel alii seu alios praesentes literas, & in es cōtēta quęcūq; vbi

& quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem fratrum, aut monialium, vel alicuius eorum fuerint defuper requisiti, solemniter publicantes, eis que in praemisissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, praesentes & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos literae ipsae concernunt pacifice frui & gaudere: non permitentes eos vel aliquem eorum de super contra praesentium tenorem per quoscunque, etiam locorum ordinarios, quomodolibet indebitè, molestari, contradictores, quoslibet, & rebelles per censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus censuras & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggravando & interdictionem ecclesiasticam apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus praemisissis & aliis apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis apostolicis eisdem episcopi, vel quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac eum quibus suis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis approbatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia ex quauis forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus: necnon omnibus illis quæ in literis confirmationis et innouationis priuilegiorum eorundem, aliàs per eisdem Paulum 4. & Pium etiam 4. praedecessores nostros praeditos, ordini fratrum Minorum huiusmodi concessorum, concessum est non ob stare, contrariis quibuscunque: aut si locorum ordinariis vel quibusuis aliis communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspèdi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile

facile foret, eorundem praesentium literarum notitiam ad quascunque personas peruenire & vbique illas praesentare, etiam Motu & scientia similibus, volumus & decernimus, quod transumptis earundem praesentium literarum, etiam per impressionem factis, manu alicuius notarij publici subscriptis aut sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillatis (quemadmodum adhiberetur praesentibus literis originalibus, si praesentarentur) vbique adhibeatur, tam in iudicio, quam extra illud plena & indubitata fides. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, aduocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, ampliationis, voluntatis et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Ro. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae millesimo quinquagesimo sexagesimo septimo, decimo septimo. Kalend. Iunij Pontificatus nostri anno secundo.

PO S T quarum quidem literarum apostolicarum praesentationem & receptionem nobis & per nos, ut praemittitur factas fuimus pro parte eorundem R. P. Generalium & procuratorum generalium in Rom. Curia prouincialium, priorum & omnium conuentuum seu monasteriorum tam virorum quam mulierum omnium ordinum Mendicantium totius orbis terrarum principalium in praesentis literis apostolicis principaliter nominatorum, debita cum instantia requisiti, quatenus ad executionem dictarum literarum et contentorum in eisdem, procedere dignarentur, iuxta traditam seu directam à Sede apostolica nobis formam. Nos igitur Alexander Rarius Iudex et executor praefatus, attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam et rationi consonam, volentesque mandatum apostolicum nobis in hac parte directum, reuerenter exequi, ut tenemur, Idcirco auctoritate apostolica nobis commissa et qua fungimur in hac parte, praedictas literas apostolicas, hancque nostram processam, ac omnia et singula in eis contenta, vobis omnibus et singulis supradictis intimamus, insinuamus et notificamus, atque ad vestram et cuiuslibet vestrum notitiam deducimus et deduci volumus per praesentes. Vosque nihilominus et vestram quemlibet insolidum eisdem auctoritate et tenore requirimus et monemus, primo, secundo, tertio, et peremptorie, communitè vel diuisim, ac vobis et vestrum cuiuslibet insolidum, in virtute san-

et obedientia et sub poenis infra scriptis districte praecipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, post praesentationem, seu notificationem praesentium, ac requisitionem vobis seu alteri vestrum desuper factas, in mediate sequen. quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies, vobis omnibus & singulis praedictis, pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, reuerendiss. PP. Generalibus & procuratoribus generalibus in Romana curia, provincialibus, necnon prioribus, fratribus, priorissis, sororibus & conuentibus, vel cuilibet illorum ordinum Mendicantium praefatorum totius orbis terrarum principalibus in praemissis omnibus et singulis, ac in praesentis, literis apostolicis contentis et expressis, efficacis defensionis praesidio assisten. faciatis ipsos & eorum quemlibet, necnon monasteria ecclesias & loca quaecunque ordinum Mendicantium quorumcunque totius orbis terrarum praedictorum omnibus & singulis privilegiis, declarationibus, extensionibus, ampliationibus, gratiis, concessionibus, indultis, derogationibus, decretis & aliis praemissis, ac praesentis literis contentis & expressis, iuxta earundem literarum vim formam continentiam & tenorem in omnibus & per omnia pacifice frui & gaudere: Non permittentes ipsos & eorum quemlibet, ac Monasteria, ecclesias & loca quaecunque ipsorum ordinum mendicantium quorumcunque totius orbis terrarum per locorum ordinarios aut quoscunque alios, tam ecclesiasticos, quam saeculares Iudice & personas, quacunque dignitate & potestate, ac auctoritate etiam Apost. fugē. indebite molestari, impediri, aut inquietari.

Inhibentes praeterea vobis omnibus & singulis supradictis, atque aliis iudicibus & personis, tam Ecclesiasticis quam saecularibus, quacunque auctoritate fungent. sub mille ducatorum, locis piis arbitrio nostro applican. & in iuris subsidium excommunicationis poenis ne ipsos R. PP. Generales & procuratores generales in Ro. Cu. provinciales, priores, fratres priorissas sorores seu quemlibet illorum, dictorum ordinum Mendicantium principales, eorumque conuentus, monasteria, ecclesias, domos & loca quaecunque eorundem ordinum mendicantium super praemissis omnibus & singulis, ac in praesentis literis contentis & expressis in aliquo per nos, aut per ipsos vel illum, seu alios directe, vel indirecte, quouis quæsito colore, vel ingenio, molestare, impedire, aut inquietare, seu molestari, aut inquietari facere audeatis vel praesumatis, seu audeāt vel praesumāt.

QVOD si forte praemissa omnia & singula non adimpleueritis, monitionibusque nostris huiusmodi, immo v. crius apostolicis non parue

parueritis, seu quilibet vestrum non paruerit realiter cum effectu. Nos in vos omnes & singulos supradictos, qui culpabiles fueritis in praemissis in aliquo & generaliter in contradictores quoslibet & rebelles, molestantes, perturbantes & inquietantes praedictos Reuerendos PP. Generales & procuratores in Rom. Cu. provinciales, priores, fratres, priorissas & sororum ordinum praedictorum mendicantium ac quosuis dictorum ordinum principales huiusmodi, ac eorum conuentus, monasteria, ecclesias & loca quaecunque super praemissis in aliquo ipsisque impediens dantes auxilium consilium vel fauorem publice vel occulte directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio, cuiuscunque dignitatis, status, gradus ordinis, vel conditionis existant, exnunc prout extunc & è contra singulariter in singulis, praefata canonica monitione praemissa & in dictas poenas incidisse & incurrisse, sententiā ferimus in his scriptis et etiā promulgamus. Vobis verò (Reuerendiss. & Reuerendis PP. Patriarchis, Archiepiscopis et episcopis duntaxat exceptis, quibus ob reuerentiam vestram pontificalium dignitatum deferimus in hac parte, si contra praemissa, vel praemissorum aliquid feceritis, vel fieri mandaueritis, per vos vel submissas personas, publice vel occulte directe, vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio, praefata canonica monitione praemissa, ingressum ecclesiae interdicimus. Si verò huiusmodi interdictum per alios sex dies praefatos immediate sequentes sustinueritis, vos in his scriptis simili canonica monitione praemissa, suspendimus à diuinis Si verò per alios sex dies praefatos duodecim immediate sequentes interdicti & suspensionis sententias, animo, quod absit, sustinueritis indurato, vos in his scriptis simili canonica monitione praemissa, excommunicationis sententia auctoritate apostolica innodamus. Caeterum cum ad executionem praemissorum ulterius faciendam nequeamus, quoad praesens persona liter interesse, pluribus aliis arduis in Romana Curia & alibi legitime praepediti negotiis, vniuersis & singulis Dominis prioribus, abbatibus, praepositis, decanis, archidiaconis, Cantoribus, succentoribus, thesaurariis, sacristis, tam cathedralium & Metropolitanarum quam collegiatarum Canonicis, parochialiumque Ecclesiarum rectoribus, seu Locaten. eorundem, plebanis, viceplebanis & archipresbyteris. Vicariis perpetuis, altaristis, capellanis curatis & non curatis, clericis, notariisque, & tabellionibus publicis, ac in dignitate ecclesiastica constitutis quibuscunque per singulas ciuitates, & dioceses vbilibet constitutis & eorum cuilibet in solidum, super vltiore executione dicti mandati apostolici, atque nostri faciendā,

dicta auctoritate apostolica, tenore presentium plenarie committimus vices nostras, donec eas ad nos specialiter & expresse duxerimus reuocandas. Quos nos etiam & eorum quemlibet in solidum requirimus & monemus, primo, secundo, tertio & peremptorio communiter vel diuisim, ac eis & eorum cuiuslibet, in virtute sanctae obedientiae & sub praedictis pecuniariis poenis, quas in eos & eorum quemlibet, nisi fecerint, quae iubemus ferimus in his scriptis, districte praecipiendo mandantes, quatenus infra sex dies, post praesentationem, seu notificationem praesentium, ac requisitionem eis, seu alteri eorum de super factis, immediate sequenti quos dies ipsis & eorum cuiuslibet duos pro primo, duos pro secundo & duos reliquos pro tertio & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus ita tamen quod in his exequendis alter alterum non expectet, nec vnus pro alio seu per alium se excuset, ad vos omnes & singulos supra scriptos, personarumque & loca alia quaecunque, de quibus, vbi, quando & quoties expediens fuerit, personaliter accedant, seu accedat, praefataque literas apostolicas, et hunc nostrum processum ac omnia et singula in eis contenta vobis omnibus et singulis supra dictis, legant, intimet, infinuent & fideliter publicari procurent, Ac eisdem Reuerendis PP. Generalibus & procuratoribus generalibus in Ro. Cu. prouincialibus, prioribus, fratribus, priorissis, sororibus, conuentibus, et monasteriis, domibus & locis ordinum mendicantium quorumcunque praedictorum, super praemissis omnibus & singulis et in praesentis literis contentis et expressis efficacis defensionis praesidio assistent. faciant ipsos et eorum quemlibet, nec non eorum Monasteria, ecclesias, et loca, ac bona quaecunque spiritualia et temporalia, praemissis, ac in praesentis literis apostolicis contentis & expressis, in omnibus & per omnia pacifice frui et gaudere non permittentes ipsos principales et eorum quemlibet, super contentis in eisdem praesentis literis apostolicis, aut eorum aliquo, siue eorum occasione per locorum ordinarios, aut quoscunque alios, tam ecclesiasticos, quam saeculares iudices et personas, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis fuerint & quibuscunque etiam pontificali etiam Cardinalatus praefulgeat dignitate honore, vel auctoritate, etiam si apostolica fungatur, quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari: contradictores quoslibet et rebelles per censuram ecclesiasticam & poenas etiam pecuniarias & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. Et nihilominus, si forte omnes & singuli supra dicti, quibus praesens noster processus dirigatur, aut quicumque alij, mandatis & monitionibus nostris huiusmodi

apostolicis parere & obedire recusauerint, seu illa adimplere neglexerint, nos ex tunc gloriosissimum Principem Imperatorem, ac Christianissimos serenissimosque & catholicos Reges, necnon illustres, DD. Principes, Duces, marchiones, comites, barones, gubernatores, ceterosque nobiles, per omnes mundi partes regnaque omnia & dominia, iurisdictionem temporalem & ordinariam quomodolibet exercen. eorumque officiales, seu locatene. & eorum quemlibet, ex parte eiusdem, S. D. N. Papae requirimus, & ex nostra affectuose rogamus, quatenus infra sex dierum spatium post praesentationem, seu notificationem praesentiarum, literarum apostolicarum & praesentis nostri processus, ac requisitionem eis, seu eorum alicui, pro parte praelibati S. D. N. Papae de super factis, immediate sequentes, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo & reliquos duos dies pro tertio & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, omnes & singulos in praemissis inobedientes & rebelles, qui sic iudicum censuram ecclesiasticam contempserint, per captionem & incarcerationem corporum eorumdem, & quemcunque alium modum canonicum de quibus eisdem dominis temporalibus & eorum officialibus, seu locatene, videbitur expedire, astringant: et alias ipsos inobedientes et rebelles compellant, potentia brachij saecularis donec & quousque ad obedientiam sanctae Matris ecclesiae de uenerint & processibus nostris antedictis parere, beneficium quoque absolutionis a praefatis nostris sententiis meruerint obtinere. Et generaliter omnia & singula nobis in hac parte commissa plenarie exequantur iuxta praesentiarum literarum apostolicarum vim formam, continentiam & tenorem. Ita tamen, quod dicti subdelegati nostri, nihil in praesudicium dictorum R. P. Generalium, procuratorum generalium id Rom. Cu. Prouincialium, priorum, fratrum, priorissarum, conuentuum & monasteriorum, domorum & locorum et aliorum quorumcunque ordinum praedictorum principalium attentate valeant quomodolibet, seu praesumant in praemissis, nec in processibus per nos habitis, aut sententiis per nos latis, absolendo, vel suspendendo aliquid immutare. In ceteris autem, quae eisdem reuerendis et religiosis principalibus et eorum singulis nocere possunt, vel quomodolibet obesse, praefatis subdelegatis nostris potestatem omnimodam denegamus. Et si contingat nos super praemissis in aliquo procedere, de quo nobis potestatem omnimodam reservamus, non intendimus propterea commisionem huiusmodi in aliquo reuocare, nisi de reuocatione ipsa specialem et expressam in literis fecerimus mentionem: praefatas

fatas vero literas apostolicas & hunc nostrum processum, ac omnia & singula huiusmodi negotia tangentia volumus penes dictos reuerendos & religiosos principales remanere & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium, ipsis inuitis, quomodolibet detineri. Contrariū vero faciē. praefatis nostris senten. prout in his scriptis per nos latae sunt, praefata sex dierum canonica monitione praemissa ipso facto volumus subiacere. Absolutionem vero omnium & singulorum, qui praedictas nostras sententias incurrerint quoquo modo, nobis vel superiori nostro tantūmodo reseruamus. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium praemissorum, praesentes literas, siue hoc praefens publicum processum instrumentum, exinde fieri & per Notarium publicum infra scriptū subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur iussimus & fecimus impressione communiti. Datum & actum Romae in aedibus nostris sub anno à Nati. Dñi 1569. indit. ion. exit. duodecima, die vero xii. mens. Augusti. P. O. P. praesibati Sanctis in Christo patris. & D. nostri Domini Pij diuina providentia Papae V. anno quarto. Praesentibus ibidem discretis viris DD. Fabricio Galletto & Pompeo Antonino eiusdem curiae nostrae notariis testibus, ad praemissa omnia & singula vocatis & rogatis.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papae V. Constitutio de extinctione officiorum Ministri Vicarij & Visitatoris generalis in ordine Fratrum Tertij ordinis sancti Francisci, & de submissione huius ordinis ministro generali, & provincialibus Fratrum Minorum de obseruantia, cum reformatione dicti Tertij ordinis, & eius domorum vtriusque sexus.

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Est officij nostri ratio, vt cum de ceteris Ecclesiae nobis comissis ordinibus, vel in sua integritate continendis, vel ad institutū reuocandis curā perpetuā capiamus, maiore tamen sollicitudine eadem illa in religiosorum sodalitatibus requiramus, quos ideo altissimus in suū sibi sanctuarium segregauit, vt ceteros fideles viam doceant, qua & ipsi aeternae salutis beatitudinem consequantur, itaque inter ceteras Religiones fratrum quoque Tertij ordinis Sancti Francisci de poenitentia nuncupati in congregatione viuentium, ac Tribus votis substantialibus astrictorum status, nos commouet, vt ad illum reformandum studia nostra conseramus, quando vel

ex tam

ex tam multis quae bonae memoriae Rodolphus episcopus Ordinarius Cardinalis Carpenensis nuncupatus dicti ordinis protector Sedis Apostolica auctoritate fretus in reparanda horum disciplina praecelate, & salubriter edidit Religionem hanc parum admodum profecisse agnouimus. Proinde nos hac praecipua morbi causa ex propter praesidentium & aliorum Ministrorum negligentia, vel in seclitā edaperta in cōmunem dicti ordinis salutem aliaratione intenti, De nobis attributa potestatis plenitudine officia Ministrorum et Visitatoris generalis dicti ordinis perpetuo extinguimus & abolemus ac ministrum Visitatoris & Vicariū generālē eiusdem ordinis officio, vtu & exercitio omnimode interdiciamus, edictisq; prohibimus ne vllus post hac Minister, Vicarius, aut Visitator generalis de dicto ordine habeatur. Ceterum vt dinceps ordo ipse utiliorum Rectorum consilio & opera dirigatur, nos dncepsorū etiam praedecessorum nostrorum ordinationes sequentes, vniuersos & singulos Fratres, Sorores, professores & Conuersos, necnon Dōmos, Monasteria, & loca virorum & mulierum, ac custodias et provincias per vniuersum orbem constitutas, gregesq; ipsum vniuersum Tertij ordinis vtriusque sexus Generali & provincialibus Ministris ordinis Fratrum minorum de obseruantia nuncupatorū, prout in eorū prouinciis consistunt, ita perpetuo supponimus, vt Minister generalis in vniuerso ordine, prouinciales vero ordinis minorum de obseruantia in suis quisque prouinciis plenum ius, liberamque auctoritatem, ac in spiritualibus & temporalibus iurisdictionem omnimodam habeant. Dōmos omnes, ac Monasteria & loca quaecunque, necnon personas vtriusque sexus, tam in capite, quam in membris visitandi et corrigendi, vagantes, & quoscumque alios puniendi, carcerandi, mutandi, transferendi, ordinibus, officiis et administrationibus deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi & restituenti, ac etiā super iis & ceteris omnibus ordinē ipsum, illiusq; domos et personas vtriusque sexus quomodolibet concernētibus, eorū tamē regulae praedictae, et sacris canonibus, ac praesentibus literis non contrariis statuendi, mutandi, inuouandi, quae admodum illis est in suo proprio ordine attributum. Praecimus igitur in virtute sanctae obedientiae vniuersis, & singulis Fratribus, & Sororibus Tertij ordinis praedicti vbi libet constitutis, vt generalem & prouinciales ministros ordinis fratrum minorum de obseruantia, tanquam patres & superiores suos, eorumque monita & mandata humiliter & deuote recipiant, & re ipsa adimplere procurant, alioquin contradictores quoslibet, & rebelles sententiarum, censurarum & poenae quos quisque ipsorum rite tulerit in eisdem

iplo

ipso facto volumus subiacere. Pari quoque ratione eis Cardinalem protectorem fratrum de obseruantia in protectorem tribuimus, qui eam in eisdem omnes curam et auctoritatem obtineat, quam alius quisque plenissime hucusque comperitur habuisse. Si tuentes praeterea quod futuris omnibus capitulis prouincialibus fratrum Tertij ordinis huiusmodi pro Visitatorum prouincialium et aliorum officiorum electione, fratrum diuisione et salubri cuiusque prouinciae directione annis singulis celebrandis, aut generalis, aut eius Commissarius, aut in cuius prouincia capitulum illorum habeatur, prouincialis minister ordinis minorum de obseruantia huiusmodi semper praesideat, aliter vero celebrata, ac omnia in eis decreta pro irritis habeatur. In ipsis autem capitulis prouincialibus Visitatorum prouincialium electio de idoneis fratribus Tertij ordinis huiusmodi per secreta suffragia et alias eo modo, quo de fratrum minorum de obseruantia prouincialibus celebratur, celebrata per ministrum generalem praedictum ante omnia confirmetur. Haec vero officia Annalia dumtaxat esse et in singulis capitulis prouincialibus praedictis resignari debeant, ita ut lapso primo anno illa vacare censeantur. Poterunt tamen ipsi et Visitatores prouinciales rursus in sequentem annum et finito, etiam in tertium, si idonei reperientur, eodem modo eligi et confirmari, sed omnes suis huiusmodi officiis quandoque perfuncti, de nouo ad illa nisi transato Sexennio nequeant reuocari. Ceterum omnes et singuli fratres et sorores Tertij ordinis huiusmodi in sua quisque prouincia visitatori suo tanquam superiori in omnibus, quae suis regularibus institutis non aduersantur, obediāt. Omnes vero Visitatores prouinciales, huiusmodi sic electi tanquam vices gerentes Ministrorum prouincialium ordinis fratrum minorum de obseruantia, et illis subditi praedicandi, et docendi munus in singulis vtriusque sexus domibus, conuentibus, et locis suae cuiusque prouinciae obedire, eaque in sibi subditos fratres et sorores iurisdictionem quam ipsi ministri prouinciales ordinis minorum de obseruantia obtinet, in omnibus et per omnia exercere, ac quandoque opus erit confessiones omnium et singulorum fratrum et sororum Tertij ordinis huiusmodi per se vel alios suae regulae sacerdotes idoneos audire, illosque ab omnibus et singulis sententiis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque censuris et poenis ecclesiasticis, nec non peccatis criminibus et delictis, dummodo talia non sint propter quae sedes apostolica merito consulenda foret, in foro conscientiae dumtaxat absolueri et pro commissis poenitentiam salutarem iniungere, ac cum clericis et presbyteris

eius

eius ordinis super irregularitate, si quam sententiis & censuris huiusmodi illaqueati missas, & alia diuina officia, non tamen in contemptum, clauium, celebrauerint, vel alias sese illis immiscendo contraxerint, dispensare libere & licite valeant. Ad haec nullus omnino fratrum & sororum tertij ordinis huiusmodi qui praedicta tria vota substantialia fecerint, etiam praetextu quorumcumque priuilegiorum dispensationum indultorum permissionum apostolicorum, aut etiam inueteratae consuetudinis voto repugnantis, seu quacumque alia causa proprium quicquam aut priuatum liceat obtinere, sed omnia etiam priuatum, ac intuitu cuiuscumque personae donata oblata & concessa vbiq; communia & indiuisa omnibus Religiosis esse debeant, Quicumque vero pecuniam aut aliam rem qualemcumque sibi quacumque causa concessam praelato suo celauerit furti reus censeatur & tanquam fur puniatur. Eam tamen diligentiam superior cuiusque domus adhibeat, ut de communi ipsius domus singulis iuxta exigentiam consulatur. Praeterea Sorores dicti tertij ordinis in communi in domibus monasteriis, vel hospitalibus, aut alia congregatione viuentes & dicta tria vota substantialia Religionis emittentes sub perpetua clausura maneant. Nullusque frater aut confessor earum, vel quicumque praelatus ad domos, monasteria, vel alia loca sororum huiusmodi in communi & collegiater viuentium, nisi quibus ex officio incumbit & in casibus necessariis a iure permissis & tunc cum vno vel duobus sociis prouectis & honestis ingredi audeat, qui secus fecerit carceribus mancipetur, omnibusque administrationibus & officiis deponatur, Ipsarum vero sororum & omnes alij Confessores & sacri Concionatores, per Generalem vel prouincialem ministrum approbentur. In ceteris autem omnibus quae ad religiosam vitam pertinent, illa praedicti fratres & sorores tertij ordinis obseruare teneantur, quae a praedicto Rodulpho episcopo et protectore vigesima octava Aprilis Anni Domini millesimi quingentesimi quadragesimi noni fuerunt ordinata, substantialiam totius huiusmodi regulae maxime continentia, quam felicis recordationis Nicolaus PP. iiii. praedeceffor noster ad incrementum fidei catholicae approbavit, ita tamen ut praesentibus nulla tenus aduersentur, quaecumque vero dubia in eis contigerit exoriri, illa omnia Generalis & prouinciales ministri ordinis minorum huiusmodi debeant declarare, quorum declarationi & determinationi eorum regulae & praesentibus non contrariae stari debeat. Ac decernentes praesentes literas de surreptionis vel obreptionis vitio seu intentionis nostrae defectu nullo vnquam tempore notari seu impugnari posse, aut debere, nec aduersus eas, et in eis contenta quae-

T cura

cunque restitutionem in integrum, aut reductionem ad terminos Iuris, vel aliud quodcunque gratiæ seu iustitiæ remedium quisquã impetrare, vel etiam ab aliis impetrato, aut Motu proprio concessio vti valeat ex quavis causa quantumlibet rationabili, ac omnia & singula præmissa aliquibus eiusmodi ordinis statutorum, aut quibusvis aliis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus & aliis contrariis dispositionibus generalibus, vel specialibus per quoscunque Roman. Pontifices successores nostros pro tempore factis non comprehendantur, sed semper ab illis excepta sint. Sicque per quoscunque Iudices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apost. Audit. ac S. R. E. Car. etiã de Latere Legatos in quavis causa, & instantia, sublata eis & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debeat. Nec nõ irritũ & inane quicquid fecus super iis per quoscunque quavis auctoritate etiam pretextu privilegiorum, facultatum, dispensationũ, & indultorum apostolicorum, quæ quo ad hoc penitus abolemus, aut quouis alio quæsito colore scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Insuper vniuersis & singulis fratribus & sororibus tertij ordinis huiusmodi, eorumque domibus monasteriis & locis omni & singula privilegia, indulgentias, dispensationes, & indulta apostolica fratribus & sororibus dicti ordinis minorum de obseruantia, etiam quoad Sacramentorum ecclesiasticorum administrationem & receptionem quomodolibet concessa & concedenda quæcunque sint & fuerint, præsentibus tamen non repugnantia, ita vt illis omnibus & singulis pariformiter & æque principaliter vti potiri & gaudere libere & licite valeant, concedimus & indulgemus. Cæterum omnibus & singulis fratribus & sororibus tertij ordinis huiusmodi districtius iniungimus, vt præsentibus nostras literas humiliter recipiãt & quæcũq; in eis expressa, ac per eas statuta, decreta, & mandata sunt, alia desuper à nobis nõ expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione firmiter custodiant & in omnibus studiose obedire procurent. Quin etiam dilectis filiis nostris Carolo tt. S. Prædixis presbytero Card. Borrom. nuncupato dicti ordinis protectori & illius ministro generali per apostolica scripta mandamus, vt ipsi vel eorũ alter eisdem præsentibus, ac quicquid pro earum executione & obseruatione in dictis futuris capitulis provincialibus, vel etiam extra illa ab generali & provincialibus ministris ordinis fratrum minorũ de obseruantia huiusmodi statuatur, ordinabitur & decernatur, in omnibus domibus, monasteriis & locis virorũ et mulierum, ac ab omnibus et singulis fratribus & sororibus tertij ordinis huiusmodi in-

violante

violante faciãt per se, vel aliũ, seu alios obseruari, Cõtradictis quoslibet et rebelles, ac etiã protestantes et reclamantes, eisque auxiliũ, cõsiliũ, vel fauorẽ publice, vel occulte, directe, vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio præstantes tã ecclesiasticos laicos cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per sententiã, censuras & pœnas ecclesiasticas ceterasq; iuris & facti remedia opportuna appellatione postposita cõpescendo, legitimisq; super his habẽdis seruatis processibus, sententiã, censuras et pœnas prædictas etiã iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiã ad hoc si opus fuerit auxilio brachij seularis. Nõ obstantibus nra de nõ tollendo iure quæsito et piæ mem. Bonif. PP. viij. etiã prædecessoris nostri de vna, & in Cõc. Gen. edita de duabus dietis, aliisq; Cõstitutionibus & ordinationibus apost. Nec nõ tertij ordinis illiusq; domorum et etiã mulierum monasteriorũ prædictorum iuramento, confirmatione, apost. vel quavis firmitate alia roboratis statutis & cõsuetudinibus, privilegiis quoq; indultis et literis apost. illis eorumq; superioribus et personis, ac eorũ singulis per quoscunque Rom. Põt. prædecessores nostros, ac nos et Sedẽ apost. etiã per modũ statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac alijs sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cũ quibusvis clausulis et decretis in genere & in specie concessis, cõfirmatis, ac etiã aliis reformationibus quotiescũque, ac quocunque tẽpore factis et promulgatis, etiã Mare magnũ et Bulla aurea nuncupatis, ac quibuslibet alijs indulgentiis et exceptiõibus apostolicis specialibus et generalibus quorũcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earũ impediri valeat quomodolibet vel differri et de quibus quorũq; totis tenoribus habẽda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia cõtra eorundẽ præsentium tenorẽ nolumus cuiquã in aliquo suffragari per prædicta tamen nõ intẽdimus reformationi fratrum et sororum Tertij ordinis huiusmodi in Hispaniarum Regnis constitutis in aliquo præiudicare, quo minus literæ nostræ desuper editæ, et quæcunque illarum vigore pro rerũ, locorũ et personarũ qualitate, et exigẽtia facta sunt præsentibus non conformia possint quoquo modo impediri, vel retractari. Deniq; volumus quod ipsarum præsentium exempla etiã impressa, dictique pro tẽpore existentis protectoris, aut ministri generalis, vel provincialis sigillo et Secretarij cuiusvis eorum, vel Notarij publici manu ob signata eandem illam fidẽ vbi que locorum in iudicio et extra illud faciant, quã ipsæ præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ extirpationis, abolitionis,

T a prohibi-

BVL. ET MOT. PORP.

prohibitionis, suppositionis, tributionis, concessionis, interdicti, statuti, indulti, praecepti, decreti, mandati, inunctionis, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dt. Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñicæ 1568. 5. Non. Iulij. Pont. nostri anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Sanctiss. D. N. P. Pij Papæ Quinti, Extensio Constitutionis Bonifacij Papæ viij quæ incipit Fœlicis, ad scientes & non reuelantes eos qui offendunt. S. R. E. Cardinales.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN fœlicis sæculi pericula miserati, dolorem comprimere non valemus, quod nefarii homines, iustorum sanguinem sitientes, ad illorū quoque perniciem infestiore a nimo incumbāt, quos Spiritus sanctus membra constituti præcipua Ecclesiæ Dei, quam suo sibi sanguine acquisiuit. Magna igitur ratione post alios fœlic. record. Bonifacius PP. viij. de fratrum suorum consilio, perpetua constitutione fanciuit, vt si quis S. R. E. Cardinalem fuerit hostiliter insecutus, aut percusserit, aut ceperit, aut mandauerit id fieri, sociusue fuerit facientis, factumue ratum habuerit, seu dederit consilium, vel fauorem, aut receptauerit, aut defenderit scienter eundem tanquam læsæ maiestatis reus, perpetuo sit infamis: & præterea diffidatus, bānitus, & instabilis: Omnia eius edifica ruinae perpetuæ subiaceant, nullus ei debita reddere, nullus ei in iudicio respondere teneatur, bonis omnibus fisco, vel reipublicæ applicatis: Idem etiam feudis, beneficiis & officiis spiritualibus & temporalibus sit ipso iure priuatus, sed & ipse infectans excommunicationis sententiam incurrat, quam solus Ro. Pont. excepto mortis articulo, valeat relaxare. Sed ne hæc quidem constitutio, propter abdita consccleratorum consilia, omnino fatis esse noscitur ad huiusmodi sacrilegia amplius prohibenda. Qui enim alicui vim inferre sibi proponunt, id secreto, in occulto vt maxime machinantur: veluti impium illud facinus indicat in personā dilecti filij nostri Caroli tituli sanctæ Prædix presbytericar, Borromæi Ecclesiam Mediolanensem sanctissimis institutis studiose

P I I P A P V

147

studiose informantis proxime attentatum. Quæ res nos grauius commouet, vehementiusque excitat omnia exquirere, vt nobilissimæ corporis nostri partes vndique protegantur. Quibus enim præsidio erimus, quibus suppetitas afferemus, quos denique tutabimur, si templi Dei bases, si clarissima ecclesiæ lumina, si speciales filios, qui pro animabus populorum, profide, pro iustitia, pro vnitae, peruigilant, inultos deseramus. Itaque sanctioni prædictæ de simile fratrum nostrorum in consilio adiicientes, Statuimus, vt quisquis, etiam a nudo consilio, aut simplici fauore, aut omnino a cæteris prædictis alienus quempiam, aucthorum administratorum, vel consciorum coniurationis, siue conspirationis, aut commissi, commitendive criminis in personam Cardinalis, illorumue fautorum, receptorum, vel occultatorum, siue ex renunciatione sibi protinus vel per interpositam personam, aut literas facta, cognouerit siue ex scripturis, cœtu, conatu, concursu, insidiis, aliisue signis & iudiciis qualemcunque; scientiam habuerit, vel etiam coniecerit, quic horum quicquam intellexerit, quantumcunque res alias occulta sit, quamprimum id Rom. Pont. si in curia fuerit, si autem ordinario loci vel si Cardinalis ipse ordinari extiterit, propinquioro episcopo, etsi crimen nondum commissum fuerit, etiam ipsi Cardinali properet reuelare, Quicumque vero etiam non subditus & omnino extraneus defecerit, cuiuscunque dignitatis fuerit, prædicto sit excommunicationis laqueo innotatus, pariterque maiestatis reus infamiam & omnes pœnas prædictas eo ipso incurrat. Eadem nihilominus cōstitutione quoad reliquas eius partes, ad cæteris omnibus sanctionibus canonicis & ciuilibus, ad tantum coercionem editis in suo robore duraturis. Porro si quis ad fanitatem reuertens, rem adhuc incognitam retexerit, omni noxa penitus liberetur. Cæterum loci ordinarius secreto curet casum ad se delatum, prædicto Pontifici primo quoque tempore nuntiare, & interim rem omnem ab stirpe exquirere & si necessitas tunc postulet seculari quoque brachiū adhibere. Sed ne quisque horū ignorantia valeat excusare, iubemus præsentibus valis Ecclesiæ sancti Ioānis Lateranensis & Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, vbi publicabuntur appendi. eisque detractis earū exempla eo in loco relinqui & ea pariter ab omnibus locorum ordinariis in suis ecclesiis, locisque insignibus promulgari. Quia vero difficile nimis esset ipsas præsentibus, quocumque illas opus erit perferre: Volumus earū exempla etiam impressa, Notarij publici manu & prælati ecclesiastici, eiusue curiæ sigillo obfirmata, eadem illam prorsus fidem in iudicio & extra illud vbique gentium, facere, quam ipsaemet præsentibus fa-

cerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominũ liceat hinc paginam nostræ adiectionis, statuti, iusionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datũ Romę apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę 1569. Quarto decimo Kal. Ianuarij, Pontificatus nostri, anno Quarto.

Ego Pius V. Catholicę Ecclesię Episcopus.

* Ego Io. Card. Moron. epi. Ost.	* Ego P. car. de Sancta cruce.
* Ego Chri. car. Madruc. epi. præ.	* Ego Z. cardin. Delphi.
* Otho. Truchses. epif. card. Alb.	* Ego Io. Francif. car. Comend.
* Ego A. Car. Far. epi. Tusc. Vic.	* Ego Marc. Ant. cad. Bobba.
* Io. B. Dicada ep. Sab. car. S. Cl.	* Ego Hug. Boncõp. car. S. Sixti.
* Ego Iulius Car. Vrbinus.	* Ego Alexan. car. Sfortia.
* Ego Io. car. Policianus.	* Ego Flavius card. Vrsinus.
* Scipio car. Pisarum.	* Ego Alex. card. Cribellus.
* Ego Ia. car. Sabellus.	* Ego Guid. card. Vereellen.
* Ego Io. Ant. car. S. Georgij.	* Ego B. Car. Lomelin.
* Ego Phi. card. Burd.	* Ego Guliel. card. Sirletus.
* Ego Ant. car. Granuelanus.	* Ego F. M. Card. Alex. Came.
* Ego F. card. Paciecco de Tol.	* Ego F. Card. Alciatus.
* Ego M. Ant. car. Amulius.	* Ego Hier. car. Simoncellus.
* Ego Hier. car. de Corrigio.	* Ego Fer. car. de Medicis.
* Ego Franciscus car. de Gambara.	* Io. Pau. car. ab Ecclesia.
* Ego Hip. card. Ferraricẽ.	* A. cardin. Carafa.
* Ego Ind. de Aualos car. Arago.	

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1570. Inditione xiiij. die v. Ianuarij, Pontificatus sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ. V. retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesię sancti Io. Lateran. & Basilicę principis Apostolorum de Vrbe, Cancellarię apostolicę & in acie Campi florę vt moris est, per nos Iulium Parinum, & Iohã. Bornotum. S. D. N. P. Cursores, dimissis in omnibus supradictis locis earundem literarum copiis impressis affixis.

Io. Gerardi Mag. Curf.
Constitutu

Constitutio S. D. N. Pij Papa Quinti, Ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriosa dei genitricis Marię, quæ et innotuantur quæ desuper per secl. recor. Sixtum papam iij. & sacrum Cons Trident statuta fuerunt.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SVper speculam Domini, viribus licet exiguis, cõstituti prophætæ sollicitudinem imitantes, die, nocte que ad diuersos Ecclesię status nostrę mentis aciem intendimus, studiose prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiatur, ac illis maxime, quibus digniora ministeria diuini Spiritus fauore creditæ sunt, inter quos diuini verbi prædicatores adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui si eorum munus ab ipso Domino consecratum apostolis præcipue iniunctum fuisse animaduertent, qui si adepto gradu digne fungerentur, euangelizantes pacem, annunciãtes bona, prædicantes salutem, nõ solum vox eorum dulcis verum & spetiosi pedes viderentur & fraternæ salutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verum quod ne que sine animi dolore accepimus, nec referre possumus, quidam diuersorum ordinum regulares, Clericiq; seculares, ommissis que diuinæ maiestatis gloriam & sanctissimę Dei genitricis, aliorumq; diuinorum veneratione atque fidelium pietatem, promouere poterant quod apostolus in quibusdam arguit, languent circa quæstiones, & pugnas verborũ, ex quibus oriuntur inuidię & cõtentiones, cæteraq; vitiorũ monstra potissimũ verò cũ de gloriosę Virginis Marię cõceptione sermo incidit, tã pertinaciter pro alteruta parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad iustitiam, ore confiteri ad salutẽ necessarium est. Quibus illud prophætæ conuenire videtur, dicunt, ait Dñs cum ego non sim locutus, cũ Sancta Ro. Eccl. omnium ecclesiarũ magistra & doctrix disciplinæ de ea re hucusque non de finierit, nemo absq; temeritate, præiudicare, vel alterius partis sententiam dãnare potest & quasi desint præclarissima inuêtricis gratiæ merita, que angelica quidem lingua satis digne referri nõ possunt, & cũ ex illo vberissimo fonte, puteoc; aquarũ viuentiũ, nõ possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cũ vtilitate, atq; dulcedine, reficeretur, ad dissipatas Cisternas occurrũt, stultas scilicet & sine disciplina quæsiões que generat lites, quas nec frequẽs multitudo intelligere, nec viri sapiẽtes, qui

T 4 capiũt,

capiunt, vtiliter percipere valent praesentim quoniam vt experimēto didicimus ipsorum concionatorum qui ad quaestiones huiusmodi proponendas facilius erumpere solent, maior numerus materiae difficultatem profus ignorantes, neque intelligentes, quae loquantur, aut de quibus affirmant, simplicium animos, indiscretę deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis & ostentationis effectū, ad tumultus & simultates concitant, quos tumultuantes atque dissidentes componere, sedareque potius oportebat. Cumque paruulis in Christo lac infundere, prouectis solidum cibum apponere deberēt, dum in huiusmodi controuersis interminatis versantur, omnibus vbera proferunt amentia, quod non absque maledictionis nota legimus in Propheta. Nos igitur qui praedecessorum nostrorum saluberrima decreta pro viribus salua esse cupimus, potissimum illa quae sacrosancta synodo Tridentina denuo sunt confirmata, liberam cuique facultatem reliquentes opinandi huius controuersiae quamlibet partem, prout vel magis piam, vel magis probabilem esse iudicauerit: praedictorum igitur, concionatorum, aliorumque contentioni, atque temeritati, populorumque scandalis occurrere studentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, statutum foel. record. Sixti 4. praedecessoris nostri, super ea re, quod a praefata synodo innouatum est (illud praesentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso & inserto habentes) Apostolica auctoritate tenore praesentium confirmamus & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obseruetur perpetuo statuimus & ordinamus, ac per apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbiunque promiscua virorum & mulierum multitudine conuenire solet, de huius controuersiae alterutra parte disputare rationibus, vel doctorum auctoritate asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa quaestione, cuiusuis pietatis, aut necessitatis praetextu vulgari sermone scribere, vel dictare praesumat. Qui contrafecerit, suspensionis poenam a diuinisque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus. & quocunque praeterea gradu siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus & ad eadem vel similia numerata obtinenda, vel obeunda perpetuae inhabilitatis censurae ipso etiā facto sit obnoxius, super quibus nisi a Ro. Pōt. pro tempore existerente dispensari, siue absolui nō possit.

possit. Et nihilominus aliis poenis si opus fuerit a proprio praelato pro delicti mensura infligendis subiiciatur, prout subiicimus. Caeterum quamdiu per apostolicam sedem altera pars diffinita non fuerit, oppositaque sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiae disputationibus, siue generalium, aut provincialium capitulorum, vel vbi aliās interfunt, qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quaestione differere & argumentis vtrambilibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea praedudicetur, feruenturque illa omnia, quae a dicto Sixto praedecessore nostro statuta sunt, quorum singula, vt praefertur: etiam quantum ad alias poenas, duximus innouanda & innouamus per praesentes. Vt autem haec nostra Constitutio & praemissa omnia ad eorum omnium, quorum interest, notitiam congruentius peruenire possint in virtute sanctae obedientiae & sub poena suspensionis ab ingressu ecclesiae etiam eo ipso incurrenda, si in his, quae mandamus exequendis se negligentes exhibuerint, praecipimus & mandamus omnibus & singulis locorum ordinariis, ac eorūdem Vicariis suffraganeis & officialibus quibuscunque, & aliis singulis ad quos quomodolibet spectat & pertinet, quatenus huiusmodi nostram constitutionem singulis suae dioecesis vel districtus praedicatoribus & aliis quibus expedire iudicauerint, opportune insinuent & publicent, ac insinuari & publicari faciant. Et ne quis in posterum quo quomodo ignorantiam de praemissis possit praetendere, aut se contra praemissa valeat excusare. Volumus & similiter eadem auctoritate decernimus & mandamus, quod praesentes litterae per aliquos ex nostris cursoribus in Basilicarum Sancti Iohannis Lateranensis, ac principis apostolorum & Cancellariae apost. valuis, ac in acie Campi Florae de Vrbe de more publicentur & affigantur & illis inde amotis remaneant in eisdem locis earundem exempli affixa, quae publicatio & affixio, ita omnes ad quos spectat afficiat & arctet, ac si illis personaliter intimatae fuissent. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis indultis, & literis apost. quibusuis personis etiam quantumcunque qualificatis & in quancunque etiam Cardinalatus, patriarchali, archiepiscopali & quauis alia dignitate & honore constitutis, etiam quod interdicti, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet coeosis quae eis contra praemissa in aliquo suffragari non posse decernimus. Caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus insuper & decernimus quod praesentes vim perpetuae & irrefragabilis constitutionis obtineant & quod illarum transumptis etiam impressis manu alicuius

Notarij subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si offensæ, vel exhibitæ forent. Regula Cancellariæ nostræ Apost. quacunque in contrarium disponente, non obstantè. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, statuti, ordinationis, mandati, subiectionis, innouationis, præcepti, volûtatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attétare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñicæ 1570. pridie Kal. Decembris. Pont. nostri anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1570. Inditione xiiij. die verò vij. Mēsis Decembris, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Pap. V. anno quinto, retro scriptæ literæ apostolicę, lectæ, affixæ & publicatę fuerunt in basilicarum sancti Iohannis Lateranensis & Principis apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ apost. valuis & acie Campi Flore dimissis illarum copiis affixis per nos Iohannem Andream Panizzam, & Petrum Aloysium Gaytan, praelibati S. D. N. Papæ Curf.

Camillus Cherubinus Mag. Curfo.

sanctiss. D. N. D. Pij papæ V. Indictio subsidij cccc. Millium scutorum super bonis xij. congregationum pro expeditione contra Turcas. Reuoludatur à Grego. xiiij. vt infra.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

In his extremis Reipublicæ afflictionibus, quibus impius Turcarum tyrannus Christianorum sanguinem sitiens Nicosia misere expugnata, Cypro vastata, crebris iam excursionibus in ditionē Venetorum factis, sese ad reliquarum partium excidia comparat, iamque nostris ceruicibus imminet, omnia omni ope enitumur, vt ad prohibendam illius feritatem, ac simul defendendos prædictos Venetos quam maximi possunt ad bellum apparatus præpropere fiant, vt obuiam tempori prodeatur, eiusque rei causa dum clas̄is nostra sedulo instruitur & copię conscribuntur, nos eadem opera cum charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico & ipsis Venetis fœdus inire atque firmare contendimus, quo

quo singulorū viribus in vnum collatis, saua furentis hostis rabies, improbiq; conatus, Christo Iesu populo propitio quē redemit, fortiter reprimantur. Quæ & alia multa pro nostra, rei q; publicæ tutela etiã aduersus alias ei impēdentes calamitates, cum subire necesse sit, acerbis & assiduis vexamur curis qua ope, quibus neruis tot tantaq; onera sustententur. Ita enim alia super alia subsidia, quæ principibus Christianis cum rebus suis, tum pro fide periclitantibus, subministravimus, grauissimi itē sumptus quos in bello Gallico contra hæreticos, pro defensione Atinionis, pro tutela oræ maritimæ, ceterarumq; munitionum nostrarū, & proxime pro classe nostra ad Cyprum missa, aliisq; multis causis fecimus, cameram nostram comminuerunt ita res clerici, & ditionis nostræ attriuerunt, vt nullus iam locus videatur relictus, qui noua nunc tributa cōferre possit. His sollicitudinibus vehementer constricti post alias atque alias cogitationes, deniq; institimus, vt in hoc cōmuni omnium periculo de opulentioribus religiosorū societatibus præsens qualescumq; auxilium conquiratur. Habita itaq; super his cum fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio & assensu, deq; nobis attributæ potestatis plenitudine indicimus, atq; imponimus hac vna sola vice tantū subsidium. Quadringentorū milliū scutorū auri in auro super omnibus bonis, proprietatibus, fructibus, redditibus, decimis, censibus, & aliis iuribus congregationum Casinen. aliàs sanctæ Iustinæ de Padua, Lateran. Mōtis Oliueti, Camaldulens. etiam quoad eremitas Camaldulens. & Montis coronæ, Carthusien. sancti Saluatoris, Vallis Umbrosæ, sancti Georgij in Alga, Cœlestinorum, Cisterciens. Lombardiz, Cruciferorū, & sancti Hieronymi, eorumq; monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, Beneficiorum & officiorum cū cura & sine cura, necnon mensarum, membrorum, grangiarum & locorū omnium illis annexorū vbicunq; existentium per ipsarum cōgregationum Superiores, Abbates, priores, præpositos, Cōuentus, Capitula & personas, æquata inter ipsos instar quartæ partis quam soluant fructuum suorum collatione, Thesaurario nostro generali Romæ illorum, periculis & impensis & aliis quemadmodū inter dilectum filium nostrum, quem ad hoc Commissarium, & procuratorem nostrum cum omnibus & quibuscunq; privilegiis, iurisdictionibus & iuribus, quæ omnes alij ante hac Cōmissarij & procuratores huiusmodi habuerunt, quibusq; vti & gaudere potuerunt, constituimus & illos, sine illorum procuratores conueniet, integre persoluendum. Decernentes eos omnes ad præstationem, & solutionem subsidij prædicti secundum collationem, huiusmodi, faciendam

encidā esse efficaciter obligatos, tametsi bona, proprietates, fructus & alia omnia suprascripta, quarta ipsa, necnon decimis, subsidis & aliis multis & maximis oneribus sint grauata. Quocirca praedicto Aloyfio Card. Camerario & cōmissario nostro plenam, liberā, omnimodam & absolutam potestatem, facultatem, et auctoritatē tribuimus cōgregationes, necnon superiores, abbates, priores, praepositos & alios praedictos tam conuēctim quam diuifim ad integram praestationem & solutionē subsidij praedicti iuxta formā indictmentis et impositionis huiusmodi faciendā etiam per edictum locis publicis affigendum monendi & requirendi, cum illis, eorūque procuratoribus conueniendi, deque modis & cautionibus solutionis praedictae & aliis hoc negotium concernentibus paciscēdi, obligationes promissiones & fideiussiones exigendi & vicissim praestandi, contractus super his necessarios etiam nostro & Camerę praedictae nomine stipulandi & celebrandi & secundum illa, necnon praesentes subsidium ipsum procurandi contumaces non respondentes, aut deficientes Conuentus et congregationes interdicto ecclesiastico supponendi et singulares personas excommunicationis sententia feriēdi, proprietates, res, fructus et alia bona ipsorum etiam manu regia apprehendendi et vsque ad condignam satisfactionem retinendi, redeuntes et obedientes absoluendi, super irregularitate propterea cōtracta dispensandi et ad pristinum statum restituendi, vices suas siue totas, siue in parte alij vel aliis idoneis citra absolutionem, dispensationem et restitutionem delegandi, ceteraque in praedictis et circa ea necessaria et opportuna faciendi et exequendi, etiam si talia forent quę mandatum exigerent magis speciale quam praesentibus est expressum. Non obstantibus scilicet Bonifacij Papae viij. de vna et in concilio generali edita de duabus dietis, ac aliis apostolicis constitutionibus, necnon congregationum, monasteriorum, prioratum, praepositarum, conuentuum et ordinum, praedictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, seu quod superioribus, abbatibus, prioribus, praepositis, conuentibus et personis praedictis, vel quibusuis aliis cōmuniter vel diuifim à praedicta sit sede indultum, quod ad praestationem, vel solutionem cuiusuis subsidij, aut alterius oneris quacunque causa impositi, minime teneantur et ad id compelli, aut quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam et ad verbum de indulto huiusmodi mentionē et quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus et indultis apostolicis supradictis Congregationibus

Supre

superioribus, abbatibus, prioribus, praepositis, monasteriis, conuentibus & ordinibus per quoscunque Romanos Pontifices praecessores nostros, ac nos & sedem praedictam etiam per modum statuti perpetui, ac iniiti & stipulati contractus, ac aliās sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis restitutiuis, annullatiuis, derogatoriis et derogatoriis, aliisque fortioribus, fortissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis etiā Motu proprio & ex certa scientia, deq; simili potestatis plenitudine, necnon consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum & aliorum Principum, maturoque consilio super his in consistorio habito, ac pro conseruatione status religionū & aliās tam in genere, quam in specie quomodolibet concessis & sepius cōfirmatis, approbatis, extensis & moderatis, per quā praesentibus non expressa, aut omnino non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri & de quibus quorumque totis temporibus habenda esset in nostris literis mentio specialis, quā omnia in quantum praemissis obesse, aut illorum executionem & effectum retardare possent, omnino tolimus & abrogamus, quocque bona, res & iura supradicta vniuersa & singula, quarta, decimis, & aliis notabilibus grauaminibus onerata sint, ceterisque contrariis quibuscunque. Ceterum quia difficile nimis esset praesentes quocunque illis opus erit perferre, volumus vt earum exemplis etiam impressis notarij publici manu & praedicti Aloyfij Cardinalis camerarij, & Commissarij sigillo obfignatis, eadem illa prorsus fides in iudicio & extra illud vbiq; locorum adhibeatur, quā adhiberetur eisdem praesentibus si essent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę institutionis, indictmentis, impositionis, constitutionis, decreti, tributionis, ablationis, abrogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę 1570 Quarto decimo Kal. Aprilis, Pontificatus nostri, anno sexto.

Ego Pius Catholicę Ecclesię Episcopus.

*Io. Card. Moronus epi. Ostien.	*Ego Io. Ant. car. S. Georgij.
*Ego Chri. Ma. car. Tri. epi. Por.	*Aloy. Cor. Car. Camerarius.
*Ego Otho Truchses. epi. car.	*Ego Ant. car. Granuelanus.
Preneftin. Augustanus.	*Stani. card. Vvarmien.
*Ego Io. card. epi. Alban.	*Ego F. card. Pacheco.
*Scipio card. Pisarum.	*Ego M. Ant. Car. Amulius.

*Ego

BVL. ET MOT. PROP.

*Ego A. Car. Gesualdus.	*Ego Iul. Ant. car. S. Seuer.
*Ego Car. de Sermoneta.	*P. card. Celsus.
*Ego Ind. de Aualos car. Arago.	*C. card. Rambollietus.
*Ego Ptol. card. Comensis.	*F. A. car. Theanenlis.
*Ego P. Car. de S. Cruce.	*Ego F. Felix car. de Mote alto
*Ego M. Ant. Car. Bobba.	*Ego P. card. Placentin.
*Hugo Boncomp. car. S. Sixti.	*Ego Io. car. Aldobrandinus.
*Ego Flavius Car. Vrsinus.	*Ego F. Vincentius card. Iustin.
*Alex. card. Cribellus.	Ego Hier. car. Rustic.
*Ego Guliel. card. Sirletus.	*Ego Io. Hier. car. Albanus.
*F. Hier. car. de Clarauelle.	*Ego Hier. car. Simoncellus.
*Ego Pa. car. ab Ecclesia.	*Ego Fer. car. de Medicis.
*Ego M. Ant. car. Maffeus.	*Iul. car. de Aquauina.
Ca. Glorierius.	A. de Alexiis.

Sanctis. d. N. 11) papa V. Abolitio quarundam literarum super certis facultatibus et indulgentiis publicatarum. Et prohibitio simoniam ad quoscunque in futurum,

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Quam plenum sit periculi noxia populis ingerere, nimirum his temporibus afflictata religio testatur, quod malum cum in ceteris ministris, tum praecipue in ecclesiarum praelatis animaduertendum est, quod ab his temere profecta longe maxima ecclesiae Dei conferant detrimenta. Rem sane indignam audiuius quod non solum quondam Gometius Tello Giron temporarius administrator ecclesiae Toletanae, sed etiam quidam Hispaniae Ecclesiarum praefules officij paterni praetextu facultates sibi a sacris canonibus concessas excedentes, litteras suas in ipsorum ciuitatibus ac dioecesebus ausi sunt publicare, quibus inter cetera periculosa deprehenditur: quod cuiuscunque illas accipienti certa soluta pecunia licitum sit quem voluerit sibi sumere sacerdotem, qui confessione audita ipsum absolueri valeat, non in eis tantum casibus, in quibus simplex sacerdos absolueri potest, sed etiam in iis quae solis episcopis reseruata reperiuntur, aliquo praeterea casu admisso veluti simoniae reatu, qui ad examen huius sanctae Sedis esset referendus. Non animaduertentes ipsi praefules & administratores quam periculosum sit ea passim incertis personis committere, quae ad Episcoporum iudicium, arbitriumque idcirco deferuntur, ut qui melius lepra a lepra discernere norint, causis & circumstantiis subtili in lagine exploratis, salu-

PII P A P. V.

152

tis salutaria cuique morbo remedia valeant adhibere. Adhaec ipsi in dispensandis coelestis gratiae donis nimium prodigijs sic literas praedictas accipientibus, indulgentias & poenitentiarum iniunctarum remissiones nulla cum re temporali conferendas, profusius & indifere te largiuntur, quibus & aliis licentis praedictis non pauci fluctuantes & infirmi, veniae facilitate inducti, ad peccandum procliuiores fiunt, quando tot & tantorum delictorum remissionem certo & vilissimo pretio acquirere posse confidunt. Iudicem praeterea casuum & indulgentiarum edibus facis appendi insserent, quo palam significatur solventibus supra scripta concedi, & inter alia obseruandi facultate ab esu prohibitorum tribui. Itaque indulgenti missae sacrificij, & sepulturam tempore interdicti, assumptione duorum pluriusve compatrum ad sacrum baptismum, praeter eos qui synodalibus, ut dicunt, constitutionibus asciscuntur. Reparatione ecclesiarum, erectione confraternitatum, & alias pias causas praetextendo. Cum igitur inter cetera scandala etiam simoniae prauitatis redoleat, ex praedictis sacri Tridentini Concilij decretis, & aliis sanctionibus canonicis, nostrae praeterea constitutioni de indulgentiis ad questum non emittendis, aduerfetur, clauium auctoritas euilescat, & poenitentialis satisfactio enervetur. Nos his malis celeri remedio occurrendum, eademque operam futuris praecauendum fore censes: De apostolice potestatis plenitudine supradicta omnia quae in ipsa Toletana, & quibuscunque aliis ciuitatibus, dioecesebus, & locis tam Hispaniae, quam aliarum quaruncunque prouinciarum, & regionum quocunque praetextu hucusque emanarunt, perpetuo aboleamus, ac nulla & irrita nunciamus. Iubemusque e litteras & indices, necnon scripturas, & monimenta quaecumque publica & priuata, per ipsos locorum ordinarios, & alios ecclesiarum rectores vbicunque reperiuntur dilacerari penitusque deleri. Et ne talia de cetero a quoquam fiant, publicentur, vel concedantur, distriktius prohibemus. Quicunque secus egerint, seu attentaerint, antillites, etiam si Cardinalatus honore praefulgeant, ab ingressu & perceptione fructuum suarum ecclesiarum tandem suspensi iaceant, donec satisfactioe praemia illis per sedem praedictam suspensio relaxetur. Inferiores vero ab episcopis sententiam excommunicationis incurrant, a qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam a Rom. Pot. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes etiam irritum & inane quicquid secus per quoscunque quauis auctoritate scieter vel ignorater contigerit attentari. Volumus autem praesentium exempla etiam impressa, Notarij publici manu, & praeter ecclesiastici sigillo ob signata, eandem illi prorsus fide in iudicio & extra illud vbique locorum faciant, quem

quem ipsæmet præsentēs facerent, si essent exhibitæ vel offensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę abolitionis, nunciationis, iussiois, prohibitionis, decreti & voluntati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñicę 1569. Quarto Non. Ianuarij. Pont. nostri anno quarto.

Cę. Glorierus.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini 1570. Inditione xiiij. die verò xxiiij. Mēsis Ianuarij, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Pap. V. anno quinto, retrospectę literę apostolicę, lectę, affixę & publicatę fuerunt ad valuas ecclesię sancti Iohannis Lateranensis & Basilicę Principis apostolorum de Vrbe, dimissis in supradictis locis præsentibus literis per aliquantulum temporis spatium affixis & deinde amotis per me Iulium Parinum S. D. N. Papę Cursorem.

Io. Guercardi Mag. Curso.

sanctiss. D. N. D. Pij papę V. Renouatio priuilegiarum, & statutorum quod fructus beneficiorum primi anni, aut alterius temporis ex quo vacarunt cedant capitulo, vel alij loco. Quo vero sunt concessi fabricę seu sacristiæ, seu pio vsui ultra semestra, deinceps sint illi pro dimidia, reliquum capiat beneficiatus.

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DVdum nimis & incommodum arbitramur, quod Ecclesiarum ministri in iis quę ad ipsorum sustentationem suppeditant, dispendia patiantur. Quocirca cum hanc ad rem, simulque prohibendam ab ecclesia Dei auaritię prauitatem, editas ante hac sanctiones minime satis esse intelligimus, nouę constitutionis sublidio cogimur providere. Cum itaque aliàs ex plurium Ecclesiarum Cathedr. & Collegiarum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligeretur, vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione siue admissione ad possessionem alicuius Cathed. Eccle. vel beneficij, canonicatum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certę conditiones, seu deductiones

ex

ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesue illicitę, aut etiam quę in aliquibus Ecclesiis dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet Sancta Synodus Tridentina hæc detestata mandauerit Episcopis, vt quęcunque huiusmodi in vsu pios non conuerterentur, atque ingressus eos qui simoniacę labis, aut fordidię auaritię suspicionem haberent, fieri non permitterent, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & scandalosas reuocarent. Eos vero qui aduersus prædicta quouis ratione commississent, pœnis contra simoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quę alia ad beneficium, & commodum ipsorum ministrorum edita, aut omnino contēnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, simulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiusque consulendum fore rati, reuocamus & abolemus omnia & quęcunque priuilegia, consuetudines & statuta quarumcunque Ecclesiarum Cathedralium & metropolitanarum, ac maiorum, necnon collegiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, aut alio quouis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, et longissimo ac quanto cūque tēpore, etiã continuo obseruata, siue pro perfoluendis Ecclesiarum, vel prælatorum debitibus, siue pro supportandis illorum oneribus, siue aliis etiam maioribus, maximis & vrgentissimis causis cōcessa & approbata, ac etiã multiplicatis vicibus innouata, extensa & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum dignitatibus, canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficiis & officiis, fructus, ac etiam quotidianę distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione anno, aut longiore, vel etiam breuiore tēpore prouenturi, mensę Episcopali, seu capitulari, aliove loco integre, vel partim remaneant, seu applicentur, aut in communes vsus cedant, seu inter alios canonicos et personas Ecclesię, seu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam apostolica auctoritate prouisus in canonicum recipi, aut ad dignitatem, seu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel aliàs in eius possessionem induci possit, nisi prius de obseruandis huiusmodi priuilegiis, consuetudinibus & statutis iuramentum præstiterit, & obtentę illorum derogationi & fructuum, & distributionum perceptioni renunciauerit, seu Capitulo & personis prædictis cesserit, seu (vt appellant) dulciaria, aut quid aliud præstiterit. Quorum omnium tenores, causas & effectus habemus præsentibus pro expressis, quibuscunque illa concepta sunt formulis, necnon irritantibus & aliis decretis, roborata. Volentes

V tes

tes ea omnia vires & effectum de cetero non habere. Praecipimus igitur & interdiciamus omnibus episcopis, Capitulis, Collegiis & personis ad quos id pertinet ne post hac fructus, aut distributiones huiusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, neque ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulcariam, vel alia quomodo cūq; dinaria, siue petāt vel exigāt, aut quemquā sine apostolica auctoritate prouisam ad praestandū iuramentū inducāt aut illi praedicta non facienti possessionem impediāt, vel remouerentur. Quicunq; contrafecerint, si Ecclesiarum Antistites, tandiu à Pontificali officij exercitio sint suspēsi, donec satisfactione prouisa illis per Sedem apostolicam suspensio relaxetur. Capitula verò, & collegia quaecumq; ecclesiastico subiaceant interdīcto, ad singulares personarū in excommunicationis sententiam incurrant, à qua nisi in mortis articulo cōstitui, ab alio quam à Rom. Pont. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiusmodi praestita iuramenta non tenere, nec quenquam illis obligari, quinimo iurantes in huiusmodi cēsurā incidere, nec nō irritū, & inane quicquid secus fuerit per his per quoscūq; vel ignoratēscitē cōtigerit attētari. Et nihilo minus tutuimus, vt vbicūq; huiusmodi fructus & distributiones fabricarū, vel sacristiarū, aut alterius pij loci vsibus ultra semestre tēpus repererūt cōcessi, horū duntaxat dimidia pars ipsi sacristis, vel fabricarū aut pio loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiarū praedicti integre percipiant. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab apostolica sit sede indultū, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Decreto praedicti synodi, ac etiam constitutione foel. record. Ioannis. P. P. xxij. quae incipit. Suscepti, & aliis iuribus hac de re disponentibus, nihilominus alias in suo robore duraturis. Ceterū per praedicta nō intēdimus illis praedicta capitulis, collegiis, mensis, aut personis fructus, & distributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, siue possessionis apprehensionem prouenientes ex statuto, consuetudine, vel privilegio huiusmodi, percipientibus, vel retinentibus, quominus ipsi illos interin vt antea, exigere valeant & habere. Postremo volumus, vt praesentium exempla etiam impressa, Notarij publici manu, & praelati ecclesiastici, eiusue curiae sigillo obsignata eandem illam prorsus fidem, vbique hęc eorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerēt ipsi semet praesentes, si essent exhibitae vel ostense. Nulli ergo omni-

no hominum liceat hanc paginam nostrae reuocationis, abolitionis praeccepti, interdicti, decreti, statuti, intentionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae 1570. Pridie Kal. Iulij. Pont. nostri anno Quinto.

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1570. In ditione tertia decima, die verò tertiadecima Iulij. Pontificatus sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae. V. anno 5. retrospectae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Ecclesiae sancti Io. Lateran. & ad valuas Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi florae, per nos Scipio, de Octavianis, & Ant. Clerici Cursores apostolicos.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

Constitutio S. D. N. Pii Pap. V. Contra monetarum tonsores.

PIVS PAPA V.

MOtu proprio &c. Cum nil magis humanae vitae commercio sit necessarium, quam pecuniarum usus, quae hominibus cuncta humano victui necessaria praebent, deest Romanum Pontificem ad ea libenter intendere, per quae pecuniae ipsae non solum non adulterentur, verum etiam in primo illarum statu ab omnibus illegite conferrentur: quod & si cunctis in locis, praecipue tamen in hac alma vrbe nostra, quam gloriosi Apostolorum principis martyrio suo consecrarunt, et ad quam veluti communem omnium matrem gentes vni de quaque concurrunt, singulisque aliis dominiis, terris, & locis nobis & Sedi apostolicae mediate vel immediate subiectis curandum est, vt & ad illam venientibus vitiorum exempla non proponantur, et quibusuis id peccandi materies succidatur. Attendentes itaque quod licet monetarum aurearum tonsoribus vltimi supplicij de iure sit inflicta poena, argenteas tamen monetas tondentibus satis minor poena imposita sit. Ac animo reuoluentes quam par sit vtriusque delictum, cum ij qui argenteas minuunt, nulla alia de causa ab aurearum mutilatione, nisi ob earum defectum subsistant, ac propterea eodem iuris rigore in vtroque sciendam esse equum reputantes: Motu simili &c. hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, eos qui argenteas tundunt mo-

BVLL. ET MOT. PRGP.

netas vltimi supplicij, & ea qua aureorum tonsores hactenus puniti sunt, & de iure puniri debet, poena puniendos esse & ita ab omnibus, quibus Iudicis officium tam in alma vrbe nostra, quam alibi in toto statu ecclesiastico commissum est, quouis nomine censeantur, & quouis auctoritate prefulgeant, iniunctum est, puniri volumus et mandamus. Districtus inhibentes, singulis terrarum, locorum & ciuitatum dominis in temporalibus, ne iudices prefatos in praemissis hoc modo fauientes, sub excommunicationis &c. impedire, molestare vel inquietare audeant vel presumant. Decernentes quoque sic et non aliter per praefatos, et quoscumque alios iudices &c. etiam causarum palatij apostolici auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. iudicari debere. Irritum quoque &c. non obstantibus praemissis, ac quibusuis apostolicis, necnon in prouincialibus et synodalibus Conciliis aeditis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac legibus etiam imperialibus, etiam in corpore iuris clausis, ac tam municipalibus et particularibus, quam quibusuis aliis etiam iuramento &c. roboratis statutis &c. priuilegiis quoque, indultis et literis Apostolicis, etiam Motu simili &c. etiam Consistorialiter &c. concessis &c. quibus omnibus, illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat motu proprio. M.

Et quod quorumcumque priuilegiorum, stabilimentorum, poenarum, statutorum, legum & aliorum necessariorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi, ac de verbo ad verbum inferi possint. Et de declaratione, sanctione, mandato, inhibitione, decreto, & aliis praemissis, quae hic pro repetitis habeantur, & ad partem, perpetuo in forma gratiosa. Et cum deputatione, quatenus opus sit, iudicum, qui assistant &c. inuocato &c. secularis. Cum derogatione dietarum latissime exten. Et cum decreto opportuno, quod ut praesentes ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps aduersus eas aliquam excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare queat, quod illae imprimantur & in valis Basilicæ principis Apostolorum, & S. Ioannis Lateran. ac Cancellariæ apostolicæ, necnon acie Campi floræ affigantur, & inibi earum copie dimittantur. Quodque affixio huiusmodi omnes perinde afficiat, ac si fuissent personaliter exhibitæ, intimatae & ostensa. Quodque earum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis & sigillo alicuius praelati, aut personæ in dignitate ecclesiasticae constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensa. Et quod praesentis

PII PAP. V.

155

sentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, regula quaecumque contraria non obstante, seu literæ super illis cum maiori praemissorum expressione, per breue expediri possint.

Fiat M.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, octauo Kalend. Nouembris, anno quinto.

Anno à Natiuitate Domini 1570. Inditione xiiij. die iij. Nouembris, Pontificatus sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij Pap. V. anno quinto, retroscriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas principis Apostol. de Vrbe, & sancti Io. Lateran. & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi floræ, per nos Ioan. Guerardi & Io. Freile. S. D. N. Pap. Cursores

Ioan. Bornottus Mag. Curf.

Constitutio S. D. N. Pij papæ. V. Contra fraudulentos & dolosos doctores.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Postquam eo vsque humana processit intemperantia, vt Christi fideles qui in sacri baptismatis susceptione diabolo ac omnibus vanitatibus eius sponte ac solenniter renunciarunt, diabolica fraude seducti ita mundi huius illecebras expetant, vt pro illis assequendis non modo filij prodigi in Evangelio per Dominum demonstrati exempla sequentes, sua luxuriose viuendo profundant, verum etiam illis absumptis aliena appetant, grande æs alienum à proximis suis, qui id eis, prout mutuum fert hominum commercium, sub variis instrumentorum obligationibus liberaliter mutuunt, extorquendo, ac deinde dum id eis sub paupertatis specie restituere negligunt, proximos suos vnà cum tota familia aliquando medicare cogunt, facere nullo modo possumus, quin & pastoralis officij debito cui disponente domino presidemus, moniti, & ea qua Christus prior dilexit nos charitate impulsus, clementiæ et misericordiae reiectis viis, iustitiæ & iudicium in tales acriter insurgendo assumamus, iurisque rigorem acriorè reddamus, vt saltem per hoc eos quos timor dñi à malo non retrahit, vltimi supplicij poena exterreat, sicque vniuersas Dominici Gregis oves ad ouile ad quod (dante domino) omnes dirigi cupimus, salubre perducamus. Sanè licet aliàs foel. rec. Paulus papa III. prædecessor noster inter cetera dilectis filiis populo Romano concessa priuilegia per quasdam suas literas voluerat,

quod dilaciones quæcūque nisi iuxta dispositionē iuris ac formam
 statutorū alme vrbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtine-
 rent, semper biretū viride portare tenerentur, ac alias prout in dictis
 literis plenius continetur. Nihilominus diuersi iniquitatis filij, præ-
 missis non attētis, propriaque temeritate confisi, postquam propriis
 eorū bonis non aduersa fortuna, aut fortuitis casibus, siue hostiū in-
 cursu, vel ventorum, marisque violētia atque iniuria (quod quidem
 vel certe ferendū esset, cum ab iis facile caueri nequeat humana pro-
 uidentia, sed sua ipsorum met incuria, negligentia, prodigalitate, atq;
 luxuria expiendis propriis voluptatibus, penitus dilapidatis, proxi-
 mos suos ad varia eorum bona sibi mutuanda sub spe restitutionis
 compulerunt, illis similiter profusis creditores suos cessione bonorū
 deludentes, ac tam literas præfatas quam alia per nos contra huius-
 modi decoctores, fallitos nuncupatos, ædita statuta deridere audēt,
 in graue apostolicæ auctoritatis vilipendium, proximorum suorum
 detrimentum & grauamen, ac animæ suæ periculum non modicum.
 Nos præmissa conuiuentibus oculis pertransire nequeunt, & attē-
 te considerantes nulla alia de causa in fures ultimi supplicij, poenam
 esse impositam, nisi vt talia perpetrandi hominibus via interclusa, li-
 berum esset vnicuique sua absque periculo possidere & vt, hos autē
 adeo furibus & latronibus similes esse, vt ab illis in nihilo differant,
 nisi vt quod eis nisi cum vitæ suæ periculo agitur, hoc decoctoribus
 impune liceat. Volentesque propterea vt par immo grauius delictū
 parem etiam fortiatur poenam, iurisque rigorem, in hos grauiorem
 reddere, ac genus hoc hominum tāquam humano generi infessum,
 è cæterorum cætu segregandum merito esse diiudicantes, omnium
 & singularum legum & constitutionū tam imperialium quàm Apo-
 stolicarum, etiam in corpore iuris descriptarum tenores & formas,
 ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis
 habentes, sine illarum aliquo præiudicio, quinimo illas reualidat-
 tes & confirmantes, Motu proprio hac nostra perpetuo valitura cō-
 stitutione sancimus, statuimus & declaramus, quod deinceps perpe-
 tuis futuris tēporibus, quæcūque persona tam secularis quàm eccle-
 siastica, etiam si clericali & ecclesiastico foro gaudeat, cuiuscunque
 status, gradus, ordinis & conditionis existat, & quacūque dignitate
 nomenclatura, etiam si Domicellus, Comes, aut aliter nobilis aliquan-
 do fuerit, quæ ecclesiastica, nō tamē Episcopali, præfulgeat, qui om-
 nē eorū substantiam nō præmissis de casibus fortuitis, sed incuria,
 negligentia, prodigalitate et luxu suis, proprias voluptates explēdo,
 ac cupiditatibus nō mediocri intēperantia seruientes subuertunt, &

dila-

dilapidauerint, necnon qui se bona sua decoxisse simulantes, illa in
 fraudem creditorū suorum occultant, & eorum pecuniam totam in
 eorum vtilitatem forsam conuerterint, vt eorū creditores ad secum
 cōponendum facilius alliciant, vltimi supplicij, & ea qua fures ipsi
 de iure vel consuetudine, aut particulari vel municipali statuto ple-
 eti solent, puniri debeat. Mandantes tam vrbis præfatae gubernatori,
 & Curiaē causarum camere apostolicæ generali auditori, quā om-
 nibus & singulis nostris & sedis apostolicæ in quibuscūque provin-
 ciæ legatis & vicelegatis, necnō quarūcūque ciuitatum, terrarum,
 oppidorum & locorum nobis & eidem sedi tam mediate quam im-
 mediate subiectarū gubernatoribus, prætoribus, capitaneis, commi-
 sariis, & aliis quibuscunque iudicibus quauis etiam subdelegata po-
 testate fungentibus, vt præfatas nostras inuiolabiliter in eorum iu-
 diciis obseruent, nec contra tales, nisi illarū forma seruata, procedere
 audeant vel præsumant. Distinctius quoque inhibentes quibuscun-
 que terrarum, oppidorum & locorum dñis in temporalibus in virtu-
 te sanctæ obedientie, ac sub excommunicationis, & c. poenis, ne sic
 in præmissis iudicantes, eorū seculari auctoritate molestare, inquietare,
 perturbare, vel impedire audeāt vel præsumant. Decernentes
 postremo præfatos, & desuper cōficiendas literas nullo vnquā tem-
 pore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ de-
 fectu notari, minusque sub quibusuis similitū, vel dissimilium gratia-
 rum reuocationibus cōprehendi, vel illis derogari nullo modo taci-
 te vel expresse posse, nisi de illis eorumque totis tenoribus, ac eorum
 Dat. de verbo ad verbum, non autē per clausulas generales idem im-
 portante mentio & expressio facta fuerit, aliterque factas derogatio-
 nes nullius oboris vel momēti fore, & tanquā tales à nemine atten-
 di, nec vlli suffragari posse, sicque per quoscunque iudices. & c. etiā
 causarum palatij apostolici auditores, & S. R. E. Card. eorumque
 Collegium, sublata & irritum quoque & c. Non obstant. præmissis,
 ac quibusuis apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus
 Conciliis æditis specialibus vel generalibus constitutionibus ac
 legibus etiam imperialibus, et in corpore iuris, vt præfatur, clausis,
 ac quibusuis et municipalibus & particularibus et iuramento & c.
 roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque; indultis & c.
 sub quibuscunque tenoribus & c. et Motu simile & c. et consistoria
 liter & c. ac sub quibusuis verborū formis cōcessis & c. Quibus om-
 nibus etiā si de illis & c. illorū tenores & c. illis alias & c. latissime spe-
 cialiter et expresse derogamus. Cæterisque contrariis quibuscun-
 que, cum clausulis opportunis, & consuetis.

BVLL. ET MOT. PROP.

Fiat motu proprio. M.

Et quod quorumcunque statutorum, cōstitutionum & legū &c. tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de sanctione, statuto, declaratione, decreto, inhibitione, mandato, & aliis præmissis, quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem, perpetuo in forma gratiosa, & cum opportuna, si videbitur, iudicium deputatione qui assistant &c. inuocato &c. secularis. Et cum opportuno decreto quod ut præsentis ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps aduersus eas aliquam excusationē prætere, aut ignorantiam allegare queat, quod illæ imprimantur & in valuis Basilicæ principis Apostolorum, & S. Ioannis Lateran. ac Cancellariæ apostolicæ, nec non ad Campi floræ affigantur, & inibi earum copiæ dimittantur. Quodq; affixio huiusmodi omnes perinde afficiat, ac si fuissent personaliter exhibitæ, intimatæ & ostensæ. Quodq; earū transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici, subscriptis & sigillo alicuius prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ munitis, eadē prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubiq; fidē faciat in iudicio & extra, regula quacunq; contraria non obstante, seu literæ super illis cū maiori præmissorum expressione per breue expediri possint.

Fiat M.

Dat. Rom. apud sanctum Petrum Kal. Nouemb. anno quinto. Anno à Natiuitate Domini 1570. Inditione teritiadecima, die verò tertia mensis Nouemb. Pontific. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina providentia papæ V. anno quinto, retrospectus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas princip. Apostol. de Vrbe, S. Ioannis Lateran. et Cancellariæ apostol. & in acie Campi floræ, vt moris est, per nos Io. Guerardi, et Ioan. Freile prælibati S. D. N. Papæ Curf.

Io. Bornottus Magi. Curf.

Literæ Sanctiss. D. N. D. Pij papæ V. Super reformatione ordinis Fratrum Beatæ Mariæ Seruorum.

PIVS. Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Postquam nos Deo auctore ordinem fratrum Beatæ Mariæ Seruorum, antehac in duas familias diuisum, antiquato Cōgregationis nomi-

P I I P AP. V.

157

nomine, quod altera sibi ascuerat, in vnum idemque corpus, ac in vnam eandemque familiam vni duntaxat capiti subiectum sub eadem regulari disciplina reduximus, expedit certa quædam incommoda, quæ bonum omne in religione peruertunt, excidere, vt deinceps omnes communibus institutis, et legibus suæ professioni magis conuenientibus viuentes, salubrius dirigantur. Quocirca cū omnis religio priuatæ proprietatis vsu labefactetur et corruat. Nos ad illam ex dicta familia exterminandam, ac simul emendandos eos qui de officiis & muneribus ambitiose obtinendis iam pridem inoleuerunt, & alios nocentes eius mores, nouosque inducendos ante omnia intēti. De nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones et indulta habendi, et retinendi priuatum dominium, vsus, vsufructum, possessionem et proprietatem quorumcunque bonorum immobilium, mobilium et semouentium, necnō domorum, cellarum, hortorum, pecuniarum et aliarum rerum generalis, prouincialibus, conuentualibus, prioribus, ac aliis fratribus, etiā causa senij, infirmitatis, vel cuiuscunque pij operis prætextu, vel intuitu per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & sedem apostolicam, eiusue Legatos, vel etiam dicti ordinis superiores, etiam Motu proprio, et ex certa scientia concessa, confirmata et innouata, quibuscunque concepta formulis, ac clausulis et decretis suffulta, quorum omnium tenores habemus præsentibus pro expressis, volumusque illa omnia et singula vires, et effectum de cetero non habere, quin etiam fratres prædictos (quicunque sint) priuato et bonorum et rerum omnium prædictorum quomodocunque acquiritorum, et ad eos obuentorum dominio, vsu, vsufructu, proprietate, titulo, et possessione priuamus, dictaque possessione amouemus et amotos nūciamus, resque et bona ipsa omnia in communes suarum cuiusque domorum et prædicti ordinis vsus conuertenda concedimus, mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, generali, prouincialibus et conuentualibus prioribus supradictis, vt rerū et bonorum omnium prædictorum possessionē nomine domorum et locorum suorum capiant, vt illa illorumque fructus in communes conuentuum vsus conuertantur. Ceterum præcipimus atque interdiciinus ne deinceps vllus omnino fratrum prædictorū, siue priuatus, siue prioris conuentualis, siue prouincialis aut generalis officio fungens, etiā prætextu huiusmodi priuilegiorū, dispensationū, permissionum et indultorū, seu inueteratæ cōsuetudinis, aut quacunque alia causa propriū quicquā, aut priuatum, neque eedes siue in claustro,

V. S. siue

sive alibi separatas habeat, sed omnia vbique cōmunia sint, et quisque vnica cella eadēque cū cæteris aliorū fratrum cōiuncta, nudis omnino parietibus, ac lectulo & mensa humilibus, quēadmodum pauperes religiosos decet, contentus esse debeat. Proinde cameræ, siue ædiculæ, quæ extra dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad cōmunem vsū, & commoditatē cuiusque conuentus redigantur, vel si cellæ cōmunis dormitorij pro fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ vel ædiculæ ad formam cōmunis dormitorij aptari possint, in dormitorium cōmune redigantur, sin minus destruantur, ac materia et cernēta ad fabricam cōuentus, si opus fuerit cōuertantur vel vēdantur & precium ad cōmunem vsū cōuentus conferatur. Sed nec vlli omnino ambitus fiant, aut pecuniæ etiā pro confirmationibus, sigillo vel scriptura, aut quacūque alia re, vel causa soluantur, aliæque pactiones seu promissiones intercedant, seu munerata, aut xenia quocūque modo mittantur, neue quisquā etiā in officio existēs, pecunias, aut quicquā aliud de prouincia, seu domo sibi cōmissa, vel aliunde priori, generali, seu alij cuicumque cōferat vel remittat. Quicūque fecus fecerint, in pœnam priuationis prioratū & officiorū omnium incidant, & ad futura inhabiles habeantur, & pro culpis etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos & inhabiles declaramus eo ipso, procurationibus tamē generali, ex vniuerso ordine, ac prouincialibus, prioribus, ex sua cuique prouincia, & visitatoribus ex domibus, & locis visitandis debitis nequaquam per præfentes sublatis. Ad reformandos autem alios dicti ordinis mores vltorius progrediendo, ex iis quæ pro salubri huius religionis statu, & foelici directione aliqui instituta hucusque reperiuntur, quæ nec præfentibus cōtraria sunt, nec illorū effectū impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa immota custodiri volētes. De simili potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, vt fratres omnes etiam superiores & quicumque priuilegiati, nisi tēpore Quadragesimæ & Aduētus Dñi prædicationis munus obierint, omnibus diuinis officiis, diurnis & nocturnis intersint, aliis verò temporibus cū ipsis prædicatoribus, & lectoribus iis diebus quibus prædicant, & legunt superiores pro arbitrio dispēsare possint. Iphis etiam superioribus & aliis officialibus, eo tantū tēpore quo actu in negotiis cōuētus & ordinis occupati sunt, aliquid remittatur. Missæ, Matutinū, & aliæ horarū canonicarū præces, processiones itē, anniuersaria, & defunctorū memoriæ integre suo debito tēpore attente cum canu solēnt in diebus quibus cōuenit iuxta regularia dictorū fratrum instituta celebrētur, nec satis habeat quæque domus missas siue fun-

datio

datione siue statuto, siue consuetudine debitas, vel præscripto superioris cōuentus designatas duntaxat celebrasse, sed fratres omnes sacerdotes missam etiam nō astricti frequētissime celebrēt. Clerici, & cōuersi semel in hebdomada peccata sua confiteantur, & singulis saltē mensibus sacram Eucharistiam sumant. Ieiunia iuxta suam regulam, & cōstitutiones omnino seruent. In quaque domo pauciores fratres non sint duo decim. Si quæ autē domus hūc familiæ numerū alere nō potest, fratres cū bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouisione adhibita ne ecclesiæ destruantur, sed ad eius populi commoditatē cōseruentur. Permittimus tamen, vt in domibus quæ iter faciētibus fratribus cōmodę sunt, saltē quatuor fratres non minores quinquaginta annis, constanti & probata vita maneat, si plures ea domus alere nō potest, nullę porro domus supra vires onerentur. In singulis domibus omnibus Dominicis & festis diebus prædicationes verbi Dei habeantur. In maioribus studiis Regētes duas lectiones Theologicas interpretētur, alteram practicam veluti de sacramētis, vel de vita sancte recteque instituēda, alteram vero speculatiuam ex catholicis & approbatis Doctoribus superioris arbitrio statuēdis, in minoribus vero vna lectione ex Theologia practica cōtenti sint. Cæteram curent superiores, vt in singulis conuentibus fratres maxime in conscientię casibus, & reliquis quæ ad audiendas cōfessiones pertinent, ob rei grauitatem & necessitatē summo studio, ac diligentia exerceantur. Singulis itē diebus festis Romanus Cathecismus ad parochos in singulis conuentibus legatur. Si qui Regentes & lectores, aut alij fratres, libros prohibitos habere sine speciali sedis apostolicę licentia fuerint deprehensi, vltra pœnas iuris cōmunis, & quæ à sancto officio Inquisitionis hæreticę prauitatis talibus imponuntur, perpetuo munere legendi, prædicandi & cōfessiones audiendi priuati existant, ad omnia item officia inhabiles actiua voce careant & passiu. Nullus ad aliquem gradum promoueatur, nisi ætate, vita probitate & literatura præstans, & in eis probatus per examē diligens à priore generali, seu ab aliis qui per eum huic muneri ordinabuntur faciendum deinde in Capitulo generali publice iterandū. Aetas autem & tēpus studij, ac cursus exprimat, & præterea probētur quod promouēdus nulla vnquam infamia seu sinistra opinione fuerit maculatus. A promouēdis ad gradus huiusmodi nihil omnino exigatur, nec etiā spōte oblatū accipiatur, verū tamen si promotione facta cōuentus promotorū aliquid religioni donare voluerit, id quicquid sit procuratori generali ordinis tribuatur, vt ad leuationem onerum & omnium sumptuum religionis conferatur, eodem

pre-

procuratore acceptorum, & expensorum rationem priori generali, & diffinitoribus reddituro. Cæterum omnes à decem annis promoti cursus per probos, & idoneos viros à priori generali in quaque provincia constituendos examinentur, & qui saltem mediocri scientia in Theologia præditi reperti non fuerint, vsu & exercitio gradus suspēdantur, nec debeant privilegio gradus huiusmodi gaudere. Caueant præterea superiores licentiam vlli fratri concedere, vt ad aliquos ordines sacros siue maiores, siue minores promoueri possit, nisi ille in ætate legitima constitutus, & literatura ad eos requisita præditus sit, habeatque omnia quæ à sacris canonibus regularibusque institutis requiruntur, aliter promotus ab suorum ordinum executione suspendatur, & licentia & cōcedens officio deponatur, & per sexennium inhabilis ad omnia officia habeatur. Sed & nostra constitutio qua cauetur, ne quis regularis ante emissam à se expressam professionem regularem, ad sacros ordines promoueri possit, inuio labiliter obseruetur. Sacerdotes ad audiendas peccatorum cōfessiones ordinandi vita, moribus, & literatura probati, & quoad mulieres ætatis prouectæ habeantur. In omni domo huiusmodi sacerdotes ex prædicto ordine constituantur, quibus, & nō aliis fratres omnes peccata sua debeant confiteri. Priores omnes nunquam vltra biennium durent, sed biennio functo ipsorum officium vacet, nec ad illud met in eodem conuentu in sequens protinus biennium rursus constitui possint. Nulli item fratri in eodem conuentu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario maioribus, quibus aliquid ex causa superioris arbitrio possit condonari. Adhæc nullus omnino priorum administrationem bonorū & aliarū rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum suæ domus, etiam nomine cōuentus, per se ipsum habere siue exercere, vel sese in eis interponere possit, sed vniuersum id onus tribus religiosis à priori generali ita demādetur, vt primus rerum & bonorum inferendorumque in eam reddituum curam habeat, alter tanquam depositarius pecunias, ac cætera ab illo importata fideliter afferuet, reliquis de pecuniis & rebus à depositario captis Priori & fratribus, ac domui vniuersæ de necessariis veluti dispensator provideat, mandante tamen ipso Priore, qui vnicuique non secundum proprium affectum, sed charitatis regulam providendi curabit, officiorum huiusmodi inuicem confusione penitus interdicta. Cæterum ij tres tam impensi quam accepti singulis mensibus suo priori, adhibitis etiam duobus vel tribus fratribus eiusdem domus probationibusq; vsu peritis, deinde ipsemet rursus præsentibus Priore & peritis predictis, priori generali, vel provinciali,

vel

vel Visitatoribus, quotiescūq; visitationis officium fecerint, deniq; ipse prior generalis in omni proximo Capitulo Generali saltem coram tribus iudicibus ab ipso Capitulo constitutis, illorum omnium & etiam vniuersæ administrationis suæ, tam publice quā priuaterationem reddere teatur. Pecuniæ omnes et quæcunq; aliae res cuiuscunq; priuati etiam intuitu personæ vnde cunq; donatae siue relictæ fuerint, superiori, horarū viginti quatuor interuallo exhibeantur, qui illas statim depositario committat et inde tantum exhibitori ministrari iubeat, quantum rei conuenientis præfens necessitas videbitur postulare. Fratres omnes etiam superiores & quomodocunq; privilegiati (ægrois tantum exceptis) in refectorio cibum capiant et cōmuni mēsa vtentes cōmunibus epulis vescantur. In primis autem senum & ægrorum, necnon prædicatorum et lectorū cura habeatur, ita vt nihil eorum necessitati et cōmoditati desit. Omnes prædicti quocunq; gradu et honore sint, camisis lalancis, et reliquo vestitu vniusmodi eodemq; honesto & professioni conuenienti, omni præterea supellectile & instrumento pauperi atq; humili vtantur. Nullus priuatum hortū habeat, sed omnes omnibus domus sint cōmunes, præterquā quoad infirmariam & nouitios, qui hortum siue viridarium seipsum habere possint, in quo cæteri nullatenus ingrediantur. Nouitij etiam oblati ante decimum octauum ætatis suæ annum completum non recipiantur, neq; ante decimum nonū completum ad professionem admittantur. Qui hæctenus recepti etiam oblati, decimūquintū annum, nō compleuerint, dimisso habitu religionis domum ad parentes et necessarios etiam inuiti remittantur, vel alias omnino emittantur, nec postea in ædibus vnde exierint, aut in aliis eiusdem ordinis domibus, vllō modo debeant conuersari. Laici qui vigesimumquintum annum non attigerint, ad seruiendum non accipiantur, & qui recepti etiam nūc ea ætate minores sunt, reiciantur. Nouitij nō admittantur, aut educti, nisi inconnētibus insignioribus in quibus dormitoriū & capitulū habeant omnino separatim, cuius ingressus aliis fratribus sit penitus interdictus. In eisdem domibus sit vnus magister ætatis prouectioris, moribus & doctrina præditus, qui diligentē habeat prædicatorū nouitorum curam & illis præsit. Ipsi autem in grammatica, cantu, ceremoniis & cæcis quæ ad Christianam disciplinam faciunt, instruantur, nec eloco nouitiatu nisi ad ecclesiam, refectorium & ad publicas processiones & interdum ad aliquam honestam recreationem, cum fida custodia exire debeant. In quaque domo sit vnum vestiarium commune, in quo omnia omnium fratrum vestimenta conferantur, quæ

vniuers

vnusmodi sint, eadēque nulla exquisita arte laborata, sed simplicia & honesta, ita vt nec vnum ab altero distinguatur. Cui vestuario custos præficiatur, qui munditiæ refectionis & distributionis eorundē vestimentorū curam gerat. In omni domo locus tutus cū armariis, seu capsis habeatur, in quibus scripturæ, priuilegia, cōtractus, & omnia iura ad domū pertinētia, itemq; res preciosæ ecclesiarū, etiam sacre, cū suo inuētario, seu repertorio auctētico asseruētur, præter eas quæ quotidiano sunt ecclesiæ vsui necessariae, quæ in sacristia & per sacristā custodiantur, ita tamē, vt res sacræ à profanis distinguantur. Huius autē loci tres sint clauēs, quarū vnā prior, alteram depositarius, tertiam procurator domus habeat. Simili quoque modo inuentarium bonorū mobilium cuiusque ecclesie & domus, necnon immobilium & quorūcunque iurū ad conuentū pertinētium, in forma probanti cōscribatur, deque eo exemplum auctēticum fiat duplicatū, vt alterū in propria domo remaneat, alterum vero in Archiuo insignioris seu principalis domus eius prouinciæ reponatur. In omni domo in infirmaria cōmodo loco constituatur pro fratribus infirmis, cui infirmarius ordinetur, per quē domus ipsa de illis omnibus quæ ad animæ & corporis infirmorum salutē cōmoda & necessaria sunt, charitatiue prouideatur. Postremo Prior cuiusque domus præcipuā curam gerat, vt ecclesiæ in suis structuris conseruentur & reparētur, mundæ præterea, et expurgatę vti decet cōtineantur, atque illis de libris, vasis, ornamentis & aliis ad altaris ministerium, et diuinū cultum pertinentibus prouideatur, quæ pariter munda et nitida cōseruentur. Res sacristiæ cuiusvis generis sint, nullo modo alienētur, nec pignori opponantur, nec vilo modo alicui accōmodentur, sed solū ecclesiæ propriæ seruiant. Decernentes irritū & inane quicquid secus per quoscunque sciēter vel ignoranter contigerit attētari. Quo circa priori generali, ac omnibus fratribus prædictis per apostolica scripta mandamus, vt quisque pro se præsentēs literas humiliter recipiant, et quæcunque in eis statuta decreta et mandata sunt, alia desuper à nobis nō expectata iussione, aut mētis nosrę declaratione, firmiter custodiant, et in omnibus studiose obedire procurēt. Quin etiam eidē Priori generali cōmittimus, vt ipse easdem præsentēs in proximo, et deinceps futuris generalibus & prouincialibus Capitulis, & frequenter in omnibus domibus publice legere, ac eas & quicquid pro earū executione & obseruatione, tam in ipsis Capitulis generalibus vel etiam extra illa ab ipso adhibitis aliquot ex aliis prioribus vel diffinitoribus prædictis quos duxerit eligendos, statuatur, ordinabitur et decernatur, in omnibus prioratibus, ac ab omnibus et

singu

singulis prioribus, fratribus & personis prædictis inuiolate faciat per se vel aliū seu alios obseruari. Cōtradictores quoslibet et rebelles, ac etiam protestantes et reclamantes, eisque auxiliū, consiliū vel fauorem publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quàm laicos cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sentētiās, censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam prioratum, dignitatū & administrationū priuatorias, cæteraque iuris et facti remedia opportuna appellatione postposita compescendo. Quin etiam cōtendentes prædictos in censuras & pœnas superscriptas, incidisse declarando, innocato etiā ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sęcularis. Non obstantibus nostris de non tollēdo iure quaesito & de annali ac triēnali possessore, aliisque constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon ordinis prædicti iuramēto, confirmatione apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque exēptionibus et indultis apostolicis illi eiusque superioribus et personis eorūque singulis per quoscunque Romanos pōtiffices prædecessores nostros, ac nos et sedē apostolicam etiam per modū statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, ac aliās sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis in genere & in specie cōcessis, cōfirmatis, ac etiā aliis reformationibus, quotiescunque ac quocunque tēpore factis et promulgatis, ac quibuslibet aliis indulgentiis & literis apostolicis specialibus & generalibus quorūcunque tenorum existant, per quę præsentibus nō expressa vel totaliter nō inserta, effectus earum seu dictorū ordinariorū iurisdicōtio seu executio impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorūque totis tenoribus habēda sit in nostris literis mētio specialis. Quæ omnia contra earundē præsentium tenorē nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Denique etiam volumus, vt ipsarum præsentium exēpla etiam impressa & Capituli vel prioris generalis seu alterius personę in dignitate ecclesiastica cōstitutę aut eius curię sigillo & secretarij cuiusvis eorum vel notarij publici manu ob signata, eandē illam proferes fidē vbiq; locorum in iudicio et extra illud faciant, quā ipsę præsentēs facerēt, si foret exhibitę vel ostensę. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nrę reuocationis, abolitionis, voluntatis, priuationis, amotionis, nunciationis, cōcessionis, mandati, præcepti, interdicti, declarationis, statuti, ordinationis, pmissionis, decreti & cōmissionis infringere vel ei ausu temerario cōtrahere. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius.

BVLL. ET MOT. PROP.

eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1570. tertio Kal. Iunij. Pontificat. nostri anno quinto.

Cæ. Glorierus:

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1570. Inditione tertiadecima, die verò vigesima mensis Septemb. Pontific. Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia papæ V. anno quinto, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi floræ, vt moris est, per nos Scipionem de Ostauianis, & Io. Andream Rogerium præfati S.D.N. Papæ Curf.

Antonius Clerici Magi. Curf.

Moderatio impositionis sex decimarum per Sanctiss. D.N. Pium papam V. ultimo factæ, & reductio illarum ad tres decimas iuxta antiquam taxam, & à soluere consuetis tantum exigendas, pro ordinibus fratrum Mendicantium. Reuoludatur a Grego. xiii. vt infra.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EX superno dispositionis arbitrio Rom. Pontifex, in supremo militantis ecclesiæ culmine collocatus, ad hoc potissimum sollicitudinis suæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præsertim ordinum fratrum Mendicantium, qui sub regulari obseruantia in eorum monasteriis seu domibus gratum altissimo famulatū reddere intendunt, dispendiis occurrat, & profectibus salubriter intendat, exemptionesque & alias gratias, illis suarum virtutum, & laborum intuitu, per Sedem apostolicam concessas, à noxiis præseruet, ac alias officij sui partes, solerter impendat, statuat & ordinet, prout temporum necessitate, personarumque & rerū, qualitate pensatis, conspicit in domino salubriter expedire. Nuper siquidem, vt imminentibus necessitatibus, ad reprimendas vires & in petus sæuissimi Turcarum tyranni subuenire possemus. Sex decimas integras omnium & quorumcunque fructuum, reddituum, prouentuum, iuriū, obuentuum & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum omnium & quarumcunque ecclesiarum patriarchalium, cathedralium, & metropolitanarum, necnon monasteriorum et conuentuum, cæterorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, ac sancti Benedicti, sancti Augustini, Cister-

cienfis

PII PAP. V.

161

cienfis, Cluniacensis, Præmostratenfis, & qui proprietates, redditusque certos, ex priuilegio, vel aliàs possident, mendicantium, ac quorumcunque aliorum ordinum, vtriusque sexus, necnon congregationum regularium & militarium, secundum verum annuum, valorem fructuum, reddituum, prouentuum, & aliorum prædictorum, ac etiam sex alias decimas, omnium & quarumcunque pensionum annuarum, super fructibus, redditibus, prouentibus, iuriis, & emolumentis supradictis assignatarum, percipiendas, exigendas & leuandas, ab omnibus & quibuscunque personis, secularibus & regularibus, ordinum & congregationū prædictarū, in certis tēporibus & terminis, ac expressis solutionibus, soluendas, per quasdam nostras literas sub dat. Prædie idus Maij. pontific. nostri anno quinto, indiximus & imposuimus. Decernentes decimas huiusmodi non secundum antiquam taxam, sed secundum comunem æstimationem fructuum reddituum & prouentuum & aliorum prædictorum. Alias vero pensionum decimas, ad rationem decem pro cetenario, arbitrandas, soluendas & præstandas: & secundum ea prædictos omnes, in solidū, cogendos esse, nec vllas omnino immunitates & exēptiones, ex causa resignationis, & quacunque alia graui et onerosa occasione, quocūque modo cōcessas & interim concedēdas illis suffragari, siue dictā integram solutionem, minuire vel impedire, debere: prout in dictis literis plenius continetur. Nos autem considerantes indictionem et impositionem sex decimarum huiusmodi, aliaque in dictis literis nostris contenta, omnes fratres religiosos et moniales, ordinum mendicantium, illorumque domos, monasteria, cōuentus, ecclesias, loca & bona quæcunque; amplecti, quorū tamē, alij nullos, aut admodum modicos & paucos, fructus, retinent, siue habent, alij vero, ex retroactis calamitosis tēporibus, ita à re alieno grauati, ac in tali necessitate cōstituti existunt, vt eisdem religiosis, siue fratribus & monialibus, solutio, dictarum sex decimarum, impossibilis, foret: Cogitantesque quod fratres religiosi & moniales prædictæ, continuis orationibus quotidie pro fidei catholicæ & illius vniversi populi Christiani, cōseruatione, tuitione & defensione, apud Dominum nostrum Saluatorem Iesum Christum, insistunt & orant, vt nō minus orationibus, quam alij facto & armis, contra dictum sæuissimum Turcarum tyrannum & illius vires, & impetus immanes, pugnae videatur. Ita vt, merito aliquo modo, in aliis oneribus, subleuandos esse, videatur. Quapropter ipsos fratres, religiosos & moniales, eorumque singulos, specialibus fauoribus & gratiis, prosequi volentes, illosque, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alisque ecclesiasticis,

X

sen

BVL. ET MOT. PROP.

sententiis, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis (si quibus quomodolibet innotati existunt) ad effectum præsentium duntaxat consequen. harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, Necnō veriores literarum, aliarumq; scripturarum de super confectarum, tenores, præsentibus pro expressis habentes: Motu proprio & ex certa scientia nostra, ac de apostolicę potestatis plenitudine, vestigiis, etiam prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum inhærendo, in dictionem & impositionem, sex decimarum huiusmodi, per nos ut præfertur factam, ad illarum medietatem videlicet tres decimas tantum (quas non secundum communem estimationem fructuum, reddituum & proventuum, vel ad rationem decem pro cętenario, sed iuxta antiquam illorum taxam arbitrãdas esse, volumus) quoad dictorum ordinum mendicantium fratres, religiosos, et moniales, eorumque domos, cõuentus, monasteria, ecclesias, loca, & bona quæcunque, tantum, apostolica auctoritate tenore præsentium reducimus, & moderamus, ipsasque tres decimas, iuxta dictam antiquam taxam, non autem secundum communem estimationem præstari debere, nec fratres religiosos & moniales, ipsos, ultra tres decimas huiusmodi soluere teneri, eisdem auctoritate & tenore statuimus & ordinamus: Et in super volumus, quod monasteria, domus, cõuentus, aliaque loca & bona, eorundem ordinum mendicantium, necnon illorum fratres, religiosi, moniales & personę quæcunque, qui alias decimas in præteritum impositas soluere non consueverunt, sub indictione, & impositione, sex decimarum huiusmodi, nec præsentibus reductione & moderatione, comprehendantur. Quinimo ipsos & illa omnia, ab onere solutionis, & impositionis, sex decimarum huiusmodi auctoritate & tenore prædictis, penitus eximimus & liberamus, ac illos & illa immunes & liberos, ac immunia & libera, respectiue esse, nec ad solutionem dictarum sex decimarum teneri, neque fratres, religiosos, moniales, aliaque personas prædictas, ad illas soluendum vllatenus compelli posse. Sicque per dilectum filium modernum, & pro tempore existentem Camerarium nostrum, necnon collectores quoscunque ad dictas decimas colligendas deputatos, & deputandos, & quosuis alios, quavis auctoritate fungentes (sublata, eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate) iudicari & diffiniri debere, ac ex nunc quicquid secus his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Eisdemque Camerario, & collectoribus, ac aliis quibusuis, ad quos spectat, in virtute sanctę obedientię, ac

sub

PII PAP. V.

162

sub excommunicationis latę sententię, pœna, per contrasacientes, eo ipso incurrenda, districtius inhibentes, ne quandiu dicta impositio sex decimarum durauerit, ultra tres partes illarum, ab eisdem mendicantium ordinum fratribus, religiosis, monialibus & personis, exigere, & ab ipsis fratribus, monialibus & personis, aliarum decimarum (sic ut præfertur illas soluere non consuetis) quicquam petere, vel eos, aut aliquem eorum, huiusmodi prætextu, molestare, perturbare, vel inquietare, præsumant, ac tam illis quam receptoribus decimarum huiusmodi, aliisque super his deputatis, districte præcipiendo mandantes, quatenus, si quid hætenus ab eisdem fratribus religiosis & monialibus, siue eorundem aliquo, ultra dictas tres decimarum partes receperint, illud integrum eis quamprimum restituant, ac per eos, ad quos spectat, realiter restitui faciant, ac reductionem, moderationem, statutum, ordinationem, voluntatem, exemptionem, liberationem, decretum, inhibitionem, aliaque omnia præmissa, necnon præsentis literas nullo vnquam tempore, quouis quæsito colore vel ingenio, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis nostrę defectu, notari vel impugnari, neque aliquatenus, etiam ad eorundem collectorum & aliorum deputatorum instantiam revocari, cassari, annullari, reduci vel retractari posse, sed illas semper validas & efficaces fore, suosq; plenarios & integros effectus sortiri, & inuolabiliter obseruari, dictisque fratribus religiosis, monialibus & personis, ac eorum monasteriis, domibus & locis suffragari debere, similiter decernimus & declaramus. Et nihilominus, venerabilibus fratribus Balneoregensi, & Amerino Episcopis, necnō Dilecto filio Curie causarum Camere Apost. generali auditori, per præsentis Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorū, per se vel aliū, seu alios, eisdem præsentibus & in eis cõtenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro fratrum religiosorum & monialium, aliorumque prædictorum, aut alicuius eorum parte super hoc fuerint requisiti, solenniter publicantes, sibi que in præmissis efficacis defensionis præsidio assidentes, faciant auctoritate nostra reductionem, moderationem, statutum, ordinationem, voluntatem, inhibitionem, mandatum, exemptionem, liberationem, & alia præmissa inuolabiliter obseruari. Non permittentes eos, aut eorum quempiam de super, contra earundem præsentium tenorem, per quoscunque quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Cõtradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque iuris & facti remedia, auctoritate nostra, appellatione postposita cõpescendo, ac legitimis super his habendis seruatis præcessi

BULL. ET MOT. PROP.

bus, illos censuras & poenas huiusmodi incurrisse declarando, ac censuras huiusmodi, etiam iteratis vicibus aggravando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus praemissis, ac sac. rec. Bonifacij, pap. viij. praedecessoris nostri, de vna & concilij generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium non extrahatur, aliisque quibusvis constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ac omnibus alijs, quae in dictis prioribus nostris literis volumus non ob stare, ac etiam iuramento confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac similibus exemptionum reuocationibus, privilegijs quoque indultis & literis Apostolicis eisdem Camerario, collectoribus, deputatis & quibusvis alijs, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatorijs derogatorijs, aliisque efficacioribus & efficacissimis clausulis, irritantibusque & alijs decretis, etiam motu simili, ac alijs quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes) illis alijs in suo robore permanentibus, hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communitate, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod transumptis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo personae indignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur & adhiberi debeat, quae literis ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitae forent vel offensa. Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris. Die xxix. Augusti 1570. Pontificatus nostri anno quinto.

Io. Alf. Naldus.

V. Macharanus.

Sanctiss. D. N. D. Pij pap. V. Reuocatio regressuum integraliter non expeditorum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romani pontificis providentia circumspecta nonnunquam gestaper praedecessores suos rationabilibus et honestis iudicibus causis moderatur et reuocat, prout in ecclesiarum indeminatati conspiciunt in Domino expedire. Hinc est quod nos volentes.

OMNIBUS

P. I. PAP. V.

163

omnem hereditariam beneficiorum ecclesiasticorum successionem de ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum huiusmodi prouidere & vt de persona magis vtili & idonea, prout requiritur, facilius prouideri valeat. Omnes & singulos regressus, accessus & ingressus etiam euētuales, aut poenales, ac coadiutorias, etiam de consensu, aut alijs quomodolibet sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolice potestatis plenitudine, clausulis irritantibus et alijs decretis quomodolibet per quosuis Roma. Pontifices praedecessores nostros ad beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia et quorumuis ordinum regularia etiam si secularia canonicatus et praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam Metropolitan. aut collegiatis ecclesijs et dignitates in cathedralibus etiam metropolitan. post Pontificales maiores, seu collegiatis ecclesijs huiusmodi principales. Regularia vero beneficia huiusmodi, monasteria etiam consistorialia, prioratus, praepositurae, Dignitates etiam conuētuales, personatus, administrationes vel officia etiam claustralia, ac hospitalia et praepreceptorias etiam hospitalis sancti Ioannis Ierosolymitanae etiam quorumuis aliarum militiarum quibusvis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis et conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore pollentibus concessos, super quibus literae apostolicae integraliter haecenus expeditae non fuerunt, etiam si in pluribus nostris, aut penes summatores nostrum reperiantur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de apostolice potestatis plenitudine auctoritate apostolica tenore praesentium reuocamus, cassamus et abolemus. Mandantes dilectis filiis nostris Vice cancellario et dicto Summatori, ceterisque officialibus tam Cancellariae apostolicae, quam camerae nostrae ad quos spectat, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae poena, ne in futurum super dictis gratijs regressus, accessus, et ingressus necno coadiutoria rüliteras expediant aut relaxent, Decernentes ex nunc irritum et inane quicquid illorum praetextu contra praemissa scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac etiam nostra de notollendo iure quesito regula ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem praesentes literae ad omnium, quorum interest, notitia deducantur, nec aliquis earum ignorantiam pretendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate statuimus & decernimus, vt ipsaem litterae vel earum transumptis in Basilicę principis Apostolorum de vrbe, sancti Ioannis Laterani. ac Cancellariae

X 3 laris

BVL ET MOT. PRO.

laria apostolica valuis, ac in acie Campi floræ per aliquem ex cur-
 foribus nostris publicentur earum exemplo in singulis valuis et acie
 prædictis affixo & dimisso. Verum quia difficile foret præsentis
 literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides faciendâ erit,
 deferri. Volumus & dicta auctoritate decernimus, quod earundem
 literarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, &
 sigillo alicuius prælati seu personæ in dignitate ecclesiastica consti-
 tutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra
 illud, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel
 ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ
 reuocationis, cassationis, abolitionis, mandati, decreti, statuti & vo-
 luntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc
 attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac bea-
 torum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat.
 Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1571.
 Ruidie Id. Septembris, pont. nostri anno sexto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

A. Dat.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1571. Inditione xiiii.
 Pontificatus sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prou-
 dentia Papæ V. anno sexto, Die verò Mercurij decimanona mēsis
 Septembris, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fue-
 runt ad valuas Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, sancti Io-
 hānis Lateranensis, Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi floræ,
 dimissis illarum copiis in supradictis locis affixis, per nos Ioannem
 de Soya, & Petrum Sptengerium Sanctissimi Domini nostri papæ
 Cursores.

Antonius Clerici pro domino Mag. Curforum.

*sanctiss. D. N. D. Pij papæ V. Constitutio quod Moniales non exeant à clausu-
 ra sub pœna excommunicationis & priuationis, quæ etiam extenditur
 ad dantes licentiam, comitantes & receptantes.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad per-
 petuam rei memoriam.

DEcori & honestati omnium sanctimonialium, quarum Iesus
 Christus Dominus noster sponsus est, vt in puritate & castitate
 super edificantes, in ipso foeliciter inhabitare valeant, consulentes,
 ea quæ

ea quæ illarum existimationi detrahere possent, decet nos consulto
 summouere. Sanè periculo, & scandalo plena res est ac regulari ob-
 seruantia vehementer aduersatur, sanctimonialia aliquando paren-
 tes, fratres, sorores, aut alios agnatos vel cognatos, necnon monaste-
 ria & alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta visitandi aut in-
 firmitatis causa, aliove prætextu à monasteriis exiri, & per secula-
 rium personarum domus discurrere & vagari, quo veluti colore exi-
 mium quoque honestatis & pudicitia decus ac discrimen commit-
 tunt. Vnde nos malo huic pro nostro pastoralis officij debito salu-
 briter occurrere volentes, Inhærentes etiam decreto sacri Concilij
 Tridentini de clausura monialium disponenti, ac aliis nostris literis
 super huiusmodi clausura editis adiicientes, volumus, sancimus, &
 ordinamus nulli Abbatissarum, priorissarum, aliarumue monialium
 etiam Carthusiensis, Cisterciensis, sancti Benedicti & Mendican-
 tium, & quorumcunque aliorum ordinum etiam militiarum, ac sta-
 tuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præminentiarum
 existentium, etiam à Regia, vel illustri prosapia ortarum, de cætero
 etiam infirmitatis seu aliorum monasteriorum, etiam eis subiecto-
 rum, aut domorum parentum, aliorumue consanguineorum visi-
 tandorum, aliaue occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incen-
 dij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimix, quæ tamen infirmitas, præ-
 ter alios ordinum superiores, quibus cura monasteriorum incum-
 beret, etiam per Episcopum, seu alium loci ordinarium, etiam si præ-
 dicta monasteria ab Episcoporum & ordinariorum iurisdictione
 exempta esse reperiantur, cognita & expresse in scriptis approbata
 sit, à monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra
 illa nisi ad necessarium tempus stare licere, aliter autem quam vt
 præfertur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocunque cõ-
 cedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, si-
 ue laicas, aut seculares vel ecclesiasticas consanguineas, vel ex ex-
 communicationis maioris læsententiæ vinculo statim eo ipso ab-
 sque aliqua declaratione subiacere, à quo præter quam à Romano
 Pont. nisi in mortis articulo absolui nequeant. Et in super tam egres-
 sas quam præfatas, & alios superiores prædictos eis licentiam hu-
 iusmodi concedentes, dignitatibus, officiis & administrationibus per
 eas & eos tunc obtentis priuamus, & illas & illos ad obtēta, & alia in
 postera obtinenda inhabiles, necnon licētiis & facultates, seu indul-
 ta, & priuilegia exeundi à monasteriis, & extra illa standi à nobis,
 seu alio Rom. Pont. prædecessore nostro, ac sedis apostolicæ Nuntijs,
 & legatis etiam de latere, ac maiore poenitentiario, aut ordinum præ-

dictorum superioribus, aliisue personis sub quibuscūque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, etiam nouam gratiam, & dat. concedentibus, aliisque effica- cionibus & efficacisſimis, ac inſolitis clauſulis, irritatiuisque & aliis. decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, & ex certa ſciencia, deque apoſtolice poteſtatis plenitudine, etiam Imperato- ris, Regum, Ducum, & aliorum principum, nec non S. R. E. Cardina- lium intuitu & cōtemplatione, ac inſtantia vel alijs quomolibet. conceſſa (qua prorsus abolemus) ac literas deſuper conſectas; & in poſterum concedendas & conſiciendas nullas, & inualidas, nullius- que roboris, ac momenti fore, nec illas habētibus et habituris ſuffra- gari poſſe, & ita per quoscūque iudices & cōmiſſarios quauis aucto- ritate fungentes, ſublata eis, & eorum, cuilibet aliter iudicandi, & in- terpretandi facultate & aucto- ritate, iudicari & diſſini- debere; irri- tum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his à quocūque quauis au- ctoritate ſcien- ter, vel igneranter contigerit attentari decernimus. Mandantes vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris pa- triarchis, primatibus, Archiepiſcopis, Epico- pis, & aliis locorū ordi- nariis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini iudi- cij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe vel aliū, ſeu alios præſentes, literas in ciuitatibus & dioc. propriis, qualibet anno publicent, omniaque in illis contenta, nec non præſatū decre- tū ipſius Concilij, quod incipit, Bonifacij viij, diligēter & inuolabi- liter ſub cenſuris eccleſiaſticis, aliisque præſatis poenis, & in eodem decreto contentis, obſeruent & obſeruari faciant & procurent. Cō- tradictores, quoſlibet & rebelles, ac præmiſſis non parentes etiam, aliis poenis aucto- ritate noſtra, appellatione poſt poſita, cōpeſcēdo. Nec non legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus poenas ip- ſas etiam iteratis vicibus aggravando, interdiciū eccleſiaſticū oppo- nēdo. Inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus cōmuniter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultū, quod interdici, ſuſpendi vel ex cō- municari non poſſint, per literas apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionem. Aliis apoſtolicis conſtitutionibus & iuribus de huiusmodi clauſura diſponētibus nihilominus in ſuo robore duraturis. Cæterū volumus, quod præſentium tranſumptis etiā impreſſis manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati munitis, eadē prorsus fi- des ubique terrarū tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ eiſdē

præ-

præſentibus adhiberetur, ſi ſorēt exhibitæ vel oſtēſæ. Nulli ergo om- nino hominum liceat hanc paginam noſtrę ſanctiōnis, ordinationis, priuationis, abolitionis, decreti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cōtrahere. Si quis autem hoc attentatę præſumpſe- rit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri et Pauli apo- ſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1569. Kal. Februarij. Pontifi- caſt. noſtri, anno Quinto.

Cæ. Glorietius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Dñi 1570. In diſtione decimatertia, die verò vige- ſima ſeptima menſis Febr. Pontific. ſanctiſſ. in Chriſto patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia pap. V. anno eius quinto, retroſcriptæ literæ apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ ad valuas Cæ- cellarie apoſtolicæ & in acie Campifloræ, vt moris eſt, per nos Ioan- nem Guererum & Chriſtianum de Monte prælibati S. D. N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici magiſt. Curſ.

Sanctiſſ. D. N. D. Pij pap. V. Conſtitutio quod regulares ſecularium con- feſſiones non audiant, niſi ab Ordinariis approbati ſint.

PIVS Epico- pus ſeruus ſeruatorum Dei, ad per- petuam rei memoriam.

Romani pontificis prouidentia circunſpecta non nunquam ge- ſta per eum rationabilibus et honeſtis ſuadentibus cauſis mo- deratur et cōmutat in melius prout in Domino cōſpicit ſalu- briter expedire. Nuper ſiquidem quaſdam declarationes & mode- rationes circa nonnulla Concilij Tridentini decreta regulares perſo- nas Ordinum mendicantium eorumque inſtituta cōcernentia edi- dimus & promulgauimus. Et quia, vt accepimus, illarum vigore ſacerdotes regulares prædictorum ordinū quandoq; minus idonei, & in- habiles conſeſſionibus ſecularium audiendis ab eorum ſuperiori- bus præpoſiti abſque aliqua Epico- porum, ſed ſola magiſtri Ordiniſ generalis, aut prouincialium miniſtrorum approbatione admi- tuntur. Nos ſuper his pro debito paſtoralis officij prout tenemur ſalu- briter prouidere volentes, tenore præſentium hac noſtra cōſtitu- tione perpetua ſancimus, decernimus & declaramus decretū Con- cilij Tridentini de approbatione regularium audiendis conſeſſionibus ſecularium præpoſitorum ab Epico- pis faciendâ obſeruari debere etiam in omnibus regularibus quorumuiſ ordinū, etiam mendican-

X. 5,

tium

tiū, et sub regulari disciplina vivētibus, et si sint lectores, aut in theologia et de sup̄riorū suorū licētia graduati, vel promoti, vel a suis Magistris Generalibus, vel provincialibus Ministris saecularium confessionibus audiēdis expositi. Volūmus tamē eos qui semel ab episcopo in Civitate et dioec. suis praevio examine approbati fuerint ab eodē episcopo iterum non examinari. Ab episcopo autē successore pro maiori conscientia sua quiete examinari de nouo poterunt. Inhibentes quibuscunq; regularibus quorumvis ordinum, etiam mendicantiū, vt praefertur, ne vigore deputationis et approbationis, ab eisdem Magistris & Ministris, Provincialibus, etiam quod illarum occasione ab ordinariis huc vsq; tolerati fuerint absq; speciali in posterum licentia & approbatione ab ordinariis obtinenda saeculariū confessiones audire praesumant. Decernentes irritū & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac nostris literis praedictis & aliis postea quibuscunq; regularibus concessis & forsan extensis, quas quo ad ea quae praesentibus aduersantur & contrariātur penitus & omnino reuocamus, cassamus et irritamus, necnon monasteriorū & aliorum regulariū locorum, ac ordinū quorumcunq; etiā iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus priuilegiis quoq; indultis & literis apostolicis etiā nari magno seu Bulla aurea aut aliis nuncupatis, quibusuis Monasteriis & regularibus locis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiā derogatoriis derogatoriis, aliisq; efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiā Motu proprio & ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, aut alios quomodo libet concessis, ac etiā iteratis vicibus approbatis & innouatis quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, nō autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua ex qua sita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omittitur, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habētes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunq;. Vt autem praesentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam praetendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate, statuimus, & decernimus, vt ipsaemet literae, vel earum

earum transumptum in Basilica principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranensis, ac Cancellaria Apostolicae valuis, ac acie Campi Flore per aliquos ex Cursoribus nostris publicentur earum exemplo in singulis valuis & acie praedictis affixo & dimisso. Verum quia difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volūmus & dicta auctoritate decernimus, quod earundem literarum transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius prelati, seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra illud, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae sanctionis, decreti, declarationis, inhibitionis, reuocationis, cassationis, irritationis, statuti, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñice 1571. Octauo Id. Augusti. Pont. nostri anno sexto.

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1571. Inditione xiiij. die vero vigesima secunda mensis Aug. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia pap. V. anno eius sexto retroscriptae litterae affixae, & publicatae fuerunt in locis retroscriptis, per nos Ioannem de Guerardis, & Alamanum de Alamanis Cursores.

Philibertus Chapius magist. Curs.

Sanct. D. N. D. Pij papae V. Statutum de fructibus quos amittunt, qui horas canonicas non recitant.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

EX proximo Lateranēū. Concilio pia & salubris sanctio emanauit, vt quicumque habens beneficium Ecclesiasticum, cum cura, & sine cura, si post sex menses, quam illud obtinuerit, diuini officij, legitimo cessante impedimento, non dixerit beneficiorū suorū fructus pro rata omissionis officij & tēporis, suos nō faciat, sed eos tanquam iniuste perceptos, in fabricas ipsorū beneficiorum, vel pauperū eleemosynas erogare teneatur. Verū tamen multorū animi suspensione tenentur, cuiusmodi ratē praedictae ratio sit habenda. Nos huic rei euidentius atque expressius prouidēre volētes,

Statui-

Statuimus, vt qui horas omnes Canonicas vno vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficij seu beneficiorum suorum fructus, qui illi vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: qui vero matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat: tamen si aliquis choro addictus non recitans omnibus horis Canonicis cum aliis praesens adsit, fructusque & distributiones forte aliter assignatas, sola praesentia iuxta statuta, consuetudinem, fundationem, vel alias sibi lucrificasse praetendat. Is etiam praeter fructuum & distributionum amissionem. Item ille qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusauerit, graue peccatum intelligat admisisse. Declarantes praestimonia, praestimatoriales portiones, & qualiacunque alia beneficia, etiam nullum omnino seruitium habentia obtinentes, cum praedictis pariter contineri. At quicumque pensionem, fructus, aut alias res ecclesiasticas vt clericus percipit, cum modo praedicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1571. duodecimo Kalend. Octobr. Pontificatus nostri anno sexto.

Cæ. Glorietius.

H. Cumyn.

Constitutio S. D. N. Pij papæ V. super fatalibus appellationum in causis criminalibus.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Licet iuri maxime cõsentaneum, nobisq; praecipue cordi sit, vt delinquentes condignis pœnis afficiantur, tamen re ipsa experiendoque cognouimus quamplures subterfugis & cauillationibus legum disciplinam euitare. Si quidem cõpertum est eos, qui tam in alma vrbe nostra, quam in prouincijs ditioris ecclesiæ in pœnis pecuniariis condénantur, clypeo appellationum suffultos, ab alijs Iudicibus inhibitiones obtinere. Cumq; dicti Iudices appellationum, quam qui coram eis iura Fisci & Camera sunt promoturi, de rei & causæ qualitate minus informati existant, ac ipsi

ipsi appellantes non modo appellationem suam prosequi non curant, quinimmo illius expeditionem totis viribus satagunt retardare, quo fit, vt modo officialium mutatione quæ interim cõtingit, modo alio quouis praetextu condemnatio obliuioni tradatur, & sic delictum impunitatem et exinde ditioris nostræ tranquillitas perturbationem, ac ipsa etiam Camera apostolica detrimentum non modicum consequatur. Quibus malis providere volentes, cum remedium appellationis contra Iudicum iniuriam à legibus introductum minime tollere intendamus, saltem cum eo homines abuti & illud in calumniam versus prospiciamus, illius tempus limitandum et restringendum duximus, vt eo magis hominum malitijs occurratur, et bene viuere volentium quieti & securitati consulatur. Hac igitur perpetuo valitura constitutione decernimus, vt lata in causis criminalibus sententia continente pœnam pecuniariam fisco nostro applicandam, appellantes ab ea (in casibus tamen quibus alijs de Iure communi permessa est appellatio, & seruatis iis quæ ex forma constitutionum apostolicarum circa depositum facien. seu cautionem praestant. sunt seruanda) teneantur infra sex menses à die ipsius interpositæ appellationis computandos, ita coram Iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiam expeditionem reportent, quibus elapsis & expeditione coram Iudice à quo, non reproducta, teneatur praefatus Iudex à quo, ad quamcumque Fisci instantiam, etiam si acta fuerint transportata, sententiam praefatam debitæ executioni omnimoda postposita demandare, ita vt effectualis incarcerationis subsequatur. Verum ne malitia Iudicis ius litigatorum efficiatur deterius, in virtutæ sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, ac priuationis officiorum, etiam si illa ex causa onerosa obtineant, ac refectionis omnium damnorum et interesse, quibuscunque Iudicibus totius status nostri ecclesiastici quacunque dignitate & præeminentia fulgentibus, etiam si Legati, Vicelegati, ac Prouinciarum Gubernatores existant, committimus & mandamus, vt appellantes sine mora acta et processus quoscunque effectualiter tradiderint et faciant, et ipsi Iudices ad quos respectus, bona fide et omni veritate semota, ad causarum legitimam expeditionem procedant: scituri nos acriter vindicatos, si per eorum quempiam in praemissis fuerit appellantis ipsi præiudicium generatum. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusuis legibus & statutis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscunque.

Placet Motu proprio. M.

Anno

BVL. ET MOT. PRO.

Anno à Natiuitate Domini 1571. Inditione xiiij. die verò decima sexta mensis Octob. Pontifi. Sanctiff. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia pap. V. anno sexto, suprascriptæ literæ affixæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi floræ, per me Ioannem de Soya Curforem.

Antonius Clerici Magi. Curs.

Die duodecima Octobr. 1571. Ex decreto Camera apostolicæ hæc Motus proprii cedula admissa & registrata fuit libro primo Signaturarum S. D. N. Papæ, apud me infrascriptum eiusdem Camere notarium fol. 94.

And. Mart.

*Motus proprius super ordine fratrum minorum S.
Francisci de obseruantia.*

PIVS PAPA V. Ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis officij nobis diuinitus iniuncti assidua sollicitudo nos admonet, vt omni cura ac vigilantia ad ea semper intēdamus, per quæ omnes personæ regulares sub suavi religionis iugo Altissimo famulantes, in regularium, ac salutarium institutorum obseruatione non modo conferuentur, sed ad illa obseruanda modis & rationibus congruentibus admoneantur & impellantur. Considerantes autem quam vberes fructus ordo fratrum minorum sancti Francisci de obseruantia, qui in humilitate & paciētia potissimum fundatus existit, hæctenus in agro Domini attulerit, & in dies magis cooperante eo, à quo bona cuncta procedunt, afferre non cesset, nonnulla ordinanda, & à fratribus prædictis obseruanda cōsumimus, per quæ Deo omnipotentij authore, dictus ordo per nostræ prouidentia ministerium, fœlicia in Domino suscipere possit incrementa. Motu igitur proprio non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa scientia maturaque deliberatione nostra, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus & ordinamus. Quod illi fratres eiusdem ordinis posthac in generalem ministrum et reliquos superiores solum eligantur, qui regulam ipsius beati patris seraphici bene obseruare, & qui in choro, vidu & vestitu, quantum officij necessitas concesserit, cum aliis se conformare soleant, ac debeant, super quo Barchinenses cōstitutiones harum serie innouamus, omnesque tam superiorum quorumcumque quam diffinitorum, custodum, & discretorum electiones per vota secreta fiant, iuxta sacri Concilij Tridentini decreta, aliter ele

PII PAP. V.

168

ter electiones factæ pro tempore nullæ, & penitus irritæ sint & inanes, electique pœnas in dictis decretis contentas incurrant eo ipso: Quodque minister generalis, Commissarius, seu procurator generales & provinciales, in eo capitulo quo absolui debent, diffinitores non sint, neque vocem habeant, sed facta successoris electione discedant, vt si quis eos accusare velit libere agat. Quod provincialium ministrorum electio libere per vota secreta, vt supra, fiat, Ita vt Commissarius generalis, vel qui electioni præfederit, si formam prædictam transgredi, seu electores quo minus libere eligant, quouis modo impedire conuictus fuerit, officio priuatus existat. Qui vero in electionibus omnibus vel ante eas per sex menses pro se vel pro alio subornauerit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à Romano pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui non possit, ac voce actiua & passiuæ perpetuo careat, subornatus vel alius, etiam pro quo subornatio fiet, qui subornantem non detulerit, eandem pœnam incurrere censeatur. Qui autem ad officium obtinendum quorumuis fauorem extra religionem procurauerit, vltra prædictas pœnas per mensem carceri mancipetur. Quod officium generalis ministri octo annos duret, Commissarij & procuratores, generalis, ac provincialis quatuor, ipsique semel officio functi, ad idem eligi non possint, nisi post sexdecim annos, nec minister generalis in commissarium vel procuratorem generales, nec commissarius generalis in ministrum, seu procuratorem generales, nec procurator generalis in ministrum vel commissarium generales nisi post dictos sexdecim annos, vt manus sibi iniunctum eum maiori fructu exercere valeant: Possit tamen minister provincialis in alia prouincia provincialis esse. Et Capitulum, quod dicitur intermedium, post quatuor annos ab electione generalis celebrari debeat. Quod generalis minister habeat duos discretos secum vnum ex qualibet familia, quorum consilio uti debeat in grauioribus, sintque immediate subditi ministro generali, ac in generali & provincialibus capitulis habeant vocem & præcedant omnes alios tam in loco quam in voce, nisi illos duntaxat qui ministri generalis munus obserint. Vnaquæque autem familia suam eligat post electionem ministri generalis & diffinitorum. Si moriantur, aut occupentur à nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente occupatione longa, ac bitrio ministri generalis, vel ab ipso ministro generali legitime priuetur, alium seu alios eligat minister generalis præcedente voto provincialium eiusdem familiae, eorumque officium cum ipso ministro generali expiret, tamen si in Capitalibus generalibus officio discretorum huiusmodi fun-

functi vocem habere possint. Quod generalis minister duos secretarios habeat alterum videlicet ex altera familia, quo cum negotia cuiuslibet familiae expediat, eisque arbitrio suo uti possit. Quod sacre Theologie lector qui quatuor cursus absoluerit, actiua & passiuu voce utatur in provinciali capitulo. Quod Minister Generalis, Commissarius, provinciales & alij visitatores & domi & foris ita parce et modeste in expensis se gerant, ut sanctae paupertatis memores tam conuentus releuare, quam proximis adificare procurent. Qui tamen hoc non seruabit, si Generalis fuerit, a diffinitoribus capituli generalis, reliqui a superioribus condigne puniantur. Postremo quod in nouitiis recipiendis fiat inquisitio de moribus & vita eorum iuxta regulam eiusdem B. Francisci, quae ait, Diligenter examinent eos de fide catholica, & de ecclesiasticis sacramentis &c. Et fiat inquisitio de progenitorum suorum defectu: volentes quod iis, qui ex Maume thanorum, vel Iudaeorum genere descendunt, cum post susceptum ab eis sacrum baptisma, Graeci & Iudaei distinctio esse non debeat, nullatenus defectus generis huiusmodi quo minus in ordinem praedictum recipiantur & ad consequendas in dicto ordine dignitates, gradus & officia religionis, vel cuiquam alteri nocere possit, vel debeat. Et quo ad descendentes ex haereticis videlicet conuersis pariter minime circa praemissa quicquam obstat. Quoad vero illos qui ex haereticis damnatis & non conuersis, vel quorum statutae combustae fuerunt, originem ducunt, per lineam paternam vsque ad secundam generationem, per lineam autem matrem vsque ad primam tantum in praemissis obesse decernimus & idem seruetur in fratribus, qui ad sacros etiam presbyteratus ordines admittuntur. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis & quibusuis dicti ordinis statutis & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatio ne apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis privilegiis quoque, indultis, & literis apostolicis ordini & superioribus huiusmodi per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos et Sedem Apostolicam etiam Motu, scientia, ac potestatis plenitudine si milibus, ac cum quibusuis derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & saepius innouatis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentis, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibus

cū

cunq. Dat. Rom. apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xxvij. Maij. M. D. LXXI. Pont. nostri anno sexto.

Car. Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini 1571. Inditione decima quarta, die vero vltima mensis Maij pont. S. D. N. D. Pij diuina providentia papae V. anno sexto, retrospectae literae apostolicae lectae & publicatae fuerunt in generali retrospectorum fratrum minorum, de obseruantia videlicet ministrorum generalis & provincialium, ac vocalium congregatione habita in conuentu S. Mariae de Araçcoli de Vrbe per me Robertum Fontanum Archiuij Curiae scriptorē Clericū Mutinens. praesentibus Illust. & Reuerend. D. Alexandro Card. Cribello Viceprorectore, & R. P. D. Hieronymo Albornoz electo Tucuman. episcopo testibus &c. In quorum fidem hic me subscripsi.

Robertus Fontanus archiuij Roma. Curiae scriptor.

Decreta S. D. N. D. Pij papae V. Per RR. DD. Visitatores carcerum vrbis obseruanda in relaxatione carceratorum pro causis ciuilibus.

R R. DD. Visitatores Carcerum possint relaxare debitores à Carceribus ex causis infra scriptis.

Et primo, concedendo dilationem data cautione de soluendo infra tempus assignatum: & hoc praesertim, quando visitatores considerant retentionem debitoris cedere non solum in ipsius prauiudicium, verum etiam creditoris: cum debitor in carceribus existens efficiatur deterioris conditionis, & indies minus soluendo: ubi extra carceres facilius infra tempus assignatum modum satisfaciendi reperitur sit: & hoc, dummodo creditores sint ditiores, & aere alieno non onusti.

Secundo, Relaxare possint debitorem, qui licet non habeat pecunias in promptu, habet tamen tot bona ex quorum venditione potest creditoribus satisfieri, & ex tunc ipse consentit eorundem bonorum subhastationi. Et visitatores hoc faciant, data cautione de se representando in eisdem statu, & terminis, in quibus carceratus reperitur: ne contingat creditorem decipi ex aliquo impedimento praestito venditioni bonorum. Et si bona non sufficiant, deserant biretum viride.

Et si bona non sufficiant, nec bonis cedere velit, nec biretum viride deferre, non nisi de omnium creditorum consensu quemquam relaxare possint.

Idemque seruetur, etiam si clarum sit debitores nullum prorsus habere

Y

habere

BVL. ET MOT. PROP.

habere modū satisfaciēdi creditoribus suis, nisi ex sudore vultus sui.

Tertio, Relaxare possint, quando creditor executionē habet realem, & est in bonis captis per executionem sibi bene cautum.

Quarto, In casu infirmitatis creditores eorum sumptibus debitoribus alimenta, et medicamenta ministrēt in carceribus: quibus creditoribus recusantibus, relaxentur habita fide à medicis deputatis, & recepta cautione, si illam habent: sin autem, recepta iuratoria cautione.

Quinto, Relaxentur debitores, quando cognita eorum paupertate, ac pertinacia creditoris, ei mandatū fuit, vt carcerato debitori subministrēt alimenta, & ipse hoc faceret recusat.

Sexto, Relaxentur à carceribus mulieres pro debito civili retentæ, quando sunt honestæ, etiam si captæ sint pro debito publico.

Septimo, Relaxare possint debitores, qui ex natura debiti non tenentur de iure ultra id quod facere possunt: quia tunc nec carcerari poterant, et propterea contra bona est dirigenda executio.

Ostauo, Relaxentur debitores capti, vti suspecti de fuga, data cautione de se representando sub pœna debiti.

Nono, Relaxentur debitores facta cessione bonorum, prout de iure et seruata forma Motus proprii.

Decimo, Relaxentur debitores nulliter, et indebite capti, de qua nullitate manifeste constat. In quibus omnibus relaxationibus sint præsentes iudices, qui mandata relaxarunt: & vti edocti & instructi, de meritis causæ rationem reddant.

Et in præmissis habeatur ratio paupertatis creditoris: & an debitor calumniose litem diu sustinuerit, fatigando creditorem expensis & laboribus: & an aliam dilationem habuerit, & creditori non satisfecit, nō constito de legitimo impedimento. Et in his omnibus DD. Visitatores arbitrio vtantur: qui pensatis qualitatibus tam creditoris quam debitoris, ac facultatibus & natura debiti, decernāt ea, quæ iuri & æquitati, et vtilitati etiam creditorum conueniant.

Ita est. M.

Motus proprius eiusdem sancti in fauorem carceratorum & pauperum.

PIVS PAPA V.

Volumus, vt omnes elemosynę carceratorum tam quę per quæstores colliguntur, quam quę in capsis reponuntur, expendantur pro soluendis debitis pauperum carceratorum: ac Bitrio R. D. Card. Moroni, quem conuicimus præ oculis habiturum.

misc.

PII PAP. V.

170

miserabiliores personas, & iustiores causas. Eundem rogamus vt in carceribus Turris Nonæ erigi faciat hospitale aliquod sumptibus Charitatis, in quo curentur pauperes infirmi, donec adhibeatur diligentia, quam celèrem esse volumus, pro illis liberandis, iuxta Motū propriū fœ. re. Pauli pap. III. quem seruari prorsus volumus. Intuper iubemus, ne infra septem aureos carcerari quis possit pro debito præterquam cum debitum habet annexam criminalem causam.

Placet & ita mandamus. M.

Sanct. D. N. D. pii papa V. Reuocatio facultatum testandi & disponendi de rebus ecclesiasticis, & etiam de bonis feudalibus emphiteuticis in illegitimis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriā.

Quæ ordini ecclesiastico noxia esse, et scandalum obicere perhibētur, necesse est è medio submouere. Quod nos pro nostri muneris officio, inter alia incommoda quæ in oculos nostros incurrunt, de Christi peculio, ne ab indignis & reiectis ignominiose cōsumatur, neue illorum causā ecclesiis & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volētes. De nobis attributæ potestatis plenitudine, reuocamus & abolemus omnia et quæcunque priuilegia, licentias, dispensationes, et indulta faciēdi testamēta, donationes, siue inter viuos, siue causa mortis, legata, et quascūque alias dispositiones, de Dominiis, Terris, Castris, Domibus, et quibuslibet aliis bonis, et rebus immobilibus, mobilibus, et femouentibus, necnon pecuniis, iuribus, et actionibus ex beneficiis, fructibus, pensionibus, et aliis rebus ecclesiasticis qualibuscunque cōfectis, acquisitis, et aliis quomodocunque prouenientibus, necnon de peculio, et aliis etiam sola industria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuscunque qualitatis, quantitatis, speciei, naturæ, et valoris existentibus, in quoscunque illegitimos siue suos, siue extraneos, etiam legitimatos, eisdēque ex toto vel in parte hæredes instituendi et substituendi, seu quod ipsi in prædictis ab intestato succedant, ceterasq; huiusmodi facultates et permissiones, ac etiā habilitationes, et capacitates succedēdi in bonis, et rebus feudalibus, et emphiteuticis, ab ecclesiis, monasteriis et piis locis profectis, quibuscunque personis secularibus, et quorūcunque ordinum, necnō militiarū et hospitalium, regularibus, ac Romanæ curiæ officialibus, et aliis curialibus, curiamq; ipsam sequentibus, et etiam vrbis Romæ

Y 2 civi-

ciuibus, ac palatia, aedes, census, aliaque bona, in ea eiusque districtum habentibus, nostris quoque, & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, ecclesiarum praelatis, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, & aliis cuiuscunque dignitatis, ordinis & conditionis existentibus illorumque & aliis ecclesiis, capitulis, conuentibus, ordinibus, militiis, hospitalibus, collegiis, officiis & locis, ac praedictae Urbis, aliisque ciuitatibus, prouinciis & dominiis, eorumque dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fael. rec. Sixtum III. Innocentium V. III. Alexandrum VI. Iulium II. Leonem X. Clemem VII. Paulum III. Iulium III. Paulum III. & qui ante illos fuerunt alios quoscunque Romanos pontifices, ac nos & sedem apostolicam eiusque legatos etiam de latere, nuntios, notarios, comites, collegia, officia & loca, etiam per modum statuti perpetui, generalis legis, iurisi & stipulati contractus seu quasi, & alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutionis, praeseruatius, mentis attestatiuis, derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, ac praedictorum Cardinalium consilio, & matura deliberatione in consistorio habita, necnon consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum principum etiam ob remunerationem laborum & obsequiorum nobis, & dicte Sedi impensorum, refectionem damnorum, compensationem iurium cessorum vel ablatorum, nauatae militiae contra haereticos & infideles, seu pro praedictae Urbis ornatu, & frequentatione, ac quibuscunque aliis visibus, ac etiam necessariis & piis causis concessa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extensa & moderata, & quocunque tempore pacifice obseruata, quo ad eam partem que illegitimos praedictos tangit duntaxat, etiam si illa contineant, quod omnes curiales curiam sequentes, & alij siue ecclesiastici, etiam Cardinales, siue mundani, qui palatia, domos, & praedia urbana, vel rustica edificauerint, aut census aliaue bona acquisierint, aut alias acquisita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad miliaria decem, ex bonis seu fructibus ecclesiasticis, hi tales de illis, necnon iuribus & iurisdictionibus omnibus, in fauorem illegitimorum, ac quomodolibet & inhabiliu, & incapaciu siue inter viuos, siue causa mortis disponere, eosque haereditate & successores vniuersales vel particulares instituire & substituere, & si intestati decesserint, ipsi illegitimi & incapaces in illis succedere possint, quoadque per quascunque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias dispositiones, illis quorum inter-

interest praedudicari nequeat et si vilo vnquam tempore praedudicata ut derogatu quoquomodo apparuerit, ius questiu ablatu et litera reuocationu & derogationu huiusmodi, iuris questiu ablatiue ceseatur. Sicque per quoscunque iudicis iudicari debeat & esse diffiniri: Ac pariter tollimus & abrogamus omnes et quascunque facultates similia concedendi Legatis, Nuntiis, Notariis, Comitibus, Collegiis, officiis, et aliis supradictis, quorum omnium tenores, ac si ad verbum infererentur, habemus praesentibus pro expressis. Ita ut priuilegiorum, dispensationum, facultatum, habilitationum, capacitarum, indultorum, et aliorum supradictorum sic reuocatorum, aut etiam literarum, legitimationis pretextu, nullus omnino de hmoi bonis rebus, pecuniis, iuribus iurisdictionibus, & actionibus, in comodum, & fauorem illegitimorum vtriusuis sexus, siue eorum filiorum siue confangineorum, affiniumue, siue extra neorum, etiam in statu saeculari procreatorum, ac legitimitati quacunque auctoritate donatorum & ad huiusmodi res & bona, eiusque successione, testato, vel intestato idoneorum & capacium effectorum, siue testamento, siue donatione, siue legato, siue elemosina, siue alio quocunque titulo & pio opere, exceptis in comuni ac omni fraude, conuentione, seu compositione cessante, hospitalibus expositorum & orphanorum, disponere, nec illegitimi ipsi in eis ab intestato siue protinus, siue per interpositas personas, ac quomodocunque succedere, aut illa alias ad eos etiam per quoscunque circuitum multiplicatarum in alios capaces successorum vilo tempore deuenire possint. Ad haec nulla esse & pro infectis haberi volumus omnia & quaecunque facta hucusque testamenta, legata, donationes, & alia disposita huiusmodi, quae viuentibus ad huc testatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab intestato successiones, non tamen litigiosas quae plenarum non sunt effectum sortitae. De hinc vero districtius prohibemus, ne talia siue in praedictos illegitimos vtriuslibet sexus, siue in illorum coniuges, siue ipso rum parentes, filios, descendentes, ascendentes, vel alios cognatos, siue viuentibus, siue defunctis ipsis illegitimis, etiam paupertatis, dotis aut alterius cuiuscunque pij operis intuitu fiant, neue ipsi vnquam in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iurisdictionibus & actionibus praedictis, siue totis, siue in parte succedant, aut illa ad ipsos quauis dispesatione suffultos, etiam per praedictu circuitu deueniant neue de is vlla in alium seu alios concessio, donatio, traslatio, aliaue dispositio fiat, vt alia bona similia veldissimilia, illegitimis, aut aliis supradictis concedantur. Quod si praedictoru quisquam fuerit presentiu violator, testamentu, donatio, legatu & dispositio omnino nonte-

neat, nec etiam quo ad alios capaces, & res alias valeat, sic que disponens privilegio, dispensatione, facultate, & indulto praedicto, eoque usu, & comodo, etiam in caeteris omnibus ipso sit iure priuatus. Nemo quantumvis capax illius praetextu fructus, res, pecunias, aut prorsus alia bona sua faciat, nec illa detinens vlla praescriptione, aut vlllo alio iuris praesidio adiuuetur, sed ad integram illorum restitutionem, quocumque temporis lapsu non obstante, debeat coerceri. Ita vt omnes in ecclesiis, monasteris, & beneficiis successores, tam coniunctim, quam diuisim, quisque videlicet pro rata parte sua, illa omni tempore recuperare possint, & qui primus caeteris ab eo monitis & negligentibus, iudicium intenderit, ei soli res tota merito vendicetur. Nullus vero huiusmodi successoribus, pro praedictis insistentibus, ac etiam de peculio aliis quam ex rebus ecclesiasticis confecto locorum Ordinarij tam concessorū et relictorū illegitimis, eorumue causa, quam quorumcunque aliorum bonorū immobilium, mobilium, & semouentium, nec non pecuniarium, fructuū, rerum & iurium, alia sub dictis testamentis, donationibus, legatis & dispositionibus comprehensorum, corporalem possessionem, amotis inde & expulsis quibuscunque detentoribus, siue incapacibus, siue capacibus, per se vel alium seu alios, libere apprehendant, & apprehensam huius Sedis nomine custodiant, donec ipsa Sedes de illis, vtutum tulerit priorū operum necessitas, duxerit prouidendum. Bona vero res & iura feudalia, vel emphiteutica (aliis legitimis ad ea forte vocatis non existentibus) eo ipso deuoluta, & iuri, ac proprietati suarum ecclesiarū, & locorū restituta, & cum reliquis eorum bonis consolidata esse declaramus. Decernentes iuratum & inane quicquid secus per quoscuque scietur vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac statutis & consuetudinibus ecclesiarum, capitulorum, conuentuum, ordinum, militiarū, hospitalium, urbium, prouinciarum, collegiorum, etiam Cardinalium & officiorum praedictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia comunitis & in consistorio praedicto, seu conclauis habitis, aliisque privilegiis, indultis, & literis apostolicis generalibus & specialibus, illis, eorumque & aliis quibuscunque personis, cum quibusuis clauis & decretis, etiam supradictis & fortioribus, ac etiam disponentibus, quod praedicta per quascunque literas nunquam, aut sine consensu illorum quorum interest, reuocata, aut sublata intelligantur, & aliis cuiuscunque tenoris existant, per quae praesentibus non expressa, aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodo libet vel differri, & de quibus quorūq; totis tenoribus

ad verum

ad verbum habenda esset nostris literis mentio specialis, quae omnia, quatenus praedictis aduersentur illorumue executione disturbare possint, viribus prorsus & effectus carere decernimus, caeterisque contrariis quibuscunque. Quia vero difficile nimis esset praesentes quocumque illis opus erit perferre. Volumus vt earum exempla, etiam impressa notarij publici manu, & personae in dignitate ecclesiastica constitutae, eiusue curiae sigillo obsignata, eandem illam prorsus fide in iudicio & extra illud, vbique gentium faciant, quam ipsae met praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostrae reuocationis, abolitionis, ablationis, abrogationis, voluntatis, prohibitionis, declarationis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae 1570. sexto Kal. Februar. Pontifi. nostri anno sexto.

Cz. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno Incarnationis Dñicae 1571. Inditione decimaquarta, die vero secunda mensis Martij, pont. Sanct. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina providentia papae V. anno sexto, retrospectae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & principis apostolorum de Vrbe, ac Cancellariae apostol. & in acie Campi florae, dimissaeque fuerunt in eisdem locis per aliquot temporis spatium, per nos Petrum Sprengerium, & Petrum Aloysium Gaitam S. D. N. Curf.

Scipio de Octa. Mag. Curf.

Sanct. D. N. D. Pij papae V. Constitutio super recitatione officij beatae Mariae virginis, cum decretis & indulgentiis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Spurni omnipotentis Dei prouidentiae, ac benignitatis exemplo excitati, qui vt humanum genus ab errorum tenebris vendicaret, & in veritatis semitam perduceret, suae gloriae splendorem è caelis in terram demittere, lucisque aeternae radiis bonos pariter & malos perfundere dignatus est, meditatio cordis nostri ad id potissimum tendit, vt fides catholica non solum vbique augeatur, & floreat, sed etiam ne errorum tenebrae, atque superstitionum abusus pils

Y 4

Chri-

Christifidelium mentibus inducantur, & si quæ irrepserunt, protinus euellantur. Cum itaque in executionem decretorum sacri Concilij Tridentini gratia diuina assistente Catechismo ad populi eruditionem edito, Breuiario ad sacras preces laudes & gratias Deo optimo maximo ab vtriusque sexus ecclesiasticis persoluendas reformato, atque Missali, vt sacerdotes intelligerent quibus precibus vti, quiritus, quæue ceremoniæ in missarum celebratione obseruandæ sint, ad pristinam sanctorum patrum normam restituto, eandem curam & operâ adhiberi mandauerimus in emendando ac corrigendo gloriosissimæ Dei genitricis beatæ Mariæ Virginis officio, cuius recitatio sicut pusillis & rudibus Christifidelibus peculiaris esse dignoscitur, ita multis superfluis non sine legentium etiam scandalo, & quæ ad varias superstitiones facile rudes ipsos inducere possunt, auaritia impressorum fuit reformatum, qui vt Christifideles ad emendos eiusdem officij libros à se impressos facile allicerent, multa sub colore pietatis, & animarum spiritualis consolationis, ex eorum capite addiderunt, iamque ad antedicti Breuarij vniuersitatem eiusdem Dei genitricis, vt credimus, intercessione, eruditorum & piorum virorū, quos adhuc delegimus, studio officium ipsam, resecatis quæ aliena & incerta erant, correctum fuerit, & à nobis probatum, Romæ imprimi, & impressum diuulgari iusserimus, vt inde spiritualis quam optamus Christifidelium animabus proueniat consolatio: Motu proprio &c. & ex certa scientia nostris, ac de apostolicæ potestatis plenitudine officia quæcunque, in primis Italico, seu quouis alio vulgari idiomate & sermone quomodolibet composita, atque officium anno proxime præterito 1570. Venetijs apud Iunctas impressum his verbis, licet falso, inscriptum: Officium beatæ Mariæ Virginis per Concilium Tridentinum à Pio quinto pontifice maximo reformatum, denique omnia & singula alia officia huiusmodi etiam latino sermone sub Hortuli animæ, seu thesauri spiritualis compendij, aut quouis alio titulo & nomine quomodolibet peruulgata, omnēque illorum vsum approbatione apostolica ac consuetudine & institutione (inueteratis infra dicendis semper saluis) harum nostrarū serie perpetuo ab omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus secularibus vel ecclesiasticis, etiam quorūuis ordinū regulariū, & militiarum religiosi, qui de iure, consuetudine, vsu, statuto, institutione ac constitutionibus etiam eorundem ordinū militiarum & regularū, seu alijs quomodolibet ad recitationē officij beatæ Mariæ tenentur, & obligati sunt, tollimus & abolemus: ipsisque in virtute sanctæ obedientiæ interdiciamus, ne aliud quā hoc de mandato nostro

strq.

stro emendatum B. Mariæ virginis officium, & in impressoria officina populi Romani pro fideliter, & incorrupte imprimendis libris sacris in alma Vrbe nostra erecta impressum, quouis pretextu dicere, recitare, legere, seu tenere quoquomodo audeant vel præsumant: omni vero alio vsu ipsi (vt vniuersimodò ab omnibus sic astrictis & obligatis recitetur, nec inter eos diversitas illud recitandi vllò vnquā tēpore oriatur) interdicto, præfatū hoc nostrum officium, ac præcandipallendiq; formulam per vniuersum orbē in priuatis domibus, ac ecclesijs, monasterijs, conuentibus, capellis, oratorijs, ordinibus, militijs & locis etiam exemptis tam virorum quam mulierū, in quibus officium ipsam B. Mariæ virginis recitari (vt præmittitur) quomodolibet debet, præcipimus legi, dici & obseruari, illis tamen officijs exceptis (dūmodo vulgari sermone, vt præfertur, non sint composita) quæ ab ipsa prima eorū institutione à sede apostolica expressè approbata fuerūt, vel quorū officiorum certū vsum cōsuetudine, aut ipsa institutione (supra tamen ducentos annos) assidue in ecclesijs, monasterijs, domibus & locis vtriusque sexus ecclesiasticorum obseruatum fuisse constiterit. Quibus sic astrictis & obligatis, vt inueteratum illū ritum dicendi & psallendi suum officium (dūmodo, vt præmittitur, vulgari sermone non sit compositum) non adimimus, sic eisdem si forte hoc nostrum, quod modo peruulgatū est, magis placet dūmodo Episcopus, vel prælatus, & vniuersum capitulum in eo consentiant vt illud etiam in choro dicere & psallere possint, permittimus: Ab eis vero qui ad eiusdem officij B. Mariæ virginis recitationem non aliqua obligatione tenentur, omnem eorundem officiorum vulgari sermone quomodolibet compositorum, atque similis idiomatis vulgaris orationum, etiam alijs officijs latinis sermonis insertarū, vsum penitus etiam auferimus, illos nihilominus, ne vanis inuoluantur superstitionum erroribus, quibus alia fere omnia huiusmodi officia etiam latino sermone referta esse deprehensum fuit, in Dño hortantes, vt ab aliorum B. Mariæ quam huius nostri officij lectione ac vsu abstineant, firmiterque credant eisdem alijs officijs multas sub falsis & confictis sanctorū nominibus confictas orationes fuisse insertas: de quibus, sicut de indulgentijs, peccatorumque remissionibus, quæ recitantibus plerasque ex orationibus alijs officijs huiusmodi insertis, prout rubricis ibidem appositis designatur, conceduntur, nullā certam extare apud Ecclesiam rationē: propterea ritui & ordinationi in huius officij recitatione sic à nobis in vniuersali ecclesia institutis se conformantes, aliud eiusdem B. Mariæ quam hoc nostrū officium non perlegant vel recitent: Ac vsu ipsorū

offi.

officiorū vulgaris idiomatis & sermonis abusus re ipsa penitus aboleatur, eadē omnia per omnes & singulos seculares vel ecclesiasticos etiā ad recitationē antedictam nequaquam astrictos, Inquisitoribus hæreticæ prauitatis absque spe illorum vnquam recuperationis alia vero latino sermone, & aliis libris inserta, ad effectum emendandi, & à maculis seu erroribus expurgandi, sibi postmodum, cum sic per eosdem Inquisitores expurgata fuerint, restituenda consignari quamprimum iubemus. Statuentes huic nostro officio nuper edito nihil vllō vnquam tempore per quemcūque quauis auctoritate fungentem quouis prætextu addi, detrahi, vel immutari debere: ac omnes & singulos qui ipsum beatæ Mariæ Officiū (vt præfertur) dicere, psallere & recitare tenentur, ex huius nostri Romani officij præscripto & ratione ad id omnino obligatos esse, & neminem muneri suo nisi hac formula satisfacere posse. Ac vt fidelium omnium voluntas & studium magis ad salutarem huius nostri officij B. Mariæ virginis, & orationum in eo reductarum lectionum & vsum inuicetur, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorū Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis qui ad recitationem huiusmodi nō tenentur, quoties istud sic de mādato nostro reformatum, quinquaginta dies: qui vero defunctorum officium eodem volumine insertum, alios quinquaginta: qui septem psalmos, aut graduales: etiam eodem volumine insertos, alios quadraginta: & qui aliquam ex orationibus ibidem pariter insertis deuote recitauerint, alios quindecim dies de iniunctis sibi pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus: obligatis vero eas duntaxat indulgētias concedimus, quæ literis nostris super reformatione noui Breviarij editis, designantur, & huiusmodi B. Mariæ virginis, aut defunctorū officium, vel septem psalmos, aut graduales recitantibus conceduntur. Mandātes omnibus & singulis Venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, episcopis, & dilectis filiis abbatibus, prioribus, & cæteris ecclesiarum prælatis, vt reliqua omnia B. Mariæ virginis etiam per nos priuatim cōstituta, ab omnibus ad recitationem huiusmodi quomodolibet astrictis, ipsa vero vulgaris idiomatis & sermonis officia etiam ab his qui nullo pacto ad id astricti sunt, penitus omitti, reiici, atque vulgari sic, & pariter alia etiam latino sermone cōposita, et aliis libris inserta, inquisitoribus prædictis ad effectum antedictum tradi & consignari, iuris opportunitatis remediis eurent. Officiū vero istud nostrum beatæ Mariæ virginis in omnibus & singulis suarum ciuitatum, & diocel. ecclesiis, monasteriis, conuentibus, ordinibus, militiis, oratoriis, domibus, & locis etiam laico-

laicorum introducant: & tam ipsis quam cæteris omnibus presbyteris, clericis, & aliis vtriusque sexus secularibus & regularibus personis ecclesiasticis, necnon militibus etiam exemptis, quibus dicendum, recitandum, psallendumque officium huiusmodi quomodolibet (vt præfertur) iniunctum est, vt ex huiusmodi formula vbique illud recitare & psallere procurent, prædicta institutione vel consuetudine ducentos annos superante (non tamen quo ad vulgaris sermonis officia) semper salua. Concionatoribus quoque verbi Dei, atque confessoribus, vt in eorum prædicationibus, atque confessionibus omnibus vtriusque sexus Christifidelibus prohibitionem & abolitionem dictorum officiorum vulgari idiomate & sermone compositorum, quodque Inquisitoribus hæreticæ prauitatis quam primū consignari debeant. Insuper alterius quam huius nostri officij vsum & lectionum periculo superstitionum non carere: ac illud & alia eo inserta (vt præfertur) recitantibus supradictam de iniunctis sibi pœnitentiis relaxationem nostram significare, & eos ad conformandam se in hoc præcepta deuotione ritui & ordinationi à nobis institutis excitare, ad vsumque & recitationem huiusmodi nostri officij pietatis zelo hortari studeant. Cæterum hæreticæ prauitatis Inquisitorū, quibus officia hæc, & libros tradi & consignari contiget, munus & officium præcipuum erit omnia superstitiones & errores in fide catholica redolentia omnino delere. Quod nostrum beatæ Mariæ Virginis officium, vt vbique terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum præseruetur, omnibus in nostro & S. R. E. dominio mediate vel immediate subiecto cōmorantibus, vel ad illud quouis prætextu aduenientibus impressoribus, & aliis quibuscunque subamissionis librorum, ac quingentorum ducatorum auri de Camera ipso facto quoties contrauerint officio sanctissimæ Inquisitionis applicari. reliquis vero in quacunque orbis parte cōsistentibus ex cōmunicationis lætæ sententiæ, & aliis arbitrij nostri pœnis, inhibemus ne illud infra sex annos proximos separatim, vel aliis libris insertum, sub prædictis Hortuli animæ, thesauri spiritualis cōpendij, vel aliis quibusuis nominibus & titulis imprimere, aut alibi quā in alma vrbe nostra, & antedicti Po. Ro. officij impressum tenere, recipere, donare, aut vendere publice vel occulte audeant vel presumant. Dicitis vero sex annis elapsis id etiam aliter non liceat, nisi cū nostra, & Rom. pōt. pro tēpore, vel specialis ad id cōmissarij apostolici in singulari Christiani orbis regnis & prouinciis deputadi, expressa licentia. Quas quidē nostras perpetua roboris firmitate subsistere, & nullo vnquam tēpore reuocari alterari, suspēdi, limitari, aut

BVL. ET MOT. PROP.

moderari posse, in valuisque principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ de more publicari & affigi, per huiusmodique publicationē & affixionem, omnes & singulos in eis comprehensos, videlicet qui in Ro. Cu. ad sunt, lapsomense, qui vero alia loca intra montes, post tres, qui ultra incolunt, post sex menses, aut cum primum sibi officiū hoc nostrum venale propositum fuerit, ita volumus obligatos esse & astrictos, ac suismet illæ coram lectæ & intimatæ essent, ipsarum quoque exemplam manu notarij publici, & sigillo prælati ecclesiastici, aut illius curiæ ob signata, vel etiam dicti officij nostri beata Mariæ virginis voluminibus absque prædicto vel alio quopiam adnunculo Romæ tamen, & in officina antedicta impressa, eandē prorsus vbique fidē facere, quæ præsentibus adhiberetur si essent ostensæ vel exhibitæ. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices & commissarios etiā S. R. E. Card. & causarū palatij apost. auditores in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate & auctoritate, iudicari et interpretari debere, necnon irritum & inane decernimus quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter cōtigerit attentari. Nō obstant. præmissis, ac in quibusvis synodalibus, provincialibus vel generalibus, ac vniuersalibus cōciliis editis, aliisque etiā apostolicis constitutionibus & ordinationibus, necnō ecclesiarum, militiarū, & ordinū quorūcunq; statutis vsibus naturis & cōsuetudinibus, etiā iuramento roboratis, quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumq; totis tenoribus specialis expressa & individua mōtio habenda esset, illis aliās in suo robore permanens, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę abolitionis, interdicti, præcepti, permissionis, ablationis, iursionis, statuti, mandati, voluntatis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorū eius se noverit incursum. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñicæ 1570. quinto Id. Martij. Pont. nostri anno sexto.

Ferd. Card. de Medicis summator.

Cæ. Glorierius.

Octa. de Auila.

Anno à Natiuitate Domini 1571. Inditione xiiij. die verò quinta mensis Aprilis. Pontificat. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina providentia pap. V. anno sexto, retrospectæ literæ affixæ & publicatę fuerunt, et per aliquod temporis spatiū dimissę in valuis.

P I I P A P. V.

175

valuis seu portis Basilicę, principis apostolorum de Vrbe & Cancellariæ apostolicæ & in acie Campi Florę, per nos Ioannem Freyle & Scipioneum de Octauianis, prælibati S. D. N. Papæ Curso.

Petrus Aloysius Gaytan Mag. Cur.

Motus proprius sancti D. N. D. Pij papæ V. Confirmationis privilegiorum populo Romano, ac d. d. Almae Urbis Conservatoribus super liberatione mancipiorum seu sclauorum baptizatorū ad eos confugientē concessurum.

PIVS PAPA V.

Motu proprio & c. Dignum & rationi congruum esse videtur, vt ea quæ ex veteri instituto Officium Senatus camerę Urbis & ipsius Conservatores consueuerunt, vel aliās illis concessa existunt munimine apostolicę superioritatis in posterum roborentur & in vsū si adhuc non existant reducantur. Nos siquidem, qui etiam in minoribus constituti semper & contine Romanū populum paterno dilectionis amore prosequuti sumus, & ipsius privilegia, ea maxime, quę Christiano populo necessaria et vtilia esse videtur confirmare desideramus, scilicet recor. Pauli PP. iij. prædecessoris nostri, qui per suas in forma breuis literas ipsos Conservatores, & Populum in facultate et privilegio mancipia quęq; sclauos vulgariter nuncupata, qui Baptizati & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus camerę ipsius vrbis officium ac illius Conservatores pro eorum libertate, confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus vt ipse prædecessor narrauerat, cōseruatores præfati ex speciali privilegio pōtificialitū imperiali potestate ab aspero seruitutis iugo liberandi facultatem habuerant, etiā si lapsu temporis deperdita fuissent reintegravit vestigiis inhaerendo Motu simili & ex certa nostra scientia, ac de apostolicę potestatis plenitudine eosdem Conservatores pro tempore existentes speciali fauore prosequentes, ac literas apostolicas Pauli prædecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, illasq; in totum iuxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Conservatores, ac officium senatus camerę Urbis in iurisdictionē, facultatem & potestatem mancipia quaecunq; sub iugo seruitutis quomodolibet alligata ad huiusmodi Senatus Camerae Urbis officium pro tempore existen. ac ipsius vrbis Conservatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Cōseruatores libertate donare & Romani Ciues, liberiq; homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor reintegrauerat, reintegramus, ac p̄potiora

BVL. ET MOT. PRO.

potiori cautela de nouo damus, cōcedimus, & gratiose impartimur. Itaque mancipia seu sclauos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus & per omnia vbique haberi teneri, & reputari debere, Dantes, & cōcedentes eisdem mancipiis sic vt præfertur ab eisdem. Conseruato ribus liberatis facultatem in iudiciis contra quascunq; personas stan di, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ cæteri ciues Romani liberi homines facere consueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus & mādamus, ac ex nunc prout ex tunc, & econtra omni iuri cuiuslibet statuto rum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reie ctis liberamus, & sic in præmissis omnibus per quoscunq; tam or dinarios quam delegatos etiam quacunque iurisdictione fungentes iudices et personas, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudi candi, sententiandi, & diffiniendi facultate, potestate, & auctoritate iudicari, sententiarum, et diffiniri debere, quidquid secus scienter, vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri, et attentari contigerit irritum & inane decernentes. Nō obstantibus Motu proprio et seu literis forsan desuper per viam decreti vel aliàs per dictum Paulum prædecessorem sub Dat. Rom. apud sanctum Petrum Quinto Idus Nouembris, anno pontificatus sui Quintodecimo supradictarum suarum literarum in forma breuis etiam forsan ad instantiam dicti populi Romani decretis, derogatoriis, ac quibusuis cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis, nec non dictæ vrbis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statu tis et consuetudinibus, reformationibus et decretis, ac quibusuis pri uilegiis, indultis, et literis apostolicis in genere vel in specie per quo scunq; alios Rom. pontifices prædecessores nostros tam sub pluim bo quam in forma breuis sub quibuscunq; tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis etiam irritantibus, et aliis in con trarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens hac vice dumtaxat speciali ter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædecessor voluit non ob stare, cæterisque contrariis quibuscunq;. Volumus autē quod sola signatura præsentium sufficiat et vbique in iudicio, & extra fidē faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, li teræ desuper per breue nostrum, seu sub pluimbo, aut aliàs prout me jus videbitur expediri possint. Et quo ad illos seruos dumtaxat, qui ante

PII PAPA V.

176

antea vt præfertur sacro baptismatis lauacro mediante Christiani fa cti fuerint & non de aliis.

Dat. Romæ apud S. Marcum Quinto Idus Septemb. anno primo.

Motu proprio s. D. N. Pij pape. V. Contra Notarios & custodes, ac quos curque alios dicta testium aut reorum responsiones absque iudicis curam quo causa agitur, & procuratoris Fiscalis licētra quomodocunq; propalantes.

PIVS PAPA V,

Motu proprio &c. Licet contra Notarios qui in causis, tam criminalibus, quam ciuilibus dicta testium, aut reorum re spon siones absq; iudicis decreto partibus patefaciunt, mul tæ constitutiones editæ sint, eosq; tanquam falsi reos & infames, ac periuros puniri debere statutū sit, nihilominus quia magis timetur quod sæpius cauetur & vt in futurum timore pœnæ, si non Dei ti more arceantur, omnes & singulas censuras & pœnas contra eos, qui talia deliquerint latas, auctoritate apostolica tenore præsen tium approbamus, confirmamus & innouamus, nec de earum rigore, propter illarum forsan inobseruantiam, aut prædecessorum no strorum & etiam nostram, ac officialium & ministrorum eorundem & nostrorum tolerantiam quicquam relaxatum, aut remissum esse, ac easdem in suo prestino robore & vigore permanere decernimus et declaramus. Et vt pœnarum certitudo omnibus hic in alma Vrbe nostra innoteseat, statuimus, decernimus et declaramus omnes & singulos Notarios, tam principales, quam substitutos, executores quoque ac carcerum custodes, cæterosque, quibus tam vigore sui officij, quam aliàs quomodocunq; reos, dum in carceribus secre tis detinentur, facultas alloquendi conceditur, qui reorum respon siones, ac testium in dictis causis depositiones propalare in totum, vel in parte, dicto, aut facto quibusuis personis cuiuscunq; condi tionis, prærogatiuæ, & dignitatis, tam mundanæ, quam eccle siastice existant, absque iudicis coram quo causa vertitur & procu ratoris fiscalis licentia ausi fuerint, aut eisdem reis & testibus, donec in secretis retinentur, etiā quarumuis personarum, vt supra quomo dolibet qualificatarū, vel nomine eorūdem reorū & testiū, vel aliis et extra carceres existentium nomine eorūdem carceratorū nuntiū, epi stolā, literas, vel (vt vulgo dicitur) ambas citas ferre absq; eiusdē iudicis & procuratoris fiscalis licentia, vltra pœnas eis à iure, vel statu to inflatas, pœnā relegationis in perpetuū, vel ad tēpus ad triremes

&

BVL. ET MOT. PROP.

& si qualitas facti id exegerit, & iudici videbitur, etiam vltimi supplicij incurrere, & puniri debere praecipimus, & mandamus, sicque per quoscunque iudices quavis auctoritate fungentes puniri & condemnari, & non aliter declaramus. Irritum quoque & inane &c. decernimus. Non obstant praemissis, constitutionibus & ordinationibus apostolicis, stylo & consuetudine, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus quod praesentis statuti decreti & constitutionis caudula in acie Campi florum, & Cancellaria nostra apostolica de more publicetur, & ita omnes quos tangit afficiat, quodque illius nostra signatura sufficiat, & vbiq; fidem faciat, regula contraria non obstante &c.

Placet Motu proprio M.

Anno Domini 1568. Inditione vndecima, die vero vigesima tertia mensis Iulij. Pontific. sanctiss. D.N. D. Pij diuina prouidentia pap. V. anno tertio, supradictae literae publicatae & affixae fuerunt in locis supradictis, per me Io. Andream Rogerium praefati S.D. papae Curforem.

Camillus Cherubinus Magist. Curf.

*Editum Reuerend. vicarij Papae super denunciatione clericorum,
ac bireto doctorum.*

Jacobus miseratione diuina tt. S. Mariae in Cosmedim S. R. E. presbyter Cardinalis Sabellus, S. D. N. papae Vic. general.

Cum alias ex auctoritate Sanctiss. D. N. papae viuae vocis oraculo nobis concessa, quia difficile est propter multitudinem eorum, qui in Urbem ex diuersis partibus conuenire solent, clericos a laicis internoscere. Praeceperimus omnibus & singulis clericis in sacris ordinibus constitutis, aliisque beneficia ecclesiastica, etiam simplicia obtinere, qui in Ro. Cur. morantur, vt infra decem dies tunc proximos, & eis qui postea ad eandem Urbem venturi erant a die eorum aduentus numerant. deberent in curia nostra se sistere, et nomen, cognomen, patriam, ordines & beneficia profiteri, literasque vt vocant dimissorias ostendere. Qui autem eo gradu, & conditione aliquem vel hospitij, vel famulatus aliaue causam domi haberent, vel essent in futurum habituri, illo de eadem nostra lege praemonito, ad praenarratum tempus, & ad eandem nostram curiam deferre tenerentur, prout in nostris desuper confectis literis sub dat. die 30. mensis Octobris. 1566. datis latius continetur. Et ne ij, qui ad aliam Urbem praedictam succes-

successiue venient & venerunt de eisdem nostris literis aliquam valeant ignotantiam allegare. Ideo iterum de nouo eadem auctoritate iubemus omnes & singulos clericos in sacris ordinibus constitutos, aliosq; beneficia ecclesiastica, etiam simplicia obtinere. in Romana Curia commorantes, qui praemissa in nostris literis contenta non obseruarunt, ad decem dies ab harum literarum promulgatione, eos autem qui posthac eandem Urbem sunt ingressuri a die eorum aduentus numerandos se in Curia nostra praefata, vt praefertur, sistere & nomen, cognomen, patriam, ordines & beneficia profiteri, literasq; dimissorias ostendere. Qui autem aliquem ex praedictis clericis, hospitij, vel famulatus, aliaue causa domi habent, teum in futurum sunt habituri, illo de nostra hac lege praemonito, ad praestitutum tempus ad eandem Curiam nostram deferri. Alioquin qui praemissa non adimpleuerint viginti quinque aureorum & carceris aliaue poena arbitrio nostro irroganda punientur.

Et quia vsu & experientia compertum est laicos qui clericalibus vestibus vti consueuerunt & vtuntur, a clericis non posse internosci, quia leui & modica differentia in bireti gestatione vtuntur.

Eisdem auctoritate commissione & mandato & viuae vocis oraculo nouissime nobis factio, monemus eosdem omnes laicos, eisque propterea praecipimus & mandamus, vt infra decem dierum spatium a publicatione praesentium computandum totum cum suis plicis quo omnes laici vtuntur deferant. Et qui praemissa non adimpleuerint, vestium omnium & indumentorum amissionem, nec non quinquaginta scutorum auri & carceris, aliaue arbitrio nostro imponendam poenam incurrant. Volumus autem & decernimus vt his nostris literis in locis solitis publicatis & affixis, ita eorum quoscunque ardet executio, perinde ac si personaliter vnicuique intimata forent. In quorum fidem &c. Dat. Romae in sedibus nostris die 30. Octob. 1567.

Alphonfus Binarinus Vicegerens.

Simon Gugnatus Not.

*Sanct. D. N. D. Pij papae V. Constitutio de trium vitarum professione ab
eis emittenda, qui in congregationibus sub obedientia vobis itaria viuunt, quo
non habent a secularibus presbyteris est distinctus.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Lubicum vitae genus eorum veriti, qui regularium formam praeferebant, nec propriis renunciant, nec vllam profitentur ex regulis

Z gulis

gulis approbatis, quādo homī pleriq; proprio instinctui obsequētes alij odio incensi, alij dū quod ambiūt minus cōsequuntur, alij vel dilapidatis, vel interuersis rebus & ad sese, vel propinquos translatis, vt ratiocinia effugiant, quidam etiam in suos ipsorū mores inquisitū iri praesentientes, quasi impunitatem adepturi, ē sodalitia suo vt iubet exiliunt, eiectisq; illius insignibus vestem recipiunt saecularē. Hinc graues & periculosaē quotidie offensiones in populos concitantur dum quos disciplinae regulari perpetuo mancipatos credunt rursus eos, etiam vbi consenuerint contempto post tot annos & relicto indignis saepe modis, eius cui sese dediderant vitae instituto, liberos vident & solutos in saeculum euagari. Cum igitur conueniat, vt cuius arma induit, eam miles militiam persequatur, hanc de praedictis rationem capere instituisimus, vt vel praemanendi, vel abscidendi facultate semel singulis proposita certus deinceps & immobilis disciplinae regularis cultus debeat in ipsis sodalitatibus perpetuo obseruari. Itaque de nobis attributę potestatis plenitudine statuimus, vt omnes & singuli priores, praepositi & alij praesidentes, Generales, prouinciales & conuentuales, necnon canonici & fratres Sancti Georgij in Alga Venetiarum, ac Eremitarum sancti Hieronymi, aliās beati Petri Pisarum, & omnium ac quorūcumque aliarum congregationum, necnon ecclesiarum, domorum, & conuentuum in communi & sub obedientia voluntaria & extra votum solenne religionis viuentes, quorum habitus à saecularibus presbyteris est distinctus, qui religionem, amplecti et professionem regularem solennem emittere voluerint, id in suis quisque conuentibus & domibus, intra vigintiquatuor horarum spatium, postquam delegatus noster praesentes literas eis significauerit, palam & sponte deliberent & declarent: inde conuocato quamprimum per singulas huiusmodi congregationes generali vel alio supremo, iuxta morem cuiusque congregationis, capitulo, ibique electa vna sub qua degant ex regulis approbatis, in quam maior pars vocum ipsius capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem, intra mensem solēniter emittant & in ea tam ipsi, quam illam deinceps ingressuri, atq; professuri, perpetuum ferant altissimo famulatū: sicq; professi vel in suis quisq; prioratibus, praepositis, praesidentibus, administrationibus & officiis confirmētur, vel ad alia transferantur, prout cuiq; cōgregationi et superioribus suis videbitur vtilius expedire. Qui vero excurso iā anni spatio in ipsa congregatione morati, refugerint intra tēpus praedictū profiteri, detractō religionis habitu, ac redditis etiā in vinculis, si opus sit, receptorū, & admi

administratorum omnium rationibus, eiiciantur, nec deinceps participant in vllis eiusdem congregationis domibus, seu conuentibus amplius conuersari. Quocirca mandamus vniuersis et singulis prioribus, praepositis, generalibus, prouincialibus et conuentualibus, ac aliis cuiuscunque dignitatis et nominis, ministris, necnon conuentibus, canonicis, fratribus et personis congregationum huiusmodi, vt statutum nostrum praedictum, non expectata alia iussione, aut mētis nostrae declaratione, humiliter recipiant et studiose obseruare procurent. Quod si forte aliqui in eo quo nunc sunt statu (quē omnino tollimus et abolemus) contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione et beneficio priuamus et ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoq; sententia innodamus eo ipso. Non obstantibus congregationibus et institutionibus, ac statutis et consuetudinibus congregationum domorum et conuentuum praedictorū, iuramento confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, priuilegis quoq; exēptionibus et indultis, apostolicis, illis eorumque superioribus et personis, ac eorum singulis per quoscumque Rom. Pontifices praedecessores nostros, ac nos et Sedem apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, ac aliās sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis in genere et in specie concessis et confirmatis, ac etiam aliis reformationibus, quotiescunque, ac quocunque tempore factis et promulgatis & quibuslibet aliis indulgentiis et litteris apostolicis, specialibus & generalibus, quorumcunque tenorū existant, per quā praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mētio specialis, quā omnia tanquam abrogata, contra earundem praesentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Ceterum mandamus praesentes ad valvas Basilicę principis apostolorum de Vrbe et cancellarię apost. ac in acie Cāpi Florę publicari et earum exēpla de more applicari. Ac etiam volumus, quod ipsarum praesentium exēpla, etiam impressa et Praelati ecclesiastici, vel eius curiæ sigillo et notarij publici manu ob signata, eandem illam fidem vbiq; locorū, in iudicio et extra illud faciant, quā ipsae praesentes facerent, si ibi ostenderentur, aut exhiberentur. Nulli ego omnino hominū liceat hāc paginā nostrę sublationis, abolitionis, priuationis, statuti, mandati, innodationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit,

indignatione in omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romę apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dñicę 1568. quinto decimo kal. Decembris Pont. nostri anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1568. In ditione xj. die vero iij. mensis Decembris Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia PP. V. anno tertio, retroscriptę literę apostolicę affixę & publicatę fuerunt ad valuas Basilicę Principis apostolorum de Vrbe, Cancellarię apost. & in acie Campi Florę, dimissis in omnibus supradictis locis earundem retroscriptarum literarum copiis affixis, vt est moris, per nos Iohannem Freile & Iulium Parinum praelibati S. D. N. Papę Curf.

Sancti. D. N. D. Pij Papę V. Extensio decreti Concilij Tridentini Sess. xj. capit. ij. quod incipit, Cum non deceat, loquentis de Clericis secularibus, ad Clericos regulares non professos: quod non promoueantur ad sacros ordines, nisi seruata forma dicti decreti.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex sacrorum Conciliorum auctor & interpres, illa quę in huiusmodi Conciliis à prudentibus patribus in Spiritu sancto legitime congregatis salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officij debito, dum æquitas, honestas, & decus sua det, sicuti declarare & moderari, ita etiam ad alios casus extendere consuevit. Sane cum non deceat diuino ministerio ascriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem questum exercere, Sacro Trident. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus secularis, quamuis aliàs moribus, scientia & ætate esset idoneus, ad sacros ordines promoueretur, nisi prius legitime constaret eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret, pacifice possidere, vel aliàs ordinari non posset, nisi iuxta Decreti ab ipso Concilio desuper editi formam & tenorem. Cum autē nulla in huiusmodi Decreto religiosorum clericorū mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleste accepimus) certorū ordinū religiosi, seu canonici, vel clerici intra claustra monasteriorum, seu domorū more regulariū in cōmuni viuentes, qui nunquam, seu nō nisi ad certum tēpus professionem emittunt & ex claustro exire, vel dimitti & ad sæculum redire libere, & licite possunt, religionis prætex-

prætextu absque titulo sufficientis beneficii, nec iuxta dicti Decreti tenorem, ad sacros ordines se promoueri prætendunt et à nonnullis episcopis falsim promoueantur, atque inde plerumque illud inconueniens eueniat, vt sic promoti & è claustro exeuntes & per sæculum vacantes, vel mendicare, vel sordidum quaestum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac ordinis vilipendio, et quam plurimorum Christi fidelium scandalo cogantur. Nos igitur qui singulorum Dei Ministrorum honorem, et decus (quantum in nobis est) sinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, et ex certa nostra scientia deque apostolicę potestatis plenitudine hac perpetuo valitura sanctione decretum prædictum de clericis secularibus loquens ad omnes et singulos etiam cuiuscunq; ordinis clericos religiosos, siue seculares more religiosorum viuentes in communi nō professos harum serie extēdimus & ampliamus, Ac religiosis & aliis prædictis non professis, vt ad sacros ordines promoueri, nec non omnibus et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, Archiepiscopis, et episcopis gratiā et communionē Sedis Apostolicę habētibus, vt ordines ipsos huiusmodi religiosi personis impendere, nisi obseruata forma dicti decreti non valeant, in virtute sanctę obedientię & sub indignationis nostrę pœna interdiciamus et prohibemus, ac contrafacientes per annum à præstatione talium ordinum ipso iure suspendimus: Statuentes promotiones quarūlibet religiosarum personarum prædictarum ad ordines huiusmodi contra ipsius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiusuis licentię illis ab apostolica sede, vel illarum superioribus cuiuscunq; dignitatis, status, gradus & præeminentię existant, etiam si Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant concessę, prætextu factas, executione predictorum, ordinum omnino carere, nullasque prorsus, & irritas existere, sicque promotas personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimo ministrantes, priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus & aliis gratiis clericis concessis omnino priuari & irregularitatis, aliaque in dicto decreto contentas pœnas eo ipso incurrere, a quibus nisi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime absolui possint. Non obstant quibusuis Constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quorumuis Monasteriorum et ordinum etiam iuramento, et confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, et cōsuetudinibus, priuilegiis quoq; indultis et literis apostolicis, illis, illorūq; superioribus et personis sub quibuscūq; tenoribus et formis, ac quibusuis, et ærogaturarū derogatoriis, aliisque efficacioribus

efficacissimis, restitutivis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere, vel in specia, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis et innouatis. Quibus omnibus, etiam si alias pro illorum sufficienti derogatione de illis illorum que totis tenoribus specialis specifica expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, formas, datas et decreta in illis appolita, ac si de verbo ad verbu infereretur presentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliis in suo robore permanfuris, hac vice data xat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunq. Et vt presentes literæ ad omnium notitiam perueniant, neque quis illarum ignorantia excusari possit, volumus & apostolica auctoritate decernimus presentes literas ad valuas principis apostolorum de Vrbe et cancellariæ apost. ac in acie Campi Floræ publicari et earum exempla affigi et imprimi, illarumq; exemplis etiã impressis manu alicuius Notarij publici et sigillo prelati ecclesiastici, vel eius curiæ ob signatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extensionis, ampliationis, interdicti, prohibitionis, suppositionis, statuti, decreti, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo. pridie Idus Octobr. Pont. nostri anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, inditione vndecima die verò duodecima mensis Novembris, Pontificatus Sanctissimi Domini N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno tertio, retranscriptæ literæ apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis apostolorum de Vrbe, cancellariæ apostolicæ, et in acie Campi Floræ, dimissis in superius expressis locis presentibus literis per aliquantum temporis spatium affixis et deinde vt moris est amotis per nos Thomam Gallarum, & Iulium Parinum prelati Sanctissimi D. N. D. Papæ V. ac sanctæ apost. Sedis Cursores.

Christianus de Monte Mag. Curs.

Sanctif.

sanct. D. N. D. Pij papæ V. præceptum de notificandis & non relaxandis Captiu is.

PIVS PAPA V:

MOtu proprio: postquam nuper inter nos & Sedem apostolicam, ac charissimum in Christo filium nostrum Philippū Hispaniarum Regem Catholicum, necnon dilectum filiū nobil virum Aloysium Mocenicum Venetorum Ducem et eius Reip. dominium, inito foedere et classe cōmunibus viribus comparata, dilecto filio nobili viro Io. ab Austria eius generali præfeto et ductore, commissum fuit praelium omni posteritati commemorandum, initio illud quatenus poteramus nobis ab humanis viribus polliceri periculosissimum, ipso autem exito foelicissimū, hostibus maximam partem cæsis fugatis, reliquis captiuis factis, causam nimirum suam domino Deo nostro iuuante, proque suo Israele pugnante, perlatum fuit ad nos plerosque Christianorum partim captiuos illos sibi ipsis retinuisse, partim vendidisse, alios donasse, nonnullos etiam pacta pecunia in spem redemptionis adduxisse. Quod sane graviter, vt debuimus, accepimus: ab ipsa enim superiorum tēporum experientia edocti sumus, quanto semper hæc cum Christianorum dāno facta fuerint: plerosque enim ipsorum captiuorum esse nauigandi peritissimos, ad classem adornandā, instruendā, ducendam propter multam maris tempestatum orarumque peritiā atque ad bellandum vtilissimos etsi vnquam alios, certe hoc tēpore cæteris sui similibus cæsis esse hostibus pernecessarios, ex quorum missione: vt magna hostibus ipsis accessio fieret, ita nobis magna decessio, cum etiam ab omni ratione et iure belli alienissimum sit, vt ipso bello durante mittantur illi qui possunt aliquando ipsis mittentibus bellum instaurare et contra eos venire. Quod quidem malum tametsi dilectum filium nobilem virum Iohannem ab Austria procius singulari prudentia præuidisse, eique prouidisse non dubitamus, tamen vt ad eius cautionem apost. etiam auctoritatis robur accedat, præcipimus et mandamus omnibus et singulis quoscunq. e sint gradu, cōditione, statu, nomine, honore, apud quos captiu aliqui ex classe Turcarum vel nunc sunt, vel in posterū erūt, siue ipsi eos receperint, siue ab aliis emptione, donatione, permutatione vel alia quacunq; ratione acceperint, ne illos hoc fēdere et bello durate quocūq; nomine, ratioe colore mittere, aliēare, liberare, fugere atq; abire pmittere audeāt, sed eos debeāt omni cura et diligētia custodi

re & eorum numerum, nomina, patriam, parentes, ætatem dignitatem siue conditionem & alias si quæ extant magis certæ & particulares demonstrationes, nobis aut nostris nunciis, si ibi præsentés fuerint, si vero absentes, ipsarum ciuitatum & locorum, in quibus dictos captiuos habentes reperiuntur, rectoribus, gubernatoribus, Iudicibus, locatenentibus, aut alio nomine nuncupatis, in ipsa uero ciuitate existentes nostris aut nostrorum foederatorum ductoribus, præfectis, iudicibus quamprimum à publicatione præsentium indicare. Illi autem quibus captiui prædicti fuerint indicati, debeant similiter eorum numerum & ceteras omnes circumstantias supradictas, prout eas acceperint nobis quantocitius significare. Si qui uero ex prædictis contrauerint, eos excommunicationis maioris lætæ sententiæ, à qua nisi à nobis ac successoribus nostris canonice intrantibus absolui nequeant, necnon amissionis omnium & singulorum feudorum, dominiorum & aliorum quorumcunque bonorum tam mobilium, quam immobilium, quoad eos qui ecclesiasticæ iurisdictionis fuerint, nobis & fisco nostro, qui uero aliarum ditionum suæ cuiusque ditionis fisco applicandorum & læsæ etiam maiestatis criminis pœnas eo ipso incurrisse declaramus: sperantes etiam quod dicti nostri foederati huiusmodi nostrum præceptum in suis quisque locis inuolabiliter obseruari curabunt. Et propterea omnibus & singulis locorum ordinariis illorumque vicariis in spiritualibus generalibus, ac Gubernatoribus, Iudicibus, Locatenentibus, baricellis & aliis executoribus quarumcunque ciuitatum, oppidorum, terrarum & locorum contra præcepti & mandati nostri huiusmodi transgressores ad executionem pœnarum prædictarum irremissibiliter etiam executiue & sine figura iudicij, absq; alio à nobis uel confederatis nostris expectato mandato procedendi, plenam & liberam licentiã auctoritatẽ & facultatẽ concedimus & impartimur. Volumus autem ut præsentis nostri Motus propriij sola signatura sufficiat & ubique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione apostolica contraria non obstante, quodque illius exempla etiam impressa edantur, eaque notarij publici manu & cuiuscunque curiæ ecclesiasticæ, aut praelati sigillo obsignata eadem prorsus fidem ubique faciant, quam ipse præsens motus proprius faceret si esset exhibitus uel ostensus. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, statutis & consuetudinibus etiam confirmatione apostolica uel quauis firmitate alia roboratis, ac etiam legibus etiam castrensibus, priuilegiis quoque indultis & literis apost. quibusuis communitatibus, uniuersitatibus

aliisque

aliisque particularibus personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis etiam Motu proprio &c. & aliis quomodolibet concessis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Placet Motu proprio. M.

Datum Romæ apud sanctum Perum, duodecimo kal.

Januarij. Anno sexto.

Anno à Natiuitate Domini 1571. Inditione xiiij. die uero xij. Decembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno sexto, supradictæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in ualuis Principis apostolorum de Vrbe, necnō in ualuis Cancellariæ aposto. & in acie Campi Floræ, ut mori est, per nos Camillum Cherubinum & Iohannem Sprengerium prælibati S. D. N. Papæ Curf.

Sanctiss. D. N. D. Pij Papa V. declaratio quo modo rei in contumaciam condemnati, & infra annum capti, admittendi uel non admittendi sint ad faciendum eorum defensiones

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Dudum postquam fœ. rec. Pius Papa iij. prædecessor noster, cupiens subterfugiis delinquentium obuiare, per quasdã suas informa Motus propriij editas literas, sub Dat. Ro. apud S. Petrum xij. kal. Iunij anno sexto inter alia statuisset, quod rei in contumaciam condemnati ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses quo ad faciendas uidelicet à die condemnationis, quo uero ad iam factas condemnationes à die publicationis earundem literarũ computandos, per alias nostras etiam in forma Motus propriij emanatas literas, Die uigesima mensis Iunij Pont. nostri Anno primo publicatas, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus huiusmodi defensiones nō nisi post anni elapsi terminum denegari debere decreuimus. Cumque, sicut accepimus, à nonnullis ordinationem & dispositionem huiusmodi, nostramque & dicti prædecessoris in illis ædendis intentionem variis calumniis eludere & super earum sinistris interpretationibus agentes pro fisco & Camera apost. fatigare et causas in longum protrahere et illas intricare sententiamque executionem euitare satagentibus, sepe in dubiũ uerti coningat, licet ex uerborum proprietate res clara sit, An scili

Z 5 cet tam

cet tam sponte comparentes de quibus loquitur Motus proprius praefati praedeccessoris, quam etiam capti intra dictum tempus, indistincte admitti debeant, ad faciendum suas defensiones, maxime scilicet in eodem nostro Motu proprio appositis supra relatis verbis videlicet, Ac contumacibus huiusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere quae indistincte prolatae sunt & videntur posse comprehendere: tam sponte comparentes quam captos: Nihilominus considerantes quod verba ipsa nihil aliud disponunt quam prorogationem termini iis quibus ex forma Motus proprii praedicti praedeccessoris denegari non poterat. Nos igitur ad tollendum omne dubium et absurdum evitandum, quod capti & sponte comparentes pariter essent conditionis, necnon calumniis et aliis inconuenientibus huiusmodi quantum cum Deo possumus obuiare, omnemque disputandi materiam tollere et in his opportune providere volentes, necnon singularium literarum praedictarum, ac inditorum, inquisitorum processuum, condemnationum & sententiarum desuper formatarum, ac formarum & promulgationum huiusmodi, aliorumque; forsam. latius expressim. tenores, continentias, formas & compendia, ac reorum delictorum criminum & excessuum, ac poenarum huiusmodi & Iudicum nomina, cognomina, gradus & qualitates ac quantitates & loca, pro plene & sufficienter expressis habentes, necnon singulas praenarratas literas confirmantes & innovantes, Motu simili &c. Quod baniti & in contumaciam condemnati in poenam capitis & ultimi supplicij si capti ad manus Curiae deuenierint, per Iudices ad novas siue alias defensiones faciendas, etiam intra dictum tempus non admittantur, nisi habita a nobis vel signatura nostra desuper gratia speciali, nec literae ipsae quae in eorum odium editae sunt, eis in aliquo suffragentur, aut illis se iuuare, siue defendere possint. Quinimo quod Iudices praefati sententias ipsas condemnatorias tam in Vrbe quam extra eam latas, & ferendas si tamen legitimis praecedentibus iudicij ad inquirendum promulgatae fuerint, executioni realiter, corporaliter suis loco, & tempore congruis respectiue totaliter & integre contra sic captos demandent, & demandari faciant, hac nostra perpetua valitura declaratione declaramus, & decernimus & quatenus opus sit, de nouo statuimus & ordinamus & ita in eisdem, & intentionis nostrae fuisse & esse attestamus. Praeterea Almae Urbis nostrae Generali Governatori, ceterisque Iudicibus ordinariis vel delegatis in Rom. Cur. vel extra eam residentibus quibuscunque in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae poena committimus, & mandamus districte praecipiendo per praesentem

praesentes, quatenus huiusmodi nostram declarationem seu nouam constitutionem & ordinationem, necnon ipsas praesentes & in eis contenta omnia & singula in causis criminalibus seu mixtis, ac aliis Fiscum & Cameram apost. illiusque; interesse quomodolibet concernunt & pro tempore pendentes quibuscunque, etiam si forsitan aliqui capti nunc in carceribus detineantur, perpetuo inuolabiliter obseruari mandent & faciant, & illi obseruent & ita & non aliter in praemissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios etc. etiam S. R. E. Cur. ac Pal. apo. causarum auditores, sublata &c. iudicari, interpretari & diffiniri debere, irritum quoque; &c. decernimus Non obstantibus praemissis ac quibusuis constitutionibus et ordinationibus apost. statutisque; ac consuetudinibus prouinciarum, ciuitatum, oppidorum et locorum quorumcunque; etiam iuramento confirmatione apost. vel quauis alia firmitate roboratis; priuilegiis quoque, indultis et literis apost. vniuersitatibus, communitatibus et hominibus prouinciarum, ciuitatum et locorum praedictorum, ac etiam singulis praenominatis et aliis quibuscunque; iudicibus &c. per nos et praedeccessores nostros concessis et etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ac stylo palatii, ceterisque; in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Volumus autem quod praesentis Motus proprii, etiam absque; data et registratura sola signatura sufficiat et vbiq; fidei faciat in iudicio et extra regula contraria non obstante, eiusque; transumptis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate eccl. constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si foret exhibitae vel ostensae, seu licet desuper per breue nostrum expediri possint et si videbitur, cum omnium et singulorum praenarratorum et expressorum aliorumque; necessariorum specificatione et insertione et cum aliis clausulis opportunis et consuetis.

Placet Motu proprio. M.

Dat. Romae apud sanctum Petrum, Id. Septemb. anno sexto. Anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1571. Indictione xiiij. die vero xvij. Mensis Septembris, Pontificatus autem sancti in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prou. Pap. V. anno sexto, retrospectus Motus proprius affixus & publicatus fuit in acie Campi Florentiae et ad valuas Cancellariae apost. dimissis copiis affixis, per me Ioannem Andream Panizzam, praefati S. D. N. Papae Cur.

Io. Guerardi Mag. Curio.

Decreta-

Secretalis S. D. N. Pij Papæ V. Super exercendis Cambiis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN eam pro nostro pastoralis officio curam diligenter incumbimus vt D. N. ouibus opportuna pro animarum salute remedia adhibere minime differamus. Cum itaque ad aures nostras peruenerit legitimum cambiorum vsum, quæ necessitas, publicaq; vtilitas induxit, sæpenumero ob illiciti quæstus cupiditatem sic deprauari, vt sub illius prætextu vsuraria prauitas à nonnullis exerceatur: Nos petitionibus, quæ nuper his super nobis factæ sunt, hac perpetuo valitura decretali respondendum esse duximus, vt neque dolosis sua fraus suffragetur, neque ignaros perdat inscitia: sic enim pastoris officium exequimur, dum gregem nobis commissum ab æternæ damnationis periculo eripere modis omnibus studemus: primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ sicca nominantur & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, seu ad alia loca cambia celebrare simulēt, ad quæ loca ij qui pecuniam recipiunt literas quidem suas cambij tradunt, sed non mittuntur, vel ita mittuntur, vt transacto tempore vnde processerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiusmodi literis traditis pecunia ibi denique cū interesse reposcitur, vbi contractus fuerat celebraatus, nam inter dantes & recipientes vsque à principio ita conuenerat, vel certe talis intētio erat, neq; quisquā est, qui innundinis, aut locis supradictis huiusmodi literis receptis solutionem faciat. Cui malo simile etiam illud est, cū pecuniæ, siue depositi, siue alio nomine ficti cambij traduntur, vt postea eodē in loco, vel alibi cum lucro restituantur. Sed & in ipsis cambiis, quæ realia appellantur, interdum (vt ad nos præfertur) Cāpfors præstitutum solutionis terminum lucro ex tacita, vel expressa conuentione recepto, seu etiam tantummodo promisso, differūt. Quæ omnia nos vsuraria esse declaramus et ne fiant districtius prohibemus. Porro ad tollendas quoque incambiis, quantū cum Deo possumus, occasiones peccandi, fraudesq; sceneratorum, statuimus ne deinceps quisquam audeat siue à principio, siue aliàs certum et determinatum interesse, etiam in casum non solutionis, pacisci, neque realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur, vbi verò non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptū locorū vsum exercere, abusu illo prorsus reiecto, cābia pro secundis et deinceps nundinis siue terminis exercēdi. Curandū autē erit in terminis,

minis, vt ratio habeatur longinquitatis & vicinitatis locorum, in quibus solutio destinatur, ne, dum longiores præfigūtur quam loca destinatæ solutiones desiderant, scenerandi detur occasio.

Quicumque contra hanc nostram constitutionem commiserit, pœnis à sacris canonibus contra vsurarios inflictis, se nouerit subiacere. Eos verò qui conspirationes fecerint, vel congestam vndique pecuniam ita ad se redegerint, vt quasi monopolium pecuniæ facere videantur: pœnis, quæ à iure contra exercentes monopolia constitutæ sunt teneri sancimus. Volumus autem quod præsentis literæ in Camera apostolica & ad valuas Basilicæ Principis apostolorū de Vrbe & Cancellariæ etiam apostolicæ publicentur, & in ipsa camera describantur. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius eiusdem cameræ, vel alterius Notarij subscriptis & sigillo dictæ cameræ, vel prælati ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, declarationis, prohibitionis, statuti, sanctionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Perum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. kal. Februarij. Pont. nostri anno sexto.

Ferd. Card. de Medicis Summator.

Cæ. Glorieruis.

H. Cum yn.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, inditione decima quarta, die verò decima septima Februarij, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij liuina prouidentia Papæ V. anno sexto, præsentis retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cameræ apostolicæ, Principis apostolorum basilicæ de Vrbe, ac cancellariæ apostolicæ vt moris est per nos Bartholomeum Sottocasa, & Marc. Ant. Brutum præfati Sanctissimi D. N. Papæ Curf.

Scipio de O. R. Mag. Curf.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Faculta-

Facultates per S. D. N. Pium diuina providentia Papam V. Concessis Illust. & Reverend. dominis Prospero de S. Cruce, & Iohanni Aldobrandino S. R. E. presbyteris Cardinalibus super absolutione eorum, qui pro venia suorum delictorum in auxilium Christianæ Respub. contra Turcas militare, aut stipendia militantibus subministrare cupiunt.

Motu proprio &c. Quoniam pro paternæ nostræ erga subditos nostros charitatis affectu nihil sane iam inde à Pontificatus nostri initio potius, aut antiquius habuimus, quàm eosdē subditos nostros à nouis & extraordinariis oneribus liberos semper & immunes conseruare. Idecirco cum in laudabili hoc animi proposito firmiter nobis insistendum esse statuerimus, mirum certe nemini videri debet, si dum impendentibus, & vrgentibus Christiani populi periculis & necessitatibus & iis per quæ conuentionibus sacri foederis, per nos cum charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege catholico & dilectis filiis nobilibus viris Duce & senatu Venetorum initi, satisfacere tenemur, occurrere studemus (quandoquidem erarium nostrum antea actarum impensarum mole penitus sit exhaustum) belli, quod contra perfidissimos Turcas gerimus, subsidia ab illis personis, qui corporalibus pœnis, ob patrata per eos delicta, essent submittendi, licite tamē, & honeste recipienda esse censemus, in hoc præsertim foelicissimæ victoriae contra eosdem perfidissimos Turcas admirabili Dei beneficio nobis concessæ tempore, quo ij, qui nostra clementia egent, illam à nobis quasi quodam publicæ lætitiæ iure expetere vidētur quod etiam facilius efficitur, dum cupimus & Deum enixe rogamus, vt qui de præsentē delictis irretiti, ac forsan de absolutionis beneficio diffidentes in eisdem perseverant, hoc nostræ indulgentiæ munere allecti, veteri fermēto abolito nouum induant hominem. Motu igitur simili & de apostolicæ potestatis plenitudine dilectis filiis nostris Prospero de Sancta Cruce & Iohanni Aldobrandino nuncupatis S. R. E. Cardinalibus, de quorum integritate, circumspectione, probitate & intentionis sinceritate, aliisque virtutum donis plurimum in Domino confidimus, quosque in præmissis non nisi delictorum circumstantiis recte examinatis & læsarum partium habita ratione & in omnibus iuxta mentis nostræ intentionem processuros esse certo scimus, facultatem per præsentē cōcedimus, & impartimur, vt cum interuentu dilectorum filiorum magistri Montis de Valentibus, alme Vrbs Gubernatoris, Notarij & praelati nostri domestici, ac Bartholomei Bufotti Thesaurarij nostri generalis, necnō

necnon procuratoris Fiscalis, de quorum etiam experientia & in cōmissis fide et diligentia plurimum in Domino confidimus, habitoque ad delictorum grauitatem debito respectu, cum omnibus & singulis vtriusque sexus personis, tam laicis, quam ecclesiasticis sæcularibus vel regularibus, nobis ratione loci, vel personæ in temporalibus, vel spiritualibus mediate, vel immediate subiectis vbique locorum existentibus, in expeditione cōtra dictos Turcas pro instruenda classe nostra, aduersus sanctæ fidei hostes, in auxilium religionis & Reipublicæ Christianæ pro suorum delictorum venia militare, vel remigare, aut alios pro eis ad militandum, seu remigandum mittere, seu pro modo culpæ & facultatum de bonis sibi à Deo collatis stipendia subministrare volentibus, dicta stipendia, & belli subsidia taxare, ac omnes, et singulas supradictas personas vbicunque existentes, tam præsentēs, quam absentes, infra annum à præsentium data computandum, à quibuscunq; criminibus, excessibus & delictis etiam reiteratis, tam publicis, quam occultis, nomine etiam si videbitur absoluedi tacito, ante nonas mensis Decembris proxime elapsi commissis, etiam si talia forent, quæ sub generali delictorum nomine non venirent, sed speciali expressione indigerent & ad Fiscum nostrum delata fuerint & in illis processus formatus ac desuper pronuntiatum fuerit & huiusmodi delinquentes in carceribus ad præsens detineantur dummodo hæresis, & læsæ maiestatis crimina non fuerint) in foro fori absoluerē & totaliter liberare, ac eos, & eorum singulos ad patriam, honores, bona & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum restituere, reponere & plenarie reintegrare, omnemque infamiæ maculam & inhabilitatis notam abolere, omnemque pœnam etiam corporalem, ac bonorum confiscationis eis ratione delictorum suorum occasione prouenientem, seu debitam condonare, & remittere, necnon processus quoscuque contra eos in contumaciam, aut aliàs quomodolibet formatos, non tamen executioni hæctenus demandatos, cassare, annullare et abolere, ac ab omnibus, quos illa concernunt, aboleri, cassari, et annullari facere. Necnon, si ita delictorum qualitas fuaserit, et eisdem Cardinalibus videbitur, ipsi soli delinquentes prædictos sic absolutos etiam in vtroque foro absoluerē, Ac cum iis, qui clerici, aut aliàs ad ordines etiam sacros promoti fuerint, aut beneficia ecclesiastica quomodocunq; obtinuerint, super irregularitate per eos exinde quomodolibet contracta, quodque illa et aliis præmissis non obstantibus, suis clericali characterē, et illius privilegij vti, necnon in suis ordinibus remanere, ac in illis etiam in altaris ministerio ministrare, ac quæcunq;

cunq; per eos obtēta et in posterū obtinenda beneficia ecclesiastica cum cura et sine cura quomodocumq; et qualitercūq; qualificata, etiā si ecclesiā, etiā cathedrales, et Metropolitanā. Monasteria, prioratus, prepositurę, etiā conuētuales ac dignitatis etiā maiores, et principales fuerint, recipere & retinere, ac quoscūq; fructus &c. loco pensionū annuarum, necnon pensiones annuas super similibus fructibus &c. impositis, vt prius percipere, exigere et leuare libere et licite possint et valeant dispensare: Necnon omnibus et singulis iudicibus tam ordinariis, quā extraordinariis et quarumcūq; prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, locorum et oppidorū Legatus, Vicelegatus, Gubernatoribus, potestatibus, Capitaneis, prætoribus et aliis personis cuiuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existētib; et quacūq; auctoritate fungētib; in virtute sanctę obediētę, ac sub excōi s &c. pœnis distictius inhibere, ne sic absolutos huiusmodi quouis quęsito colore molestante, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant, illisq; sub eisdem pœnis mandare, quatenus processus, et alios scripturas prædictas superinde cōfectas cassent et annullent, perpetuumq; super præmissis silentium imponere, et quacunq; alia in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria, vel opportuna facere, exequi et exercere libere, & licite possint, & valeant: Decernentes omnes et singulas absolutiones & alia per eos vigore præsentium faciēda nullo vnquam tempore de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrę defectu notari, impugnari, inuaidari, ad terminos iuris reduci in ius, vel controuersia vocari nullatenus posse, minusq; sub quibusuis similibus, vel dissimiliū gratiarū reuocationibus suspensionibus, limitationibus & aliis contrariis dispositionibus comprehēsi nullatenus posse, sicq; ab omnibus cenferi & ita per quoscūq; Iudices &c. etiam causarum palatij apostolici Auditores, ac Sanctę Romanę Ecclesię cardinales sublata eis &c. iudicari debere, iunctum quoque &c. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus conciliis editis specialibus, vel generalibus, constitutionibus, ac quibusuis etiam ecclesiarum & monasteriorum etiam forsan in quibus beneficia ipsa extiterat inuamento &c. roboratis, statutis, et consuetudinibus, priuilegiis quoque &c. sub quibuscunq; tenoribus &c. etiam motu simili &c. etiam consistorialiter &c. concessis &c. Quibus omnibus etiam si de illis &c. inuoluntati tenores &c. hac vice latissima derogamus, ceterisque contrariis quibuscunq; Volumus autē præsentium solā signaturā sufficere, et vbiq; fidē facere in iudicio & extra regula quacūq; contraria

non

non obstante. Ac quoniam difficile foret præsentēs has nostras ad singula quęque loca deferri, præsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quę ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensę. Ceterum delinquentes huiusmodi, quos præsentium vigore absolui contigerit, hortamur & monemus in domino, vt sciant hac gratia nostrā ita in eorum conscientiarum utilitatem vti, vt deinceps viam veritatis agnoscant, si que aliquando eorum peccatis iram Dei prouocarunt, in futurum misericordiam illius sibi & aliis propitiā facere studeant.

Placet Motu proprio. M.

Datum Ro. apud sanctum Perum, tertio kal. Febr. anno septimo.

Bulla Facultatum Concessarum Illustriss & Reuerend. Card. deputatis per affrancatione bonorum Ecclesiasticorum.

P I V S Episcopus seruus seruorum Dei, Venerabilibus fratribus Iohanni Hostien. Morono & Iohanni Albanen. Episcopis de Montepolitiano & dilectis filiis Aloysio S. Marci S. R. E. Camerario, Cornelio, Michaeli S. Marię supra Mineruam Alexandrino, Iohanni Paulo S. Pancratij ab Ecclesia, Marco Antonio sancti Calixti Maffeo, Petro Donato sancti Vitalis Caesio, Hieronymo sanctę Susannę Rusticuccio & Iohanni Hieronymo sancti Iohannis anteportam Latinam titularum Albano nuncupatis presbyteris Cardinalibus, seu maiori parti vestrum in curia nunc & pro tempore existentium salutem & apostolicam benedictionem. Et si benedictus Deus & Dñs pater misericordiarum & totius consolationis qui seruos suos sperantes in se non derelinquit, nos misericorditer est consolatus, tradēdo partē inimicorum suorum in manus seruorum suorum: dum tamen de gregis Domini salute ita exactam curam gerimus, vt illius non solū præsentibus, verum etiam futuris periculis occurrēdum esse iudicemus animaduertimus plane nobis omnino necesse esse hanc victoriam ea qua possumus, ratione prosequi, cum si perfido Christiani nominis hosti, quiescendi & vires instaurandi, nouamque classē instruendi, terrestremque exercitum comparandi spatium dederimus, fructus qui ex nuper parta victoria vberissimi sperantur inanes & vacui prorsus redderentur, quod ne fiat omni prorsus ope enitendū est, vt nobis copiis terra mariq; instructis qui nuper nobis ipsis

Aa time-

timebamus, & ipsius hostis terrestres, quos maximos, vt acceptimus, parat impetus reprimere, & eiusdē loca inuadere, & durū seruitutis iugam quampluribus Christi fidelibus impositū excutere, & Christi nomen propagare studeamus. Verum cū in hoc opere adimplendo multa, ac ea, quam ararium nostrum retroactis subsidiis labefactatū nō habet pecuniarium summa sit expedienda, mirū ne mini videri debet, si pecunias vnde quaque licite tamē exquirimus, quibus premissa exequi valeamus. Habita igitur super iis cū venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in cōsistorio nostro secreto discussione, & deliberatione matura, de ipsorū fratrum cōsilio & vnanimi assensu ex certa nostra sciēcia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aliorum Romanorū pontificū prædecessorum nostrorum, qui similibus vel aliis tunc vrgētibus necessitatibus. nō nulla bona ecclesiastica vēdiderunt, vestigiis inhærendo: Circumspeditioni vestræ quorum integritas, in rebus gerēdis dexteritas, nec non fides & prudentia, ac cum rerū experientia coniuncta solertia, nobis iam dudum perspectæ & cognitæ sunt, quosque propterea ad infra scripta omnia nostros & apostolicæ sedis Cōmissarios & executores facimus & deputamus: quod infra annum à die publicationis presentium cōputandū, per vos vel alium seu alios à vobis per vestras patentes literas deputādos, quascūque canones, liuellos, responsiones, recognitiones, & census perpetuos vel temporales precariæ perpetuæ seu emphyteosis vel vsus, & quocunque alio etiam feudi (iurisdictione tamen temporali carentis) nomine nuncupatos sub quibusuis caducitatis, & aliis pactis & conuentionibus ac obligationibus, necnō modis etiam recognitionem directi dominij & proprietatis seu etiam causa honoris alio iure, occasione vel aliter quomodolibet cōstitutos, super quibusuis Casalibus, possessionibus, terris, vineis, domibus, prædiis, pratis, nemoribus, siluis, vallibus, paludibus, tenimētis & aliis bonis immobilibus, cuiuscunque quantitatis valoris ac estimationis etiam speciali nota dignis, existētibus, & quorū omnium & singulorum bonorū corpora pro expressis hic haberi volumus, perinde ac si singula ipsa corpora, cum suis coherentis & qualitibus descripta essent: quarumcunque Ecclesiarū etiam Cathedralium, & metropolitanarum, ac Patriarchalium, necnon basilicarū, & monasteriorum, congregationum, ordinum, Hospitalium, etiam actu hospitalitatem seruantium, militarum, & aliorum religiosorum & piorum locorum etiam quantumcunque priuilegiatorū & exemptorum, ac habentium quod in speciali vel generali expressione nisi certis modo & forma seruatis non

veniant

veniant, neque comprehendatur, in vrbe primū, necnō extra illius muros ac quibuscunque Ciuitatibus terris & locis per totā Italiam cōstitutis consistentium, exceptis tamē dumtaxat Canonibus liuellis respōsionibus recognitionibus & censibus super Castris, fortilitis, villis & oppidis constitutis & assignatis ad quæcunque loca su prædicta spectant. per quoscunque; tam collegia, capitula, conuentus, cōmunitates, vniuersitates quarumcunque; Ciuitatum, oppidorum, terrarum, castrorum, villarum, & locorum, quam particulares personas etiam episcopali vel alia maiori Ecclesiastica vel mundana dignitate & excellentia præditos soluenū seu debitos vel debendos, pro pretio seu prætiis quod seu quæ vobis, vel maiori parti vestrum, videbitur seu videbuntur etiam per interpellatas vices, nobis & Camera apostolicæ in actu extinctionis seu liberationis infra scriptarū seu infratēpus per vos statuen. persoluēdo, seu persoluendis: etiam sine aliqua causæ cognitione, & nullis tractatibus nullis sollemnitatibus de super habitis & seruatis: & sine requisitione & consensu eorum, qui de iure vel aliter requiri deberāt: ac illis etiam iniuris & reclamantibus extinguere, necnon & cum quibuscunque dictorum Canonum, liuellorum, responsionum, & quouis alio nomine nuncupatorum censuum debitoribus transigere, & Casalia possessiones vineas. Domos, Prædia, Prata, ac terras, nemora, silual, valles, paludes, tenimenta & alia bona prædicta etiam si minus legitime, aut aliās nulliter à principio alienata fuerint, illaue seu illorū aliqua adueniente sine certarum linearum, & generationū quibus, seu temporis ad quod cōcessa sint, vel cōcedi cōsueverunt ex forma & pactis in investituris de super factis expresse appositis seu ob canones, census, vsus, respōsiones debitos, ac loco & tēpore cōsuetis nō solutos, aut investuras legitimo tēpore nō acceptas, alienationes sue de rebus ipsis tam iure proprio, quam etiā ratione vtilis dominij, Ecclesia tamē irrequisita, aut etiā cōtradicante factas aliaue quauis occasione & causa etiā speciali mētione digna ad Ecclesias, monasteria, prioratus, plebanias, Archipresbyteratus, Preceptorias, Domos, Collegia, capitula, cōuentus, cōgregationes, hospitalia, милitias illorūue mēsas quascūque, necnō cætera aliacūcura vel sine cura secularia et quorūuis ordinū regularia beneficia ecclesiastica qualitercūq; qualificata, & alia loca religiosa & pia huiusmodi spectēt: aut eo ipso & pleno iure reuerti & deuolui deberent: tanquā forsā propterea, seu aliās quomodolibet inter quoscūq; in quauis instantia litigiosa existerent, & pro tēpore fuerint: aut investituræ & concessiones de casalibus, possessionibus, vineis, domibus, prædiis, pra-

tis, nemoribus, siluis, valibus, paludibus, tenimentis & aliis bonis huiusmodi etiam ab antiquissimo tempore factę, pactęq; conuentiones et promissiones inter dātes et recipiētes in id etiā iteratis, et multiplicatis vicibus appositā inita et iurata aliquomodo tacite, vel expressere pugnarēt seu obstarent, illorūq; feudatarios, vsuarios emphiteotas precarios cęsuarios, liuellarios, locatarios, conductores, ac vtiles dominos (a feudi vt prefertur à iurisdictione vacui) vsuū, cęsuū canōliuellorū, precarie, respōsionū et recognitiō huiusmodi, ac etiā laudemiorum seu capsoldorum in pecunia numerata vel alia specie debitorū prestatione, onereq; nexu & obligatio ne reuersione & deuolutione predictis, ac renouatione inuestiturarū, consensu directorum dominorū in alienationibus et translationibus de illis in quoscunq; etiam penitus extraneos pro tēpore factis adhibendo, necnon omni superioritate & iure ecclesiastico, atq; vexatione litium quarūcunq;, quę forsan superinde etiā inter ipsos directos dominos ex vna et possessores bonorū huiusmodi parte altera nunc et in futurū motę extirint & indecise quomodolibet in quacunq; instantia pendeāt, quarum statum et merita nominaq; et cognomina Iudicum & Cōmissariorū & delegatorum corā quibus & colligātium inter quos forsan sic indecise pendet, simulq; eorum titulos et iura, etiam nulla & infecta pro expressis hic haberi volumus, perpetuo in toto vel parte affrancare et liberare illisq; possessiones, et alia bona huiusmodi etiā si in cōmissum quia directum dominiū et proprietatē eorum quorū iuris sunt aut esse pretendūtur in iudicio vel extra, expresse etiam et pluries negauerint, recognitione inue de directis dominio et proprietate huiusmodi etiam requisiti facere neglexerint, seu refer uauerint, vel ob canonis non solutionem, aut extinctam lineam, aut alienationes vt supra factas, siue quouis alio pretextu cecidissent ad ecclesiasq;, monasteria, prioratus, praeposituras, prepositatus, plebanias, Archipresbyteratus, preceptorias domos, collegia, cōuentus, capitula, cōgregationes, Hospitalia, militias, mēsas, cęteraq; beneficia & loca prædicta quomodolibet deuoluta & plene iure iā reuersa essent ab omni & quacunq; etiā caducitatis, deuolutionis, reuersionis, renouationis, consensuq; adhibitionis huiusmodi molestia libera & franca dimittere & perpetuo concedere: necnon quęcunq; instrumenta & scripturas, pactis, promissionibus, cautelis et aliis in similibus apponi solitis et necessariis vallata et firmata conficere et celebrare: ac quęcunq; seu quoscunq; Commissarios tam speciales, quam generales qui præmissa, aut eorum

eorum aliqua vice nostra supleant cum simile vel limitata ac volis beneuolentia potestate deputare, & subdelegare, cęteraq; in id quomodolibet necessaria, & opportuna facere & exequilibere & licite possitis & valeatis, plenam & liberam licētiam & facultatem, ac auctoritatem, apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus: Necnon secuta liberatione hac lites & causas huiusmodi & tam pendentes quam inchoandas ex nunc prout ex tunc et e contra harum serie auocamus & penitus extinguimus, atq; perpetuum silentium super illis aliisq; præmissis, præsulibus, Abbatibus, prioribus, præpositis, plebanis, Archipresbyteris, præceptoribus, Cōmendariis, Collegiis, capitulis, cōuentibus, congregationibus, Rectoribus, Administratoribusq; supradictis & aliis quibuscunq; cuiusuis status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, et præcminentiae existentibus, quorum id quomodolibet directe vel indirecte interest, vel in futurum interesse poterit imponimus. Insuper ne vllō vnquā tēpore dubitari contingat, si liberatione & affrancatione huiusmodi secutis, priuilegia, immunitates, libertates, et exēptiones quę tā ecclesia ipsa quā possessiones et alia bona supradicta, illasq; sic pro tēpore titulo feudi, vsus, emphyteosis, liuelli, precarie, seu aliās quomodolibet obtinentes habuerunt & habent, perierint & expirauerint, quod eatenus quatenus vobis visum fuerit, exemptiones, immunitates, priuilegia, libertates de quibus supra & præsertim quod in publicatione & cōfiscatione bonorū particulari vel vniuersali etiā ob quodcunq; delictum, & crimen pro tempore commissa, casalia, possessiones, terrę, vineę, domus, prædia, prata, nemora, siluę, valles, paludes, tenimenta, et alia quęcunq; bona feudalia, emphyteotica, liuellaria, præcariata, censualia, seu aliās quomodolibet ecclesiis, monasteriis, prioratibus, præposituris, præpositatibus, plebanis, archipresbyteratibus, præceptoris, domibus, collegiis, capitulis, cōuentibus, congregationibus, hospitalibus, militiis, illorum mensis, cęterisque beneficiis & locis piis huiusmodi obnoxia nequaquam veniant, aut comprehendantur, aut vllō modo publicari, seu curię cuiusuis domini ecclesiastici, vel temporalis cōfiscari possint, vel debeant, quę tam ecclesię quam eisdem possessionibus, terris, vineis, domibus, prædiis, pratis, nemoribus, siluis, valibus, paludibus, tenimentis & aliis huiusmodi bonis, illisque sic et in feudum, liuellum, emphyteosim, precariam, vsu, censu, aut aliās quomodolibet pro tempore obtinentibus retroactis temporibus de iure, priuilegio, consuetudine, seu aliās concessa fuerunt & competere dignoscuntur: ac durante superioritate, nexu, obliga-

tionē & onere praestationis canonis, uelli, census, precarij, respon-
sionis, reuersionis, deuolutionis, directiue dominiij & proprietatis
supradictorum utebantur potiebantur & gaudebant, uiuere potiri &
gaudere poterant & debebāt, nequaquam ob liberationem & affra-
cationem huiusmodi alicue harum nostrarum vigore quomodoli-
bet pro tempore secuta expirent, aut cessent, sed in suo pristino ro-
bore & vigore permaneant, eisq; obtinentibus pro tempore terras,
vineas, domos, praedia, prata, nemora, siluas, valles, paludes, tenimen-
ta et alia bona huiusmodi etiam ut praefertur affrancata & liberata
ut prius non solum pariformiter sed aequae principaliter & absq; ulla
prorsus differentia, ac vere et nō per fictionem perpetuo gaudeant
potiantur & fruantur in omnibus & per omnia sibiq; suffragari de-
beāt, perinde ac si superioritas onera nexus & obligationes canonū
secundū suum emphyteosis, liuellorum precariae censuum responsio-
nū, deuolutionū iuuestrurū directi dominiij ac proprietatis huius-
modi durarent et nullatenus extincta essent, si et prout uobis conce-
dere uidebitur concedimus, statuimus et indulgemus. Ita tamen ut
priuilegia et exēpciones huiusmodi per vos cōcedi et reseruari nequeāt
rei criminū laese maiestatis diuinā uel humanā, assassiniis & offensio-
nis Cardinaliū uel episcoporum, his enim casibus si aliis de iure locus
futura sit confiscationi, priuilegia huiusmodi concedi aut suffragari
nullo modo posse volumus. Decernētes affrancationes liberationes
iuuestruras & cōcessionēs, ac alia praemissa per uos, seu maiore par-
te uestrum aut a uobis respectiue deputandum, uel deputandos ab
eis & singulis eorum ut praefertur faciendā et exequēda perpetuae
firmitatis robur obtinere debere, ac feudatarios, usuarios, emphyteo-
tas, liuellarios, precarios, censuarios & utiles dominos, ac alios predi-
ctos eorumq; hāeres & successores quoscūq; ac alios quorum in-
terest uel interesse poterit modo aliquo cōtra praesentium tenorem
desuper molestari, inquietari, uel impediri nō posse: sed illo ad posse
siones, vineas, domos, praedia, prata, nemora, siluas, valles, paludes,
tenimenta, bona, ac iura huiusmodi franca libera & allodialia perpe-
tuo fore & esse: & ut talia, ac prout alia bona mere laicalia & pro-
phana in quoscūq; etiam penitus extraneos & incapaces tā ex di-
spositione inter uiuos, quam causa mortis & ab intestato transferre,
ac transferri & alienari libere et licite posse & debere. Et insuper nō
modo ecclesias, monasteria, prioratus, praepositorias, praepositatus,
plebanias, praepositorias, archipresbyteratus, domos, collegia, capitula,
conuentus, congregationes, hospitalia, militias, mensas, ceteraq;
beneficia et loca praedicta eorūque praefules, abbates, priores, praepo-
sitos

sitos, plebanos, archipresbyteros, praepositorias, Cōmendatarios, re-
ctores & administratores quocūq; nomine nuncupatos, sed neq;
nos aut successores nostros Romanos Pontifices aut Cameram apo-
stolicam uel uaquam tempore praemissis se opponere, aut ab illis
reclamare, uel beneficium restitutionis in integrum sub lētionis etiā
enormis enormissimae aut etiam totalis, aut alio quocūq; praetex-
tu petere uel impetrare, aut ab alio impetratis, seu etiam motu simi-
li concessis uti: minusq; praesentes literas sub quibusuis similitū uel
dissimilium alienationum reuocationibus, suspensionibus, limitatio-
nibus & aliis contrariis dispositionibus comprehendendi nullatenus
posse sed semper ab illis exceptas et quoties illae emanabunt, toties
in pristinum statum repositas et plenarie etiam sub quacūq; data
per ipsos eligenda concessas, uimq; validi et efficacis, ac onerosi con-
tractus inter nos et Sedē apostolicam et dictos liberatos etiam cum
iuramento iacti et stipulati sortiri & ita ab omnibus cēferri, atq; in-
commutabilis uoluntatis et intentionis nostrae esse: sicque in pra-
missis omnibus & singulis per quoscūq; iudices & commissarios
quauis auctoritate fungentes, & locorū ordinarios etiam causarum
Palatij apostolici auditores, ac S. R. E. Card. ubique decidi cognosci
et iudicari debere. Irritum quoque si secus super iis a quoquam qua-
uis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attēdari. Ceterum
ut indemnitati ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, praepo-
sitoriarum, praepositatum, plebaniarum, archipresbyteratum, pra-
ceptoriarum, domorum, collegiorum, capitulorum, conuentuum,
congregationum, hospitalium, militiarum, illorumque mensarum,
ceterorumque beneficiorum et locorum huiusmodi aliqua saltem
ex parte consulatur, volumus quōd eisdem ecclesiis, monasteriis,
prioratibus, praepositoris, praepositoribus, plebanis, archipresbyte-
ratibus, praepositoris, domibus, collegiis, capitulis, conuentibus, con-
gregationibus, hospitalibus, militiis, illarumque mensis, ceterisque
beneficiis et locis praedictis quorum canones, liellos responsiones,
recognitions, census, precarias, emphyteoses, seu alia quaecūque
iura per uos seu maiorem partem uestrum liberari affrancari aliena-
ri et transigi contigerit, aliqua recompensa nō quidem fundo super
quo canones impositi sunt correspectiua, sed respectu annui reddi-
tus, per ipsas ecclesias, monasteria, prioratus, praepositorias, praepo-
sitorias, plebanias, archipresbyteratus, praepositorias, domos, colle-
gia, capitula, conuentus, congregationes, hospitalia, militias, illorūq;
mensas ceteraq; beneficia et loca huiusmodi percipi soliti aequiua-
lens, aut minor si uobis aliquando uisum fuerit, super aliis bonis sta-

bilibus, seu tot locis montium non vacabilium, etiam pietatis nuncupatorum, & per singulas vniuersitates ciuitatum, oppidorum, terrarum, & locorum huiusmodi pro tempore erectorum & institutorum, vel factio partis pecuniarum ex dicta affrancatione, liberatione, & transactione redigendarum vobis beneuolam actuali deposito, ad effectum illam ad Ecclesiarum & locorum praedictorum commodum inuestiendi assignetur, ipsaque assignata recompensa perpetuo pro euictione iurium affrancatorum huiusmodi remaneat, & exinde amoueri nullatenus possit. Atque ut eo magis securitati eorum, qui vobiscum aut deputandis a vobis sunt contractari prouideatur, statuimus quod ad ipsos affrancantes & liberantes, facultatem hanc affrancandi liberandi transigendi & alienandi vobis concessam, nullatenus condicionalem, aut ad certam formam & modum restrictam, sed quo ad validitatem contractuum celebrandorum ipsorumque affrancantium & acquirentium securitatem puram & liberam ceteri, nullamque recompensam assignandam de ratione haberi, affrancationesque & liberationes faciendas sic valere, ac tenere, ac si praedicta omnia sine aliqua recompensa mentione concessa essent: Ac insuper affrancationes, liberationes, & transactiones praefatas perpetuo effectum sortiri ipsosque affrancantes, liberantes, & transigentes securos esse, etiam si contingeret recompensationes per vos eisdem ecclesiis, monasteriis, Prioratibus, praepositis, praepositis, plebanis, archipresbyteratibus, praepositorum, domibus, collegiis, capitulis, conuentibus, congregationibus, hospitalibus, militiis, illorumque mensis, ceterisque beneficiis & locis huiusmodi vel nullo modo dari, vel dandas & assignandas ab eisdem de facto, vel de iure, in totum, vel pro parte euinci, eosdemque affrancantes liberantes et transigentes nullo vnquam tempore in perpetuum teneri, ad probandum actuali pecuniarum numeratione aut pecunias per eos erogatas in sedis apostolicae utilitatem versas, minusve recompensam esse assignatam, cum pro eorum perpetua securitate sufficere velimus exhibitionem vestrarum literarum patentium, quibus affrancatio huiusmodi concedatur, etiam si contingeret vltimo vnquam tempore contrarium probari, & nihilominus vniuersis et singulis personis indignitate ecclesiastica constitutis in diuersis locis consistemibus motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se vel alium seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecumque vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte alicuius fuerint requisiti faciant auctoritate nostra extinctiones, affrancationes, liberationes & alia praesentium vigore facienda ab omnibus quos illa concernunt inuoluntate obseruari, illisque ac bonis affrancatis huiusmodi.

iusmodi dominos et possessores, ac omnes et singulas quos quolibet concernunt eorumque haeredes et successores quoscumque pacifice frui ea gaudere nec permittant quaequam contra praesentium aut ipsorum instrumentorum seu literarum patentium tenores modo aliquomolestari, impediri aut inquietari, contraditores quoslibet et rebelles per sententias, censuras, et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia appellatione postposita contempnendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus sancti Bonifacii. viij. de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, & Simachii quae incipit, Non liceat Papae, nec non Benedicti xi. Pauli. ij. & Pauli. iij. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, nec non de non tollendo cuiquam ius questum, ac aliis apostolicis, nec non in quibusuis generalibus, provincialibus & synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quarumuis Ecclesiarum, monasteriorum, ordinumque; militiarum hospitalium & locorum praefatorum, ac aliorum quorumcunque; etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis vsibus naturis & consuetudinibus, privilegiis quoque; indultis & literis apostolicis, per praefatos & quoscumque; alios Romanos pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Sedem apostolicam etiam per viam generalis legis & statuti perpetui, nec non motu proprio ex certa scientia, ac de apostolica potestatis plenitudine etiam consistorialiter ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis etiam in vim contractus & pluries concessis, confirmatis & innouatis: quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, seu quocumque alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne vltimo vnquam tempore de vrbibus in huiusmodi negotio per vos gerendorum dubitari contingat, ex eo quod ab initio non omnes in vnum conueneritis, aut ex vobis praesentibus aliqui recesserint, & ex absentibus negotio-

iam inchoato alij redierint, decernimus inspiciendum numerum maioris partis vestrum presentium in Curia tempore conclusionis, ita ut quod aliqui ex vobis coeperint, alij libere illud prosequi valeant & finire, & totiens quotiens redierint reassumere, & quod circa prefatum numerum maioris partis presentium in curia, stetur plene assertioni Secretarij vel notarij vestri sic in iiteris patetibus, vel instrumentis asserentis. Ut autem eo facilius praefentes nostrae litterae ad omnium notitiam deducantur, illas in Basilicae principis apostolorum de Vrbe, et cancellariae apostolicae valuis, ac in acie campi florae per unum ex cursoribus nostris ut moris est publicari & affigi volumus & mandamus. Quodque harum exemplis etiam impressis ac insertis manu Secretarij vestrae congregationis subscriptis, et singillo paruo alicuius ex vobis munitis eadem prorsus fides in iudicio et extra vbique locorum adhibeatur, quae praefentibus adhiberetur si forent exhibita vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum facti, deputationis, concessionum, auocationis, extinctionionis, impositionis, statutorum, inducti, voluntatum, decretorum, mandatorum, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contrarius. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud S. Petrum, anno incarnationis Dñicæ 1571. tertio Non. Decembris. Pontificatus nostri anno sexto.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

- *Ego Io. Card. Moro. eps Ostiæ.
- *Ego P. card. de Sancta cruce.
- *Ego Otho car. Augu. eps prene.
- *Ego Flavius Card. Ursinus.
- *Ego A. car. Farnesius eps tus. vic.
- *A lex. card. Cribellus.
- *Ego Iu. Car. Vrbi. episc. Sabinæ.
- *Ego Guliel. card. Sirietus.
- *Ego Io. card. Politia. eps Alban.
- *F. card Alciatus.
- *Ego Scipio cardinalis pisarum.
- *Ego Pa. cardin. ab Ecclesia.
- *Ego Io. Ant. card. S. Georgij.
- *Ego M. Ant card. S. Severinæ.
- *Ego Stani. card. Varmien.
- *Ego Iul. Ant. card. S. Maffeus.
- *Ego F. cardinalis Pacheco.
- *Ego P. Do. card. Cæsius.
- *Ego M. Ant. Car. Amulius.
- *Ego F. A. card. Theanenensis.
- *Ego I. Franc. card. de Gambarà.
- *Ego F. Foelix car. de Môte alto.
- *Ego M. S. card. ab Altaemps.
- *Ego P. cardinalis placentin.
- *Ego A. Card. Gesualdus.
- *Ego Io. card. Aldobrandinus.
- *Ego N. Car. de Sermoneta.
- *Ego F. Vincetirus cad. Iustitia.
- *Ego M. Ant. card. Columna.
- *Ego Hier. card. Rusticutius.
- *Ego Ptol. cardinalis Comensis.
- *Ego Iq. Hiero. card. Albanus.

Ego

- *Ego Fer. card de Medicis.
- *Iul. card. de Aquanua.
- *Ego Ant. card. Carafa.
- *Gæ Glorierius. A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo iuditione decima quarta, die verò Martis, decima octaua mensis Decembris pontifica. sanctissimi in Christo Patris &. Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia Papa Quintus a nno eius sexto, suprascripte litterae apostolicæ affixe & publicatæ fuerunt ad valuas principis apostolorum de Vrbe, cancellariæ apost. & in acie Câpifloræ, per nos Scipio, de Octavianis, & Ioan. de Soy apostolicos Curso.

Io. And. Panizza Mag. Curso.

Motus Proprius sanctiss. D. N. quo prohibentur expediri commissiones aut inhibitiones in causis spoliatorum nisi citato Camera Apostolicæ Commissario generali.

PIVS PAPA V.

MOtu Proprio &c. Attendens quam frequenter contingat quod qui bona ad Camera, Apostolicam spectant, et signatè spolia per Clericos decedens relicta detinent variis pretextibus, et calumniis dilationes, et subterfugia quaerentes, illorum consignationem facere, et debitam satisfactionem impedere recusant, et ut se in huiusmodi iniusta detentione confoueat, modo friuolas appellationes confingunt, modo inhibitiones summa malitia ex torquent, quibus causas ad Iudices non informatos et ubi non est qui causarum huiusmodi expeditioni vacet, trahunt, in graue animarum suarum prauiudicium, et camerae praefatae laesionem. Et propterea incommodis huiusmodi obuiare volentes dilectis filiis Vitellochio. S. R. E. Card. Camerario, ac omnibus Romanæ Curie Iudicibus tam ordinariis quam delegatis in virtute sanctae obedientiae et subindignationis nostrae poena praecipimus, mandamus, ne in causis spoliatorum, vel illicitarum negotiationum per clericos factarum inhibitiones aliquas tam auctoritate sua ordinaria quam etiam vigore rescripti extra Romanam Curiam ad quasuis mundi partes, et contra quosuis collectores decernant, et relaxent, nisi prius in ipsa Curia Romana ad illas decerni videndum dilectus filius Camerae Apostolicæ Commissarius generalis fuerit citatus, et de citatione huiusmodi in actis appareat & de ea in inhibitione ipsa mentio fiat. Porro signaturam nostram tam gratiae quam iustitiae referendarij ac Cancellariae Apostolicæ corrector, & auditor contra dicta.

tradictarum similiter commissiones in causis huiusmodi nullo modo nisi praeuia citatione eiusdem Commissarij expediant: Et si quandoque contingat ita sub verborum inuolucro, vel alia narratiua commissiones concipi, vt discerni non possit, an de causis spoliatorum illicitarum negotiationum agatur, tunc tamen nuntij Apostolici in provinciis residentes & de causis huiusmodi cognoscentes, quam à dilecto filio Thesaurario nostro generali spoliatorum collectore & eiusdem nuntiis deputati subcollectores, quibus inhibitiones huiusmodi presentari cōtingat, illis minime parere teneantur, sed absque aliquo scrupulo aut poenarum incurfu, illis reiectis ad vltiora procedere possint & debeant, partibus aliàs iustitiam ministrando & nihilominus irritum et inane decernimus quicquid contra praesentium tenorem fuerit decretum, vel attētatum. Volumus autem quod praesentis motus proprii cedula valuis Cancellariæ et Camerae Apostolicæ per vnum ex cursoribus nostris, vt moris est publicata ita omnes Rom. Curiae officiales & Iudices afficiat, ac si personaliter singulis intimata foret, et quod illius sola signatura etiam absque data et registratura sufficiat et vbiq; fidem faciat contrariis non obstantibus quibuscunq;.

Placet Motu proprio. M.

Die quinta Ianuarij millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis cancellariæ apostolicæ per me Nicolaum de Mattheis Curs.

Franciscus Sottocasa Magist. Curs.

Die nona Ianuarij millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, praesentes retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis camerae Apostolicæ, vt moris est, per me Barthol. Sottocasa Curs.

Franciscus Sottocasa Magister Curs.

Edictum Reuerendiss. Reformatoꝝ Tribunalium Vr̄bis super obseruatione reformationis Tribunalis A. C. & S. D. N. Pio V edita.

Carolus tituli S. Agnetis S. R. E. Card. de Grafsis nuncupat. & ceteri Reformatores tribunalium almæ Vr̄bis à S. D. N. Papa specialiter deputati.

Presenti nostro publico edicto omnibus et singulis eiusdem Rom. Curiae Notariis, & scribis, actuariis, & aliis ad quos spectat inhibi-

inhibemus, ne sub infrascripta reformatione tribunalis Reuerendissimi D. auditoris Camerae & aliis arbitrio nostro imponendis & applicandis poenis post praesentium affixionem & publicationem vt infra faciem. audeant seu quouismodo & sub quouis praetextu & quævis colore praesumant aliquas obligationes in forma Camerae nisi iuxta tenorem reformationis dicti tribunalis nuper per S. D. nostrum editæ rogare, scribere, seu adnotare. Quibuscunq; vero Iudicibus Rom. Curiae ne se sub eisdem poenis in executione obligationum sic vt praefertur faciendarum & aliarum factarum introumittere audeant vltra quam antea facere poterant & obseruent capitulum vnde decimum in dicta reformatione descriptum tenoris infrascripti, videlicet. Verum sicuti antea earum quæ in forma Camerae erant obligationum, ita & harum quæ futuræ sunt, pro illis Iudicium siue cognitio & executio in Vrbe ad Auditorem Camerae solum spectet in vniuersum iuxta suas facultates Romanos tamendebitores laicos, liceat creditoribus etiam in Curia Capitolij conuenire iuxta priuilegia Pont. Rom. concessa. Quo verò ad clericos ratione originis, vel beneficij Romanos, locus sit praeuentioni inter ipsum auditorem & nostrum in Vrbe, Vicarium, Ipsisque Iudicibus et notariis antedictis ne sequestra, ac mandata de manutenendo in eadem reformatione eidem tribunalis Auditoris Camerae prohibita, concedere vel expedire sub eisdem poenis audeant seu praesumant, Volumus autem quod praesentes in valuis Cancel. apost. & acie Campi Floræ per vnum ex S. D. N. Papæ Cursoribus affixæ, validæ & legitimæ executionis vim habeant, ac etiam ardeant, perinde ac si singulis personaliter intimata fuissent. In quorum &c. Dat. Rom. in edibus nostræ solitæ congregationis, die xvij. Decembris 1570.

Simon Tegeronus Notarius de Mandato subscrip.

Die 20. Decembris 1570. praesentes literæ affixæ publicatæq; fuerunt in locis supradictis vt moris est per me Bartholomæum Sottoc. Curs.

Camillus Cherubinus Mag. Curso.

Bulle S. D. N. D. Pij diuinae providentia Papa V. per quam declaratur Decretum sacri Concilij Tridentini super impedimento publici honestatis aditum.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum spectat Pontificem sua sollicitudine diligenter providere, vt factorum Conciliorum decreta ita sua declaratione

rationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquatur. Sane ad aures nostras peruenit multos esse, qui dubitent, an decretum œcumenici Concilij Tridentini Sessione vigesima quarta de reformatione Matrimonij cap. tertio, quo cauetur impedimentum publicę honestatis, vbi sponsalia valida nõ fuerint, prorsus tolli: vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vltioribus gradibus non possit huiusmodi prohibitio seruari, de Sponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum cõceptis intelligatur, ve etiam Matrimonia per verba de presentia contracta non tamen consummata, quę interdũ Sponsalia appellatur, comprehendat, ita vt etiam eo casu impedimentum inde proueniens sublatũ fuerit. Nos itaq; vt omnis difficultas, dubitatioq; tollatur, attendentes quod Sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non nisi improprie Matrimonium verbis de presentia conceptis contractum continetur, Quodq; gitor de correctione iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, praesertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in Matrimonio per verba de presentia contracto, quam in Sponsalibus de futuro vigere à nemine dubitetur, Iudicio Motu proprio auctoritate apostolica tenore praesentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse & procedere in Sponsalibus de futuro duntaxat, nõ autẽ in Matrimonio sic (vt praesertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus & gradibus quibus de iure veteri antepredictum decretum Concilij introductũ erat, & ita ab omnibus iudicari debere, mādamus, atq; statuimus. Non obstantibus cõstitutionibus & ordinationibus apostolicis aliisq; contrariis quibuscunq;. Volumus autem quod praesentes literę in Cancellaria nostra & acie Campi Florę de more publicentur & inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quęq; loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum Transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Praelati munitis eadem prorsus fides vbicunq; adhibeatur, quę praesentibus adhiberetur, si forẽ exhibitę, vel ostẽsę. Nulli ergo omnino hominum liceat hęc paginam nostrę declarationis, diffinitionis, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autẽ hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incurfurũ. Dat. Romę apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę 1568. Kal. Iulij. Pontif. nostri anno tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cęsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Inditione vndecima, Die vero vigesima prima mensis Iulij Põtifi. sanctissimi in Christo Patris & D. N. Pij diuina prouidentia Pápę V. anno tertio, Retroscriptę literę apostolicę lectę, & affixę & publicatę fuerunt ad valuas Cancellarię Apostolicę, & in acie Campi Florę, vt moris est dimissis ibidem praesentibus Literis per aliquantulum tēporis spatium affixis & deinde amotis per nos Iulium Parinum Clericum Terdoneñ. & Io. Bornotum, prælati. S. D. N. papę Curf.

Camillus Cherubinus Mag. Curf.

Monitorium illustriss. & Reuerendiss. Vrbis Vicarij quod omnes Notarij omnia legata & c. ad Eccl. suas & pia loca spectantia in actis alicuius ex curiæ suę Notarij designare, & reuelare debeant.

Iacobus miseratione diuina tt. S. Marię in Cosmedin. S. R. E. presby. Cardinalis Sabellus Sanctiss. D. N. Pápę Vic. generalis.

VNiuerfos & singulos Rom. Cur. Notarios, Tabelliones & personas artem notariatus siue tabellionatus exercentes tam laicos, quam clericos etiam in sacris ordinibus constitutos & rectores quarumlibet ecclesiarum, ac eorũ heredes, seu alios quosuis notariorum defunctorum scripturas quouis titulo detinentes, Ex officio curiæ nostrę peremptorie monemus, illisque districte precipimus, et mandamus, quatenus infra mensem à die publicationis presentium sub priuationis scripturarũ, protocollorũ seu notularũ penes cõtraueniẽtes existentium, ac perpetuę inhabilitatis ad artẽ huiusmodi exercendum, necnon 500. ducatorum per quemlibet contrauenientem auri de Camera pro tertia parte delatori, residuo autem Camera Apostolicę applicandorum, necnon mandati executioni respectiue & in subsidiũ excommunicationis pœnis, debeant & quilibet eorum debeat omnia & singula relicta, legata, testamenta, codicillos & vltimas voluntates, ac donationes & cõtractus quomodolibet, & quocunq; nomine nuncupata, per quascunq; personas cuiuscunq; grades, conditionis et dignitatis in fauorẽ quarumcunq; Ecclesiarum, monasteriorum, Hospitalium, Confraternitatum, domorum et piorum locorum, seu alias ad quascunq; pias causas relicta, facta et legata. Et praesertim à viginti annis citra per ipsos & eorũ quemlibet respectiue rogata, et in eorum, seu aliorũ defunctorum protocollis annotata, in actis alicuius ex dictę curiæ nostrę

nostrae notariis sufficiente, designasse et reuelasse. Volentes & eadem auctoritate qua fungimur decernentes, quod hoc praesens monitorium in acie Campi Florae et locis solitis per urbem dimissis copiis affixis publicatum perinde singulo ardeat, ac si personaliter intimatum foret. In quorum &c. Dat. Ro. in quibus nostris, die secunda. Septemb. 1568.

A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Nota.

Constitutio S. D. N. Pij papa V. Contra ambientes officia iurisdictionis ad ministracionem habentia. eaque praeter se promissionibus acquirentes.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c. Etsi Romani Pontificis continua, indefessaque meditatio circa subditorum suorum commodum & utilitatem continue implicatur, ac quae iis quos ut filios tenere diligit, obesse posse credit, de medio tollit, negotiorum tamen multitudinem praestita singula in dies singulos considerans illorum executionem etiam diutim disponit, ut & negotia ipsa salubrius dirigantur, ac ipsi subditi paulatim sui in eos amoris cognoscant indicia. Sane licet alias ne ordo iustitiae praeueteretur & ex certis aliis inibi expressis causis per civiles constitutiones salubriter fuerit statutum, ut iudices & alij iustitiae administratores siue quoquo suffragio fieri debeant, grauissimis etiam iniunctis poenis qui praemissam constitutionem transgredi ausi quoquomodo fuissent: accepimus tamen nuper, non sine animi nostri displicentia, nonnullos pro consequendis officiis & dignitatibus iurisdictionis exercitium habentibus pecunias & alias res soluere & promittere aliquibus curialibus quorum intercessionibus & favoribus talia officia & dignitates obtinent. Licetque nos pro nostri pastoralis officij debito praemissa convenientibus oculis pertransire nequeunt omnem adhibuerimus diligentiam, ut tam ambitiosi huiusmodi, quam pecuniarum huiusmodi receptores & stipulatores, tam publice quam secreta reperirentur, nihilominus exinde nihil certi expiscari haecenus potuimus. Cupientes igitur praemissis modum aliquem imponere, ac eos quos civilium poenarum timor a similibus non coerceat, per canonice sanctiones auctoritate Apostolica omnino deterreri & auaritia huiusmodi genus iuri & iustitiae huiusmodi tam obnoxium de medio tollere, constitutionis civilis, ac poenarum per illas statutarum tenorem & formam praesentibus pro expressis habentes, motu simili &c. & ex certa nostra scientia, ac de apostolice potestatis plenitudine omnes

omnes & singulas leges, constitutiones, statuta & decreta contra delinquentes huiusmodi tam a iure civili quam a sacris canonibus facta ac in illis contenta punitiones & poenas quaeunque in tales inflictae harum serie inuouamus, easque idem robur, eandemque vim obtinere volumus atque statuimus, quod & quam habuissent & haberent si haecenus ad unguem obseruatae fuissent, vel a nobis per praesentes emanarent. Insuper quoque ut eorum usus poenarum multiplicatione stabilior efficiatur, hac nostra perpetuo ualitura constitutione, quamque vim legis etiam inuolabilis habere sancimus, legibus, constitutionibus, statutis & decretis praedictis praecidium non inferendo, quinimo illis addendo, decernimus & ordinamus quod de cetero perpetuis futuris temporibus nemini cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis fuerit, liceat mediante pecunia, vel solutione, & traditione, ac promissione aliarum rerum, etiam per interpositas personas, aut alias quouis modo faciendas, aliquas dignitates & officia exercitium & administrationem iurisdictionis habentia procurare, aut qui vel obtinere, ac si quis his praesentibus contrauenisse quoquomodo dici aut censeretur potuerit, ipsum contrauenientem eo ipso confiscationis omnium bonorum degradationis & amissionis tam priuilegij Doctoratus, quam quorumcunque per eum obtentorum officiorum tam saecularium quam ecclesiasticorum, ac demum ultimi supplicij poenas irremissibiliter incurrere volumus. Caeterum ut fraudibus quae circa praemissa exoriri possent facilius occurratur, pari modo statuimus, quod ubiunque & quandoocunque compertum fuerit per interpositam personam aliquas pecunias seu alias res traditas seu promissas fuisse alicui curiali familiari, vel cuiuscunque alteri personae pro officij & dignitatibus iurisdictionis administrationem habentibus, is qui officium huiusmodi obtinuerit, se a praemissis attemptata interpositione personae huiusmodi nullatenus excusare queat, quinimodum nulla admissa ignorantiae excusatione ipso iure praesumatur solutionem & promissionem huiusmodi de eorum qui officia et dignitates similia obtinuerunt consensu & mandato penitus esse facta, iisdemque propterea poenis subiaceere omnino intelligatur. Postremo ne qui in praeteritum talia officia seu dignitates solutionibus seu promissionibus mendacitibus impetrauerint, credant se per praesentes absolutos esse, eiusdem Motu scientia et potestatis plenitudine perpetuo declaramus eos poenas in tales a iure communi inflictas incurrisse & contra eos ad poenarum huiusmodi prosecutionem procedi posse. Eos vero qui similibus mediis aliqua officia et dignitates similiter iurisdictionis administratio

BVL. ET MOTI PRO.

nem habentia obtinent, si in futurum quippiam unquam vigore praecedentium promissionum in executione officij huiusmodi factarum soluerint, ipsi iure & facto poenas in hac nostra constitutione contentas incurrere, praesenteque nostras tam eos qui in futurum officia similia & dignitates solutionibus & promissionibus praecedentibus obtinebunt, quam eos qui iam obtinuerunt, si in futurum aliquid manutentionis in eis, aut alia causa soluerint, ligare volumus. Decernentes contra praemissa quoduis pactum, etiam iuramentum uallatum, ac instrumenta et alias forsan deluper editas scripturas minime in causa esse posse, quominus soluere habentes si pro praemissis soluerint, poenas praesentibus contentas incurrant. Nos enim pacta, conventiones, promissiones & scripturas, ac alia quaecumque quomodolibet ut praefertur inita exinde cassamus, irritamus & annullamus, eosque a iuramentis & aliis nexibus praedictis absoluiimus, necnon praesentes & desuper forsan conficiendas literas perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos a data praesentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vicio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusuis reuocationibus & derogationibus comprehendere nullatenus posse, sicque per quoscumque iudices &c. & causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. Card. sublata etc. iudicari debere, irritum quoque &c. decernimus. Non obstant praemissis ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusuis etiam almarum urbis, & aliarum ciuitatum, oppidorum, terrarum, & locorum etiam iuramento &c. roboratis, ac provincialibus, municipilibus & particularibus statutis, ac legibus etiam imperialibus, & in corpore iuris scriptis, privilegiis quoque &c. sub quibuscunque tenoribus &c. etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. quibus omnibus illorum tenores etc. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Ut autem praesentium tenor omnibus innotescat, nullusque earum ignorantiam allegare queat, eas in ualuis Basilicae principis apostolorum, ac S. Io. Lateranensis & in acie Campi florentiae de urbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas, omnes & singulos quos illae concernunt ita aspicere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatae. Decernentes quoque praesentium earundem solam signaturam sufficere & ubique fide facere in iudicio & extra, regala quaecumque contraria non obstante, ac illarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo almarum urbis gubernatoris, aut alicuius alterius iudicis munitis, eandem prorsus fide adhiberi, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Placet Motu proprio. M.

Dat.

PII PAPA V.

194

Dat. Rom. apud S. Petrum non. Decemb. anno sexto. Anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1571. Inditione xliij. Pontificatus uero sancti in Christo patris, & D. N. D. Pii diuinae prouidentia Papae V. anno sexto. Die uero viij. Mensis Decembris, supra dictae litterae affixae & publicatae fuerunt ad ualuis Basilicarum principis apostolorum de urbe, sancti Ioannis Lateranensis, & in acie Campi florentiae, per nos Scipionem de Ostauianis, & Alamanum de Alamanis praebatos S. D. N. papae Curiae.

Io. And. Panizza Magist. Curiae

Sanct. D. N. D. Pii papa V. Constitutio extendens poenas statutas contra ambientes officia iurisdictionis administrationem habentia, etiam ad recipientes pecunias, & mediatores.

PIVS PAPA V.

Cum nuper, ne ordo iustitiae peruerteretur, & ex certis aliis causis animum nostrum moueri fuerint confirmatae omnes & singulae leges, constitutiones, statuta, & decreta contra ambientes officia iurisdictionis administrationem habentia, ea quae pretio, seu promissionibus acquiruntur, tam a iure civili, quam a sacris canonibus facta, ac in illis contenta punitiones & poenas quascumque in tales inflatas inuouauerimus, easque idem robur eandemque vim obtinere uoluerimus atque statuerimus, quod & quam habuissent & haberent si haecenus ad unguem obseruatae fuissent, uel a nobis emanassent. Insuperque ut earum uis poenarum multiplicatione stabiliore efficeretur, per nostram constitutionem perpetuo ualituram quam uim legis etiam inuolabilis habere uolumus, decreuerimus inter cetera, quod perpetuis futuris temporibus nemini cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerit, liceat mediante pecunia, uel solutione & traditione, ac promissione aliarum rerum etiam per interpositas personas, aut alias quomodo facienda, aliquas dignitates & officia exercitium & administrationem iurisdictionis habentia procurare, assequi, uel obtinere sub grauissimis poenis in dicta nostra constitutione, quam hic de uerbo ad uerbum pro expressa haberi uolumus & mandamus expressis. Attendentisque quod forte probabiliter dubitari contingat, an dicta nostra constitutio comprehendat recipientes huiusmodi pecunias ac res ac promissiones sibi factas stipulantes ut officia praedicta exercitium ac iurisdictionis administrationem habentia conferri faciant, ac mediatores & interpositas personas. Propterea nos motu simili & ex certa scientia & de potestatis plenitudine

Bb 2 ne hac

BULL. ET MOT. PROP.

ne hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus & quatenus opus sit addendo praedicta nostra constitutioni decernimus, quod dicta nostra constitutio, ac omnes & singulae poenae in ea expressae, perinde intelligent & afficiant omnes & quoscunque cuiusvis dignitatis, gradus, conditionis, ac praesentiae existant, qui pro huiusmodi officii iurisdictionis administrationem habentibus conferendis, ac mediatores & interpositas personas quascunque pecunias vel alias res ut supra receperint, ac si praedicta in dicta nostra constitutione comprehensa essent, & de illis in ea expressa mentio facta esset. Nec non praesentes & desuper conficiendas forsan literas perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos a data praesentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vicio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusvis reuocationibus & derogationibus comprehendere nullatenus posse. Siquaeque per quoscunque Iudices & c. & causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. Card. sublata & c. iudicari debere, irritum quoque & c. decernimus. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusvis etiam Aemulae Urbis, & aliarum civitatum, oppidorum, terrarum & locorum etiam iuramento & c. roboratis, ac provincialibus, municipalibus, ac particularibus statutis ac legibus, etiam imperialibus, & in corpore iuris scriptis, privilegiis quoque & c. etiam motu simili & c. etiam consistorialiter & c. quibus omnibus illorum tenores, & c. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Ut autem praesentium tenor omnibus innotescat nullusque earum ignorantiam allegare queat, eas in valvis Basilicae principis apostolorum, ac sancti Ioannis Lateranensis, & in acie Campi florum de Urbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas omnes & singulos quos illae concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatae. Decernentes quoque praesentium earundem solam signaturam sufficere, & ubique fidei facere in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante. Ac illarum transumptis manualiter notarij publici subscriptis, & sigillo Aemulae urbis gubernatoris, aut alterius alij iudicis sigillatis eandem prorsus fidem adhiberi, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Placet Motu proprio. M.

Dat. Romae apud S. Petrum prid. Id. Febr. Anno septimo.
Anno a Nativitate Domini 1572. Inditione xv. die vero decima.
tertia, mensis Februarii. Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pij papae V. anno
no se-

PII PAPA V.

195

no septimo, retroscriptae literae Apostolicae affixae & publicatae fuerunt Romae in locis retroscriptis per me P. Paulum de Matthaeis praefati Sanctiss. D. N. pap. Curf.

Philibertus Mag. Curf.

Sanct. D. N. D. Pij papae V. Praeceptum quod Christiani apud Turcas servi reperiunt, libere cum bonis suis abire permittantur.

PIVS PAPA V.

Motu proprio & c. Licet omnibus notissimum sit, bellum hoc, quod cum impio Turcarum tyranno geritur, non ea tantum de causa geri, ut imminens ab illius viribus nobis periculum dimoveamus, sed ut etiam plurima Christianorum millia, quae sub dira illius tyrannide servilem, ac miserabilem vitam ducunt, in libertatem, ac ad Christi nomen libere profitendum, ac excolendum vindicemus, non defuerunt tamen qui Christianae fraternitatis obliti, loca Turcarum hostium nostrorum invadentes, Christianos ibidem repertos in servitutem redegerunt, bonis ac fortunis spoliaverunt, triremibus alligarunt, ac taleam imposuerunt, quo fit ut Christi sanguine redempti, qui cumulatim votis Christianorum aduentum, & victoriam exoptauerunt, ea a victoribus fratribus suis patienter, quibus paulo peiora a Turcis expectare potuissent. Nos igitur eius locum, licet immerito, tenentes in terris, qui de caelo ad liberandum nos venit, ut de manu inimicorum nostrorum liberati deinceps sine timore serviamus illi, verentes ne si iniuncta nobis ab eo erga filios nostros charitatis, & dilectionis immemores simus, ipsius omnipotentis Dei contra nos, classemque nostram iram prouocemus, malis huiusmodi obuiare cupientes tenore praesentium decernimus & mandamus, ut nullus deinceps siue sacri foederis miles, siue alius Christianus nos capiat, aut praeter eorum voluntatem, etiam data mercede remigare cogat, taleam imponat, aut eius bona diripiat, quinimo fraternae & amicabiliter, ut Christianam pietatem decet, traestet, ac libere cum liberis suis, coniugibus, bonis abire permittat. Illos autem omnes, & singulos, qui huic constitutioni contraire praesumpserint, declaramus ipso facto in poenam excommunicationis latae sententiae incidisse, a qua non possint nisi a nobis aut a successoribus nostris, praeterquam in mortis articulo absolui, & ulterius volumus eos a superioribus suis ad quos spectabit, seuerere, & grauiter, iuxta contraventionis qualitate puniri. Mandantes omnibus & singulis tam ipsius classis, quam locorum ipsorum superioribus quibus spectat, & in futurum spe-

Bb 3

clabit

BULL. ET MOT. PROP.

Et abit, vt pro quanto studet diuinam gratiam, nostramque beneuolentiam promereri, hoc nostrum, imo vtro potius dominicū præceptum & mandatum in locis suæ iurisdictionis, siue iis ad quæ Christiani principum foederatorum præfectos tam generales quam particulares appellere contigerit, ea lingua, cuius eius loci habitatores intelligentes fuerint, & in ipsa etiam classe, publice æditæ, affigi, & sub pœnis sibi beneuolentis faciatis ab omnibus inuolabiliter obseruari, vt à Deo Opt. Max. præmia æterna, & à nobis de re diligenter gestæ laudem reportare mereantur. Volumus autem vt præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio, & extra, quacunque regula, seu constitutione apostolica contraria non obstante: quodque illius exempla etiam impressa ædantur, eaque notarij publici manu, & cuiuscunque curiæ ecclesiasticæ, aut prælati sigillo obsignata eandem prorsus fidem vbique faciant, quam ipse præfens Motus proprius faceret, si esset exhibitus vel ostensus. Contrariis non obstantibus quibuscunque.

Placet Motu proprio. M.

Sanct. D. N. D. Pij pap. V. Concessio gratiarum, tam spiritalium quam temporalium alias per Ro. Pont. proficiscentibus ad subsidium Terræ sanctæ concessarum pro iis qui vel personis vel facultatibus adiuuauerunt hoc præfens bellum contra Turcas.

PIVS PAPA V.

Vniuersis & singulis Christi fidelibus præsentis literas inspecturis, salutē & apostolicam benedictionē. Cum nos pro pastoralis officij diuinitus nobis iniunctæ curæ, ac sollicitudine diuino auxilio adiuti pro vniuersæ Christianæ Reipublicæ bono, ac tutela, cum charitissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarū Rege Catholico, ac dilectis filiis nobili viro Duce & Senatu Venetorū aduersus perfidissimum, importunissimumq; Turcarū tyrānum efferatissime cuncta Christianæ ditionis regna, prouincias, & alia loca incendiis, ferro, & cædibus expugnantē, atq; vastantē non minus salutare quam necessarium foedus inuenerimus, iamque admirabili Dei clemētia & beneficio naualem gloriosissimamque victoriā foelicissime cōsecuti fuerimus, modoque a nobis principibus foederatis copiæ tam maritimæ quæ terrestres, vt coeptam cōtra teterrimū hostē expeditionē mōstrante Deo persequamur, summis viribus, summo studio, summa diligentia cōparentur, atque instruantur. Attamen considerantes immanē Turcarū potentiam, in finitimaque malitiam, qua potissimum

PII PAP. V.

196

potissimū res Christianorum omni tēpore miserabiliter perculisse, atque afflixisse non ignoramus, magnopere idoneum, & opportunum esse censemus, si Christiani maiori quo fieri poterit militū numero, bellicoque apparatu cōtra hostilē ferociam insurgere conabuntur, sic enim facilius sperandum est foelicia nostra exopta adiuuante Dño fore indies foeliciora, atq; optatum exitum graui cum hostiū formidine, ac pernicie habitura. Itaq; decreuimus omnes & singulos fideles ad piissimum, iustissimumq; bellum, vbi de Iesu Christi Dñi & saluatoris nostri causa & gloria, Christianiq; nominis salute (sicut omnes aperte vidēt) in primis agitur, monere, requirere & cœnixe hortari, prout monemus, requirimus, & hortamur per præsentis, vt vnusquisq; sanctissimū hoc bellum vel personis, vel facultatibus adiuuare velit. Negabit enim seruus Dño opes tēporales largiter exhibere, cum Dñs seruum, viuere faciat & habere, ipsiq; demū diuitias largitur æternas? & si Deus subiit mortē pro homine, dubitabit homo mortē subire pro Deo? Quod vt eo libentius & alacrius cuncti facere studeāt, quo ex hoc spiritualibus muneribus & tēporalibus quoq; gratis à nobis se refectos, pariter & munitos esse cognouerint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum apostolorū Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa, quam nobis Deus licet indignis ligandi, et soluendi contulit, potestate, omnibus, qui ad subueniendum huic sacro bello in personis propriis, et expēsis sese contulerint: Necnon eis, qui nō in personis propriis illucefferint, sed suis tantum expēsis iuxta facultatē, & qualitātē suā viros idoneos destinauerint, donec milites nostri ibi fuerint, cōmoraturos. Et illis similiter, qui licet alie mis expēsis propriis tamen personis belli laborē, & pericula sustinuerint. Ac demum eis, qui de bonis sibi à Deo collatis cōgruam ad id portionē benigne erogauerint, plenissimā & amplissimam omnium peccatorum suorum, de quibus corde cōtriti, & ore confessi fuerint & eandēmet, quā Romani pōtiffices prædecessores nostri Crucifigatis proficiscentibus ad subsidium Terræ sanctæ concedere soliti fuerunt, veniam, remissionē & absolutionē tenore præsentium indulgemus & largimur. Bona insuper proficiscentium ad bellum huiusmodi, ex quo profecti fuerint, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, necnō vt talia sub archiepiscoporum, & omnium prælatorū ecclesiæ Dei tutela cōsistant, & nullam de iis, quæ dū fuerint in dicto bello quiete possident, sustineant quæstionē: sed integra maneāt & quieta: quinimo in quibusuis eorū causis & litibus à iudicibus, eorū quibus vertuntur, omnino superferri debere, donec de eorū obitu, vel reditu certissime cognoscatur, statuimus & mandamus. Ad vsu

ras quoque, si iuramento teneantur alicui, non cogantur, verum absoluti maneat, & quieti. Quod si quisquā contra attentare præsumperit, per censurā ecclesiasticam appellatione postposita cōpescatur. Si quis autē creditorē contra tenorē præsentium ipsos ad solutionē coegerit vsurarum, eum ad illarum restitutionē appellatione etiam remota simili censura cōpelli volumus. Iudeos vero ad remittendas ipsis vt præfertur vsuras etiam per principes, & seclāre cōpelli præcipimus potēstatē, et donec eis remiserint, tam in mercimoniis, quam aliis rebus, et cōmerciis sub excōmunicationis sententiā per ordinarios promulganda vniuersis Christi fidelibus iubemus cōmunionē omnimodam ipsis hæbreis denegari. Mandantes quibuscunque locorum ordinariis in virtute sanctę obedientię, vt statim præsentis literas vel earum transumpta per suas quisque dioceses publicari, et etiam per prædicatores ad populi notitiā absque vilo quæstu deuenire quamprimum curent et faciant. Non obstant. præmissis, ac constitutionē. et ordinationē. apostolicis, cæterisque cōtrariis quibuscunque, Volumus autē quo præsentium transumptis. etiam impressis manu notarij publici subscriptis, et sigillo persone indiguitate ecclesiastica constitutę munitis eadē prorsus fides adhibeatur, quę adhiberetur originalibus literis, si essent exhibitę vel ostensę. Dat. Romę apud sanctū Petrum, sub annulo piscatoris die. xij. Martij 1572. Pont. nostri anno septimo.

Cæ. Glorierius.

Sanct. D. N. D. Pij. pap. V. Constitutio contra scribentes, exemplantes, & distantes monita vulgo dicta gli anisi. & ritorni.

PIVS PAPA V. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani pontificis providentia circumspēcta, ad ea sollicitudinis suę partes potissimū conuertit, per quę inter singulos gregis eiusdē fideles, præfertim vero nobis, & Romanę Ecclesię subditos pax, & concordia confouentur, seditiones euitantur, scandalis obuiatur, & animarum salus procuratur. Cum itaque iracūdia sit perturbatio immanis, affectionē dura, violenta potētia, cædium causa, calamitatis sociā, iacturam concilians & dedecus, pecuniarum pernicies, atque perditionis origo, eaque potissimum ex iniuriis verbo, vel scriptis, vel facto illatis nascatur. Nos qui non sine maxima mentis nostrę perturbatione sæpenumero accepimus, quod licet tā per sacras leges quam Canonicas sanctionēs, sub certis etiam grauissimis pœnis prohibitum fuerit, ne quis famosum libellum cōponere

au-

audeat, & repertum siue domi, siue in publico, vel in quocunque loco, aut corrumpere, vel igne consumere teneatur prius quam alter inueniat, & nulli fateatur inuentum, & qui secus fecerit quasi author huiusmodi delicti eisdem pœnis subiaceat: Nihilominus considerātes quod indies, crescente malitia, quamplures iniquitatis filij, perditionis alumni, & pœnas prædictas paruipen. easque variis fraudibus euitare satagentes, ausu temerario non erubescunt variis modis non nullos principes, prælatos, nobiles, publicas, & priuatas personas variis iniuriis, & conuitiis afficere, eorumque famę, & honori detrudere, sub quodam ficto colore quarundam literarum incerto authore scriptarum, nedum ab vrbe nostra, sed etiam ex diuersis prouinciis in quibus nedum ea quę in vnaquaque regione successerint narrantur, sed ea etiam quę in futurum quodam eorum temerario iudicio fore opinantur, adeo vt plerunque odia, inimicitię, seditiones, rixę, & homicidia permulta orientur, in diuinę maiestatis offensam, animarum periculum, & perniciosum quoque exemplū & scandalum plurimorum. Volentes præmissis quantum possumus obuiare. Cōsiderantes attentius quod plures pœnarū grauitas quam Dei timor arcere solentā voluntate delinquendi, & propterea tanto periculo occurrere volentes, ac tam nefarios præsumptores, & facinorosos homines atrocibus pœnis cōpescere, vt metus pœnę meta huiusmodi præsumptionis existat: huius perpetuę & irrefragabilis constitutionis edicto pœnas omnes tam tēporales, quam ecclesiasticas in talia præsumptēs per sacras leges, & canonicas sanctiones latas, & promulgatas auctoritate apostolica approbātes & innouantes, ac ad omnes & singulos prædictos, qui forsā sub illis comprehensi nō essent extendentes & ampliātes, statuimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus. Nemo cuiusuis qualitatis, dignitatis etiam ecclesiasticę, status, gradus, ordinis, & præminentię fuerit, audeat, nec præsumat libellos famosos, ne c literas monitorum vulgo appellatas lettere di auisi, continentes conuicia, iniurias, vel famę & honoris alicuius læsionem, nec aliquam scripturam in qua de futuris successibus differatur, vel ea quę coram nobis, vel aliis ad vniuersalis ecclesię status regimen deputatis secreto tractantur, reuelētur, cōponere, dictare, scribere, exemplari, retinere, nec ad aliquam transmittere, etiam si aliunde ab aliis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis ad eorum manus peruenerint, sed statim quod aliqui similes libelli, literę, siue scripturę, alicui delatę fuerint, statim quod illos seu illas habuerit, antequam vim earum manifestauerit, corrumpere, seu igni tradere, vel dilecto filio nostro Cardinali Rusticutio consignare.

Bb s

reco-

re teneatur, sub pœnis praedictis, quas hic pro expressis haberi volumus, ac aliis etiam grauioribus, etiam vltimi supplicij, & confiscationis honorum, secundum qualitatem facti & personarum arbitrio nostro irremissibiliter infligendi, quibus pœnis etiam eos ligari volumus, qui in huiusmodi libellis literis seu scripturis, de aliquo oblocuti fuerint, alicuiusque famæ, & honori, vera etiam exprimendo, detraxerint, ac ea quæ coram nobis, vel aliis vt supra secreto tractantur, reuelauerint, ex hoc equidem animus deprehenditur prauus iniuriandi, & nocendi, atque ideo eos eadem pœna teneri conuenit. Necnon praesentes & desuper conficiendas forsan literas perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos, à data praesentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo vnquam tēpore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusuis reuocationibus & derogationibus cōprehendi nullatenus posse, sicq; per quoscunque iudices &c. etiā causarū palatij, apostolici auditores, ac S. R. E. Card. sublata etc. iudicari debere, irritū quoq; &c. decernimus. Nō obstant praemissis ac quibusuis cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusuis etiā aliarū vrbis, & aliarū ciuitatū, oppidorū, terrarū, & locorū etiam iuramento &c. roboratis, ac prouincialibus, municipibus & particularibus statutis, ac legibus etiam imperialibus, & in corpore iuris scriptis, priuilegiis quoque &c. etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. quibus omnibus illorum tenores etc. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem praesentium tenor omnibus innotescat, nulliusque earum ignorantiam allegare queat, eas in valuis principis apostolorum, ac Sancti Ioannis Lateranensis, & in acie Campi floræ de vrbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas, omnes & singulos quos illæ cōcernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Discernētes quoque praesentium earundē solam signaturā sufficere & vbiq; fidē facere in iudicio & extra, regula quacūque contraria non obstante. Ac illarū transumptis manu alicuius notarij publici subcriptis, & sigillo aliarū vrbis gubernatoris, aut alterius alij iudicis sigillatis, eandē prorsus fidē adhiberi, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Placet Motu proprio. M.

Dat. Rom. apud S. Petrum xvj. Kal. April. Anno septimo.
Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Inditione xv. die verò xix. mensis Martij. Pontificatus

tus sanctiss. in Christo patris Pij diuina providentia PP. V. anno septimo, retroscriptæ literæ apostolicæ affixæ et publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum principis Apostolorum, ac sancti Ioannis Lateranensis, et in acie Campi floræ de Vrbe, per me Antonium Clericū S. D. Papæ Cursorem.

Michael Angelus Piraurus Mag. Cur.

Breue S. D. N. D. Pij Papæ V. Facultatis concessæ Congregationibus Regularium, vt pro solutione subsidij ab eis per S. B. nuper perciti suarū Monasteriorū bonis cōsuis imponere et illis, ac etiā de bonis ipsarū videri possint et ad contribuendū cum aliis laicis, vel clericis pro solutioe similis subsidij illis impositi, non teneantur.

PIVS. PAPA: V.

AD futuram rei memoriam. Cum nuper, postquam nos auditis tumultibus in Regno Franciæ per nonnullos iniquitatis pariter & impietatis filios dicti Regni proceres & alios hæreticos exercitatis & potissimum conspiratione etiam in charissimū in Christo filij nostri Caroli Francorum Regis Christianissimi eiusque familiæ exitium facta, simul & numerosa classe, quam immanissimus Turcarum Tyrannus contra Christiani nominis principes, eorumq; regna & dominia in ver proximum molordicitur, vt eidē Regi in tanto discrimine, quod illi imminere liquido constat, subsidium aliquod mittere & aduersus dictam classem loca maritima status nostri Ecclesiastici opportunis praesidiis firmare possemus, pecunias in eos sumptus necessarias diligenter conquiri mandaueramus, dilectissimi presidentes, Visitatores, Abbates et praelati Congregationum Casnici. Carthusiensis, Lateranensis, Montis Oliueti, Camaldulen. Sancti Saluatoris, Vallis vmbrosæ, Sancti Georgij in Alga Coelestinorum, Cisterciensium in Longobardias. Hieronymi Cruciferorum & Siluestrinorum intra Italiam consistentium, vt vberè suæ dictarūq; congregationū erga Rom. Ec. et Apost. Sedem, ac nos deuotionis affectum vsq; magis nobis clarum facerēt, in partē sumptuum huiusmodi nobis seu Cameræ nostræ Apostolicæ, aut cui vel quibus non seu ipsa Camera mandauerimus, summam triginta milium scutorum auri in auro donationis, & largitionis nomine soluturos vltro obtulerint. Nos eam animorū prefatarū cōgregationum in nos promptitudinem grata accipientes mente, volentesq; eis, qui sicut accepimus, sic nobis oblatam pecuniam nunc in promptu aut modum illam cogendi infra scripto minus damnosum, aut minus

difficilem non habent quo illam citius iuxta rei exigentiam cogere possint, opportune providere, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine eisdem praesidentibus, Visitatoribus, Abbatibus & praelatis Congregationum praefatarum & cuiuslibet earum tenore praesentium, ut in & super quibusvis bonis immobilibus monasteriorum, prioratum, & locorum congregationum eorundem pro solutione dictorum trigintamillium scutorum quosuis annos census, quorum tamen pretia dicta triginta millium scutorum summam insimul non excedant, prout melius inuenire poterunt, in perpetuum imponere & sic impositos quibusvis personis etiam secularibus communitatibusque, et collegiis vel aliis communibus locis vendere & venditionis titulo constituere, & assignare, ipsisque personis dictos census ipsos ementibus ut census in fortem minime computandos ab eisdem congregationibus in singulos annos percipi & exigere, in suosque, vel alios sibi beneuolus usus & vnitatem conuertere, ac ex omnibus congregationibus praefatis Casinen. Carthusien. Lateranen & Montis oliueti, earumque; & cuiuslibet earum praesidentibus, Visitatoribus, abbatibus, & praelatis, quippe quibus ex praefatis triginta millibus scutis summas ceteris maioribus soluendi onus incumbit, ut pro portionum ipsas quatuor congregationes & vnamquamque ex eis de dicta triginta millium scutorum summa tangentium solutione, seu pro censuum, ut praefertur, venditorum redemptione quauis stabilia monasteriorum, prioratum & aliorum earundem congregationum locorum bona (quorum tamen singula precia singulas portiones vnamquamque; ex eisdem congregationibus, ut praefertur, tangentes non excedant) similiter quibusvis etiam secularibus personis & locis pariter in perpetuum vendere & alienare, indeque respectiue prouenientia pretia & pecuniarum summas exigere & recipere, ac de exactis & receptis in forma de iure valida quietare, emptoribus autem ipsis, ut dicta stabilia bona emere, & acquirere libere, licite, impune, et absque aliquo conscientiae onere, seu scrupulo respectiue possint, et valeant gratiose concedimus, et indulgemus. Praeterea iniquum rati easdem congregationes pro vna eademque re dupliciter grauari, et propterea volentes earum indemnitati opportune providere, Motu, scientia, et potestate plenitudine similibus congregationes ipsas, et quamlibet earum, singulaque ipsarum monasteria, et loca ab alterius tanti, quantum subsidij nomine quotannis eidem Camerae soluere consueverunt, per nos nuper eis per nostras in forma breuis literas die tertia mensis Nouembris. proxime elapsi expeditas impositi, et quo

quorumuis aliorum subsidiorum, seu onerum ex hac praefatorum sumptuum causa per nos factam impositorum, seu imponendorum praestatione, seu solutione: ita quod de illa, aut ex eis aliqua soluetur, seu in illa cum laicis etiam Communitatibus, seu vniuersitatibus, aut clericis regularibus, seu secularibus concurrendum, seu contribuendum inuiti cogi, aut eo praetextu molestari nullatenus possint, proflus eximimus, & liberamus, ac liberos et exemptos facimus, esse volumus & declaramus, praesentesque nostras de obreptionis vel subreptionis vicio, seu intentionis nostrae, vel alio quouis defectu notari, argui, vel impugnari, aut reuocari, restringi, reduci, vel limitari nullatenus posse, & si secus fiat, quoties id fiet, toties illas in pristinum statu restitutas, & plenarie reintegratas, validasque et efficaces etiam perinde ac si consistorialiter, et de venerabilium fratrum nostrorum dictae R. Eccl. Card. consilio, & assensu emanassent, fore & esse, ac cessari, vni que validi contractus inter nos, et congregationes praefatas, & quamlibet ex eis iniri habere debere, ac ad praemissa omnia, et singula plene probant, easdemque praesentes omnino sufficere, nec ad id alterius probationis adnuculum requiri, sicque in praemissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices et commissarios, etiam eiusdem R. Eccl. Card. & palatii nostri causarum auditores, necnon clericos praefatae Camerae praesidentes in quauis causa & instantia, sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi facultate et auctoritate iudicari, et diffiniri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, mandantes propterea dilectis filiis Camerario, ac thesaurario generali nostris, necnon dictis clericis, praesidentibus, praesentibus, et futuris, ceterisque ad quos spectat, & in futurum spectabit, ut easdem praesentes in praefata Camera admittant, & in illius libris describi, & registrari faciant, ac inuiolabiliter obseruent, et obseruari mandent, desuperque patentes literas, mandata, & alias scripturas opportunas expediant, et expediri curent. Non obstantibus sol. rec. Symachi, & Pauli II. ac Pauli III. & aliorum praedecessorum nostrorum, de rebus ecclesiae non alienandis, & quibusvis aliis apostolicis, ac in generalibus, necnon prouincialibus & synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon congregationum praedictarum, et illarum ordinum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegiis quoque et indultis, ac literis apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficaciori-

bus, & in solitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis eisdem congregationibus, vel alicui ex eis, earumq; Monasteriis, Prioratibus, membris, locis & personis quomodolibet concessis, quodq; clausulis & autelis & decretis huiusmodi nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modo & forma derogari posset, nec non praedesignatis in forma Breuis literis à nobis super praefata eisdem Congregationibus facta impositione emanatis: Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus specialis specifica & expressa mentio habenda foret, eorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens hac vice duntaxat harum serie specialiter, et expresse derogamus. Dictas verò praedesignatas in forma breuis literas quo ad praedictas congregationes expresse reuocamus, cassamus & annullamus, ac pro infectis, cassis & nullis haberi volumus, ceterisq; contrariis quibuscuque. Volumus autem quòd praesentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quae eisdem originalibus adhiberetur si foret exhibitae, vel ostense. Dat. Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima Decemb. 1567, Pontificatus nostri anno secundo.

Cæ. Gloricius.

Bulla s. D. N. D. Pij Papa. V. Confirmationis & ampliationis praelegionum & gratiarum Societatis Rosarii Beatae Mariae Virginis.

PIVS PAPA V:

AD Perpetuam rei memoriam. Consueuerunt Romani Pontifices, & alij sancti patres praedecessores nostri cum bellis corporalibus, vel spiritualibus premerentur aut alius tentationibus vexarentur, quo facilius ab illis euaderent & tranquillitatem adepti Deo quietius, & feruentius inservirent, & vacarent diuinam opem implorare & sanctorum suffragia per supplicationes, seu per litanias deposcere, ac oculos cum Davide in montes leuare, certa spe confidentes inde illis auxilia affutura. Quorum exemplo adductus, & Spiritu sancto, vt pie creditur, afflatus beatus Dominicus ordinis fratrum praedicatorum auctor (Cuius institutum, & regulam cum in minoribus essemus, expresse professi sumus) simili, qua nunc temporis occasione quo Albigenisum haereticum partes Galliarum, & Italiae misere crassabantur & tam multos excave-

rat

rat saeculares, vt in domini sacerdotes & clericos sensissimè furerent: Ieuans in caelum oculos, & montem illum gloriosae virginis MARIAE almae Dei genitricis, quae germine suo tortuosi serpentis caput obtinuit, & cunctas haereses sola interemit, ac benedicto fructu eius vestrismuniam primi parentis lapsu damnatum saluauit, & de quo sine humanis manibus abscissus est lapis ille, qui ligno percussus gratiarum aquas affluenter produxit, respiciens modum facilem, & omnibus peruium, ac admodum piuum orandi & precandi Deum, ROSARIUM seu Pfalterium eiusdem B. Mariae virginis nuncupatum, quo eadem beatissima virgo salutatione Angelica centies, & quinquagesies, ad numerum Dauidici Pfalterij repetita & oratione Dominica ad quamlibet decimam cum certis meditationibus totam eiusdem Domini nostri IESU CHRISTI vitam demonstrantibus interposita veneratur, excogitauit, excogitatum per sanctae Romanae Ecclesiae partes propagauit, orandique modo praedicto per affectas B. Dominici fratres videlicet ordinis praedicti diuulgato, & à nonnullis accepto, coeperunt Christiani fideles iis meditationibus accessi, iis precibus inflammati in alios viros repetere mutari, haereticum tenebrae remitti, & lux catholicae fidei aperiri, & ad hanc orandi formam pro locorum diuersitate sodalitates per fratres eiusdem ordinis ad hoc à suis superioribus legitime deputatos institui, & Confratres in eis describi. Nos quoque illorum praedecessorum vestigia sequentes, militantem hanc Ecclesiam diuinitus nobis commissam his temporibus tot haereticis agitatum, tot bellis, prauisque hominum moribus atrociter vexatam, & afflictam cernentes, lacrymabundos sed spei plenos oculos in montem illum, vnde omne auxilium prouenit, leuamus & singulos Christiani fideles ad simile faciendum benigne in domino hortamur & moneamus. Vtque facilius modus ille ab omnibus cum ea, qua decet, deuotione & mentis religionisq; Christianae sinceritate amplectatur, auctoritatis nostrae partes, quantum nobis ex alto conceditur, fauorabiliter impartientes, modum orandi & precandi praedictum, omniaq; & singula indulta, indulgentias peccatorum remissiones, relaxationes, immunitates, priuilegia, et alias gratias per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, & diuinae sedis etiam de latere legatos, ac alios apostolica ad id auctoritate suffultos, iuxta precandi modum praedictum orantibus, & confraternitatibus, seu sodalitatibus, sub dicto ROSARIO institutis, & illarum ecclesiis, seu altaribus, aut capellanis, vel confratribus ac sodalibus, tam motu proprio, & ex certa scientia, siue in genere vel in specie, quam alias quomodolibet, etiam pluries concessa, confirmata, & innovata: quorum omnium & singulorum tenores, & compendia, praesentibus

bus

bus haberi volumus pro expressis et inferis, eadem auctoritate haurum serie perpetuo confirmamus et approbamus, ac illis perpetua, & inuiolabilis firmitatis robur adicimus. Necnon potiori pro cautela, praemissa omnia eisdem modo et forma, quibus concessa repertiuntur, etiam perpetuo innouamus ac omnibus et singulis Christi-fidelibus vtriusque sexus Confratribus per dilectos filios modernos & pro tempore existentes fratres ordinis praedictis in suis, et tam per eos quam per alios sacerdotes, etiam in aliis ecclesiis à dilecto filio etiam moderno et pro tempore existente ipsius ordinis generali magistro, vel eius Vicario dumtaxat deputatos in huiusmodi sodalitatibus seu Confraternitatibus ROSARII receptis et descriptis, ecclesias, altaria, et capellas huiusmodi visitantibus, necnon Deo preces iuxta ROSARII modum praedictum effundentibus, quod omnibus et singulis indultis, indulgentiis, peccatorum remissionibus, relaxationibus, privilegiis, et aliis gratiis praefatis frui, vti, potiri, & gaudere, necnon eisdem Confraternitatibus seu sodalitatibus, quod illarum ad id deputati Confratres omnia et singula oblationes, et legata, seu donationes, aut alias quouismodo, siue in testamento, siue codicillis, aut alia vltima, vel inter viuos voluntate illis relicta et erogata, quae cunque, quotcunque, et quaiacunque, etiam si specialinota digna sint, percipere, exigere, leuare et in Confraternitatum huiusmodi pios vsus conuertere, etiam ordinarij loci, aut cuiusuis alterius licentia desuper minime petita, libere et licite possint. Et insuper quo quisque ad se numero Confratrum praefatorum aggregandum promptior et alacrior fiat. De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis Confratribus praedictis per deputatos praedictos descriptis, vere poenitentibus et confessis, qui prima vice, quae descripti fuerint, sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in aliqua Ecclesia seu capellae dictae Confraternitatis perceperint, et vnam saltem quinquagenam Rosarij recitauerint, et pro tranquillitate sanctae matris Ecclesiae orauerint, necnon qui in mortis articulo constituti salutaris poenitentiae, et viatici sacramento muniti fuerint, plenariam omnium et singulorum peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in domino concedimus et largimur. Qui vero in Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, et Annunciationis, ac Assumptionis eiusdem beatae Mariae praefatum Eucharistiae sacramentum sumserint, et partem Rosarij vt praefatur, recitauerint, decem annos et totidem quadragenas, eisdem autem Confratribus, qui in reliquis Domini nostri Iesu Christi, et beatae Mariae

vix-

virginis praefatorum festis diebus, in quibus sacra ipsius Rosarij mysteria recitentur, vnam saltem Rosarij quinquagenam recitauerint: necnon aliis omnibus & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, etiam non Confratribus, qui in eiusdem Rosarij processione, quae mense quolibet fieri consuevit, deuote interfuerint, & pariter Confratribus praefatis qui ipsum Rosarium integrum, qualibet hebdomada deuote recitauerint, septem annos & totidem quadragenas de iniunctis sibi poenitentibus etiam misericorditer in Domino relaxamus. Decernentes Confratres, & alios praefatos à quacquam desuper molestari, praesentesque literas de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, alioque vitio, aut intentionis nostrae defectu notari, argui, vel impugnari, & sub quibusuis similibus vel dissimilibus gratiarum reuocationibus, alterationibus, limitationibus, suspensionibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendendi non posse: sed quoties illae emanauerint, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de nouo etiam sub posteriore data per ipsos deputatos Confratres eligenda concessas, ac perpetuo validas & efficaces esse, & fore, suoque plenarios, & integros effectus sortiri debere, & ita per quoscunque iudices & commissarios, quauis auctoritate fungentur, etiam causarum palatij, apostolici auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibusuis apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus conciliis aditis generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac Cancellariae apostolicae, regulis aditis & adendis, ceterisque contrariis quibuscunque. Voluimus autem quod praesentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra adhibeatur, quae praesentibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Rom. apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die xvij. Septembris 1569. Pontificat. nostri anno quarto.

Ca. Glorierius.

Edictum super reformatione Cleri Urbis.

Jacobus miseratione diuina tituli S. Mariae in Cosmedin S. R. E. praefbyter Cardinalis S. D. N. Pap. Vic. generalis.

Cc

Sacro

Sacrofancta Tridentina synodus, probata eorum vite & sancte conuersationis exempla, qui se diuino ministerio dedicarunt, præter sacri instituti necessitates, ad vniuersam quoque Christiani populi reformationem in plurimum prodesse intelligens, salutariter statuit, vt quæ à summis Pontificibus, & à sacris conciliis, de honesta clericorum vite, doctrina, cultusque ratione, decreta fuissent, per eos, ad quos ea cura pertineret, in vsum reuocata, & in mores industria, propagarentur. Nos igitur eiusdem sacri Concilij iussa exequi cupientes, nonnulla, sine quibus recta viuendi clericorum disciplina constare non potest, ex sacris & Canonibus, & Conciliis collegimus, vel ad eorum mentem conformauimus, quæ ex auctoritate Sanctissimi Domini nostri papæ viue vocis oraculo nobis concessa, inuiolatè obseruanda proponimus.

Vt igitur cum vite & animi clericali integritate, externus etiam habitus, vestitus, omnisque conuersatio congruat.

Præcipimus omnibus & singulis sacris ordinibus initiatis, aut quæcunq; beneficia ecclesiastica etiam simplicia obtinentibus, cuiuscunq; gradus aut dignitatis sint, vt intra quindecim dies, à presentium literarum promulgatione numerandos, clericalem tonsuram (quæ est militiæ spiritualis insigne) vniuersique ordini & gradui conuenientem, perspicue gerant. Presbyteri vero ab superiore labro barbam ritate deant, ne salutare corporis & sanguinis Christi Domini Sacramentum sumentibus, impedimentum afferat.

Vestem superiorem & interiorem, simplicem, & talarem omnes habent, non reflexam, sed compositè & apte ad collum annexam.

Pallium, quod ferratolam dicitur, id habeant, vt clericali decoro non sit alienum, idque tantum in pluuia, & frigoris necessitate, semper cum talaritunica induant. Quas tamen vestes, ad longioris itineris necessariam commoditatem, breuiore, modo ordinis honestati conueniant, adhiberi permittimus.

Caligis non inflatis, nec distictis calcis, crepidisue non inaniter inflatis, sed simplicibus & integris vtantur.

Camillas ad manum, & ad collum crispas & (vt dicunt) lactucas, nec arte laboratas ne sumant.

Pileos ne habeant, nisi valetudinis causa, & eos simplices, neque turbatos, quos ingrediendi, in ecclesiam vel aedes, maxime publicas semper omittant. Neque reticulum, aut subbiretum, nisi valetudinis necessitas postulet, idque sine redimiculis. Nec annulos, nisi honoris gradus aut officij munus requirat.

Præter

Præterioribus pellibus, vnguentis & aliis odorum suauitatibus abstineant.

Ab omni mula, & equi instrumento, & ornamento, aurum, argentum, villutum, & omnino sericum amoueant.

Vestium colorem tantummodo nigrum, nisi alium magistratus aut honoris ratio postulet, adhibeant.

Vestēs holosericas, aut serico ornatas, domi, aut foris ne habeant, arma ne ferant, neque personati incedant.

In omni deniq; vestitu nouitatem, & tam elegantiam & concinnitatis, quam negligentiam, ac sordium suspensionem vitent.

Qui in aliquo horum deliquerit, præter vestium aliarumue rerum amissionem, viginti quinque aureis mulctetur, locis piis arbitrio nostro attribuendis, carcere etiam ac beneficiorum priuatione, maioribusue poenis, pro delicti & personarum genere arbitrio nostro puniatur.

Quoniam vero qui habitant in tabernaculis Domini non solum omnem impudicitiam causam, sed etiam occasionem & suspensionem à se remouere debent, ideo præter ea, quæ de contubernio & consuetudine mulierum suspectarum à sacro Concilio statuta sunt, eadem auctoritate edicimus, ne in ædibus ad domicilium & vsum canonicorum, aliorumue ministrorum ecclesie ædificatis, foemine, etiam cum illis quouis sanguinis vinculo coniunctæ, vilo modo comorentur, in aliis vero canonicali, aut clericali vsui non attributis, nisi ex causa tantum iudicio nostro probata.

Item ne aedes Ecclesie, aut earum partes, in quibus ipsi habitant, vel habitare debeant, laicis locet, nisi nobis locationis necessitas comprobetur. Quæ vero ab ecclesiis seiuinctæ, etiam si iuris Ecclesie non sint, eas nemini, nisi is bonæ estimationis sit, locare audeant.

Clerici, quos propter Christum spectaculum fieri oportet mundo, angelis & hominibus, maxime debet ab iis spectaculis, quæ Christum non sapiunt, abstinere. Itaque decernimus, ne comœdias, fabulas, choreas, hasiludia, aut ludicrum & prophanium vllum spectaculi genus agant, vel spectent.

Ne talis, tesseriis, pagellis pictis, & omnino alea, aut vilo præterea vetito, aut indecoro ludi genere ludant, neque huiusmodi ludis spectatores sint.

Non canes, accipitres, aut aliud venaticum animal alant, vllūue genus venationis aduersus sacros canones obeant.

Ne comestationibus, aut minus honestis cõuiujs intersint, cauonafq; aut tabernas ne ingrediantur, nisi longioris itineris causa,

BVLL. ET MOT. PROP.

neue cuiquam propinent, aut provocati ad hibendum, respondeant, sed sobrie, & caste ex doctrina apostoli viuant.

Interdicimus autem eis procuratione, aduocatione, patrocinio, & omni actione causarum apud Iudicem seculari, exceptis causis iure permisis, quo loco scripta licentia à nobis impetretur, quos præterea in rebus prophanis omni notariatus, & tabellionatus officio, necnon arte medendi maxime chirurgica, prohibemus.

Nullius tutelam, curamue, nisi pietatis causa, idque concessione nostra suscipiant.

Mercaturam ne exercent, neue in rebus contrahendis se medios, vel interpretes adhibeant, prædia ne conducant, pro nemine respondeant, principum & omnino laicorum negotia ne procurent, aut eis inferuiant, nisi causa id postulet à sacerdotali officio non aliena, qua in re tamen concessio nostra (quam hac in re & aliis à nobis permittendis gratis semper fieri volumus) intercedat, eaque quotannis renouentur.

Ne feminas nobiles affectentur, neue officij causa, stent circummensam, illis accumbentibus.

La famulatu vero ecclesiasticarum personarum, vilia officia, aut opera, quæ clericali decoro non conueniant, minime faciant.

Quicumque in us, quæ à nobis supra prohibita sunt, deliquerint, præter multam viginti quinque aureorum, ob singula delicta exigendam, & quem ad modum diximus in pios vsus erogandam, carcere, priuatione beneficiis, & grauius etiam pro personæ conditione & facinoris, ac flagitij modo, arbitrato nostro plectantur.

Mandamus autem omnibus, qui ordinis, vel beneficij, aut alia ratione canonicas horas recitare debent, vt eas nullo modo omitant: alioquin poenas in Lateranen. generali Concilio sub Leone decimo deliberato, propositas, & alias arbitrato nostro subibunt.

Inhærentes præterea eiusdem Concilij Trid. decretis, per viscera misericordiae Iesu Christi Domini nostri vehementer hortamur presbyteros, vt singulis dominicis, & aliis festis diebus nisi iuste impediantur, salutare missæ sacrificium faciant: Diaconos & subdiaconos, vt his singulis mensibus, & semper cum missæ sacrificio inseruiant: Clericos denique & inferiorum ordinum gradibus initiatos, vt saltem semel sacrosanctum Eucharistiæ sacramentum sumant.

Diuinam scripturam assidue seruentur, sacrosanctorum patrum libros in manibus habeant, ex quibus vitalibus & perennibus fontibus salutaris doctrine, & vitæ præcepta, & exempla hauriant.

Præterea edicimus Clericis, aliisue aliquo inferiorum ordinum gradu.

P I I P A P. V.

gradu initiatis, si clericalibus vestibus vti voluerint, vt tonsuram quoque gerant, et reliqua, quæ præscripta sunt, proposito eodem poenæ periculo, obseruent.

Laicis vero, qui clericali habitu vti consueuerunt, vt in posterum bireti saltem forma, à clericis, sub eadem poena, internoscantur.

Quod autem difficile est propter multitudinem eorum, qui urbem ex diuersis orbis terræ partibus conuenire solent, clericos à laicis internoscere, ideo iubemus omnes et singulos clericos in sacris ordinibus constitutos, aliosque beneficia ecclesiastica, etiam simplicia obtinentes, qui in Rom. Curia commorantur, ad decem dies ab harum literarum promulgatione, eos autem qui posthac in urbem venturi sunt, à die eorum aduentus numerandos, se in curia nostra sistere et nomen, cognomen, patriam, ordines et beneficia profiteri, et literas (vt vocant) dimissorias ostendere.

Qui autem aliquem eo gradu et conditione, qua diximus vel hospitij, vel famulatus, aliaue causa, domi habent, aut in futurum sint habituri, illo de hac nostra lege præmonito, ad præstitutum tempus ad curiam nostram deferre.

Qui contrafecerit, viginti quinque aureis, et carcere, aliaue poena, iudicio nostro, depuniatur.

Volumus autem et decernimus, vt his literis in locis solitis publicatis, et affixis ita earum quoscunque ardet executio, perinde ac si personaliter vnique intimata fuisset. In quorum fidem & c. Dat. Rom. in edibus nostris die xxx. mensis Octobris. 1566. Pont. autem Sanctiss. D. N. D. Pij diuina prouidentia papæ V. anno primo.

Alfonfus Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Edictum de non fabricando in ecclesiis, neque in earum porticis, de non sepeliendo mortuis nisi in cæmeteriis, ac tumbis, necnon de fenestris ecclesiarum introspicentibus remouendis, ac remouendis.

Jacobus miseratione diuina tituli S. Mariæ in Cosmedim S. R. E. presbyter Card. Sabeilus S. D. N. Pap. in alma vrbe, eiusque districtu, ac suburbiis. Vic. generalis.

Vniuersis et singulis patriarchalium, et Collegiatarum, parochialium, et aliarum diætæ vrbis et suburbiorum Ecclesiarum archipresbyteris, canonicis, præpositis, rectoribus, et quorumuis monasteriorum, et conventuum cuiuscunque ordinis in eadem vrbe, et suburbiis existent. Abbatibus, prioribus, et guardianis, capitulis, et

præpositis, hospitaliumque, & confraternitatum, aliorumque pio-
rum locorum custodibus, guardianis, gubernatoribus, & administra-
toribus, seu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cætero sub du-
centorum ducatorum auri totiens quotiens contrauentum fuerit
perfoluendorum, mandati executiui, & in iuris subsidium exc om-
municationis, aliisque censuris ecclesiasticis arbitrio nostro impo-
nen. & erogan. pœnis audeant siue præsumant, aut aliquis eorum
audeat siue præsumat per se vel alium, seu alios in dictis eorum
ecclesiis, & porticis fabricare, nec fabricari facere etiam ex causa cap-
pellarum, altarium, & sepulcrorum construere, seu aliquid innoua-
re, aut innouari facere, vel permittere. Minusque quibusuis personi:
cuiuscunque status, gradus, & conditionis, existentibus licentiam,
in dictis eorum ecclesiis, & porticis fabricari, seu fabricari faciendi,
aut aliquid innouandi, vt supra concedere sine nostra expressa licen-
tia in scriptis obtinere, neque supra dictas Ecclesias, & porticus cœme-
teria, aliquas stantias, mansion. vel habitacion. construere, & con-
strui facere, aut id permittere, vel illas ad vsum priuatum concedere.
Minusque mortuos, nisi tantum in cœmeteriis, tumbis, siue sepul-
cris ad huiusmodi officium fabricatis sepelire, vel sepeliri facere,
vel id permittere. Eisdemque prænominatos omnes requirimus, &
monemus, quod infra quindecim dierum spatium à publicationum
præsentium computan. sub similibus pœnis debeant, & quilibet
eorum debeat quascunque fenestras domorum vicinarum, & con-
tiguarum ecclesiis suprädictis etiam ipsorum introspectantes dictas
ecclesias remouisse, obturasse, remurasse, remoueri que & remurari
fecisse, necnon infra terminum prædictum, vbi cœmeteria desunt,
tumbas, siue sepulturas communes in dictis eorum ecclesiis ad sepe-
lien. capaces, & sufficien. locis tamen prius per nos seu nostrum Vi-
cegeren. assignan. construxisse, & construi fecisse. Alioquin ad præ-
nominatas, & alias arbitrio nostro reseruatatas pœnas contra inobe-
dien. & præmissa non obseruan. procedere curabimus. Volumus
autem & decernimus quod præsentibus in locis solitis affixis, & pu-
blicatis, ita eorum quemlibet ardeat executio, perinde ac si personal.
intimata fuissent. In quorum fidem &c. Datum Romæ, in ædibus
nostris, sub anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1566. Indi-
tione nona die vero vigesima octaua mensis Nouembris, Pontifica-
tus sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina providentia
Pape quinti anno primo. A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Viorellus Not.

Breve

Breve Sanct. D. N. D. Pij V. Super declaratione ordinum
Mendicantium.

PIVS PAPA V. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, tam vniuersalis Christianæ, quam singu-
larum eius Religionum præcipuus defensor, omnibus illarū
incommodis pro sui pastoralis officij debito libenter occurrit
& eorum indemnitati salubribus iuxta temporum, morumque exi-
gentiam, declarationibus, & aliis remediis consulere solet opportu-
nis. Sanè licet dilecti filij omnium Mendicantium ordinum fratres
à cōtributione Seminarij clericorum in qualibet ciuitate iuxta eius-
dem Concilij formam erigendi per Tridentini Concilij decreta exi-
mantur: nosque inter alia eiusdem mendicantium ordinum fratri-
bus concessa priuilegia eos & eorum quemlibet tam à Seminarij hu-
iusmodi contributione, quam subsidio quomodolibet, necnon decem-
nis quibuscunque, & certis aliis oneribus apostolica auctoritate si-
militer exemerimus, & liberauerimus, eosque ad illorum omnium
contributionē nullo vnquam tempore cogi & compelli posse decre-
uerimus. Cum tamen, sicut non sine animi nostri molestia nuper ac-
cepimus, nonnulli locorū ordinarij, & forsan in prouincialibus Cō-
ciliis, eo forsan sub prætextu, quod ordinum mendicantium fratres
huiusmodi bona stabilia ex iadulto seu dispensatione apostolica re-
tinere possunt, & propterea mendicantes re vera non sint, eos ad Se-
minarij subsidij, Decimarum & aliorum onerum huiusmodi contri-
butionem cogere forsan præsumperunt, & indies præsumunt, in
grauē ipsorum ordinum grauamen, & præiudicium nō modicum:
Nos animo reuoluentes eos ex fructibus bonorum huiusmodi va-
rias Reipublicæ Christianæ vtilitates afferre, cū ex ipsis varios ma-
gistros & Doctores manuteneant, ex quorum doctrina ipsorum
fratres nouitij eruditi postmodū effecti, gregē dominicum prædica-
tionibus suis, cōfessionibus, orationibus, aliisque innumeris
pietatis operibus iuuent & pascant: eorūque domos non minus, imo
magis, quam ea quæ per ordinarios erecta sunt, Seminaria, vocari
posse, & propterea mendicantium nomen amittere nullo modo de-
bere. Volētes idcirco omnē dubitandi materiā amputare, omnes &
singulos mendicantium ordinū fratres huiusmodi, ac eorū singulos
à quibusuis excōmunicationis, suspēisionis, & interdicti, aliisque ecclē-
siasticis sententiis, censuris & pœnis à iure, vel ab homine quouis oc-
casiōe vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existit, ad

effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcunque litium, & causarum coram quibusvis iudicibus, & ubicunque quomodolibet pendentium status & merita, nominaque & cognomina iudicū, & collitigantium, necnon quorumcunque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eorundem ordinum Mendicantium fratribus haecenus quomodolibet concessorū, tenores praesentibus pro expressis habentes, lites quoque, & causas praefatas, ut praefertur, pendentes, ad nos harum serie auocantes, illasque penitus extinguentes, & collitigantibus huiusmodi perpetuū super praemissis silentium imponentes, Motu proprio non ad ipsorum fratrum, vel alicuius eorum nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de apostolicę potestatis plenitudine, omnes & singulos Quatuor Mendicantium ordinum, videlicet, sancti Dominici, & sancti Francisci, ac Eremitarum sancti Augustini, necnon Carmelitarum, & quos etiam recenseri volumus. seruorum beate Marię nominibus comprehensos fratres, eorumque domos, monasteria, & loca etiam si in communi propria bona tam mobilia, quā immobilia & stabilia, ac alia quęcunque possederint Medicantium vocabulo, & omnibus & singulis mendicantium privilegiis eis quomodolibet concessis, uti posse & debere, nec super praemissis vlllo vnquam tempore molestari posse auctoritate apostolica praesentes statuimus, & declaramus: ac tam Concilij Tridentini, quam omnia, & singula alia decreta, statuta ordinationes, privilegia, & iura de mendicantibus loquentia ad omnes, & singulos ordines praefatos, eorumque domos & loca, etiam propria bona in communi tamen retinentes extendimus & ampliamus, illoque de illis loquimur etiam auctoritate praefata per easdem praesentes declaramus. Ac in super eisdem ordinariis, & quibusvis alij tam ecclesiasticis quā secularibus, quauis auctoritate fungentibus, in virtute sanctę obediętię, & aliis arbitrio nostro moderandis pœnis similiter per praesentes mandamus, ut si quid per eos tam nostro, quā praedecessoris nostri temporibus, tam ratione Seminarij, subsidij, & decimarum, quam aliorum onerum huiusmodi exactum fuit, id totum eisdem fratribus, omni mora, & dilatione postpositis restituant, districtius inhibentes eisdem locorum ordinariis, ceterisque personis tam ecclesiasticis, quam secularibus, quauis auctoritate fungentibus, & cuiusvis dignitatis, gradus & conditionis existentibus, ne eosdem mendicantium ordinum fratres praefatos, bona huiusmodi retinentes quouis praetextu super seminarij, subsidij, & decimarum contribu-

tione.

tionem molestare, inquietare, vel perturbare audeant vel presument. Decernentes quoque praesentes literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio aut intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & alijs contrariis dispositionibus tam per nos quā etiam successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque decretis pro tempore factis & faciendis, quorumcunque tenorum existant includi, sed illis non obstantibus, in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, etiam sub data, etiam per ipsos eligenda de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostrę esse: & ad hoc, ut perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter sedem apostolicam, & praefatorum ordinū Mendicantium huiusmodi fratres habere debere. Sicque per quoscunque Iudices & commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. Card. subblata eis, & eorum quilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari debere: irritum quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Curię causarum camerę Apostolicę generali auditori necnon quarumcunque tam cathedralium quam collegiatarum ecclesiarum Decanis, praepositis, archipresbyteris, archidiaconis, thesaurariis et quibusvis alijs in eisdem ecclesijs dignitates obtinentibus, vbi libet et in quibuscunque regionibus, terris et locis existentibus per praesentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi et eorum quilibet per se, vel alium seu alios praesentes literas, et in eis contenta quęcunque, vbi et quando opus fuerit ac quoties pro parte dictorum fratrum, vel alicuius eorum fuerint requisiti solenniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem fratres, et eorum singulos praemissis omnibus pacifice frui, et gaudere, non permittentes eos vel eorum quempiam super illis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis processibus, sententijs, censuras, et pœnas ipsas etiam aggravando, inuocato etiam ad:

Cc 5 hoc:

BULL. ET MOT. PROP.

hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstat. *foe. re. Bonifacij Papę vij. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas qui vigore præsentium ad iudiciũ non extrahatur, et aliis apostolicis, necnõ in provincia libus, et Synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus cõstitutioni. et ordinationi. ac quibusuis etiam iuramento cõfirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis sub quibuscunque tenoribus, et formis, ac cũ quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu simili, et ex certa scientia, ac apostolicę potestatis plenitudine, ac aliã quomodolibet, etiam cõsistorialiter cõcessis, approbatis, cõfirmatis, et sepius inuouatis. Quibus omnibus, etiã si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, et expressa metio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret (tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbũ nihil penitus omisso, et forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habẽtes, illis aliã in suo robore permãsuris) hac vice dũtaxat specialiter, et expresse derogamus, cõtrariis quibuscũque. Aut si aliquibus cõmuniter vel diuim ab apostolica sic sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari nõ possint per literas apostolicas, non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, aut alicuius praelati, vel in dignitate ecclesiastica cõstituti, sigillo munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forẽ exhibita vel ostensa. Quodque eadem præsentibus in valuis Cancellarię apostolicę, et Basilicę principis Apostolorũ de Vrbe, necnon in acie Cãpi florę per aliquem ex cursoribus nostris publicentur, et inter extrauagantes cõstitutiones perpetuo valituras conscribãtur: ac postquam publicatę fuerint, plenam et indubiam fidem faciãt necnon omnes & singulos illas concernẽtes perinde ligent, ac si essent personaliter intimatę. Dat. Romę apud sanctũ Petrum sub annulo piscatoris, Die prima Octobris, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo. Pont. Nostri anno secundo.*

Io. Alf. Naldj.

A. Calorius.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo Inditione decima, die vero decima sexta Mensis Octobris, pontificat. Sanctissi. in Christo patris. & D.N.D. Pij diuina prouidentia

P. II. PAP. V.

206

prouidentia pap. V. anno eius secundo, retrospectę literę in forma breuis affixę et publicatę fuerunt in retrospectis locis, vt motus est, per me Alexandrum Astancollum præfati Sanctissimi Domini nostri papę Curf.

Idem Curf.

Philibertus Chappius magist. Curf.

Decretum Reuerendorum patrum Dominorum Carcerum uisitatorum super Arrestis sub die vigesima nona mensis Martij, anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo.

RP. D. Carcerum Visitatores decreuerunt, ne in posterum recipiantur arresta ciuilia tam contra carceratos, quam carcerandos in futurum, nisi fuerit liquidatum creditum per relaxationem mandatorum, quorum in arrestis fiat expressa mentio, & aliter facta sint nulla, & custodes contra præsentium tenorem recipientes talia arresta, teneantur ad damna, & expensas carcerato, seu carceratis, & aliã arbitrio Iudicis puniantur.

Bulla S. D. N. eĩ diuina prouidentia papę V. Extensionis omnium priuilegiorum ordinibus mendicantium. Per S. S. auctoritatem concessorum, cum eorum noua concessione, pro congregatione Lateranensũ canoniceorum regularium ordinis S. Augustini, & aliis ordinibus & congregationibus in ea nominatis.

PIV S. Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EX supernę dispositionis arbitrio gregi dominico præsidentes, inter curas multiplices, quas ex ministerio nostri pastoralis officij nobis incumbere censemus, illam per quam personarum quarũlibet, earum præsertim, quas sub suauis religionis iugo sedulum iam dies altissimo famulatum exhibere conspiciamus, statui & quieti rite consulitur, libenter amplectimur, ac vt personę ipse idem exoptantes à nobis gratias & fauores reportasse letentur, grato intendimus animo, ac in his nostri pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout temporum qualitate pensata, id perspiciamus in domino salubriter expedire. Nuper siquidem à nobis emanarunt literę tenoris subsequẽtis.

*Redunt ad
terminos huius
203. v. fol.
232.*

Pius

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

137. **E**T si medicantium ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo semper studio, etiam dum in minoribus essemus, amplexi sumus: ad summi tamē Apostolatus apicem (meritis licet imparibus) diuina fauente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori charitate & paterno affectu amplectamur: ac ex inde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab apostolica Sede, cuius continue pacem & dignitatem ordines ipsi fortiter tutati sunt tam spiritualia, quam temporalia subsidia, ornamentaque acceperint & accipiant, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius atque expeditius exequi & transigere possint: & ceteræ religiosæ personæ, ordinesque alij, ex ipso ipsorum, promptiores alacrioresque ad sua officia persoluenda reddantur. Hinc est, quod nos attendentes, plerisque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis, qui eisdem ordinibus præcipue tamquam fructiferos in agro Domini palmites, & colere & adiuuare deberent, nō solum id exequi negligere, verum etiā Concilij Tridentini decretis in paruum sensum retortis, eos & eorū quemlibet variis afficere incommodis & perturbationibus, eorumque priuilegiis non modicum afferre gravamen conantur. Quidam enim Episcopi (vt accepimus) nolunt admittere quosdam regulares ad prædicationem, etiam in suis ecclesiis faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum habeant bonum testimonium à suis superioribus. Alij vero volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno coram ipsis, vel eorum Vicariis prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam non nisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoque exigunt. Alij etiam Episcopi, maximam regularibus iniuriam irrogare videntur, dum præter ordinem & veterem consuetudinem absque vlla ratione quosdam reiciunt, & quosdam pro eorum libito admittunt ad prædicationem huiusmodi habendam in locis suæ diocesis. Quorundam etiam locorum Ordinarij quosdam religiosos probos viros & idoneos, etiam à suis superioribus approbatos ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari. In aliquibus vero oppidis tam Episcopi seu eorum vicarij, quam presbyteri curati nolunt, vt fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorū (maxime si infirmitas est grauis)

aut

aut etiam sanorum in priuatis illorum domibus, vel alibi, præterquam in suis ecclesiis aut monasteriis possint accedere. Nonnulli etiam audent Confessores monialium (qui pleno iure subsunt regularibus examinare cū tamen id minime per concilium decernatur, sicut & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum. Quidam etiam in aliquibus partibus nituntur asserere, seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in ecclesiis mendicantium recipere, neque etiam moniales tertiaras nuncupatas suorum ordinum (vt aliqui asserunt) in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate (quo ad seculares dumtaxat) iuxta priuilegia summorum pontificum prædecessorum nostrorum eisdem ordinibus concessa id obseruari debeat. Alij vero Episcopi, seu eorum vicarij, audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscumque, quecumque monasteria monialium etiam sanctæ Clare ingrediendi, etiam si regularium curæ subdita sint. Quidam vero sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem earum, volunt eas extrahere à monasteriis & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas seu nouitias de plerisque rebus interrogant neque necessariis, neque in decreto Concilij Tridentini desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali. Alij vero plerique noluerunt quosdam regulares aliarum diocesium sacris ordinibus initiare: ac etiam à sui ordinis praelatis approbatos, admittere nolunt. Aliqui vero singulis dominicis diebus in suos parochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant, vt non possint interesse missis, concionibus & diuinis officiis, nisi in propria parochia. Alij vero ipsis prohibent, vt omnino in alijs ecclesiis (etiam requisiti) non celebrent. Alij vero in aliquibus partibus in eorum ecclesiis conciones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis haberi nolunt: & si aliquid ipsis relictum fuerit, vt ab ipsis missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea vsurpant, dicentes, quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt pastores. Alij vero sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilij per decessum à diocesi poena, inhibuerunt ne missæ in eorum ecclesiis celebrentur in diebus festiuis, antequam rector parochialis ecclesiæ celebrauerit. Alij etiam nolunt, vt dum prædicatio in Ecclesia cathedrali habetur, alibi prædicetur. Ac insuper in quibusdam locis omnem ordinem & quietem perturbant, dum controuersias iamdiu sopitas & extinctas super præcedentiā excitant, & vbi nullæ erant, pepererunt, dum pro arbitrio & voluntate eorum, hostibus præferre voluerunt. Quidam etiam Episcopi volunt regulares

à cura

à cura animarum excludi, & illam solis presbyteris secularibus committi. Quidam vero quartam funeralium extendere volunt, etiam ad missas, legata, & alia quaecunque, quae domibus regularium relinquuntur. Alij autem volunt quartam partem omnium eorum, quae etiam pro ornamento ecclesiae palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam quae pro victu fratrum relinquuntur. Aliqui etiam in quibusdam partibus etiam volunt, ut non solum ius sepulturae solui consuetum, quod semper soluitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod ecclesiis ordinum ad eorum libitum partes dant, quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de novo soluat in instant conantur, impediens ne aliter corpora defunctorum ad monasteria fratrum deferantur, unde in hoc maxime tam partes quam ipsos fratres grauari contingit. Aliqui vero etiam ex locis mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu renitentiae, etiam pignus exigunt. Alij autem praefatos fratres, ac moniales sub eorum degentes cura, subsidium regum persolvere cogunt cum multae earundem monialium vix habeant pro earum victu & vestitu necessaria vitae. Alij etiam in quibusdam partibus pauperes mendicantes elemosynas petere prohibent pro eorum dumtaxat sustentatione, & si inuenerint eos panem vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria & contumelia. Nonnulli vero Episcopi vel capitula canonicorum pauperes mendicantes, tam fratres quam moniales suorum ordinum, tam de redditibus bonorum, si quae habent, quam de possessionibus, vineis, agris, & aliis suis bonis quibuscunque non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam alias iustis de causis ab eis acquisitis ac pecuniis emptis, sibi decimas ac primitias aliis respectiue soluere cogunt. Alij autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos regulares, intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspitio, non expectata a suorum superiorum censura. Alij vero Episcopi monialium monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias aliis concedere, & aduersus illas processus formare, ipso cum ordinum superioribus inrequisitis praesumunt. Aliqui etiam dominium temporale super moniales habere praetendunt. Nonnulli vero frequentissime regulares citant, & iurisdictioni suae subicere tentant, ac eorum conuentum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos iurisdictionem vel potestatem exercent. Aliqui vero ipsos carceribus (absque causae cognitione) mancipant, ac manibus, pedibusque laborant, ut regulares mendicantes

dicantes suae ditioni subiiciant, & usque adeo se intromiserunt in gubernatione conuentuum, & in correctionibus fratrum, ut prouinciis libus & generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iurisdictionis. Aliqui autem, conuentuum priores & guardianos rationes, & computa facere cum siadicis conuentuum huiusmodi prohibent. Fratres quoque, qui ad Episcopos huiusmodi recursum habent, a prioribus, et guardianis praefatis castigari, et puniri interduntur. Inhibent quoque superioribus ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac in ipsos imperium & brachium saeculare exercent. Alij vero, ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosque sic permianere permittunt, eosque etiam inuitis suis superioribus detinent. Aliqui vero bonorum ipsorum fratrum tanquam ad eos (si extra claustra defuncti fuerint) spectantium, possessionem occupare praesumunt, & ad habitum religionis reuertis, sua bona consignare nolunt. Ac etiam vniones a sede praedicta, aut alias rite factas de beneficiis Ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere volunt, et contradictores excommunicationis gladio feriunt. Alij vero regulares campanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant, missas celebrare nolunt. Aliqui etiam pro licentia danda aedificandi quandam domum regularem, triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt. Alij vero eos mortuorum corpora associare, alij autem illos cum parochis similia munera subire non permittunt, nisi maior canonicorum pars interuenierint. Alij vero mortuorum officia in regularium ecclesiis peragi non solum, nisi cum ipsorum praesentia & ipsorum moniales, vel alias personas, etiam si in earum funere parochus interuenire non deberet, se petere prohibent, nisi ipsi parochi prius certum quid solutum fuerit, & si aliqui ipsi sciuerint in regularium ecclesiis sepulturam elegisse, eum (ut dicitur) non ante ad illas deferre sinunt, quam ad parochi ecclesiam delatum, in ibique officium peractum fuerit. Postremo vero, testameta sine presbyterorum praesentia fieri prohibent, et si quid ipsis regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilij Tridentini canones esse, reuocare omnino procurant. Ac propterea volentes praemissis, ac aliis similibus excessibus, & grauaminibus ex nostri pastoralis officij debito prouidere, attendentes etiam illos qui onus dici & estus tam in praedicationibus quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidie sustinet, nisi etiam aliquantisper subleuetur, facile fore, ut oppressi, a suis officiis omnino desistant: ne in posterum eis aliquod inferatur grauius Concilij Trid. huiusmodi decreta, quorum falsa seu minus vera intelligentia praemissa irreperunt quorumque declaratio non nisi ad

si ad nos spectat, modo & forma infra scriptis declarandum censuimus. Nos igitur Motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed de mera deliberatione et ex certa scientia nostris, ac de apostolica potestate plenitudine, declaramus. Canonem sess. xxiiij. c. iij. per quem omnibus regularibus etiam in suorum ordinum ecclesiis, contradicente Episcopo, praedicationis officium interdicatur mendicantium ordinum fratres huiusmodi, quando a suis generalibus, vel eorum ministris provincialibus ad ad deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere posse. Imo volumus, quod in suis ecclesiis quando eis placuerit, licite, & absque villo impedimento vel contradictione, etiam Episcopi (nisi ipse praedicauerit) praedicare possint. Quod vero in sess. xxiiij. c. xv. circa confessiones a regularibus non audiendas statuimus, hoc etiam dictorum ordinum fratres, a praefatis suis generalibus, vel ministris provincialibus ad audiendas confessiones vtriusq; Christianidelium sexus approbatos (vt praemittitur) minime comprehendat, ita vt a confessionibus audiendis, tam intra eorum ecclesias & domos, quam extra minime prohibeantur, super hoc literas foelicis recordationis Pauli papae quarti, etiam praedecefforis nostri, concedentis eisdem fratribus mendicantibus regularis obseruantia, posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos & monasteria sua, & vbi libet audire approbando, & de nouo concedendo. Statuimus etiam quod ille qui semel in vna dioecesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem dioecesi habeatur pro admissio, nec amplius examinari, vel praesentari in dista dioecesi debeat, tam quo ad praedicationes faciendas, quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro praedictis exigi vel recipi debeat. Confessores vero monialium quae degunt sub cura regularium ab ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres si debeant audire confessiones aliorum fratrum examinari debent. Lectores in super ex eisdem fratribus, & in theologia graduati, qui cum licentia suorum superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones auditori, quam praedicationis munus subituri ab Episcopis minime examinentur. Cumq; inhonestum sit quelibet in alienam messem falce inuicere, cumq; monialium monasteria nisi de Episcopi vel superioris licentia, & in casibus necessariis aliquis ingredi praesumat, in sess. xxxv. cano. v. prohibetur, hoc tantum in illis monasteriis locum habere volumus, quae ordinariis ipsis pleno iure subsunt, in quibus in casibus necessariis ipsi dare licentiam possint, & non in aliis monasteriis. Ita, vt in praefatis monasteriis quae ordinariis ipsis

pleno

pleno iure non subsunt, ipsi ordinarij illa ingredi non possint, prout in regulis earum seu de iure statuitur & eis aliquos processus aduersus moniales ipsas, seu fratres huiusmodi, propterea seu alias, ipsorum ordinum superioribus irrequiritis, quo quomodo formare, aut facere posse, omnino prohibemus, ita vt aliquam iurisdictionem, seu aliud quodcunq; dominum in moniales & fratres huiusmodi, respectiue habere, exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, imo illas et illos omnes ab eorum superioritate, dominio et iurisdictione et potestate, eximimus & liberamus, prout eis concessum est per sua privilegia a sede praefata obtenta & ita praefatae moniales, ac fratres sint exclusi a superioritate & iurisdictione ordinariorum respectiue huiusmodi, vt etiam in illarum vel illorum sindicis, aut procuratoribus deputandis vel in disponendis illorum facultatibus vel alia sibi non contenta facienda, vllatenus non se intromittant, nec etiam ordinarij ipsi regulares praefatos citare, & iurisdictioni suae subicere, ac eorum conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictionem aliquam et potestatem exercere, vt praemittitur aut ipsos carceribus mancipare & contra eos aliquid aliud facere possint, vt suae ditioni subiiciantur. Neq; etiam se intromittant villo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione conuentuum tam fratrum, quam monialium huiusmodi & illorum correctionibus: sed omnia ista et alia necessaria ad correctionem & gubernationem fratrum, aut monialium huiusmodi & eorum Generalibus, ac Ministris seu provincialibus, vel aliis eorum respectiue superioribus etiam ratione computata faciendi cum sindicis conuentuum huiusmodi, omnino relinquuntur, nec villo modo in praemissis et aliis fratres et moniales huiusmodi contingenti bus ordinarij praedicti per se vel alios se intromittant. Fratres quoq; si contigerit eos ad huiusmodi ordinarios recursum habere, a praefatis Generalibus ministris seu provincialibus, prioribus, Guardianis & aliis suis superioribus, castigari et puniri posse et debere, neq; ipsos ordinarios praefatis superioribus ordinum huiusmodi vllatenus inhibere quinimo praefatos superiores processus contra fratres suos et moniales huiusmodi, quando opus fuerit circa delictorum inquisitionem, vel castigationem facere posse, decernimus, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Inhibemus etiam ipsis ordinariis, ne fratres extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiant, eosq; inuitis suis superioribus detineant. Prohibemus quoque eisdem ordinariis, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum fratrum extra claustra suorum monasteriorum pro tempore degentium siue decedentium & quamuis in habitu siue absq; habitu

De monial

moriantur, volumus quod eorum bona mobilia & immobilia, ad ordinem quem professi sunt pertineant, disponenda iuxta constitutiones seu ordinationes prædictorum ordinum, neque illa ordinarij prædicti occupare præsumant, imo huiusmodi & ad habitum religionis revertentium bona omnia monasteriis ipsis, cum ea quæ acquirunt monachus, de iure monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus. Ac ipsis ordinariis, ne quascunque uniones etiam perpetuas à sede prædicta vel aliàs ut præfertur hætenus factas, & pro tempore faciendas de beneficiis ecclesiasticis, seu illorum fructibus quin suum fortiantur effectum impediunt, omnino etiam prohibemus, & censuras ecclesiasticas, & alias pœnas per eos in contradicto res pro tempore latis, nullius esse roboris vel momenti similiter decernimus & declaramus. Insuper volumus quod præfati regulares, quibus cura animarum inest, possint per se ipsos iuxta suorum superiorum, alios vicarios seu capellanos sæculares ipsorum regularium nutu amoviles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos & approbatos præfati curam exercere neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione pro præfatis capellanis seu vicariis sæcularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi vlllo pacto se intromittant. Prohibemus insuper eisdem ordinariis, ac aliis quibuscunque personis, ne impediunt ipsos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis seu festiuis, aut aliis totius anni temporibus campanas pulsare, & etiam tempore quo ipsi celebrauerint, missas celebrare, necnon mortuorum corpora associare, & illa per fratres ipsos quando in ecclesiis suis præfatis delata fuerint, etiam absque præsentia rectorum ecclesiarum huiusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi peragi posse, necessariamque præsentiam rectorum aut aliorum clericorum quin infirmi libera sua condere possint testamenta, minime esse, ac ipsos regulares legata, atque quæuis alia sibi in testamentis relicta exigere, & obtinere posse, neque aliquod ius in contrarium esse decernimus, & declaramus. Volumus etiam, quod puellarum Deo dedicandarum, an scilicet coactæ fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies postquam iuxta Concilium Tridentinum, Episcopi vel eorum vicarij requisiti fuerint fieri possit, quibus elapsis, amplius in hac illis se intromittere non liceat, cuius occasione nec Episcopus, nec eius vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus, ac similiter volumus, quod puellæ, seu neuitæ

tæ ipsæ ad alias interrogationes respondere minime teneantur. Sessionis vero xxiii. cap. viii, neminem nisi à proprio episcopo ordinari posse statuentes, irregularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod fratres huiusmodi præfatos etiam sacros ordines, à quolibet Antistite gratiam & communionem apostolicæ sedis habente, ordinarij loci minime requisita licentia, in locis, seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint. Et insuper Sessioni xxij. decretum per quod populum sæpe ad suas ecclesias, saltem dominicis, & maioribus festiuis diebus, conuenire debere monet, insequendo volumus quod fratribus mendicantibus huiusmodi, non solum prohiberi non possit, ne missas & alia diuina officia faciant in eorum ecclesiis, verum etiam in quibuscunque aliis vbi celebrari missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis celebrare valeant. Ac etiam quod conciones, & lectiones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in ecclesiis suis facere, ac elemosinas pro celebrandis huiusmodi missis, & aliis diuinis officiis peragendis si eis illas donari siue relinquere contingat, recipere, necnon missas & diuina officia huiusmodi etiã in diebus Dominicis, vel festiuis, etiam antequam rector Parochialis ecclesiæ celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videbitur, etiam si tunc in ecclesia cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicumque vtriusque sexus Christiani fideles, totius anni tempore illas & illa in ecclesiis fratrum huiusmodi audire possint, ipsique Christiani fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum ordinarios seu rectores parochialium ecclesiarum, aut alios quoscunque vlllo pacto, causa, vel occasione non valeant seu debeant, sed præfati Christiani fideles audiendo missas & alia diuina officia in ecclesiis fratrum huiusmodi diebus dominicis, aut festiuis, præcepto ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censentur. Ipsisque Christiani fidelibus sacramentum Eucharistiæ, resurrectionis Dominicæ festiuitate duntaxat excepta, sumere, eisque illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad aliud faciendum per locorum ordinarios, aut ecclesiarum rectores præfatos, seu alios quoscunque; illorū licentia minime requisita, etiã sub cœsuris ecclesiasticis & aliis pœnis, cogi vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus & declaramus. Et licet in Sessione xxv. cap. xij. caueatur, quod cœsuræ, & interdicta ecclesiastica etiã à locorū ordinariis promulgata mandante Episcopo à regularibus in eorum ecclesiis publicari debeant, tamē si tempore celebrationis alicuius ex festis sanctorum ordinum eorundē, ac aliàs in aliis festiuitatibus iuxta eorundē ordinum priuilegia apostolica, interdictum huiusmodi emanare

rit, illad in praefatis festiuitatibus & earum octauis suspendimus. Controversias autem omnes de praecedentia qua eadem sessione xxv. cap. ver. xij. per episcoporum terminari mandantur, non nisi durates per illum dirimi, finitas autē nullo pacto inuouari posse statuimus. Cumq; licet cap. xj. sessionis xxv. statuatur, quod in domibus virorum seu mulierum, quibus animarum personarū secularium cura imminet, nulli etiam ad nutū amouiles, inibi deputetur, nisi de ordinarij consensu, ac praecio examine huiusmodi praecedente, ad curam huiusmodi admitti posse omnino volumus praefatos regulares.

*Reducit ad hec
mimo q. iij. cap.
per s. D. N. Greg.
corum XIII. i.
fol. 23.*

Quartam autem funeralem de qua sessio. xxv. c. xij. nequaquam soluere teneantur monasteria, quae à quadraginta annis citra fundata existunt, postquam ipsum Concilium loquitur tantum de monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quae ipsam quartam soluere consueuerunt et ubi solui cōsueuerit, id tantum cerē et aliorum quae in aliquibus partibus deferri cōtigent, tēpore quo defunctorū corpora ad sepulturam deferuntur, nō autē de missis seu legatis, vel aliis fratribus ipsi seu monialibus huiusmodi relictis, aut alijs quomodolibet donatis solui debet. Sicq; intelligi Cōcilij decretum quo ad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi verò non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo supra scriptorum solui debere declaramus. Nec ad quartam seu aliam partem omnium eorum quae etiam pro ornamento ecclesiae, paliorum, planetarum, cortinarum, pannorum et aliorum quae dictis ecclesijs relinqui vel dari contigerit, etiam si pro victu fratrum, aut alijs relinquantur, aliquid cōtribuere teneantur. Ac etiam ius sepulturae, solui tantum consuetum curatis & nō aliquid aliud eis solui debeat quauis partes ad eorum libitum ecclesijs ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus, alia quaecunq; tribuant, seu elemosynas elargiantur quando sepeliantur ibidem corpora mortuorum huiusmodi, nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorū corpora praefata ad eorum ecclesias tumulanda deferri facere. Inhonestum quoque esse censentes, Mendicantium ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumq; loca, etiam si curam animarū habēt, ac quaecunq; beneficia illis vnita, ad contributionē pro seminarario, aut decimarum aliquarum solutionem, imo illos, & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca quaecunq; & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & praeta, ac alia bona quaecunq; tam ad ipsos, quam ad moniales praefatas etiam largitione fidelium, seu alijs iustis de causis ab eis acquisita, ac pecunijs empta, vel alijs quomodolibet perinētia, minime tene-

ri:

illosq; & illas à quibuscunq; decimis, primitiis, quartis, medijs & alijs fructuum partibus, necnon subsidijs charitatijs etiam per nos concessis ad quoruncunq; etiam regum, principum & dominorum temporalium instantiam, quacunque etiam vrgentissima & de necessitate exprimenda causa, ac etiam alijs quibuscunq; oneribus, tam ordinarijs quam extraordinarijs, etiam ratione fructuum, oleorum, virgultorum, lignorum, beneficiorum & aliarum quarumcunque rerum tam pro victu quam vestitu, aut alijs sibi necessariarum, quomodolibet etiam auctoritate apostolica nunc & pro tempore impositis, ita vt penitus & omnino ad alicuius rei contributionem minime teneantur, omnino eximimus, & liberamus: illosq; & illas, ad illos & illa etiam si saeculares & alij personae quaecunque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus: nec sub ca. xij. sessionis xxv. comprehendī posse, vel debere decernimus. Quod vero de vsu quæstorum elemosynarum auferendo loquitur sessionis xxj. cap. viij. id ad mendicantium ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus, quin potus cum ex elemosynis huiusmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaramus. Quoniam vero ex nimia episcoporum sibi irrogata auctoritate ipsi personas regulares suae iurisdictioni subiicere omnino student ac decreto Concilij praefate sessionis xxv. cap. xij. edito, quo cauetur, quod si regularis intra claustra existens & extra eaita notorie deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab episcopo praefigendo, à suo superiore omnino puniatur, sin minus, ab ordinario delinquens puniri possit, confisi, varijs indebitisque grauaminibus regulares afficiant, ordinarios praefatos aliquid contra regulares in claustris degentes huiusmodi quouis praetextu, occasione, vel causa inuouare nō posse vel debere, nec aliquos processus cōtra ipsas personas regulares formare, aut facere posse, volumus, nisi propter manifestū scandalū & suorum ordinū superioribus prius cōsultis, et negligentibus: alioquin omnia & singula cōtra praemissa facta & gesta, ac faciēda in futurū, pronullis & in effectū habeantur. Licētijs vero pro cōstruendis domibus regularibus: quae 4. ca. sessionis xxv. nisi de ordinarij licētia cōstrui prohibētur: gratis omnino dari & nō nisi legitima subsistente causa, superioribus explicanda, illas recusari posse, necnon fratres praefatos, etiam solos, mortuorum corpora associare. Ac Mandatum in die coenae Domini fieri solitum, in ecclesijs, seu domibus fratrum cuiuslibet ordinis praedictum, solēnter facere & praedicta die praedicare hora qua eis videbitur: nec per locorum ordinarios, aut rectores ecclesiarum, seu alios quoscunque prohiberi

Dd 3 pol

posse, etiam decernimus & declaramus. Mandantes etiam vniuersis locorum ordinariis, ne mortuorum officia agere Rectores parochialium in ecclesiis ipsorum fratrum, contra illorum voluntatem, permittant. Ac moniales dictis fratribus subditas, vel personas sepulturam in eorum ecclesiis eligentes, nulla soluta parochio portione, sepelire, vel si fratres ac mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque fratrum huiusmodi praesentia sepeliri facere, audeant, vel praesumant. Cumque maxime deceat liberam esse cuiusvis testantis voluntatem, prauum illum usum, paruo adhuc tempore (vt praefertur) introductum, per quem testamenta absque presbyterorum praesentia fieri interdiciuntur, omnino abrogamus, postremo quod cap xij sessio. xxv. cautum fuit, quod omnes scilicet tam clericis, quam regulares quicumque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur id quo ad fratres praefatos de illis tantum processibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum, soliti sunt accedere: vel quae pro bono pacis ecclesiae, vel pro victoria contra infideles indicuntur: quod etiam de illis conuentibus, qui collegia nuncupantur, minime intelligi volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis, & lectionibus vacent. Praeterea si forte inter episcopos, vel collegia, aut capitula, vel alias quauis personas & praefatos fratres, seu moniales, aut eorum aliquos, super praemissis vel aliquo eorum, coram quocumque seu quibuscumque iudicibus, etiam causarum palatii apostolici auditoribus, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, tam in Romana Curia quam extra eam, vbi libet lis, seu lites respectiue pendeant: nos litem seu lites & causam, vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam & illas, quarum statum ac nomina & cognomina iudicum & collitigantium praesentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus. Ac insuper, vt facilius praemissa omnia allibata persistant, omnia & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes fauores & gratias, quae decreis Concilij Tridentini aliis quam vt superius est dictum, concessum & declaratum, non contrariantur expressis eisdem fratribus, nec non monialibus quibuscumque, & sororibus tertij ordinis praedictorum ordinum respectiue ordinibus, ac illorum ecclesiis, domibus & personis, etiam viae vocis oraculo in genere vel in specie tam per recolendae memoriae Eugenium quartum Sixtum quartum, Leonem decimum, Paulum tertium, ac dictum

Paulam

Paulum quartum, & Pium etiam quartum, quam alios quoscumque Romanos pontifices etiam praedecessores nostros, ac nos & sedem eandem quomodolibet concessa, confirmata & innouata: nec non nostras & praedecessorum nostrorum, aut alias quascumque desuper confectas literas, quarum omnium tenores, ac eorundem praedecessorem nostrorum nomina, & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata forent, etiam praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo approbamus & confirmamus, illisque perpetuae & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus superioribus & personis ordinum huiusmodi, nec non aliis quibuscumque quos illa concernunt, saffrigari debere seu posse volumus. Nec non priuilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exceptiones, fauores & gratias, tam spirituales, quam temporales, modo & forma quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis & extensionis, actiue & passiue, inter se & alios quoscumque ordines respectiue de nouo concedimus, illaque omnia & singula, ad domos & loca quaecumque dictorum mendicantium ordinum & monialium quaruncumque, ac sororum de tertio ordine nuncupatarum in congregatione viuientium dictorum ordinum, vt praefertur, haecenus recepta & in posterum recipienda. Nec non eorum personas & bona etiam si priuilegiorum & aliarum gratiarum praedictorum auctentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias vrbis ruinas, deperdita existant, dummodo de eis aliis legitime constet, extendimus & ampliamus. Et sic in praemissis omnibus & singulis per quoscumque iudices & personas quauis auctoritate fungentes, etiam cardinales & auditores praefatos, subblata eis & eorum cui libet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere: nec non quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quo circa dilectis filiis nostro praedictorum Cardinali Protectori & sancti Hieronymi generali ordinum, ac curiae causarum Camerae Apostolicae etiam generali Auditori, nunc & pro tempore existentibus, per apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, praesentes literas & in eis contenta quaecumque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem fratrum, aut monialium, vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, sollemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis de-

fensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostras praesentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos litera ipsa concernunt, pacifice frui, & gaudere, non permitentes eos, vel aliquem eorum desuper contra praesentium tenorem per quoscunque, etiam locorum ordinarios, quomodolibet indebite molestari, contradicere quoscunque, & rebelles per censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita, cōpescendo, legitimisq; super his habendis seruatis processibus, censuras, & poenas ipsas etiam iteratis vicibus, aggravando & interdictum ecclesiasticū apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachi secularis. Non obstantibus praemissis, & aliis apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et cōsuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis eisdem Episcopis, vel quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficiationibus, & insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam Motu simili, ac aliis quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus emisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti foret praesentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanens hac vice duataxat specialiter, & expresse derogamus. Necnon omnibus illis quae in literis confirmationis, & innouationis priuilegiarū eorundem, aliis per eosdem Paulum quartum, & Pium etiam quartum praedecessores nostros praedictos, ordini fratrum minorum huiusmodi concessorum, concessum est non obstat, contrariis quibuscunque. Aut si locorum ordinariis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret earundem praesentium literarum noticiā ad quascunque personas peruenire, & ubique illas praesentare, etiam motu, & sciencia si

milibus

milibus volumus, & decernimus quod transumptis earundem praesentium literarum, etiam per impressione factis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, aut sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillatis, quemadmodū adhiberetur praesentibus literis originalibus, si praesentaretur, ubiq; adhibeatur tam in iudicio quā extra illud plena, & indubitata fides. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrae declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, suspensionis, statuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, cōfirmationis, adiectionis, cōcessionis, extētionis, ampliacionis, volūtatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Dat. Romae apud sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, decimo sexto. Kal. Iulij Pontificatus nostri anno secundo.

ET deinde pro parte dilectorū filiorum Canonorum regularium ordinis sancti Augustini congregationum Lateranensium, & sancti Saluatoris, ac S. Crucis Conimbricensium, & monachorū sancti Benedicti cōgregationis & ordinū Casinensium, Mōtis Oliueti, Vallis vmbrosae, necnon etiam cōgregationū Cisterciensium, & Cartusienensium, necnon sancti Hieronymi Hispaniarum, ac Camaldulensium, & fratrum Militiae Iesu Christi reformatorū nuncupatorū Regni Portugaliae nobis nuper exhibita petitio cōtinebat, quod ipsi etiam iuxta eorum cuiuscumque regularia instituta tam vita eorum exemplari, tum doctrina, ac verbi Dei praedicatione, aliisque summis eorum laboribus, & studiis animarū salute, ac sanctae sedis apostolicae dignitatis et auctoritatis augmentū hactenus semper procurauerunt, & indes circa hoc tā laudabile ministeriū magis, ac magis versari non cessantes sibi fauente superni numinis auxilio suauissimū cunctisque fidelibus gratissimū suae probitatis, et diligentiae latius diffundat odore pariterq; in vinea domini laborare nō desinunt, ac proinde eos aliqua ratione indignos censeri nō posse, quin ipsi quoque gratiarū, facultatū, priuilegiarū, & aliorum praefatis fratribus Mendicantibus concessorum participes fieri, necnon monasteria etiam Monachialium, et alia loca quaecumque ad gratias, facultates, priuilegia, ac alia in eisdem praesentis literis contenta quaecunque extendi, ac illis gaudere debeant. Quare pro eorundem Canonorum, Monachorum, & fratrum parte nobis fuit humiliter supplicatum, vt

Dd 5

eorum

eorum statui, & tranquillitati consulentes, eos & eorum singulos, necnon suorum ordinum & congregationum monasteria, etiam monialium, ac domos, & loca alia quæcūq; ad declarationes, statuta, exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, & decreta, ac alias gratias, facultates, & priuilegia quæcunque prædictis fratribus Mendicantibus concessa prædicta, ita vt illis omnibus, & singulis æque & pariformiter absq; vlla penitus differentia frui, & gaudere possint & debeant, extendere, & quatenus opus sit illa eis de nouo concedere, aliasq; sibi desuper opportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur qui omni qua fieri potest ratione cõmodiori personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum animi quiete sinceris exoptamus affectibus, singulos canonicos Monachos & fratres prædictos à quibusuis cõsuetudinibus, & pœnis ecclesiasticis quauis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati canonicos, monachos, & fratres prædictos, si professionem regularem iuxta eorum statuta & laudabiles cõsuetudines, ac priuilegia, & indulta eis concessa emiserint respectiue, illorumque monasteria, etiam monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singula declarationes, statuta & immunitates (a contributione ratione Seminariorum pauperum clericorum iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum & instituendorum, necnon subsidiorum apostolica potestate pro tempore impositorum, ac quæstuatione elemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcunque gratias, facultates & priuilegia eisdem fratribus mendicantibus vt præfertur concessa & facta, ac alia in præsertis literis contenta, & inde secuta quæcunque dicta auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo extendimus & ampliamus, illosque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis & aliis gratiis, facultatibus & priuilegiis huiusmodi pariformiter, & absque vlla penitus differentia, prout dicti fratres mendicantes vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti potiri & gaudere poterunt libere & licite vti, potiri & gaudere posse atque debere, illaque omnia, & singula sibi eorumque monasteriis, domibus & locis huiusmodi, eorumque superioribus & personis quibuscunque, quas illa concernunt & pro tempore concernent, suffragari, necnon modo & forma quibus prædictis fratribus mendicantibus concessa & facta sunt, concessa factaque esse, necnon ad singula monasteria

monasteria, domos & loca quæcunque dictorum, canonicorum, monachorum & fratrum, necnon monialium, congregationum & ordinum prædictorum in cõgregatione vicetium extensa & ampliata esse ferri, sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii apostolici auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter indicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere, necnon quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate sciẽter vel ignoranter cõtigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quo circa venerabilibus fratribus & dilectis filiis eiusdem S. R. E. Cardinalibus dictorum ordinum & congregationum huiusmodi respectiue nunc & pro tempore protestantibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se vel alium seu alios presentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem canonicorum, monachorum et fratrum aut monialium huiusmodi vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficaci de fensionis presidio assistentes faciant auctoritate nostra presentes et in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos literæ ipsæ concernunt, pacifice frui et gaudere: non permittentes eos vel aliquem eorum desuper, tam contra præsentium literarum, quam præinsertarum tenorem per quoscunque, etiam locorum ordinarios quomodolibet indebite molestari. Contradiatores quoslibet et rebelles per censuras et pœnas ecclesiasticas aliaq; opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, censuras et pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, et interdictum ecclesiasticum apponendo: inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis et aliis apostolicis, necnon in prouincialibus et synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et cõsuetudinibus, priuilegiis quoque indultis et literis apostolicis, eisdem episcopis aut quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriis derogatoriis aliisque efficationibus et insolitis clausulis, irritationibusq; et aliis decretis in genere vel in specie etiam motu proprio, ac aliis quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua, non autem per clausulas genera

generales idem importantes mētio seu quāuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi presentibus pro expressis habētes illis aliis in suo robore permanens, hac vice dūtaxat specialiter & expresse derogamus, cōtrariis quibuscunque. Aut si locorum ordinariis vel quibuslibet aliis cōmuniter vel diuissim à prædicta sit sede indultum, quod interdicti suspendi vel excōmunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenā & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret earundem presentium notitiam ad quascunque personas peruenire & vbique illas præsentare, etiam dicta auctoritate nostra volumus & decernimus, quod transumptis illarum etiam per impressionem factis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, siue sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, prout eisdem presentibus adhiberetur si presentarentur, ubiq; adhibeatur tam in iudicio quam extra illud plena & indubitata fides. Nulli ergo hominum liceat hanc paginā nostræ absolutionis, extensionis, ampliationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, decimo septimo kal. Septem. Pon. nostri anno secundo.

D. Balbus.

Breue S. D. N. Pij Papæ V. super Societate nominis Dei, seu iuramentorum.

PIV SPAP. V. ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem æqui & boni supremum assertorem ita cuncta prouido suo iudicio discutere, vt & scandalis quibuslibet obuietur & ea quæ in diuini nominis gloriam sunt stabilita, votiuum suscipiant incrementum. Accepimus sane nuper, quod licet societas nominis Dei, siue iuramentorum originem, et ortū habuerit ab ordine predicatorū eo quod ab eiusdem ordinis professoribus fuerit instituta & aucta, necnon interuentu dilectorum filiorum fratrum dicti ordinis multæ indulgentiæ, aliæque priuilegia, & fauores dictæ societati ab Apostolica Sede fuerunt concessa, tamen multi Clerici & Parochi in suis Ecclesiis dictam societatem erigere student, ita vt aliquando sint plures in eadē ciuitate societates, seu

seu Confraternitates dictæ inuocationis nominis Dei, seu iuramentorum in diminutionem obseruatiæ, & deuotionis, quæ ex frequentia cōuenientitum oriri solet, & non sine aliqua confusione, quæ ob præfatam causam in die Circumcisionis Domini quando festum prædictæ societatis, seu Confraternitatis celebrari debet, accedere consuevit. Nos in præmissis pro nostri pastoralis officij debito opportune prouidere volentes, Motu proprio, nō ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, quod in ciuitatibus, oppidis, & locis totius orbis Christiani, in quibus fuerint ecclesiæ ordinis predicatorū, ibi tantum, vel in huiusmodi ciuitatibus, oppidis, & locis, & iudiciis ecclesiæ predicatorū dumtaxat dicta societas, seu confraternitas huiusmodi instituat in ciuitatibus oppidis, aut locis, in quibus non fuerit dicti ordinis domus aut in finitimis ecclesiis absque licentia prioris prouincialis, seu cōuentualis dicti ordinis, in cuius districtu sita fuerit ecclesia, in qua dicta confraternitas, seu societas est, vel erit erigenda. Quod si secus factum fuerit, confratres taliter admissi dictæ confraternitatis, seu societatis indulgentias non consequantur, nec fauoribus, aut priuilegiis gaudeant, quæ confratribus legitime adscriptis per se dem præfatam conceduntur, apostolica auctoritate tenore presentium perpetuo statuimus, & ordinamus, ac etiam districtius inhibemus, siueque volumus, & præcipimus. Et nihilominus dilectis filiis confirmatoribus dicti ordinis per præsentem Motu simili mandamus, vt contradictores, seu attentates auctoritate nostra prohibeant, ac etiam per censuras ecclesiasticas aliasque pœnas etiam pecuniarias, ac cætera iuris, & facti remedia opportuna, appellatio ne postposita compescant, & repriment, super quibus illis facultatem, potestatem, & auctoritatem eiusdem auctoritate, & tenore cōcedimus, & impartimur. Decernentes præsentem literas de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostre, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, seu aliis quomodolibet infringi vel retractari nullatenus vnquam posse, sed eas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, necnon ab omnibus quos ille cōceruant inuolabiliter perpetuo obseruari, siueque in præmissis ab omnibus censi, & ita per quoscunque Iudices, commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, palatij nostri apostolici causarum auditores, sublata eis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque & inane si secus super his

his à quoque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter cōtingerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac se. re. Bonifacii Papae viii, praedecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dūmodo non ultra tres ad iudiciū vigore praesentium non trahatur, & aliis apostolicis cōstitutionibus & ordinationibus, nec non dicti ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alta roboratis statutis, & consuetudinibus privilegiis quoque indultis, & literis apostolicis sub quibuscūque tenoribus & formis, ac cū quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam motu, & scientia similibus etiam cōsistorialiter, ac aliā in cōtrarium quomodolibet concessis approbatis & innouatis, quibus omnibus etiam si de illis eorūque totis tenoribus specialis specifica indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbū nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata insereretur presentibus pro expressis habentes, illis aliā in suo robore permanentis, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cōtrariis quibuscūque, Aut si aliquibus cōmuniter, vel diuisim à praedicta sit sede indultū quod interdicti, suspendi, vel ex cōmunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenā & expressam, ac de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionem, Cæterum quia difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca vbi necessariū fuerit deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae, vel ostense. Dat. Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 21. Iunii. Pontificatus nostri Anno sexto. B. Melchiorius B. de Castro.

Breue quo S. D. N. Pius papa V. hortatur l. eorum ordinarios ut in suis Ciuitatibus & dioc. Ecclesias seu loca alia in quibus pueri in Doctrina Christiana erudiri debeant, deputent: cum facultate Christi fidelium Confraternitates in Ecclesiis seu locis huiusmodi erigendi, ac indulgentia pro Confratribus, & pueros docentibus.

PIVS PAPA V. Ad perpetuam rei memoriam.

IX debito pastoralis officij nobis meritis licet imparibus ex alto commisit ad ea libenter intendimus, per quo diuinus cultus fideliumque deuotio vbique suscipiat incrementum, ac ipsos si fideles

fideles ad id indulgentiis & remissionibus inuitamus, vt Christiani-
deles ipsi per tēporalia quae egerint cōsequi valeāt praemia felicitatis
eternae. Nos igitur attendētes quod infantes & pueri bonis moribus
& exercitiis educati quasi semper vitam pudicā honestam & exemplarē
ac aliquādo sanctam agunt, è cōuerso autem qui parentum carentia,
seu paupertate aut incuria vel ignauiā non sic educati persepe ducūt
in exitium, & quod peius est, secum ducunt plures in interitum, vnde
si diligenter educati, & in doctrina Christiana instructi fuerint, à vitiiis
& multis aliis erroribus retraherentur: cōsiderantes etiā, prout ex
fide dignis relatibus intelleximus, quod nonnulli approbatā vitā
Christi fideles, charitate omnium suprema virtute circa hoc tam piū,
tamque reipublicae saluberrimum opus accessiti in singulis festiuitatibus
& Dominicis diebus in diuersis ecclesiis & locis hoc opus sanctissimū
amplexi sunt, & ibi eosdem infantes & pueros ac alias miserabiles
personas Christianae veritatis ignaras cōgregari faciunt, & eos bonis
moribus & sana doctrina instruūt, ac diligenter in via mandatorū
Domini dirigunt, ex quo salutiferi fructus haecenus prouenerunt,
& indies magis auxiliante Domino prouenire speramus: Et quod si
ad hoc opus sanctissimū vbique locorū exercendum praefatos
Christi fideles paternis fauoribus et indulgentiarū muneribus inuitaremus,
procul dubio non solum eorum sem infantium & puerorum ac personarū
aliarum saluti consuleretur, verum etiam deuotio Christi fidelium
omnium ad praefatum opus amplectendum multo magis augetur:
Cupientes igitur tam pia tamque laudabili operi viribus totis
fauere, & animas lucrifacere creatori, ex certa nostra scientia
vniuersos et singulos patriarchas, archiepiscopos, Episcopos, ceterosque
ecclesiarū praelatos, & locorū quorūcūq; ordinarios, vbi libet
cōstitutos praesentes & futuros rogamus & hortamur attēte,
eis ac eorū in spiritualibus & tēporalibus vicariis seu
officialibus generalibus per apostolica scripta mādantes,
quatenus hoc opus sanctissimū toto pectore amplectētes
aliquas ecclesias in suis ciuitatibus et diocesi, respectiue
seu loca honesta, in quibus praefati infantes et pueri ad
audiendū doctrinā Christianā cōuenire possint, deputēt &
viros ad id idoneos vita et moribus approbatos, qui diebus
saltē Dñicis eo sedē infantes et pueros ac alias personas
diuinae legis expertes in artibus fidei et praecipis S. matris
ecclesiae instruāt, cōfirmēt et eligāt atque tot societatis
seu confraternitates quotā ad hoc tā sanctissimū opus
exercendū eis oportune videbūtur inibi auctoritate nra
erigāt etiam constituāt. Nos enim vt promptius et alacrius
ad hanc curā subeundam omnes

omnes Christiani fideles alliciantur, & eo libentius curam ipsam suscipiant, quo ex hoc dono caelestis gratiae conspexerint se uberius re-
fectos, De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pau-
li Apostolorum eius auctoritate confisi, Omnibus, & singulis vtrin-
que sexus Christianis fidelibus vere poenitentibus & confessis, seu sta-
tutis à iure temporibus firmum constituendum propositum habentibus,
qui in aliqua diœtaram Societatum seu confraternitarum vbi libet co-
stitutarum intrauerint & a scripti fuerint, illis videlicet tam qui alios do-
cuerint, quam qui ab aliis in articulis fidei & praeceptis ecclesiae huius-
modi instructi fuerint, quotiescumque in praefato sanctissimo exerci-
tio se occupauerint, quadraginta dies de iniunctis eis poenitentibus au-
toritate apostolica tenore praesentium misericorditer in domino re-
laxamus praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Ceterum
qui ad difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca, in quibus
de eis fides forsitan facienda foret deferri, volumus quod ipsarum tran-
sumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicuius perso-
nae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, in iudicio & extra
vbi opus fuerit eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus
adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Dat. Romae apud sanctum
Petrum sub annulo piscatoris, Die vi. Octobris, millesimo quingen-
tesimo septuagesimo secundo. Pont. nostri anno sexto. Ca.
Glorierius.

*Sanctiss. in D. N. D. Pij papa V. Constitutio super recitatione Missalis ex
Concilij Tridentini decreto restituti.*

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad
perpetuam rei memoriam.

Quo primum tempore ad Apostolatus apicem assumpti fui-
mus, ad ea libenter animum, viresque nostras intendimus, &
cogitationes omnes direximus, quae ad ecclesiasticum purum reti-
nendum cultum pertinerent, eaque parare, & Deo ipso adiuuante
omni adhibito studio efficere contendimus. Cumque inter alia sacri
Tridentini Concilij decreta, nobis statuendum esset de sacris libris
Catechismo, Missali, & Breuiario edendis atque emendandis: edito
iam Deo ipso annuente ad populi eruditionem Catechismo, & ad
debitas Deo persoluendas laudes Breuiario castigato, omnino, vt
Breuiario Missale responderet, vti congruum est, & conueniens (cum
vnum in ecclesia Dei psallendi modum, vnum missae celebrandae ri-
tum esse maxime deceat) necesse iam videbatur, vt quod reliquum
in hac

ipso nempe Missali edendo, quam primum cogitaremus. Quare eru-
ditis delectis viris onus hoc demandandum duximus, qui quidem
diligenter collatis omnibus tum vetustis nostrae Vaticanae biblio-
thecae, aliisque vndique conquisitis, emendatis atque incorruptis co-
dicibus: necnon veterum consultis ac probatorum auctorum scri-
ptis, qui de sacro eorundem rituum instituto monumenta nobis re-
liquerunt, ad pristinam Missale ipsorum sanctorum patrum normam
acritum restituerunt. Quod recognitum iam & castigatum, matura
re adhibita consideratione, vt ex hoc instituto, ceptoque labore fru-
ctus omnes percipiant, Romae quam primum imprimi, atque im-
pressam edi mandauimus, nempe, vt sacerdotes intelligant, quibus
precibus vti, quos ritus, quaeque caerimonias in missarum celebra-
tione retinere post haec debeant. Vt autem à Sacrosancta Romana Ec-
clesia caeterarum ecclesiarum matre, & magistra, tradita vbi que am-
plectantur omnes & obseruent, ne in posterum perpetuis futuris
temporibus in omnibus Christiani orbis prouinciis, patriarcha-
libus, Cathedralibus, collegiatis, & parochialibus, saecularibus, &
quorumuis ordinum monasteriorum, tam virorum quam mulierum,
etiam militiarum regularibus, ac sine cura Ecclesiis, vel Capellis, in
quibus missa Conuentualis alta voce cum choro, aut de missa cele-
brari iuxta Romanae Ecclesiae ritum consuevit, vel debet, aliis quam
iuxta Missalis à nobis editi formulam decantetur, aut recitetur, etiam
si eadem ecclesiae quouis modo exemptae apostolicae sedis indul-
to, consuetudine, priuilegio, etiam iuramento, confirmatione apo-
stolica, vel aliis quibusuis facultatibus munitae sint nisi ab ipsa prima
institutione à sede apostolica approbata, vel consuetudine, quae vel
ipsa institutio super ducentos annos missarum celebrandarum in
eisdem ecclesiis assidue obseruata sit: à quibus, vt praefatam cele-
brandi constitutionem vel consuetudinem nequaquam auferimus,
sic si Missale hoc, quod nunc in lucem edi curauimus, si idem magis
placere, de Episcopi, vel praelati, Capituli que vniuersi consensu, vt
quibusuis non obstantibus iuxta illud missas celebrare possint, per-
mittimus: ex aliis vero omnibus ecclesiis praefatis eorundem Mis-
salem usum tollendo, illaque penitus, & omnino reiciendo, ac hinc
Missali nostro nuper edito, nihil vnquam addendum, detrahend-
um, aut immutandum esse decernendo, sub indignationis nostrae
poena, ac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordi-
namus. Mandantes ac districte omnibus, & singulis ecclesiarum prae-
dictarum patriarchis, administratoribus, aliisque personis quacun-
que ecclesiastica dignitate fulgentibus, etiam si S. R. E. Cardinales, aut

cuiusvis alterius gradus, & præminentia fuerint, illis in virtute sanctæ obedientie præcipientes, vt cæteris omnibus rationibus & ritibus ex aliis Missalibus quantumuis vetustis hætenus obseruari consuetis, in posterum penitus omisis, ac plane reiectis missam iuxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis, nunc traditur decantent, ac legant: neque in Missæ celebratione alias ceremonias, vel preces, quam quæ hoc Missali continentur, addere vel recitare præsumant. Atque vt hoc ipsum Missale in missa decantanda, aut recitanda in quibusvis ecclesiis absque vilo conscientia scrupulo, aut aliquarum poenarum, sententiarum, & cæsurarum incurfu post hæc omnino sequantur, eoque libere et licite vti possint et valeant, auctoritate apostolica tenore præsentium, etiam perpetuo concedimus & indulgemus. Ne ve Præsules, administratores, canonici, cappellani, & alij quocunque nomine nuncupati presbyteri, seculares, aut cuiusvis ordinis regulares, ad missam aliter, quam à nobis statutum est, celebrandam teneantur: neque ad Missale hoc immutandum à quolibet cogi & compelli, præsentibusve literis vilo vnquam tempore reuocari, aut moderari possint, sed firmæ semper et validæ in suo existant robore similiter statuimus et declaramus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon ecclesiarum prædictarum vsu longissima, et immemorabili præscriptione, non tamen supra ducentos annos roborata, statutis et consuetudinibus contrariis quibuscunque. Volumus autem & eadem auctoritate decernimus, vt post huius nostræ constitutionis, ac Missalis editionem, qui in Romana adsunt, Curia presbyteri post mensem, qui vero intra montes post tres, et qui ultra montes incolunt, post sex menses, aut cum primam illis Missale hoc venale propositum fuerit, iuxta illud missam decantare vel legere teneantur. Quod vt vbiq; terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum præferuetur, omnibus in nostro et S. R. E. Dominio, mediate vel immediate subiecto commorantibus impressoribus, sub amissionis librorum, ac centum ducatorum auri Camera apostolicæ ipso facto applicandorum, aliis vero in quacunque orbis parte consistentibus sub excommunicationis, latae sententiæ, et aliis arbitrij nostri poenis, ne sine nostra, vel specialis ad id apostolici commissarij in eisdem partibus à nobis constituti, ac nisi per eundem commissarium, eidem impressori Missalis exemplum, ex quo aliorum imprimendorum ab ipso impressore erit accipienda norma, cum Missali in vrbe secundum magnam impres-

sonem.

sonem impresso collatum fuisse, et concordare, nec in nullo penitus discrepare prius plena fides facta fuerit, imprimere vel proponere, vel recipere vilo modo audeant vel præsumant, auctoritate apostolica & tenore præsentium similibus inhibemus. Verum quia difficile esset præsentibus literas, ad quæque Christiani orbis loca deferri, ac primo quoque tempore in omnium notitiam perferri, illas ad Basilicæ principis apostolorum, ac Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi floræ de more publicari & affigi, ac earundem literarum exemplis etiã impressis, ac manu alicuius publici tabellionis subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus indubitata fidem vbiq; gentium & locorum haberi præcipimus, quæ præsentibus haberetur, si ostenderentur vel exhiberentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ permissionis, statuti, ordinationis, mandati, præcepti, concessionis, indulti, declarationis, voluntatis, decreti, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius, se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1570. Prædie Idus Iulij, Pontificatus nostri anno quinto.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1570. Inditione decimatertia, die vero vigesima nona mensis Iulij, pont. Sanct. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina providentia papæ V. anno eius quinto, retrospectæ literæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Basilicæ principis apostolorum, ac Cancellariæ apostol. & in acie Campi floræ, vt moris est, per nos Io. Andræam Rogerium, & Philibertum Cappuis Curf.

Scipio de Octavianis magist. Curf.

Ee a

BVLLAE ET MOTVS

PROPRII SANCTISSIMI DOMINI
NOSTRI DOMINI
GREGORII XIII.

*Ne Agnus Dei benedicti minio inficiantur, nec venales
proponantur.*

GREGORIVS Episcopus servus servorum Dei, ad
perpetuam rei memoriam.

MINI certe studio & opera à nobis procurandum est, ut ea tollantur quæ non conveniunt, ac nostrum & aliorum bonorumque Christi fidelium animos offendunt. Itaque provide considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figuratas, & per Romanos Pontifices statis temporibus consecrari solitas, sicut Agni puri & mandia Summo Põtifice benedicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem auro & coloribus ullis depictas, sed in sua albedinis mundicie sanctificatas congruenti cum reuerentia teneri & conservari debere: Statuimus & ordinamus, ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda prohibemus & interdiciamus: ne quisquam siue vir siue mulier, secularis aut ecclesiastici etiam regulæ ordinis ille sit, & quocunque gradu, conditione, statu, nomine, dignitate, & honore præcellat, post hac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore existentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere quovis prætextu, qualibetue de causa audeat: verum eos albos, & mundos Agnum illum purum & innocentem representantes, qui occisus preciosissimo sanguine suo nos redemit, decenter ac reuerenter à cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus: & ita ab omnibus fieri & censei debere decernimus. Mandantes omnibus & singulis locorum ordinariis per vniuersum Christianam orbem constitutis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus,

GREGORII XIII

319

ralibus, ut præsentem nostram constitutionem et prohibitionem in suis quisque civitatibus et dioccesibus statim publicare præcuret, ita ut ad omnium notitiam quamprimum pervenire possit. Quicumque vero inobediens fuerint, præter excommunicationis pœnam quam, ut præfertur, incurrat, etiam aliis pœnis ipsorum ordinariorum seu vicariorum plecti et mulctari volumus et iubemus. Nõ obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus etiam quod præsentium litterarum exemplis etiam impressis manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius prælati ecclesiastici ob signatis plena eadèque prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ 1572. Octavo kal. Junij, pontificatus nostri anno primo. *Ca. Gloriosus.*

M. Datarius. H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Inditione decima quinta die vero vndecima mensis Junij, pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina providentia pape XIII. anno primo. Retroscriptæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ principis apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ apostolice ac in acie Campi floris, per nos Scipionem de Ostauianis, & Antonium Clericæ Curis.

Camillus Cherubinus magist. Curis.

Confirmatio litterarum felicis recordationis Pape Quinti de terris, & locis S. R. E. in feudum, aut alium modum non dandis.

Gregorius Episcopus servus servorum Dei, Ad
perpetuam rei memoriam.

Inter cetera quæ ad Romani Pontificis curam ac sollicitudinem pertinent, illud quoque non mediocri studio providendum est, ut res Ecclesiastica sacra tacta usque quaque conservetur, quod cum de aliis omnibus, tum præcipue de his quæ specialis iurisdictionis Romanæ Ecclesiæ sunt, curare debet, ne vlla usquam illorum immunitio fiat. Cuius rei causa felicis recordationis Pius papa Quintus prædecessor noster ut talium distractionibus omnem viam, quantum in ipso erat, in perpetuum præcluderet, litteras edidit in hæc

Ec 3. verba

verba: Plus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. A. Iamque nos suscepti cura regiminis vniuersalis ecclesiae, cui auctoritate domine praesidemus, vt ciuitates, terrae, oppida & loca nobis & sedi Apostolicae in temporalibus mediate & immediate subiecta perpetuo in iure, dominio et proprietate, ac possessione dictae Sedis cōseruentur. Sane licet nonnulli Rom. Pontif. praedecessores nostri per eorū cōstitutiones rerū ecclesiasticarū alienationes prohibuerint & iam factas reuocauerint, et annullauerint nihilominus cum retro actis temporibus nonnulli nimium ambiciosi & dominandi cupidi sub variis praetextibus, coloribus & causis saepe etiam falsis (quod non sine maximo animi nostri moerore referimus) aliquibus Romanis Pontificibus suggestionibus & insinuationibus suis conati sint ostendere, & persuadere magis vtile & expediens S. R. E. & Sedi praefatae fore, si aliquae ciuitates, terrae, oppida, castra, arces & loca ad ius, & proprietatem eiusdem Sedis pertinentia, in feudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemuis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo, quod alias in feudum data, aut quouis alio titulo huiusmodi alienata fuerint, & propterea tanquam ad Sedem praedictam deuoluca, vel deuoluenda, posse & debere de iure iterum in feudum, & alienari, atque inde nonnullas alienationes, infeudationes & concessiones a Sede apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non solum patrimonij, sed etiam existimationis recepisse dignoscitur. Hinc est, quod nos considerantes omnium ciuitatum et locorum praedictorum singularem fidem et promptam deuotionem eadem sedi exhibitam, omni tempore valde vtilem et salutarem fuisse, et esse: ac volentes non solum alienationes huiusmodi, quas tempore nostro omnino exulare intendimus de medio tollere, et quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus, quos non iam memores fore speramus, ante Domini Nostri Iesu Christi in examine dei magni aduentus tribunal villicationis nostrae rationam redditorum, nos esse: sed vt omnis alienationum huiusmodi fiendam occasio penitus aboleatur, quantum cum Deo possumus, per amplius prouidere, Constitutionibus praedecessorum nostrorum huiusmodi etiam in laerend, illasque innouando, Motu proprio, et ex certa nostra scientia, non ad alienius super hoc nobis oblatam petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, et de Apostolicae potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus

libus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto consultatione matura, de eorum consilio, & vniuersi assensu (qui etiam iurauerunt praesenti Constitutioni non controuenire, nec Pontificibus alienationes contra tenorem praesentium attentantibus consentire, & absolutiones a iuramento huiusmodi non petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura cōstitutione de terminis & declaramus, ciuitates, & loca praedicta etiam haecenus in feudum, aut quemuis alienationis titulum dari solita, vel consuetata, ad nos & sedem praefatam quomodolibet deuoluta, & pro tempore deuoluenda, absque alia vltiori declaratione & illorum possessionis apprehensione eo ipso Sedi & Camerae Apostolicae incorporata, ac ad ius & proprietatem & dominium pristinum, ac possessionem rediisse censi, perinde ac si per quadraginta annos & vltra, ciuitates & loca praefata a nobis, & Sede praefata immediate possessa, & nunquam in feudum, aut alium titulum concessa fuissent. Statuimusque & decernimus, quod omnes & singulae tam communitates & vniuersitates, quam ciues & incolae ciuitatum, terrarum, et locorum praedictorum, aliaque quaecunque personae, tam ecclesiasticae quam saeculares cuiusvis dignitatis & ordinis etiam Episcopi, vel maiori existentes, ac S. R. E. Cardinales; tam publice in consiliis ciuitatum & locorum praefatorum, quam priuati in quibusvis locis, etiam si ciuitatum & terrarum earundem Governatores, aut nostri & Sedis Apostolicae Legati, vel Prolegati existant, tractantes, consulentes, aut alias verba facientes de infeudationibus, & alienationibus de ciuitatibus, & locis praefatis immediate ad nos, & Sedem praefatam spectantibus, & pertinentibus, etiam deuolutis, etiam in feudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone, aut aliis quomodolibet, etiam cōtemplatione meritorum erga Sedem praefatam, aut sub praetextu necessitatis, vel euidentis utilitatis faciendis, seu de postulandis a nobis, & Sede praefata quibusvis personis cuiusvis dignitatis, status, gradus, etiam nobis & successoribus nostris secundum carnem coniunctis, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aut quouis alia temporali, vel ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemuis alium titulum ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam ad Sedem Apostolicae beneplacitum, ciuitatum & locorum praefatorum, ac propterea de eligendis oratoribus ad nos, & successores nostros super praemissis, vel illorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi, quam Oratores munus huius

modi recipientes, aut alij quicumque alienationibus huiusmodi Romano Pontifici pro tempore existenti per se, vel alium, seu alios insinuantes vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolui nequeant. Et insuper S. R. E. & Sedis Apostolicæ præfatæ rebelles, etiam in primo capite læsæ maiestatis & proditores civitatum & locorum præfatorum, ac bona eorum fisco & Camera nostræ Apostolicæ ipso iure devoluta & incorporata sint, & esse censentur, omnibusque ecclesiis, monasteriis, & aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis ecclesiasticis eo ipso privati, & ad illa ac alia in postea obtinenda inhabiles existant, neque ad civitates & loca præfata vlllo vnquam tempore remitti possint: & si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisque honorem & dignitatum portæ perpetuo claudantur. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales, civitates, terras, oppida, castra, arces & loca ad vitam, seu tertiam vel aliam generationem, aut alias à dicta Sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere & possidere, cū facultate faciendi in illis melioramenta, ita quod ab eis amoveri non possint, nisi restituti sibi prius pecuniis in melioramenta huiusmodi expositis, omnes & singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusvis personis etiam Cardinalibus per eosdem prædecessores nostros, aut alios ad id facultatem habentes, quomodolibet concessis harum serie revocamus & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac quicumque facultatem faciendi melioramenta huiusmodi habenti, illa, etiam pro munitione et tuitione, nisi ex causa necessariæ conservationis locorum eorundem facta fuerint, post publicationem præsentium facere omnino interdiciamus, ac prohibemus: et si secus a quoquam factum, attentatum fuerit, melioramenta quæcumque per eos contra tenorem præsentium facta locis, ipsis cedere, et Camera ad illorum satisfactionem minime teneri et obligatam esse volumus, et declaramus. Decernentes præsentibus literis, sub quibusvis revocationibus, cassationibus, derogationibus, et aliis contrariis dispositionibus, sub quibusvis tenoribus, et formis, ac eum quibusvis clausulis et decretis pro tempore quomodolibet factis minime comprehendendi, sed semper ab illis exceptas, et quotiens illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, et de novo concessas esse et cetera debere, irritum quoque et inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac civitatum et locorum prædictorum

1474

iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque, Sic igitur devotionis & fidei constantia civitatum & locorum præfatorum erga nos & successores nostros & eandem Romanam Ecclesiam perseveret, ut merito integritatis virtus maiora beneficia ab eadem sede consequi mereatur. Volumus autem quod (sicut omnes, & singuli Cardinales præsentis constitutionem huiusmodi, quantum in eis erit, observare, illique non contravenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem à iuramento præstito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in consistorio nostro secreto promiserunt & iurarunt) idem per absentes Cardinales a consistorio, in habitatione eorum & a Romana Curia, ut quodcumque ad eandem Curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Card. in assumptione pilei promitti & iurari debeat, ac promissionem & iuramentum in formula iuramenti per eosdem Card. præstari soliti adiungi & inscribi debere, ac contrafacientes poenā per iurij & perpetuæ infamie iuris & facti eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales occurrente Apostolicæ Sedis vacatione in Conclavi quando observandis literis Iulij Papæ II. prædecessoris nostri super electione Romani Pontificis & aliis constitutionibus iuramentum præstare solent etiam de inviolabiliter observanda præsentis constitutione nostra per quemlibet eorum, qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & postmodum idem ad summi Pontificatus fastigium assumptus post eius assumptionem hoc ipsum promittere, ac iurare & deinde post coronationem suam, promissionem & iuramentum huiusmodi per literas suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud a Pontif. (quod credendum non est) recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto & præcipue eorum Decanus et capita ordinum apud eum omni cum instantia & instantissime pro præsentium observatione petere & rogare, ac obtestari non cessent, idque ut omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus & ordinamus: Quodque præsentibus literis in libellum redigantur, & post predictas Iulij literas, quæ in dicto Conclavi legi solent, inter alias constitutiones nostras adiungantur & etiam in Quinterno Cancellariæ Apostolicæ cū aliis extraneis nostris describantur, ac ad valvas Basilicæ beati Petri Principis Apostolorum & in Cancellaria nostra Apostolica, ac acie Campi Floræ publicentur. Et quia difficile foret præsentibus ad singula quæque loca deferre. Decernimus etiam & declaramus quod earum transumptis, etiam

impre

Impressis, manus alicuius Notarij subscriptis & sigillo alicuius prae-
lati munitis, eadem prorsus fides vbique in iudicio & extra adhibea-
tur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa-
e. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, re-
uocationis, decreti, statuti, interdicti, prohibitionis, ordinationis &
voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac
beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum.
Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae
millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, quarto kal. Aprilis
Pontificatus nostri anno secundo. Cum autem eae literae ad retinen-
dam sedis apostolicae dignitatem valde pertineant, nobis nihil op-
tabilius fuit cum primum ad summi apostolatus apicem diuina nos
clementia euocauit, quam ut ipsis primo quoque tempore praesen-
tium nostrarum robur adiungeremus. Quocirca praedictas literas
& omnia in eis contenta auctoritate apostolica tenore praesentium
comprobamus, confirmamus & innouamus, volumusque eas per-
petuo obseruari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostrae comprobationis, confirmationis, innouationis & volunta-
tis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
tentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beato-
rum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datam
Romae apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae mil-
lesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Sexto kalend. Iunij,
Pontificatus nostri anno primo.

M. Datarius.

Cz. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septua-
gesimo secundo. Inditione decima quinta, die vero Sabbathi, sexta
mensis Septembris. Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Do-
mini nostri Domini Gregorij diuina prouidentia Pap. XIII. Anno
primo, Retroscriptae literae apostolicae affixae, & publicatae fuerunt
Romae ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & beati
principis Apostolorum, Cancellariae apostolicae, & in acie Campi
floris, ut moris est, per nos Ioannem della Guardia, & Scipionem de
Ostauianis praedicti S. D. N. Pap. Curf.

Philibertus Chapusius magist. Curf.

Reua-

Reualidatio decimarum, & aliorum a pio me. Pio V. impostorum.

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad
perpetuam rei memoriam.

ET si in crastinum assumptionis nostrae ad summi apostolatus
apicem nostrorum praedecessorum more quascunque decima-
rum, subsidiorum, vigesimae & aliorum onerum impositiones,
quae a foelicis recordationis Pio Papa V. praedecessore nostro ex
quavis causa etiam in subsidium expeditionis contra Turcas, & or-
thodoxae fidei hostes emanauerant, & quascunque facultates super
decimarum, vigesimae & onerum huiusmodi exactioe quibusuis
fructuum, & prouentuum Camerae Apostolicae debitorum collecto-
ribus, & apostolicae sedis nuntiis ab eodem praedecessore concessas
inter alia reuocauimus: In hoc tamē, in quo versamur grauissimo cō-
tra Turcas bello, cui de pecuniis & aliis rebus prope subuenien-
dum est, & praeterea in multis impendentibus necessitatibus incō-
modum nobis & Camerae nostrae fore rati, nouas ad id ratione con-
quirere, quae negotium hoc vel difficilius redderent, vel certe in lon-
gius protraherent, de nobis attributae potestatis plenitudine omnes
& quascunque huiusmodi impositiones a praedicto praedecessore
quomodocunque, vbicunque, & ex quibusuis causis factas & facul-
tates propterea concessas, necnon collectorum, subcollectorum &
aliorum ministrorum constitutiones, literasque de super concessas,
& processus habitos per easdem, ac inde secuta quaecunque aduer-
sus reuocationem nostram praedictam, editamque de super consti-
tutionem reualidamus, & in pristinum robur, eodēque vigorem in
omnibus & per omnia restituimus, reponimus & reintegramus, per
inde ac si constitutio nostra praedicta minime emanasset. Decernē-
tes exactiones, solutiones & quaecunque alia hucusque facultatum,
& literarum praedictarum vigore gesta, & deinceps quancūque
facienda valere, suosque plenarios effectus sortiri, & ab omnibus ob-
seruari, sicque per quoscunque iudicari debere, necnon irritum &
inane quicquid secus per quoscunque scienter vel ignoranter contu-
gerit attentari. Quia etiam decimas, subsidia & onera omnia prae-
dicta rursus modo quo prius indicimus, & imponimus. Non obsta-
tibus cōstitutione praedicta, quam quo ad hoc penitus abrogamus,
ceterisque contrariis quibuscunque. Volentes praesentium exēplis
etiam impressis manu notarij publici, & sigillo personae in dignitate
ecclesiastica constitutae ob signatis eandem illam prorsus fidem adha-
berit.

berit, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si foret exhibitæ vel ostensa. Dat. Rom. apud sanctum Marcum. Anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Id. Iunii pontificatus nostri anno primo.

Ca. Glorierius.

M. Datarius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Inditione decima quinta, die vero vigesimo quinto Iunii, Pontificatus vero sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia pap. XIII. retrospectæ literæ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ & in acie Campi floræ per nos Scipionem de Octauianis, & Ioannem Guercard præfat. S. D. N. Pap. Cur.

Io. Freile Magister Cur.

Pro hospitali Corcyrense ad subleuationem militum Christi-

stianæ classis infirmorum, ac sauciorum

moniter erecti.

GREGORIUS PAP. XIII.

Vniuersis & singulis Christianis ad quos præsentis nostre literæ perueniant, salutem et apostolicam benedictionem. Cū sicut accepimus, for. rec. Pius papa V. prædecessor noster cupiens, ut omnes milites et alia personæ classis confederatorum Principū Christianissimū contra Turcas instruendæ, ob morbos et vulneratione indigentes, commode iuuarentur, ac sanarentur, opportune prouideret, per suas in forma breuis literas omnes Christianos hortatus fuerit, ut pro subuentione hospitalis Corcyrensis, in quo eiusdem classis infirmi et vulnerati benigne et charitative recipiuntur et curabuntur, aliquod subsidium de bonis sibi a Deo collatis, prompte erogare uelent, aliaque tunc expressa, ad hoc pertinentia fecerit & ordinauerit, prout in dictis literis plenius continetur. Nos pro nostri pastoralis officij nobis diuinitus iniuncti sollicitudine, pro animi affectu considerantes, quam necessarium sit ad dictorum infirmorum et sauciorum subuentionem liberale dicto hospitali beneficiendi Christianis fideliū studium, sperantesque bonos et pios homines id libenter et alacriter esse facturos, præsentim animaduertentes quicquid per eos ad tam sanctum opus erogatum fuerit, id eorum uel propriorum uel contrerancorum suorum, uel aliorum saltem christianorum, commodum, qui in ipsa

ipsa classe sunt, facile esse redundaturum. Idcirco dicti Pij prædecessoris uestigii inherentes, nos quoque omnes & singulos Christiani fideles tam in Italia & Sicilia, quam alibi ubique locorum Christiani orbis existentes, per immensam & ineffabilem domini nostri Iesu Christi pietatem ac misericordiam paternæ & ex animo, quantum possumus, hortamur, monemus, & enixe requirimus, ut pro dicti hospitalis Corcyrensis subuentione pia subsidia large & benigna manu quamprimum præstare & conferre uelint, confidentes in eo, qui hilares datores diligit & remunerat, se ab ipso centuplum accipturos. Quocirca in uirtute sanctæ obedientiæ mādamus omnibus et singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque locorum ordinariis, ut has nostras literas in eorum ciuitatibus et diocesi bus diligenter publicari curent et faciant, personasque primarias seculares uel ecclesiasticas fide et facultatibus idoneas, ad petendas, quærendas et colligendas pro præmissis elemosynas, constituent, et circummittant quæ in manibus Metropolitanorum statim tradere et consignari debeant, ut illi eas quamprimum, prout unicuique in aegis commodum fuerit, ad Bailum Reipublicæ Venetæ, Corcyræ exiitentem, transmittere possint. Qui ipsas in hospitali subuentionem, et infirmorum prædictorum sustentationem, et non alios usus, exponere omnino teneatur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Præsentibus, quarum transumptis, etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem haberi volumus, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ uel ostensæ, ad triennium proxime futurum duraturis. Datum Romæ apud sanctum Marcum sub annulo piscatoris, die decima septima Iunii millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pontificatus nostri anno primo.

Ca. Glorierius.

Thomas Gilius Sere Episcopus, & Theaurarius Apostolicus, deputatur
Collector Generalis spoliorum ecclesiasticorum
in uniuersa Italia.

Gregorius Papa XIII. Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem. Cum (sicut accepimus) nonnulli res et bona mobilia, et immobilia, ac femouentia, ex fructibus beneficiorum ecclesiasticorum acquisita per obitum Praelatorum, et aliarum quarumcunque personarum Ecclesiasticorum

secula

secularium, & quorumvis ordinum regularium, quæ extra hanc aliam urbem decesserunt, remanentia & relicta, quæ tanquam spolia aliàs sœ. re. Paulus Papa iij. prædecessor noster ad cameram apostolicam spectare, & pertinere decreuit & declarauit, necnō fructus, redditus, & prouentus mensarum patriarchalium, metropolitanarum, & aliarum cathedralium ecclesiarum, & monasteriorum in tota Italia consistentium, & per obitum illorum prælatorum vacantium indebite occupare & spoliis, ac fructibus redditibus, & prouentibus huiusmodi dictam cameram defraudare præsumperint, & præsumant, in animarū suarum periculum, ipsiusque Cameræ præiudicium non paruum. Nos pro nostri pastoralis officij debito talium personarum ausus temerarios reprimere, & ne spolia, ac fructus huiusmodi in posterum dissipentur, opportune providere volētes, ex certa nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & quascunque dictorum spoliatorum, & fructuum per totam Italiam ad hunc usque diem, quomodolibet deputatos collectores & subcollectores primum, & ante omnia reuocantes, omnemque illis desuper attributam potestatem & auctoritatem abdicantes, te, de cuius fide integritate, & diligentia plurimum in Domino confidimus, nostrum & dictæ Cameræ, in vniuersa Italia spoliatorum ad ipsam cameram pertinentium, necnon fructuum, reddituum & prouentuum mensarum huiusmodi collectorem generalem auctoritate apostolica, tenore præsentium, quoad vixeris, & quandiu Thesaurarius nostri generalis officium obtinueris, constituimus, & deputamus: Dantes tibi plenam & omnimodam potestatem, & auctoritatem omnes & singulas res, & bona quæcunque mobilia & immobilia, ac femouentia spolia nuncupata huiusmodi, & etiam illa, quæ ex fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis empta, & edificata, restructa, ea restructa fuerint, seu aliàs ex eisdē fructibus & prouentibus quomodolibet prouenerint, per obitum quarumcunque personarum ecclesiasticarum, secularium & beneficiorum non simplicia, sed administrationem habētia obtinentium, & quo ad beneficia simplicia, nisi ex privilegio apostolico eis concessa, seu ex consuetudine legitime præscripta, in loco vigente testari valentium, & quorumvis ordinum regularium, quauis etiam Pontificali dignitate fulgentium, in vniuersa Italia, extra tamen dictam Urbem, pro tempore decedentium remanentia & relicta, cuiuscunque qualitatis, generis & speciei fuerint, etiam gemmas & alia pretiosa, & pecuniarum summas, necnon etiam fructus, redditus et prouentus mensarū huiusmodi, à die ecclesiarum et monasteriorū vacationis huiusmodi, usque

usque ad diem præfectionis, ac prouisionis, seu commendæ de illis faciendis, quos omnes & singulos fructus, redditus & prouentus ad nos & dictam cameram spectare & pertinere volumus & decernimus & eidem Cameræ appropriamus & applicamus, nostro & prædictæ Cameræ apostolicæ nomine colligendi, percipiendi, exigendi & recuperandi, tam super illis quam aliis quibuscunque spoliis, quæ hactenus in ipsa Italia, per similia personarum obitum, aut aliàs remanserunt et indebite, ysurpantur, omnibus viis et modis inquirendi, & inuestigandi et pro faciliiori inquisitione quascunque personas cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & præeminentia sue sint, etiam exemptas, ac præteritos collectores & subcollectores ad coram te, vel alio, seu aliis à te deputandis, comparandum, necnon de administratis exactis et receptis per eos computum et rationem reddendum, illosque quorum testimonio te indigere cognoueris, ad se examini subiiciendum, ac spoliatorum, necnō fructuum, reddituum, & prouentuum huiusmodi occupatores et tentores ad spolia, fructus, redditus & prouentus eadē relaxandum & tibi consignandum & soluendum, sub censuris & poenis ecclesiasticis per te infligendis ac etiā pecuniariis, tuo arbitrio moderandis, & applicandis, monēdi & cōpellendi ac cōtradiatores quoslibet & rebelles, ac retinētes censuras & poenas prædictas incuruisse declarandi & illas aggravandi, & reaggravandi, auxiliumque brachij secularis ad hoc, si opus fuerit, inuocandi & super iisdē spoliis & fructibus, redditibus & prouentibus prædicta camera, prout tibi uidebitur, cōponendi et cōcordandi, soluentesque de cōpositis ac solutis per eos, ac receptis absoluendi & liberandi, necnō ad cor reuersos, si id humiliter peterint, à censuris & poenis si quas inciderint, praeuia satisfactione, absoluendi & liberandi, ac in præmissis omnibus & singulis summarie, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, procedendi: Vnum quoque vel plures loco tui cum simili, vel limitata potestate substituendi & alia præmissa faciendi, subcollectores deputandi & subdelegandi, illosque quoties tibi uidebitur reuocandi, cæteraque omnia et singula faciendi, gerendi et exequendi quæ in præmissis et circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna. Et insuper ut exactio spoliatorum, ac fructuum, reddituum et prouentuum huiusmodi celerius et facilius fiat, quod de cætero omnes et singule lites, causæ et controuersie super quibusuis ipsorum spoliatorum, ac fructuum, reddituum et prouentuum negotiis, nunc et pro tempore pendentes, à nullo alio quam à te seu aliis superdictis spoliis ac fructibus, redditibus et prouentibus pro tempore deputatis collectori

bus, aut subcollectoribus, aut particularibus delegatis cognosci, nec alteri nisi per commissionem manu nostra signatam, vel per nostras literas committi, aut delegari possint, et citato moderno, et pro tempore existente dictę Camere apostolicę cōmissario generali: Quod que citationes, inhibitiones, vel mandata quę aliās quā ex commissionibus, vt praefertur, manu nostra signatis, eodemque commissario citato, vel literis nostris emanauerint, quo ad earundē causarum introductionē, et litispendētiā, seu tuorum ministrorum parte ad id deputandorum iurisdictionis, et processuum impedimentū vel retardationem, nullius sint roboris vel momēti. Quodque a sententiis per te, seu tuos ministros praefatos super praemissis pro tempore latis, nullatenus appellari, seu earū executio differri aut suspendi nullatenus possit; aut debeat, nisi data prius bancharia cautione in forma depositi, dicta auctoritate per easdem praesentes statuimus et ordinamus, ac quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiarum, monasteriorum et ordinum praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis et literis apostolicis ecclesijs, monasterijs, et ordinibus praedictis, eorumque superioribus, praelatis et personis, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatorijs derogatorijs, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque; et alijs decretis, etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua et expressa, ac de verbo ad verbū, non autem per clausulas generales idē importātes, mentio aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus, pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alijs in suo robore permanens, hac vice duntaxat, ad effectum praesentium specialiter, et expresse derogamus, ceterisque cōtrarijs quibuscunque. Ane si aliquibus communiter vel diujsim ab apostolica sit sede indultū, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Rom. apud sanctū Marcum, sub annulo piscatoris die decima octaua Iunii 1722. Pontificatus nostri anno primo.

Cę. Glorietius.

Consti.

Constitutio contra famigeratores & menantes.

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

EA est rerum humanarum infelicitas, vt non vetera tantum vitia pertinaciter aduersus omnem legumlatorum solertiam luctentur, & quamuis acerbis compressa supplicijs renascantur, sed noua etiam in dies & superioribus saeculis ignota succrescant. Quo nos, pro inuictis nobis diuinitus munere, diligenter admitti par est, vt & illa coerceamus, & horum quae feruunt primum effecerunt, ante quam se corroborent, radices ipsas, si qua ratione possumus: amputemus. Cum igitur haud ita pridem in vrbe nostra secta quaedam emerferit hominum improbe curiosorum, qui quae cūque de publicis priuatisque negotijs, vel alio modo rimari possunt, vel ipsi etiam pro sua libidine comminiscuntur, domi, foris que facta, infesta, vera, falsa, nulli discrimine proponunt, recipiunt, & scripserunt, ita vt eius rei iam artem quasi quandam instituerint, ac plerique eorum etiam vili mercedula conducti, harum rerum commentariolos ex falsis plerumque vulgitoribus incerto auctore collectos huc illuc misissent, aut etiam tanquam primum ex vrbe ad diuersa loca missos, deinde iisdem illis ex locis in urbem remissos circumferant ac venditent, quibus non tantum de praeteritis arbitrato suo rugantur, sed etiam quid ex hac aut illa re euenturum sit, stolidè vaticinantur. Nos qui & facile prospicimus, & rerum experimentis edocti sumus, quae, quantaque mala ex eo proueniant, cū et sapius sparguntur falsa pro veris, seu directe seu oblique, ac quodam quasi colore quaesito, multorum existimatio & fama violatur: illis ac talibus incommodis occurrere cupientes, huius cōstitutionis auctoritate prohibemus, ne quis in posterum tales commentarios conficere, neue ab alijs confectos recipere, describere, spargere, aut ad alios mittere audeat. Qui horum quid fecerit, ipso facto perpetua ignominiae nota affectus, sine vlla spe veniae ad triremes, aut perpetuo, aut ad tempus pro admitti qualitate damnetur. Qui vero huiusmodi commentariorum aut scriptorum quicquam vndecunque & a quocunque receperit, id quamprimum vrbis nostrae gubernatori significare, & eidem omnia consignare debeat: quod si nō fecerit, ipsum poenis praedictis decernimus subiacere: Antiquis iuribus contra scribentes, aut emittentes libellos famulos editis nihilominus in suo robore duraturis. Volentes praesentium exemplis etiam impressis Notarij

Ff public

publici manu & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ ob signatis, eandem illam ubique fidem in iudicio & extra adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Marcum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Kal. Septembris: pontificatus nostri anno primo.

M. Datarius.

Cæ. Glorierius.
H. Cumyn.

Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, in ditione decima quinta, die vero sabbati, sexta mensis Septembris. Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papæ. xiiij. anno primo: Retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & beati Petri principis apostolorum, Cancellariæ Apostolicæ, & in æcie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem della Guardia, & Scipionem de Octauianis prædicti sanctiss. D. N. papæ Curf.

Philibertus Chapusius Mag. Curf.

De formatorum & leguminum extrahitione, ac solutione, eiusque per statutum ecclesiasticum extensione.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,

Ad futuram rei memoriam.

Inter varias & multiplices curas, quæ animo nostro infixæ hæere debeat, ea non parum est momenti, vt ciuitatum & locorum, quæ nostræ, & S. R. E. temporali ditioni subiecta sunt, defensionis, populorumque salutis, & securitati diligēter prospiciamus. Proinde attendentes ciuitatem nostram Anconitanā propter maris & portus commoditatem, atque hostium propinquitatē præcipua cura & vigilantia custodiendam esse, illius munitionē optimo consilio à prædecessoribus nostris captam absoluere, & validis eam militum præsidis firmare decernimus. Sed cū & huius rei causa & tuenda totius oræ nostræ maritimæ ingentes necessario sumptus face-re indices cogamur, aliqua nobis cōficiendæ pecuniæ ratio ineunda fuit, vnde aliqua ex parte subleuari possimus. Nihil autē in præfens cōmodius esse censuimus, quam si vectigal, quod ante id tēpus exigi consuevit in certis status nostri ecclesiastici locis, ac præsertim in prouinciis Marchiæ & Romandiolæ, pro extrahitione frumētū, in reliquis eiusdem status locis æquata omnium conditione soluantur.

Qua

Quare volumus, & auctoritate præsentium statuimus, vt quicumque posthac de prouincia ad prouinciā intra fines ditionis nostræ temporalis in omnibus locis, & terris, nobis & Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectis, frumentum, & alia grana minuta extrahere & importare voluerint, pro singulis frumenti & grani quinque iulios argenteos monetae Romanæ, aliorum vero bladorum, seu leguminū salis siue rubris iulios decē cū dimidio similes. qui vero de loco ad locū intra eandē prouinciā asportabit, pro quolibet grani iulium vnum, & dimidio pro aliorum bladorū & leguminum rubro cameræ nostræ Apostolicæ soluere teneantur. Quocirca dilecto filio nostro Thesaurario nostro generali mādamus, vt ipse per se vel alium, seu alios per ipsam deputandos ultra facultatem quam habet concedendi licentiam extrahendi huiusmodi bladorum genera extra statum ecclesiasticum, concordato cum ipso de eo quod extractionis nomine soluendum fuerit, specialem & præcipuam in præmissis curam habens, per præsentis nostras literas, ac in eis contenta quamprimum exequatur, contradictores per censuras, & pœnas ecclesiasticas, caeteraq; iuris & facti remedia opportuna appellatio-ne postposita cōpescendo, inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij saecularis. Et vt præmissa omnia idē Thesaurarius discrete & absq; locorū dispendio, & incōmodo exequi possit, eorūdem locorū necessitatibus cōsulendo, plenā eidem facultatē & auctoritatem tribuimus in quibuscunq; locis nobis & S. R. E. mediate vel immediate subiectis frumenta & legumina cuiusuis qualitatis & quantitatis adnotandi, & describendi, adnotariq; & describi faciendi, & quascunq; personas tam ecclesiasticas quam saeculares quauis mundana vel ecclesiastica dignitate fulgentes ad veram frumentorum & leguminum, quæ ipsos habere cōtigerit, etiam in scriptis medio iuramento, etiam per edicta & bannimenta, sub censuris & pecuniariis etiam corporalibus eius arbitrio imponendis & infli-gendis pœnis monendi & inquirendi, inobedientes, seu contrauenientes quoscunq; puniendi & coercendi. Necnon omnes quacunq; dignitate præditos, & cuiusuis ordinis, gradus & conditionis existant, qui absque solutione dicti vectigalis frumenta & blada huiusmodi tā extra statum ecclesiasticū, quam de prouincia ad prouinciā, & de loco ad locū extrahere ausi, fuerint, simpliciter & de plano, necnon manu regia, & sine strepitu & figura iudicij sola facti veritate inspecta inquirendi & procedendi, et ad pœnas contra extrahentes inflictas, tam per literas foelicis recordationis Pij. iiii. & Pij. v. aliorū que Romanor. Pontificum prædecessorū nostrorum, quam

per proclamata ipsius Theſaurarij, seuannonæ præfecti edita, et
 edenda condemnandi, ac in eas incidisse declarandi, & etiam dictas
 poenas quoties, & quando iuxta facti qualitatem ei videbitur remit
 tendi seu componendi, cæteraque opportuna & necessaria gerendi,
 commissarijque cum simili, vel limitata potestate constituendi &
 destinandi, cæteraque omnia faciendi & exequendi in præmissis &
 circa ea necessaria, & opportuna. Inhibentes propterea omnibus le
 gatis etiam de latere, eorumque vice legatis, ac tamãlma vrbis nostræ,
 quam aliarum prouinciarum, ciuitatum, & locorũ, nobis & S. R. E.
 mediate vel immediate subiectorum gubernatoribus, cæterisque
 officialibus, per ditionem nostram ecclesiasticam, cõstitutis, ne post
 hac super præmissis omnibus & singulis absque dicti nostri Theſau
 rarij, licentia sese ingerere seu interponere debeant, nec eundem the
 ſaurarium nostrum, seu deputandos, ab ipso ministro & commissaria
 rios circa præmissa impediãt, vlloue modo, vel obtentum remoren
 tur vel molestant, immo eius & eorum nomine requisiti, illi & illis
 desuper opportune faueant & assistant, eiusque & eorum mandata,
 aut alias ordinationes seruari, & ad effectum perducere procurent. Ac
 decernentes irritũ & inane quidquid secus super his per quoscunq;
 scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus consti
 tutionibus & ordinationibus, regulisque apostolicis, ac prouincia
 rum, ciuitatum et locorum prædictorum iuramento, confirmatione
 apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et consuetudi
 nibus, priuilegijs quoq; exemptionibus et indultis apostolicis illis
 eorumq; personis per quoscunq; Roman. Pontific. prædecessores
 nostros ac nos, et sedem apostolicam etiam motu proprio, et ex cer
 ta scientia, ac ex causis quantumuis grauib; et onerosis, ac cum
 quibusuis irritantibus et alijs decretis quomodolibet concessis con
 firmatis et inuouatis (quibus omnibus, illorum tenores præsentibus
 pro expressis habentes, illis alijs in suo robore permanfuris, hac vi
 ce dumtaxat specialiter et expresse derogamus) cæterisque contra
 rijs quibuscunq; aut si aliquibus communitè, vel diuisim à prædi
 cta sit sede indultum, quod interdicti, suspensi, vel excommunicari
 non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expres
 sam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Vo
 lumus autem vt præsentium transumptis etiam impressis manu no
 tarij publici subscriptis, & sigillo ipsius Theſaurarij, aut alterius per
 sonæ in dignitate ecclesiastica constitutæ inuinitis eadem prorsus fi
 des habeatur, quæ ipsi originalibus haberetur, si forent exhibitæ vel
 ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ
 volum

voluntatis, statuti, mandati, tributionis, inhibitionis, decreti, & dero
 gationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
 hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac
 beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum.
 Dat. Romæ apud S. Marcum, anno incarnationis Dominicæ mille
 simo quingentesimo septuagesimo secundo. Kal. Septem. Pontifi.
 nostri anno primo.

M. Datarus.
 Registrata apud Cæs. secretarium.

Cæs. Glorierius.
 A. de Alexiis.

*Ex ultra Cardinalum super recognitionem Indicis, & purga
 tione librorum prohibitorum.*

GREGORIVS Episcopus servus servorum Dei,
 Ad perpetuam rei memoriam.

Dilectis filiis Guilielmo sancti Laurëtij in Palisperna Sirleto,
 Gabrieli S. Martini in Montibus Paleoto, Archangelo S.
 Cæsarei Theaneũ, Felicii S. Hieronymi Illyricorũ de Mon
 te alto, & Vincentio S. Nicolai Iustiniano nuncupatis, presbyteris
 Cardinalibus, salutem & apostolicam benedictionem. Vt petifera
 rum opinionum disseminandarum omnis tollatur occasio, & conf
 scientiarum tranquillitate, quãtum in nobis est, cõsulatur, vehemen
 ter cupimus Indicem librorum prohibitorum in eam formam pri
 mo quoque tempore redigi, vt Christi fideles intelligãt quos libros
 tuto legere possint, & à quibus abstinere debeant, neque vllus cui
 quã super ea re scrupulus, aut dubitatio relinquatur. Cuius rei quo
 niam vobis cura ab hac sancta sede mandata est, vt in saccepto mu
 nere maiori cum auctoritate versari, idq; liberius atque expeditius
 ad finem, Deo fauente, perducere valeatis, & præterea hoc opus re
 motis aliorum expurgationibus quæ diuersitatẽ afferre possent, in
 publicum vniformiter prodeat, omnes & quascunq; facultates ad
 omnia infra scripta cuiuscunq; status, ordinis & conditionis perso
 nis à prædecessoribus nostris, & prædicta sede ex quibusuis causis,
 ac sub quibuscunq; tenoribus & formis concessas, reuocãtes, & abo
 lentes, ne nimirum posthac quocunq; modo suffragari debere, nec
 non irritum & inane quidquid secus super his per quoscunq; scien
 ter vel ignoranter contigerit attentare decernentes. Vobis, quorum
 fides, prudentia & experiẽtia satis perspecta est, seu maiori vestrum
 parti, vt etiam adhibitis spectatẽ fidei viris sacræ Theologiæ & Ca
 nonis peritis scularibus & regularibus, quibus solis, & ad hunc

durtaxat effectum, libros prohibitos tenendi, & legendi licentiam tribuere possumus, omnes quascunque obcuritates, & difficultates in ipso Indice, & eius regulis exortas, & in posterum emergentes declarare, aperire, & definire, libros hareticorum, aut suspectorum, aut quoquomodo improbatorum scriptorum expurgare, quos libros prohibendos prohibere, quos permitte-
 tendos esse censebitis permittere, in eo Indice non comprehensos reponere, permisos tollerare, venales qui videbuntur ubique locorum etiam prohibere, prohibitos ac peritorum opera expurgatos, & a vobis probatos, legendos & tenendos permittere, quæ videbuntur addere, mutare, supplere & emendare. Utque res ipsa facilius, vtilius que peragantur, vniuersis & singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, cæterisque locorum ordinariis, & præterea doctoribus, magistris, bibliopolis, impressoribus, librariis, mercatoribus, gabellariis, aliis que omnibus cuiuscunque gradus, ordinis aut dignitatis, vt in omnibus quæ ad dicti Indicis explicationem, reformationem & directionem pertinere videbuntur vobis prorsus obtemperentur, vestramque sine vlla refragatione iussionem, & auctoritatem sequantur, sub pœnis & censuris arbitrio vestro imponendi præcipere, cæteraque omnia eodem pertinentia, & aliâ super iis necessaria & opportuna, pro in vobis in Domino animarum saluti & tranquillitati videbitur expedire, facere & exequi valeatis, plenam & liberam auctoritatem & facultatem concedimus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem harum literarum exemplis manu Notarij publici, aut Secretarij vestri subscriptis, & sigillo alicuius vestrum munitis eandem prorsus ubique fidem adhiberi, quæ ipsi præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, decreti, concessionis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ apud S. Marcum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Idibus Septem. Pontifi. nostri anno primo.

M. Datarius.

Cæ. Glorierius.
 A. de Alexiis.

Registrata apud Cef. secretarium.

Amplia

Ampliatio indulgentiarum a vis. V. societatibus a pueros, & rudes in bonis operibus & doctrina Christiana erudiendos deputatis, concessarum.

GREGORIVS Papa. xiiij. Vniuersis Christi fidelibus præsentibus literas inspecturis salutem et apostolicam benedictionem.

Illius, qui pro gregis Domini saluatione in ara crucis immolari non abnuit, vices licet immeriti gerentes in terris, omni studio circa salubrem reipublice Christianæ directionem, et augmentum intenditur, et vt ad ea Christiani fidelium vota facilius concurrant, ipsos Christiani fideles spiritualibus muneribus inuitamus. Cum itaque, sicuti nuper accepimus, dudum foel. record. Pius papa. v. prædecessor noster per suas literas omnibus et singulis vtriusque sexus Christiani fidelibus tunc expressis, qui essent descripti in societatibus, seu confraternitatibus ad pueros et alios Christiani fideles rudes in bonis moribus et doctrina Christiana erudiendos in quocunque loco deputatis seu deputandis, ac pueros, et Christiani fideles rudes huiusmodi in præmissis bene instruerent, et qui ab eis instruerentur in eisdem certis diebus et temporibus tunc expressis, quadraginta dies de iniunctis ei pœnitentiis apostolica auctoritate relaxauerit, prout in dictis literis, qua idem prædecessor perpetuo valituro decreuit, plenius continetur. Nos iam pium et nunquam satis laudandum opus amplioribus etiam gratiis, et spiritualibus muneribus sequi volentes, dictos quadraginta dies, ad centum dies auctoritate apostolica tenore præsentium extendimus et ampliamus, ita quod persone supradictæ præmissa adimplendo, non solum dictos quadraginta dies, sed centum dies indulgentiæ, præfatis diebus et temporibus, vt præfertur, in totum consequantur et consequi possint. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Volumus autem vt præsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsi originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo piscatoris, die. xxj. Octobris. 1572. Pontificatus nostri anno primo.

Cæ. Glorierius.

De

F f 4

de eleemosynis Monialibus præstandis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

DEo sacris virginibus, quæ contemptis illecebris sæculi, diuinis se obsequiis manciparunt, æquissimè est præcipua quadam à nobis ac singulari sollicitudine prouideri tū vt ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, removeantur, tum etiam vt eis in cultu Dei caste ac religiose permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrantur. Et quidem post Sacri Concilij Tridentini decretum, quo constitutio sæcl. rec. Bonifacij papæ. viij. prædecessoris nostri, quæ incipit: Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsis monialibus ex monasteriis suis egredi, aut vli cuiuscunque sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat. Et præterea vniuersis episcopis præcipitur, vt in omnibus monasteriis sibi subiectis, in aliis vero sedi s. Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata diligenter restitui, vbi vero inuiolata, conseruari maxime procurent. Piae memoriae Pius papa. v. etiam prædecessor noster victui quoque & necessitatibus ipsarum prospicere cupiēs, cū superiora illa approbasset, atq; innouasset eadēq; omnia etiā in monialibus quæcūq; militiarū etiam Ierosolymitanæ, omnibusque aliis tacite vel expresse religione professis, quocunq; nomine cēserentur, locum habere decreuisset, ne illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum ordinariis, & superioribus earum, vt fidelium eleemosynas per conuersas non professas, vel professas quidem, sed aetatis saltem quadraginta annorum, & iam pridem conuersas, quæ in domibus contiguas, extra tamen monasterium degerent, colligendas curarent, ita tamen vt prædictæ conuersæ neque clausuram aliarum monialium, nisi in casibus permisis ingredi, nec ex illis ipsis habitacionibus suis ad tales eleemosynas colligendas sine permisso ordinariorum, aut superiorum suorum exire possent. Quod sine hoc quidem sufficere viderentur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis ordinariis, & superioribus, vt negotiis darent aliquibus personis piis tales eleemosynas colligendi, aliaque arbitrata suo prospicerent, quæ ad subleuandam monialium inopiam expedire iudicarent. Cum autē, sicut accepimus, multæ moniales, etiam quæ tertiariæ vocantur, sub solenni religionis votu, perpetuaq; clausura degentes, aliq; talibus literis cōprehensæ, & in ipsa clausura

perma

permanentes multis præterea ad se sustentandas necessariis egere, neque vsque ad hoc tempus vilo sufficienti remedio earū necessitatibus subentum sit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum solenne huicque votum viuant, quæ ad suas suorumue domos nevtiquam reditura essent, sed sub solenni religionis voto & clausura prædictis permanent, si earū cōgrue sustentationi prohiberetur, nos, qui illas necessariis rebus destitui volumus, certioresq; facti sumus in multis ciuitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis tam in ecclesiis & monasteriis, quam hospitalibus, collegiis, confraternitatibus & aliis locis piis, etiā quæ à priuatis hominibus, cū ecclesiasticis, tum laicis multas ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari considerantes in eiusmodi personas vel in primam exercendam esse charitatem, quæ voluntaria paupertate subcepta ab omni hominum commercio segregata Deo seruiunt & assiduis precibus iram ipsius ob peccata concepta, à Christiano populo deprecatur, illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta cōferre se liceret, vix fore, vt prædicta monasteria, ecclesie, loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerent, quatum singulis aliis pauperibus eodem cōcurrentibus solent: vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi de opportuna ac sufficientis subuentio nis auxilio prouidere cupientes. De nobis attributę potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, vt omnes & quicunque patriarchę primates, archiepiscopi, episcopi & alij ecclesiarum prelati, necnon abbates, priores, præpositi & alij ecclesias patriarchales, primatiales, metropolitanas, cathedrales & alias ecclesias, necnon monasteria, prioratus, præposituras, canonicatus præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, caeteraq; beneficia ecclesiastica cū cura & sine cura, saecularia & sancti Benedicti, sancti Augustini, Cisterciensium, Cluniacensium, Praemonstratensium, Cartusien. Camaldulensium, sancti Basilij, Cassinensium, aliàs sanctæ Iustinae, Mōtis Oliueti, sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, seu fratrum sancti Hieronymi, necnon praedicatorum, minorum, minimorū & carmelitarum, eremitarum eiusdem sancti Augustini, seruorum beatæ Mariæ, sanctæ Claræ & quorumcunque aliorum tam virorum quam mulierum, etiā mendicantium ordinum & congregationum & militiarum regularia, etiam de iure patronatus laicorum etiam Nobilium Ducum, Regum et aliorum principum existentia in titulum, commendam, administrationem & aliàs quomodocunque obtinentes, necnon rectores, gubernatores, confratres, administrationes, caeterique omnes, qui ratione illorum, necnon capitulorum, conuentuum, men-

Et s. sario

FVL. ET MOT. PRO P.

farum, hospitalium etiam laicorum & per laicos administrati solito-
rum, Christi fidelium confraternitatum, scholarum, collegiorum,
ac aliorum piorum locorum quocunq; nomine nuncupatorum &
in quibusuis mundi partibus consistunt, quæ singulis annis, men-
sibus, hebdomadis, vel diebus ex ecclesiarum, monasteriorum, prio-
ratorum, officiorum, dignitatum & beneficiorum, ac congregatio-
num, hospitalium, confraternitatum, scholarum, collegiorum, pio-
rum & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouē-
tibus pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento,
farina, vino, edulis, pecunia, seu aliis ad victum vel vestitum perti-
nentibus, etiam ad supplicationem & preces & per cédulas & bolet-
tina, aut alias distribuere & largiri ab immemorabilis tempore cō-
sueuerunt, aut alio quocunq; iure tenentur ex dictis fructibus, red-
ditibus & prouentibus & quoad hospitalia prædicta ex iis, quæ ser-
uata in illis actuali hospitalitate supersunt, seu supererint, nec non
quæcunq; personæ particulares etiam laicæ, vel vniuersitates etiã
laicorum, quæ testamento, vltima voluntate, vel alia dispositione,
etiã inter viuos aliquas tales eleemosynas facere tenentur, dimi-
diam partem omnium quarumcunq; eleemosynarum & largitio-
num huiusmodi quocunq; nomine nuncupatarum, quocunq; tem-
pore & modo distribui solitarum, etiam si speciali nota dignæ & se-
cundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma
ab eis in testamento, vel alia quacunq; dispositione distribuendæ
sint, dummodo non in certas personas, nec ad certos vsus pi os alios
quam victus & alimenta pauperum distribuantur, quibuslibet præ-
dictarum Monialium etiam Tertiariarum sub solenni religionis vo-
to & perpetua clausura de cætero viuentibus & in terris & locis
quorum pauperibus huiusmodi eleemosynæ distribuuntur, consi-
stentibus, vere, realiter & absque vlla eleemosynarum & largitio-
num huiusmodi petitione, exactione & conquisitione, aut alia defu-
per a nobis expeçtata iussione, aut mentis nostræ declaratione, ac
quibusuis mora, subterfugio, ac exceptione cessantibus & eieçtis,
dare atque distribuere omnino teneantur & quam dimidiam par-
tem de illis applicamus. Vt autem præmissa omnia cum charitate
et pietate procedant & efficaciter suum effectum fortiantur, vniuer-
sis et singulis Patriarchis, Archiepiscopis et aliis locorum Ordina-
riis per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se, vel alium
seu alios ad præsentium executionem in suis ciuitatibus & diocē-
sibus procedens, ab ecclesiis, monasteriis, Hospitalibus, Confraterni-
tatibus, Scholis, Collegiis, locis et ecclesiasticis ac laicis personis
prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidiū eleemosynarum

huiusmodi exigant, ac proportionem, vt ordinariis ipsis locorum æquū
esse videbitur, singulis pauperum monialium etiam tertiariarū mo-
nasteriis huiusmodi suarum ciuitatum & diocēsel, etiam si aliis supe-
rioribus subiectæ sint, cum affectu distribuant. Nos enim eisdem lo-
corum ordinariis etiam tanquam Apostolicæ sedis delegatis, ac cui
libet illorum tam per se, quam alium vel alios præmissa faciendi, ac
etiã contradictores quoslibet & rebelles per pœnas pecuniarias eo-
rundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas &
applicandas, ac in subsidium sententias, censuras & pœnas ecclesia-
sticas, aliaq; opportuna iuris et facti remedia quacunq; appellatio-
ne postposita respectiue cōpescendi, auxiliumq; brachij secularis
inuocandi, aliaque in præmissis & circa ea necessaria & opportuna
faciendi, gerendi, mandandi & exequendi, plenam & liberā faculta-
tem & auctoritatē concedimus, & impartimur. Insuper, quia valde
rationi consonum est, vt etiam ij, qui ipsis monialibus etiã tertiariis
indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, ali-
quod in præmissis subsidiū conferant, cum ratio sanguinis & debi-
tum charitatis & honestatis id postulet, singulis locorum ordinariis
cōmittimus, vt omni eos officio & diligentia in onere, usq; persuade-
re studeant, parentes vero & fratres ac alios, ad quos illas, si in secu-
lo permāssissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona & successiones
deuenerunt, & qui eas nuptiū tradidissent, multo amplius, quam in-
gredientibus monasteriū dedissent, vel qui si eas nunc domi retine-
rent, vel si ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur, quibuscu-
que viis ipsis beneuisis inducant, vt monialibus etiã tertiariis prædi-
ctis iuxta eorum facultates charitatiue subueniant, scituri id sibi etiam
ad animarum salutem plurimū profuturum. Ceterum quod attinet
ad conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædi-
ctas literas sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse ma-
nere extra monasteria pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum
ordinariis iniungimus, vt quibus monasteriis prædictarum monia-
lium quotidianis laboribus computatis, supradicta, vel alia quali-
bet ratione de sufficenti subuentione et sustentatione prouisum esse
cognouerit, easdē conuersas sub eadē clausura cū aliis monialibus re-
ducant, neq; à suis monasteriis amplius exire permittāt. Conuersas
vero nō professas et profiteri nolentes dimisso habitu domū remit-
tant, neq; aliās in futurū, nisi professionē suo tēpore emissuras, atq;
sub perpetua clausura māsuras in monasteria huiusmodi recipi per-
mittatur. Quod autem Pius prædecessor statuit de cætero, nullas
alias conuersas professas recipi amplius etiam de consensu suorum
superiorū posse, ita esse intelligendū declaramus, præter illas cōuer-
sas, quæ extra monasteriū in domibus cōiugis degerēt. Eleemosina

rum vero prædictarum cōtributionem & applicationem durare & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus monialium etiam tertiariam huiusmodi (quem per ipsos locorum ordinarios etiam in monasteriis ab eorum cura & regimine quomodocumq; exēptis, cum illarum superiorum interuentu stabiliri & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse etiam de consensu superiorum suorum, volumus & mandamus, ita imminutus fuerit, vt reliquæ moniales et tertiariæ ex propriis redditibus monasteriorum ipsorum, vel cōsuetis elemosynis se commode sustentare queant, super quo eorundem ordinariorum conscientiam oneramus: ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus earundem monialium partibus, tertiæ quoq; earundem elemosynarum partis distributio, et sic successiue in totum extingatur, atque in pristinū statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertantur et remaneant. Declaramus præterea nullis monialibus etiam tertiariis licere habere ostium, per quod ex monasterio introiri possit ipsarum monialium ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad missas et diuina officia patere soleat accessus, sed omnino muro ostruendum neq; itidē licere monialibus etiam tertiariis egredi à ianua monasterij, quæ est pro clausura ipsius monasterij, etiam ad claudendum aliam vteriorē ianuā, quæ patere solet aditus secularibus venientibus vel ad rotā vel ad crates. seu loca colloquiis destinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandū ipsam ianuam clausuræ: quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere soleant saecularibus, extra clausuram censeferi debent, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscunque dominos & magistratus temporales in Domino hortamur, monemus et requirimus, vt ad omnē ipsorum ordinario rū, aut alicuius ipsorum ordinum, ac alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem illis in præmissis assistentes omnem opportunam fauorem et auxilium præstent et exhibeant. Ipsis denique Patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis locorū ordinariis præcipimus et mandamus, vt has præfentes nostras literas, quarū transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ munitis eandem vbiq; fidē in iudicio et extra adhibere debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur si foret exhibitæ vel ostēse, singuli in sua diuitate et diocesi publicēt, ac publicari, easq; iuxta earum continentiam, et tenorem vnā cum prædictis ac aliis prædicti Pij. v. et aliorum prædecessorum nostrorum literis, et constitutionibus, et iussionibus, pro integra ausræ instauratione,

custo-

custodia & firmitate editis inuiolabiliter obseruent et obseruari faciant. Non obstantibus testatorum & aliorum voluntatibus, ac fundationibus & Bonifacij prædicti de vna & concilij generalis de duabus non tamen tribus dietis, ac quibusuis aliis Apostolicis, nec non in prouincialibus & synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis ecclesiarū, monasteriorum et illorum ordinum, hospitaliū, militiarum, confraternitatum, collegiorum & aliorum piorum locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, etiam in memorabilibus, priuilegiis quoque indultis, exemptionibus, libertatibus, gratiis & literis apostolicis ecclesiis, monasteriis ordinibus, hospitalibus, confraternitatibus, collegiis & piis locis, ac eorum superioribus & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & in solitis clausulis, irricantibusque & aliis decretis in genere vel in specie ac aliis quomodolibet concessis, cōfirmatis, approbatis & pluries innouatis, etiam si in eis caueatur expresse, quod illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut aliis derogari non possit: quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autē per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus, pro plene & sufficienter expressis habentes illis aliis in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscunque: aut si supradictis vel quibusuis aliis ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ permissionis, ordinationis, statuti, applicationis, concessionis, impartitionis, commissionis, inuentionis, declarationis, decreti, volūtatis, onerationis, hortationis, monitionis, requisitionis, præcepti, mandatorum & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, 1572, Tertio Kalendarum Ianuarij. Pontificatus nostri anno primo.

A. de Alexiis.

M. Datarius.

Cæ. Glorierius.

Reg.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, Indictione prima, die vero vigesima prima mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ .xiiij. Anno primo, Retroscriptę literę Apostolicę, affixę & publicatę fuerunt in vuluis principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranensis, Cancellarię Apostolicę, & in acie Campi florę, vt moris est, per nos Scipionem de Octauianis, & Alexandrum Altancollum Cursores Apostolicos:

Petrus Sprengerius Magister Curforum.

Reductio vectigalis quaterni quinquaginta librarum carnis suinę ad sexaginta millia, & eiusdem incorporatio triennali subsidio ac restitutio in integrum dictarum quinquaginta librarum carnis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriã.

SI præsentis temporis, & rerum huius sedis conditio pateretur, libentissime facturi fuimus & naturę, & consilij nostri ductu, vt non modo nullis nouis impositionibus nostros & Sanctę Romanę Ecclesię subditos grauaremus, sed vetera potius, & ab aliis imposita onera demeremus. Quoniam vero propter grauissimas eiusdem sedis necessitates id agere nobis non licet, illud saltem attente volumus opportuna ratione prouidere, vt quę imposita sunt onera, leuiora & minora reddantur, & ita aequaliter sint inter omnis distributa, vt ne plus caeteris pauperes grauarentur, quos in primis oportet omni industria subleuare. Proinde cum foelicis recordationis Pius Papa Quintus prædecessor noster cogitans pro conseruatione & progressu sacri foederis, Deo auctore, contra Turcas initi ingentes sumptus faciendos esse, vt aliquam ad eum vsum pecuniae summam conficeret, immunitatem quinquaginta librarum carnis suinę antea cuilibet personae in statu ecclesiastico concedi solitam cassauerit, et reuocauerit: decernens tam pro huiusmodi quinquaginta libris, quam pro aliis omnibus animalibus (hoc est dumtaxat exceptis) vectigal quaterni carnis solui in posterum debere: Et deinde dictum vectigal quaterni carnis, simul cum augmento ex ea reuocatione immunitatis proueniente, quibusdam mercatoribus, sub certis modo et forma, concesserit et locauerit, ea tamen conditione, quod anno primo locationis elapso, Camera Apostolica posset dictum augmentum ipse ipsum recuperare, ac

alias

alias prout in instrumento contractus in Camera Apostolica defu- per confecto latius continetur. Nos dicto iam anno elapso considerantes si augmentum prædictum eo modo quo impositum fuit remaneat exigendum, in hoc rusticos & alios pauperes valde grauatum iri, qui eiusmodi carnibus vt plurimum sustentantur: deinde vero eosdem, conductorum, commissariorum & aliorum huiusmodi exactorum non paruis expensis, ac molestiis assidue subiacerent: nullum opportunius ei rei remedium adhiberi posse censuimus, quam si prædictum augmentum quadraginta millium scutorum excedens, ad minorem summam reducatur et sic reductum, cum triennali subsidio coniungatur. Itaque de nobis attributę potestatis plenitudine augmentum ipsum ratione librarum quinquaginta carnis, ad triginta millia scutorum monetę auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo reducimus & in subsidium triennale transfundimus, eiq; perpetuo applicamus et incorporamus: Ita vt simul cum ipso subsidio triennali ab iis, a quibus debetur iuxta taxam in eadē Camera apostolica factam, vel faciendam, post hac per eiusdem subsidij exactores exigatur. Volentes ac præsentium auctoritate iubentes, immunitatem carnis suinę, quoad quinquaginta libras prædictas omnibus in integrum restitui debere: necnon irritum & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, Quocirca mandamus dilecto filio nostro S. R. E. Camerario, ac eiusdem Camere Apostolicę Clericis & Praesidentibus, vt has nostras literas in acta & libros eorū referri & describi, ac omnia in eis contenta obseruari inuiolabiliter faciant, taxamq; omnibus ad quos pertinet ad modum trienalis subsidij constituent & adscribant: contraditores quoslibet, & rebelles, ac soluere recusantes per ecclesiasticas sententias, censuras & pœnas ac alia iuris & facti remedia in similibus adhiberi solita, appellatione postposita cōpescendo. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon quibuscunque etiam dictę Camere iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis quibusuis personis, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacibus & insolitis irritantibusque & aliis decretis in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innouatis (quibus omnibus) etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda,

aut

aut aliqua alia exquilita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita obseruata inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus) hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostrae reductionis, transfusionis, applicationis, incorporationis voluntatis, iusionis, mandati & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis dominicae 1572. Kal. Februarij, Pontificatus nostri Anno primo.

M. Datarius. Registrata apud Caesarem Secretarium. Caes. Glorierius.

A. de Alexiis.

Die trigesimo Martij, 1573, Ex decreto Cameræ Apostolicæ admiffæ & registratæ fuerunt libro primo signaturarum S. D. N. Papæ apud me infra scriptum eiusdem Cameræ Notarium, fol. centesimo quadragesimo quarto.

Andreas Martini.

Reductio literarum & constitutionum scilicet. Pij papæ V. pro mendicantibus & aliis regularibus contra locorum Ordinarios, ad terminos iuris communis & decretorum Concilij Tridentini.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriã.

IN tanta rerum & negotiorum mole, qua Romanus Pontifex ex omnibus mundi partibus assidue premitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exiliant, quibus postea recognitis necesse est moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias foelicis recordationis Pius Papa V. praedecessor noster auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ab ordinariis locorum & parochialium ecclesiarum Rectoribus multis modis inferri dicebantur, super sacris concionibus & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, penitentis iniungendis, fratribus ad ordines pro-

mouendis, celebratione Missarum, cura animarum, sacramentorum ministracione, sepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, elemosynis, collectionibus, aliisque huiusmodi iuribus, nec non decimis & diuersis oneribus, ac etiam super statu & regimine sanctorum monialium ipsis fratribus subiectarum, formationem processuum, censurarum publicatione processionibus, praecedentia, locorum acquisitione, certisque aliis rebus tunc expressis, multa per quasdam suas literas pro dictis fratribus non modo statuerit sed & quæ iam in concilio Tridentino decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit: multaque praeterea priuilegia eisdem decima septima Kalen. Iunij, pontificatus sui anno secundo, Et deinde ea omnia diuersis aliis ordinibus & congregationibus regularium non mendicantium, etiam per modum communicationis, concesserit: Postea per quandam suam constitutionem de Vicariis perpetuis in parochialibus Ecclesiis suis vnitis per ordinarios locorum instituendis & portione illarum Vicariis assignanda editam, alia super constitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarum in eis parochialibus ecclesiis quæ domibus, & locis suis vnita sunt, decreuerit. Demum animaduerso quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magnisque difficultatibus obstructa multas magnasque dissensiones, altercationes & lites inter praedictos locorum Ordinarios & fratrum ipsorum ordines, non sine graui, diuini cultus & animarum detrimento ac populorum scandalo concitauerant, contra ac ipse sperabat & praeter suam expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter alioque sensu a se prolata fuisse, quam libelis expressa essent: Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia quæ regularibus aliorum ordinum, quam Mendicantium communicauerat, & secundum praemissa concesserat, motu proprio restringerit: Deinde plenius providere volens, prioribus literis a se quoad ipsos mendicantes magna in parte moderatis, omnes & quascunque alias literas, quæ de aliis ordinibus & congregationibus extra mendicantium ordines de obseruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, causas omnes iam de his etiam in Romana Curia pendentes ad se aduocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus latusque sententias annullando, quemadmodum aliis suis literis in registo proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Prostre mo circa confessorum regularium etiam mendicantium approbationem iuxta Concilij praedicti decretum faciendam, etiam lectores in Theologia gradatos & certos alios tunc expressos comprehendere debere declarauerit. Nos hac tanta varietate

cognita, quae etiam ex multiplici literarum, & constitutionum editione procedit, praesentibus & futuris discriminibus occurrere volentes de nobis attributae potestatis plenitudine, statuimus & ordinamus de praedictis, & aliis omnibus literis & constitutionibus, quae ab eodem praedecessore eisdem de rebus pro quoruncumque regularium etiam mendicantium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus & quibuscunque in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futuram esse, quae siue ex iure veteri, siue ex sacris dicti Concilij decretis, siue aliis legitime ante dictarum literarum, & constitutionum editionum erat, & si ipse emanassent futura fuisset, ad quam dispositionem & decisionem, suumque pristinum & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus & abrogamus omnia irritantia & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quaecunque alia ipsis literis & constitutionibus apposita, & alias eorum occasione vel causa factis, his nostris statuto, ordinationi & reductioni aduersantia, quibuscunque illa sint concepta formulis, ac praeservationibus, declarationibus, modificationibus, restitutionibus, mentis attestationibus, derogatoriis derogatoriis, aliisque fortissimis, efficacissimis & inuiolabilibus clausulis, etiam motu et potestatis plenitudine similibus, et ex certa scientia, etiam pro conseruatione status regularis, & ex quibuscunque aliis urgentissimis causis quotiescunque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis & infectis haberi, omnesque supradictos illarum usu, commodo & effectu carere. Ac omnes lites & controuersias, quae coram quibusuis iudicibus siue ordinariis, siue commissariis, etiam causarum palatij Apostolici auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, etiam de latere legatis, praedictarum literarum & constitutionum occasione super praemissis iam motae sunt, necdum decisae aut finitae vel etiam quae iam decisae sunt, si modo tractum habeant successuum, easque rursus, & inter quoscunque excitari in posterum contingat, secundum praedictam dispositionem, nec aliter decidendas, futura vero dubia & difficultates quandocunque & ubicunque orientur, ad nos & sedem Apostolicam, ubi et caetera quae ad decreta dicti Concilij pertinent, quotidie declarantur, omnino referenda esse. Necnon irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus itaque, in virtute sanctae obedientiae praesentes ab omnibus ubique episcopis, & locorum ordinariis, necnon ecclesiarum praelatis, rectoribus, fratribusque praedictis, ac caeteris ad quos pertinet, semper inuiolata obserua

obseruari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiarum, monasteriorum, conuentuum, domorum, locorum & ordinum quoruncumque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegiis quoque, indulgentiis & literis apostolicis, etiam Maremagnum & bulla aurea nuncupatis, dictis ecclesiis, ordinibus & congregationibus quomodolibet concessis et confirmatis: quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, expressa, inuidua, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quacuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Ut autem praesentes omnibus plenius innotescant: volumus earum exempla fieri, et etiam imprimi, illisque notarij publici manu, et curiae ecclesiasticae, vel praelati, aut personae in dignitate ecclesiasticae constitutae sigillo obsignatis, eandem illam prorsus si dem in iudicio, & extra illud ubique locorum adhiberi, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae ordinationis, statuti, reductionis, ablationis, abrogationis, decreti, mandati, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae millesimo, quingentesimo septuagesimo secundo. Kal. Martij, pontificatus nostri anno primo.

Caes. Glorierius.

A. de Alexiis:

M. Datarius.

Registrata apud Caesarem secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, Indictione prima, die vero vigesima tertia mensis Martij Pontificatus Sanctissimi D.N.D. Gregori, diuina prouidentia Papae. xiiij. Anno primo, Retroscriptae literae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicarum principis Apostolorum, & sancti Ioannis Lateranensis de Vrbe, & Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi florae, per nos Ioannem de Soya, & Marcum Antonium Brutum: eiusdem S.D.N.P. Cursores:

Antonius Ludouicus Magister Curforum.

Gg 2

Appli

Applicatio e' eleemosynarum pro hospitali Corcyrensi iam factarum, aut faciendarum magno magistro & conuentui ierosolymitani.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad
futuram rei memoriã.

Cum dilecti filij Magnus Magister & Conuentus Hospitalis sancti Ioannis Ierosolymitani, qui insulam Melitam Italiae propugnaculum aduersus Turcas defendendam suscepunt, eamque hactenus strenue & constanter, vt omnibus notum est, utati sunt, maximis necessitatibus premantur, & grauissimis periculis, quæ ab ipsis Turcis eis imminere videntur, expositi sint, decreuimus eos, quibus possumus modis & rationibus adiuuare. Itaque cum Dux & Dominus Venetorum cum Turca pacem inierint, nec amplius Hospitali Corcyrensi pro Christianorum militum tum subuentione opem & auxilium ferre opus sit: Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, quascunque eleemosynas, suffragia & subsidia, quæ à Christianis fidelibus pro dicto hospitali Corcyrensi hactenus sunt erogata, & in posterum erogari contigerit, dictis magno Magistro & Conuentui Ierosolymitano in eorum necessitates exponenda, auctoritate Apostolica, tenore presentium donamus, concedimus & largimur: Ac dilectum Hieronymum de Guette dictæ Religionis Conservatorem, & ad nos Oratorem destinatum Collectorem generalem omnium pecuniarum, quæ ex eleemosynis prædicto hospitali Corcyrensi iam factis aut faciendis hactenus prouenerunt, & prouentum in futurum, cum facultate deputandi per ciuitates, terras & loca quaecumque sub collectores sibi beneuolos tam sui ordinis Ierosolymitani, quam alias personas ecclesiasticas, vel saeculares, cum facultate ad hoc opportuna, de qua sibi videbitur, harum serie constituimus & deputamus: Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus locorum ordinariis, quibus curam colligendi eleemosynas pro dicto hospitali Corcyrensi dedimus, vt visis presentibus seu earum transumptis authenticis, pecunias & eleemosynas prædictas sub collectoribus ipsius religionis Ierosolymitanæ sub debita quietantia cum effectu tradant & consignent, seu tradi & consignari mandent & faciant, quas sit traditas bene solutas esse volumus, & mandamus. Non obstantibus literis in fauorem dicti hospitalis Corcyrensis per secl. re. Pium. v. prædecessorem nostrum, ac nos, vt præfertur, emanatis, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod
praesen

presentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus ipsis adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vndecima aprilis. 1573, Pontificatus nostri anno primo.

Cæ Glorierius:

Instituto collegij Germanici in Vrbe.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriã.

Postquam Deo placuit omnipotenti, qui ex summa misericordia, & bonitate sua, vocat ea, quæ non sunt tanquã ea quæ sunt, humilitatem nostram ad vniuersalis ecclesiæ regimen vocare, ex eo tempore nos, eiusdem adiuuante gratia, ea cogitare & vrgere non destitimus, quæ, sicut officij nostri ratio postulat, ad diuinum vbiq; cultum & ecclesiasticam disciplinam restaurandam & augendam, animarumq; salutem procurandam maxime cognouimus pertinere. In primis vero animo recolentes amplissimã Germaniæ Prouinciã, quæ perpetuis superioribus sæculis inter cæteras fortissimè ipsius nationis laudes, atq; virtutes, tãto syncerè fidei et christiane religionis culto eminere solebat vt reliquis christiane Republice partibus non minori exemplo, quam ornamento, atque decori esset, nunc toto tantisque in ea instinctu Sathanæ excitatis de religione disidiis, ita miserandum in modum afflictam & deformatam esse, vt nemo vel mediocri pietate præditus, sine lachrymis tam grauem animarum iacturam recordari, ne dum intueri queat: eam præcipue curam suscepimus, vt quibuscunque possimus modis, nullis laboribus, nullis sumptibus parcentes, apta sanandis illius vulneribus remedia adhibeamus. Ac præter alia, quæ & literis scribendis & nunciis in quasdam Germaniæ partes hac ipsa de causa mittentis, agere aggressi sumus: considerantes scilicet recordationis Iulij Papam iij. prædecessorem nostrum optimo quidem consilio Collegium in vrbe alendorum & latinis, graecis, hebraicisque literis, Logica, Physica, aliisque liberalibus disciplinis & sacra demum Theologia, ac piis & christiano homine degnis moribus instituendum Germanicæ nationis puerorum causa erexisse, vt non per se solũ boni, doctiq; euaderent, sed ad patriam remeantes, habedis centio-

nibus, ac disputationibus, refellendis hæresibus, fideiq; orthodoxæ veritatis dilucidandæ, ac præterea exercendæ animarū curæ, aliisq; piis & sanctis operibus apti, & idoneis essent, & quammaximū in Ecclesia Dei fructū ex se proferent: tamē id eius ceptū atq; conatū, tū propter obitū ipsius, tū ob varias, quæ postea se quata sunt, tēporū & rerū difficultates, parū processisse, nullūq; in orēm etū suscepisse, quin potius quasi destitutū ac prætermisum esse, quoniam nec redditus ullus, nec quicquam ferē certi attributum ei collegio fuerat, & ob id exiguum admodū puerorū huiusmodi numerū præ magnitudine Prævinciæ, & mensis quæ in ea est, hoc tēpore ali & institui: Nos propterea ad opus hoc eidē nationi adeo vtile & salutare totis viribus promouendum, animū & mentē nostram conuertimus. Quocirca ad Dei omnipotentis laudē, sanctęque ipsius Ecclesię incrementū, præcipuantiq; Germanicę nationis salutē & cōmodum, Motu proprio, & ex certa scientia nostra auctoritate apostolica Collegiū prædictum Germanicum appellandū renouantes, illud rursus ac de integro in alma vrbe nostra erigimus & instituimus, volumusque in eo post hac non minus, quā centum pueros ex Vniuersa Germania, septentrionalibusque illi adiacentibus regionibus colligendos, dictis scientiis, ac disciplinis, necnon sacris canonibus institui, atque erudiri: ad quorum sustentationem redditus annos decem milium aureorum ipsi collegio attribuimus, quos ex cameræ nostræ apostolicæ pecuniis quotannis volumus, numerari, distributa in menses singulos pro rata solutione, quoad de totidē reddituum summa in bonis stabilibus eidē Collegio à nobis fuerit prouisum. Ceterum cum societatis presbyterorum Iesu in hoc educandorū, instituendorūque puerorū munere diligentia, fides, integritas, & in aliis huiusmodi collegiis, & in hoc ipso satis cognita sit, atq; perspecta: Volumus idē collegiū, atque Scholares sub ipsorum, sicut adhuc fuit, regimine, institutione, doctrina, atque obedientia esse: Necnon collegiū ipsum, illiusque Rectores, Governatores, Magistros, Præceptores, atque Scholares pro tēpore in eo existentes, eorumq; bona mobilia & immobilia, cuiuscunque qualitatis, & quantitatis in dicta Vrbe, vel extra, ac aliis vbiq; locorum consistentia, ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate pro tēpore existentis Senatoris & consulum, ac conseruatorum & reformatorum dictæ Urbis, necnon rectoris Studij generalis, aliorumue quorumcunque Iudicum & officialium in ipsa Vrbe, vel aliis vbi libet constitutorum, illaque, ac in propriis eorū rebus & bonis cum eis contrahentes à solutione & exactione quorumcunque pedagij, gabel-

gabellæ, bollettini, decimarum & cuiusuis alterius tam ordinarij, quā extraordinarij oneris, ex quacunque causa impositorum & imponendorum eximimus & prorsus liberamus, ac sub beati Petri & Sedis apostolicæ, atq; nostra protectione suscipimus, nobisq; & dictæ sedi immediate subiicimus, ac liberos, immunes, & exemptos declaramus. Atq; in super eidē Collegio & scholaribusq; rectoribusq; & gubernatoribus, vt omnibus quibuscunque; priuilegiis, exemptionibus, libertatibus facultatibus & indultis, quibus studiū generale almq; vrbis & illius rector, doctoresq; & in eo legētes quouis modo vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vt, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed æqualiter & pariter vt, potiri & gaudere valeant in omnibus, & per omnia, concedimus & indulgemus, illaque eis comunicamus. Necnon Senatori, Consulibus, conseruatoribus, reformatoribus, rectoriq; & aliis iudicibus, officialibus & personis prædictis, ac pro tempore existenti S. R. E. Camerario, presidentibusque, & clericis cameræ apostolicæ, ac quibusuis commissariis ad exactionem onerum præfatorum pro tempore deputatis, ne quarumcunque literarum eis sub quibuscunque tenoribus, & formis concessarum prætextu, collegiū, scholares, rectores & gubernatores prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quomodolibet molestent, seu molestare permittant, districtius inhibemus. Et præterea regentibus, ac superioribus dicti collegij, cum assistentia tamen Cardinalium protectorum, qui pro tempore constituti fuerint, seu alicuius eorum, vel de ipsorum consilio, & expresso consensu, illos quos in dicto collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac sciētia & moribus idoneos esse repererint, in prædictis facultatibus ad baccalaureatus, licēciaturæ, doctoratusque & magisterij gradus, seruata forma Concilij Viennensis iuxta vniuersitatis eiusdem vrbis consuetudinem, seu aliās promouendi, & ipsorum graduum solitain signia eis exhiberi. Quodque in facultatibus supradictis sic promoti illas legere & interpretari, ac de eis disputari & quoscunque gradui, seu gradibus huiusmodi cōuenientes actus exercere. Ac omnibus & singulis priuilegiis, gratiis, fauoribus, prærogatiuis & indultis, quibus alij in prædicta, seu aliis vniuersitatibus & alibi iuxta illius & aliorū vniuersitatū huiusmodi constitutiones & mores, ad gradus prædictos promoti de iure, vel cōsuetudine vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti poteri et gaudere poterūt quomodolibet in futurū vti potiri & gaudere possint, ac debeāt, perinde ac si gradus prædictos in ipsa vniuersitate iuxta consuetudines, & mores prædictos suscepissent, concedendi, & indulgendi, liberam eadem

auctoritate damus facultatem & potestatem. Praeterea vt eiusdem Collegij conseruationi, bonoque regimini tam in his, quae ad scholarium institutionem & disciplinam, quam quae ad vltimum, vestitum, aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunus consulatur, & promptum eis paratumque auxilium sit, Venerabiles fratres nostros Ioannem Moronum Officiū: & Alexandrum Farnesium Praefectū. Episcopos, ac dilectos filios Marcum Sancti Georgij ab Alta Emps, Ptolemaeum Comen. Sanctae Agathae, ac Ludouicum Madruccium sancti Honorij, titulorum S. R. E. presbyteros Cardinales, eiusdem collegij protectores & defensores constituimus & deputamus, quorū consilio & opem supradicta, quam quaecunque alia ad eisdem in collegio admittendos Scholares, retinendosque, atque de beneficiis ecclesiasticis providendos spectantia agantur, stantur & ordinentur: Dantes eisdem & pro tempore existentibus protectoribus plenam, & liberam facultatem & auctoritatem pro salubri directione & conseruatione dicti Collegij, illiusque bonorum & rerum, ac iurium tam temporalium quam spiritualium, Oeconomos, Aduocatos, Procuratores, aliosque ministros & officiales in eo deputandi, amouendique & alios eorum loco sufficiens, ordinationes praeterea, & statuta (aequa tamen & honesta, sacrisque canonibus, & Concilio Tridentino non repugnantia) faciendi & edendi, eaque, cum opus visum fuerit, reuocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de nouo condendi, quae postquam facta, edita, reuocata, immutata & correctae fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata & confirmata essent, illaque ab omnibus Rectoribus, Magistris, Scholaribus, aliisque personis in Collegio seruientibus & ministrantibus inuiolabiliter obseruari, ac iuxta eorundem dispositionem à quibusuis Iudicibus, sublata quauis aliter iudicandi facultate, iudicari, & diffiniri debere. Et si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritū & inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, & dictae Urbis iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & literis apostolicis eiusdem Senatori, consulibus, conseruatoribus, reformatoribus, camerario, vniuersitatibus, ac earum collegijs, rectoribus & personis, aliisque praedictis, nec non praedictae Urbis, & Populo Romano sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis

alias

alias in suo robore permaneris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt vero etiam de poralibus modis spiritualia munera addamus, quibus fidelium deuotio, & merita crescere magis, & augeri possint: De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate, nos traque cōfisi, omnibus & singulis Scholaribus, qui in id Collegium recepti fuerint, in ipso ingressu, ac deinde in exitu, si quidem confessi, & contriti sacram communionē deuote perceperint, atque etiam si in eodem Collegio decedere eos ab humanis contigerit, in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionē concedimus & elargimur. Volumus insuper vt praesentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo cōmuni dicti Collegij, aut alicuius curiae ecclesiasticae, seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadē prorsus fides in iudicio & extra, ac alijs vbicunque opus fuerit, habeatur, quae haberetur eisdem praesentibus, si exhibita foret vel ostēsa. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostrae renouationis, erectionis, institutionis, attributionis, exemptionum, dationū, constitutionis, deputationis, derogationis, elargitionis, decretorū & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, octauo. Id. Augusti. Pontificatus nostri anno secundo.

Cæ. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

Confirmatio indulgentiarum, Confraternitatis sanctissimi Corporis Christi in ecclesia domus Beatae Mariae supra Mineruam ordinis praedicatorum in urbe Roma.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Pastoris aeterni, qui vt humanum genus ab illius inimici manibus liberaret, in ara Crucis immolari, & in peccatorum nostrorum remissionem preciosissimum sanguinem suum effundere non dubitauit, ac in vltima coena quam cum discipulis suis Pascha celebrans manducauit, in tanti beneficij memoriam, eis carne in suam cibum & sanguinem suum in potu, diuina & incōprehensibili or-

Gg. s.

dina

dinatione exhibuit, dicens: Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis vices licet immeriti gerentes in terris, & profunda meditatione recolentes, eam esse huius sacrosancti Sacramenti sublimitatē & excellentiam, ut nunquā satis plene cōli, nunquam digne (quæ nostra est imbecillitas) adorari valeat: facere nullo modo possumus, quin Christi fideles quos omnem operā impendere, omnēq; diligentiam adhibere conspicimus, ut Christi corpus huiusmodi honorificentissime in ecclesiis custodiatur, & in processionibus deducatur, ac ad infirmos deferatur, pieq; à Christi fidelibus suscipiatur, & frequentetur: ad præmissorū feruentius exercitium, indulgētiis videlicet & peccatorū remissionibus crebro inuitemus: ut ij quorū gubernium nobis est cōmissum, tanti beneficii memoriam sæpissime recolentes, illiusque institutori gratias sinceris agētes affectibus, quod ex se ipsis agere non possunt, per huiusmodi exercitia facilius consequantur. Ad quod peragendum etiam nos ipsos magis incitat dum agnoscimus hanc ratione per motū scilicet. rec. Urbanum pap. III. prædecessorem nostrum, perpetuam sanctissimi corporis Christi huiusmodi festiuitatē in dixisse, & ad illius celebrationem eosdem Christi fideles indulgentiarum concessione inuitalle. Cupiētes itaque piam Christifidelium confraternitatem, sub inuocatione eiusdem corporis Christi in Ecclesia domus Beatæ Mariæ supra Mineruam ordinis Prædicatorum rite institutam, & à piæ memoriæ Paulo papa tertio, etiam prædecessore nostro, approbatam & confirmatam, ex qua sicut accepimus, vberes fructus prouenerunt, specialibus fauoribus & gratiis exornari: De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, dictam confraternitatem iatrantibus, qui tempore ingressu sui, ac iis ex confratribus qui in die festo Corporis Christi, aut eius octauæ, vere pœnitentes, peccata sua confessi fuerint & sacramētum huiusmodi sumpserint, & similiter eisdem confratribus, etiam pœnitentibus & confessis, in ipsorum mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorū indulgentiam & remissionem, misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Præterea eisdem confratribus vtriusque sexus extra Urbem existentibus, qui in diebus, in quibus Stationes in Ecclesiis in Vrbe & extra illam existentibus habentur, Altare seu locum in quo Sacramentum custoditur visitauerint, & septies orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam recitantes, pro exaltatione fidei Catholicæ, & extirpatione hæresum & infidelium orauerint, eandem indulgentias quas consequerentur si ea die illam Ecclesiam

ecclesiam in Vrbe & extra eam visitarent in qua ipsa Statio habetur: Insuper eisdem Confratribus huiusmodi Altare seu locum visitantibus, & ut supra orantibus, sexta quaque feria, centum dies: Singula vero die in Coena Domini eisdem confratribus vere pœnitentibus & confessis, septem annos & totidem quadragenas. Rursus eisdem confratribus qui ad altare ipsius, in tertia Dominica, cuiuslibet mensis, & in feria quinta in Coena Domini, Eucharistiam perciperint, decem annos & totidem quadragenas: Vterius tam ipsi confratribus, quam aliis Christifidelibus vtriusque sexus dictum Sacramentum, dum ad ægrotos deferatur associantibus, & iis qui facere impediti, ad sonum parue campanæ genuflexi semel orationem Dominicam, & salutationem Angelicam recitauerint, & pro infirmo orauerint, quoties id fecerint, centum dies: Iis vero confratribus qui Sacramentum ipsum in processione post matrem Missæ eadem tertia Dominica fieri consueta associauerint, centum dies: Et similiter iis confratribus vere pœnitentibus & confessis qui Sepulchrum Dominicū in dicta Ecclesia B. Mariæ feria quinta in Coena Domini constitui solitum, visitauerint, septem annos & totidem quadragenas de iniunctis sibi seu alijs quomodolibet debitis pœnitentijs relaxamus. Postremo quia difficile esset certū locum, in quo Sacramentum reponatur, vbiq; vniuersimode constituitur, idcirco Sacramentum ipsum vel in medio Altaris maioris, vel in alio commodiori loco arbitrio loci ordinarij, si Ecclesia in qua Confraternitas celebratur secularis, si vero regularis fuerit, arbitrio eiusdem Ecclesiæ Superioris, reponatur & constituitur. Et ut huius sanctissimi Sacramenti celebritas tanto in maiori veneratione habeatur, quāto per diuersas orbis partes latius diffundetur, ut gratias & indulgentias prædictas (præterquam eas quæ ratione Stationū vrbs lucrifunt) aliis sanctissimi Sacramenti confraternitatibus extra urbem erectis & erigendis, per transumpta manu vnus saltem ex ministris ad id deputatis, qui in sacro presbyteratus ordine constitutus existat, subscripta, gratis communicare valeat, eidem Confraternitati cōcedimus: literis super presentibus conficiendis perpetuo duraturis. Nō obstantibus præmissis, ac Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Cōcilijs editis specialibus, vel generalibus cōstitutionibus, cæterisq; contrariis quibuscunq;. Volumus autē quod si dictæ confraternitati aliqua alia indulgentia per nos perpetuo, vel ad tēpus nondum elapsam concessa fuerit, præsentibus nostris nullius sint roboris, vel momenti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostræ largitionis, relaxationis, vltimo dictæ concessionis,

BVL. ET MOT. PRO:

& voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Rom. apud sanctum Marcum. Anno incarnationis dominicæ 1573. Octavo Id. Aug. Pont. nostri anno secundo.

*Confirmatio constitutionis Pij papæ Quarti contra prentensas
franchisus Urbis.*

**Gregorius Episcopus servus servorum Dei, Ad
perpetuam rei memoriam.**

ET ipsa ratio, & usus docet nihil perniciosius in civitate contingere posse, quam legum iudiciorumque impedimentum. Quod malum satis opportune prohibere volens scilicet Pius Papa Quartus prædecessor noster, cui post alias hac de re præsertim à præmemorati Julio Papa Tertio promulgatas constitutiones in notuerat quamplurimos adhuc esse in Vrbe, qui vel ob commissa crimina, vel ob res alienum contractum, sibi à ministris iustitiæque executoribus timentes, ad ædes primatum, etiam S. R. E. Cardinalium, ac Oratorum Principum uti loca tuta, quas franchisias appellabant, confugerent, eaque ratione impuniri evaderent, & creditores eluderent, aliam edidit constitutionem, qua etiam sub arbitrariis pœnis sanxit, ne ullus post id tempus cuiuscunque dignitatis, ac præminentia foret, ædes prædictas, aut alia quæcunque loca franchisias appellare auderet: neque Cardinales, Oratores, ac Primates prædicti, etiam si sui & Romani Pontificis pro tempore existentis nepotes, aut alio cõsanguinitatis vel affinitatis vinculo coniuncti essent, eorumque familiares, aut in ipsorum domibus commorantes, in eisdem domibus, seu locis circumvicinis maleficos quosvis etiam indemnatos, aut ex alieno obstructos (contra quos tamen mandata executiva instantibus creditoribus iam decreta & relaxata essent) ut è potestate Curia secularis sic eximerentur, receptare, vel prætextu franchisias securos reddere, aut iustitiæ executores, quo minus libere officio suo cõtra eosdẽ fungi possent, quocunque modo impedire auderent: alioquin receptantes huiusmodi, aut securitatem præstâtes, seu executores iustitiæ impediens, vel excitationibus, Cardinalium, Oratorum, seu Primatum quorumlibet nomen auxilij causa invocantes, aut quoscunque alios in ipsos iustitiæ ministros cõcitantes, velut criminis læsæ maiestatis rei dignis pœnis afflicterentur.

con-

GREGORII XIII.

130

Extra quos etiam ad alias pœnas, quibus malefici ipsi puniti fuissent vel quas perneruissent, necnõ ad satisfactionem creditorum, etiam ex officio, & ad fisci partiumque instantiam inquiri, procedi & condemnari debere, voluit atque decrevit. Sed cum hæc ipsa Pij prædecessoris constitutio, propter nimiam corruptelam minime posse ea sit eum quem decuit effectum consecuta. Nos volentes omnino in alma Vrbe nostra ita iustitiæ debito ab omnibus satisfieri, ut perpetua subditis nostris antiqua quies & salus inde pariatur, & cæteris præbeat exemplum, constitutionem prædictam exacte ab omnibus, & omni tempore præcipimus observari. Mandantes gubernatori, magistratibus, iudicibus & executoribus dictæ urbis, ac cæteris omnibus ad quos spectat, ut gratia & favore postpositis, illam, & contenta in ea quæcunque omnino exequantur, ac pœnis in ipsa propositis supradictos, & quosvis inobediens & contrafacientes, iuxta illius tenores afficiant: & alioqui in prohibendis usque quaque his incommodis inuigilent, si nostram & apostolicæ sedis vltionem voluerint evitare: Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum præcepti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Marcum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo tertio. Non. Septembris: pontificatus nostri anno secundo.

Cæf. Glorierius.

A. de Alexiis:

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, Indictione prima, die vero vigesima quarta mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ. xiiij. Anno secundo, Retroscriptæ literæ Apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi florum, ut moris est, per nos Ioannem Guercardum, & Ioannem de Soya Apostolicos Cursores:

Alexandrum Altancollum Magister Curforum.

Indictio sancti iubilei, & plenissima remissionis pro visitantibus Basilicas beatorum Petri & Pauli, necnon ecclesias sancti Ioannis Lateranensis, ac Beate Mariæ Maioris de vrbe pro-

ximo anno M. D. LXXV.

Gre-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Dominus ac redemptor noster Iesus Christus, qui pro ineffabili charitate sua serui formam accipiens, acerbissimum crucis mortem subire dignatus est, vt Deo patri genus humanum reconciliaret, atque in sortem haereditates aeternae vocaret, volens nostrae plenius succurrere imbecillitati & donum hoc praetiosissimum ipsius sanguine acquisitum copiosius communicare, ne lapsis post regenerationis lauacrum opportunum eiusdem diuinae misericordiae deesset subsidium, beato Petro Apostolorum principi, eiusque deinceps successoribus suis in terris Vicariis Sanctae Catholicae Romanae Ecclesiae (quae caeterarum omnium caput, mater & magistra est) potestatem dimittendi peccata plenissimam reliquit, ac thesauro praeterea immenso meritorum eiusdem passionis (cui etiam gloriosissima semper virginis Mariae, omniumque sanctorum merita accedunt) idcirco ditauit ecclesiam sponsam suam, eumque praedictis beato Petro & successoribus dispensandum commisit, vt caeteri fideles pro temporalibus poenis ex remissis culpis saepius remanentibus ad satisfaciendum adiuti, ad percipiendos caelestis gratiae fructus expeditiores redderentur. Quorum rerum consideratione adducti, diuinaeque bonitatis exuberantia confisi Romani Pontifices praedecessores nostri, animarumque salutem toto animi sensu prospicientes, pro facultate dispensandi thesaurum praedictum illis credita, Sanctum Iubileum statim annis, priores quidem longioribus interuallis, alij vero brevioribus & posteriores vigesimo quinto quoque anno celebrandum decreuerunt, quo scilicet tempore idem ecclesiae thesaurus ad salutem eorum letitiam depromeretur, qui ea causa animam inuicerent Urbem, quam praedictus Princeps Apostolorum & doctor gentium totque deinceps Christi Martyres suo sanguine commiserarunt, Quocirca nos dictorum praedecessorum piū saluberrimumque institutum secuti, de fratrum nostrorum assensu, Iubilei celebrationem proxime sequenti anno 1575, a primis vespere, quae vigilia est diei festi proximi futuri Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, incipiendam & per totum annum ipsum finiendam, vniuerso christiano populo quanto maiore possumus animi gaudio indicimus. Quo quidem anno durante qui vere poenitentes & confessi beatorum Petri & Pauli Apostolorum Basilicas & Sancti Ioannis Lateranensem ac Sanctae Mariae Maioris in Urbe ecclesias triginta continuis vel intermissis diebus semel saltem in die, si Romae, vel vrbis incolae fuerint, si vero peregrini quindecim diebus deuote eodem modo visitauerint,

tauerint, ac pro ipsorum totiusque Christiani populi salute ad Deum preces fuderint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem, quae admodum etiam praedecessores nostri concesserunt, consequentur. Et qui post iter ad urbem huius deuotionis causa susceptum, illud perficere ob aliquod legitimum impedimentum non potuerint, aut in morbum incididerint, & siue in via, siue in urbe ipsa ab humanis excesserint vere poenitentes & confessi, hos quoque pro eorum pia ac propria voluntate ipsius indulgentiae ac doni participes fieri volumus. Monemus itaque & hortamur omnes Christianos, qui sacro huic coetui interesse poterunt, vt humanae vitae miseriae, saeculi huius vanitatem, dierumque paucitatem, qua ad mortem & districti examinis diem absidue properamus, contra vero immensa caelestis vitae gaudia, summam foelicitatem, perpetuam aeternamque beatitudinem attente considerantes, & animo reuoluentes ita conscientias suas examinare et ab omnium peccatorum vitiorumque maculis et sordibus purgare studeant, simulque bonis et sanctis operibus, atque orationi adeo intenti sint, vt tanti huius gaudij et ecclesiasticorum munerum largitionis vere participes fieri, et in altero postea saeculo praemium vberimum consequi mereantur. Quare mandamus omnibus patriarchis, archiepiscopis, episcopis, caeterisque ecclesiarum praelatis. vt suos quisque populos diligenter curent ea omnia edocendos, quae ad remissionis et indulgentiae praedictae adipiscendae praeparationem fuerint opportuna, debita in eos pietatis et misericordiae opera exercendo. Rogamus quoque in Domino charissimum in Christo filium nostrum Maximilianum Rom. Regem in Imper. electum, ac Reges, & Principes Christianos, quo magis merita ipsorum in fouenda hac peregrinantium pietate apud Deum crescant, & tanti tamque boni operis participes efficiantur, vt viarum securitati ad eorundem peregrinorum commodum prospicere, egentibusque beneficentia & elemosynis succurrere velint. Vt autem praesentes literae in omnium notitiam facilius perferantur, volumus earum exemplis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, ac personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillo munitis eandem prorsus fidem haberi, quae haberetur ipsis praesentibus, si exhibita forent vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae indicationis, monitionis, hortationis, mandati, rogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Domini 1574. Sexto Idus Maij, pontificatus nostri anno secundo.

BVL. ET MOT. PROP.

Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Domini-
cæ millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Sexto Idus
Maij, pontific. nostri anno secundo.
M. Datarius. Cæs. Glorierius. A. de Alexiis.

*privilegia, exemptiones, & gratia militum legio-
nariorum seu ordinariorum.*

GREGORIVS Papa. xiiij. Dilecto filio Iacobo Boncom-
pagno totius nostræ & sanctæ Romanæ militiæ tam
equestris quâ pedestris gubernatori generali. &c.

Dilecte fili nobilis vir salutem & apostolicâ benedictionem. Vo-
lentes dilectos milites legionarios batalliarum, seu ordinantia-
rum nuncupatos, specialibus fauoribus & gratiis prosequi: Motu
proprio & ex certa nostra scientia, milites præfatos, qui pro tempo-
re descripti & matriculati reperientur, ab omnibus & singulis oneri-
bus & exactionibus tam realibus quam personalibus & mistis, qua-
lescunque sint & quocunque nomine nuncupentur, per nos & se-
dem Apostolicam, ac eius legatos, vicelegatos, gubernatores, et
alios officiales in posterum quomodolibet imponendis, exceptis
duntaxat subsidiiis trecentorum millium scutorum, ac quaterna
pro libra carnis, etiam porcinae, & dactis, quae per communitates
ciuitatum & vniuersitates terrarum pro soluendis eorum debitis an-
tiquis, & salario medici, ac magistri scholarum pro tempore impo-
sitis, pro portione personarum ipsorum milicum tantum et non eorum
familiam contingente, eos videlicet, qui cû thorace, corfaletto nûcu-
pato, militabunt, aut ipsarû batalliarum et ordinantiarum officiales
erunt in totû, caeteros vero pro medietate tantû, penitus et omnino
Apost. aucto. per præfentes eximimus et liberamus, ac liberos, im-
munes, et exemptos fore et esse volumus et decernimus. Ac insuper
quibusuis status ecclesiastici incolis et habitatoribus, cuiuscunque
fortis existant, sub poena ducentorû scutorû auri Cameræ Apost. eo
ipso applicandorû, ne etiâ prætextu quorûuis privilegiorum et in-
dultorû Apostolic. eis quouis tempore et ex quacunque causa in gene-
re, vel in speciè concessorû, quibus quo ad hoc specialiter et expref-
se derogamus, aliquod genus armorû, tã offensiuorû, quâ defensiuo-
rum, gestare præsumant. Distriktius inhibentes eisdem militibus,
quod eorum colonelli, centuriones, et alij officiales, qui matriculati
fuerint, dummodo nisi sint seruietes, aut cancellarij, vel depositarij
seu pallatores tympanorum, aliâ tamburorum, aut piferorum, cum
thorace prædicto militent, et eum domum propriam habeant. Necnon
quicum

GREGORII. XIII

quicumque alij milites, vt præfertur, descripti & matriculati, qui tho-
racem habebunt, & cum eo militabunt, per terras & loca eorum do-
miciliorum, ac totum statum ecclesiasticum, enses, cum vero iter
facient, quodlibet genus armorum prælio aptorum, archibusum vi-
delicet, alabardam, lanceam pedestrem, picam nuncupatam & tho-
racem, gestare possint: Caeteri vero non officiales, aut thoracem non
habentes, aliquod genus armorum in loco eorum domicilij, præter
quam in die eorum iustrationis resigna, aliâs monstræ nuncupatæ,
gestare nequeant. Possint tamen in quibusuis status ecclesiastici ter-
ris, etiam si inibi bannimentia in contrarium emanauerint, enses so-
lum deferre, & extra terras eorum domicilij, tam ad eorum recrea-
tionem & voluptatem, quam pro eorum securitate, quoduis genus
armorum prælio, vt præfertur, aptorum deferre (archibusetis à ro-
ta, qui sub poena quingentorum scutorum similium, & exilij à toto
statu ecclesiastico, gestari, aut domi haberi, seu teneri non possint,
duntaxat exceptis.) Et quod contra eos super armis, seu instrumen-
tis, aut vestibus militaribus pro quouis debito, executio fieri, aut
tempore quo in nostris & dictæ sedis seruitiis extra terras eorum
domicilij institerint, & per quindecim dies post, in quauis tam ciuili
quam (dummodo non sit criminis læsæ maiestatis) criminali causa
procedi nequeat. Quodque omnes rixæ inter ipsos milites etiam
cum sanguinis effusione pro tempore facta (dummodo mors, aut
membrum mutilatio secuta nõ sit) infra tres dies per Capitaneum eo-
rundem militum componi & decidi possint, nec interim Iudices
maleficiorum, aut alij officiales in præmissis, aliâs quam in cogend-
is eorum confanguineis, & affinis ad præstandum cautiones de
se non assidendo, introrittere valeant. Et si rixæ huiusmodi infra
dictum triduum compositæ & decidæ fuerint, illi qui eas commiser-
int, ab omni eo quod ratione maleficij ad dictam Cameram specta-
ret, non autem à poenis communitatibus, seu vniuersitatibus præ-
dictis debitis, quas eis omnino persolui volumus, liberi sint penitus
& exempti. Si vero eadem rixæ infra dictum triduum non compo-
sitæ & decidæ, aut inter militum matriculatum factæ fuerint, iudi-
ces ordinarij contra eos, qui rixas commiserint, inquirere & proce-
dere possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si alter ipsorum
rixantium miles legionarius matriculatus non esset. Et quod duran-
te dicta militia milites legionarij matriculati prædicti in terris & ci-
uitatibus eorum domicilij quoscunque magistratus, honores, mune-
ra, & officia, quae eorum antecessores habere consueuerint, assequi
& tempore solito gerere & exercere valeant, & eo tempore, quo

magistratum gesserint, à munere militiæ sint immunes & exempti. Et si contingat officiales batallarum, seu ordinariorum huiusmodi aliquos milites legionarios, pro eo quod eorum ordinationes militares non adimpleant, castigare, iudices ordinarij nõ contra eodem solum, sed etiam eorum affines & consanguineos super praestatione cautionum de se non offendendo procedere possint. Tuque vel à te pro tempore deputatus, eos omnes punire, corrigere, & absolueri, ac ordines & capitula poenalia, per eos inuolabiliter obseruanda, eis assignare, & contra eorum transgressores poenas in eis contentas aggrauare, minuire, & annullare, ac in quos volueris vsus pro ipsius militiæ conseruatione, prout tibi melius visum fuerit, conuere liberè, & licite valeas, dicta auctoritate per praesentes concedimus & indulgemus. Mandantes omnibus & singulis prouinciarum, ciuitatum, terrarum, oppidorum, & locorum praedictorum legatis, etiam si eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales fuerint, & Vicelegatis, gubernatoribus, potestatibus, communitatibus, vniuersitatibus, Barisellis, & Capitaneis, pro tempore existentibus & aliis, ad quos quomodolibet spectabit, quatenus ipsi & eorum singuli, sub nostræ indignationis, & eorum amotionis ab officiis suis, per eos & eorum quemlibet eo ipso irremissibiliter incurrendis poenis, praemis omnibus intendant, & ea firmiter & inuolabiliter obseruent, & ab aliis obseruari mandent, et faciant, ne e praemis contrariè, aut contra praesentium tenorem aliquem condemnare, aut absolueri praesumant. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die vigesimatertia Martij, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus nostri anno tertio. Cæ. Glorierius.

Confirmatio prohibitionum apostolicarum, ne alumina infidelium imponerentur ad partes Christianorum.

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

MVneris nostri debito incumbit, vt quæ à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris pro Christianæ reipublicæ utilitate statuta & decreta fuerunt, ea rata et firma manere, atque ab omnibus diligenter obseruari curemus. Quo circa cum fecerit record. Iulius Secundus, Paulus Tertius, Iulius etiam Tertius, & Pius.

Pius Quartus praedecessores nostri prohibuerint, ne infidelium alumina ad Christianorum regiones & loca aduherentur & importarentur, grauissimis censurarum anathematis, amissionis bonorum, aliisque contra inobedientes eorumue socios, fautores & auxiliatores propositis poenis, idque propter iustas rationes et causas fecerint: Nos volentes quæ ab ipsis antecessoribus ita sancita fuerunt, ad debitum effectum perducere, omnes eorum hac de re editas literas, & constitutiones tenore praesentium approbamus et innouamus cum eisdem censuris & poenis, ac omnibus Christi fidelibus cuiuscunque status, gradus, & conditionibus existentibus praecipimus & interdiciamus, ne aduersus praedicta agendo, Alumina ipsa infidelium ad Christianorum partes quouis modo audeant importare, aut importantibus praebere consilium, auxilium vel fauorem. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutisque & consuetudinibus etiam municipalibus, iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque indultis et literis apostolicis, quibusuis personis publice, vel priuatum sub quibuscunque tenoribus & formis concessis, approbatis, & innouatis, cæterisque contrariis quibuscunque. Vt autem praesentes literæ in omnium notitiam facilius perueniant, volumus earum exemplis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem haberi in iudicio & extra illud, quæ ipsis originalibus literis habentur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, praeccepti, interdicti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto. Id. Septembris. Pontificatus nostri anno tertio.

M. Datarius.

Cæ. Glorierius.

A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto. Inditione secunda, die quarto mensis Octobris. Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri Domini Gregorij diuina prouidentia Pap. XIII. Retroscriptæ literæ apostolicæ publicatæ & affixæ, fuerunt valuis ecclesiæ sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ principis Apostolorum de vrbe, ac

Hh 2 acie

BVL. ET MOT. PRO.

Cancellariæ apost. et in acie Campifloræ, vt moris est, per nos Scipionem de Octavianis, & Camillum Cherubinum Curf.

De edificiis & iure congrui.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QUæ publice utilia & decora esse huic almæ vrbî ratio ipsa atque vsus docuit, ea priuatis cupiditatibus, ac commodis præferenda censemus. Cum itaque fœ. mem. Pius pap. V. prædecessor noster nonnullas per fœl. rec. Sixtum III. Leonem X. & Pium etiam III. similiter prædecessores nostros ad ornatum Vrbis editas constitutiones, vnâ cum decreto cameræ Apostolicæ de inquilinis in emptionibus domorum præferendis, tanquam iuris communis correctorias, & quæ nimis latæ à iudicibus interpretate causam iniuriæ quam plurimis pauperibus inferendę præberent, duobus editis scriptis, quorum solam signaturam sufficere voluit, Motu proprio abrogasset, & ad viam iuris communis reduxisset: Dilecti filij Senatus Populusque Romanus abrogationem & reductionē huiusmodi æreferentes, initio pōtificatus nostri, & aliàs per sæpe publico decreto à nobis enixe postularunt supplices, vt literas præfatas Pij V. vti decori publico, ac multorum ciuium cōmoditati infensas tollere pro nostro erga hanc almam vrbē paterno amore dignaremur. Quam rem dum nos diutius differimus, plurimorum eandem ob causam querimonias exposculantium sustituiimus: quin etiam intelleximus publicum ipsius vrbis ornatum deferi, & magnifica ædificia iam pridem inchoata, propter nimiam quorundā cupiditatem interrupta pendere, plurimosque ea de causa ædificandi cōsiliū abiēcisse. Quibus malis, quod minimo ciuium nostrorum, ac Curialium detrimento fieri possit, mederi cupientes, cum etiam in literis Sixti, ac Leonis, ac Pij Quarti huiusmodi multa addenda, & minuenda, ac aliàs animaduersione digna apparerent, opportunum arbitrati sumus, omnibus prædictis Sixti, Leonis, & Piorum literis antiquatis, & abrogatis, quæ ab illis ad publicum vrbis illiusque districtus ornatum, aeris salubritatem, ac priuatorum etiam commoditatem prouide tunc ordinata fuerant, ea magis accommodata his temporibus ratione moderata, simulque ea quæ nos de nouo statuenda duximus, vnica constitutione complecti omnia, ne publicum bonum, ac decus iacere diutius pateremur.

Itaque

GREGORII XIII

Itaque dictas ac quascūque alias prædecessorum literas, quatenus ad aliquod eorum, quæ his nostris literis continebunt, pertinent, deque aliquo eorum statuunt, aut disponunt, antiquitates & abrogantes, atque penitus reuocantes & tollentes, de potestatis nobis tributa plenitudine statuimus, quod qui pro tempore fuerint Senator Romanæ Ecclesiæ Camerarius, atque ædificiorum & viarum Vrbis Magistri, quacūq; Vrbis parte nec essariū atq; vtile fore cognouerint, possint pro viis, areis, plateis, aliisque locis publicis, siue veteribus dirigendis, & ampliandis, siue nouis ducendis & constituendis, cogere dominos domorum & locorum quorumlibet, tam ecclesiasticos quam sæculares quacūque dignitate præditos, vt vëdant Conservatoribus, aut Sindico eiusdem Vrbis domos & loca, quæ Camerarius & Magistri prædicti ad id necessaria duxerint, siue illas domini ipsi habitent siue aliis locare soliti sint, pretio a Magistris prædictis statuendo.

2 Vbi vero aliquas ruinas esse perceperint, locaue aperta viis publicis hærentia, ne iacere atque inhabitata domus, interruptaq; spatiis interiacentibus viarum septa, Vrbis deformitatem atque incommoditatem afferant, curent ipsi Camerarius & Magistri eas celementer farciri.

3 Itaque quoscūque dominos, siue directos, siue vtilis domorum dirutarum, vel arearum aliorumue locorum vacuorum, secus vias publicas iacetium, grauibus pœnis propositis, breuius ipsorum arbitrio præfinito tempore, cogant domos dirutas, vel areas, aliãue, loca huiusmodi ab eis possessa, muro saltem claudere, inurumque ipsum ad eam altitudinem, quæ proxima ædificia proximorq; muros æquet, vel ad aliam quam ipsi præscripserint attollere. Eamque ob causam iidem Camerarios & Magistri, si ipsis visum fuerit interdiant interim inde dominis exactionem, ac conductoribus, si qui forte fuerint, solutionem pensionum, seu canonum, aut census eamque faciant in huiusmodi opus ipsosmet conductores impendere, quam cum conductores ita impenderit, domini acceptas ferre debeant, cum vero impedere iussi neglexerint, opus quod in tēpore iuxta huiusmodi præscriptum factum non fuerit, sua ipsi impensa perficient. Quod si vel nulli sint conductores, vel pensiones interea temporis debite satis operi non sint: neque tamen domini possidentes domos dirutas aut areas locaue aperta huiusmodi sic clauserint, ex tunc præfinito tempore elapso, si vtilis tātum domini sint, ab vtili eorum dominio, omnique iure, quod inde eis competeat, cecidisse intelligantur, locaq; ipsa ad directos dominos libere, cum

onere tamen illa ita claudendi, deuoluta sint eo ipso. Si vero etiam directum dominiū, siue per proxime dictam deuolutionē siue aliās habeant, liceat praedictis camerario, & magistris postquā sic praefinitum ipsi dominis tēpus effluxerit, tum exigendis propositis poenis, tū aliis crescente contumacia etiam grauioribus, & saepius incutiendis eos plectere, tū vero etiam capitis ex aliis illorum bonis pignoribus, eisque per subhastatione de more distractis pecuniam cogere, vnde murus & praescriptū opus omnino perficiatur. Vel si haec quoque ratione non profecerint, loca eadē modo domini ipsi illa nō incolant, propositis ad hoc semel, vel pluries editis, quibuscunque personis illa nouis aedificiis instaurare, vel saltem sic claudere volentibus locare, aut in emphyteosim etiam ad longum tempus, vel ad vnius, aut plurium personarū siue successurarum, siue nominandarum vitas, atque etiam perpetuo concedere vel etiā vendere, aut aliās alienare pro pensione, aut canone, aut pretio quod repetiri poterit, ita quidē vt ex pluribus, hoc casu, oblatoribus, si quis rei particeps, aut cōsors fuerit, is praeter omnibus obtineat, nisi forsitan & ipse in claudendo negligens fuerit: praeter hunc autē, vicini caeteris, & inter vicinos qui magis indiget, vel qui vicinior est a pluribus partibus: inter caeteros vero qui plus, quique ad maiorem visibis ornatu aedificare voluerit, praefertur, iudicio eorundem camerarii & magistrorum.

4. Pro priuatis autem aedificiis similiter aut nouis construendis, aut veteribus ampliandis, liceat cuiunque quouis muro sibi propria quo libere vti, eique tigna, lapides, aliamque materiam aedificij sui, totamque ipsum aedificium iniungere & annexere, etiam si murus id ad vicinum suum totum pertineat, per se tamen eiusdem muri dimidio pretio, ad eam aestimationem, quam duo periti, quorum singulos singulae partes elegerint, vel illis discordibus ipsi viarum magistri declarauerint.

5. Et si inter duas domos vinculus forte siue intercapedo trium circiter, vt solet, palmorum intersit, liceat ei qui primus in altera earum domorum aedificare coeperit, habitata tamen ab ipsis magistris licentia, totum sibi vinculum nullo persoluto pretio occupare, ac domui suae adiungere, domumque ad vicini murum producere, muroque, vt supra dictum est, communiter vti.

6. At si quis domum, fundum, solumue habens, ibi aedificare voluerit, illi camerarius & magistri praefati cogant vendi domos aliquae loca eidem domui, fundo, solo vicina, quae eorum domini non incolunt, sed locare solent, quaeque idem camerarius & magistri huiusmodi aedificio vtilia & necessaria putauerint, pretio tamen aucto

duo.

duodecima eius parte, vltra aestimationem modo praedicta faciendam. Et nihilominus si aedificium ipsum insigne futurum sit, eique perficiendo aliqua domus etiam a domino habitata, vel hortus, aliusque locus muris clausus opportunus cohaereat, eo casu (dummodo aedificium iam exptum sit, idque a duobus saltem lateribus cohaereat domui, orto, vel loco huiusmodi, illiusque aestimationem quadruplo sit excessurum) cogant dominum etiam sic habitantem, vt domum, hortum, vel locum vendat, aucto tamen dicto pretio ad quintam eius partem: dataque ipsi domino sex mensium dilatione post factam venditionem, quo interim ibidem permanens aliam sibi habitationem parare possit.

7. Praeterea cum obducendam siue dirigendam viam, vel ob aliud opus publicum aliqua pars alicuius domus, quam dominus sine vlla fraude tunc habitaret, mandato dictorum magistrorum diruta fuerit, vnde domus habitationi domini incommoda efficiatur vt familiarian non capiat, si iuxta illam fuerit alia domus annua pensione, vel aliās locari solita, cuius cōiunctione huiusmodi incommoditati subueniri possit, vt id fiat, cogat eam domino domus directae, si ibi deinceps habitaturus sit, vendi pretio, quod supra dicto modo aestimatum fuerit. Quod si diuersorum dominorum domus huiusmodi iacturam passae, locari solebant, non autem habitari, alio ipsorum dominorum petente, cogatur alius domum suam sic dirutam vel excisam vendere, constituto pretio ad aestimationem praedictam, hac tamen distinctione habita, vt detur optio illi, qui minorem iacturam in sua passus fuerit, an ipse velit aliam emere. Quinetiam, si quis post huiusmodi ruinas propter publicum aliquod opus factas, propriam domum ea de causa aliqua parte dirutam vel excisam, quam ipse habitare solebat, sarserit, eique alia domus similem passa iacturam contigua sit, quam dominus similiter habitans intra tempus a magistris praefinitum neque sarserit neque muro clauerit, sed deformem reliquerit, velitque is, qui suam sarserit, truncam illam sibi contiguam sine coniungere & aedificare, ac propterea pretio, vt supra dictum est, aestimando & amplius addita eiusdem pretij quinta parte emere, cogatur eius dominus, licet habitans, ita vendere.

8. Sed & cum aliqua domus, siue fundus, aut solū volente sua spectante domino vendendum erit, tenentur venditor perquirere a vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi cōtiguam habuerint (etiam si se empturos nullo modo antea professi sint) an aliquis eorum velit rem vendendam emere, eisque pretium, atque omnia pacta & conditiones quibus cū alio vere, omnique procul statione

Hh 4

CO 2

contraxit, intimare: perquisito autem & intimatio fiant per vnum
 ex cursoribus, seu mandatariis personaliter quidem si reperti fue-
 rint, si autem duorum Cursorum, seu mandatariorum diligentia re-
 periri commode non poterint, fiant domi dimissa copia: absentibus
 autem ab Vrbe, docto extrajudicialiter, & summarie coram eisdem
 Camerario & magistris eos abesse, fiant per publicum edictum lo-
 cis, quibus in Vrbe consuetum est, affigendum. Quibus ita factis, iu-
 rent tam venditor quam emptor apud acta notarij dictorum magi-
 strorum, venditionem de huiusmodi re iam factam & intimatam,
 esse veram, & in ea eiusque pretio non intercessisse dolum, fraudem,
 simulationemue aliquam. Post hæc si vicini prædicti se eisdem præ-
 tio ac pactis & conditionibus empturos non declarauerint, & ibi
 ædificaturos non promiserint, præsentem scilicet intra quindécim
 dies, absentes vero intra triginta, à die præstitorum huiusmodi iura-
 mētorum: Rursus si tam præsentem quam absentes intra alios quin-
 decim dies ab huiusmodi declaratione & promissione (si fiat) om-
 nia iuxta ea quæ in venditione intimata continebuntur, non præ-
 stiterint, pretiumque, si quod in illa solutum fuerat, non persolue-
 rint, & de ædificando ibi ad certam summam certumque tempus, ac
 sub certa poena, prout ab eisdem magistris præscriptum fuerit, se
 non obligauerint, illis posthabitis, venditio cuiusque alij facta ma-
 neat & rata sit. Qui vero intra vtrumque dictorum terminorum præ-
 dicta impleuerit, ei cæteris exclusis venditio sic fieri debeat. At si
 perquisitio & intimatio ita factæ, iuramentaque ita præstita non
 fuerint, quæcunque venditio de ea domo, sius solo cuiusque alij fa-
 cta nullam ius emptori tribuat, & quo ad illum pro infecta sit, quan-
 diu vicini intra annum à die quo illam rescuerint se opposuerint. Si
 quidem aliquo ipsorum intra dictum annum petente, seque, vt præ-
 dictum est, obligante ad ædificandum & pretium emptori, si is illud
 accipere & emptioni suæ renunciare, ac ratione illius, prout Came-
 rarius & magistris mandauerint, cauere voluerit) restituente, alioquin
 pretium ipsum deponente, venditio ei facta censeatur, & perinde ex
 illa in rei possessionem inducatur, expulso inde dicto primo empto-
 re, ac si cum eo & ad eius commodum celebrata esset. Rescuisse au-
 tem, quod ad hoc attinet, intelligatur quocumque modo perceperint,
 vel hoc solum rem scilicet fuisse venditam, licet neque pretium, ne-
 que alias condiciones aut qualitates perceperint. Post dictum vero
 annum maneat prima venditio, neque hac de causa à quoquam am-
 plius impetatur. Cæterum eo casu quo perquisitio & intimatio præ-
 dictæ fuerint, si in illa venditione aliqua simulatio præsertim circa

pre-

pretium augendum admilla fuerit, tum venditio nulla sit, tum
 simulatores ipsi alter re, alter pretio priuati sint, ipsumque præ-
 tium, ipsaque res Camera apostolicæ applicentur eo ipso. Et præ-
 terea iidem simulatores poenis falsi, & si iurauerint, etiam perituri
 puniantur.

9 Eadem omnia & cum inquilino locum habeant, cum domus vo-
 lente domino venalis erit, videlicet vt etiam ipsius domus inquilino
 (si quis erit) perquisitio & intimatio fiant modo prædicto: ipseque
 si emere voluerit, tum intra eosdem terminos, tum deinceps eadem
 faciat, quæ vicini facere debent, excepta duntaxat oblatione, & obli-
 gatione de ædificando. Etenim inter inquilinum & vicinos ea sit di-
 stinctio, vt volentibus ædificare vicinis, inquilini nulla ratio habeat-
 tur: sed tantum vicinorum. At illis non promittentibus ædificare, in-
 quilino, etiam si ædificaturus non sit, idem ius in emptione cõpetat,
 quod vicinis, si ædificare vellent, secundum prædicta competeret.
 10 Veruntamen quando in singulis casibus prædictis siue contractæ
 siue spontaneæ venditionis duo vicini fuerint, quorum ædificiis ve-
 denda res opportuna existat, & propterea illam sibi quisque ex hac
 constitutione vendi possulet, is obtineat, qui magis illa indiguerit.
 Aut si vterque æque indigeat, inter vtrumque dividatur, quatenus
 vtrique commoda portio tribuatur. At si huiusmodi portiones vtri-
 que forent inutiles, tota illi detur, cuius ædificiis à pluribus partibus
 vel alijs magis adhæserit. Si vero alteri tantum diuisio inutilis futura
 sit, nihil illi, sed tota alteri detur. Quod si nullæ fuerit ædificantium
 indigentia, is præferatur, qui magis fuerit vicinus, vel in vicinate pa-
 ri, is qui plus, quique ad maiorem vrbis ornatum iudicio ebrundem
 Camerarij & magistrorum ædificare voluerit.

11 Præter supradictos autem vicinatis casus, si quis domum alluma-
 ue fundum aut solum in emphyteosim aliumque titulum perpetuo,
 vel ad vnius, aut plurium personarum vitam pro annuo canone alia
 ue responsione concessum habeat, ibique ædificare velit, liceat eis-
 dem camerario & magistris eo petente, domum, fundum, aut solum
 huiusmodi ab eius directi domini, licet nolentis, proprietate, domi-
 nio, ac iure, necnon à canonis seu responsionis præstatione exime-
 re, & liberare: alia re stabili prius constituta, pretij, commoditatis, red-
 ditus, ac bonitatis saltē paris, quæ loco illius liberatæ sit quo ad om-
 nia, & ad eundem directum dominum ratione proprietatis, dominiij,
 deuolutionis & alijs cuiusque iuris, & oneris eisdem modo, & forma
 pertineat, quibus illa pertinebat: translato quoque ad ista huiusmo-
 di canone siue responsione, cum augmento quintæ illius partis &

lib. 5. infor.

insuper praestita idonea cautione, & etiam facta per illum qui aedificaturus est obligatione omnium suorum bonorum, tum quod res in quam facta est huiusmodi translatio libera est: tum etiam de cuius conditione in ea forma, qua in Vrbe praestari solet.

12. In rusticis quoque praediis, vt & illorum nitore ad honestam in illis hominū commoditatem, salutaremque siue animi siue corporis refectionem aliqua ratione consulatur, illud obseruetur: vt qui vineas, aut canneta intra tria ab Vrbe miliaria, siue partiaris colonis aliqua parte fructuum siue aliis pecunia solent locare, cogi possint eadem vendere pretio aestimando, vt supra dictum est, & amplius duodecima ipsius pretij parte iis, qui prope illa vineas possident, quas colunt sua impensa: dummodo emptorum vinearum sint non solum maioris pretij & mensurae, sed magis etiam & cultae, & aedificiorum structuris conspicuae: hisque omnibus illa tantopere superent, vt magna inter vtraque adsit inaequalitas, iudicio eorundem Camerae & Magistrorum. Non possint autem cogi, vt partem tantummodo earum vendant.

13. Illi vero qui vsque ad duodecima ab Vrbe miliaria habent praediola mensurae decem duntaxat, vel pauciorum rubrorum (quas linguas seu pedichas dicunt) contigua maioribus aliorum praediis, quae casalia appellantur: item ij quoque ex quorum casalibus similes linguas seu pedichas eiusdem mensurae, in aliorum intra idem spatium duodecim miliarium constituta casalia excurrunt, eaque intersecant vt a duobus, vt minus, lateribus linguas ipsae a vicinis casalibus circumdantur, cogi possint (siue ipsi colant, siue aliis locent) illas vendere, constituto pretio ad aestimationem de qua supradictum est, adiecta que eiusdem pretij quinta parte.

14. Quaecunque autem supra statuta sunt, tum de Vrbis tum de Rusticis praediis aut sponte aut coacte vendendis, vel etiam a directis dominis liberandis, ea locum habeant omnino, siue praedia ipsa sint ecclesiastica, & ad quascunque ecclesias & basilicas, etiam diocesis Vrbe, etiam Patriarchales, aut cuiusvis ordinis monasteria, & etiam medicantium domos, aliaque loca religiosa, necnon hospitalia etiam nationum, aut regularium, militiarum, sodalitatesque, aut confraternitates, caeteraque pia loca pertinentia, dummodo neque contigua ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, religiosisque, ac piis locis huiusmodi, neque infra illorum septa consistant: siue sint priuatarum personarum capellae & oratoria, vel domus, aut loca seruandae hospitalitatis destinata, modo hospitalitas inibi iam neque exercetur actu, neque amplius exerceri debeat: siue sint laicalia, & cuiuscunque fidei

com-

commisso substitutioni, successioni vel dispositioni obnoxia: et tam siue laicalia, quam illa ecclesiastica, eorum qui illa reliquerunt seu dederunt vltima vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocunque onere grauata.

15. Sed quoties casus euenerit, quo res aliqua hac constitutione vendi debeat, si is ad quem pertinet ea vendere bis monitus a Camerae & Magistris, cum assignatione convenientis termini ad vendendum, id recusauerit, vel malitiose distulerit, tunc Camerae & Magistri vice ac nomine recusantis, vel differentis rem ipsam vendant, cum promissionibus, obligationibus, renunciationibus, pactis etiam penalibus & clausulis consuetis, pretiumque quod inde cum eius augmento proueniet, apud eadem sacram, vel personam fidei & facultatibus idoneam deponant. Deinde si res ecclesiastica erat, vel etiam si laicalis, sed (quod sciatur) fideicommissa, similium dispositioni subiecta, alienariue prohibita, aut onere grauata: antequam emptor eius possessionem allequatur, pretium ipsum totum in aliquorum bonorum immobilium emptionem, vtiliter conuertatur, cauente de euietione etiam ipso emptore & ad id omnia bona obligante. Denturque bona inde empti domino rei venditae. Quo facto, venditio rei illius nequaquam rescindi, aut, etiam impugnari possit, praetextu quarumvis obstantium dispositionum siue etiam vtilitatis ecclesiae aut loci vel personae cuiuscunque. Et insuper res illa vendita libera sit & exempta ab omnibus huiusmodi dispositionibus prohibitionibus & oneribus eaque ad bona, in quae illius pretium conuersum est sint translata. Et ex inde bona ipsa dictae venditae rei loco maneant, eisdemque prorsus dispositionibus, prohibitionibus & oneribus subiaceant quibus illa subiacebat: sintque nihilominus de euietione illius emptori obligata eo ipso. Sin autem res vendita erat, neque eiusmodi vinculis obnoxia habebantur & qui eius dominus fuerat, venditioni ita factae consentire velit ac fideiussores de euietione praestare, pretium illi soluatur. Quod si huiusmodi fideiussores praestare noluerit, vel etiam non potuerit, ematur ex ipso pretio arbitrio eorum de Camerae & magistrorum vel loca montium non vacabilium vel alia bona immobilia, de quorum euietione idoneis fideiussoribus sit cautum, eaque dicto domino tradita, sint loco similis cautionis pro re vendita, donec aliter emptori idonee caueatur & interim vendi, aut alias alienari nullo modo possint. Verum vsquequo pretium, vel ex pretio alia re empti, vt praefertur, domino tradatur, pensio quae ex ipsius rei venditae locatione percipi solebat, vel percipi verisimiliter posuisset, eidem ab emptore persoluantur.

Carent:

16 Curent autem Camerarius & magistri, ut quisquis per causam ædificandi huius constitutionis favore uti voluerit, & ante omnia, consideratis tum ipsius, tum loci qualitatibus, summam quam ædificando, ut minima, impendere, ac tempus quo inchoasse quoque perfectisse debeat, propositis quas voluerint pœnis præscribant. Itaque ad præscriptum huiusmodi promittat, & se bonaque sua omnia artissime obliget, subiturus omnino pœnas ipsas nisi promissa præstiterit, omni purgatione moræ ex quocunq; iure, & etiam canonica æquitate competenti penitus sublata. Et nihilominus compellendus ab eisdem camerario & magistris vel promissa perficere, vel quæ propterea emit, & etiam illis vicina, quorū occasione emit, & in quibus se ædificaturum proposuerat, loco & domos aliis ædificare volentibus, iusto pretio, sicut supradictum est, estimando, absque villo augmento vendere.

17 Sed ne aliquorum impunitas, qui (ut accepimus) beneficio literarum Sixti, & Leonis, ac Pij Quarti dum ille vigeret abusi, domos, & loca ex illarum dispositione acquisita infabricata adhuc retinent, alias admittendi similia audaciatu præbeat, iidem camerarius & magistri illos omnes qui à viginti annis citra loca aliqua ex dictarum literarum dispositione emerunt, seque in illis ædificaturos promiserunt, nec præstiterunt, cogant ea omnia quæ tunc facere debebant intra spatium sex mensium, à die præcepti eis hæc de re faciendi implere, alioqui pœnas præmissas ab iis exigant omnino. Et præter illas, loca eadē dñis quibus ablata fuerūt, si ipsi velint, eodem pretio quod tunc solutū fuit restitui, vel illis nolentibus, aliis qui ibi ædificaturi sint, pretio, ut supradictum est, estimando, vendi compellant.

18 Caeterum pœnæ omnes quas incurrerent qui aduersus cōstitutionem hanc, seu camerarij & magistrorū pro ipsius constitutionis pro executione mandata, vel decreta admiserint, locis pijs dictæ Urbis ita applicata sint, ut illi ex locis ipsius irrevocabiliter debeantur, pro quo primum pœnæ ipsæ post illarum incursum petite fuerint: ad quam petitionē, lapsis ab huiusmodi incursum triginta diebus (nisi dicti Camerarius & Magistri illas iam pro eorum debito exigerint) quilibet in dicta Urbe, vel in Romana Curia Iudex ad illarum executionem indefinenter procedat, donec eidem loco vere & integre solute fuerint. Nullo autem dictorum locorum petente, noster in Urbe Vicarius eas de manu dictorum Camerarij & Magistrorum acceptas, vel eis ab ipso interpellatis negligentibus, ab eorum debitoribus exactas, inter dicta loca, iuxta eorum indigetiam, arbitrio suo distribuat.

Nos

19 Nos enim ad supradicta omnia & singula faciendū & exequendum, inque illis & pro illis summarie simpliciter & de plano, solaque veritate inspecta, ac manu regia, etiam ex officio procedendum, plenam, expeditam, liberamque auctoritatem & potestatem, Camerario scilicet in ecclesiasticas, eidēque & magistris viarū prædictis in laicas, ac quoad pœnas prædictas vicario, ac singulis vrbis, vel curiæ Iudicibus huiusmodi, in quascunq; personas, de eadē potestatis plenitudine præsentis constitutionis auctoritate tribuimus, et demandamus.

20 Decernentes eadem omnia & singula quæ supra statuta sunt, si quando in aliquo casu de eorum sensu controuersia continget, in eam partem interpretandā esse quæ ad vrbis ornatum magis facere videbitur: ac semper & ubique siue in iudicio, siue extra iudicium fauorabilia censerit. Et ita ab omnibus Iudicibus etiam Palatii Apostolici auditoribus & Cardinalibus, sublata quavis aliter interpretandi, & iudicandi potestate, interpretari & iudicari debere. Et si secus fiat, fore irritum & inane.

21 Non obstantibus præmissis, ac fœ. rec. Symachi, et Pauli II. de rebus ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionū, et ordinationū apostolicis, legibus etiam Imperialibus, dictarūq; vrbis, atq; ecclesiaram, monasteriorum & locorum religiosorum, siue piorum, ordinumq; quorū bona huiusmodi fuerint, statutis et consuetudinibus, nec non testantium voluntatibus, aliisque dispositionibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, et literis Apostolicis eisdem ecclesijs, monasterijs et locis, eorumque superioribus, capitulis et conuentibus seu populo Romano, aliisque quibuscunq; concessis, et quibusuis alijs Sedis Apostolicæ indulgentijs, per quæ præsentium exequutio, et per eas tributæ iurisdictionis explicatio posset quomodolibet impediri, vel tardari. Quibus omnibus eorū tenores pro plene et integre expressis habentes, de potestatis plenitudine prædicta derogamus, caeterisque contrariis quibuscunq;.

22 Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostræ antiquationis, abrogationis, reuocationis, sublationis, statuti, tributionis, demanationis, decreti et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurū. Dat. Rom. apud sanctū Marcum. Anno incarnationis dominicæ 1574. kal. Oct. Pont. nostri anno primo.

Cæ. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

An.

BVL. ET MOT. PROP.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quingēte
simo septuagesimo quarto. Inditione secūda, die vero decima quin
ta mēsis Octōbris, pont. Sanctif. in Christo patris, & D.N.D. Gre
gorij diuinaprovidentia papæ XIII. anno eius tertio, Retroscriptæ
literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum ecclesia
rum Lateranen. & principis apostolorum de Vrbe Cæcellariæ apo
stolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Petrum Aloyſiū
Gaytam, & Ioannem Guerardi Curs.

Alexander Astancollus magister Curs.

*De Doctoribus Romanis ad lecturam in studio, seu
gymnasio alma Vrbs in quacunque sa
cultate eligendus.*

GREGORIVS Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Cvpientes vniuersos almæ Vrbs nostræ origine ciuium filios
ad bonarum literarum cognitionem & doctrinam pro com
muni & publica vtilitate, distique vrbs ornamento & ho
nore paterna charitate & Sedis apostolicæ munificentia, atque li
beralitate alicere, vt ipsis & etiam cæteris ad virtutem calcar hono
rificum, & fructuosum addatur. Motu proprio non ad alicuius su
per hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scien
tia, ac demerita nostra liberalitate dilectis filiis Senatui et Populo
Romano, quod ex nunc deinceps & perpetuis futuris tēporibus om
nes & singulos adoleſcētes et iuuenes doctores ex patre et auo Ro
mæ natis Romani, excedentes vigesimum secundum suæ ætatis an
num, qui in studio, seu gymnasio publico dictæ vrbs in quacunq; sa
cultate pro tēpore legere voluerint, ad lecturam huiusmodi facta
tamen prius per eos coram dilectis filiis nostris S. R. E. Card. super
eodem studio, seu gymnasio deputatis, ac illius Rectore et Refor
matoribus pro tempore existentibus, vna lectione, ad mitti debeāt
cum salario viginti quinque scutorum quolibet anno pro vnoquo
que, qui vt præfertur legere voluerint, apostolica auctoritate teno
re præsentium perpetuo concedimus et largimur. Nec non eisdē
doctoribus, vt præfertur, qui in eodem gymnasio manus legendi
subibunt, dictum salariam annuum viginti quinque scutorum ipsis
et eorum cuiuslibet debitum et conſuctis in eodem studio, seu gymnasio
temporibus, ac de et ex eiuſdem studij, seu gymnasij redditibus
prouentibus, vestigalibus et aliis emolumentis vniuersis per eos,
ad

GREGORII XIII.

24

ad quos spectat, & pro tempore spectabit, persoluendum, Motu, &
auctoritate similibus constituimus & assignamus, ipsosque ad lectu
ram huiusmodi recipi et admitti, ac salariam eis et eorum singulis
persolui debere, vt præfertur, decernimus. Mandantes propterea di
lectis filiis conseruatoribus cameræ dictæ vrbs, ac Rectori et refor
matoribus dicti studij, seu gymnasij, præsentibus & futuris, aliisque
omnibus et singulis, ad quos id quomodolibet spectat, et pro tem
pore spectabit, quatenus præsentibus nostras literas recipiant, et ad
mittant, ac inuiolabiliter obseruent, et ab omnibus, quos ea quomo
dolibet concernunt, et concernent, obseruari mandēt et faciant: nec
non doctoribus legentibus huiusmodi de dicto salario debitum, vt
præfertur, temporibus annuatim respondeant, et etiam faciant ab
aliis responderi, realiter et cum effectu: et si secus super his à quoquā
quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritū
et inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus et ordina
tionibus apostolicis, ac studij, seu gymnasij, necnon vrbs huiusmo
di iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia ro
boratis statutis et consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis et li
teris apostolicis quibusuis superioribus et personis in genere, vel in
specie sub quibuscunq; tenoribus et formis, ac cū quibusuis clau
sulis, et decretis etiam motu simili ac consistorialiter et aliis in con
trarium quomodolibet cōcessis, approbatis et innouatis quibus om
nibus, etiā si de illis, eorūq; totistenoribus specialis, expressa et indi
uidua, nō autē per clausulas generales idē importātes mētio, seu que
uis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc ser
uanda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes,
illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter,
et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunq;. Datū
Rom. apud sanctū Marcum sub aauulo piscatoris, die duodecimo
Octob. 1574. Pontificatus nostri anno tertio. Cæ. Glorierius.

*In nouatio censurarum & penarum quas fact. record. Bonifacius papa VIII.
ed. liz contra pascuentes seu laicos & accipientes, aut promittentes,
& acceptantes pro expeditionibus gratia vel iustitie,
& ipsarum extensio.*

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad
perpetuam rei memoriam.

AB ipso Pontif. nostri principio quā maxime possumus enitimus
Atq; cōtēdimus, vt domus et curia nra à sordib' expurgetur. Cui
salubz

salubri consilio incumbens foel. recorda. Bonifacius papa. viij. excommunicauit et anathematizauit omnes Clericos, religiosos, & laicos vtriusque sexus, siue familiares Curia, siue vndeque alios qui aliquod pactum facerent, seu quid parum vel magnum promittent, vel promissionem reciperent, aut ex pacto et promissione occulta vel manifesta, siue sub verbis generalibus et plene non expressis, siue specialibus et aperte expressis facta, quinquam darent aut reciperent pro iustitia, siue gratia, siue pro se, siue pro alio, in causis vel iudiciis, seu alijs per literas apostolicas, et quibuscumque alijs modis apud sedem apostolicam obtinenda: et eam sententiam ad promittentes, et acceptantes, dantesque et recipientes dixit extendendam: Illos etiam qui sibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa esse scirent, vel alicui per quem ad se fideliter referretur, simili voluit sententiae subiacere: Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens ex communicationis sententiam, absque speciali mandato suo absolutiois beneficium valeret obtinere nisi in mortis articulo constitutus. Sed ne quisquam admitteretur ad absolutiois gratiam nisi prius erogatum esset pauperibus quantum ille dedisset, vel etiam recepisset, Iustitiae vero, siue gratiae expeditiones sic obtentae nullius prorsus essent roboris, vel momentis, et scienter illis ventis simili sententia innodauit reseruans sibi absolutioem eorum cum praedictis, ad poenas similes in omnibus obligauit. Sed hoc scelus ita hodie in mores inductum est, vt plerique cupiditate improbi quaestus potentiorum satisfractionibus adnixi huiusmodi negotiorum expeditiones hac illac coquirentes turpissime nundinetur. Alij alios quos gratia praestare arbitrantur, donis pollicitationibus ambiunt. Quidam etiam fetalium operam atque industriam pretio & muneribus quassisse affigant. Quae cum pessima sint, & Curiae praedictae existimationem grauissime offendant: in eos qui talia agunt animaduertendum fore arbitrati. Constitutionem praedictam cum suis censuris & poenis omnibus innouamus: easdemque omnes extendimus ad auentes quaecumque horum facinorum quae adscripsimus, dantesque illis & alijs supra dictis auxilium, consilium, vel fauorem. Quia etiam eos omnes omni beneficio & officio ecclesiastico & saeculari, siue temporali, siue perpetuo ipso iure priuamus, ac priuatos esse declaramus, & praeterea infamia subiectos perpetuo, ac inhabiles ad illa & alia esse volumus. A quibus etiam, prout quaeque res erit, tales poenas exigantur, quae caeteris sint exemplo. Illis tamen qui rem ad huc incognitam, complicesque, fautores, & socios retexerint, impunitas concedatur. Datū Romae apud sanctum Petrum

Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo quarto. Nonis Nouembris, Pontificatus nostri anno tertio.

M. Datarius.

Cz. Glorierius.

A. de Alexiis.

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto. Inditione secunda, die vero octaua mensis Nouembris. Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri Domini Gregorij diuina providentia Pap. XIII. Anno tertio, Retroscriptae literae apostolicae afixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & principis Apostolorum de vrbe, nec non Cancellariae apost. et in acie Campi florum, per nos Alexandrum Astancollum, & Antonium Clerici Sanctissimi Domini nostri Papae Cursores. Petrus Aloysius Gaytan magister Curs.

Suspensis omnium indulgentiarum plenariarum ad beneplacitum. causa proximi Anni Iubilei.

GREGORIUS Episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Quoniam Sancti Iubilei celebrationem proximo anno millesimo quingentesimo septuagesimo quinto à primis vespereis, quae vigilia est diei festi proxime futuri Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, incipendam, & per totum illum annum finiendam, vniuerso populo Christiano de fratrum nostrorum assensu indiximus, quemadmodum literis nostris desuper confectis plenius continetur. Nos pro consequenda eo anno indulgentia, quae dictis literis expressa est, multorum Romanorum Pont. morem secuti, De Apostolicae potestatis plenitudine suspendimus ad nostrum, & Sedis apostolicae beneplacitum omnes & quascumque indulgentias plenarias etiam ad instar Iubilei & earum causa facultates, concessiones & indulta quaecumque à nobis & dicta sede, eiusque auctoritate quibuscumque ecclesijs, locis, nec non ordinibus, etiam Mendicantium, ac Militiarum, nec non Confraternitatibus & Vniuersitatibus, earumque & alijs cuiuscumque dignitatis, gradus & conditionis personis ecclesiasticis & saecularibus per vniuersum orbem constitutis, etiam per modum communicationis, extensionis, & alijs quomodocumque perpetuo, vel ad tempus quibusuis modis, & ex quibusuis causis concessas et concessas, quibuscumque illa sint concepta forqualis, ac restitutionibus, renouationibus, mentis attestatio-

BVL. ET MOT. PROP.

nibus, aliisque clausulis et decretis communita. Decernentes interius illa, et literas desuper confectas nulli prorsus suffragari debere: Nec non irritum et inane quicquid secus per quoscunque contigerit attemptari: Indulgentiis basilicarum, et aliarum ecclesiarum vbis nihilominus in suo robore duraturis. Praecipimus igitur atque interdiciamus, ne vllæ aliæ quam praedicti à nobis indicti Iubilei indulgentiæ, siue publice, siue priuatim vbique locorum & gentium interiam publicentur, praedicentur vel nuncientur, aut in vltim demandentur: qui secus fecerint, in excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, & ab ordinariis locorum pro cuiusque arbitrio puniantur. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiarum, monasteriorum, conuentuum, ordinum, congregationum & hospitalium: & locorum praedictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, exemptionibus & indultis apostolicis, illis eorumque superioribus & personis, ac quibuscunque aliis per quoscunque Rom. Pont. praedeceffores nostros, ac nos, & dictam sedem, eiusque Legatos, & alios sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis ex quibusuis causis concessis, confirmatis, extensis, restrictis & innouatis, quibus omnibus, eorum tenores, ac si ad verbum inferrentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et quia difficile nãrnis esset praesentes quocunque illis opus erit perferri, volumus eorum exemplis etiam impressis, Notarij publici manu, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis eandem prorsus fidem in iudicio, & extra vbique locorum adhiberi, quæ adhiberentur praesentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ suspensionis, decreti, præcepti, interdicti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Id. Nouembris, Pontificatus nostri anno tertio.

M. Datarius. A. de Alexiis.
 Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Indictione secunda, die vero Martis decima:

GREGORII XIII. 270

decimaseptima mensis Nouembris, Pontificatus autem sanctissimi in Christo patris, et domini nostri domini Gregorij diuina providentia Papæ xiiij. Anno tertio, Retroscriptæ literæ apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt in valuis ecclesiarum sancti Ioannis Lateranensis, principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, vt moris est, per nos Scipionem de Octauianis, & Ioannem Freyle praedicti S. D. N. P. Cursores:

Petrus Sprengerius Mag. Cur. Registrata apud Cæsarem secretarium.

Reformatio Curia de Sabellis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DVm recte administrandæ vbique iustitiæ rationes omnes bene constitutas, & cupimus, & pro nostro munere veterique studio, quo possumus enititur, haud postrema esse debet minorum huius vbis tribunalium cura, in quibus quicquid delinquitur, eo deterius contingit, quo pauperiores afficit, quibus in re tenui et acrius ex iniuria damnũ, et difficilius remedium afferri solet. Cum igitur nuper officium Marescallatus sedis apostolicæ dilecto filio nobili viro Bernardino de Sabellis Marescallo dictæ sedis concesserimus, volentes eidem officio non minus de legum præstantia, quam de viri solertia esse prospectũ, vt in illius curia de Sabellis nuncupata tum iudicia, tum cætera ad id munus pertinentia, ad iusti et recti normam directæ sine sorde peragatur, infra scripta hæc, quorum aliqua pridem à Iulio II. & à Pio V. fœl. rec. praedecefforibus nostris, licet prudenter constituta, iam in vsu non erant, ibi deinceps inuiolate seruanda perpetuo statuimus et ordinamus, atque etiam innouamus.

Iudex ibi ius dicturus gratuito à Marescallo deputetur, adeo, vt neque Iudici dare, neque Marescallo accipere propter hoc quidquã liceat, etiam mutui aliove nomine, quauis de causa, vel ante vel post deputationem, etiam auctoritate, siue praetextu cuiuscunque consuetudinis, aut etiam indulti à sede apostolica concessi, illam enim improbamus, hoc autem reuocamus expresse.

Deputatio vero fiat ad annum duntaxat, quo finito, finitum etiã sit eius iudicis officium, nisi propter aliquam rationabilem causam prorogandum visum fuerit, sed prorogatio alium annum omnino non excedat, semel tantum fieri possit.

BVL. ET MOT. PRO.

Antequam incipiat exercere officium, caueat idoneis fideiussoribus de stando sindicatui, finito officio, etiam si nec que relatus nec requisitus fuerit, offerat se sindicatui coram gubernatore urbis, & auditore camerae, illi vero. quadraginta diebus sindicatum absoluant, iudicemque, prout iure faciendum erit vel liberent, vel condemnent, & puniant, quod si intra dictorum dierum numerum non fecerint, Camerarius S. R. E. qui tunc erit, duos viros deputet, qui intra alios viginti dies huiusmodi sindicatum peragat. Lapsis autem dictis terminis pro absoluto habeatur.

Commentariensis & Capitanei, nec non executores eiusdem curiae munia per idoneos & fidos ministros gerantur, & neque vendantur, neque locentur vlllo modo, neque quidquam pro illis habendis aut exercendis quouis nomine & praetextu solvatur, siue respondeatur, qui aliquid soluerint, siue responderint, officio privati sint & publice fustigentur.

Notariorum officia ibi duo tantummodo habeantur, quodque soli notarii sint, neque is numerus aliquo praetextu augeri vnquam possit.

Ceterum de causis criminum capitalium, item de illis criminibus pro quibus poena corporis afflictiva, vel iure, vel statutis vel banimentis à maioribus magistratibus promulgatis est imposita, neque Marefcallus, neque iudex ab eo deputatus cognoscant.

Sed de aliis minoribus delictis, nisi iam in alio tribunali iudicium de illis finitum, aut prius coeptum fuerit, cognoscere possint.

Nunquam tamen saluum conductum aut significationem, vt vocant, vel in leuissimis delictis, & praetextu cuiusvis dependentiae concedant, nisi forte reus data fideiussione relaxatus esset, aliter concessum vel concessam ceteri iudices non seruent.

In quacunque autem causa criminali, quae in hac curia coepta fuerit, citeatur procurator fisci in omnibus illis terminis et actis, in quibus solet in aliis curiis Urbis citari.

Praeterea in quacunque causa ibi coepta proferatur omnino sententia, siue absoluendo siue condemnando. Et si quae solutiones poenarum in eadem curia recipientur, scribantur in libro ad hoc ordinato, singulisque solutionibus subscribat ipsemet meus, vel si is nescierit, ipsius procurator vel alius in causa defensor.

In civilibus vero causis, à grauaminibus in dicta curia illatis, appelletur ad auditorem.

Postremo exactiones illas quae à mulieribus inhonestis singulis annis singulisque sex mensibus, aut aliàs sub nomine tributifieri solebant

GREGORII XIII.

lebant, omnino prohibemus, proposita Marefcallo illas attentanti poena priuationis officij ipso facto incurrenda.

Non obstantibus dictae curiae etiam longissimi & immemorabilis temporis obseruantia, ac confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus & silo, priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis illi vel pro tempore existenti Marefcallo ex quauis causa concessis, & etiam saepius confirmatis, quibus omnibus, illorum tenores hic pro integre expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunq;

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, innouationis, improbationis, reuocationis, prohibitionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, sexto kalend. Febr. Pont. nostri anno tertio.

Ca. Glorierius.

M. Datarus.

A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. Inditione tertia, die vero vltima mensis Ianuarij. Potificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina providentia Pap. XIII. Anno tertio, Retroscriptae literae apostolicae originaliter affixae & publicatae fuerunt in valuis ecclesiae sancti Ioannis Lateranen. Basilicae principis Apostolorum de vrbe, & valuis Cancellariae apost. et in acie Campi florum, vt moris est, per nos Camillum Cherubianum, & Guillelmum Maechis Curf.

Marcus Antonius Brutus Mag. Curf.

Indulgentia sancti Iubilei pro catholicis Anglis tam in Anglia quam extra eam existentibus.

GREGORIVS PAP. XIII.

Vniuersis Christi fidelibus praesentes literas inspecturis salutem & apostolicam benedictionem. Saluator Dominus noster Iesus Christus Dei filius, qui sui pretiosissimi sanguinis effusione de manibus aduersarii nostri, quarentis quem deuoret, nos eripere dignatus est, ad hoc nobis licet immeritis vices suas committere, ac ligendi & soluendi potestatem tradere voluit, vt pro gregis Domini salute hoc potissimum accepto remissionis tempore, & anno Iu-

BVL. ET MOT. PRO.

Iubilei apostolicos cogitatus plenius effundamus. Hinc est, quod cum, sicut accepimus, Christi fideles & catholici Angli, tum existentes in Anglia, tum extra Angliam per varias regiones dispersi, ad percipiendos praesentis anni Iubilei fructus Romam venire nequeant, illi, quia non habent liberam ex Anglia egrediendi potestatem, hi quia pro fide catholica exules, & bonis privati, non possunt tam longi itineris impensas, & labores sustinere, vel alia habent ea quae iusta impedimenta: Propterea nos pro vniuersali pastorem officij debito, paternaque erga Christianos omnes charitate illorum animarum salutem prospicere volentes, omnibus vtriusque sexus Anglis catholicis praedictis vere poenitentibus, & confessis, quod in locis, vbi eos esse contigerit, quatuor ecclesias si tot adfuerint, si minus tres vel duas, & earum singulas, vel vnam tantum, vbi plures non fuerint, quindecim vicibus religiose visitauerint, ac omnipotenti Deo preces deuote effuderint, & alia in literis nostris indicationis anni Iubilei contenta adimpleuerint: qui vero in Anglia, vbi in nulla Ecclesia, vt accepimus, publice permittitur catholico more Deum adorari, vel alibi, vbi eorum que fuerint, quouis legitimo impedimento detenti, iuxta prescriptum prudentis confessoris pro cuiuslibet statu & conditione, ac loci, & temporis ratione habita faciendū & operandū, vel si confessoris copia haberi non poterit cum vera cordis contritione rosarium, seu coronam quindecim B. Mariae virginis deuote recitando, omnes & singulas indulgentias & peccatorum remissionem etiam plenarias consequantur, & eorum quilibet consequatur, quas consequerentur, & consequi possent, si in hoc praesentis anni Iubilei diebus ad id statutis quatuor ad id deputatas basilicas & ecclesias alicuius vrbis, & extra illius muros, pro quibus visitandis Iubileum, & indulgentiae praedictae concessae sunt, personaliter visitaret, & eorum quilibet visitaret, & ad effectum huiusmodi confessores presbyteros seculares, vel cuiusvis ordinis regulares, qui confessionibus eorum diligenter auditis eos, & eorum quemlibet a quibusvis peccatis, criminibus, & delictis quantumcumque grauib; & enormibus etiam apostolicae sedis referuatis, etiam in Bulla Coenae Domini contentis, iniuncta eis poenitentia saluati, absolueri possint, eligere valeant, auctoritate apostolica tenore praesentium concedimus & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod praesentium literarum exemplaribus etiam impressis manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent:

GREGORII XIII

252

forent exhibitae vel ostensae. Dat. Rom. apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die trigesima Martij millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. Pontificatus nostri anno tertio,

Cæ. Glorierius.

Contra religiosos & religiosas ordinis S. Francisci de obseruantia, & ceteros, qui ad secularia tribunalia, & ceteras ordinationes commissariorum sui generalis ministri.

Gregorius papa XIII. Ad futuram rei memoriam:

Quoniam nostro pastorali potissimum incumbit officio, vt ea, quae ausu temerario ab ecclesiasticis praesertim regularibus personis plerumque attentantur, quantum nobis ex alto conceditur, opportunis remediis cõpescamus & remoueamus. Idcirco cum referente dilecto filio fratre Christophoro de Capite fontium fratrum minorum de obseruantia ordinis S. Francisci Generali ministro, non sine animi nostri molestia, nuper intellexerimus nonnunquam quosdam religiosos, & religiosas ordinis sui huiusmodi, Dei timore posposito, & suae professionis immemores, vt in eorum malefactis, & inobedientia se diutius cõsueant ab iis, quae per Prelatos eiusdem ordinis etiam Guardianos, siue Prouinciales, vel Commissarios ab ipso generali Ministro pro tempore deputatos acta sunt, & decreta, ad tribunalia secularia appellare, & ad ea temere confugere. Auctoritate apostolica, tenore praesentium praecipimus, & inhibemus sub excommunicationis latae sententiae poena, a qua non nisi a nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente praeterquam in mortis articulo absolui possint, nec non priuationis perpetuae officiorum per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia quaecumque dicti ordinis officia exercenda, ac vocis tam actiuae, quam passivae, eo ipso incurrendis poenis, ne quis Prouincialis, aut alius cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis ordinis huiusmodi religiosus, aut religiosa ad ipsa tribunalia secularia quouis praetextu, aut quaesito colore, vt praefertur, appellare vel illa propterea quoquomodo adire audeant, vel praesumant, sed si se a prelati suis grauari praetendent, ad Generalem ministrum ipsius ordinis, seu illius Protectorem, aut Viceprotectorem in Romana curia, vel ad nos, siue Romanum Pontificem successorem nostrum, su-

premiū in ecclesia Dei iudicem, sicut antiquitus semper consuetū fuit, recursū habeant, vnde illis breui manu iustitia ministrabitur. Declarantes nihilominus non modo eorundem religiosos & religioſas contrafacientes in dictas pœnas incidere, verumetiam eorum quomodolibet directe, vel indirecte fautores & consultores illas quoq; incurrere. Præterea sub pœnis prædictis prohibemus ne quis Prouincialis, aut Guardianus, vel cuiuscunque alterius gradus religiosus, aut religiosa eiusdē ordinis ab ipso Ministro generali missis pro visitandis Prouinciis, Commissariis resistere, nec eis se opponere, aut contradicere, seu se rebellem exhibere, ipsos quacunq; de causa, vel quaesito colore non recipiendo, audeat, neque debeat. Volentes eundem Ministrum Generalem quotiescūque sibi expedire videbitur, quos voluerit Commissarios ad quascunq; sui ordinis, & cuiusque familiae prouincias quibusuis consuetudinibus, ac statutis per quaslibet personas in contrarium factis, non obstant. libere mittere posse, Insuper, vt etiam accepimus, aliquando nonnulli ministri ex visitatis prouinciis, per Commissarios ad hoc ab ipso generali Ministro deputatos, quæ ad dictos Commissarios recte & salubriter ordinata & gesta fuerunt, rescindere, mutare, aut contemnere solent, sub omnibus & singulis pœnis supradictis expresse prohibemus, ne quisquam ab eisdem Commissariis facta & ordinata, mutare, alterare, aut peruertere sine expressa licentia & permissione ipsius Ministri Generalis, qui solus ea mutare valeat, vilo modo præsumant. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his a quoquā quauis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtigerit attētari. Nō obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusuis etiā iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et cōsuetudinibus, priuilegiis quoq; indultis & literis apostolicis in contrariū quomodolibet cōcessis et confirmatis, quibus omnibus eorū tenores presentibus ac si de verborū in sererētur pro sufficienter expressis habentes, illis aliās in suo robore permāsuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, cæterisq; cōtrariis quibuscunq;. Dat. Rom. apud sanctum Petrum &c. die octaua Aprilis millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Czsl. Glorierius.

*Indictio sex decimarum super omnibus fructibus & pen
sionibus ecclesiasticis Italiae*

Grego

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad
futuram rei memoriam.

Quo in statu rei publicæ Christiana sit hoc tempore, quot quantifq; calamitatibus oppressa, adeo aperte res ipsa testatur, vt nihil magis certum magisq; perspicuum esse possit. Nemo enim fere Christianorum est, cui non aut dolendum de propriis damnis, aut non de vicinorum ærumnis sit commiserescendum. Galliarum regnum quondam opulentissimum per multos annos intestinis bellis exagitatum & attritum, nouis nunc discordiis (antique humani generis hoste faciente) in maximum discrimen adductū est: Belgii adhuc bello flagrat, nec finis malorū cernitur: Poloniae Regno, propter exorta inter nobiles de electione Regis dissidia & studia in diuersas partes diuisa, non parua pericula impendere timetur: Sed ad hæc interna et grauissima Christiani populi vulnera accedunt externæ crudelissimi hostis nostri Turcarū tyranni, nūc qui ingentem cōparare & ornare dicitur classem, ad inuadenda & oppugnanda quascunq; ipsi libuerit ditionis Christianæ loca. Itaq; cum harum rerum causa ad Auenionensem ciuitatem & comitatū Venetiarum contra hæreticos defendendum, ad munienda oppida nostra maritima, & validis præſidiis aduersus Turcarum impetus firmanda, ad subueniendum Principibus Christianis, qui in rerum suarum periculis opem & auxilium nostrum implorauerunt, ingentes hucusque sumptus fecerimus, & maiores post hæc faciendi sunt, nec Fisci nostri angustia tot necessitatibus supplere possit, etsi statueramus nullus Populū, aut clerum nobis exactionibus, impositionibusue grauare, idq; in hoc vsq; tēpus præſliterimus, tamē multitudo impensarū & onerū aliis super alia crescentibus, ab huius proposito & instituto aliquatū recedere nō coegit. Quod vt nos inuiti facimus, ita speramus eam æquitatem animorum fore, vt in publicam utilitatem necessario impendendum vident, haud grauate etiam conferant. Habita igitur super his omnibus cū venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, deliberatione matura, de eorum cōsilio & assensu ad peculium ecclesiarum, quarum in primis salus agitur, cōuersi, iudicimus & imponimus sex integras decimas omnium & quorūcunq; fructuum, reddituum, prouentuum, iurium, obventionum, distributionum quotidianarum, & emolumentorum ordinariorū, & extraordinariorum omnium & quarumcunq; ecclesiarū patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium, collegiarū, & parochialium, necnon monasteriorum et conuentuum, ac etiam mēſuram Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopaliū, Abbatia-

li 4

batia-

BVL. ET. MOT. PROP.

batialium, Capitularium, & Conuentualium, Prioratum quoque, Praepositarum, Praeceptorium, Canonatum, Praebendam, dignitatum, personatum, administrationum & officiorum, ceterorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, ac sancti Benedicti, sancti Augustini, Cluniacensium, Cisterciensium, Praemonstratensium, sancti Basilij, Sylvestrinorum, & qui proprietates, redditusque certos ex privilegio, vel alijs possident, mendicantium, ac quorumcunque aliorum ordinum utriusque sexus, necnon Congregationum regularium (exceptis duodecim illis congregationibus, quae cum Camera apostolica tempore foel. rec. Pi) papae V. praedecessoris nostri de subsidio ordinario concordarunt, ac etiam exceptis praedictis S. R. E. Cardinalibus ob assiduos magnosque labores, quos ipsi Ecclesiae vniuersali impendunt, & grauissima quae tuendae dignitatis causa sustinent onera.) Et praeterea hospitalium etiam pauperum, hospitalitatem non exercentium, seu bona & redditus ultra infirmorum necessitates, & alia pro quibus instituta sunt, pia officia exercenda possidentium, necnon beatae Mariae Theutonicorum, sancti Lazari de Alpibus, Templi Dominici, & aliarum militiarum (hospitalis sancti Ioannis Ierosolymitani, quae pro sui tutela contra dictos Turcas, & alios infideles alienis auxiliis continuo eget, dumtaxat excepta) in omni Italia (praeter Dominium Venetorum, cuius clerum vniuersum pro contributione in Triremium classem & praesidia, quae varijs in locis ipsius Dominij magna cum impensa custodiam & defensionis causa sustentari necesse est, iam onerauimus) consistentium, secundum verum annum valorem fructuum, reddituum, proventuum, & aliorum praedictorum. Ac etiam indicimus & imponimus sex alias decimas omnium & quarumcunque pensionum annuarum, super fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus, emolumentis & distributionibus supradictis assignatarum & assignandarum percipiendas, exigendas, & leuandas ab omnibus & quibuscunque; Episcopis, archiepiscopis, & primatibus, patriarchis, & alijs Ecclesiarum praelatis, ac ceteris cuiuscunque dignitatis, status, & conditionis personis praedicta quocunque iure & titulo obtinentibus & obtenturis, Necnon Oeconomis, & Administratoribus perpetuis & temporalibus, usufructuariis, ac fructus, pensiones, res, & alia huiusmodi iura ex quacunque causa sibi apostolica auctoritate in toto vel in parte reuera habentibus, & habituris, secularibus & regularibus, ordinum, congregationum, militiarum, & hospitalium praedictorum, necnon ab ipsis Ecclesijs, Capellanis, Conuentibus, Ordinibus, Congregatio

GREGORII XIII.

254

gationibus, Collegijs, Hospitalibus, Militijs, mensis, massis & locis quocunque privilegio, & exemptione reali, personali, & mixta, antiqua & immemorabili, pacifica & continua suffultis. Quos omnes ad hoc efficaciter obligatos, pro vna intra proximum diem festum sancti Michaelis Archangeli, qui mense Septembris incidit, & pro alia intra eundem festum anni proximi futuri, & pro tertia partibus aequalibus intra illum ipsum diem festum consequentis protinus anni, Camerae praedictae, & illius procuratoribus ad id constituendis omnino volumus perfoluisse. Quicunque vero decimas huiusmodi nullo modo, vel non integre, scienter, aut non secundum verum annum valorem fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum, distributionum, & emolumentorum, siue non terminis constituendis exhibuerint, seu in illorum exhibitione malitiam commiserint, siue fraudem, ecclesiarum Antistites suspendimus a diuinis: Capitula vero, conuentus, & collegia quaecunque Ecclesiae interdicto supponimus, ac singulares personas Antistite inferiores, excommunicationis sententia innodamus. Ceterum ad praedictas decimas consequendas praecipimus etiam omnibus conditoribus, censuariis, & locatoribus proprietatum, fructuum, rerum & iurium praedictorum, etiam huiusmodi pensionibus oneratorum, ut utraque decimas nomine dominorum & pensionariorum ad computum suae quisque locationis, omnibus vero possessoribus, usufructuariis, & alijs pensiones solvere debentibus, ut ipsi etiam Decimas pensionum huiusmodi nomine pensionariorum, Camerae, & procuratoribus praedictis integre perfoluant. Decernentes Decimas fructuum, reddituum, proventuum, & aliorum iurium praedictorum secundum communem illorum estimationem constituendas, alias vero pensionum Decimas ad rationem decem pro centenario praestari debere, & secundum ea praedictos omnes infolidum cogendos esse, ipsarumque Decimarum procuratores a quibus libuerit integre exigendi optionem, facultatemque habere, neque vllas omnino immunitates & exemptiones, etiam ex causa resignationis, cessionis, iuris, concordiae, conventionis, aut quacunque alia graui & onerosa occasione quocunque modo concessas, & interim concedendas, integram solutionem huiusmodi reuocare, vel impedire, neque possessores, usufructuarios, aut alios pensiones huiusmodi solvere debentes, etiam si ipsi iuri & actioni petendae, vel detrahendae, vel retinendae portio, & rata partis pensionarios contingentis iureiurando renunciauerint, & illam libere donauerint, & facultati repetendi renunciauerint, atque ex forma

dictae

dictæ Camere amplissima cauerint, modo aliquo obligari, nec ad id pro dicto tempore constringi posse: Omnes vero concessiones, & quietantias receptionis decimarum à procuratoribus & ministris Camere prædictæ tam conductoribus, censuariis, & locatoribus nomine suorum principalium, quam etiam ipsis, nec non possessoribus, usufructuariis, & aliis pensiones soluere debentibus, nomine pensionariorum faciendas perinde valere, atque in iudicio, & extra illud ubique locorum fidem facere, ac si ipsi sint principalibus, & pensionariis præsentibus & solventibus factæ & exhibitæ fuissent. Conductores autem qui pretium locationis dominis legitime anticipauerint, locationem suam huiusmodi, quam ad hoc prorogamus, usque ad integram satisfactionem ut prius, etiam adueniente successore continuare debere. Sicque per quoscunque iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. Cardinales, in quavis causa & instantia, sublata eis et eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari, & diffiniri debere: nec non irritum & inane quicquid secus per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ut autem omnia supradicta, sicut causa vrgens postulat, diligenter & fideliter executioni demandentur, Dilectum filium nostrum Aloysium tituli sancti Marci presbyterum Cardinalem Cornelium nuncupatum, Camerarium nostrum, cuius integritas & experientia iam pridem nobis perspecta est, generalem omnium Decimarum prædictarum Collectorem in vniuersa Italia, cum omnibus & quibuscunque priuilegiis, iurisdictionibus & iuribus, quæ omnes alij ante hac huiusmodi Collectores habuerunt, auctoritate prædicta tenore præsentium constituimus & ordinamus, eique plenam, liberam & absolutam potestatem, facultatem & auctoritatem tribuimus, omnes ipsas decimas Camere prædictæ nomine ubique procurandi, prædictos omnes tam communiter quam diuisione ad integram illarum solutionem, uti prædictum est, faciendam, etiam per edictum locis publicis affigendum, non edicti & requirendi, non parentes, fraudantes, & ceteros contumaces in censuras & pœnas prædictas incidisse declarandi, proprietates, res, fructus & alia bona ipsorum, etiam manu regia apprehendendi, & usque ad condignam satisfactionem retinendi: Contradictores & perturbatores, molestatores, & rebelles quoscunque, eisque auxilium, consilium, vel fauorem, publice vel occulte, quouis quaesito colore præstantes, cuiuscunque dignitatis, gradus, & ordinis fuerint, prædictis aliisque censuris, & pœnis ecclesiasticis, nec non pecuniariis

ariis, cæterisque iuris & facti remediis opportunis compellendi, illasque etiam iteratis vicibus aggravandi, dignitatibus, beneficiis & officiis omnibus priuandi & amouendi & ad futura inhabiles faciendi, interdictum ecclesiasticum aponendi, auxiliumque brachij secularis quandocunque opus fuerit innocandi, ad sanitatem vero reuersos, qui debite fatissimeerint, ab omnibus censuris & pœnis supradictis in forma ecclesiæ cõsuetæ absoluendi, super irregularitate forsitan incurfa absoluendi, super irregularitate forsitan incurfa dispensandi & ad pristinum statum omnino restituendi. Præterea collectores & subcollectores fide & facultatibus idoneos in omnibus ciuitatibus terris & prouinciis Italiæ prædictæ quotquot videri expedire, eum simili aut limitata (non tamen absoluendi) potestate cõstituendi, eumque vel eos arbitrio suo reuocandi, negligentes & morosos remouendi, ac alium seu alios surrogandi quotiescunque ei videbitur, in delinquentes & suspectos per se vel aliū seu alios etiam simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij inquirendi & meritis pœnis puniendi, modos & formas in prædictis seruandos præscribendi, dubia quecunque in præmissis forte oritura declarandi & profus omnia et quæcunque circa ea necessaria & opportuna faciendi, statuendi & exequendi, etiam si talia forent, quæ mandatum exigent magis speciale quam præsentibus est expressum. Non obstantibus piæ me. Bonifacij Papæ viij. etiam prædecessoris nostri de vna et in Concilio generali edita de duabus dietis, ac aliis apostolicis cõstitutionibus, nec non ecclesiarum, monasteriorum, ordinum, congregationum, hospitalium, militiarum & locorum prædictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, et naturis, quodque Praelatis, et personis prædictis, eorumque ecclesiis et locis, vel quibusuis aliis communiter vel diuisione prædicta sit sede indultum, quod interdicti, suspēdi, vel ex cõmunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, nec non personis earumque nominibus & cognominibus, ecclesiis, monasteriis, ordinibus & locis, huiusmodi mentionem & quibuslibet aliis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, in genere & in specie quomodocunque concessis, confirmatis et innouatis, etiam solutiones decimarum aliter quam secundum antiquam taxam & nisi in vniuersali decimarum per orbem impositione fieri prohibentibus, nec non promissionibus, donationibus, iuramentis, renunciationibus, vinculis, & cautelis in assignatione prædictarum pensionum factis, quibus per impositionem

decimarum huiusmodi pensionum nemine teneri, neque eas quo ad
 praemissa, contra quem locum habere declaramus, aliisque in-
 dultis et literis apostolicis generalibus et specialibus cuiuscunque
 tenoris existant, per quae praesentibus non expressa, aut omnino
 non inserta effectus earum impediri valeat quomolibet vel dif-
 ferri: et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris li-
 teris mentio specialis, quae omnia contra praemissa nolumus cuiquam
 in aliquo suffragari, nec non aliis huiusmodi impositionibus, et con-
 cessionibus, ad tempus nondum elapsum per nos factis, ceterisque
 contrariis quibuscunque: In percipiendis autem decimis praedictis
 constitutionem recol. in mem. Clementis Papae V. similiter praedece-
 foris nostri in Concilio Viennensi editam, quod decimae ad monetam
 currentem communiter leuari, nec calices, libri, caeteraque ecclesia-
 rum ornamenta diuino cultui dicata, ex causa pignoris capi, percipi
 vel distrahi, aut alias quomolibet occupari debeant, ubique volu-
 mus obseruari. Quin etiam praecipimus, ne quisquam etiam plura
 quanticumque valoris beneficia ecclesiastica, seu plures pensiones, aut
 fructus, seu talia mixtim obtinens, pro litera & sigillo quietantiae
 vniuersalis, si illam habere voluerit, vltra vnum carlenum conficien-
 tem quatuordecim triginta septem huius monetae, soluere teneatur, nec
 ad aliud onus etiam praetextu cambij vsquam compellatur. Quia vero
 difficile nimis esset praesentes literas quacunque illis opus erit per-
 ferri, volumus quoque vt illarum exemplis etiam impressis & Nota-
 rij publici manu, ac Aloysij Cardinalis & Camerarij praedicti, aut
 alterius Collectoris, seu Praelati ecclesiastici, eiusue Curiae sigillo
 oblinatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud ubique loco-
 rum adhibeatur, ac si essent exhibitae, vel ostenae. Nulli ergo om-
 nino hominum liceat hanc paginam nostrae indictionis, impositio-
 nis, voluntatis, suspensionis, suppositionis, innodationis, praeccepti,
 decreti, prorogationis, constitutionis, ordinationis et declarationis
 infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
 tare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Pe-
 tri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae
 apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae millesimo
 quingentesimo septuagesimo quinto, quintodecimo Kal. Martij, po-
 tificatus nostri anno Quarto.

Ego Gregorius Catholicae ecclesiae episcopus:
 Locus Signi.
 Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis,

Ego

- Ego Fla. card. Vrsinus.
- Ego Christo. Madr. epif. Pran.
- Ego Benedict. card. Lomelinus.
- Ego A. car. Far. viceca. epif. tufi.
- Ego Gul. card. Sirleus.
- Ego S. epif. Sab. card. Pisanus.
- Ego Ludouicus card. Madrut.
- Ego Ful. card. Pern. epif. Alba.
- Ego F. card. Alciatus.
- Ego Iacobus card. Sabellus.
- Ego M. Ant. card. Maffeus.
- Ego Io. Ant. card. S. Georgij.
- Ego N. card. de Pelleuc.
- Ego Aloysius card. Camerari.
- Iul. Ant. card. Sanctae Seuerinae.
- Ant. card. Granuelanus.
- P. card. Cefius.
- Stan. card. Vvar. M. P.
- C. Card. Rambonillerus.
- Ego Io. Fra. card. de Gambarati.
- A. Card. Theanenfis.
- Ego A. card. Iesualdus.
- E. Felix. card. de Montealto.
- Ego N. card. Sermoneta.
- F. Vinc. card. Iustin.
- Ego In. Aualos card. de Araga.
- Ego Io. Hier. card. Albanus.
- Ego M. Ant. card. columnas.
- Ego Ph. Boncopag. car. S. Sixti.
- Ego Pr. card. Comensis.
- Ego Hier. card. Simoncellus.
- Ego Zacharias card. Delphin.
- Ego In. card. de Monte.
- Ego Io. Franciscar. Comenda.
- Ego Fer. card. de Mediciis.
- Ego A. card. Sfortia.
- Phicard. Vastauillanus.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo
 quarto. Inditione quarta, die vero nona mensis Martij, Pontifi-
 catus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina pro-
 uidentia Papae xiiij. Anno Quarto, retrospectae literae affixae & pu-
 blicatae fuerunt ad valuas Ecclesiae Sancti Ioannis Lateranen. & Ba-
 siliicae principis Apostolorum de Vrbe, nec non Cancellariae aposto-
 licae, & in acie Campi Fiorae, per nos Antonium Ludouicum, & Pe-
 trum Aloysium Gaytam S. D. N. P. Cursores.

Alamanus de Alamanis Mag. Curf.

Quod ad omnium licentiarum in vendenda monasteria monialium & vir-
 rum, & prohibito ne habentis licentias ab Episcopis vel superioribus in
 casibus necessariis, in quibusdam monasteria monialium,
 in quibusdam necessitatibus.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad

Vbi gratia & indulta ab hac sede concessa successu temporis in-
 conuentionem afferre noscuntur: expedit illa salubri praesiden-
 tis consilio submoueri. Proinde sanctimonialium quieti & tranquillitati
 consu-

consulere, ac omnia quæ illas à spiritualium rerum cogitatione & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque, & scandala ab eis remouere cupientes auctoritate præsentium reuocamus, & abolemus omnes & quascunque licentias, ac facultates ingrediendi monasteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibusuis etiam comitissis, marchionissis, ducissis, & aliis cuiuscunque status & conditionis mulieribus, ac etiam omnes & quascunque licentias ingrediendi monasteria, domos, & loca ipsarum sanctimonialium, quibuscunque viris etiam eiusdem status & dignitatis tam à prædecessoribus nostris, quam etiã à nobis & sedis Apostolicæ Legatis, aut aliis ex quibusuis quantumcunque vrgentibus causis sub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriis derogatoriis reuocatorum restitutoriis, aliisque efficacioribus clausulis, irritantibusque & aliis decretis etiã Motu proprio & ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad imperatoris, regum, reginarum, aliorumue Principum cõtemplationem, vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renouatas. Cassamusque & annullamus literas desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, super qua à nemine nisi à Romano Pontifice (praeterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeãt. Abbatissis vero necnon abbatibus, conuentibus, ac aliis monasteriorũ vtriusque sexus superioribus, & personis quocunque nomine vocẽtur, districte præcipimus sub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, ne in monasteria, domos & loca sua que nquam prætextu huiusmodi licentiarum & facultatum ingredi faciant vel permittant. Quin etiam sub eisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibemus atque interdiciamus omnibus & quibuscunque personis ecclesiasticis & secularibus, ac etiã ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessariis tantum ex decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne monasteria ipsa monialium pro libito, sed necesse sitibus vrgentibus duntaxat ingredi, neue moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, monasteriorumque & ordinum prædictorum iuramento, confirmatione apostolica

lica

lica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, exemptionibus & indultis apostolicis, illis eorumque superioribus prædictis, ac aliis quibuscunque per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & dictans sedem sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis concessis, & confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus, eorum tenores, perinde ac si ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentis, hæc vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Quoniam autem difficile esset præsentibus ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis etiam impressis manu Notarij publici, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ munitis, eandẽ fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, cassationis, annullationis, inhibitionis, præcepti, prohibitionis, interdicti, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Id. Iunij, Pontificatus nostri anno quarto.

Cas. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Indiotione tertia, die vero vigesimo quarto mensis Iunij, Pontificatus autem sanctissimi in Christo patris, et domini nostri domini Gregorij diuina prouidentia Papæ xliij. Anno quarto, Retroscripte literæ apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt in valuis ecclesiæ sancti Ioannis Lateranensis, ac Basilicæ principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi floræ, per nos Scipionem de Octauianis, & Ioannem Andream Panizzam apostolicos Cursores.

Ioannes Freile Mag. Curs.

Confirmatio priuilegiorum ordinis sanctissimæ Trinitatis redemptionis captiuorum etiam per modum cõmunicacionis & extensionis inter se, & cum aliis ordinibus mendicantium, & non mendicantium.

Kk

Gre

Regimini militantis Ecclesiae, disponente Domino, praesiden-
tes circa statum fidelium quorumlibet, praesertim religioso-
rum, studio pie vitae vacantium, prospere dirigendum atten-
tius cogitamus et eos, ut quietius vota sua Domino persolvere pos-
sint, eorumque loca & domos benignis fauoribus conseruemus, ac
his, qui propterea per praedecessores nostros proinde concessa fuisse
se dignoscuntur, ut firmiora persistant, cum a nobis petierunt, apostoli-
ci muniminis praesidium propensius impartimus. Dudum siquidem
sicut accepimus, felicitis recordationis Innocentius iij. Honorius etiam
iij. Gregorius ix. Celestinus iv. Innocentius etiam iv. Alexander iij.
Urbanus iv. Clemens iv. Gregorius x. Clemens vi. Innocentius etiam
vi. Urbanus v. Gregorius xi. Urbanus vj. Alexander v. Eugenius iv.
Sixtus iv. Innocentius viij. Alexander vj. Julius ij. Leo. Adrianus
vi. Clemens vij. Paulus iij. Julius etiam iij. Paulus iv. Pius etiam iv.
ac Pius v. praedecessores nostri ordini Sanctissimae Trinitatis, redem-
ptionis captiuorum ministro Generali & aliis fratribus, eorumque
ecclesiis, domibus & conuentibus, nonnullas gratias, concessiones,
indulgentias, peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias
libertates, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, decla-
rationes, facultates, diuersaque alia privilegia & indulta tam spiri-
tualia, quam temporalia, etiam per solam signaturam, aut viuę vocis
oraculo tam pro foro conscientiae, quam foro fori, in genere & spe-
cie, etiam per modum communicationis, siue exteřsionis privilegiorum, etiam
cum aliis quibuscunque ordinibus mendicantibus & non mendi-
cantibus concesserunt, aut iam concessa confirmarunt et approba-
runt, prout in singulis concessionibus & literis ipsarum praedecessorum
desuper confectis plenius continetur. Cum autem, sicut dilectus fili-
us Bernardus, modernus Minister Generalis praefati ordinis San-
ctissimae trinitatis, redemptionis captiuorum, nobis nuper exponi fe-
cit, ea firmiora conferri, quae Sedis apostolicae confirmatione saepius
roborantur, ideo nobis ipse Minister generalis humiliter supplicari fe-
cit, ut praedictis gratiis, concessionibus & privilegiis, aliisque praerogati-
uis & iudiciis praedecessorum literis contentis, nostrae approba-
tionis robur apostolica dignaremur. Nos igitur ad vberes fructus,
quos ordo Sanctissimae Trinitatis, redemptionis captiuorum huius-
modi, in agro militantis ecclesiae producere non cessat, debitum re-
spectum.

respectum habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praemissa, ac
omnia & singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, liberta-
tes, praerogatiuas, fauores, conseruationes, declarationes, facultates,
dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias & indulta spi-
ritualia & temporalia, etiam per modum communicationis & exteř-
sionis inter se & cum aliis ordinibus mendicantibus, & non mendi-
cantibus, eidem ministro Generali, ac aliis fratribus, ecclesiis, do-
mibus, conuentibus & locis dicti ordinis Sanctissimae trinitatis re-
demptionis captiuorum, eiusdemque ordinis monialium, seu soro-
rum monasteriis, seu domibus & ecclesiis, ac ipsis monialibus, seu so-
roribus & locis eorum quibuscunque, in genere & specie, etiam per so-
lam signaturam etiam viuę vocis oraculo, ut praefertur, aut alias tam
per praefatos & alios quoscumque Romanos Pontifices praedeces-
sores nostros, ac nos & sedem praefatam, quam Imperatores, Reges
et alios Principes, sub quacunque forma et expressione verborum co-
cessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, nec non cum omnibus et
singulis in eis contentis clausulis, decretis et declarationibus singu-
las desuper confectas literas et in eis contenta & inde secuta quaecum-
que, illorum omnium tenores & formas, datas, effectus & decreta
in illis clausulis, decretis et declarationibus, singulas desuper confe-
ctas literas et in eis contenta et inde secuta quaecunque, illorum om-
niam tenores & formas, datas, effectus et decreta in illis apposita,
ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro sufficienter
expressis habentes, dicta auctoritate apostolica, ac potestatis pleni-
tudine (quatenus sint in vsu, & sacris canonibus, & decretis sacri Co-
cilij Tridentini non aduersentur) approbamus, & confirmamus, per
petuamque roboris firmitatem obtinere & firmiter obseruari, nec
non in ipsis ministro Generali & fratribus, monialibus, sororibus, eo-
rumque ecclesiis, domibus, monasteriis & locis praefatis, ut illis om-
nibus (& praecipue Castellae, ac Legionis prouinciarum specialiter) ac
etiam per modum communicationis et exteřsionis huiusmodi, ac
alias quomodolibet concessis, suffragari, illisque frui, vti & gaudere
quando, ac quoties opus fuerit posse et debere in iudicio et extra,
ac etiam in foro conscientiae, in omnibus & per omnia, perinde ac si
specialiter et expresse eidem ministro Generali, fratribus, monialibus,
siue sororibus, ecclesiis, domibus, seu monasteriis, conuenti-
bus et locis praefatis concessa fuissent, decernimus, nec non priuile-
gia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, exem-
ptiones, fauores & gratias huiusmodi, modo & forma, quibus con-
firmata a nobis sunt, ad domos, & loca quaecunque dicti ordinis

Sacrosanctae Trinitatis redemptionis captiuorum, haecenus recepta, & in posterum recipienda, extendimus & ampliamus. Non obstantibus praemis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, etiam Generalis Concilij Lateranen. ultimo celebrati, ac ordinum praedictorum iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon omnibus illis, qui singuli praedecessores praedicti in suis literis praedictis voluerunt non obstat, ceterisque contrariis quibuscunque. Ceterum quia difficile foret praesentes literas ad quacunque loca, ubi ille necessariae fuerint, deferre, volumus & praedicta auctoritate apostolica decernimus, quod earundem literarum transumptis, etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius prelati ecclesiastici, seu curiae ecclesiasticae munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, fides adhibeatur plenaria, ac illis status in omnibus, & per omnia, sicut originalibus, literis adhiberetur & starecur, si forent exhibitae, vel ostensae. Dat. Romae apud sanctum Petrum, sub anno iulij pifcatoris, die decimadona Nonembrii, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. Pontificatus nostri anno quarto.

Confirmatio & ampliatio privilegiorum & indulgentiarum Archiconfraternitatis sanctissimae Trinitatis de Vrbe, & illi aggregatarum & aggregandarum Confraternitatum.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Apostolicam dignitatem apicem, meritis licet imparibus, diuina dispositione vocati curis urgemur alsiduis, & debita meditatione pulsamur, ut charitatis, & misericordiae opera ubique locorum praesertim in alma vrbe exerceantur, & his quae propterea per Christi fideles pie religioseque fieri consueuerunt, libenter, dum a nobis petitur, ne aliquando de illis haeritari contingat, nostrae confirmationis robur aduicimus, & circa ea per quae salus votina succedat, ac ecclesiae aliaque pia loca ad exercitium huiusmodi destinata ab ipsis fidelibus in debita veneratione habeantur, credite nobis potestatis auctoritatem fauorabiliter impartimur, fidelesque ipsos ad id spiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus frequenter inuitamus. Exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Confratrum Archiconfraternitatis sub inuocatio-

atione sanctissimae Trinitatis in Alma Vrbe canonice institutae petitione continebat, quod alias postquam foelicis recordationis Pius Papa Quartus praedecessor noster institutionem confraternitatis sub inuocatione eiusdem sanctissimae Trinitatis, in qua ut acceperat, dilecti filij illius Confratres varia pietatis & laudabilia opera exercebant & in pauperibus peregrinis & conualescentibus personis ad Hospitale dictae Confraternitatis vndequaque confluentibus excipiendis et reficiendis, multisque aliis pietatis, & charitatis operibus non solum in peregrinorum et conualescentium huiusmodi maximam commoditatem & consolationem, verum etiam cum totius dictae Urbis & Orbis amplissima laude et decore magis ac magis indies se exercebant et perpetuo exercere intendebant, nonnullaque statuta et ordinationes desuper condiderant, eorundem confratrum salubribus votis et gratis in conspectu Dei et hominum pietatis operibus id exposcentibus, apostolica auctoritate perpetuo approbauerat et confirmauerat, eandemque Confraternitatem in Archiconfraternitatem eiusdem sanctissimae Trinitatis, ita ut ab ea tanquam matrice aliae siquae de nouo erigerentur Confraternitates, dependerent, dicta auctoritate etiam perpetuo crexerat et instituerat, ac Archiconfraternitatis titulo decorauerat, necnon eiusdem archiconfraternitatis confratribus ut priuilegia et indulgentias sibi pro tempore concessas Confraternitatibus erigendis huiusmodi communicare possent, indulserat, ac tam in approbatione et confirmatione Confraternitatis huiusmodi, illisque in Archiconfraternitatem erectione et institutione praefatis, quam etiam postea, ac alias sub certis modo et forma limitatas et modificatas et tam perpetuas, quam ad tempus indulgentias et peccatorum remissiones, ac relaxationes, aliasque facultates gratias & priuilegia seu indulta eadem auctoritate concesserat et relaxauerat. pia mem. Pius Papa V. etiam praedecessor noster omnes et singulas indulgentias et facultates eadem necnon quascunque alias indulgentias ac priuilegia quibusuis Confraternitatibus et aliis personis sine locis communicandi in genere vel in specie quomodolibet concessas reuocauit, prout in diuersis tam Pij Quarti sub plumbo et in forma Breuis, quam Pij Quinti praedecessorum huiusmodi respectiue confectis literis plenius dicitur contineri. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, nonnullae ex indulgentiis et priuilegiis per dictum Pium Quartum praedecessorem ipsis Confratribus concessis clausulas illas et alias indulgentias, necnon communicandi facultatem contineant ac propterea literae Pij Quarti praedecessoris huiusmodi et in eis contentae indulgentiae, concessiones gratiae et indul-

ta huiusmodi, a dictis Confratribus, & aliquibus aliis in dubium reuocari possent, pro parte eorundem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, vt in praemissis opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui singulorū Christi fidelium deuotionem et pietatis opera nostris potissimum temporibus propagari sinceris exoptamus affectibus, ac ea quae propterea facta fuisse dicuntur, vt firma et illibata persistant, apostolico munimine roboramus, singulos Cōfratres praefatos a quibusuis excommunicationis et suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis cēsuris et poenis a iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectū praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes et absolutos fore censentes, necnon literarum praefatarum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati institutionem, ordinationes et statuta, illorumque approbationem & confirmationem, dictaeque Confraternitatis in Archiconfraternitatem erectionem & institutionem praefatas apostolica auctoritate praedicta etiam perpetuo approbamus et confirmamus, illisq; omnibus perpetuam & inuiolabilem firmitatis robur adiucimus. Et insuper, vt ipsius Archiconfraternitatis, ac aliarum illi pro tempore aggregatarum & aggregandarum Confraternitatum Confratres nunc & pro tempore existentes in tam pio, et laudabili instituto eo alacrius persistant, quo maioribus caelestis gratiae donis pro animarum suarum salute conspexerint se referatos, de orani potentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate consili, Omnibus, & singulis vtriusque sexus Christianis fidelibus vere poenitentibus, & confessis, qui de gremio dictae Archiconfraternitatis & seu aliarum Confraternitatum illi aggregatarum & in futurum aggregandarum huiusmodi vbiuis locorum consistentium pro tempore esse desiderauerint, in ipsa eorum in Confratres Archiconfraternitatis & Confraternitatum praefatarum receptione & descriptione, plenariam, necnon illis etiā vtriusque sexus pro tempore existentibus, qui corde cōtriti, ac vere poenitentes & confessi in mortis articulo nomen Iesus deuote inuocauerint, aut aliquod poenitentiae signum fecerint, etiam plenariam, Ac tam eisdem Confratribus, quam omnibus & singulis aliis vtriusque sexus Christianis fidelibus etiam vere poenitentibus & confessis, qui singulis Natiuitatis, Annunciationis, Visitationis, Purificationis & Assumptionis Beatae Mariae virginis festiuitatibus, ac die

ac die Dominica festa eiusdem sanctissimae Trinitatis annuatim Archiconfraternitatis, seu Confraternitatum aggregatarum & aggregandarum praefatarum Ecclesias, seu Capellas, vel Oratoria deuote visitauerint, & inibi ad Deum preces, prout vniciue suggeret deuotio, fuderint, in die Dominica festi sanctissimae Trinitatis videlicet, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem perpetuo duraturam. In reliquis vero Natiuitatis, Annunciationis, Visitationis, Purificationis & Assumptionis festiuitatibus huiusmodi septem annos, & totidem quadragenas. Ac ipsis Confratribus, qui vltima Dominica cuiuslibet mensis totius anni, vel ipsam Dominicam immediate sequentem Lunae, siue Martis, aut aliis diebus orationi quadraginta horarum nuncupatae per dictos Confratres pro tempore in eorum Ecclesiis, seu Capellis, vel Oratoriis faciendae & continuandae interfuerint, dummodo saltem per dimidiam horam in ea pro reipublicae conseruatione & augmento, ac principum Christianorum mutua, & vniuersali pace, necnon nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis, ac Romanae Ecclesiae, et illius pastorum foelici, et prospero statu, pias ad Christum preces effundendo continuauerint, quoties id fecerint, annum vnum. Eis quoque vere poenitentibus & confessis qui sanctissimum Eucharistiae sacramentum singulo mense susceperint, septem annos, & totidem quadragenas. Ac insuper illis Confratribus, qui Confratrum & aliorum in eorum ecclesiis, seu capellis, aut oratoriis sepeliendorum cadauera ad sepulturam associauerint, vnum annum: Et tam ipsis quam aliis Christianis fidelibus dictarum Archiconfraternitatis, & Confraternitatum tantum similiter vere poenitentibus & confessis, qui qualibet die Veneris totius quadragesimae Ecclesias, seu Capellas, vel Oratoria Archiconfraternitatis, seu Confraternitatum aggregatarum, seu aggregandarum huiusmodi deuote visitauerint, & inibi prout vniciue suggeret deuotio ad Deum preces effuderint, quoties id fecerint, septem annos & totidem quadragenas, necnon Confratribus tam Archiconfraternitatis quam Confraternitatum aggregatarum & aggregandarum huiusmodi, qui peregrinorum ad dictam Urbem & Ciuitates, ac loca vbi Confraternitates aggregatae & aggregandae reperientur, ac ad hospitalia pro ipsis peregrinis excipiendis destinata ad ibi hospitandum confluentium, & diuertentium pedes lauerint, & in mensa eisdem peregrinis charitatiue ministrauerint & insruerint, centum dies, Illis etiam Confratribus dictae Archiconfraternitatis, qui eisdem peregrinos ad Ecclesias Urbis huiusmodi pro inibi in-

dulgentiis consequendis associaverint, duos annos de iniunctis sibi poenitentis auctoritate praefata tenore praesentium misericorditer in domino concedimus, elargimur, et relaxamus. Et insuper, ut ipsi Cōfratres et alij Chriustifideles indulgentiarū, remissionum et relaxationum praefatarum Deo propicio facilius efficiantur participes, illis, & eorum cuilibet, ut tēporibus & diebus supradictis quoscunq; saeculares vel quorumvis ordinū etiam medicantium regulares presbyteros idoneos ab ordinariis locorū approbatos in suos possint eligere confessores, qui eorū confessionibus diligēter auditis, eos & eorum quemlibet ab omnibus et singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantūcunq; grauibus et enormibus, etiā sedi apostolicae reservatis, exceptis contentis in literis in die Coenae Domini legi consuetis, toties quoties, et etiā a criminibus in eisdē literis contentis semel in vita tantū, et in mortis articulo eadē auctoritate absolvere, ac pro cōmissis poenitentiam salutarem iniungere. Necnon vota quaecunq; Ierosolymitan. visitationis Iovinū eorundem beatorum Petri et Pauli apostolorum, ac sancti Iacobi in Compostella, necnō castitatis et religionis votis dūtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare. Ac postremo eisdem Confratribus, ut alia quaecunq; ordinationes, et statuta foelix regimē et prosperum statum, ac gubernationem illorum Archiconfraternitatis & Cōfraternitatum aggregatarum & aggregandarum praefatarum, rerumq; spiritualium & tēporalium quomodolibet concernentia cōdere & facere, ac tam illa quam alia quaecūque licita & honesta, ac sacris canonibus & decretis Concilij Tridenton. contraria, quoties eis videbitur immutare, limitare, alterare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare libere, & licite valeant, licentiam concedimus & impartimur. Districtius inhibentes omnibus & singulis etiam quibusvis commissariis S. Spiritus in Saxia, & S. Iohannis Lateranensis, etiam S. Rochi de vrbe praefata, necnō S. Bernardi Montis Sionis, & S. Mariae del Populo nūcupatae, & S. Iacobi Incurabilium, Neapolitan. ac Annunciationis B. Mariae virginis Cateran. aliorūque hospitalium, & piorū locorum, necnō quibusvis alijs personis cuiuscunq; gradus & prae eminentie fuerint, ne publice vel occulte, directe vel indirecte quouis quæsito colore, vel ingenio dilectos filios, modernos, & pro tēpore existentes primicerium & custodes tā Archiconfraternitatis quam Confraternitatum aggregatarū & aggregandarum praedictarum, vel ab eis etiam pro tēpore deputatos molestare, perturbare, inquietare, vel impedire in toto vel in parte vilo modo audeant vel praesumant, ac decernētes ex nunc irritum, &

& inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate sciēter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis contrariis quibuscunq;. Quocirca venerabilibus fratribus nostris patriarcalibus, Archiepiscopis & Episcopis, necnō dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicariis, officialibus, ac abbatibus, prioribus, capellanis, conventibus, parochialium ecclesiarum Rectoribus, & eorum vicariis, a quorumcunq; etiam mendicantium ordinum generalibus, provincialibus, & alijs superioribus, ac praedicatoribus, alijsque ad quos spectat & spectare poterit quomodolibet in futurum, tam exemptis quam non exemptis, vbi libet existentibus, per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet quoties pro parte Primicerij & Custodum, aut ab eis deputatorum praedictorum cum debitis reuerentia & honore fuerint requisiti, praesentes literas, ac earum transumpta seruatim a forma dicti Concilij recipiant & admittant, ac ab eis recipi & admitti faciant. Volumus autē quod si Ecclesiae, seu capellis vel oratorijs praedictis, aut alijs ut praefertur aliqua alia indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsam duratura per nos concessa fuerit, praesentes literae quo ad indulgentiam per praesentes respectiue concessam huiusmodi nullius sint roboris, vel momenti. Et quia difficile foret eandem praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus et dicta auctoritate similiter decernimus, quod huiusmodi praesentium transumptis etiam impressis manu Secretarij dictae Archiconfraternitatis subscriptis, & sigillo eiusdem Archiconfraternitatis munitis eadē prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostrae absolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, elargitionis, relaxationis, impartitionis, inhibitionis, mandati, voluntatis & decretorū infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae, mille simo quingentesimo septuagesimo sexto, Kalen. Aprilis. Pontificatus nostri anno quarto.

Ferd. Card. de Medicis Summ.

Cas. Glorierius.

L. Anastasius.

Registrata apud Caesarem secretarium.

Kk 5

Quod

Quod ordinarij Collatores prae textu literarum Nicolai Papae V. pro concordantia Germaniae, conferre non possunt beneficia ecclesiastica post tres menses ex quo vacarunt. si de illis intra haec tempus a sede apostolica provisum est.

Gregorius Episcopus servus servorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

Quæ in Ecclesiam Dei incommoda inferunt, nostra nos expedit animadversione mouere. Cum itaque per literas foelic. Nicolai Pap. V. nationi Germaniae pro illius unitate, & concordia cum sede apostolica, inter alia concedatur, vt quoties aliquo vacante beneficio ecclesiastico, in mensibus Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris & Nouembris, in quibus vacantium Germaniae beneficiorum ecclesiasticorum dispositio dictae sedi specialiter reseruata est, non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis, in loco beneficij quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea ordinarij, vel alius ad quem illius dispositio pertinet, de illo disponere possit, & saepenumero contingat, vt antequam inquisitio, quam plerumque etiam in concursu plurium, siue in partibus, siue apud dictam sedem fieri oportet in vitam, mores, & doctrinam eorum, quibus de dictis beneficiis per sedem eadem prouidendum est, compleri possit, aut antequam de ipsis prouisionibus, seu de mandatis quæ ad inquisitiones & prouisiones huiusmodi faciendas ab eadem sede impetrantur, vel Motu proprio procedunt, literæ apostolicæ conficiantur, vel etiam antequam mandata ipsa ab Iudicibus ad quos directa sunt, recipiantur vel recepta expediantur, interdum quoque literis apostolicis expeditis, & gratia purificata, seu mandatis praedictis receptis, & inquisitione completa; antequam omnimoda executio perficiatur, propter diuersa impedimenta quæ frequenter succedunt, tempus trium mensium ex quo vacatio beneficij in loco ipsius nota est, expiret, ac proinde ordinarij locorum, aut alij ad quos talium beneficiorum dispositio, cessantibus apostolicis reservationibus, pertinet, lapsa tempore praedicto, licet priusquam illud haberetur, prouisionis siue alterius dispositionis de illis à dicta sede iam gratia facta fuerit (quod ipsum a distribuendum & quærendum ius satis superque esse certum in interpretatione frequenter declaratum est) illa tamen conferre non attendant: Quæ de causa multis religione & pietate insignibus, quan

quando ij post ostensum virtutis, & doctrinae suae specimen, atque inde immensos labores, & sumptus beneficiis potiri deberent, alij pro occupatores obtentu ordinariæ collationis huiusmodi contra aduertantur: Nos indignum rati, quod temporis mora quam ad perscrutandum accuratius talium probitatem, industriam, & alia requisita intercedere pro utilitate ecclesiae necesse est, locum iniurijs aperiat, attendentesque verba praedicta (in loco beneficij) cum verbis (notæ vacationis) quæ protinus antecedunt coniungi, & ad illa dumtaxat referri, ac voluntatem concedentis, sensumque concessionis, & literarum praedictarum sic esse, vt dispositio beneficij intra tres menses à die notæ vacationis à sede praedicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum re inter vtriusque iuris interpretes iam pridem controuersa summa ratione iudicatum apparet: vix enim est vt itineribus non modo in festis aut prohibitis, quod fere semper aliquo contingit, sed etiam expeditis quis ex tam longinquis regionibus ad dictam sedem profectus, & in ea ad expediendum negotium vel paulisper moratus, in eadem se recipere tanta temporis angustia possit. Quocirca æquitate & iustitia suadentibus, praesentium auctoritate declaramus concessionem Nicolai Papae, & literas praedictas locum omnino non habere, quod Ordinarij, aut alij collatores praedicti, post lapsum trium mensium ex die notæ vacationis in loco beneficij disponere possint de vllis beneficiis praedictis, alijs sub concessione & literis praedictis comprehensis extra Ro. Cur. in mensibus praedictis quoquomodo vacantibus, vel vacaturis, de quibus intra dictam tempus trium mensium per Romanum Pontificem ac dictam sedem qualiscunque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. Ne tamen cuiquam licitum sit factam à sede praedicta dispositionem huiusmodi in longum obtegere: illi quibus deinceps gratia huiusmodi concedentur, earum concessionum fidem & testimonium intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficij huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficij loco publicare quoquomodo teneantur. Decernentes omnes & quascunque dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem seu publicationem huiusmodi pro tempore factas, nullas & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fore. Sicque in quibusuis causis presentibus & futuris iudicari debere. Necnon irritum & inane quicquid secus super his ab eisdem collatoribus, aut quibuscunque aliis scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quod si forte quisquam collatorum praedictorum fuerit praesentium violator, eum à beneficiorum & officiorum collatione tam diu

suspendimus, donec ipse veniam petens restitutionis gratiam à sede praedicta meruerit obtinere. Caterum volumus vt praesentium transumptis etiam impresis notarij publici manu, & sigillo personę in dignitate ecclesiastica cõstitutę ob signatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud vbique locorum adhibeatur, quę adhiberetur ipsis praesentibus si essent exhibitae vel ostensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę declarationis, decreti, suspensionis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Kal. Nouēbris. Pontificatus nostri anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

M. Datarus.

A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Inditione quarta, die vero vigesima nona mensis Nouēbris. Põtificatus sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidētia Pap. XIII. Anno quinto, Retroscriptę literę affixę lectę & publicatę fuerūt et per aliquod temporis spatium dimissę in valuis sancti Ioannis Lateranen. de Vrbe, et principis Apostolorū de vrbe, et in acie Campi florę per nos Ioannem Freyle, & Claudium Mongeat eiusdem sanctissimi D. N. pap. Curf.

Antonius Ludouicus Mag. Curf.

Deputatio R. P. D. Ludouici Taberna protonotarij & thesaurarij apostolici in collectorem generalem Spoliorum.

Gregorius Papa XIII. Dilecte fili salutem & apostolicam benedictionem.

Cum sicut accepimus, nonnulli, res, et bona mobilia et immobilia, ac semouentia ex fructibus beneficiorum ecclesiasticorum acquisita, per obitum prelatorum, et aliarum quarumcunq; personarum ecclesiasticarum, secularium, et quorumuis ordinum regularium, quę extra hanc aliam urbem decesserunt, remanentia et relicta, quę tanquam spolia alijs foel. record. Paulus papa III. prædecessor noster ad Cameram apostolicam spectare, et pertinere decreuit et declarauit, necnon fructus, redditus, et proventus mensarum patriarchalium, metropolitanarum, et aliarum cathedralium ecclesiarum et monasteriorum in tota Italia cõsistentium, et per obitum

obitum illorum prelatorum vacantium indebite occupare, & spoliis, ac fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi dictam Cameram de fraudare, necnon diuersas res, & bona vacantia, tam in alia vrbe, & eius districtu, quam in toto statu ecclesiastico ad eandem cameram spectantia, occupare, occultare, & retinere præsumpserint, & præsumant in animarum suarum periculum, ipsiusque camerę præiudicium non paruum: Nos pro nostri pastoralis officij debito, talium personarum ausus temerarios reprimere, & ne spolia, ac fructus & bona vacantia huiusmodi in posterum dissipentur & occupentur, opportune providere volentes, ex certa nostra scientia, ac de apostolice potestatis plenitudine omnes, & quoscunq; dictorum spoliatorum, & fructuum per totam Italiam adhuc vsque diem quomodolibet deputatos collectores, & subcollectores, ac bonorum vacantium commissarios, & officiales primum, & ante omnia reuocantes, omnemque illis desuper attributam potestatem, & auctoritatem abdicantes, Te, de cuius fide & integritate, & diligentia plurimum in Domino confidimus, nostrum, & dictę camerę in vniuersa Italia spoliatorum ad ipsam cameram pertinentium, necnon fructuum, reddituum, & prouentuum mensarum huiusmodi collectorem, ac bonorum vacantium in vrbe, eiusque districtu, & toto statu ecclesiastico commissarium, & iudicem generalem auctoritate apostolica tenore praesentium, quoad vixeris, & quoadiu thesaurarius nostri generalis officium obtinueris, constituimus & deputamus. Dantes tibi plenam, & omnimodam potestatem, & auctoritatem omnes, & singulas res, & bona quęcunq; mobilia & immobilia, ac semouentia, spolia nuncupata, & bona vacantia huiusmodi, ac etiam illa quę ex fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis erupta, edificata, refecta, & restaurata fuerint, seu alijs ex eisdem fructibus, redditibus, & prouentibus quomodolibet prorenerint per obitum quarumcunq; personarum ecclesiasticarum beneficia ecclesiastica tam simplicia quam administrationem habentia, obtinentium, nisi quoad simplicia de fructibus huiusmodi dispositum fuerit, vel ex privilegio apostolico, vel ex consuetudine legitime præscripta, tam secularium quam quorumuis ordinum regularium quauis etiam pontificali dignitate fulgentium in vniuersa Italia, extra tamen dictam urbem pro tempore decedentium, remanentia, & relicta cuiuscunq; qualitatis, generis, & speciei fuerint, etiam gemmas, & alia pretiosa, & pecuniarum summas, necnon etiam fructus, redditus, & proventus mensarum huiusmodi à die ecclesiarum & monasteriorum vacationis huiusmodi vsque ad diem præfectio-

nis, ac prouisionis, seu commēdę de illis faciendi, quos omnes, & singulos fructus, redditus, et prouentus ad nos et dictam cameram spectare, et pertinere volumus et decernimus, et eidem camerę appropriamus et applicamus: necnon omnia et singula bona vacantia, cuiuscunque qualitatis et quantitatis in vrbe, districtu, et statu praedictis, nostro et praedictę Camerę apostolicę nomine colligēdi, percipiendi, exigendi, et recuperandi, ac tam super illis, quam aliis quibuscunque spoliis, quę hactenus in ipsa Italia ē bonis vacantibus huiusmodi per similia personarum obitum, aut alias remanserūt, & indebite vsurpantur, omnibus viis, & modis inquirendi & inuestigandi, & pro faciliiori inquisitione quascunque personas cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & pręminentię fuerint, etiam exemptas, ac praedictos collectores, subcollectores & officiales eoram te vel alio seu aliis a te deputandis comparandum, necnō de administratis, exactis, & receptis per eos computum, & rationem reddendum, illosque quorum testimonio te indigere cognoueris, ad se examini subficiendum, ac spoliōrum, necnon fructuum, reddituum & prouentuum, ac bonorum vacantium huiusmodi occupatores, & detentores, ad spolia, fructus, redditus, & prouentus, ac bona vacantia eadem relaxandum, & tibi consignandum & soluendum, sub cęsuris & pœnis ecclesiasticis per te infligendis, ac etiam pecuniariis tuo arbitrio moderandis, & applicandis monendi & compellendi, ac contradicētores quoslibet, & rebelles, ac retinentes, censuras, & pœnas praedictas incidisse declarandi, & illas aggrauandi & reaggrauandi, auxiliumque brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi: & super iisdem spoliis & fructibus, redditibus & prouentibus, ac bonis vacantibus pro dicta Camera, prout tibi videbitur, componēdi & concordandi, soluentesque de compositis, & solutis per eos, ac receptis absoluendi & liberandi, necnon ad cor reuersos, si id humiliter petierint, a censuris & pœnis, si quas incurrerint, pręuia satisfactione absoluendi & liberandi, ac in praemissis omnibus & singulis summarie, simpliciter, et de plano, et sine strepitu et figura iudicij, sola facti veritate inspecta procedendi: vnum quoque vel plures loco tui, cū simili, vel limitata potestate substituendi, ac alia praemissa faciendi, subcollectores, & officiales deputandi & subdelegandi, illosque quoties tibi videbitur reuocandi, cęteraque omnia & singula faciendi, gerendi, et exequendi, quę in praemissis et circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna: Et insuper vt exactio spoliōrū, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, necnon bo-

no-

norū vacantium huiusmodi celerius & facilius fiat, quod de cetero omnes, et singulę lites, causę, & controuersię super quibusuis ipsorum spoliōrum, ac fructuum, reddituum, et prouentuum, necnō bonorum vacantium negotiis nunc et pro tēpore pendentibus, a nullo alio quam a te seu aliis super dictis spoliis, & fructibus redditibus, et prouentibus, ac bonis vacantibus pro tempore deputatis collectōribus, aut subcollectōribus & officialibus, aut particularibus delegatis, cognosci, nec alteri nisi per commissionem manu nostra signatam, vel per nostras literas committi, aut delegari possint, et citato moderno, et pro tempore existente dictę camerę apostolicę Commissario generali: Quodque lites et inhibitiones, vel mandata, quę aliās, quam ex commissionibus, vt praefertur manu nostra signatis, eodemque commissario citato, vel literis nostris emanauerint, quoad earundem causarum introductionem, et litis pēdentiā, seu tuorum ministrorum, per te ad id deputandorum iurisdictionis, et processuum impedimētum vel retardationem, nullius sint roboris, vel momenti: Quodque a sententiis per te seu tuos ministros praefatos super praemissis pro tempore latis nullatenus appellari, seu earum executio differri, aut suspendi nullatenus possit, aut debeat, nisi data prius bancaria cautione in forma depositi, dicta auctoritate, per eadē praesentes statuimus et ordinamus, ac quicquid secus super iis a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorantar contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnō ecclesiarum, monasteriorum, et ordinum praedictōrū vel locorum, vbi bona vacantia huiusmodi sita fuerint, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis, ecclesiis, monasteriis, ordinibus, et locis praedictis, eorumque superioribus, praefatis et personis, ac quibusuis aliis sub quibuscūque tenoribus et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusq; et aliis decretis, etiā iteratis vicibus concessis, confirmatis et inuouatis, quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica indiuidua et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus pro sufficienter expressis inferentibus habentes, illis aliis in suo robore permanfuris, hac vice duntaxat

taxat

taxat ad effectum praesentium specialiter, & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque: aut si aliquibus communiter, vel diuisim, ab apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die quarta Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Pontificatus nostri anno quinto

A Tergo.

Dilecto filio Magistro Ludouico Tabernæ Notario & Thesaurario ac spoliiorum Collectori generali nostro.

Cg. Glorierius.

Quod in causis spoliiorum ad thesaurarium & generalem spoliiorum collectorem tantum appellari possit, & debeat.

GREGORIUS PAP. XIII.

MOtu proprio &c. Cognoscentes quam frequenter contingat, quod nonnulli qui bona per ecclesiasticas personas relicta spolia nuncupata, quæ ad nostram Cameram apostolicam pertinent, occupata detinent, variis praetextibus & calumniis, dilationes & subterfugia quærentes ad illorum satisfactionem & consignationem effugiendam friuolas appellaciones & prouocationes à subcollectorum & ministrorum per nostram thesaurarium generalem, cui in vniuersa Italia dictorum spoliiorum praecipuam curam dedimus, deputatorum processibus, decretis, seu sententiis, interponentes, causas ipsas diuersis iudicibus non informatis, & ubi non est qui huiusmodi expeditioni vacet, modo per signaturam nostram, seu Cancellariam, modo per cameram apostolicam committi procurant, & quandoque inhibitiones summa cum malitia extorquent, tribunal dicti nostri thesaurarii, cui hæc iurisdictio peculiari ter demandata est, subterfugientes, quo fit vt spoliiorum exactio quæ quam celerius fieri deberet, diutius retardetur in magnam cameræ præfatæ lesionem. Nos attendentes quod per quamplures Rom. Pont. prædecessores nostros & nos statutum fuit, quod omnes & singule causae, lites, & controuersie super quibusuis ipsorum spoliiorum negotiis à nullo alio quam à thesaurariis, & pro tempore deputatis generalibus Collectoribus, seu ab eisdem deputatis Subcollectoribus cognosci, nec alteri nisi per commissiones manu nostra signatas committi & delegari possunt, citato etiam pro tempore existente

istente eiusdem Cameræ commissario generali: Et quod licet pro spoliis exigendis dictus Thesaurarius & generalis collector in variis locis subcollectores deputet, eos tamen quotiens ei videtur reuocandi facultatem habet & proterea in huiusmodi negotiis semper remanet iudex & ad ipsum a sententiis & grauaminibus subcollectorum præfatorum est appellandum: Nihilominus volentes hisce incommodis prouidere & malitiis hominum obuiare, Motu proprio &c. decernimus et declaramus, quod de caetero a processibus decretis & sententiis etiam diffinitiuis subcollectorum et ministrorum a dicto nostro Thesaurario et pro tempore existente spoliiorum et iurium Cameræ generali Collectore deputatorum, non ad nos, nec ad cameram apostolicam, sed ad ipsum tantum nunc et pro tempore existentem Thesaurarium et collectorem appellari possit et debeat. Quodque appellaciones, prouocationes et recursus aliter et contra praesentium tenorem interpositæ nullius sint roboris et momenti, nullumque effectum nec deuolutiuum nec suspensiuum habeant. Quocirca dilectis filiis Aloysio Sanctæ Romanæ ecclesiæ camerario et camerae apostolicæ clericis et praesidentibus, ac omnibus Romanis Curiales iudicibus tam ordinariis quam delegatis cuiuscunque gradus &c. in virtute sanctæ obedientiae et sub indignationis nostræ poena praecipimus et mandamus, ne in quibusuis causis et negotiis spoliiorum, illicitarum negotiationum, ac fructuum vacationis tempore obuentorum ad cameram nostram spectant, aut ab ipsis quomodolibet dependentibus, incidentibus, emergentibus, annexis, aut causas committendo, aut inhibitiones decernendo vel relaxando, sese nec in prima nec vltiori instantia aliquo modo ingerant et intromittant. Nos enim dictas appellaciones, prouocationes, recursus, causarum commissiones, inhibitiones, ac alia quaecunque inde secuta decernimus ex nunc irritas et inanes. Et nihilominus volumus et mandamus, quod tam Thesaurarius et generalis collector, quam Subcollectores et ministri præfati absque aliquo scrupulo et poenarum incurfu illis reiectis ad vltiora in causis procedere possint et debeant, partibus alias iuxta facultates ei concessas iustitiam ministrando. Et si quando ad cameram seu alios præfatos super causis antedictis re curri contigerit, volumus quod statim et absque circuitu per cameram et alios dictæ camerae ad eundem Thesaurarium et collectorem directe dimittantur, sicque per quoscumque &c. etiam in pendentes causis iudicari et diffiniri debere, sublata &c. irritum &c. Non obstantibus &c. Volumus in super, quod praesentis Motus pro

prj sola signatura sufficiat, etiam absque data et registratura ubiq;
fidem faciat, regula in contrarium non obstat. &c.

Placet Motu proprio V.

*Quod bona Regularium extra claustra degentium ad Camera apostolicam
spectant & quod in omnibus mera spolia eadem Casse
vere & proprie haeres.*

Gregorius Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Officij nostri partes sedulo praestare tenemur, ut dubia, quae
ab aliquibus falso sub praetextu, vel nimis subtiliter excita-
ta, in Camerae nostrae apostolicae praedictum tendunt, de
claratione nostra dilucidentur. Nuper accepimus, quod etsi sacre.
Pius Papa iv. praedecessor noster constitutionem, et quaecunque
in illa continentur per pie memoriae Paulum Papam iv. etiam praede-
cessorem nostram contra Apostatas edictam, perquam inter cete-
ra decrevit bona quaecunque mobilia et immobilia, ac census, red-
ditus et proventus, iura et actiones per regularem ordinem pro-
fessos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia
suorum superiorum degentes, tempore quo extra claustra huius-
modi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis
professis ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum cum cura
per eos obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria, seu
artificio, mercatura, vel ex testamento, sine successione ab intesta-
to quorumvis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum,
aut quorumcunque aliorum factae essent, non fisco, aut camerae
apostolicae, sed religioni, aut monasterio, in quo, seu quibus primo
professi fuissent, eo ipso applicata esse et conferri debere ad iuris et
sacrarum constitutionum formam reduxerit. Necnon praefata bo-
na regularium extra claustra, ut praefertur, degentium siue mendi-
cantium siue non mendicantium, aut militiarum professorum, etiam
si loca et canoniceales portiones, aut dignitates in cathedralibus, vel
collegiatis ecclesiis cuiusvis ordinis regularibus obtinuerint, ac Epi-
scopali, Archiepiscopali, Patriarchali, primitiali, vel quavis alia prae-
fulserint dignitate, post eorum obitum ad eandem camerae apo-
stolicam et iuxta constitutionem sacre. Pauli Papae iij. super spoliis
sub Dat. videlicet, tertio nonas Ianuarij, Pontifici sui Anno Tertio
promulgatam, legitime spectent et pertineant, idque per Romanos
Pontifices praedecessores nostros, ac nos, dum Collector generalis ad
recuperandum spolia regularium specificè deputatus fuit, aperte de-
mon-

mostratum extiterit, ac in possessione illa exigendi, ac recuperandi,
eadem Camera merito semper fuerit. nihilominus nonnulli vano
sub dictae constitutionis Pauli iv. praedecessoris praefati praetextu
contrarium aliquando asserere non dubitarunt: Nos omnem circa praedi-
cta dubitandi occasionem dimouere, simulque aequitate et iustitia sua
dentibus, eiusdem Camerae indēnitati, ne in dies molestis et incommo-
dis afficiatur, consulere volentes, praesentium auctoritate, decla-
ramus re et bona quaecunque, per dictos regulares extra claustra ec-
clesiarum, monasteriorum, domorum et quorumcunque regularium
locorum degentes, quocunque iure et actione, siue ex causa testati, siue
intestati acquisita et in posterum acquirenda, vel ad eos delata in qui-
busvis provinciis, dominiis, regnis et locis consistat, nisi iudē, ad quos
illa spectauerint sufficienti fuerint testandi, aut de illis disponendi fa-
cultate suffulti, eaque legitime vsi fuerint, ad eandem Camerae pleno
iure pertinuisse & spectare, ac bona quaecunque eorundem sub spolio
rum nomine comprehensa per ipsam Camerae, eiusque nomine a quibus-
cunque illa quandoque occupantibus et detinentibus recupera-
ri, ac vindicari potuisse et posse ac iuxta Pauli iij. et aliorum praede-
cessorum nostrorum literas eadem Camerae apostolica in huiusmodi
bonis spolia nuncupatis vere vniuersaliter succedente, quod ipsa
Camerae quae caeteris haeredibus et successoribus ampliori est priui-
legio munita, cuique merito magis fauendum est, dum in eam re-
rum et bonorum dominium, ac possessio nulla traditione praecedente
transeat, in quacunque bonorum & spoliorum siue ad regulares dum
viuerent spectantium successione, quibuscunque in rebus, siue pec-
cuniis illa consistant, etiam si nominatim, aut alia speciali nota illa
designanda essent, quae ad eandem camerae iure spoliorum pertine-
runt & pertinebunt in posterum, omni prorsus fictione penitus ces-
sante, ius & nomen veri heredis in eisdem spoliis habere, illiusque natu-
ram fortiri, ac veri heredis priuilegiis & iuribus in quibuscunque bo-
nis, pecuniis, iuribus & rebus, uti ante hac potuisse, &
nunc posse, idque eorundem praedecessorum, ac nostrae
etiam intentionis semper fuisse, & esse, auctoritate praesentium
declaramus, sicque per quoscunque Iudices in quibusvis causis, etiam
per appellationem aut alias pendentes & futuris, ac in quacunque
causa, vel instantia, sublata eis & eorum cuiuslibet quavis aliter iudi-
candi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, necnon
quicquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter
vel ingorater attentatum forsan est, actenus, vel in posterum con-
tingent attentari, irritum et inane decernimus. Madantes dilecto filio

BVL. ET MOT. RO.

Magistro Ludouico Tabernæ Notario & Theſaurario, nec non ſpo-
 liorum ad dictam Cameram pertinentium in vniuerſa Italia Colle-
 ctori generali noſtro eiusq; in dictis officiis ſucceſſoribus, quatenus
 præſentem noſtram declarationem & in ea contenta quæcunq;
 inuiolabiliter obſervari curet & faciat, non permittendo eandem
 Cameram cõtra illius ſeriem quacũq; ratione vel cauſa, aut quouis
 quæſito colore vel ingenio, directe vel indirecte moleſtari aut per-
 turbari, contradictores quoslibet & rebelles per opportuna iuris et
 facti remedia, ac demum per ſententias, cenſuras & pœnas eccleſia-
 ſticas, appellatiõne poſt poſita, compenſando, nec non legitimis ſu-
 per his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras & pœnas
 ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi
 opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus conſtitutio-
 nibus & ordinationibus apoſtolicis, nec non eccleſiarum & ordinũ
 vel militiarum cuius ille fuerint, monaſteriorumque, vel regulariũ
 locorum etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauiſ fir-
 mitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoq;
 indultis et literis apoſtolicis earundem eccleſiarum præſulibus, ca-
 pitulis, ac monaſteriorum, regulariumque locorum conuentibus,
 illorumque ordinibus, ſuperioribus & perſonis, nec non ciuitatibus,
 prouincijs, dominijs & regnis, in quibus bona, vel pecuniæ colloca-
 tæ aut illarum redditus percipiendi forſan fuerint, ſub quibuſcunq;
 tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis etiam
 Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis pleni-
 tudine & ad fauorem religionis conceſſis, confirmatis & innouatis
 quibus omnibus (etiam ſi de illis, eorumq; totiſ tenoribus ſpecialis,
 ſpecifica & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem im-
 portantem mentionem, aut quæuis alia expreſſio habenda eſſet, illorũ te-
 nores præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inferriſ habentes, il-
 lis alijs in ſuo robore permanſuris) hac vice dumtaxat ſpecialiter et
 expreſſe derogamus, contrarijs quibuſcunq;, aut ſi aliquibus cõ-
 muniter vel diuiſim ab apoſtolica ſede indulto, quod interdici
 ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non
 facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto
 huiusmodi mentionem & quibuſlibet alijs priuilegijs & indulgentijs
 generalibus vel ſpecialibus quoracumque tenorum exiſtant
 per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inferriſ, effectus
 præſentium impediri valeat quomodolibet vel differi & de quibus
 quorumque totiſ tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentionem ſpe-
 cialis, quæ quoad hoc volumus eis nullatenus ſuffragari. Ceterũ præ-
 cipimus

GREGORII XIII.

367

cipimus præſentium exemplis etiam impreſſis manu Notarij pu-
 blici ſubſcriptis & dicti Theſaurarij, ſeu alterius perſonæ in digni-
 tate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eandem proſus fidem
 adhibendam in iudicio & extra, quæ præſentibus adhiberetur, ſi
 exhiberentur vel oſtenderentur. Dat. Romæ apud Sanctum Petrũ
 ſub Annulo Piſcatoris die xxi. Ianuarij milleſimo quingentefimo
 ſeptuageſimo ſeptimo. Cæ. Glorietus.

*Confirmatio & ampliatio literarum prædeceſſorum pontificum & decre-
 torum Cameralium, contra denegantes ac moleſtantes & impediētes
 exactionem & fidam Dohannarum Camera Apo-
 ſtolice & illius affidatos,*

Gregorius Epifcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad
 perpetuam rei memoriam.

DE cet Romanum Pontificem Cameræ Apoſtolicæ, ac cum
 ea contrahentium indemnitati conſulere & his quæ a Roma-
 nis Pontificibus ad eum finem ſtatuta & ordinata fuerunt,
 approbationis ſuæ robur adiacere, vel alijs opportunis rationibus
 prouidere, vt & prædicta Camera indebite non grauetur & contra-
 hentes cum ea perpetua poſſint præmiſſorum ſecuritate letari. Nu-
 per ſiquidem non ſine animi noſtri diſplicitia accepimus, quod li-
 cet quamplurimi Romani Pontifices et præcipue ſc. l. rec. Pius Se-
 cundus, Innocentius Octauus, Alexander Sextus, Leo De-
 cimus, Paulus Tertius, & Iulius Tertius prædeceſſores no-
 ſtri & ipſa quoque Camera apoſtolica prouide conſiderantes vt
 fructus & introitus Cameræ prædictæ præſeruentur illaſi & ca-
 mera prædicta quotidianas impenſas & onera grandia pro Roma-
 næ eccleſiæ ſtatu & illius populis conſeruandis indies incumben-
 tia facilius tolerare valeret: Quoniam introitus, & prouentus Ca-
 meræ prædictæ ex dohana pecudum paſcuorum Urbis Capaniæ
 Maritimæ & Patrimonij proueniētes, qui inter primarias haberi cõ-
 ſueuerunt, per multas controuerſias liteſ & tergiverſationes doha-
 nerijs dohanæ prædictæ in exigendo eorum Fida ab omnibus etiã
 prouincialibus dictæ dohanæ cum eorũ quibuſuis animalibus etiã
 porciniſ in paſcuſ alienis quomodocunq; & quotieſcunq; pa-
 ſcentibus, ac per damna vexationes & impedimenta quamplurima
 quæ conducentibus animalia diuerſi generis ad paſculum in Doha-
 nam prædictam per cõmunitates, vniuerſitates, comites, varones,
 dominos, caſtellanos, ac alias particulares perſonas in veniendo &

redeundo, in personis, animalibus, bonis, ac rebus eorum inferre-
bantur, plurimum damni contingebat, ac plurimi in graue dam-
num & praedictum ipsius Camerae, timentes huiusmodi dam-
na eorum animalia transmittere nolebant, inter caetera privile-
gia et capitula dictae dohanae et affidatis concessa, prospicientes
quod dohanerij praedicti cum Camera bona fide contrahunt,
quodque affidati sub fide publica & clypeo ipsius Camerae ad
dictam Dohanam vndique concurrunt & debitum dohanae persol-
vant, mandauerint et ordinauerint omnibus et singulis comunita-
tibus, populis, vniuersitatibus, comitatibus, dominis varonibus, nobi-
libus, particularibusque personis praesentibus, & futuris S. R. E. me-
diante subiectis & tam intra dictae dohanae prouincias, quam extra
eas existentibus, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditio-
nis, aut dignitatis essent, clericis & laicis, etiam capitalis, collegiis
& quibusuis aliis vniuersitatibus, quatenus ex tunc de caetero prae-
textu alicuius praetensa consuetudinis, praescriptionis, non vsus
seu quavis alia ratione vel causa dictis pro tempore dohanerij fi-
dam pro quibusuis eorum animalibus etiam prouincialibus & pro-
cinis in alienis pascuis pascentibus minima soluerent, sed illam sol-
uere tenerentur omnino et quatenus etiam ex tunc de caetero sub
praetensa consuetudinis, vel alia quavis ratione, occasione, vel cau-
sa, directe vel indirecte, conducentibus huiusmodi animalia ad pascen-
dum sub fide in dohanam praedictam, damnam, molestiam, aut
quoduis aliud impedimentum in personis, animalibus, rebus & bo-
nis eorum in veniendo, stando & redendo, nullatenus inferre aude-
rent, aut praesumerent, sed huiusmodi animalia conducentes beni-
gne recipere & beniuole tractaret, sineque iniuria, vel alio pro-
fus impedimento reali, personali, absque aliqua solutione alicuius ga-
belli, passagij, oneris & cortellae, per eorum loca & tenimenta libe-
re transire & inuicem per triduum in quolibet territorio in ipso eo-
rum itinere permanere, seu moram trahere permitterent, sub refectio-
nis omnium & singulorum damnorum, expensarum et interesse di-
ctis dohanerij, ac partibus laicis respectiue reficiendis, ac ex comu-
nicationis, interdicti et quingentorum ducatorum auri de Camera ip-
sorum facti incurrendis & respectiue Camerae Apostolicae applicandis
penis, super praemissis etiam certum Commissarium deputandum
cum facultate etiam per viam represaliarum contra delinquentes huius-
modi & eorum Communitates procedendi & poenas exigendi, Ma-
dando omnibus & singulis legatis, gubernatoribus, potestatibus,
ceterisque iustitiae ministris et executoribus, necnon varonibus et du-
ctoribus

ctoribus gentium armorum, quatenus praedictis dohanerij & affi-
datis in praemissis omnibus opportune fauerent, ac executionem
realiter & personaliter recusantes & contrahientes respectiue
facerent, Constitutionibus & ordinationibus apostolicis etiam in pro-
uincialibus, privilegijs, indultis, consuetudinibus, quomodoocunque
& qualitercunque introductis, ceterisque contrariis non obstantibus
quibuscunque. Et postremo etiam per cameram apostolicam super
huiusmodi indebitis molestiis, impedimentis & angarijs contra for-
mam eorum Fidei eis illatis prouisum extiterit, & alias prout latius in
litteris singulis tam sub plumbo, quam per Breue praelibatorum Pij
Secundi, Pauli Secundi, Innocentij Octauo, Alexandri Sexti, Leo-
nis Decimi, Pauli Tertij & Iulij Tertij praedecessorum nostrorum, ac
patentibus Cameralibus latius constat & apparet: Nihilominus
quamplurimae communitates & particulares homines in prouincijs
dohanae praedictae subiectis, se ab huiusmodi solutione fidei exime-
re, illamque excutere anhelantes, ac varijs litibus, & tergiuersationi-
bus dohanam praedictam fatigare procurantes, etiam vsque in presen-
tem diem fidam huiusmodi pro eorum quibuscunque animalibus
in alienis pascuis pascentibus soluere recusant, & nonnulli alij iniqui-
tatis filij adhuc varias molestias, angarias, & gravamina in praedictis
affidatis inferre non cessant, ac adeo communitates, vniuersitates, du-
ces, comites, varones, dominos, potestates, castellani, gabellarij, pas-
suu custodes, & aliae priuatae personae contra dictos affidatos insolent-
cunt, prohibendo pascuas, capiendo agnos, hedos, ciuarras, castratos
& pecudes, poenas pro praetensis damnis aliaque ab illis extorquendo
licet indebite, ac animalia, res, & bona depredando & depredata oc-
cultando, & diuersimode damnificando, personaeque offendendo, vt
ipsi dohanerij in magna parte introitus dohanae praedictae defraudentur,
& ipsi affidati merito, nisi de opportuno remedio prouideatur,
cum eorum animalibus ad ipsam dohanam accedere pertimescant,
sicque praedictae camerae introitus diminuuntur. Nos itaque attenden-
tes requirunt esse vt praedictis dohanerij & affidatis, qui propterea cen-
sum conuentuum, ac debitum dohanae persoluant, capitula, instrumeta,
conventiones, exigentia, privilegia & immunitates, ac eorum fidae
respectiue obseruentur, & in contrarium tentantes si non virtutis amo-
re, saltim metu poenae coerceantur: cupientesque in praemissis oppor-
tune prouidere, praedecessorum nostrorum vestigijs inhaerendo, Motu
proprio, & ex certa nostra scientia, ac de apostolicae potestatis pleni-
tudine Pij Secundi, Pauli Secundi, Innocentij Octauo, Alexandri, Leo-
nis, Pauli Tertij & Iulij Tertij litteras apostolicas, ac patentes, decreta,

Instrumenta, capitula & declarationes camerales, & in eis contenta quaecunque & alia praedicta, de praemissis certam notitiam habentes, ac illorum omnium & singulorum tenores pro expressis & insertis habentes, apostolica auctoritate tenore praesentium approbamus, confirmamus & nostrae sedisque apostolicae auctoritatis munimine roboramus & innovamus, ac de nouo concedimus, supplementes, quatenus opus sit, omnes & singulos tam iuris quam facti defectus si qui forsan in eisdem interuenissent. Declarantes quod non solum forenses & qui extra prouincias dohanæ praedictae subiectas degunt, fidam praedictam praelibatis dohaneris soluere teneantur & obligati sint, sed etiam omnes & singuli prouinciales in praedictis prouinciis pascuorum, urbis, campaniae, maritimae, & patrimonij quomodo libet subiectis tam intra stangam quam extra stangam, & tam si bulletam sibi dari fecerint, quam non, pro quibusuis eorum animalibus etiam porcis in pascuis alienis pascentibus, ita & taliter quod nemo siue sit Romanus, siue forensis, siue districtualis, vel prouincialis ex praedictis prouinciis dohanæ praedictae subiectis, siue intra stangam, siue extra eam, ab huiusmodi solutione fidei sub quouis praetextu cuiusuis consuetudinis, praescriptionis, non usus, permissionis, seu quauis alia ratione, occasione, vel causa (exceptis his, qui eorum priuilegia & immunitates in scriptis habent, & de illis in actis camerae apostolicae legitime docuerint) nullatenus libet & exceptus sit, vel censeatur, sed ad illius solutionem, omni mora & appellatione remota, cogi & compelli valeat. Et nihilominus omnibus & singulis communitatibus, vniuersitatibus, ducibus, varonibus, comitatibus, dominis, castellanis, vicariis, potestatibus, commissariis, locatentibus, gabellariis, passuum custodibus, barissellis, capitaneis & aliis quibusuis etiam priuatis personis cuiuscunque status, gradus, conditionis, dignitatis, honoris & praeminentiae existant, etiam si Cardinalatus dignitate praesulgeant, tam clericis quam laicis etiam capientibus & aliis quibuscunque, sub indignationis nostrae, ac excommunicationis, interdicti & mille ducatorum auri camerae apostolicae applicandorum in ipso facto inuolabiliter incurrendis poenis districtius inhibendis, harum serie praecipimus & mandamus, ne de cetero audeant vel praesumant contra dictos affidatos, seu eorum aliquem, vel eorum pastores, sumulos, animalia, res & bona, in ueniendo ad ipsam dohanam, stando, toto tempore eorum fidei & redeundo, damnum, molestiam, aut quoduis aliud impedimentum afferre, seu se quomodo libet opponere & quominus iuxta praemissa pascuis, cum eorum animalibus, ac priuilegiis, immunitatibus & aliis praemissis, aliisq; in eorum fidei

si contentis libere uti, frui & gaudere valeant, & praesertim ne hec dulos, agnos, ciuarros, castratos, pecudes, pecuniam vel quidquam aliud ab eis praetextu vel ratione passagij, gabelle, pedagij, cortisij, seu quauis alia causa & occasione extorquere, petere, seu etiam ab vltro dantibus accipere, quinimo tute libere & secure absque aliqua molestia, iniuria vel impedimento pascere, transire, ire, & per triduum in quolibet territorio, quando sunt in itinere, stare, pernoctare, ac redire omnino faciant & permittant, nec pro damnis per eos datis toto tempore eorum fidei quibusuis prouinciis, terris & locis status ecclesiastici, etiam propriis, ad aliquam poenam, sed tantum ad damni emendam teneantur, excepto quando in itinere per triduum in quolibet territorio pernoctari & morari contigerit: quia tunc ad aliquam damni emendam, nisi in feminatis, vineis & similibus damnū dederint, non tenentur. Et ut praemissa facilius exequantur & ipsi dohaneris amplius litibus & molestiis non fatigentur, & affidati sincero animo & hilari mente absque aliqua trepidatione vel timore ad ipsam dohanam accedere & in illa stare valeant: Dilectis filiis praesidentibus & clericis nostrae camerae apostolicae tenore praesentium committimus & mandamus, ut praemissa obseruent & ab aliis ad vnguem obseruari faciant & praesertim clerico dohanarum praesidenti, qui vnā cum moderno & pro tempore existenti dohanerico de rebus ipsius dohanæ informato praemissa omnia & singula praedictis omnibus & singulis, ac quibus opus fuerit, & eis vitum fuerit irrimant & intimari faciant, & quatenus aliqui culpabiles existent, irremissibiliter ad executionem dictarum poenarum per dictum dohanerium, necnon Cameraam apostolicam & Clericum pro tempore praesidentem deputatum seu deputandum ab ea, & alios quoscunque sanctae Romanae Ecclesiae officiales tam coniunctim quam diuisim procedi volumus, etiam per viam repraesentiarum quas ex nunc etiam contra vniuersitates, communitates & dominos locorum in quorum territorium damnus, molestiam & impedimentum dari, & in praemissis delinqui, seu contra praemissa quidquam fieri, vel quomodo libet attentari contingat, decernimus & relaxamus. Statuentes conducētibus ipsa animalia, quoad damna illata, agnosque, seu alia animalia, pecuniarum summas, res & bona eisdem siue eorum famulis & pastoribus ablata, illorumque extimationem, & valorem, ac quantitatem & qualitatem, & loca damnorum sibi illatorum & bonorum ablatorum, & nomina, personasque auferentiū, & inferentiū medio iuramento plenam fidem adhiberi in iudicio & extra. Ac volumus quod intimatio de praedictis facienda facta in personam

Dominorum locorum etiam domi dimissa copia, vel in persona alicuius ex prioribus locorum, vel potestatis, vel massarij aut vicarij siue castellani, gabellarij, vel custodis passuum, aut dimissa copia collationata ad valuas loci seu locorum, vbi homines congregari pro eorum negotiis publicis solent, perinde afficiat, ac si personaliter omnibus & quibuscunque, ac in pleno & generali consilio intimata forent. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis legatis, vicelegatis, gubernatoribus, locatenentibus, auditoribus, vicariis, potestatibus, cæterisque iustitiæ ministris quarumcunque; ciuitatum, prouinciarum, terrarum & locorum S. R. E. mediate vel immediate subiectis, vt præmissa omnia obseruent, & ab alijs obseruari faciant, prædictisque Dohanerio & Affidatis, vel in præmissis deputandis ab eo, faueant & assistant, nec ab aliquo eisdem contraueniri impune permittant. Non obstantibus cõstitutionibus & ordinationibus apostolicis, etiam prouincialibus statutis iuramento, seu quavis firmitate alia roboratis, priuilegijs, concessionibus, consuetudinibus, præscriptionibus, vsibus, promissionibus, immunitatibus & indultis, ac alijs, quæ etiam in dictis literis Pij, Pauli II. Innocentij, Alexandri, Leonis, Pauli III. & Iulij III. prædecessorum nostrorum decreta fuerunt, non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xviii. Feb. millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Pontificatus nostri anno quinto.

Ca. Glorierius.

Die xviii. Martij, anno millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, superscriptæ literæ apostolicæ admittæ, & in eiusdem Camera libris registratæ fuerunt ex decreto in dicta Camera eadem die desuper facto, & in fidem &c.

Rodolphus Cellesius.

Constitutio nouorum terminorum ad soluendas decimas.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad futuram rei memoriam.

Purimis grauisimisque causis adducti, quinto decimo kal. Mar. Pontificatus nostri anno quarto imposuimus & indiximus de fratrum nostrorum consilio sex integras decimas omnium & quorumcunque fructuum, reddituum, prouentuum, iurum, obuentuum

num, distributionum quotidianarum & emolumentorum ecclesiarum, ordinariarum & extraordinariarum, necnon pensionum annuarum super illis in omni Italia, easdemque decimas tribus æquis partibus soluendas duximus, primam partem videlicet intra tunc proximum diem festum sancti Michaelis mensis Septembris, alteram vero intra eundem festum anni tunc proxime futuri, & tertiam intra illum ipsum diem anni consequentis, prout literis nostris super hoc editis plenius continetur. Sed vt facultatibus ecclesiasticis parcere mus & vniuersum clerum subleuaremus quoad eius fieri posset, res nostras quamuis grauisimis difficultatibus affectas, conquisitis aliunde subsidijs, adhuc gessimus & sustinimus, exactionem decimarum quandiu ipsæ res nostræ id potuerunt, proferentes, vt ab ea, si licuisset, omnino abstinere mus. Verum præsentis bello Gallico contra hereticos, aliisque nouis quotidie super alias calamitatibus atque incommodis obsessi & circumuenti, grauitatemque tantorum onerum aliter sustinere nequeunt, ad executionem dictarum literarum decreuimus procedendum. Quo circa volumus, statuimus & mandamus vt literæ ipsæ ad debitum & integrum effectum perducantur. Hæc sex integre decimæ prædictæ pro vna intra proximum diem festum sancti Michaelis Archangeli, qui dicto mense Septembris celebratur, & pro alia intra eundem diem festum anni proxime futuri, ac pro reliqua partibus & qualibus intra ipsam diem festum consequentis proximus anni, alijs vero, seruatim prorsus modis & formis literarum earundem, omnino exigantur. Non obstantibus omnibus quæ in ipsis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, statuti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Id. Iunij. Pontificatus nostri anno sexto.

Ca. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Inditione quinta, die vero decima octaua mensis Iunij. Pontificatus autem sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Pap. XIII. Anno sexto, Retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis ecclesie sancti Iohannis Lateranen.

BVL. ET MOT. PRO:

teranenſis, ac baſilicæ principis Apoſtolorū de vrbe, necnon Can-
cellariæ apoſtolicæ, & in acie Campi floræ per nos Scipionem de
Oſtauianis & Nicolaum Taglietum Apoſtolicos Curſ.

Petrus Aloyſius Gayta Mag. Curſ.

*Moderatio ſex decimarum à ſanctitate ſua nuper impoſitarum, ad tres deci-
mas pro ordinibus mendicantium.*

Gregorius papa XIII. Ad futuram rei memoriam.

Cum nos nuper vrgentibus temporum cōditionibus, & ex aliis
cauſis tunc expreſſis, ſex decimas ſuper redditibus eccleſiaſti-
cis quibuſcunque, etiam ordinum mendicantium profeſſoribus bo-
na ſtabilia ex priuilegio apoſtolicò habentibus perſoluendas in vni-
uerſa Italia, & locis tunc nominatis impoſuerimus: Nos veſtigijs
prædeceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum inhaerentes,
qui hoc ipſam dilectis filiis quorumuis ordinum mendicantiū præ-
latis, ſuperioribus, profeſſoribus & monialibus conſeſerunt, Motu
proprio, & ex certa ſcientia noſtra, non ad ipſorum ſuperiorum &
profeſſoriam ordinum mendicantium huiusmodi, aut alicuius alte-
rius pro eis ſuper hoc nobis oblata petitionis inſtantiam, ſed de no-
ſtra mera deliberatione ipſos, & eorum ſingulos à quibuſuis ex com-
municationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliisque eccleſiaſticis ſen-
tentijs, cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione vel
cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum
præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, &
abſolutos fore cenſentes, eiſdem prælatis, ſuperioribus, profeſſori-
bus & monialibus ordinum mendicantium, quod ratione dictarum
ſex decimarum per nos vt præfertur impoſitarum, niſi illarum me-
dietetatem videlicet tres decimas tantum ſicuti, vt aſſerunt, facere cō-
ſueuerunt, ſoluere non teneantur, nec ad aliud per ipſarum decima-
rum collectores, ſubcollectores & commiſſarios nunc, & pro tem-
pore deputatos, ſeu quoſcunque alios quauis auctoritate fungentes
cogi, ſeu coarctari, aut propterea aliquibus cenſuris, aut pœnis eccle-
ſiaſticis innodari poſſint, auctoritate apoſtolica tenore præſentium
concedimus & indulgemus. Mandantes dilectis filiis modernis, ac
pro tempore exiſtentibus noſtro, & S. R. E. Camerario & clericis
præſidentibus cameræ apoſtolicæ, necnon quibuſuis alijs decima-
rum huiusmodi hætenus deputatis, & in poſterum deputandis col-
lectoribus, ſubcollectoribus & commiſſarijs, & quauis auctoritate,

dignis

GREGORII XIII.

271

dignitate & prerogatiuis fungentibus, quatenus prædictos præla-
tos, ſuperiores, profeſſores & moniales ordinum mendicantium oc-
caſione ſex decimarum huiusmodi ratione domorum ſuorum ordi-
num, & illarum fruſtuum vltra earum medietatem quouimodo,
vel quaſito colore, vel ingenio, directe vel indirecte grauare, mole-
ſtare, aut perturbare non audeant neque præſumant, ſed exactione
medietatis ſex decimarum huiusmodi contenti, illos ab ipſis omni-
no quietent, & liberent, ac penitus abſoluant in omnibus & per om-
nia, perinde ac ſi dictas decimas integre perſoluiffent. Non permit-
tentes eos aut eorū quempiam per eoſdem collectores, ſubcollecto-
res & commiſſarios, ſeu quoſcunque alios quauis facultate munitos
quauis prætextu contra præſentium tenorem vexari vel impediri.
Non obſtantibus præmiſſis ac quibuſuis conſtitutionibus & ordi-
nationibus, ac literis apoſtolicis, necnon facultatibus ſuper impoſi-
tione decimarum huiusmodi emanatis, etiam ſi per illas præſenti-
bus ad verbum derogari videretur, quas aduerſus præſentes nullate-
nus ſuffragari poſſe volumus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.
Decernentes quod præſentium tranſumptis manu notarij publici
ſubſcriptis, & ſigillo alicuius curiæ eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in di-
gnitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem proſus fides in iu-
dicio & extra adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi fo-
rent exhibitæ vel oſenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum
ſub annulo piſcatoris die decimaſeptima Septēbris, milleſimo quin-
gentefimo ſeptuageſimo ſeptimo. Pontificatus noſtri anno ſexto.

Caſ. Glorierius.

*Quod in ciuitatibus, terris, & locis ſanctæ ſedi Apoſtolicæ ſubiectis
non poſſint mercari ſales exteri.*

Gregorius Papa XIII. Ad futuram rei memoriam.

Excumbenti nobis apoſtolicæ ſeruitutis officio, ad ea libenter
intendimus, per quæ ſubditorum noſtrorum commoditati, &
Cameræ apoſtolicæ indemnitati opportune conſulatur. Cum itaq;
ſicut accepimus, quantitas ſalis, quod in ſalinis ciuitatis noſtræ Cer-
uiz ob neceſſariam dilectorum filiorum illius ciuium & incolarum
ſiſtentionem quotannis conſicitur, & à Camera apoſtolica certo
conuento pretio emi conſueuit, adeo auerſiſit, vt non niſi longui-
temporis ſpatio diſtrahi poſſit, & ex hoc, niſi remedium opportu-
num adhibeatur, vel ipſos ciues & incolas ab vltiori eiufdē ſalis fa-
brica

brica non sine graui eorum dispendio cessare, vel ipsam Camera[m] pecuniarum recuperatione, quas pro dicto pretio erogat, frustrari oporteat. Nos cupientes, vt par est, non solum eorundem ciuium & incolarum, quos paterna beneuolentia prosequimur, verum etiam indemnitati eiusdem camerae opportune prospicere, ac foel. record. Iulij papae iij praedecessoris nostri vestigiis inherentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, quod de cetero in ciuitatibus, terris & locis sanctae Sedi Apostolicae immediate subiectis nulli prorsus locorum vniuersitati, collegio, communitati, vel priuatis personis quauis dignitate etiam Archiepiscopali, Cardinalatus vel maiori, ecclesiastica, vel laicali dignitate fulgentibus sal. exterum & illud praesertim, quod ab oris Dalmatiae, seu Orientalibus vel Meridionalibus & aliis mundi regionibus aduehitur, in publicos, vel priuatos vsus mercari liceat, sub excommunicationis latae sententiae, & quoad communitates, aut vniuersitates mille, ac quoad reliquas priuatas personas & collegia personarum ecclesiasticarum, centum ducentorum auri de Camera, & amissionis salis exteri huiusmodi Camerae praefatae applicandorum ipso facto per quemlibet contrauentem, & pro qualibet contrauentione incurrendis poenis, auctoritate apostolica tenore praesentium statuimus & decernimus. Mandantes dilectis filiis Legatis, Praesidentibus & gubernatoribus prouinciarum, & illorum Locatenentibus, ac locorum gubernatoribus & aliis officialibus, ad quos pertinebit, in virtute sanctae obedientiae, vt statutum & decretum nostra huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant, contemptores & inobedientes per opportuna facti, & iuris remedia compescendo. Non obstantibus praemissis ac foel. record. Bonifacij papae viij. praedecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, aliisque constitutionibus & ordinationibus apostolicis tam generalibus, quam prouincialibus, nec non etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem atque decernimus, quod praesentium transumptis, manu alicuius camerae apostolicae Notarij subscriptis & sigillo dilecti filij nostri, & sanctae Romanae Ecclesiae Camerarij munitis ea prorsus fides adhibeatur, quae eiusdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decima

ma

ma septima Decembris anno millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Pontificatus nostri anno sexto.

Ca. Glorierius.

Registrata in Camera Apostolica.

Tydeus de Marchis.

Contra extrahentes & asportantes frumenta, blada & legumina, et quo animalia quaecunque extra statum ecclesiasticum.

Gregorius Papa XII. Ad futuram rei memoriam.

Volentes pro nostra pastoralis sollicitudine providere, vt ea quae communem vitae vsu[m] & sustentationem concernunt, in statu nostro ecclesiastico honesto pretio habeantur, vestigiis quoque foel. rec. Pij papae Quarti praedecessoris nostri inherentes, Motu proprio & ex certa scientia nostra omnibus & singulis communitatibus, vniuersitatibus, ac personis tam laicis quam ecclesiasticis, etiam quorumuis ordinum regularibus, cuiusuis status, conditionis & ordinis existentes, etiam Archiepiscopali & Episcopali, vel alia maiori dignitate fungentibus, ac etiam varonibus, domicellis & dominis territorialibus status nostri ecclesiastici, ac sanctae Sedi apostolicae immediate subiectis in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae, ac excommunicationis latae sententiae poenis, tenore praesentium inhibemus, ne quouis praetextu directe vel indirecte cuiusuis generis frumenta, blada & legumina, atque animalia quaecunque extra statum ecclesiasticum extrahere & asportare audeant seu praesumant: Eos vero, qui contra inhibitionem nostram huiusmodi commiserint, ultra praedictas, etiam amissionis frumentorum, bladorum, leguminum & animalium praefatorum, nec non quinque scutorum pro quolibet salma frumenti, bladorum et leguminum huiusmodi, et duorum scutorum pro quolibet capite animalis, poenas fisco et camerae nostrae apostolicae applicandas, ipso facto incurrere volumus ac decernimus. Mandantes dilectis filiis Aloysio tituli S. Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato, nostro et sanctae Romanae Ecclesiae camerario, nec non Magistro Andreae Spinolae dictae camerae clerico, et annonae praefecto, quatenus ipsi praecipua in praemissis cura habentes, praesentes nostras literas, et in eis contenta quaecunque ab omnibus, quos illa concernunt, firmiter obseruari, executioni quoque debite mandari: necnon in prouinciis, ciuitatibus, terris et locis status ecclesiastici praefati, vbi opus fuerit publicari et notificari curent, ac ad exa-

tio-

BVL. ET MOT. PROP.

tionem poenarum praedictarum, quacunque appellatione remota, quibusvis opportunis iuris & facti remediis procedant & procedi faciant: Contradictores ac praemissorum executionem quomodo libet impediētes per praedictas alias pecuniarias, ac sibi visas poenas, etiam omni appellatione cessante, compescant. Super quibus omnibus, aliisque circa ea necessariis & opportunis plenam & liberam per eandem praesentes ipsis concedimus facultatem. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, nec non statutis & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis communitatibus, vniuersitatibus, ac personis quibuscunque etiam vt praefertur qualificatis, etiam Motu simili, vel aliis quomodocunque & qualitercunque concessis, confirmatis & innouatis, quibus omnibus, eorum tenores ac si ad verbum inferrentur praesentibus pro sufficienter expressis habētes, ad effectum praesentium specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque: aut si aliquibus communiter vel diuim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem praesentium transumptis etiam impressis manu notarij publici subscriptis & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem vbique fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae, apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decimo octaua Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Pont. nostri anno sexto.

Cę. Glorierius.

Facultas concessa locorum ordinariis absoluedi à censuris incurfis ob extractionem & asportationem praefatam habentis factam.

Gregorius Papa XIII. Ad futuram rei memoriam.

Cum ad nostram perlatum fuerit noticiam, quamplures personas status nostri ecclesiastici, & etiam ciuitatis Senogallien. ob extractionem & asportationem frumenti, bladorum & leguminum, ac etiam animalium extra statum ecclesiasticum hactenus factam contra prohibitionem saec. rec. Pij papę Quarti, & forsitan aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum ex-

com-

GREGORII XIII

273

communicationis latae sententiae poenam incurrisse. Nos propterea nostra erga fideles singulos caritate cum personis praefatis misericorditer agere, & illarum animarum saluti consulere cupientes, quibusuis locorum ordinariis personas quascunque suae dioc. quae occasione praefata hactenus excommunicationis vinculo innodatae ad ipsos humiliter recurrerint & absolutionem petierint, recepto ab eis iuramento quod talia deinceps non committent, ab excommunicatione huiusmodi, & aliis censuris propterea incurfis absoluedi, auctoritate apostolica tenore praesentium facultatem concedimus. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem quod praesentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem vbique fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae, apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decimo octaua Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo. Pontificatus nostri anno sexto.

Cę. Glorierius.

Registrata in Camera Apostolica.

Ty deus de Marchis.

Facultates illis. & Rev. rend. P. D. Ieronimo Matthaeo protonotario apostolico, vtriusque signaturae Referendario, Curiaeque causarum camerae apostolicae generali auditori concessa.

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei, Dilecto filio magistro Ieronimo Matthaeo clerico Romano, vtriusque iuris doctore, Capellano nostro, & causarum curiae camerae apostolicae generali auditori, salutem & apostolicam benedictionem.

Ad generis nobilitatem, eximiaque doctrinam, ac in rebus gerendis experientiam & dexteritatem, nec non fidei & iustitiae zelum, ac integritatem, singularemque probitatem, nec non caeteras virtutes, quibus clarere dignosceris, nostra dirigentes considerationis intuitum, ac indubie sperantes, quod ea quae tibi duxerimus committenda, summa cum prouidentia, & exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potius debitum arbitramur, vt personam tuam condignis honoribus & gratiis prosequamur. Cum itaque nuper officium generalis auditoratus seu audientiae causarum curiae

M m camerae

Camerae Apostolicae, quod nuper dilectus filius noster Alexander S. R. E. Cardinalis tituli sanctae Mariae in Araeeli Rianus nuncupatus, tempore assumptionis per nos de persona sua ad Cardinalatus honorem factae, obtinebat, ex eo quod nos officium ipsum per assumptionem huiusmodi vacare decreuimus, vacet ad praesens: Nos post longam super hoc habitam discussionem, et maturam deliberationem in re oculos nostrae mentis conicientes, et de supradictis tuis virtutibus specialem in Domino fiduciam habentes, ac sperantes quod tu, qui in vtraque signatura nostra Referendarius, et praefatus domesticus noster, ac de nobili genere utroque parente procreatus existis, dextera Domini tibi assistente propitia, officium facies, voles, et poteris ad laudem et utilitatem multorum fideliter exercere: Teque praemissorum meritorum tuorum intuitu specialis gratia favore prosequi volentes, et à quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à iure, vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentis, & absolutum fore censentes: necnon singulorum priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum officio praedicto, ac quarumcumque literarum, seu scripturarum illi concessorum & literarum desuper confectarum tenores praesentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed mera deliberatione, & ex certa scientia nostra officium auditoris siue audientiae causarum Curiae Camerae apostolicae huiusmodi, siue per huiusmodi assumptionem, seu alias quouis modo, quem praesentibus haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cuiuscunque persona vacet, cū officio correctoris Archiepis Romanae curiae, aliisque illi annexis, necnon omnibus & singulis illius honoribus, priuilegiis, iuribus, regalibus, & emolumentis consuetis, ac facultatibus & indultis, necnon decretis etiam in ordine, & modo procedendi in causis eidem Alexandro Cardinali, & aliis qui pro tempore fuerunt causarum Curiae huiusmodi generalibus auditoribus, etiam per hoc recordationis Iulium H. Leonem X. Clementem VI. Paulum III. Iulium etiam III. & alios quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos & sedem apostolicam sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, tam sub plumbis, quam in forma breuis, & aliis ex usu, sitis, & consuetudine quomodolibet concessis, confirmatis, & in aequatis, apostolicis auctoritate concedimus & assignamus. Teque

nostrum

nostrum & dilecti filij nostri Aloyij titulis Marci presbyteri Cardinalis Cornelij nuncupati moderni & pro tempore existentis Camerae nostrae, ac causarum Curiae huiusmodi generalem Auditorem cum honoribus, oneribus, priuilegiis, iuribus, emolumentis, facultatibus & decretis praedictis, constituimus & deputamus, ac in locum dicti Alexandri Cardinalis, quoad huiusmodi Auditoratus officium, eiusque liberum exercitium, quoad vixeris substituiamus & surrogamus. Tibique, ut per te, vel alium, seu alios idoneum, vel idoneos Locum tenentem, seu Locum tenentes tuos, vel Vicegerentes, quos pro tempore duxeris assumendos, aut deputandos de omnibus & singulis causis, modis & formis praesentibus expressis cognoscendi & decidendi facultatem concedimus. Ita quod tu tam in causis obligationum in forma camerae celebratarum, quam in forma iuris Guarantigiae, vel Ripae & Ripetae celebratis, ac etiam in aliis obligationibus, in quibus, etiam absque obligatione in forma Camerae debitores, consentiunt in mandatum executiuum, vnica, vel sine citatione & quarum obligationum, vel consensuum vigore in aliis tribunalibus executiue per relaxationem mandatorum proceditur, quouis modo solus, praeterquam inter ciues Romanos inter quos priuilegium seu constitutionem vltimo loco per reuelandae memoriae Pium Papam IV. etiam praedecessorem nostrum de sui per in fauore populi Romani Motu proprio facta seruari volumus. Alij vero quicumque, etiam Romanae Curiae Iudices in similibus causis nullatenus, nulloque modo procedere possint. Ac de omnibus & singulis obligationibus in forma Camerae, vbiuis locorum & inter quascunque personas factis & faciendis, his dumtaxat exceptis, quae in dependentibus litibus & causis in eadem camera, aut coram aliis Iudicibus pro tempore introductis, factae seu receptae fuerint, & tunc non per viam censurarum, sed per viam mandati executiui cognoscas: Ita ut quascunque causas, quae de caetero perpetuis futuris temporibus in eadem curia super ipsis obligationibus, aliisque omnibus praedictis, in alio quam praefati auditoris tribunali, praeterquam in vim specialis commissionis nostrae, de dictis obligationibus specialem mentionem facientis, motae fuerint, in illarum statu, gradu & terminis in quibus reperiuntur, tua ordinaria auctoritate, exceptis causis curiae capitolij contra dictos ciues Romanos pro tempore iuxta formam dicti priuilegij motis, reassumere: Inhibendo iudicibus, quibus sunt commissae, ac coram quibus ille pendebant, ne in eis, aut de illis quoquomodo, aut quouis quaesito colore, directe vel indirecte se intromittere: Itidemque omnibus & quibuscunque iudicibus,

Mm 2

eorum

eorumq; Locum tenentibus & Auditoribus, tam ecclesiasticis, quã
 secularibus, ne in executionibus, ac processibus prædictarum obli-
 gationum & contractuum de cetero contra tenorem præsentium
 ad instantiam cuiusvis personę, collegij, vniuersitatis, capitulorum
 & quorumuis priuilegiatorum, sub excommunicationis latae sen-
 tentię, indignationisq; nostre pœnis, ac partibus ipsis, notariis, procu-
 ratoribus, sollicitatoribus, executoribus, officialibus, sub eisdem cę-
 suris & pœnis, ac priuationis officiorum suorum & inhabilitatis ad
 illa in posterum & quingentorum ducatorum fisco & Camera no-
 strae applicandorum, refectionisq; expensarum partibus arbitrio
 tuo & nullitatis processuum quouis modo directę vel indirectę se
 intromittere præsumant & quicquid secus super his contigerit at-
 tentari irritum & inane decernendo. Præterea solus vigore dicta-
 rum obligationum censuras ecclesiasticas promulgare, nec non om-
 nes & singulas spirituales, ecclesiasticas et profanas, ac quorumuis
 eiusdē Rom. Ecclesię Cardinalium, eorumque et nostrorum fami-
 liarum continuorum, comensalium necnon quorumcunque Prela-
 torum in ipsa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum Prin-
 cipū, ac Cōmunitatum et Vniuersitatū, Oratorum, necnon dictę cu-
 rię Officialium eandem curiam sequentium, ac familiarium eorun-
 dem et ipsius Curię causarum huiusmodi Auditoris notariorum et
 eorum familiarium, campforum quoque et quorumuis mercatorū,
 ac pessionum annuarum super fructibus, redditibus et prouentibus
 ecclesiasticis assignatarum, etiam si earum solutio non in ipsa Cu-
 ria, sed in partibus sit faciendā et quascunque alias etiam cōmissa-
 rias causas, tam civiles, quam criminales et mixtas, coniunctim, vel
 diuisim in eadem Curia quomodocunque et qualitercunque mo-
 tas et mouendas & inter quascunque partes etiam per viā inquisi-
 tionis, aut ex officio quomodolibet pendentes, ac quę per appella-
 tionem a grauaminibus illatis et in ferri cōminatis, seu sententiis dif-
 finitiuis vel interlocutoriis a quibusvis Iudicibus ordinariis et arbi-
 tris, atque arbitratoribus in Curia & Vrbe prædictis, Vicario no-
 stro, ac Gubernatore et Senatore Vrbe prædictę et iudicibus capi-
 tolinis dumtaxat exceptis et extra eas a quibuscunque iudicibus
 ordinariis, vel delegatis, seu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiā dictę
 sedis Legatis et eorum Vicelegatis in terris eidem Romano eccle-
 się mediate, vel immediate subiectis, aut aliis earum Gubernatori-
 bus, vel Officialibus, et quibusvis in feudum, seu vicariatum, aut
 aliis quomodolibet concessis pro tempore latis et promulgatis, in-
 terpositam seu aliis ad eandem sedem, etiam per viam reclamatio-
 nis.

nis iudicialis vel extraiudicialis, aut nullitatis, vel recursus a quibus-
 cunque sententiis quorumcunque ordinariorum, etiam extra sta-
 tum ecclesię hætenus deuolute sunt & in posterum deuoluentur,
 eas videlicet, in quibus non agetur vltra summam ducentorum ducato-
 rum auri de Camera, aut de re verum prædictę summę valorem
 non excedente, seu quę inter & contra Mercatores dictę Curię pro
 quibuscunque negotiis ad quamcunque summam ascendant & pro
 notariis tuis, ac inter & contra ipsos & eorum familias pro tempore
 vertantur, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura
 iudicij, sola veritate inspecta, etiam manu regia, absque obseruatione
 terminorum, qui de stilo, seu ordinatione Palatii Apostolici, aut
 aliis obseruari consueuerunt, etiam priuatiue quoad alia Tribuna-
 lia, aliis vero summam, aut illius valorem excedentes & inter, ac
 contra alios, quam Mercatores vertentes, seruatim terminis & aliis
 summarie prout in beneficialibus, eisdemque terminis quomodo-
 cunque male & nulliter præpostere, ac confuse tentis, pro minore
 partium dispendio, etiam vnicuique contextu, citatione & audientia rei
 teratis, etiam per affixionem citationis pro tempore faciendę ad
 valuas habitacionis ipsorum citandorum, quoad obligatos in forma
 Camera, seu Guarentigię, Ripettę, ac aliis supradictis formis
 executis & quoad alios aliter obligatos, vbi non agetur de maiori,
 quã de viginti ducatorū summa, audire, cognoscere, decidere & sine
 debito terminare: Necnon de omnibus & singulis quibuscunque & quan-
 tuncunque enormibus criminibus, delictis & excessibus, tam in Vrbe &
 Curia prædictis quã extra eas per quoscunque tam eius Sedis officia-
 les, quam dictam Sedem sequentes, & alios etiam a iurisdictione or-
 dinariorum exemptos, & prædictę sedi immediate subiectos cuius-
 cunque ecclesiasticę vel mundanę dignitatis, etiam episcopali vel
 maioris, & per quoscunque alios cuiuscunque status, gradus, ordinis,
 vel conditionis fuerint perpetratis vel perpetrandis, tam ad procura-
 toris fiscalis denunciationem & promotionem, quam etiam partium
 accensationem, vel etiam instigationem, seu ex mero officio, &
 quoad omnes priuatiue perpetratis, per notarios tuos, ac sub-
 stitutos, & alios in eorum officiis & intus ea solum inquirere, &
 super illis tam per viam inquisitionis, quam accusationis, seu de-
 nunciationis, & instigationis huiusmodi procedere, & culpabi-
 les repertos iuxta suorum excessuum exigentiam, & qualitatem
 quouis modo punire. Dummodo monitoria contra episcopos,
 vel eorum superiores ad comparandum personaliter, nisi præuia
 commissione, manu nostra signatas, non decernas. Necnon qua-

eunque literas apostolicas generales, aut particulares, tam sub plura
 bo etiam per officium audientie nostrarum literarum contradic-
 rum expeditas, quam in forma breuis & quarum solam signaturam
 sufficere concessum fuerit, supplicationes per nos & pro tempore
 existentes Romanos Pontifices, aut in eius, seu nostri praesentia si-
 gnatas: necnon literas pro tempore existentis camerarii & poenite-
 tiarii maioris nostrorū (dummodo in illis & literis apostolicis prae-
 dictis alij executores deputati non fuerint) solus, in quibus vero de-
 putati erunt accumulatiue cū illis exequi, & super illis processus de-
 bitos in forma solita, etiam cum promulgatione censurarum in simi-
 libus promulgari solitarum decernere: ac tuarum per tuosque Lo-
 cumtenentes, seu quosuis alios, tam ecclesiasticos quam seculares iu-
 dices, & tam delegatos quam subdelegatos, ac etiam causarum dicti
 palatii, apostolici auditores, vel nos aut Romanos Pontifices pro tē-
 pore existentes, tam in specie quam in genere, ac aliis quomodolibet
 in eadem curia pro tempore latarum sententiarum, necnon quo-
 ruincunque processuum generalium vel specialium, tā in die coenae
 Domini, quam aliis cum censurarum & poenarum ecclesiasticarū
 fulminatione fieri solitorum executionem, quas etiam si delegatis
 vel subdelegatis praedictis, aut quibusuis aliis, etiam specialiter per-
 nos & sedem praedictam commissa fuerint, dicto auditori accumu-
 latiuē, & non priuatiuē commissas esse volumus atque decernimus,
 seruatis terminis in tribunali auditoris huiusmodi seruari solitis, etiā
 singulis diebus & horis, prout in ordinariis consuetum erat facere,
 illasque & illos debitae executioni, etiam si opus fuerit cum auxiliij
 brachij, saecularis inuocatione demandari: Et quascunque commu-
 nitates, vniuersitates, collegia, capitula, necnon etiam extra dictam
 Curiam degentes personas pro debitis per eos in eadem Curia con-
 tractis, aut salario, seu contractu in dicta Curia inito, degentes vero
 in eadem Curia, seu curiales ecclesiasticos saeculares vel regulares,
 etiam ab ipsa curia absentes, cuiuscunque status, gradus, ordinis, di-
 gnitatis etiam Pontificalis, conditionis, vel praerogatiuae existen-
 tes, pro quibusuis rebus & pecuniarum summis, ad quorumuis etiā
 absentium quorum intererit pro tempore instantiam, quotiens ex-
 pedierit, etiam per edictum publicum, constituto summarie & extra-
 iudicialiter de non tuto ad eos accessu, ad satisfaciendum de eorum
 debitis, & praestandum ea, ad quae pro tempore teuebuntur mone-
 re & citare: Ac literas quascunque remissoriales & compulsoriales,
 tam generales quam speciales vbi & quotiens opus fuerit, arbitrio
 tuo decernere: necnon etiam in vim constitutionis Eugenianae, in
 fauo.

fauorem Curialium emanata, ac Leonina et cuiuscunque illius ex-
 tensionis inhibere: Ac monitoria, citationes & inhibitiones, ad par-
 tes etiam per simile edictum decernere, eos quoque arrestare et car-
 cerare, ac si tibi videbitur, quascunque poenas & multas simili ar-
 bitrio dimittere et relaxare, ac pro delictorum et excessuum, nec-
 non criminum qualitate eis per te, tuosque Locumtenentes, inflige-
 re & imponere: Necnon quoslibet inobedientes excommunicare,
 a diuinis suspendere, generaliter vel specialiter interdicerere, ac sentē-
 tias, censuras et poenas ecclesiasticas per te et Locumtenentes tuos,
 pro tempore latas, etiam iteratis vicibus aggrauare: Et quod à te, vel
 Locumtenentibus tuis pro tempore excommunicati, seu aliis censu-
 rati ab Auditore, vel Locumtenente praedictis, etiam de partium
 consensu, praeterquam in mortis articulo constituti, absolui nō pos-
 sunt, ad euadendum collusiones statuere & cum tibi visum fuerit ex-
 pedire: communitates, vniuersitates, collegia, capitula & personas
 quascunque a quibusuis sententiis, censuris & poenis, ac multis ec-
 clesiasticis, spiritualibus, vel temporalibus, per alios videlicet, quā
 per te & tuam Curiam inflictis, in diebus paschalibus & natalitiis
 cum reincidentia obsoluere, necnon sententias, censuras & poenas,
 ad multas huiusmodi et quascunque interdicta suspendere, tollere
 & eis relaxare: Necnon obligationes in forma Camerae, etiam post
 mortem debitoris quoad illius bona tantum, etiam per viam con-
 fessionis debiti per aliquem ex procuratoribus in qualitate obliga-
 tionis constitutis more solito facienda & heredibus legitime cita-
 tis, seu aliis arbitrio tuo exequi & executioni demandari facere &
 generaliter omnia & singula quae ad officium Auditoris causarum
 Curiae huiusmodi de iure, vel ex privilegio, aut vsu, seu literis &
 consuetudine praedictis olim spectabant & quae illi qui pro tempo-
 re fuerunt Curiae huiusmodi Auditores ex concessis eis facultati-
 bus facere, decernere, mandare, statuere, ordinare & exequi quomo-
 dolibet poterant, seu consueuerant, facere, dicere, mandare, statue-
 re, ordinare & exequi, habituri ratos & gratos processus & senten-
 tias, quas tu & locumtenentes tui praefati pro tempore habuerint
 & tulerint, ac reliqua omnia quae in praemissis & circa ea, ac quod
 libet eorum fecerint, dixerint, mandauerint, statuerint & ordinaue-
 rint, ac facturi ea omnia, auctore domino, ab omnibus vsque ad sa-
 tisfactionem condignam inuolabiliter obseruari. Et insuper eisdē
 auctoritate & potestatis plenitudine tā Iulij Secūdi, Leonis decimi
 aliorumq; praedecessorū huiusmodi literas, quam omnia & singula
 privilegia, indulta, facultates, iurisdictiones & gratias officio Au-

ditoratus, & auditoribus praedictis quomodolibet concessa, ac cum omnibus & singulis in eisdem contentis clausulis singulas de super confectas literas, quarum omnium & singularum literarum praedictarum huiusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus haberi, volumus pro expressis, approbamus, confirmamus & innouamus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere & inuiolabiliter obseruari debere decernimus: illaque omnia ad officium auditoratus & auditorum pro tempore, perinde ac si eis specialiter, & expresse concessa, & pro eis seu in illorum fauore statuta & ordinata fuissent, extendimus & ampliamus. Quodque constitutiones, quae Ordo archidiaconatus, & peruenit incipiunt, ac quibus alternatiue seu moratorie, & dilationes etiam Salinae per quoscunque etiam eiusdem Romanae Ecclesiae Cardinales, clericos camerarum, & illius camerarium pro tempore decretum quoad obligatos, ut supra, tam respectu bonorum, quam personarum nullatenus profuit, quinimo obligationes supradictae debite executioni demandentur, etiam post mortem debitoris quoad bona. Et non obstante quacunque appellatione, & superinde ob tenta commissione de huiusmodi obligatione expressam mentionem non faciente, aut discussione hereditatis vbi libet pendente, si per creditores data fuerit idonea cautio in forma depositi de restituendo id quod receperint, prioribus & potioribus creditoribus in euentum succumbentibus: Quodque tu in capella & in reliquis actibus tam publicis, quam priuatis primum locum post eundem gubernatorem & Oratores principum, si praelati fuerint, habeas, indulgemus, statui mus, volumus & ordinamus. Contradictores & rebelles, tibi que in praemissis non parentes opportunis iuris remediis consequendi, & ad id, si opus fuerit auxilium brachij secularis inuocandi, ceteraque in praemissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, tam in dicta vrbe nostra, quam vbiq; locorum faciendi, & exequendi iuxta facultatem alias per patris memorati Pium papam V. finaliter praede cessorem nostram eidem Alexandro Cardinali attributam, plenam & liberam auctoritate & tenore praemissis concedimus facultatem: Ac etiam statuimus & ordinamus, quod si in causis in tuo Tribunali tam motis, quam in futurum mouendis comparuerint creditores vique ad summam quinquaginta scutorum inclusiue pro quolibet quouere sunt miserabiles personae, iis de eorum credito, etiam quod non sint priores, aut potiores, satisfieri possit, ac debeat. Mandantes propterea tibi, quatenus confidito tibi prius etiam summarie, & extra iudicialiter, & quantum tibi sufficere videbitur de praemissis pau peritate & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admit

admittas, eisque satisfieri mandes, & facias realiter & cum effectu super quibus tibi plenam & liberam facultatem, cum simili potesta te quoscunque, vbi, & quando, ac quoties opus fuerit, etiam per edi ctum publicum, confidito summarie, & extraiudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam pecu niariis, aliisque poenis imponendis, moderandis & applicandis ci tandi, monendi, & inhibendi, & in euentum non partitionis declaran di, aggrauandi, reaggrauandi, excommunicandi, interdicens, auxi liumque brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi, necnon perpetuam de super silentium omni, & quacunque appellatione, & recur su remotis imponendi, omniaque & singula alia in praemissis, et cir ca ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi & exercendi, iuxta concessionis eiusdem papae Pij Quinti praedecef foris de super ipsa Alexandro Cardinali factae tenorem, concedimus & impartimur. Et postremo tibi omnes & quascunque causas, vt tam per te, quam locum tenentes tuos super omnibus & singulis articulis, negotiis & causis, in constitutione motu proprio per praefatum Pium Quartum praede cessorem pro pecuniis ad cam bium, & recambium usurarie, & malo modo per mercatores dictae urbis accipiendis facto contentis, & dependentibus ab eis, prout pro singulorum casuum circumstantiis alias de iure faciendum tibi vi debitur. Non obstante facultate Motu proprio per Pium Quartum praede cessorem huiusmodi in fauorem gubernatoris urbis concessa, partibus iustitiam aduersus, ac in causis ipsis, non tanquam spe cialis commissarius, sed prout solet, in similibus causis, iuxta suarum facultatum tenorem & ordinarium Curiae filium procedas, cum potestate citandi et inhibendi: ac quascunque inhibitiones per di ctam urbis gubernatorem decretas reuocandi, et criminalitates con tra mercatores tollendi, aliasque, et alia, quae in praemissis, et circa ea fuerint necessaria, et quomodolibet opportuna faciendi, ac alias in omnibus et per omnia iuxta concessionis per Pium Quartum praede cessorem huiusmodi Dilecto filio nostro Flavio Cardinali Ursino nuncupato, tunc temporis Curiae causarum eiusdem camerae generali auditori factae, tenorem, auctoritate et tenore similibus committimus et mandamus. Mandantes propterea et districtius in hibentes quibusuis iudicibus et personis quocunque nomine nuncupatis, ac quouis privilegio munitis, etiam si eiusdem Romanae Ec clesiae Cardinales fuerint, sub indignationis nostrae poena, ac inter dicti, necnon excommunicationis sententiis, quas si secus fecerint, eo ipso incurrant, et a quibus praeterquam in mortis articulo confli

uti, aliâs quam à Romano Pontifice pro tempore existente absolui non possint: ne in obligationibus supradictis, illarumque executionibus, aut aliis praemissis contra earundem praesentium tenorem quomodolibet, nisi vt praefertur, se intromittere, aut te, vel locum tenentes praedictos super praemissis molestare praesumant. Sicque per quoscunque iudices etiam Commissarios, & etiam eosdem Cardinales, ac causarum palatii huiusmodi auditores, in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere; ac ex nunc irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti quicquid secus super praemissis aut circa ea quavis auctoritate etiam à nobis aut successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, absque expresso tui & pro tempore existentis auditoris consensu & licentia, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca praedicto Aloysio Cardinali & Camerario per Apostolica scripta pari Motu mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios te, vel procuratorem tuum nomine tuo in corporalem, realem & actualem possessionem officij auditoratus & annexorum, iuriumque & pertinentiarum, ac privilegiorum & facultatum praedictorum, seu quasi auctoritate nostra inducat, & defendat inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, faciens te, vel pro te procuratorem tuum praedictum ad officium huiusmodi, eiusque liberum exercitium, necnon honores, onera, salaria & emolumenta in ipsius Alexandri Cardinalis locum admitti, tibi que de emolumentis praedictis integre responderi: contraditores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo. Non obstantibus praemissis, ac nostra de non tollendo ius quaesitum, aliisque Cancellariae apostolicae regulis editis & edendis, & quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac Curiae & palatii stilo, necnon Urbis & Camerae huiusmodi & quarumcunque aliarum civitatum, terrarum & locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ac reformationibus etiam novis & novissimis, ac decretis & ordinationibus, privilegiis quoque, inductis & literis apostolicis quibusvis communitatibus, vniuersitatibus, domicellis, varonibus, feudatariis & aliis quibuscunque eidem sedi mediate vel immediate subiectis, ac quibusvis aliis quacunque dignitate, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali & Cardinalatus honore fungentibus personis, vbiuis locorum existentibus, ac etiam nostris & sedis praedictae Nuntiis, Legatis, etiam de latere, per nos & Romanos Pontifices

fices praedecessores nostros, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, & pro quibuscunque causis, etiam motu simili concessis, confirmatis & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, & in posterum concedendis, confirmandis, approbandis & innouandis, quibus omnibus & singulis, etiam si de illis specialis specifica & expressa mentio habenda, & certa ex quaesita forma obseruanda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat harum serie motu, & scientia similibus specialiter & expresse derogamus, ac pro plene & sufficienter derogatum esse decernimus & declaramus, ac omnibus illis quae in praemissis concessa fuerunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscunque. Per praesentes autem non intendimus reformationibus de auditoribus huiusmodi, & aliis dictae Curiae officijs tam per Pium Quartum & Pium Quintum praedecessores praedictos, quam per nos factis, necnon Concilij Tridentini decretis in aliquo derogare vel aliâs praedictare sed illas & illa salua esse, ac in suo robore permanere. Et quae omnia per te & alios ad quos id quomodolibet spectat, omnia & inuicibiliter seruari mandamus. Et insuper volumus, quod antequam tu officium Auditoratus huiusmodi exercere incipias, solum de illo fideliter exercendo in manibus praefati Aloysij Cardinalis & Camerarij, seu dilecti filij eius locum tenentis praestes iuramentum. Quodque praesentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur & adhiberi debeat, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibita vel ostensa. Tu igitur praedictum auditoratus officium prompta deuotione suscipiens, sic illud diligenti studio, cura, meditatione et integritate exequaris, vt tua opera ad Dei laudem et gloriam, ac earundem ecclesiae et Curiae bonum publicum, priuatorumque communitatem, et exemplum laudabile cedant: teque apud nos, et seorsum praedictam, vt speramus, merito per amplius recommendent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, concessionis, assignationis, constitutionis, deputationis, substitutionis, surrogationis, approbationis, confirmationis, innouationis, extensionis, ampliationis, statutorum, inducti, inhibitionis, derogationis, voluntatum, mandatorum & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo

BVL. ET MOT. PROP.

tesimo septuagesimo octauo. Quintodecimo Kalendas Aprilis
Pontificatus nostri anno sexto.

Ca. Glorierius.

M. Datarius.

T. Mandosius.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo. Inditione sexta, die vero decimaquarta mensis Maij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papæ xij. Anno Sexto, retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Cæcellariæ apostolicæ, & acæ Campi Floræ, vt moris est, illas ibidem per aliquantulum temporis spatium affixas dimittendo, per nos Marcum Antonium Brutum, & Petrum Guerram eiusdem S. D. N. P. Cursores.

Petrus del bequez Mag. Curs.

Registrata in Camera Apostolica.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, Inditione sexta, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, et domini nostri domini Gregorij diuina prouidentia Papæ xij. Anno Septimo, die vero vndecima mensis Iulij, Retroscriptæ literæ ac omnia & singula in eis contenta intimata & præsentata fuerunt DD. Alexandro de Romaulis, & Afcancio Mazziotto Curia Reuerendissimi D. Vicariis Vrbs notariis, & D. Luca Remerio eiusdem D. Alexandri substituto tradita cuilibet ipsorum earundem literarum copia, ac D. Cafari Stellæ Curia magnæ Ripæ notario, & die duodecima eiusdem Reuerendiss. D. Corrado Alinari almæ Vrbs Gubernatori, ac Reuerendiss. DD. Antonio Canali, Io. Antonio Fusconio, & Angelo Michaeli Bucchio eiusdem locatenentibus, ac magnifico D. Prospero Caffarello nobili Romano eiusdem notario, & D. Nicolao de Bottis eiusdem substituto, tradita sibi copia in eius officio, necnon Illustrissimo D. Galeatio Poggio Inclyti Po. Rom. Curia Capitoli Senatori, ac magnificis dominis Horatio Marzario Vicentino, & Petro Francisco Gyptio Bononien. eius primo & secundo respectiue Collateralibus, tradita copia eidem illustrissimo Senatori, Curtio Saccoccio publico notario Romano tradita sibi copia, Laurentio Jacobino notario actuario in officio R. P. D. Pauli Alberi supradicti reuerendiss. D. Gubernatoris notarij tradita sibi copia, ac D. Francisco Gratiano Curia Burgi S. Petri notario, & D. Lucio Cathena eiusdem Curia notario actuario tradita sibi copia, & die decimaquarta eiusdem magnifico D. Anto-

GREGORII XIII.

279

nio Scappo Bononien. eiusdem Curia Burgi iudici, Francisco Petruccio & Tarquinio Seuero Curia de Sabellis notariis, Simoni Mancino notario actuario in officio eiusdem D. Francisci tradita cuilibet ipsorum copia, D. Simoni Gugnetto curia supradicti Reuerendissimi Vicarij notario, & Io. Baptistæ Zanto eius substituto dimissa eidem copia, necnon magnifico D. Bartholomeo Albertario curia Ripette iudici, & D. Martio Papachio eiusdem curia notario actuario tradita sibi copia, & die decimaquinta eiusdem R. P. D. Pirrho Tar. Curia Reuerendiss. Vicarij supradicti Vicegeren. & R. D. Mario Martio eiusdem Reuerendiss. Vicarij in ciuilibus locum tenenti tradita copia eidem R. P. D. Pirrho, Magnifico D. Curtio Victorio nobili Romano Magnæ Ripæ camerario tradita sibi copia, magnifico D. Dominico Grattarola curia de Sabellis iudici, necnon magnificis DD. Paulo Falconetto, & Marco Antonio Vbal dino nationis Florentinæ in Vrbe respectiue Consuli & Consiliario, & D. Augustino Camello eorum notario tradita sibi copia omnibus Romæ personaliter repertis, inhibendo eisdem singulariter iuxta earundem literarum formam per me Scipionem de Octauianis apostolicum Curs.

Calistus Brunettus Mag. Curs.

Constitutio contra extrahentes frumenta, legumina &c. extra statum ecclesiasticum, ac impediunt & aggravantes illa ad Vrbeni Romam afferentes.

Gregorius Papa XIII. Ad futuram rei memoriam.

Iter multiplices nobis ex alto commissi pastoralis officij curas, ad eam libenter intendimus, per quam in stata nostro ecclesiastico annonæ abundantia habeatur, et subditi nostri in rerum humano victui necessariorum copiosa affluentia late viuant, neque illarum penuria opprimantur. Quod vt fiat experientia rerum magistra docente, id maxime necessarium esse cognouimus, vt ne ipsa annona è stato nostro prædicto extrahatur, vtque ad almam vrbeni nostram vndique libere afferatur, neque afferentibus vllum impedimentum præstetur, neque aliqui propriis commodis studentes, contra publicam vtilitatem de his rebus monopolia facere valeant, omni studio provideamus. Idcirco nos pro nostri officij debito in præmissis oportune providere volentes, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, quod nulli nobis & S. R. E. mediate vel

imme

immediate subiecti cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existant, etiam si varones, domicelli, comites, marchiones, vel duces & domini temporales, aut Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ vel etiam S. R. E. Cardinales extiterint, sub excommunicationis maioris, ac læsæ maiestatis criminis, dominiorum & bonorum suorum confiscationis, feudorum amissionis & quorumuis privilegiorum suspensionis, & aliis etiam pecuniariis arbitrio nostro imponendis & applicandis, ac etiam in publicis edictis, & proclamatibus per præfectos annonæ pro tempore tam hætenus editis & emissis, quam in futurum edendis & emittendis, quæ nos ex nunc prout extant apostolica auctoritate approbamus & confirmamus, contentis censuris & pœnis, triticum, ordeum, legumina, ac omnis generis frumenta, & fruges etiam ex bonis ecclesiasticis collecta, à terris & locis dicti status nostri ecclesiastici absque expressa nostra, & à nobis obtenta in scriptis, & manu nostra signata licentia, extrahere, vel extrahi facere, nullique ex prædictis eorum subditos & vassallos, aut alias quascunque personas quominus triticum, ordeum, legumina, frumenta, & fruges præfata à quibusuis locis eis subiectis quouis prætextu, etiam molituræ, aut cuiusuis alterius oneris solutionis ad aliam urbem nostram afferant, prohibere, aut per se, vel aliud, seu alios directe vel indirecte impedire audeant, quin potius illis sic afferentibus omnem opem, & favorem præstent: ac insuper nulli aliquam tritici, ordeum, leguminum, omnisque generis frumentorum & frugum quantitatem, nisi pro suo, suarumque familiarum vnus anni dumtaxat vsu emere valeant, & contrafacientes pœnas prædictas incurrisse declarentur, & aggraentur ipso facto, statuimus atque decernimus. Mandantes dilecto filio Aloysio tituli S. Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato nostro, & S. R. E. Camerario, ac dictæ annonæ præfectis, vt contra eos, qui statuto & decreto nostro huiusmodi in aliquo contrauerint, manu regia, & nulla tela iudiciaria seruata procedant, ac eos pœnas prædictas incurrisse declarent, aggraent, reaggraent, interdican, & brachiū seculare in eos adhibeant. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac quibusuis statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis & literis, ac gratiis apostolicis eisdem personis, ac ciuitatibus, terris & locis, ac quibusuis aliis per Cameram, aut per nos, & prædecessores nostros in genere, vel in specie etiam ex causa onerosa, ac sub quibuscunque tenoribus & formis forsan concessis, confirmatis & sæpius innouatis, quibus omnibus etiam, si de illis, eorumque

totis

totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat latissime derogamus, & ad effectum prædictum ad beneplacitum nostrum suspensa esse volumus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et vt præmissa omnia ad notitiam omnium deducantur, ne aliquis de eis ignorantiam prætereundere possit, volumus quod præfentes literæ per aliquos Curie nostræ Cursores ad basilicæ principis apostolorum de Vrbe, & cancellariæ apostolicæ valuas, & in acie Campi floræ affigantur, & cum inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Mandantes quoque legatis, vicelegatis, gubernatoribus, & aliis dictorum locorum officialibus, quatenus præfentes publicent & publicari faciant: Et quod earum transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima Maij, millesimo quingentesimo septuagesimo octauo. Pontificatus nostri anno sexto.

Ca. Glorietius.

Die duodecima Maij millesimo quingentesimo septuagesimo octauo præfentes literæ apostolicæ exhibitæ & præsentatæ in plena camera apostolica iustante magnifico D. Rodulpho Bonfiolo illius commissario generali, et ex decreto in eadem camera facto admittæ & registratæ fuerunt libro tertio signaturarum S. D. N. apud me infrascriptum dictæ Camere notarium.

Tydeus de Marchis.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo. Inditione sexta, die vero septima mensis Maij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina providentia Pap. XIII. Anno eius sexto, retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicæ principis apostolorum de vrbe & Cancellariæ apostolicæ, et in acie Campi floræ, dimissis ibidem copiis affixis earum per me Petrum Aloysium Gaytam eiusdem S. D. N. Pap. Curf.

Claudius Mongeat mag. Curf.

Rector

*Reservatio beneficiorum in Ecclesia monasterij s. Crucis fontis Auellan.
Camaldulensis ordinis Eugubinae diocesis vacantium,
dispositioni Sedis apostolicae.*

Gregorius Episcopus servus servorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

VT apostolica sedes omnium parens & alumna, confluentibus ad se quotidie viris scientia & probitate insignibus pro cuiusq; meritis commodius prospicere possit: æquum est ipsam ea quæ ad illos pro solita benignitate sua iuvandos ac promovendos accommodata sunt, & sine cuiusquam detrimento haberi possunt, tãquam ius sibi proprium libere retinere. Cum enim nos hodie Abbatiam sculari in Ecclesia monasterij sanctæ Crucis, Fontis Auellan. Camaldulen. ordinis, Eugubin. diocesis certo tunc expresso modo vacantem Collegio Germanico pridem à nobis in Vrbe instituto perpetuo vniuerimus: Nos causis prædictis adducti de apostolica potestatis plenitudine omnes prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates, personatus, administrationes & officia, cæteraque beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura, aliàs ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, institutionem, & quâcunque aliam dispositionem abbatis pro tempore existentis diætæ abbatia quomodocunque pertinentia, in quibuscunque ciuitatibus, dioc. & locis existentia, quibusvis modis & ex quorumcunque personis vacantia, & deinceps vacatura, vbicunque & quotiescunque, nostræ & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, & diætæ sedis libere dispositioni duntaxat specialiter & expresse in perpetuum referuamus: Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque etiam S. R. E. Cardinales, ac diætæ sedis legatos etiam de latere, etiam prætextu quarumcunque facultatum, concessionum & aliarum reservationum, & aliàs quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis etiam in corpore iuris clausulis, ac etiã irritantibus & aliis decretis munitis, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem & mandamus, vt præsentibus in Cancellaria apostolica publicentur, & in eius libro, Quinterno appellato, ad perpetuam rei memoriam describantur: & præterea ipsorum exemplis etiam impressis notarij publici manu & personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eadem prorsus fides vbique locorum in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ adhi-

adhiberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rom. apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo octauo. Non. Septemb. Pont. nostri anno septimo.

C. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

Lectæ & publicatæ fuerunt retroscriptæ literæ Romæ in Cancellaria apostolica, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, die vero Veneris vltima mensis Octobris, Pontificatus sanctissimi D. N. D. Gregorij diuina providentia pap. XIII. anno septimo.

Claudius Cicolinus Custos.

De electione & extractione Syndicorum Senatorum & iudicum Capitolinorum.

GREGORIVS Papa XIII.

MOtu proprio &c. Et si summa ratione per vrbs nostræ antiqua statuta cautum fuisset, vt syndici ad Senatorem & Iudices alios capitolinos, eorumque familiam de gestis & administratis per eos in eorum officio syndicanam, non antea eligerentur quam eorundem Senatoris & iudicum officium esset expletum eo tamen res progressa est, vt non solum syndici huiusmodi in initio officij cuiusq; Senatoris per summos Rom. Pont. electi fuerint, sed etiam cum nullum ab eisdem statutis diætis Syndicis salarium fuisset constitutum & recte, quia iudicia prætio carere debent, certum sibi salarium per ipsos Romanos Pontifices statui, seu constitui & assignari obtinuerunt, & salarium prædictum eis ab eodem Senatore solui debere extorserunt, & non modo pro eo anno quo Senatorem & alios præfatos de gestis per eos syndicabant, verum etiam si per plures annos ex Romani pontificis indulgentia siue pro rogatione officium Senatoris illius durasset, quamuis ipsi Syndici non nisi semel & in vltimo anno syndicandi munere fungerentur, salaria huiusmodi pro singulis præteritis annis sibi solui faciebant seu potius extorquebant, in graue reipublicæ detrimentum. Nos

BVL. ET. MOT. PROP.

igitur attendentes praedicta quae non solum contra eorundem statutorum laudabilem formam, sed etiam contra bonos mores esse dignoscuntur, nostris temporibus indigna esse, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de potestatis plenitudine omnia & singula praedicta utpote ex prava consuetudine seu potius ex bonorum morum corruptela orta, de medio tollentes, omnes & quascunque concessioniones, seu electiones & deputationes Syndicorum huiusmodi ac iudicis & notarii etiam per nos & Rom. pont. praedecessores nostros etiam Motu proprio hactenus quibusvis personis, & ad quodcunque tempus, sub quibuscunque verborum formulis, & derogationibus, & cum irritan. aliis decretis & clausulis, & ex quacunque causa factas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus insertiforont, pro expressis & insertis habentes, reuocamus, cassamus & annullamus, & pro reuocatis, cassis, irritis & nullis de cetero haberi volumus & mandamus, ac ab eisdem Syndicis Iudice & Notario omnem & quancunque auctoritatem, facultatem, salarium & emolumentum perinde ac si nunquam ad huiusmodi officia electi aut deputati fuissent, penitus & omnino auferimus. Nec non hac in perpetuum valitura constitutione sancimus statuimus & ordinamus, quod de cetero Syndici Senatoris & Iudicum Capitolinorum, & familiae eorundem, non antea de Bussola (quae iuxta morem Bussolae aliorum officialium Rom. pont. & eodem quo illa tempore fieri debeat) extrahantur, quam cum Senatoris, aut iudicum praedictorum, seu alicuius eorum, cum effectu vacauerint, & non amplius iudex, & Syndici, sicut hactenus fieri consuevit, sed duo tantum Syndici, quorum alter sit legum Doctor, qui que eorum munus absque alto salario, sed pure & sincere ut viros bonos decet implere debeant, in futuram eligantur, quibus notarius vnus legis & fidelis similiter ex Bussola extrahendus inferuiat, qui consuetam tantum ceteris notariis Tribunalium Curiae Capitolinae mercedem pro actis conficiendis ad iuris tribunal & non ultra recipiat, & scripturas huiusmodi syndicus officio suo finito in Archiuo capitolino consignare teneatur. Qui Syndici si quid omnino & notarius si ultra praedictam ipsi notario praefinitam mercedem receperint, aut eorum aliquis receperit, etiam si modicum sit, in corruptela illis imputetur, & repetundarum poena puniantur. Quod si forte ante vacationem officij Senatoris & iudicum praefati syndici & notarius quocumque etiam per nos & successores nostros fuerint electi, seu deputati, eorum electio & deputatio subreptitia & obreptitia sit, & esse cessatur, fructuariaque ab eis tam forte ferenda nullius sit roboris vel momenta

GREGORII XIII.

287

menti, nec per eam Senator & Iudices quoquomodo a Syndicatu liberentur, aut liberati esse censeantur, sed alij omnino iuxta supra scriptam formam eligantur. Decernentes praemissa omnia perpetuo obseruari debere & illa sub quibusvis generalibus derogationibus & aliis contrariis dispositionibus & per nos & successores nostros Romanos Pontifices etiam Motu proprio facien. nullatenus comprehensa existere, sed ab eis omnino excepta & quoties illas fieri contigerit, toties hac in pristinum & validissimum statum restituta & de nouo concessa esse & censi, sicque in praemissis omnibus & singulis per quoscunque etiam Romanae curiae iudices, etiam sanctae Romanae ecclesiae Cardinales, ac alios quosuis iudicari &c. debere, sublata &c. ac irritum &c. si secus fieri vel attentari contigerit: Non obstantibus praemissis, ac Urbis et Capitolij eiusdem statutis et consuetudinibus etiam iuramento et auctoritate apostolica roboratis, priuilegiisque indultis & literis Apostolicis etiam Motu proprio in contrarium quomodolibet concessis confirmatis et emanatis, ac regula nostra de iure quaesito non tollendo, quibus omnibus & singulis eorum omnium tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, hac vice ad effectum praesentium derogamus et ad plenum derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Placet et ita volumus et mandamus Motu proprio. V.

Facultas concessa iudicibus Capitalibus restituendi in integrum litigantes aduersus impedimentum sedis Vacantis Pi. j. V.

GREGORIVS XIII.

Motu proprio &c. Cupientes litium compendiis, litigatorumque dispendiis, quantum possumus salubriter consulere, scientes per obitum scilicet. rec. Pij Quinti praedecessoris nostri Iustitiam in Curia Capitolij a die obitus praefati Pij, vsque ad crastinum nostrae Coronationis, indictum fuisse, et durasse proptereaque de lapsu et cursu instantiarum et fatalium quaestiones et dubia exoriri posse. Motu proprio &c. Committimus et mandamus Senatori et Collateralibus, aliisque Iudicibus dictae Curiae tam ordinariis, quam delegatis, et subdelegatis, ut in causis coram eis pendentibus indecis, partes ipsas ad prosequendum causas huiusmodi ad tantumdem temporis spatium quantum superscriptum durauit impedimentum, eorum arbitrio in integrum restituant. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus Apostolicis sive

Na a 1 altij

BVL. ET MOT. PRO.

palatii, & curiæ prædictæ, statutisque, et nouis reformationibus vrbis in contrarium quomodolibet disponen. quibus pro hac vice duntaxat, & ad huiusmodi effectum, & non aliàs derogamus & c. ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii, sola signatura sufficiat, et vbi que fidem faciat in iudicio et extra, & quod copia impressa subscriptæ manu alterius ex dictæ curiæ correctoribus, in iudicio fides adhibeatur, Cancellarij regula contraria non obstante.

Placet. V.

Litteræ processus lectæ a Cæna Domini, anno M. D. lxxviij.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

Consueverunt Romani pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianæ, et ipsius unitatē, quæ in coniunctione membrorum ad vnum caput, Christum videlicet, eiusque vicarium, principaliter consistit, & sanctam fidelium societatem ab offensione seruandam, arma iustitiæ per ministerium Apostolatus in præsentem celebritate exercere.

Nos igitur vetustum et solennem hunc morem sequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris & Filij & Spiritus sancti, auctoritate quoque beatorum Petri & Pauli, ac nostra quoscunque Vistas, Vicleuitas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios, ac omnes et singulos alios Hæreticos, quorunque nomine nuncupentur, et cuiuscunque sectæ existant, et eorum credentes, ipsorumque receptatores et fautores, et generaliter quolibet defensores, ac eorundem libros hæresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate nostra et sedis apostolicæ, scienter legentes, aut tenentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quavis causa, publicè vel occulte, quouis ingenio, vel colore: necnon schismaticos, et eos, qui se à nostra, et Rom. pont. pro tempore existentis obedientia, pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes et singulos cuiuscunque status, gradus seu conditionis fuerint, et interdici-mus vniuersitates, collegia et capitula, quocunque nomine nuncupentur, ab ordinationibus, sententiis, seu mandatis nostris ac Rom. pont. pro tempore existentium, ad vniuersale futuram Concilium appellantes, necnō eos, quorum auxilio, vel fauore appellatū fuerit.

Item

GREGORII XIII.

283

Item excommunicamus & anathematizamus omnes Piratas, Latrunculos maritimos & illos præcipue, qui mare nostrum a monte Argentario vsque ad Terracinam discurrentes, eos qui in illo nauigant, depraedantur, mutilant, interficiunt, rebusque & bonis suis spoliant, omnesque receptatores eorundem & eis auxilium scienter dantes, vel fauorem.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos qui Christianorum quoruncunque nauibus tempestate intransuerim (vt dici solet) iactatis, naufragium passis, aut etiā submersis, siue in ipsis nauibus, siue ex eis dilapsa & in mari vel littore inuenta, cuiuscunque generis bona, tam in nostris Tyrreni & Adriatici, quam in quibuscunque aliis cuiuscunque maris regionibus & littoribus rapuerint, aut scienter ipsis sibi acceperint, aut ab aliis rapta, seu accepta, scienter receperint: ita vt nec etiam ob quodcunque priuilegium, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcunque prætextum excusari possint.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes qui in terris suis noua pedagia, seu gabellas ad id potestatem non habentes imponunt, vel augent, aut imponi vel augeri prohibita exigunt.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios litterarū apostolicarū & in forma Breuis, ac supplicationum gratiam, vel iustitiam concernentium, per Romanum Pont. vel S. R. E. Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Rom. Pont. signatarum, aut sub nomine eiusdem Rom. Pont. seu vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum signantes supplicationes easdem: Extendentes constitutionem fœ. rec. Innocentij Papæ Tertij quæ incipit. Ad falsariorum, cum omnibus poenis in ea cōtentis, ac falsificantes, seu mutantes supplicationes per nos, seu mandato nostro signatas & datatas, sine nostra aut Datarij nostri licentia.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos qui equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes tam ex ipso canape, quam ex quacunque alia materia & ipsam materiam, aliaque huiusmodi, quibus Christianos impugnant, deferunt Saracenis, Turcis & aliis Christi nominis inimicis: Necnon illos qui per se vel alium seu alios de rebus Christianæ Reipublicæ statum concernentibus, in Christianorū perniciem & damnum ipsos Turcas & Christianæ religionis inimicos certiores faciunt, illisque ad id auxiliū, consiliū, vel fauorem quomodolibet præstāt: Nō obstantibus

Nn 3

qui

quibuscunque priuilegiis, & concessionibus quibuscunque principibus & dominiis, siue priuatis personis per nos & sedem praedictam hactenus concessis, quae illis nolumus in aliquo suffragari.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes impediētes, siue inuadentes eos qui uictualia seu alia ad usum Romanae Curiae necessaria adducunt, ac etiam eos qui ne ad Romanam Curiam adducantur, vel deferantur, impediunt, seu perturbant, vel qui talia fieri faciunt, vel facientes defendunt cuiuscunque; fuerint ordinis, praerogantiae, conditionis & status, etiam si Pontificali, vel Regali, aut alia quauis ecclesiastica, vel mundana praefulgeant dignitate.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes ex proposito interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capiētes, seu depradantes Romipetas seu peregrinos ad urbem causa deuotionis seu peregrinationis, & prorsus omnes alios ad sedem apostolicam accedentes, vel apud eam morantes, aut recedentes ab ipsa & illis dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui non habentes in eadem Curia iurisdictionem ordinariam vel delegatam, eius praetextu capiunt, spoliant, detinent morātes in eadem, vel qui talia fieri mandant.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, verberantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, ac patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, sedisque Apostolicae legatos, vel nuncios, aut eosdem eiicientes à suis diocesis, territoriis, terris, seu dominiis, ea que mandantes, vel rata habentes, seu praestantes eis auxilium, consilium, vel fauorem.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium seu alios, quascunque personas ecclesiasticas, vel saeculares ad dictam Curiam super eorum causis & negotiis recurrentes, illasque in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, aduocatos, procuratores ipsorum, seu etiam auditores, vel iudices, super dictis causis vel negotiis deputatos, occasione causarum vel negotiorum huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant, vel qui per se vel alium seu alios directe vel indirecte praedicta exequi vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium, vel fauorem praestare non verentur, cuiuscuq; praerogantiae & dignitatis fuerint: ac illos, qui literas Apostolicas, & in forma breuis tam gratiam, quam iustitiam concernentes, ac etiam citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, processus, executoriales, aliaque

que decreta quaecunque; à nobis, & sede Apostolica, seu legatis, nunciis, praesidentibus, camerae Apostolicae auditoribus & commissariis, aliisque iudicibus, & delegatis Apostolicis emanata, & quae pro tempore emanauerint, simpliciter, vel sine eorum beneplacito consensu, vel examine, executioni demandari, aut ne Tabelliones, & notarij super cuiusmodi literarum, & processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut confecta partium interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, aut impediri vel prohiberi procurant: ac notarios & subexecutores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum praedictorum capiunt, carcerant & detinent, vel capi, carcerari & detineri faciunt: Quique etiam quibuscunque personis in genere vel in specie, ne pro quibusuis eorum negotiis prosequendis, seu gratias vel literas impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas vel literas à dicta sede impetrent, seu impetratis utantur, directe vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel eas apud se, aut notarium, seu tabellionem vel alias quomodolibet retinere praesumunt.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos Cancellarios, vicecancellarios & consiliarios ordinarios & extraordinarios quorumcunque Regum, & principum, ac praesidentes cancellariatum, consiliorum & parlamentorum: necnon procuratores generales eorundem, vel aliorum principum saecularium, etiam si Imperiali, Regali, ducali, vel alia quacunque praefulgeant dignitate, quocunque nomine nuncupentur: aliosque iudices tam ordinarios quam delegatos, necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, commendatarios, vicarios & officiales, qui per se vel alium, seu alios auctoritate propria & de facto quarumcunque exceptionum, vel aliarum gratiarum & literarum apostolicarum praetextu beneficiale & decimarum, ac alias spirituales & spiritualibus annexas causas ab auditoribus & commissariis nostris, aliisque iudicibus ecclesiasticis auocant, illarumue cursum & audientiam, ac personas, capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, & se de illarum cognitione tanquam iudices interponunt, ac partes actrices quae illas committi fecerunt & faciunt, ad reuocandum & reuocari faciendum citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eis dedecretas, & ad faciendum vel consentiendum eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, et poenis in illis contentis absolui statuunt & compellunt, vel alias executionem literarum Apostolicarum vel executorialium, processuum, ac decretorum praedictorum, etiam sub praetextu violentiae prohibenda, vel quod ad nos infor-

mandos, vt ipsi dicunt, supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi ipsi supplicationes huiusmodi coram nobis, & sede apostolica legitime prosequantur, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum praestant.

Quiue ex eorum praetexto officio, vel ad instantiam quorumcunque personas ecclesiasticas, capitula, conuētus, & collegia ecclesiarum quarumcunque coram se ad eorum tribunal, audientiam, cancellariam, consilium vel parlamentum, praeter iuris canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe vel indirecte, quouis quaesito colore: Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quauis alia decreta in genere, vel in specie, ex quouis causa, & quouis quaesito colore, ac etiam praetextu litterarum apostolicarum vsu non receptorum, seu reuocatarum, vel cuiusuis consuetudinis, aut privilegij, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint & publicauerint, vel factis & ordinatis vsi fuerint, vnde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo laeditur, vel deprimatur, aut aliàs quouismodo restringitur, seu nostris, & dictae sedis, ac quarumcunque ecclesiarum iuribus quomodolibet directe vel indirecte, tacite vel expresse praecudatur.

Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, vel inferiores praelatos, & omnes alios quoscunque iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet impediunt, quo minus sua iurisdictione ecclesiastica contra quoscunque vtantur, secundum quod Canones & sacrae constitutiones ecclesiasticae, & decreta conciliorum generalium, & praesertim Tridentini, statuunt.

Quiue iurisdictiones, seu fructus, redditus & prouentus, ad nos & sedem Apost. & quascunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes vsurpant, vel etiā quauis occasione, vel causa, sine Ro. pōt. vel eorum ad quos iure pertinent, expressā licentia sequestrant.

Quiue collectas, decimas, taleas, praestantias & alia onera clericis, praelatis, & aliis personis ecclesiasticis, ac eorum & ecclesiarum, monasteriarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus & prouentibus huiusmodi absque simili Rom. pont. speciali, & expressā licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita etiā à sponte dantibus & concedentibus recipiant: necnon qui per se, vel aliū, seu alios directe vel indirecte praedicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem, aut vocum, seu suffragium praestant, vel occulte praestare non verentur, cuiuscunque sint praemissorum

mentiae, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut regali praefulgeant dignitate, seu principes, duces, comites, varones, Republica, & alij potentatus quicunque, etiam Regnis, prouinciis, ciuitatibus, & terris quoquomodo praesidentes, aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta super his per factos Canones tam in Lateranensi nouissime celebrato, quam aliis concilijs generalibus edita, etiam cum censuris, & poenis in eis contentis.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes, & quoscunque magistratus, Senatores, praesidentes, auditores, & alios iudices quocunque nomine vocentur, ac cancellarios, vicecancellarios, notarios, scribas, ac executores & subexecutores, & alios quoquomodo se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas banniendo, capiendo, processando, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, etiam praetextu quorumcunque privilegiorum à sede apostolica ex quibusuis causis, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, in genere & specie concessorum quibuscunque regibus, ducibus, principibus, Republicis, monarchis, ciuitatibus, & aliis quibuscunque potentatibus quocunque nomine censeantur, quae nolumus illis in aliquo suffragari, illa omnia ex nunc in irritum reuocando.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, directe vel indirecte, sub quocunque titulo, vel colore de facto occupant, vel detinent, vel hostiliter destrunt, vel inuadunt, aut occupare, detinere vel destruere, aut inuadere hostiliter praesumpserint in totum vel in partem aliquam urbem, Regnum Siciliae & Corsicae, Terras citra Pharam, patrimonium sancti Petri in Tuscia, ducatum Spoletanum, Comitatum Venafinum, Sabinensem, Marchiam Anconitanam, Massam, Trebaricam, Romandiolam, Campaniam, & maritimas prouincias, illarumque terras & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, ciuitatesque nostras Bononiam, Cesenam, Ariminum, Beneuentam, Perusium, Avinionem, Ciuitatem Castellum, Tudertum, & alias ciuitates, terras, & loca, vel iura ad ipsam Rom. Ecclesiam pertinentia, dictaeque Rom. Eccles. mediate, vel immediate subiectas quae supremam iurisdictionem in illis nobis, & eidem Ro. Eccle. competentem de facto vsurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis praesumant: necnon adhaerentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet praestantes.

Necnon omnes & singulos suppellectilium, librorum, scripturarum

rū et honorū Cameræ & Palatij apostolici ex eodē Palatio, infirmitatis Roman. Pont. ac sedis Apostolicæ vacationis tempore, ablatores, raptores & illorum detentores, ac quoscunque alios, ad quorum manus bona prædicta quocunque titulo, ex quavis causa scienter vel ignoranter peruenierint.

Volentes præsentibus nostris processibus, ac omnia quæcunque his literis contenta, quousque alij huiusmodi processibus a nobis, aut Rom. Pont. pro tempore existente fiant aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

Cæterum a prædictis sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando ecclesiæ mandatis & satisfaciendo cautione præstita, absolui possit, etiam prætextu quorumvis facultatum & indultorum, quibuscunque personis ecclesiasticis, sæcularibus & quorumvis ordinum etiam mendicantium & militiarum regularibus, etiam Episcopali vel alia maiori dignitate præditis, ipsisque ordinibus & eorum Monasteriis, cōuentibus & domibus, ac capitulis, collegiis, confraternitatibus, congregationibus, hospitalibus & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali & alia mundana excellentia fulgentibus per nos & dictam Sedem, ac cuiusvis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacunque scriptura in genere & in specie concessorum & innovatorum, ac concedendorum et innovandorum.

Quod si forte aliqui contra tenorem præsentium talibus excommunicatione et anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, grauius contra eos spiritualiter et temporaliter, prout expedire nonerimus, processuri.

Declarantes, ac protestantes quæcunque absolutionem etiam solenniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius a præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, destiterint. Ac quo ad eos, qui cōtra libertatem, vt præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas et decreta huiusmodi publice renocauerint et ex Archiuiis, seu capitularibus locis, aut libris in quibus annotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de reuocatione huiusmodi certioræ fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari. Quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscunque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam & tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum quantocunque tempore cōtinuata, in præmissis omnibus et singulis, ac quibuscunque

que iuribus sedis apostolicæ, ac S. R. E. vndecunque & quomodocunque quæsitis, vel quærendis nullatenus præiudicari posse, seu debere.

Non obstantibus privilegiis, indulgentiis & literis apostolicis generalibus, vel specialibus, supradictis vel eorum alicui, seu aliquibus, & aliis cuiuscunque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis et præminentia fuerint, etiam si, vt præmittitur, Pontificali, imperiali, regali, seu quavis ecclesiastica & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum regnis, prouinciis, ciuitatibus, seu locis, a prædicta sede, ex quavis causa etiam per viam contractus, aut remunerationis & sub quavis alia forma & tenore, ac cum quibusuis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis concessis, etiam continentibus quod excommunicari, anathematizari, vel interdicti non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de iudicio huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus et dignitatibus eorum mentionem: necnon cōsuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcunque longissimis, & aliis quibuslibet obseruantis scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus ac sententias, quominus includantur in eis, se iuuare valeant, vel tueri: quæ omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac si ad verbum nihil penitus omissis insererentur præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus & omnino reuocamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Vt vero præsentibus nostris processibus ad communem omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas processibus ipsos continentes valuis ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. et Basilicæ principis apostolorum de vrbe appēdi faciemus, quæ processibus ipsos quæsi sonoro præconio, et patulo iudicio publicabunt, vt ij, quos processibus huiusmodi cōtingunt, quod ad ipsos non peruenierint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem prætere, aut ignorantiam allegare; cum non sit verisimile id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Insuper, vt processibus ipsi ac præsentibus literis, ac omnia et singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque ciuitatibus, & locis fuerint publicata, vniuersis et lingulis patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, Episcopis et locorum ordinariis, prælatis et rectoribus vbilibet constitutis per hæc scripta committimus, et in virtute sanctæ obedientiaē districte præcipiendo mandamus, vt per se vel alium seu alios præsentibus literas, postquam eas receperint, seu eas habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries

in ecclesijs suis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & ad Christifidelium mentes reducant, nuncient & declarent.

Cæterum hortamur eosdem vniuersos & singulos patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque locorum ordinarios, & Ecclesiarum prelatos, necnon Rectores, cæterosque curam animarum exercentes, ac presbyteros sæculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendum confessiones quauis auctoritate deputatos, vt transumptum harum literarum penes se habere, legere, & diligenter examinare procurent.

Volentes earundem præsentium transumptis, etiam impressis Notarij publici manu subscriptis & sigillo Iudicis ordinarij Rom. Curia, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ munitis, eandem prorsus fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, declarationis, protestationis, sublationis, reuocationis, commissionis, innodationis, mandati, hortationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incuturum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, decimo kal. Aprilis. Pont. nostri anno sexto.

Cæ. Glorierius.

M. Datarius.

A. de Alexiis.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo. Inditione sexta, die vero Iouis vigesima septima, mensis Martij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papæ xiiij. Anno Sexto, retroscriptæ litteræ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ sancti Iohannis Lateranensis, & basilicæ principis Apostolorum de urbe, necnon Cancellariæ apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Marcum Antonium Brutum, & Petrum Guerram Sanctissimi D. N. P. Cursores.

Iulius Fontana Mag. Curf.

S. D.

S. D. N. Gregorij papæ xiiij. Confirmatio literarum scilicet. Pij papæ Quinti de terris, & locis S. R. E. in feudum, aut alium modum non dandis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

Inter cætera, quæ ad Romani Pontificis curam, ac sollicitudinem pertinent, illud quoque non mediocri studio prouidendum est, vt res ecclesiastica sacra tacta vsquequaque conseruetur: quod cum de alijs omnibus, tum præcipue de iis, quæ specialis iurisdictionis Romanæ Ecclesiæ sunt, curare debet, ne vlla vsquam illorum imminutio fiat. Cuius rei causa seculicis recordationis Pius papa V. prædecessor noster, vt talium distractionibus omnem viam (quantum in ipso erat) in perpetuum præcluderet, literas edidit. in hæc verba. Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti cura regiminis vniuersalis ecclesiæ, cui auctore domino præsidemus, vt ciuitates, terræ, oppida, et loca nobis, et sedi apostolicæ in temporalibus mediate, et immediate subiecta perpetuo in iure, dominio, & proprietate, ac possessione dictæ sedis conseruentur. Sane licet nonnulli Rom. Pont. prædecessores nostri per eorum constitutiones rerum ecclesiasticarum alienationes prohibuerint & iam factas reuocauerint, & annullauerint, nihilominus eam retroactis temporibus nonnulli nimium ambitiosi, & dominandi cupidi sub varijs prætextibus, coloribus, et causis sæpe etiã falsis (quod non sine maximo animi nostri moerore referimus) aliquibus Romanis Pontificibus suggestionibus et insinuationibus suis conati sint, ostendere, et persuadere magis vtile, et expediens S. R. E. et sedi præfatæ fore, si aliquæ ciuitates, terræ, oppida, castra, arces, & loca ad ius & proprietatem eiusdem sedis pertinentia in feudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemuis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut aliàs ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo, quod aliàs in feudum data, aut quouis alio titulo huiusmodi alienata fuerint, & propterea tanquam ad sedem prædictam deuoluta, vel deuoluenda, posse & debere de iure iterum infudari, & alienari, atque inde nonnullas alienationes, infudationes & concessiones à sede apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non solùm patrimonij, sed etiam existimationis recepisse dignoscitur. Hinc est quod nos

considerantes omnium ciuitatum, & locorum praedictorū singulari-
 rem fidem, & promptam deuotionem eidem sedi exhibitam omni
 tempore valde vtilem, & salutarem fuisse, & esse, ac volentes non
 solum alienationes huiusmodi, quas tempore nostro omnino exu-
 lare intendimus, de medio tollere, & quod nobis licere non patimur
 nostris successoribus indicamus, quos non immemores fore spera-
 mus ante Domini nostri Iesu Christi in examine diei magni aduen-
 tus tribunal villicationis nostrae rationem reddituros nos esse: Sed
 vt omnis alienationum huiusmodi fiendarum occasio penitus abo-
 leatur, quantum cum Deo possumus, per amplius providere, consti-
 tutionibus praedecessorum nostrorum huiusmodi etiam inheredo,
 illasque innouando, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non
 ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex me-
 ra animi nostri deliberatione, & de apostolica potestatis plenitudi-
 ne, habita etiam super his cū venerabilibus fratribus nostris S. R. E.
 Cardinalibus in consistorio nostro secreto cōsultatione matura, de
 eorum consilio, & vnanimi assensu, qui etiam iurauerunt praesenti
 constitutioni non contravenire, nec Pontificibus alienationes con-
 tra tenorem praesentium attentantibus consentire, & absolutiones
 à iuramento huiusmodi non petere, nec acceptare, hac nostra pe-
 tuo valitura constitutione decernimus & declaramus, ciuitates, &
 loca praedicta etiam haecenus in feudum, aut quemuis alienationis
 titulum dari solita, vel consueta, ad nos & sedem praefatam quomo-
 dolibet deuoluta, & pro tempore deuoluenda, absque alia vltorio-
 ri declaratione, & illorum possessionis apprehensione, eo ipso Sedi,
 & Camerae apostolicae incorporata, ac ad ius, & proprietatem & do-
 minium pristinum, ac possessionem rediisse ceaseri, perinde ac si
 per quadraginta annos, & vltra, ciuitates, & loca praefata à nobis, &
 sede praefata immediate possessa, & nunquam in feudum, aut alium
 titulum concessa fuissent. Statuimusque & decernimus, quod om-
 nes & singulae tam communitates & vniuersitates, quam ciues, &
 incolae ciuitatum, terrarum & locorum praedictorum, aliaque quae-
 cunque personae tam ecclesasticae quam saeculares cuiusuis dignita-
 tis & ordinis, etiam episcopalis, vel maioris existentes, ac S. R. E.
 Cardinales tam publice in consiliis ciuitatum, & locorum praefa-
 torum, quam priuati alibi in quibusuis locis, etiam si ciuitatum, &
 terrarum earundem gubernatores, aut nostri & sedis apostolicae Le-
 gati, vel Prolegati existant, tractantes, consulentes, aut aliàs verba
 facientes de infeudationibus & alienationibus de ciuitatibus, & lo-
 cis praefatis immediate ad nos, & sedem praefatam spectantibus, &

periti-

pertinentibus, etiam deuolutis, etiam in feudum communiter, &
 pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo cen-
 su, aut canone, aut aliàs quomodolibet etiam contemplatione me-
 ritorum erga sedem praefatam, aut sub praetextu necessitatis, vel
 euidentis vtilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis, & sede prae-
 fata quibusuis personis, cuiusuis dignitatis, status, gradus, etiam no-
 bis & successoribus nostris secundum carnem coniunctis, etiam san-
 ctæ Romanæ Ecclesiae Cardinalibus, aut quauis alia temporalis, vel
 Ecclesiastica dignitate fungentibus, in duces, vicarios, gubernato-
 res, seu quemuis alium titulum ad vitam, vel in perpetuum, vel lon-
 gum tempus, aut etiam ad sedis Apostolicae beneplacitum, ciuita-
 tum, & locorum praefatorum, ac propterea de eligendis Oratori-
 bus ad nos, & successores nostros super praemissis, vel illorum occa-
 sione mittendis proponentes, tam ipsi, quam oratores munus hu-
 iusmodi recipientes, aut alij quicumque alienationes huiusmodi Ro-
 mani Pontifici pro tempore existenti per se, vel alium, seu alios in-
 sinuantes, vel suadentes eo ipso sententiam excommunicationis in-
 currant, à qua nisi ab ipso Pontifice, praeterquam in mortis articu-
 lo, absolui nequeant. Et insuper sanctæ Romanæ Ecclesiae & sedis
 Apostolicae praefatae rebelles etiam in primo capite laeque Maiesta-
 tis, & proditores ciuitatum, & locorum praefatorum, ac bona eorū
 fisco, & Camerae nostrae Apostolicae, ipso iure deuoluta, & incorpo-
 rata sint, & esse censeantur, omnibusque ecclesiis, monasteriis, &
 aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis ecclesiasticis, eo ipso
 priuati, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant,
 neque ad ciuitates, & loca praefata vilo vnquam tempore remitti
 possint. Et si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infa-
 mes remaneant, illisque bonorum & dignitatum portae perpetuo
 claudantur. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales ci-
 uitates, terras, Oppida, Castra, Arces, & loca ad vitam, seu tertiam,
 vel aliam generationem, aut aliàs à dicta sede, etiam ex causa onero-
 sa obtinere, habere & possidere, cum facultate faciendi in illis me-
 lioramenta, ita quod ab eis amoueri non possint, nisi restituti prius
 pecuniis in melioramenta huiusmodi expositis, omnes & singulas
 facultates faciendi melioramenta praefata quibusuis personis, etiam
 Cardinalibus, per eosdem praedecessores nostros, aut alios ad id fa-
 cultatem habentes quomodolibet concessas, harum serie reuoca-
 mus, & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque de-
 bere, ac cuiusque facultatem faciendi melioramēta huiusmodi ha-
 bēti illa etiā pro munitione & tuitione, nisi ex causa necessarīe cōfer-

uatio

uagionis locorum eorundem facta fuerint, post publicationem praesentium, facere omnino interdiximus, ac prohibemus & si secus a quoquam factum, attentatumue fuerit, melioramenta quaecunque per eos contra tenorem praesentium facta locis ipsis cedere & cameram ad illorum satisfactionem minime teneri & obligatam esse volumus & declaramus. Decernentes praesentes literas sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, derogationibus & aliis contrariis dispositionibus, sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis pro tempore quomodolibet factis minime comprehendendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illae emanabunt toties in pristinum statum restitutas, & denouo concessas esse, & censeri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ciuitatum & locorum praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscunq; Sic igitur deuotionis & fidei constantia Ciuitatum & locorum praefatorum erga nos & successores nostros & eandem Romanam ecclesiam perseueret, ut merito integritatis virtus maiora beneficia ab eadem sede cosequi mereatur. Volumus autem quod sicut omnes & singuli Cardinales praesentes Constitutionem huiusmodi quantum in eis erit obseruare, illique non contrauenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem a iuramento praestito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt & iurarunt, idem per absentes Cardinales a consistorio in habitatione eorum & a Romana curia, ut quaecunque ad eandem curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore cardinales in assumptione Pilei promitti & iurari debeat, ac promissionem & iuramentum huiusmodi in formula iuramenti per eosdem cardinales praestari soliti adiungi & inseri debere. Ac contrafacientes poenam perjurij & perpetuae infamiae iuris & facti eo ipso incurrere decernimus. Praeterea quod ipsi cardinales, occurrente apostolicae sedis vacatione in conclau, quando de obseruandis literis Iulij PP. ij. praedecessoris nostri super electione Romani pontificis & aliis constitutionibus iuramentum praestare solent etiam de inuiolabiliter obseruanda praesenti constitutione nostra per quemlibet eorum, qui in Romanum pontificem electus fuerit & postmodum idem ad Summi pontificatus fastigium assumptus post eius assumptionem hoc ipsum promittere, ac iurare & deinde post

coro-

coronationem suam promissionem & iuramentum huiusmodi per literas suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud a Pontifice, quod credendum non est, recusabitur, aut differretur, tunc dicti Cardinales in primo consistorio secreto, & praecipue eorum Decanus, & Capitulum apud eum omnium instantia, & instantissime pro praesentium obseruatione petere & rogare, ac obtestari non cessent, idque ut omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus & ordinamus. Quodque praesentes literae in libellum redigantur, & post praedictas Iulij literas, quae in dicto conclau legifolent, inter alias constitutiones nostras adiungantur, & etiam in quintero Cancellariae Apostolicae cum aliis extrauagantibus nostris describantur, ac ad ualvas Basilicae Beati Petri principis Apostolorum, & in Cancellaria nostra Apostolica, ac acie Campi florum publicentur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, decernimus etiam & declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius notarij subscriptis & sigillo alicuius praelati munitis eadem prorsus fides ubique in iudicio, & extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, reuocationis, decreti, statuti, interdicti, prohibitionis, ordinationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incensurum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo septimo. 4. kal. Aprilis. Pont. nostri anno secundo. Cum autem, ex literis ad retinendam sedis Apostolicae dignitatem ualde pertineant, nobis nihil optabilius fuit, cum primam ad summi apostolatus apicem praesentium nostrarum robur adiungeremus. Quocirca praedictas literas & omnia in eis contenta auctoritate Apostolica tenore praesentium comprobamus, confirmamus & innouamus, volumusque eas perpetuo obseruari & ita iuramus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae comprobationis, confirmationis, innouationis & uoluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incensurum. Dat. Rom. apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. 6. Kal. April. Pont. nostri anno primo.

M. Durarius.

C. G. G. G. G.

Co Anno

BVL ET MOT. PRO.

Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Inditione decimaquinta, die vero Sabbati, sexta mensis Septembris. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina providentia papae XIII. Anno primo, retrospectae litterae apostolicae affixae & publicatae fuerunt Romae ad vultus Basilicatum sancti Ioannis Lateranensis, & beati principis apostolorum, Cancellariae apostolicae, & in acie Campi florum, vt moris est, per nos Ioannem de la Guardia, & Scipionem de Octau. praedi-
cti S. D. N. P. Cursores.

Philibertus Chapuis Magister Curl.

S. D. N. D. Gregorij papae xiii. Declaratio quod bona regularium extra claustra degentium ad Camerae Apostolicam spectant, & quod in omnibus spoliis eadem Camera est vere, & proprie haeres.

Gregorius papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Officij nostri partes sedulo praestare tenemur, vt dubia, quae ab aliquibus falso sub praetextu, vel nimis subtiliter excitata, in Camerae nostrae apostolicae praerudicium tendunt, declaratione nostra dilucidentur. Nuper accepimus quod et si foel. re. Pius papa III. praedecessor noster constitutionem, & quaecunque in illa continentur per piaem memoriam Paulum pap. III. etiam praedecessorem nostrum contra Apostatas editam, per quam inter caetera decreuit bona quaecunque mobilia & immobilia, ac census, redditus, & prouentus, iura, & actiones per regularem ordinem professos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum superiorum degentes, tempore quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis professis ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura per eos obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamento, siue successione ab intestato quorumuis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcunque aliorum factae essent, non fisco, aut Camerae apostolicae, sed religioni, aut monasteriis, in quo, seu quibus primo professi fuissent, eo ipso applicata esse & censerit debere, ad iuris & sacrarum constitutionum formam reducerit: nec non praesata bona regularium extra claustra, vt praesertur, degentium sine

alicui-

mendicantium siue non mendicantium, aut militiarum professorum et si iam loca et canonicas portiones, aut dignitates in cathedralibus, vel collegiatis ecclesiis cuiusuis ordinis regularibus obtinuerint ac episcopali, patriarchali, primitiali, vel quavis alia praefulerint dignitate, post eorum obitum ad eandem Camerae apostolicam & iuxta constitutionem foel. re. Pauli Papae iij. super spoliis sub Dat. vi delictet, Tertio nonas Ianuarij, Pontificatus sui anno tertio promulgatam legitime spectent & pertineant, idque per Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos, dum Collector generalis ad recuperandum spolia regularium specificè deputatus fuit, aperte demonstratum extiterit, ac in possessione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito semper fuerit: nihilominus nonnulli vano sub dictae constitutionis Pauli iij. praedecessoris praefati praetextu contrarium aliquando asserere non dubitarint: Nos oranem circa praedicta dubitandi occasionem dimouere, simulque aequitate & iustitia suadentibus, eiusdem Camerae indemnitati, ne indies molestis et incommodis afficiatur, consulere volentes, praesentium auctoritate, Declaramus res et bona quaecunque per dictos regulares extra claustra ecclesiarum, monasteriorum, domorum & quorumcunque regularium locorum degentes, quocunque iure et actione, siue ex causa testati, siue intestati acquisita & in posterum acquirenda, vel ad eos delata in quibusuis prouincijs, dominijs, regnis & locis consistant, nisi iidem, ad quos illa spectauerint, sufficienti fuerint testandi, aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitime vti fuerint, ad eandem Camerae pleno iure pertinuisse & spectare, ac bona quaecunque eorundem sub spoliolorum nomine comprehensa per ipsam Camerae, eiusque nomine a quibuscunque illa quandoque occupantibus & detinentibus recuperari, ac vindicari potuisse & posse, ac iuxta Pauli iij. & aliorum praedecessorum nostrorum litteras eadem Camera apostolica in huiusmodi bonis spolia nuncupatis vere vniuersaliter succedente, quod ipsa Camera quae ceteris haeredibus & successoribus ampliori est priuilegio munita, cuique merito magis fauendum est, dum in eam rerum & bonorum dominium, ac possessio nulla traditione praecedente transeat, in quacunque bonorum & spoliolorum siue ad saeculares siue ad regulares dum viuerent spectantium successione, quibuscunque in rebus, siue pecunijs illa consistant, etiam si nominatim, aut alia speciali nota illa designanda essent, quae ad eandem Camerae iure spoliolorum pertinuerunt, & pertinebunt, in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, ius & nomen veri haere-

dis in eisdem spoliis habere, illiusque naturam fortiri, ac veri heredis privilegii et iuribus in quibuscunque bonis, pecuniis, iuribus & actionibus, uti antehac potuisse & nunc posse, idque eorundem praesessorum, ac nostrae etiam intentionis semper fuisse & esse, auctoritate praesentium, declaramus: sicque per quoscumque Iudices in quibusvis causis, etiam per appellationem aut alias pendentibus & futuris, ac in quacunque causa, vel instantia, sublata eis & eorum cui libet quavis aliter iucandi & interpretandi facultate, iudicari, et diffiniri debere: nec non quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsitan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Mandantes dilecto filio Magistro Ludouico Tabernae Notario et Thesaurario, nec non spoliatorum ad dictam Cameram pertinentium in vniuersa Italia Collectori generali nostro, eiusque in dictis officiis successoribus, quatenus praesentem nostram declarationem, et in ea contenta quaecunque inuiolabiliter obseruari curet, & faciat: non permittendo eandem Cameram contra illius seriem quacunque ratione vel causa, aut quouis quaesito colore vel ingenio, directe vel indirecte molestari aut perturbari: contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, et facti remedia, ac demum per sententias, censuras & poenas Ecclesiasticas, apellatione postposita, compescendo: nec non legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus agrauando: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij saecularis. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non Ecclesiarum & ordinum, vel militiarum cuius illae fuerint, monasteriorumque, vel regularium locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis earundem Ecclesiarum praesulibus, capitulis, ac monasteriorum, regulariumque locorum, conuentibus, illorumque ordinibus, superioribus et personis, nec non ciuitatibus, prouinciis, dominiis et regnis, in quibus bona, vel pecuniae collocata, aut illarum redditus percipiendi forsitan fuerint, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis etiam Motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolica potestatis plenitudine et ad fauorem religionis concessis, confirmatis, et innouatis: quibus omnibus (etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importan-

te.

tes mentio, aut quacuis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanens) hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque: aut si aliquibus communiter vel diuim ab apostolica sit sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis & indultiis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus praesentium impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quae quoad hoc volumus eis nullatenus suffragari. Caterum praecipimus praesentium exemplis etiam impressis manu notarii publici subscriptis, & dicti thesaurarii, seu alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillo munitis, eandem prorsus fidem adhibendam in iudicio & extra, quae praesentibus haberetur, si exhiberentur vel ostenderentur. Datum Romae apud sanctum Petrum sub annullo piscatoris die vigesima prima Ianuarij. M. D. LXXVII.

Ca. Glorierius.

Litera S. D. N. D. Gregorij, papa xiiij. Exemptionis monialium à Cisterciensibus, & subiectionis illarum ordinariis locorum.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

Vniuersi Dominici agriculturae praepositi eam operam in frugiferis religiosorum omnium plantationibus, domino excolendis, & custodiendis, ita impendere debemus, ut minime timendum sit, consistas plantas, vel suffocari, vel expectatos ex eis prouentus differri, aut quomodolibet impediri. Quod ne Cisterciensium ordinis, qui vniuersali semper ecclesiae, & ornamento fuit, & adiumento, ex diuersarum sanctimonialium gubernatione eueniat, ne vesperioris fructus, quae in eorum vitae tranquillitate, solitudine & spiritalibus exercitationibus posita esse debet, nos, atque ipsos frustretur, omni studio cauere volentes: De tradita nobis à Domino potestatis plenitudine omnia, & quaecumque monasteria, prioratus, loca, & conuentus monialium dicti ordinis omnium prouinciarum,

BVL. ET MOT. PRO.

& locorū Italiae etiam recens reformata et restituta, vniuersasque & singulas Abbatissas & alias praesidentes, ac Moniales professas, Nouitias et conuersas praedicti et quorumcunque aliorum ordinum, necnon ecclesias, capellas, bona & iura quaecumque earum spiritualia & temporalia ac omni superioritate, visitatione, correctione, & quacumque alia subiectione, dominio et potestate Patris et aliorum Abbatum, Diffinitorum, praesidentium, Monachorum & aliorum ministrorum dicti ordinis Cisterciensium, eiusque congregationum omnium perpetuo eximimus et liberamus, eaque omnia Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, vel patriarchis suae quodque ciuitatis, vel dioecesis, aut si nullius sint, vicinioribus, eorumque curae, iurisdictioni, visitationi et correctioni omnino subiicimus, quibus singulis in virtute sanctae obedientiae mandamus, vt hoc munus quam primum, suscipiant, omnique studio & vigilantia in eo se exercere procurent. Abbatibus vero, ac Diffinitoribus, Monachis, et aliis praedictis vniuersis et singulis praecipimus atque interdiciamus, ne post hac in vilo praedictorum, vel etiam in ordinatione Confessariorum, aut alias se interponere, vel mutua inter se colloquia protinus, vel per interpositas personas, aut scripta habere, vel mittere audeant. Decernentes irritum & inane quicquid secus contra praemissa per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus si quisquam contrafecerit, aut obedire neglexerit, cum excommunicationis sententia ipso facto innodamus, a qua nisi a Romae Pontifice (excepto mortis articulo) oblationis beneficium nequeat obtinere. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum, ordinum & congregationum huiusmodi iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis illis, necnon Patris & aliis Abbatibus, diffinitoribus, monachis & personis praedictis per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos et sedem apostolicam etiam per modum generalis legis & statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, seu quaesiti, et alias sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis quomodolibet, ac quotiescumque concessis, confirmatis et saepius innouatis, quibus omnibus eorum tenores, ac si ad verbum infererentur praesentibus pro expressis habentes specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Abbatibus & ceteris praedictis, vel quibuslibet aliis communiter, vel diuim ab apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas.

apo-

GREGORII XIII.

292

apostolicas, non facientes plenam, ac de verbo ad verbum expressam de indulto huiusmodi mentionem. Volumus insuper vt praesentium exemplis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quae praesentibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae exceptionis, liberationis, subiectionis, mandati, praeccepti, interdicti, decreti, innodationis, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo nono. Quinto decimo kal. Martij. Pont. nostri anno octauo.

M. Datarus.

Cæ. Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. Inditione octaua, die vero decimaquarta, mensis Martij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij divina prouidentia papae xiiij. Anno octauo, retroscriptae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Ecclesiae Lateranensis, necnon principis Apostolorum de vrbe, Cancellariae apostolicae, & in acie Campi Flore, vt moris est, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Tallietum eiusdem Sanctissimi D. N. Papae Cursores.

Ant. Ludouicus magister Curforum.

Literae S. D. N. D. Gregorij papae xiiij. Exempti nis monialium à fratribus Eremitarum S. Augustini Congregationis Lombardia, & subiectionis illarum ordinariis locorum.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PRO nostri apostolatus munere spirituali religiosorum ordinum otio maxime consulere debemus, illudque prouidere, vt ab ipsis tota alienorum negotiorum sollicitudine excussa, in sanctitatis seruire, & verae pietatis obsequio libere possint altissimo deserui-ri: quod in ordine fratrum Eremitarum S. Augustini de obseruatiua nun-

O o 4 cupato

cupatorum, congregationis Lombardiae expectantes, ne fratres ipsi ob diuersa sanctimonialium monasteria regenda à propriis obeundis muneribus cum animarum suarum, & ecclesiae vniuersalis, cui semper studiosa numerosq; familiae opera profuit, detrimento auocentur, neue vberissimi eorum prouentus periculosa modice erogationis huiusmodi pensitatione minuantur: De nobis tradita à Domino potestatis plenitudine omnia, & quaecunque monasteria, prioratus, domos, conuentus, & loca monialium, & sororum dicti ordinis, etiam recens reformata & restituta, vniuersasque, & singulas Abbatissas, & alias praesidentes, ac moniales & sorores professas, nouitias, & conuersas dicti, & aliorum ordinum quorumcumque, necnon ecclesias, capellas, bona, & iura quaecunque earum spiritualia, & temporalia ab omni superioritate, uisitatione, correctione, & quacunque alia subiectione, dominio, & potestate vicarij generalis, ac prouincialium & aliorum priorum, necnon fratrum & aliorum ministrorum ordinis & congregationis praedictorum perpetuo eximimus & liberamus, eaque omnia Episcopis, Archiepiscopis, primatibus, vel patriarchis suae quodque ciuitatis, vel dioecesis, aut si nullius sint, vicinioribus, eorumque curae, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni omnino subiicimus: quibus singulis in virtute sanctae obedientiae mandamus, vt hoc munus quamprimum suscipiant, omnique studio, et vigilantia in eo se exercere procurent. Vicario vero & aliis prioribus, caeterisque fratribus et ministris, ac congregationi praedictis vniuersis & singulis praecipimus, atque interdici-mus, ne posthac in vilo praedictorum, vel etiam in ordinatione Confessorum, aut alias sese interponere, vel mutua inter se colloquia protinus, vel per interpositas personas habere, aut scripta mittere audeant. Decernentes irritum & inane, quicquid secus contra praemissa per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus si quisquam contrafecerit, aut obedire neglexerit, eum excommunicationis sententia ipso facto innodamus, à qua nisi à Romano Pontifice (excepto mortis articulo) absolutionis beneficium nequeat obtinere. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum, domorum, et locorum ordinis et congregationis praedictorum vtriusque sexus, iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, exemptionibus, et literis apostolicis, illis, necnon prioribus, et aliis praedictis patri, et aliis abbatibus, diffinitoribus, monachis et personis praedictis, per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros,

ac nos.

ac nos & sedem Apostolicam, etiam per modum generalis legis, et statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, seu quasi, et alias sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis quomodolibet, et quotiescunque concessis, confirmatis, ac saepius innouatis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupatis, quibus omnibus, eorum tenores, ac si ad verbum infererentur praesentibus, pro expressis habentes, specialiter, et expresse derogamus, contrariis quibuscumque: Aut si prioribus, domibus, conuentibus, et caeteris praedictis, vel quibusuis aliis, communiter, vel diuim ab apostolica sit sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas, non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus insuper vt praesentium exemplis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quae praesentibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae exemptionis, liberationis, subiectionis, mandati, decreti, innodationis, derogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo nono. kal. Martij. Pont. nostri anno octauo.

M. Datarus.

Ca. Glorierus.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. Inditione octaua, die vero decimaquinta, mensis Martij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papae xij. Anno octauo, retrospectae literae apostolicae affixae & publicatae fuerunt, ad valvas Ecclesiae Lateranensis, necnon principis Apostolorum de vrbe, Cancellariae apostolicae, & in acie Campi Flore, vt moris est, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Tallietum eiusdem Sanctissimi D. N. Papae Cursores.

Ant. Ludouicus magister Curforum.

Ob. 5. S.D.

S. D. N. D. Gregorij papa xiiij. Constitutio de homicidis, grassatoribus, & aliis crimine capitali bannitis, vel diffamatis, & de receptatoribus eorum, impediensque iustitia ministros &c.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

Procuriam, quo ostenditur quare sanctiss. cogatur statuere contra bannitos, & eorum receptores.

Tanta, tamque horrenda quotidie succrescunt sanguinariorum & sceleratorum hominum maleficia, ut nobis, qui subditos nostros charitatis potius vinculo, quam seueritate poenarum in officio contineri semper optauimus, tandem necesse sit ad ipsos procul à societate humana submouendos, noua remedia adhibere, ac simul cogitare quomodo illos confouendi facultas tolli ab iis possit, sine quorum auxilio impurissimi illi pleraque omnia delicta neque perficere, neque poenas effugere possent.

Innouantur litterae praedecessorum pontificum in homicidas, criminosos, bannitos, &c.

Quæ foel. re. Pius II. Paulus item II. Sixtus IV. Iulius II. Leo X. Clemens VII. Pius IV. Pius V. & diuersi alii Romani pont. praedecessores nostri quicunq; tēpore, prout necessitas tulit, bene & prouidenter respiciētes, cōstitutiones suas in exitiale hoc genus pro tēporis, & criminum ratione ediderunt, quas nos cum suis censuris & poenis omnibus, ac si ad verbum infererentur praesentibus, haberi volumus pro expressis, ex certa scientia nostra innouātes, ita ut illæ omnes praesentibus, & vicissim praesentes illis vniuersis & singulis ad omnes earū omnium casus, & partes subsidio sint.

Excommunicantur maiori soli papa reservata receptores bannitorum, & permittentes recipi &c.

Hoc edicto perpetuo de fratrum nostrorum consilio statuimus, ut quicunq; , etiam ecclesiastica & quacunq; dignitate praeditus, siue dux, aut comes, Marchio, Vicarius, feudatarius, Gubernator, siue alius cuiusvis conditionis & ordinis, huius status & conditionis nostræ temporalis S. R. E. in eisdem temporalibus mediate vel immediate subiectus, etiam dominia, iurisdictiones, & loca extra statum praeditum obtinens, ac etiam quicunq; extraneus bona in

na in eodem statu habens, homicidas, latrones, grassatores, & alios quocunq; crimine capitali bannitos vel diffamatos in suis quisq; dominiis, locis, seu domibus, tam in ipso statu, quam extra eum consilientibus receptauerint, seu quod in huiusmodi locis receptentur, permiserit quoquomodo.

Item impediētes ne banniti capiāntur, vel efficiētes ut capti euadant.

Ac etiam quicunq; ne ij capiantur impediuerit, coptosq; eripuerit, vel occultauerit, potestatem euadendi fecerit, vel carcerem, aut aliam quamcunq; custodiam fregerit, conatusue fuerit, siue ad hoc homines, arma, aliaue ministrauerit, siue aliàs auxilium, consilium, vel fauorem palam, vel in occulto, ac quocunq; modo praestiterit.

Item impediētes iustitia ministros, eos ut aliquo modo perterrefacientes &c.

Praeterea quicunq; iudices, ministros, vel executores iustitiæ, in perquisitione, captura, seu abductione, ac omnino in libera eorum officij executione impediuerit, verberauerit, insecutus fuerit, concusserit, perterrefecerit, ad arma cōclamauerit, aliofne concitauerit, seu mandauerit, eum praesentium auctoritate excommunicationis maioris sententia innodamus, à qua solus Romanus pontifex absolueri possit, nisi in mortis articulo, & satisfactione debita praecedente.

Incurrunt in crimen lesæ maiestatis. Primantur omnibus.

Ac praeterea ipsum læsæ maiestatis reum, & S. R. E. rebellem pronunciamus. Necnon ducatu, comitatu, marchionatu, terris, oppidis, castris, dominiis, vicariatibus, guberniis, feudis & aliis, quæ à Romana, & quibuscunq; aliis ecclesiis obtinet ac obtinebit in futurum, ceterisque omnibus bonis immobilibus, mobilibus, & semouentibus rebus, & iuribus suis, necnon omni & quacunq; etiam ecclesiastica dignitate, gratia, exemptione reali & personali, honore, priuilegia & beneficio ecclesiastico, & temporali priuamus eo ipso.

Idem, & filij eorum inhabiles

Ac ipsum, & eius filios indignos decernimus ad illa, & alia in posterum obtinenda, & ad quoscunq; actus legitimos exercendos, quibus etiam portus, nunquam pateant vllius dignitatis ecclesiasticæ vel mundanæ.

Absoluitur vas

Sintq; vassalli, custodes & populi à fidelitatis iuramento &

BVL ET MOT. PRO.

*Salii a iuramen
to fidelitatis.
Destruntur ad
ficus,*

*Aplicantur bo
na Camera apo
stolica.*

*Nullis iuuantur
priuilegiis.*

*Bona publicata
non comprehen
duntur literis Pij
V.*

*Isdem censuris
& poenis afficiu
tur communita
tes non capientes
banitas. aut eis
auxiliantes, seu
fauentes.*

& quocunque alio alio iure absoluti.
Omnia eius ædificia disiciantur, aut aliis Camere
apostolicæ iuribus adscribantur.

Ducatus vero, ac dominia, vicariatus, gubernia, feu
da, cæteraque bona & iura prædicta, eorumque fru
ctus & emolumenta, aliis fisci nostri iuribus perpe
tuo applicamus. Et ita Camere apostolicæ eo ipso
absque declaratione super incurfu pœnæ priuatio
nis huiusmodi, aut citatione eius, vel eorum, qui pœ
nam huiusmodi incurrerint, faciendâ, aut iudicis sen
tentia, vel decreto, vel alia iuris & facti solennitate
habenda, perpetuo applicata, appropriata & incor
porata & ad nostram, Romanicque Pontificis pro
tempore existentis liberam dispositionem pertine
re volumus, ac si per lapsum temporis concessionis
eorum, aut fiam, lineam ad ipsam reuertissent.

Nec quisquam exemptionis, vel vetusti priuilegij
de recipiendis & non consignandis huiusmodi faci
norosis & bannitis, aut alio quocunque prætextu
iuuari possit.

Declarantes, ducatus, dominia, vicariatus, guber
nia, feuda, aliaque prædicta sub constitutione dicti
Pij V. prædecessoris super huiusmodi dominiis &
iurisdictionibus in feudum, aut aliâ non conceden
dis edita, minime comprehendit:

Communitates vero, necnon vniuersitates om
nium ciuitatum, terrarum & locorum status prædi
cti cum primum de accessu, statione, vel transitu ban
nitorum, & aliorum prædictorum notitiam habue
runt, si statim populos suos armatos pulsu campana
rum, & aliis signis non conuocauerint, illosque non
coeperint, & tute custodierint, vel si illos capere nõ
potuerint, finitimas quasque communitates & vni
uersitates, aut dominos non commonefecerint, vel
si ipsi aut eorum aliqui illos receptauerint, vel tole
rauerint, vel cibis, comæatu, auxilio, consilio, vel fa
uore, aut quocunque alio modo etiam vt euadant,
perse, vel alios iuuerint, censuris, & pœnibus om
nibus supradictis supponimus, earumque etiam
res & bona omnia, necnon fructus et emolumenta

ta

GREGORII XIII.

197

ta Fisco prædicto modo & forma præmissis appli
catus eo ipso.

Et nihilominus dilecto filio Camerario nostro,
cæterisque omnibus singularum literarum prædicta
rum executoribus, & præterea gubernatori vrbis,
ac causarum curiæ Camere prædictæ generali au
ditori per apostolica scripta mandamus, vt quisque
pro se ad omnimodam illarum, & præsentium no
strarum, ac censurarum & pœnarum omnium in eis
contentarum executionem omnino procedentes,
faciant illas omnes & in eis contenta quæcunque,
semper & vbique per omnia loca prædicta, & ab
omnibus sub illis comprehensis iuxta singularum
literarum earundem continentiam & tenorem in
uiolabiliter obseruari.

Non obstantibus præmissis, ac omnibus, quæ in
singulis literis prædictis concessum est non obstarè,
cæterisque contrariis quibuscunque.

Vt autem præsentis literæ omnibus amplius in
notescant, & ne quisquam illarum ingnorationem
excusare possit, iubemus illas valuis ecclesiæ sancti
Ioannis Lateranensis, & Basilicæ principis Aposto
lorum de vrbis, ac in acie Campi floræ de more ap
pendi, eisque detractis ipsarum exempla etiam im
pressa eisdem in locis affixa relinqui, factaque hu
iusmodi publicatione, volumus ipsas præsentis hic
in vrbe publicatas die sequenti, extra vero eam post
decem dies quoscunque perinde arctare, atque affi
cere, & contrafacientes pœnas & alia supradicta om
nino incurrere, ac si eis singulis præsentibus in pro
priis eorum personis, & locis intimatæ fuissent.

Insuper earundem præsentium exempla etiam
impressa, notarij, publici manu, & camerarij prædi
cti, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica
constitute sigillo ob signata, eandem prorsus fidem
vbique locorum in iudiciis & extra illa facere, quæ
ipsam et præsentis facerent, si exhiberentur, vel
ostenderentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi
nam nostrorum statuti, in cationis, pronunciatio
nis

Executores.

*Obstantia su
blata.*

*Publicatio lite
rarum.*

*Quod detur fi
des trãsumptis
sãl scriptis.*

*Vt ne quis vno
literas.*

nis

nis, priuationis, decreti, applicationis, declarationis, suppositionis, mandati, iurisdictionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo. V. Id. Iulij. Pontificatus nostri anno nono.

*Ego Gregorius Catholicae Ecclesiae Episcopus sub
Confirma Hoc Deus quod operatus es in nobis.

*Io. card. Moronus episc. Ostiense.	*Gu. Sirletus card.
*Ego Iac. card. Sabel episc. Tuscan.	*Fr. Michael B. card. Alex.
*Ego Io. Ant. card. S. Georgij. episcopus Praenestinus.	*Ludouicus card. Madruc.
	*M. Ant. card. Maffeus.
	*N. card. de Pelleue.
	*Iul. Ant. Sanctorius card. Sanctae Seuerinae.
*Ego Aloysius card. Cornelius.	*C. Card. Rambonilletus.
	*F. Felix. card. de Montealto.
*M. S. card. de Altaemps.	*F. Vinc. card. Iustin.
*A. card. G. fualdus.	*Hieron. card. Rusticatus.
	*Io. Hier. card. Albanus.
*Ego In. Aualus card. de Arag.	*Ego Ph. Boncompag. car. S. Sixti.
*Ego Ptol. card. Comensis.	*P. Card. de Deça.
*Ego F. card. Sanctaerucius.	
*Zacharias card. Delphin.	*Ego Fer. card. de Medicis.
*Ego Io. Francisc. car. Comend.	*Ego Ant. card. Carafa.
*A. card. Sfortia.	*Phi. card. Vastauillanus.
*Fla. card. Ursinus.	

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. In die octaua, die vero decima septima mensis Iulij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papae xiiij. Anno nono, retroscriptae litterae apostolicae publicatae & affixae fuerunt ad valuas Ecclesiae sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicae principis Apostolorum de vrbe, ac in acie Campi Florae, dimissis ibidem earum exemplis impressis affixis, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Taglietta Curf. apost.

Iulius Fontana magister Cursorum.

Decretum

Decretum S. D. N. D. Gregorij papae xiiij. De nullitate omnium dispositionum beneficialium, quae sunt personis prohibitis, propter genus heresim, aut a fide apostasiam, contra sanctiones, statuta, vel privilegia.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

In ecclesiis praefertim in insignibus, hoc magnopere curandum est, ut Sacerdotes, & personae salubribus earum institutis conuenientes ordinentur, quod quantum in nobis est nitimur, atque eos ab illis repellendos in primis contendimus, qui propter genus, aut heresim, & a fide apostasiam, siue propositio, siue stirpis, siue cognatorum vitio contaminati, per canonicas sanctiones, aut statuta ab hac sede firmata, aut apostolica priuilegia praedictis ecclesiis prohibentur. Sed nobis negotiorum magnitudine distentis, huius generis nonnulli ad illarum sacerdotia frequenter obrepunt, inter quos quidam existimationis suae prodigi, et si se ab illis expulsam iri sciant, sperant in concessa praesumunt, se inde vel permutatione, vel quoquo pacto beneficium, pensionem, aut quid aliud exacturos. Nos malum hoc, quo dictae ecclesiae saepius diuexantur, penitus euellere volentes, presentium auctoritate decernimus, omnes & quascunq; apostolicas, nec non legatorum dictae sedis, & aliorum omnium ab ea facultatem dispensandi habentium, ac etiam ordinarias dispositiones dignitatum, praebendarum, beneficiorum, & officiorum eiusmodi ecclesiarum in quascunq; personas sic infectas, & per huiusmodi sanctiones, seu statuta, vel priuilegia, ut praefertur, in habiles vires & effectum non habere, personasq; huiusmodi illarum profusus usu & eodem modo carere, beneficiaq; ipsa ut prius vacare, & quae ex illis tempore dispositionis apostolicae praedictis personis, illi reseruata fuerint vel affecta, sub eadem reseruata vel affectatione manere, & tam illa quae etiam omnia alia non reseruata neq; affecta, de quibus ab ipsa sede, ac legatis & aliis facultatem habentibus praedictis in huiusmodi personas quomodocunq; dispositum fuerit, ad nouam Rom. pont. dispositionem duntaxat pertinere, eaq; ab aliis idoneis ab ipsa sede duntaxat, libere impetrari posse, impetrationes tamen, ac etiam motu propositio concessiones, nisi modus vacationis, nec non casus ac decretum huiusmodi, non conditionaliter, aut per aequipollens, sed definite, uominatim, ac dispositiue in illis exprimat, omnino non valere. Ad ordinariis vero, (cessantibus reseruacionibus, vel affectationibus apostolicis) pro tempore col-

BVL ET MOT. PRO.

re collata, deuolutioni, iuxta Lateranensis statuta concilij subiacere, nec non irritum & inane quicquid secus per quoscunque sciēter, vel ignorāter contigerit attentari. Reservationibus apostolicis fructuū, pensionum, & aliarum rerum huiusmodi beneficiorum, in personas idoneas etiam de huiusmodi contaminatorum consensu factis, eisdemque ab illis interim praestitis vel solutis nihilominus ualitis. Nemo autem ignorationem praetextens, valeat excusari, cum praedictae prohibitiones satis manifestae sint, & quisque ante petitionem vel acceptationem beneficiorum huiusmodi non illorum capax sit debeat se probare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rom. apud sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo. Id. No. embris. Pont. nostri anno nono.

M. Datarus.

Cz. Glorierius.

A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. Inditione octaua, die decima octaua mensis Nouisbris. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij octaua prouidentia papae xiiij. Anno nono, retrospectae litterae apostolicae affixae & publicatae fuerunt in ualuis Ecclesiae sancti Iohannis Lateranensis, Basilicae principis Apostolorum de urbe, Cancellariae apostolicae, & in acie Campi Florae, per nos Petrum Abyssinam Garitam, & Nicolaum Tagliettum apostolicos Carfores.

Alexander Parabiacus magister Curiorum.

S. D. N. D. Gregorij papae xiiij. Constitutio super nouo statu fratrum reformatorum siue reuolutorum ordinis Minorum S. Francisci in Regnis Aragoniae, Valentiae, & principatu Cathaloniae, ac de una prouincia in eis erecta.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

EX quo nos Deus ad regendam ecclesiam suam constituit, pastoralis officij cura nos semper excitauit, & quotidie excitat, ut regularis

GREGORII XIII.

297

regularis obseruantiae professores, qui se totos Dei obsequio mancipauerunt, adiuuemus & nihil, quod eorum sanctum pie in Christo uiuendi institutum retardet, praetermittamus. Licet equidem arbitremur satis nos quieti, & status tranquillitati dilectorum filiorum professorum ordinis fratrum minorum S. Francisci de Obseruantia reformatorum nuncupatorum super modo uiuendi eorundem professorum reformatorum cum declaratione, ampliatione & confirmatione aliarum litterarum soc. re. Clementis papae VII. praedecessoris nostri per alias nostras in forma breuis die tertia Iunij M. D. LXXIX. Pontificatus nostri anno octauo, confectas litteras iam prouidisse, nihilominus nuper nonnulli praefatorum fratrum reformatorum, reuolutorum nuncupatorum, Prouinciae Cathaloniae, ad nos recursum habuerunt, ac conquesti sunt adhuc impedimenta quaedam, ac molestias sibi aliquas per fratres minores de obseruantia eiusdem Prouinciae inferri, quibus sit, ut secundum eorum laudabile & pium institutum, tranquillam & quietam vitam minime traducere possint, etiam contra dictarum nostrarum litterarum seriem, ac tenore. Quare pro parte eorundem fratrum reformatorum dictae Prouinciae nobis fuit humiliter supplicatum, ut illis de sufficienti, & opportuno remedio benigne prouidere dignaremur. Nos praefatorum fratrum reformatorum tranquillitati & quieti, eorumque propagationi & profectui consulere cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac de consilio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super uisitatione apostolica, consultatione Episcoporum & regularium reformatione deputatorum, quibus hoc negotium examinandum mandauimus, omnia, & singula monasteria, domos & loca eorundem fratrum reformatorum, seu reuolutorum dictae prouinciae Cathaloniae, nec non prouinciarum Aragoniae & Valentiae nunc, & pro tempore existentia, seu hactenus recepta, erecta & instituta, ac in posterum in eisdem tribus Prouinciis recipienda, erigenda & instituenda ab eisdem tribus Prouinciis aliorum fratrum eiusdem ordinis minorum de obseruantia nuncupatorum penitus, & omnino in perpetuum, apostolica auctoritate tenore praesentium separamus, seiuigimus & dismembramus, ac fratres reformatos earundem trium prouinciarum ab omni iurisdictione, uisitatione, correctione, & superioritate ministrorum prouincialium, & aliorum praefatorum & superiorum fratrum dictarum prouinciarum non reformatorum, seu non reuolutorum perpetuo eximimus & liberamus. Verum eorundem fratrum reformatorum, seu reuolutorum monasteria, domos, & loca quae unquam in regnis Aragoniae & Valentiae, ac Principatu Cathaloniae hactenus habita,

Pp seu

BVL ET MOT. PRO.

re collata, deuolutioni, iuxta Lateranenſis ſtatuta concilij ſubiacere, nec non irritum & inane quicquid ſecus per quoleunque ſciēter, vel ignorāter contigerit attentari. Reſeruationibus apoſtolicis fruētū, penſionum, & aliarum rerum huiusmodi beneficiorum, in perſonas idoneas etiam de huiusmodi contaminatorum conſenſu factis, eiſdemque ab illis interim praefectis vel ſolutis nihilominus ualitis. Nemo autem ignoracionem praefexens, ualeat excuſari, cum praedictae prohibitiones ſatis manifeſtae ſint, & quiſque ante petitionem uel acceptacionem beneficiorum huiusmodi non illorum capax ſit debeat ſe probare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri decreti infringere, uel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare praefumpſerit, indignacionem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Rom. apud ſanctum Petrum: Anno incarnationis Dominicae milleſimo quingenteſimo octuageſimo. Id. No. embris. Pont. noſtri anno nono.

Ms. Datarus.

Cz. Glorierius.

A. de Alexiis.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo octuageſimo. Inditione octaua, die decima octaua mensis Nouembris. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris & D. N. D. Gregorij ſexti ſua prouidentia papae xliij. Anno nono, retroſcriptae litterae apoſtolicae affixae & publicatae fuerunt in ualuis Eccleſiae ſancti Ioannis Lateranenſis, Baſilicae principis Apoſtolorum de urbe, Cancellariae apoſtolicae, & in acie Campi Florae, per nos Petrum Aloyſium Capellam, & Nicolaum Tagliettum apoſtolicos Carſores.

Alexander Parabiacus magiſter Curſorum.

S. D. N. D. Gregorij, papae xliij. Conſtitutio ſuper nouo ſtatu fratrum reformationis ſuae recollectorum ordinis minorum ſ. Franciſci in regnis Aragonia, Valentiae, & principatu Cathaloniae, ac de una prouincia in eis erecta.

Gregorius Episcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

EX quo nos Deus ad regendam eccleſiam ſuam conſtituit, paſtoralis officij cura nos ſemper excitauit, & quotidie excitat, ut regularis

GREGORII XIII.

regularis obſeruantiae profeſſores, qui ſe totos Dei obſequio manciparunt, adiuuemus & nihil, quod eorū ſanctum pie in Chriſto uiuendi inſtitutum retardet, praetermittamus. Licet equidem arbitremur ſalis nos quieti, & ſtatu tranquillitati dilectorum filiorū profeſſorum ordinis fratrum minorum S. Franciſci de Obſeruantia reformationum nuncupatorum ſuper modo uiuendi eorundem profeſſorum reformationum cū declaratione, ampliacione & confirmacione aliarum litterarum ſoc. re. Clementis papae VII. praedeceſſoris noſtri per alias noſtras in forma breuis die tertia Iunij, M. D. LXXIX. Pontificatus noſtri anno octauo, confeſtas litteras iam prouidiſſe, nihilominus nuper nonnulli praefatorum fratrum reformationum, recollectorum nuncupatorum, Prouincia Cathaloniae, ad nos recurſum habuerunt, ac conqueſti ſunt adhuc impedimenta quaedam, ac moleſtias ſibi aliquas per fratres minores de obſeruantia eiſdem Prouincia inferri, quibus ſit, ut ſecundum eorum laudabile & pium inſtitutum, tranquillam & quietam uitam minime traducere poſſint, etiam contra dictarum noſtrarum litterarum ſeriem, ac tenore. Quare pro parte eorundem fratrum reformationum dictae Prouincia nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut illis de ſufficiente, & opportuno remedio benigne prouidere dignaremur. Nos praefatorum fratrum reformationum tranquillitati & quieti, eorumque propagationi & proſectui conſulere cupientes, huiusmodi ſupplicationibus inclinati, ac de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper uifiſitatione apoſtolicā, conſultatione Episcoporum & regularium reformatione deputatorum, quibus hoc negotium examinandum mādauiſmus, omnia, & ſingula monaſteria, domos & loca eorundem fratrum reformationum, ſeu recollectorum dictae prouincia Cathaloniae, nec non prouinciarum Aragoniae & Valentiae nunc, & pro tempore exiſtentia, ſeu haecenus recepta, erecta & inſtituta, ac in poſterum in eiſdem tribus Prouinciis recipienda, erigenda & inſtituenda ab eiſdem tribus Prouinciis aliorum fratrum eiſdem ordinis minorum de obſeruantia nuncupatorum penitus, & omnino in perpetuum, apoſtolicā auctoritate tenore praefentium ſeparamus, ſciūgimus & diſmembramus, ac fratres reformatos earundem trium prouinciarum ab omni iuriſdictione, uifiſitatione, correctione, & ſuperioritate miniſtrorum prouincialium, & aliorum praelatorum & ſuperiorum fratrum dictarum prouinciarum non reformationum, ſeu non recollectorum perpetuo eximimus & liberamus. Verum eorundem fratrum reformationum, ſeu recollectorum monaſteria, domos, & loca quaeunque in regnis Aragoniae & Valentiae, ac Principatu Cathaloniae haecenus habita,

seu recepta, erecta, & instituta, atque in posterum habenda & recipienda, erigenda & instituenda in vnam provinciam à præfatis aliis provinciis penitus distinctam eiusdem ordinis minorum fratrum reformatorum de obseruantia nuncupandam, per vnum ministrum provincialem in capitulo dictæ provincie ex eisdem reformatis eligendum, regendam, & gubernandam, apostolica auctoritate tenore præsentium in perpetuum erigimus & instituimus, ita vt provincia fratrum reformatorum huiusmodi sic erecta, & instituta sub obedientia, & superioritate Ministri generalis totius ordinis præfati, ac illius Commissarij generalis in partibus vltimontanis existentis, sicut alie provincie eiusdem ordinis ei subsunt, perpetuo subsit, atque subiecta remaneat, ipsæque minister, vel commissarius generalis per ipsum, vel alium virum idoneum eiusdem, vel alterius provincie, aut custodiæ reformatorum, vel discalceatorum, qui per septem saltem annos in eadem reformatorum, aut discalceatorum obseruantia extiterit, iuxta eorum regulam & instituta regularia ab ipsis fratribus reformatis obseruari solita, eos tam in capite quam in membris visitare, corrigere & reformare, ac etiam punire possit, intra monasteria tamen eorundem fratrum reformatorum, ac dictus minister, seu commissarius Generalis nequaquam possit, aut debeat quouis prætextu aliquibus statutis eisdem reformatos molestare, aut perturbare, vel etiam ipsius ministri provincialis, vel alterius prelati ipsorum fratrum reformatorum potestatem & facultatem, vel gratias, concessionem & immunitates eisdem fratribus reformatis concessas, seu illorum statuta quouis prætextu, aut quæsito colore directe vel indirecte arctare, annullare, suspendere, alterare, immutare, impedire, contrafacere, aut inquietare, nec etiam eosdem fratres reformatos, aut eorum aliquem extra dictam eorum provinciam, nisi pro aliarum provinciarum, aut custodiarum visitatione, reformatione, vel correctione amouere, assignare, extrahere, aut transferre, nec illos ad quascunque alias provincias mittere, aut retinere, nisi aliter in eorum capitulo provinciali fuerit ordinatum, & multo minus ad ipsorum reformatorum loca non reformatos, etiam nouitios, vel monialium concessores, aut alios quoscunque à reformatis non receptos mittere, aut in eisdem collocare, vel retinere, nisi de eorum consensu, nec etiam reformati ipsi aliquem præfatorum non reformandum recipere, vel ad conuiuendum, siue de familia in eorum locis admittere vllomodo cogi possint. Pro necessariis autem negotiis sue provincie possit provincialis minister reformatorum huiusmodi ad sedem apostolicam vel ad totius ordinis protectorem recurrere, vel mittere. Porro

statui-

statuimus & ordinamus, vt capitulum provinciale secundum ordinis constitutiones in propriis provincie locis per reformatos fiat, quando, & vbi iuxta easdem ordinis constitutiones fuerit ordinatum. Huiusmodi autem capitulo provinciali minister, aut Commissarius generalis præfatus hic si voluerit, per se ipsum præsidere possit. Si vero per alium, tunc non nisi per aliquem fratrem eiusdem, vel alterius provincie, vel Custodiæ reformatorum, aut Discalceatorum, qui præditus sit eisdem qualitatibus, quibus visitator ad eos, vt supra mittendus, præsidere posthac valeat. Electione provincialis ministri per reformatos in eorum capitulo provinciali canonice facta, idem provincialis minister sic electus officium suum exercere possit absque alia confirmatione, quam tamen à ministro vel Commissario generali mox petere, idem vero minister vel Commissarius generalis, nisi iusta & rationabili causa subsit concedere teneatur. Prædictus vero nunc, & pro tempore existens minister provincialis reformatorum eandem potestatem habeat in suam provinciam & fratres, quam alij dicti ordinis ministri provinciales in suas provincias & fratres habent, tam vigore regulæ quam privilegiorum, & indultorum per Romanos Pontifices prædecessores nostros concessorum, quæ tamen obseruantia huiusmodi strictiori non repugnent, præsertim vero ipsos fratres reformatos, illorumque domos, monasteria, & loca quæcunque, illorumque personas visitandi, reformandi, corrigendi, puniendi, & castigandi, iuxta ordinis instituta, ac capitulum provinciale suis loco, & tempore indicendi, conuocandi & celebrandi, ac Custodes, Guardianos, & quoscunque officiales necessarios vnà cum eiusdem capituli diffinitoribus, & vocalibus eligendi, necnon quæcunque statuta & ordinationes bonum regimen dictæ provincie, ac Dei seruitium concernentia in eorum capitulo edendi, editaque corrigendi, mutandi, & in totum, si videbitur, abrogandi, ac de nouo edendi, dummodo sacris canonibus, & decretis sacri generalis Tridentini Concilij, ac constitutionibus apostolicis, ac eorum reformationi, atque obseruantia non aduersentur, necnon abusus quoscunque tollendi & emendandi, monasteria, & domos in quibuscunque locis dicti principatus Cathalonie, & regnorum Aragonie & Valentie, cuiusvis licentia desuper minime requisita, de consensu dicti eorum capituli, ac obtenta licentia ordinarij loci, & alias, iuxta decretum eiusdem Concilij Tridentini erigendi, construendi & ædificandi. Præterea, vt qui in familia fratrum de obseruantia professionem emisissent, & ad reformatos de huiusmodi obseruantia reformatorum in futuro

BVL. ET MOT. PROP.

rum transire voluerint, habeant annum probationis continuum à die ingressus, sicut alij nouitij ad deliberandum, an in huiusmodi obseruantia Reformatorem remanere velint. Post praesentium autem publicationem & dictum annum completum, declaramus illos haberi professis inter reformatos in monasteriis & prouincia eorundem, nec ipsos ad eosdem fratres de familia, nisi de apostolica Sedis licentia speciali, sine apostasia nota amplius redire posse, quo etiam anno peracto tam Nouitios in prouincia Reformatorem expresse professos in familia, qui annum continuum in dicta prouincia Reformatorem peregerunt, volumus ad regulam fratrum minorum iuxta fec. re. Nicolai III. & Clementis V. Romanorum pontificum etiam praedecessorum nostrorum declarationes & Clementis VI. litteras praefatas obseruantiam teneri, nec ab ea reformatorumque ipsorum obedientia recedere posse. Liberum vero sit eidem Ministro prouinciali, etiam nullo Ministri generalis, vel aliorum praetorum aliorum prouinciarum familiae de obseruantia praefatae habito vel requisito consensu, vel licentia fratres, tam nouitios quam professos eorundem prouinciarum familiae, habentes tamen bonum testimonium vitae & morum, in eadem prouincia Reformatorem ad professionem & ad obseruantiam huiusmodi reformationis respectiue absque ulla penitus impedimento, de consilio tamen, & consensu fratrum illius loci, in quo recipiuntur, recipere & admittere. Si vero fratres de familia praefata in aliquo eorum monasterio, vel Domo huiusmodi obseruantiam & reformationem, vel maior & sanior pars eorum sponte sua amplecti voluerit, illico dictum monasterium vel domus sub obedientia eiusdem Ministri prouincialis Reformatorem esse censetur, atque in illius prouincia connumeretur, sicut ex nunc illa ei subiicimus & praefatae prouinciae Reformatorem annectimus & incorporamus. Praeterea si in capitulis generalibus ordinis aliquae constitutiones, vel decreta praesentibus literis & huiusmodi Reformatorem obseruantiae non contraria edita fuerint Reformati ipsi ea omnino seruare teneantur. Volumus etiam, ut in Terris & locis ubi sunt, vel erunt Monasteria fratrum de familia, ac fratrum Reformatorem, ut eodem tempore & die elemosynae ab utroque ostiatim minime petantur, sed inuicem, ut inter se concordent & dies diuidant, quibus singuli pro eorum Monasteriis elemosynas petant, ne inuicem se impediunt cum scandalo aliquorum, nisi forsitan ciuitas, vel oppidum esset adeo amplum, ut commode ab omnibus eo die praestari posset. Decernentes praesentes literas nullo unquam tempore de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae

seu

GREGORII XIII.

299

seu quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes, vel fratres de familia, seu obseruantia praefatae aut quicumque alij vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibuscumque reuocationibus, suspensionibus, militationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam ab eadem Sede emanatis, etiam quae in posterum emanabunt, comprehendi non posse, sed illas semper validas & efficaces existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri debere, sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici Auditores & S. R. E. Car. sublata eis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate ubique iudicari & definiti debere, nec non irritum & inane si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Distinctius inhibetas Generali & prouincialibus Ministris dictorum fratrum de obseruantia, seu familia praefatae & eorum Visitatoribus Commissariis & praelati nunc & in perpetuum pro tempore existentibus & illorum Generalibus & prouincialibus, capitulis, personisque quibuscumque in illis congregandis, ac omnibus & quibuslibet, quos praemissa concernunt, aut in posterum quomodolibet concernent & quibusuis aliis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis nostrae & excommunicationis poena Reformatos praefatos, illorumque prouinciam, domos Ministri prouinciale, Custodes, Guardianos, Discretos officiales & fratres, seu alios quoscunque, quos praemissa quomodolibet concernunt, aut in posterum concernent, quominus praefatis omnibus & singulis pacifice fruantur, seu praefata omnia & singula suum debitum fortiantur effectum impedire, retardare, aut perturbare audeant vel praesumant, Reuocantes praeterea & annullantes omnes & quascunque facultates, commisiones & mandata a nobis forsitan, & sede apostolica, vel Nuncio nostro in eisdem partibus & Regnis commorante quomodolibet haecenus concessas, factas seu data aliquibus fratribus dictae familiae & ordinis visitandi, corrigendi & reformandi praefatos fratres Reformatos in dictis principatu, ac Regnis existentes, prout easdem tenore praesentium reuocamus, annullamus, cassamus & abolemus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopis Tarraconen. Caesaraugustan. Valentin. & Episcopo Barchionen. ac dilecto filio nostro & Sedis Apostolicae Nuntio praesenti & pro tempore in Regnis Hispaniarum existenti per praesentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios praesentes literas & in eis contenta quaecunque, ubi, et quando opus fuerit, ac

Pp 3

quo-

quoties pro parte fratrum reformatorum praefatorum desuper fuerint requisiti, solenniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos praemissis omnibus & singulis, iuxta praesentium continentiam et tenorem pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper per Generalem & provinciales Ministros, ac praefatos fratrum de observantia, seu de familiaria, alioque praefatos quomodolibet indebitum molestari, contradictores quoslibet & rebelles, ac praemissis non parentes per sententias, censuras & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, nec non legitimis super his habendis servatis processibus illos sententias, censuras & poenas ipsas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij saecularis. Non obstantibus. Leonis papa X. etiam praedecessoris nostri super unione fratrum minorum de observantia & nuncupatione eorumdem & dictis literis Clementis. vij. & quae idem Clemens voluit, non obstante, nec non Bonifacii papae viij. etiam praedecessores nostri per quam cautetur expresse, dictae sedis licentia speciali recipere, seu de novo edificare possint, de prohibitione huiusmodi expressam mentionem faciente, ac vna & Concilij generalis de duabus dietis, dum modo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres dietas non trahatur, Bulla aurea Mari magno nuncupatis, ac nostra de non tollendo iure quaesito, quatenus opus sit, aliisque constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac dicti ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis apostolicis dicto ordini, eiusque Generali Ministro & aliis praelatis & aliis personis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis. Quibus omnibus et singulis etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut alia expressio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus contra iuriter vel diuim ab eadem sit sede indultum, quod interdicti, suspendendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huius.

huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod interim & usque ad futurum proximum, capitulum provinciale dictae provinciae per praesentes erecta per dilectum filium Angelum de Paz dictae provinciae Custodem, quem ex nunc in eiusdem provinciae vicarium provinciae Lem, auctoritate & tenore praefatis, ac ex certa nostra scientia creamus, constituimus & deputamus, regatur & gubernetur. Ceterum quia difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca ubi necesse fuerit, deferri, volumus etiam, et dicta auctoritate decernimus, ut earum transumptis etiam impressis sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, et manu notarij publici subscriptis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quam extra illud vbi libet adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur si forent exhibita vel ostensa. Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die xvij. Februarij. M.D.LXXXI. Pontificatus nostri anno nono.

Cz. Glorierius.

Littera S. D. N. D. Gregorij papae xiii. Inuocationis constitutionum Pauli Querti, & Pij Quinti, contra Medicos Hebraeos, & illarum extensionis ad eos qui Medicos Hebraeos, vel Infideles ad Christianorum curam vocant, admittunt, vel eisdem medendi licentiam concedunt.

Gregorius papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.
Alias patre meo Paulus papa II. praedecessor noster edita perpetua constitutione inter alia sancit, ne medici Iudaei etiam vocati, et rogati ad Christianorum aegrotantium curam accedere, aut illis interesse possent: quam constitutionem postea Pius Papa V. etiam praedecessor noster per suas literas approbavit, innouavit, et confirmavit, et robur perpetuae firmitatis obtinere decreuit: ac voluit, et sub interminatione diuini iudicij praecipit, et mandauit omnia in eadem constitutione contenta in posterum firmiter obseruari, non solum in terris et dominiis Sanctae Romanae Ecclesiae subiectis, sed etiam vbi que locorum. Quia tamen nobis non sine magna animi nostri molestia innotuit, ea minime obseruari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporum laegores illicitis medicis, et praecipue Iudaeorum, ac aliorum infidelium opera sanari curant, vere salutis animarum suarum, et corporum simul immemores fiunt, et (quod valde dolendum est) in damnationis aeternae maximam sepe discrimen incurrunt, medicis Iudaeis, et infidelibus huiusmodi ad ipsorum curam

rationem vocatis, & adhibitis: vnde fit, vt & Iudæis, ac aliis infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare præceptū negligatur ab Innocencio papa III. similiter prædecessore nostro in Concilio generali quondā emissum, & deinde à prædicto Pio V. innouatum, quod omnes medicum ad infirmos in lecto iacentes vocati essent, ipsos ante omnia monerent, vt idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiterentur, neq; tertio die ulterius eos visitarent, nisi longius tempus infirmo confessor. ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientia onerabatur, concessisset, & eis per fidem confessoris in scriptis factā constaret, quod infirmi peccata sua confessi fuissent. Idcirco nos tam Iudæos, qui ad uersus mandata huiusmodi apostolica committere audent, quā Christianos qui illos ad se accersunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdē aperiant, coercere volentes, supra dictas prædecessorū nostrorum constitutiones auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus & innouamus, ac inuoluntate obseruari mandamus, atq; hac nostra in perpetuum valitura constitutione, eisdem constitutionibus & præceptis pro firmiori illorū obseruatione addentes, vniuersis vtriusque sexus Christianis fidelibus districte inhibemus & interdiciamus, ne posthac Iudæos, vel alios infideles, ad ipsorum Christianorū ægotantium & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari, admittive faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, nec non dilectis filiis aliis locorum ordinariis, & qui huiusmodi parochis, aliisue animarum curam habentibus & exercētib, sub indignationis nostræ, ac aliis arbitrio nostro infligendis pœnis, vt præsentibus nostras literas in suis ecclesiis, quæ in illis ciuitatibus, vel diocesis constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alii infideles moram trahunt, quamprimum ad eos perlatæ fuerint, & deinde singulis annis initio quadragesimalis ieiunij publicent, aut publicari faciant: & quod si quis post earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existēs, aduersus illa facere ausus fuerit, sacramenta ei ecclesiastica nullatenus ministrantur, nec etiam à regularibus exemptis: & sic decedens, ecclesiastica careat sepultura, quæ quidē omnia parochiæ ægotantibus significare apto tēpore non omittant, præsertim cum Iudæum, vel infidelem medicum ab eis admissum esse cognouerint, et aliās ipsi locorum ordinarij contra huiusmodi mandati transgressores debita animaduersione procedant: Iudæosque ipsos

iplos nihilominus iuxta Pauli, & Pij pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum transgressione puniant. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac omnibus illis, quæ eidem Paulus & Pius in suis literis prædictis voluerunt nō obstare; priuilegiis quoque, indultis & literis apostolicis quibusuis personis etiam regularibus, priuilegiatis & exemptis eorumue ordinibus, et congregationibus sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam Mari Magno, seu bulla aurea nuncupata, ac cum quibusuis clausulis & decretis in genere vel in specie, ac aliās in contrariū quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiā si de illis, eorumque totis tenoribus & formis specialis, specifica, expressa, et indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliās in suo robore permanfuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Seu si aliquibus communiter vel diuisim ab apostolica sit sede indultū, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret easdem præsentibus ad singula quæque loca deferri, volumus et declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, et manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbicunque habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annullo piscatoris, die xxx. Martij, M. D. LXXXI. Pontificatus nostri anno nono.

Cæ. Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo primo. Inditione nona, die vero quinta mensis Aprilis. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia papæ xiiij. Anno nono, retrospectæ literæ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ apostolicæ, et in acie Campi Floræ, per me Petrum Aloysiū Gavtameiusdem Sanctissimi Domini Nostri Pap. Curf.

Petrus Stochmagister Curforum.

Littera S. D. N. D. Gregorius papa xij. Deputationis R. D. Rodulphi
Bonfioli thesaurarij generalis in Collectorem gene-
ralem spoliarum.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilecto filio Rodulpho Bonfiolo thesaurario, ac collectori spo-
liorum generali nostro. Dilecte fili salutem & apostolicam bene-
dictionem. Cum sicut accepimus, nonnulli res, & bona mobilia, & im-
mobilia, ac semouentia ex fructibus beneficiorum ecclesiasticorum
acquisita per obitum praelatorum, & aliorum quarumcunq; persona-
rum ecclesiasticarum secularium & quorumuis ordinum regularium,
quae extra hanc almam urbem decesserunt, remanentia & relicta, quae
tanquam spolia aliis sac. re. Paulus papa III. praedecessor noster ad
Cameram apostolicam spectare, & pertinere decreuit & declarauit,
necnon fructus, redditus, & prouentus mensarum patriarchalium, me-
tropolitanarum, & aliarum Cathedralium ecclesiarum, & monasterio-
rum in tota Italia consistentium, & per obitum illorum praelatorum
vacantium indebite occupare, & spoliis, ac fructibus, redditibus &
prouentibus huiusmodi dictam cameram defraudare, necnon diuer-
sas res, & bona vacantia tam in alma vrbe, & eius districtu, quam in
toto statu ecclesiastico ad eandem cameram spectantia occupare, oc-
cultare & retinere praesumpserint, & praesumant, in animarum suarum
periculum, ipsiusque Camerae praedudicium non paruum. Nos pro
nostri pastoralis officij debito talium personarum ausus temerarios
reprimere & ne spolia, ac fructus & bona vacantia huiusmodi in po-
sterum dissipentur & occupentur, opportune providere volentes, ex cer-
ta nostra scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, omnes &
quoscunq; districtorum spoliarum, & fructuum per totam Italiam ad hunc
vsq; diem quomodolibet deputatos collectores & subcollectores, ac
honorum vacantium commissarios, & officiales primum, & ante omnia
reuocantes, omnemq; illis desuper attributam potestatem et auctoritatem
abdicates. Te qui coniugatus existis, & de cuius fide, integritate &
diligentia nobis iamdiu nota plurimum in Domino confidimus, nostrum
& dictae camerae in vniuersa Italia spoliarum ad ipsam cameram perti-
nentium, necnon fructuum, reddituum, & prouentuum mensarum huius-
modi collectorem, ac honorum vacantium in vrbe, eiusq; districtu &
toto statu ecclesiastico commissarium, & iudicem generalem auctori-
tate apostolica tenore praesentium quoad vixeris & quamdiu thesaura-
riatus

riatus nostri generalis officium obtinueris, constituimus & deputa-
mus, dantes tibi plenam & omnimodam potestatem, & auctoritatem om-
nes & singulas res, & bona quaecumq; mobilia & immobilia, ac semo-
uentia spolia quomodolibet nuncupata & bona vacantia huiusmo-
di, etiam per obitum apostatarum iuxta formam litterarum nostrarum de-
super in forma breuis, sub die xxj. Ianuar. anni M. D. LXXVII. ex-
peditarum, quas etiam per praesentes approbamus, et quatenus opus
sit per praesentes etiam inuouamus, ac etiam illa quae ex fructibus, red-
ditibus & prouentibus ecclesiasticis profecta, & edificata, refecta et re-
staurata fuerint, seu alia ex eisdem fructibus, redditibus & prouenti-
bus quomodolibet prouenerint, per obitum quarumcunq; personarum
ecclesiasticarum beneficia ecclesiastica tam simplicia, quam admini-
strationem habentia, obtinentium, nisi quoad simplicia de fructibus
huiusmodi dispositum fuerit, vel ex privilegio apostolico, vel ex con-
suetudine legitime praescripta tam secularium, quam quorumuis or-
dinum regularium quauis etiam pontificali dignitate fulgentium in vni-
uersa Italia, extra tamen dictam urbem, pro tempore decedentium re-
mansura, cuiuscunq; qualitatis, generis, & speciei fuerint, etiam gem-
mas, & alia pretiosa, et pecuniarum summas, necnon etiam fructus,
redditus, & prouentus mensarum huiusmodi a die ecclesiarum & mona-
steriorum vacationis huiusmodi vsq; ad diem praefectionis, ac pro-
uisionis, seu commendae de illis facient. quos omnes & singulos fru-
ctus, redditus & prouentus ad nos, & dictam cameram spectare et per-
tinere volumus et decernimus, et eidem camerae appropriamus et ap-
plicamus, necnon omnia et singula bona vacantia cuiuscunq; quali-
tatis et quantitatis in vrbe, districtu, et statu praefatis nostro et praef-
atae camerae apostolicae nomine colligendi, percipiendi, exigendi, et
recuperandi, ac tam super illis quam aliis quibuscunq; spoliis, quae hacte-
nus in ipsa Italia ex bonis vacantibus, et aliis huiusmodi per similia
personarum obitum, aut alia, ut praefertur, seu quomodolibet remane-
runt et indebite quocunq; pretextu usurpantur, omnibus viis, et mo-
dis inquirendi et inuestigandi, et pro facilliori inquisitione quascunq;
personas, cuiuscunq; dignitatis, status, gradus, ordinis et praeminentiae
fuerint, etiam exertas, necnon praeteritos collectores, subcollectores,
officiales coram te, seu alio, vel aliis a te deputandis comparandum, et de
administratis, exactis, et receptis per eos computum, et rationem red-
dendum, illosq; quorum testimonio te indigere cognoueris, ad se exa-
mini subducendum, ac spoliarum, necnon fructuum, reddituum et prouen-
tuum, ac honorum vacantium huiusmodi occupatores, et detentores
ad spolia, fructus, redditus, et prouentus, ac bona vacantia eadem re-
stituere

stituendum et relaxandum, et tibi consignandum et soluendum, et quos in praemissis & circa ea quomodo dolibet deliquerint, etiam ad personaliter coram te, seu à te deputando cõparendum, sub cõfiscationis bonorũ, ac priuationis beneficiorum, inhabilitatisque ad illa, et alia in posterum obtinenda aliisq; etiam pecuniariis tibi beneuolentis, & demum ex cõmunicationis, aliisq; ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis tuo arbitrio per personam ecclesiasticam per te eligendam infligendam moderandis et applicandis, monendi, citandi, et compellendi, ac contradictores quoslibet, rebelles, ac retinentes, poenas et censuras praefatas incidisse declarant. et illas aggrauandi et reaggrauandi, auxilium brachij secularis ad hoc, si opus fuerit inuocandi, et super illdem spoliis et fructibus, redditibus et prouentibus, ac bonis vacan. pro dicta camera, prout tibi videbitur, componendi & cõcordandi, soluentisq; de compositis & solutis per eos, ac receptis ab soluendi & liberandi, necnon ad correuerfos, si id humiliter petierint, à censuris & poenis, si quas incurrerint praemia satisfactione absoluedi & liberandi, ac in praemissis omnibus & singulis summarie, simpliciter, & de plano, & sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, procedendi, vnum quoq; vel plures loco tui cum simili, aut limitata potestate substituendi. & alia praemissa faciendi, sub collectores, & officiales deputandi & subdelegandi, illosque, quoties tibi videbitur, reuocandi, ceteraq; omnia & singula faciendi, gerendi & exequendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodo libet opportuna. Et in super, vt exactio omnium & singulorum spoliorum, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, necnon bonorum vacantium huiusmodi celerius & facilius fiat. Quod de cetero omnes & singulas lites, causas & controuersias super quibusuis fructibus, redditibus & prouentibus, ac spoliis praefatis, necnon bonis vacan. & illorum occasione ac aliis quae ab ipsis litibus, & causis quomodo libet dependentiam, seu cum illis connexitatem habuerint, nunc & pro tẽpore penden. à nullo alio, quam à te, seu aliis super dictis spoliis, & fructibus, redditibus & prouentibus, ac bonis vacantibus pro tẽpore deputatis collectoribus, aut subcollectoribus et officialibus, aut particularibus delegatis cognosci, nec alteri nisi per cõmissionem manu nostra signatã, vel per nras literas cõmitti, aut delegari possint, et citato moderno, & pro tẽpore existenti dicta camera apostolica Cõmissario generali. Quodq; monitoria, citationes, inhibitiones, processus, sententiae vel mandata, quae alias quã ex cõmissionibus, vt praefertur, manu nostra signatis, eodẽq; Cõmissario citato, vel literis nostris emanauerint quoad eorundem causa-

tura

rum introductionem, & litis pendentiam, seu tuorum ministrorum per te ad id deputandorum iurisdictionis vt processum, impedimentum, vel retardationem nullius sint roboris, vel momenti. Quodque à sententiis per te, seu tuos ministros praefatos super praemissis pro tempore latis nullatenus appellari, seu earum executio differri, aut suspendi nullatenus possit, aut debeat, nisi data prius bancharia cautione in forma depositi, dicta auctoritate per easdem praesentes statuimus & ordinamus, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attẽtari, irritum & inane decernimus. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiasticorum monasteriorum & ordinum praefatorum, vel locorum vbi bona vacantia huiusmodi sita fuerint, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indulgentiis, & literis apostolicis, ecclesiasticis, monasteriis & ordinibus, & locis praefatis, eorumque superioribus, praelatis, & personis, ac quibusuis aliis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & in solis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis & renouatis. Quibus omnibus, etiã si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specificae, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, inferrentur praesentibus, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat ad effectum praesentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab apostolica sic sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Dat. Tusculi sub annulo piscatoris, die viij. Aprilis. M. D. L. XXXI. Pontificatus nostri anno nono.

Ca. Glorierius.

Die decima Aprilis. M. D. LXXXI. praesentes literae praesentatae fuerunt in plena Camera apostolica, & ex decreto ibidem facto admittae & registratae libro quarto signaturarum fol. 59. penes me infrascriptum dictae camerae notarium.

Ty deus de Marchis.

S. D.

S. D. N. D. Gregorij papa xiiij. Declaratio quod per facultates concessas consuetudinibus Artium non censetur praerudicatum iurisdictionibus & facultatibus Superintendentia pro tempore existentis Almae urbis gubernatoris, & aliorum Iudicium ordinariorum, ac si praesertim a litera emanata non fuissent.

GREGORIVS PAPA XIII.

Almae urbis nostrae, dilectosque filios illius civis, & incolae, eos praesertim, quorum laboribus & industria bona & merces ad usum quotidianum necessariae & utiles ad urbem ipsam, ex diuersis mundi partibus conuehantur & conseruantur, ac onera ipsi urbi incumbantia cura & labore assiduo sustinent, paterno affectu prosequentes, in ea libenter intendimus, per quae priuilegia, & gratiae illis a praedecessoribus nostris, nobisque ipsis concessae, & consuetudine confirmatae, & approbatae fuerunt, apostolica auctoritate roborantur, & haesitationes circa ea subortae elucidantur, & de medio tolluntur. Cum itaque dilecti filij Mercatores, Merciarij, Aromatarij, & quamplurimi alij diuersi generis artifices, quorum omnium & singularum Artes, exercitia, denominationes, ac alia hic forsitan latius, vel de necessitate exprimenda, ac speciali nota digna, pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, perinde ac si specialiter ac seriatim exprimerentur, ad urbem ipsam confluentes, illius necessitati & utilitati, ac decori & ornamento, Altissimo cooperante, maxime prospexerint: Et propterea foel. rec. Martinus V. Paulus III. Iulius etiam II. Pius III. & nonnulli alij Romani Pontifices praedecessores nostri, ac etiam Nos ipsi considerantes artes huiusmodi, illarumque, Artifices ipsi urbi admodum necessarias & utiles existere singulosque ipsos Artifices sine rectoribus & ducibus, ac sine certis iudicibus degentes, ipsi urbi parum utiles, sibi que ipsis non admodum proficuos futuros, dum pro suorum creditorum consequutione, ad diuersa tribunalia, & quod peius est, ad Iudices de artificio, & minus pretio ipsarum Artium omnino inexpertos & ignaros distracti, propria eorum negotia, & artes ipsas deserere cogerentur, artificibus ipsis collegia habere, & consueta, officiales, ac iudices ex ipsorum corpore creare, & de mercibus & mercedibus, aliisque rebus, causis, & negotiis cuiusque artis, & ad Artem quomodolibet respectiue spectantibus usque ad certas, in singulis literis & priuilegiis huiusmodi comprehensas, & expressas summam agnoscere & iudicare concesserunt & indulserunt. Ac in super

ex anti

ex antiqua consuetudine, que vim legis habere dignoscitur ut etiam Collegia specialibus priuilegiis non munita causas eadem de rebus ad Artes ipsas spectantibus, etiam inter homines extra ipsa collegia constitutos, cognoscere & decidere consueuerint, inductum & obseruatum fuerit: eademque priuilegia, indulta & consuetudo vsu ipso approbata, in ipsius Urbis, Artificumque praedictorum utilitatem non paruam cedere comperta sunt. Quo factum est, ut Urbs ipsa ciuibus & incolis, omnique generis Artis excellentium virorum copia redundauerit & redundet de praesenti. Cum autem elapsis mensibus antiqua statuta ipsius Urbis de mandato nostro reformata & innouata & inter caetera eorundem Statutorum lib. iij. cap. xij. Statutum & decretum fuerit, ut Consules Artium huiusmodi causas tantummodo inter ipsos homines de Arte & de rebus spectantibus ad Artem ipsam cognoscere & iudicare possent, Ea propter a nonnullis nimium scrupulosis, priuilegiis, indultis & consuetudine cuiuslibet Artis & Collegij circa cognitionem & decisionem causarum et negotiorum, quae licet de rebus ad Artes ipsas spectantibus, contra homines extra Artes & Collegia degentes pro tempore oriuntur et agitantur, maxima ex parte derogatum & praerudicatum extitisse haesitatione fuerit & haesitetur adhuc, Vnde aliqua ex ipsis collegiis pene dissoluta & dilapsa reperiuntur Consuluum iurisdictione pene, praeter & contra mentem & intentionem nostram, sublata. Quapropter dilecti filij Angelus Clauaris, Franciscus Caluius & Curtius Sergardius camerarum dictae Urbis conseruatores, necnon Baldasar Cincius prior capitulum regionum nobis ex dubietate & haesitatione huiusmodi maximum ipsi Urbi, illisque incolis & praecipue iurisdictioni ipsius curiae capitulum prouenisse, ac in futurum prouenire posse damnum & incommodum non sine animi nostri displicentia suggererunt. Malis igitur et incommodis huiusmodi quanto citius occurrere, quantum cum Deo possumus fatigantes, Motu proprio, non ad ipsorum conseruatorum & prioris nec Consuluum, aut artificum praedictorum, seu alicuius eorum vel pro eis, aut eorum aliquo nobis oblatae petitionis instantiam sed ex nostra mera et deliberata voluntate, ac de apostolicae potestatis plenitudine haesitatione & dubitationem praedictam de medio tollentes, intentionis & voluntatis nostrae minime fuisse nec esse, priuilegiis, indultis statutis & consuetudinibus singularum artium, earumque collegiorum Consuluum & Iudicum quorumcumque, circa cognitionem & decisionem omnium & singularum causarum de rebus & bonis ad artes singularas respectiue spectantibus etiam inter & contra homines, qui de ipsis Artificibus & collegiis non sunt, nec pro tempore erunt, vertentes et que

su turis

futuris perpetuis temporibus verti cōtigerit, in aliquo derogare, aut derogatum fuisse declaramus, & attestamur, decernimus & diffinimus presentium per tenorem. Et nihilominus pro potiori eorundem corporum & collegiorum omnium & singulorum, ipsorumq; & cuiuslibet eorum privilegiorum, indulgentiarum, statutorum, & consuetudinū circa cognitionem, & decisionē causarum similium de novo, quatenus opus sit, privilegia, indulta, & consuetudines apostolica auctoritate eorundem, tenore presentium confirmamus & approbamus, illisq; omnibus & singulis perpetuam firmitatis robur adiicimus. Decernentes omnes & singulos consules, & alios quoscūq; officiales, & iudices omnium & singularum artium & collegiorum huiusmodi de negotiis & causis ad singulas quasq; artes respectiue spectantibus: etiā inter & contra homines qui de corporibus & collegiis Artium ipsarum, pro tempore non sint, cognoscere & iudicare potuisse & debuisse, posseq; & debere, prout & quemadmodū ipsi oēs & singuli cōsules & iudices singularū Artium ante dictorum statutorum publicationē & confirmationē per nos, ut praefertur, editā & promulgatam, et iuxta cuiusq; ipsorum privilegia, indulta, et consuetudines cognoscere, decidere, et iudicare poterant et consueverant, de rebus tamen ad singulas artes ipsas respectiue spectantibus, cognoscere et iudicare in prima instantia, dum modo in articulis iuris, consultorem, seu assessorem adhibeant, iudicantem & tenore praemisissis concedimus et indulgemus. Declarantes a sententiis, declarationibus & decretis Cōsulum et Iudicum praedictorum infra terminū octo dierum a die laste festivitatis, seu facti decreti, ad cōseruatores, & nō alios quoscūq; Iudices appellari et recurri posse et debere, et aliter, seu ab aliis factis inhibitiones et significationes preteritu appellacionū et recursuum, nemini suffragari: presentibusq; literas de subreptionis et obreptionis vitio metisq; aut intencionis nre defectu notari, aut impugnari nullatenus posse, sicq; per quoscūq; Iudices, etiā S. R. E. Card. iudicari et diffiniri debere. Irritū quoq; et inane, si secus super his a quoquā quavis auctoritate scienter, vel ignoranter cōtigerit attentari. Non obstantibus praemisissis, statutis ipsius vrbis, ut praefertur, per nos editis, promulgatis et confirmatis, ac constitutionē et ordinatiōē apostolicis, et Cancellariae nostrae regulis, etiā de non tollēdo iure quaesito, privilegiis etiā iuramento, cōfirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis per nos et praedeceffores nros quibusvis dictae vrbis iudicibus et tribunalibus quomodolibet cōcessis et innotatis, illorū tenores presentibus pro expressis habētes, ceterisq; cōtrariis quibuscūq;.

Dat. Rom. apud S. Petrū sub annulo piscatoris, die. Maij. 1581.

Motu

Motu proprio &c. Ne per praesertim literas informamini Brevis nostri aliquod praesertim bono & pacifico regimini Almae Urbis nostrae & illius Gubernatori, ac aliis iudicibus ordinariis ipsius Urbis inferatur, Dicimus et declaramus intentionis nostrae minime fuisse nec esse, quod per praesertim literas in aliquo iurisdictionibus et facultatibus ac superintendentiae eiusdem Moderni ac pro tempore existentis eiusdem vrbis nostrae Gubernatoris, ac aliorum iudicum ordinariorum dictae vrbis, circa causarum cognitiones in praesertim literis expressas, perinde ac si praesertim literae a nobis emanatae non fuissent, minime praesertim iudicetur. Nec vllō vnquam tempore eisdem gubernatori & iudicibus, ac eorum loca tenentibus, & eorum cuiuslibet, praesertim iudicatum esse intelligatur, prout praesertim iudicare volumus, sed quod eorum gubernatoris, & iudicum, & capitanei appellationum iurisdictiones & facultates, quas prius habebant, salvas & illatas circa praesertim perpetuo maneant, & illis praesertim eis non obstare volumus, appellationesque & prouocationes omnes ad eos, ceterosque Urbis & curiae ordinarios, & eorum tribunaia, sicut prius videlicet ante dicta statuta, sine vllō impedimento deferantur. Decernentes, &c. & sic per quoscūque etiā S. R. E. Cardinales ac alios iudices, &c. debere, sublata, &c. irritum quoque, &c. scienter contigerit attentari, &c. ac solam praesertim signaturam in iudicio & extra sufficere & plenam fidem facere, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio V.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Non. Iulij, Anno decimo.

Statutum S. D. N. D. Gregorij papae xiiij. De blasphemis, & flagitijs Indorum in quibus haec praesertim inquisitorum animaduertunt.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Antiqua Iudeorum improbitas, qua diuinae bonitati semper resistenterant, tanto execrator consistit in filiis, quanto ipsi ad cumulationem patrum suorum mensuram in Dei filio repudiando, eiusque in mortem nefarie conspirando grauius deliquerunt: qui propterea suis effecti maioribus nequiores, propriis sedibus expulsi, atque in omnes dispersi orbis terrarum regiones, seruitutisque perpetuae mancipati, non maiorem in cuiusquam ditione clementiam, quam in Christianorum prouinciis, maxime vero in Apostolicae pietatis gre-

BVL. ET MOT. PRO.

statutis & ordinacionibus apostolicis, nec non exemptionibus privilegiis, immunitatibus, commutationibus, in fidem publicam receptionibus, & tolerantiis praedictis, Iudaeis, & aliis infidelibus, Marranis, & Apostatis, tam in dominis, terris, & locis nostris, & sedi apostolicae immediate, vel immediate subiectis, quam alibi ubicunque regnorum, prouinciarum & dominiorum, gentium & locorum commorantibus, vel in ea ex quibusuis regnis, & partibus tam fidelium quam infidelium confluentibus, eorumque Iudicibus, aduocatis, & defensoribus quacunque auctoritate, potestate & dignitate fungantur, etiam ad instantiam Imperatoris, regum, ducum, & quorumuis aliorum principum tam per secl. rec. Paulum II. Decimo kal. Martij, & Iulium etiam III. Non. Decembris. Tertio anno sui cuiusque Pontificatus, quam etiam quoscunque alios auteriores, & posteriores Romanos Pontifices, ac nos & sedem Apostolicam, eiusque legatos, ac etiam Cameram Apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & aliis quomocunque hactenus concessis, confirmatis & innouatis, atque in posterum concedendis, confirmandis & innouandis, quae omnia, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, aut aliqua alia forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si ad verbum inferrentur praesentibus pro plene expressis habentes, harum serie specialiter, & expresse reuocamus, abrogamus, & omnino abolemus, ceterisque contrariis quibuscunque, Volumus autem praesentes in locis vrbis consueta de more publicari, & earum exemplis etiam impressis manu Notarij publici & sigillo sanctae Romanae, & vniuersalis Inquisitionis, vel personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eandem prorsus fidem ubique tam in iudicio, quam extra illud adhiberi, qui adhiberetur eisdem praesentibus si essent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, delegationis, praecepti, mandati, decreti, reuocationis, abrogationis, abolitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incerturum. Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo primo. Kal. Iunij. Pontificatus nostri anno decimo.

M. Dat.

Ca. Glorierius.
A. de Alexiis.

Anno.

GREGORII XIII.

307

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo primo. Inditione nona, die vero decima mensis Iunij. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papae XIII. Anno decimo, retrospectae litterae apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas ecclesiae sancti Ioannis Lateranensis, basilicae principis apostolorum de vrbis, Cancellariae apostolicae, et in acie Campi flore, ac etiam ad valuas septi Hebraeorum, per nos Petrum Aloygium Gaytam, & Nicolaum Taglietum Apostolicos Cur.

Antonius Ludouicus Magist. Cur.

*Bulla super prohibitione agitationis Taurorum certo
modo amine relicta.*

GREGORIVS XIII. Ad perpetuam
rei memoriam.

EXponi nobis fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod licet secl. rec. Pius pap. V. praedecessor noster periculis fidelium occurrere volens per suam constitutionem omnibus principibus ceterisque personis, in ea expressis sub excommunicationis & anathematis & aliis censuris & poenis prohibuerit ne in eorum locis expectacula (vbi taurorum aliarumque ferarum & bestiarum agitationes exercentur) fieri permitterent, aut illis quomodolibet interessent, prout in eadem constitutione statuit, continetur. Nihilominus idem Philippus Rex, reguorum suorum Hispaniarum vrbitate motus, quae ex agitatione taurorum huiusmodi provenire solita erat, nobis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos ipsius Philippi Regis nobis in hac parte humiliter porrectis supplicationibus inclinati excommunicationis, anathematis, interdicti, aliarumque ecclesiasticarum sententiarum & censurarum. In ipsius Patris constitutione contentas, & nos in eisdem Hispaniarum regnis quoad laicos, ac fratres milites tantum quorumcunque militarum etiam praeceptorias & beneficia ipsarum militiarum pro tempore obtinentes (dummodo diu fratres milites sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum si illis diebus remaneant) auctoritate apostolica tenore praesentium tollimus praemissis aliisque in contrarium facientibus, non et obstantibus cui-

fol. 70.

Eucun.

BVL. ET MOT. PRO. GREGORII XIII

hiscunq; profuso tamen per eos ad quos expectabit, quod exinde
alicuius mors, quoad fieri poterit sequi non possit. Datum Roma
apud sanctum Petrum, sub anno piscatoris, die vigesima quinta
Augusti, anno millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. Pō
tificatus nostri anno quarto.

FINIS.

Después desta constitucion y bulla ay otra de nro. S. S. Padre
Clemente VIII. anno sui pontificatus quarto. die vero 13. Ianu.
anno .1596. en la q^l se quitan todas las penas contenidas en
estas constituciones de Pio V. y de Gregorio XIII. y se reduce
todo a terminos de derechos comun. salvo en quanto a los frailes
de todas ordenes. y que no se corran en dias de fiestas.

